

ΙΠΠΟΚΡΑΤΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ
ΤΗΣ ΠΟΡΦΥΡΙΑΔΙ ΣΧΟΛΗΣ,
ΤΩΝ ΚΑΡΛΟΒΑΣΙΩΝ.

63-

CORPUS
SCRIPTORUM HISTORIAE
BYZANTINAE.

EDITIO EMENDATIOR ET COPIOSIOR,

CONSILIO

B. G. NIEBUHRII C. F.

INSTITUTA,

AUCTORITATE

ACADEMIAE LITTERARUM REGIAE
BORUSSICAE

CONTINUATA.

ANNA COMNENA.
VOLUMEN I.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXXIX.

ANNAE COMNENAE
ALEXIADIS

LIBRI XV.

GRAECA AD CODD. FIDEM NUNC PRIMUM RECENSUIT, NOVAM
INTERPRETATIONEM LATINAM SUBIECIT, CAR. DUCANGII
COMMENTARIOS SUASQUE ANNOTATIONES

ADDIDIT

LUDOVICUS SCHOPENUS.

VOLUMEN I.

BONNAE
IMPENSIS ED. WEBERI
MDCCCXXXIX.

VIRIS CLARISSIMIS

IACOBO GEELIO

ET

FRIDERICO WILKENO

OBSERVANTIAE TESTIFICANDAE CAUSA

HANC EDITIONEM

DEDICAVIT

SCHOPENUS.

LUDOVICI SCHOPENI

PRAEFATIO.

Quod de cura, in hoc opere et emendando et instruendo a me posita, ipsa tituli significatione professus sum, id si qui forte erunt qui certius edoceri cupiant: faciendum videtur, ut, quid haec editio novae dotis habeat, et quibus potissimum rebus a Parisina discrepet, paullo explicatius dicam.

In omni igitur scriptorum numero, qui res Imperii Romani Orientalis prodidere, haud scio an nullus criticam operam minus expertus sit, quam quae historia, in laudem Alexii patris sui scripta, inclaruit, Anna Comnena. Etenim Petrus Possinus, quem constat primum ac solum hucusque integros Alexiadis libros in lucem protulisse, nihil aliud quam codicem Bibliothecae Barberinae, quem multis partibus Lucas Holstenius ex Mediceo suppleverat, operis exscribendum dedit, ne manifestis quidem notatis erroribus, quippe qui editoris laudem potius ex paraphrasi sua Latina peteret. Idem postea nactus est copiam codicis Tolosani, qui olim Jacobi Cuia-

cii fuerat; cumque ex eius collatione, ut ipse in Praefat. ad Niceph. Bryenn. p. XV. ed. Bonn. ait, non modo lacunas libri sui editi suppleret omnes, sed diversas quoque lectiones facile bis mille enotasset, hanc criticam materiem in Notis, singulari volumine edendis, additurum se esse pollicitus est. Sed fidem non solvit; nec adversariis eius quid factum sit, magis hodie ignoratur, quam quo codex Tolosanus ipse pervenerit. Mox in provinciam, a Possino desertam, successit quidem Carolus Ducangius, longe omnium, qui his litteris operam navarunt, meo iudicio, princeps: qui, si tanta cura ingeniique felicitate in castigatione verborum elaborasset, quanta in rebus explicandis versatus est, nihil admodum aliis, quod agerent, relicturus fuisse videretur. Verum is, sive instrumentis ad eam rem necessariis destitutus, sive etiam quod omnino a critica severitate paullo alienior erat, textus emendationem adeo non tentavit, ut in amplis illis et magnificis doctrinae exquisitissimae copiis, quas ad Alexiadem ornandam Cinnamo suo subiunxit, vix decem locos reperias, in quibus critici munere fungatur.

Ita cum totum recensendi negotium mihi relictum esset integrum, ante omnia librorum subsidia circumspicere coepi, quibus textum a maculis, quas ex diutino situ multas variasque traxit, purgarem. Cui desiderio, quo minus per Alexiadis codicum paucitatem sperare licuit, fore ut aliqua ex parte satis fieret, eo gratius accidit, ut criticam suppellectilem nanciscerer, quae ad iustam editionem, qualem meditabar, suffectura videretur.

Ac primum quidem codicis Coisliniani lectionibus usus sum, quas Montfauconius in Biblioth. Coislin. Catalogo p. 521. sqq. prodidit. Codex, ut idem p. 425. docet, membranaceus est, XII. saeculi, foliorum 247. Incipit a verbis Libr. I. c. 16. p. 75, 12.: *μαλλον τοῦτον τὸν κατάπλουν ἐκείνου.* Postrema folia lacera sunt; etsi continent quaedam, quibus lacunas, quas editio Parisina in fine habet, explere quodammodo contigit. Nec minus in aliis locis Coislinianus duobus, quibus illa nititur, codicibus integrior est, lectionesque suppeditat meliores, et eas proprias, quibus bonitas libri censi potest. Verum tamen fatendum est, eundem ex utroque genere vitia habere nec levia, nec numero pauca, quae a reliquis ferme absunt. Unde apparet, minus rei consentaneum esse, si quis Alexiadis codices, qui quidem hucusque innotuere, ex Coisliniano, tanquam e communi fonte, fluxisse statuat. Vid. Wilken. Hist. Comn. p. XVI.

Proxime ad hunc accedit Apographum Annae Comnenae, quod mihi vir eximius, Iac. Geelius, pro singulari sua erga me benevolentia litterasque adiuvandi studio, ex Bibliotheca Leidensi suppeditavit. Confecerat id olim Io. Frid. Gronovius, cum in Italia a. 1641. commorabatur, partim sua, partim aliena manu, eo consilio, ut opus illud, quod etiam tum ineditum erat, in lucem proferret. Ex itinere autem redux, dum apparatus critici supplementum, a Luca Holstenio ipsi promissum, exspectat, praepropera festinatio Possini necopinantem, non sine fraudis suspicione, antevertit, et propositi exsequendi, ut

fit, odio implevit. Res satis nota est cum ex iis, quae in Syllog. Epist. Burm. Tom. III. p. 175. 179. 186. 192. sqq. et 575. narrantur, tum vero etiam ex Epistola Gronovii, ad Ant. Clementium a. 1656. data et libro de Sestertiis subiuncta. In ea Epistola vir praestantissimus haec scribit, p. 681.: „Narro tibi, me Romae partim mea, partim multo auro redempta manu descripsisse Alexiades Annae Comnenae, et quia mendosum erat exemplar, cum Florentino, ob hanc ipsam causam in eam urbem, quam iam videram, reversum contulisse. Fecit idem postea otiosius Lucas Holstenius, ex cuius codice meum exemplum paraveram, et si edere vellem, illum iam emendatiorem benigne obtulit. Erat tum in Italia Nic. Heinsius, et cum sarcinis librariis, quas Venetiis mittebat, curandi ad me studium pollicebatur. Sed non potuit induci Holstenius, ut eum thesaurum mari committeret: terrestris via potior visa. Interceptus est liber in Gallia, traditusque P. Possino, ut verteret ac publicaret. Id quum per literas indicasset mihi Cramoysius, respondi nos omnes bono publico profiteri operam: qua in re si alius alium anteverteret, non similtates suscipiendas, sed grates agendas, quod labore sublevati essemus: utique illis, quorum non restringuntur intra angustum copia, et restat satis, in quo laudem occupare possumus.“ Ex his verbis illud simul intelligitur, Apographum Gronovianum, cui ne ulla quidem notula, unde originis notitiam haurias, adscripta est, ex duobus codicibus paratum esse. Quorum quidem unum, Florentinum dico, Bandinius in Catalogo Codd. Graec.

Biblioth. Laurentian. Tom. II. p. 656. ita describit: „Animadvertendum est, inquit, deesse in hoc exemplari totum fere Prologum, cuius tantum extant ultima verba: *τοίνυν ἐνδέσδε τῆς ἱστορίας κ. τ. λ.* Mox incipit *Ἀλεξιάς πρώτη*. Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος κ. λ. Desinit in Libro XIV. in verbis: *καὶ τὰς δυνάμεις ἀπάσας*, quae incidunt in edit. Paris. p. 449., ubi adnotatur in margine: “Hic deficit Codex Florentinus.” Alius praeterea defectus duorum foliorum erat paullo ante finem Codicis, ut ex apposita marginali nota eruitur, *ἀπὸ τῶν ὧδε λείπονσι φύλλα δύο*, qui deinde manu item antiqua suppletus fuit. Codex membranaceus MS. in 4. maiori, Saec. XII., omnium praestantissimus, quem vel descriptum vel approbatum ab ipsa Anna doctissimus Langius suspicatur. Constat foliis scriptis 210.“ Cum hoc Florentino sive potius Mediceo codice liber Gronovianus ita congruit, ut tota Praefatio Alexiadis hic quoque desit, praeter verba extrema *τοίνυν ἐνδέσδε* etc., quae p. 11, 7. ed. nostr. leguntur. Accedit, quod a folio inde vicesimo passim tam in margine quam inter lineas varietatem exhibet lectionum, modo litteris *Fl.*, modo *F.* solo, distinctam. Quibus litteris codicem Florentinum designari, nemo non videt. Praeter has lectiones, quae, unde venerint, ipsae loquuntur, nonnullae etiam, maxime ex iis, quae lineis superscriptae sunt, omni eiusmodi significatione carent. Quoniam autem eandem plane scribendi diversitatem, ac reliqua ex Mediceo hausta, prae se ferunt, nihil mihi probabilius videtur, quam has quoque lectiones ex eodem fonte derivatas esse. Ceterum specimina ista

pleraque, ac prope dixerim omnia, praestantia sua se commendant, et ut Langii suspicio de codicis Medicei aetate ambitiosior sit quam verior, tamen reliquis eum et vetustate et optimarum lectionum multitudine antecellere, res ipsa docet; ut magnopere dolendum videatur, Gronovio totius libri curiosius excutiendi otium defuisse. De altero, quo usus est codice, illud tantum constat, olim eum fuisse Lucae Holstenii. Reliqua, quae ad certiore[m] notitiam faciant, hodie in obscuro sunt. Nec tamen ex ipso Apographo, quae eius forma et conditio fuerit, non coniecturam capere licet. Ac primum quidem is codex maxima libr. I. parte mutilus fuit, initiumque duxit, aequae ac Coislinianus, a verbis demum *μᾶλλον τοῦτον* etc. p. 75, 12. Gronovius certe ab his verbis, quibus Apographi folium 20. incipit, Alexiadem describere ingressus est. Quod vere dici, ostendit clarissime, ut alia taceam, litterarum series, quibus folia octona signavit. Siquidem illud ipsum, quod dixi, folium sublus litteram A quasi custodem habet. Quae praecedunt folia decem et novem, nullis insignita litteris, ea Gronovius tum addidit, cum Florentiae nactus esset codicem aliquanto auctiorem. Atque sic factum est, opinor, ut haec folia, quemadmodum supra monui, nullam prorsus codicis Medicei discrepantiam adscriptam habeant. Initium autem Holsteniani exempli etiam perquam mendosum fuisse, Apographum item arguit. Apponam hic verba, qualia primitus a Gronovio scripta sunt: *μᾶλλον τοῦτον κατέτλους ἐκείνου, ἅμα μὲν καὶ τὴν ταχίστην κέλευθον προαιρούμενος· ἅμα δὲ καὶ τὴν*

ῥάσῃν τῷ στόλῳ περιποιούμενος. Καὶ γὰρ χειμέριος ἦν ἡ ὥρα καὶ ὁ ἥλιος πρὸς τοὺς νοτίους κύκλους ἀπελαυνόμενος καὶ τῷ αἰγοκέρωτι πλησιάζων ὑπέτεμνε τὰ ἡμεράσια διαστήματα. Ἴν' οὖν μὴ ἐξ ὑδροῦντος ἀφ' ἧς ἀρχομένης ἡμέρας ναυπλώσειε καὶ κλύδωσι τισὶ προσπελάσειεν, ἐπὶ τὸ δυρράχιον ἐκ βρεντησίου ὅλοις ἰστιοῖς ἀπενεχθῆναι ἐβουλεύσατο. τὰ μήκη γὰρ τοῦ διαστήματος ἐνταῦθα συνετέμνετο ἐπισευομένου τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους ἐκεῖδι. Οὐ μέντοι οὐδὲ τὸν υἱὸν Ρογέρην κατόπιν ἀπείλη καδάπερ βεβούλητο ἀπὸ ληίας κεχειροτονηκῶς κυρίου μου. Ἐπεὶ οὐκ οἶδα πῶς εἰς οἶα δοξα πάλιν αὐτὸν συνετυπόμενον εἶχε· μεταξὺ δὲ πρὸς τὸ δυρράχιον ἀπέπλουν τὴν τε κορυφῶ πόλιν ὀχυρωτάτην, ἣν ἀλλ' ἀπομένας φρούργος ἐξ ἀποστολῆν κατήρχοντο. Ἐκ δὲ τοῦ γύρου πεκτελόγγι βάρσους καὶ ἀπουσίας ὄν, ἀλλὰ μεμέμουσι, καὶ τὴν χώραν ἀργυροκάστρον κατέτρωσαν καὶ φορολογήσας προσδοκησίας καὶ τῷ δυρραχίῳ προσεσχικέναι. Σοῦκας δὲ ὀπηνικαῦτα ἐτύγχανε παντὸς τοῦ Ἰλλυρικοῦ στρατεύματος ὁ μονομαχάτος παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος βασιλέως αὐτοῦ ἀποσταλεῖς. καίτοιγε πρῶτον τὴν ἀποστολὴν ἀπεπέμπετο, καὶ τῆνικαῦτα ἦν ἐν πίστει ἐπὶ τῆς τὴν λειθουργίαν ταύτην καὶ δοῦλοι τοῦ αὐτοκράτερος βουργίλος τε καὶ Γερμανὸς ἐστηκότες τῷ Μονομαχάτῳ καὶ αἰεὶ τι δεινὸν εἶρον κατ' αὐτὸν ἐννοοῦντες κατεῖπον αὐτὸν πρὸς τὸν αὐτοκράτορα συρράψαντα ὅπου τε καὶ βεβούλουντο καὶ τοσοῦτον ἐνέφλεξαν τὸν τοῦ βασιλέως κατ' αὐτοῦ θυμὸν κ. τ. λ. Ita Holstenii codex locum exhibuit, postea a Gronovio Medicei ope correctum. Ne quis autem forte ex hoc initio,

omni vitiorum genere depravatissimo, de totius codicis virtute iudicium iniquius ferat, monendum est, quidquid deinceps Apographum inde habet, multo sanius esse, nec similem usquam corruptelarum nidulum inveniri. Omnino exemplum illud cum Coisliniano, quantum ex Apographo conicere licet, maximam similitudinem habuit, ut alterum ex altero transcriptum putarem, nisi Holstenianum in ipsis illis, quae Coislinianum egregia affert, in reliquorum depravationem mira constantia discederet. Liber ultimus in Apographo ita desinit: *μη και αναγράφοντες τὰ λυπηρὰ ἐμπικρανοίμεθα*. Quibus verbis Gronovius postea (nam manus ab ea, qua praece-dentia scripsit, admodum discrepat,) subscriptionem addidit his verbis:

Ἐρρίκου τοῦ Δορμαλίου

Ἀἰξεν ὅπου βιότοιο Ἀλέξιος ὁ Κομνηνός

Ἐνθα καλὴ θυγάτηρ Ἀλεξιάδης.

Eosdem versus editio Parisina exhibet. Quamquam ibi rectius in extremo *Ἀλεξιάδος* legitur; nec Henrici Dormalii mentio fit, quem codicem descripsisse suspicor. Iam vero in calce Apographi quatuor habentur appendices, a Gronovio itidem recentiore manu exaratae. Quarum quidem prima continet Fragmentum libri XIII. p. 394. A. — 385. A., uno folio constans, quod ex Mediceo codice desumptum videtur, idque eam ob causam, quia Holstenianus ibi lacunosus erat, ut ex Apographo patet. Hoc autem Fragmentum excipit Epitome libri XII., quae inscripta est: *ΑΛΕΞΙΑΚ ΔΩΔΕΚΑΤΗ*. Sic incipit: *Τὰ μὲν οὖν τῆς πρώτης διαπεραιώσεως ἔργα*

τοῦ Βαϊμούνδου· καὶ ὅποσα ἐπραγματεύσατο κατὰ τοῦ βασιλέως τὴν βασιλείαν γυρεύων· καὶ ὅπως μετὰ πονηρίας ἐξέφυγε· καὶ ὡς νεκρὸς εἰς τὴν κορυφὴν κατέλαβεν, ἤδη ἐγράφησαν. Λεγέτω δὲ καὶ ὅσα μετὰ ταῦτα εἰργάσατο. Folia implet undecim, desinitque in haec verba: ὁ βασιλεὺς δὲ φρονήματος ὦν μεγάλου, καὶ ψυχὴν ἀνανδρείαν (immo ἀνδρείαν) ἔχων, λύων τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ, οὐ συνεστάλη· ἀλλ' εἶπε πρὸς τὸ παρὸν ἅς ὑπάγωμεν ἵνα φράγωμεν· καὶ τὰ κατὰ τοῦ Βαϊμούνδου πάλιν ἵνα σκεψώμεθα. Proximis foliis quindecim continetur Epitome libri XIII., hoc titulo: ΑΛΕΞΙΑΣ ΤΡΙΣΚΑΙΔΕΚΑΤΗ. Initium est: Ἐξεπλάγησαν μὲν οὖν ἅπαντες τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν στερρότητα τῆς τοῦ βασιλέως ψυχῆς· αὐτὸς δὲ τότε πρὸς τὰ μηνύματα ἐκεῖνα οὐ κατεφρόνησεν· ἀλλ' ἔσωθεν περὶ τὸν λογισμὸν αὐτοῦ πολλὴν εἶχε τὴν ταραχὴν. διελογίσασατο οὖν ἵνα ἐξέλθῃ ἀπὸ τῆς πόλεως· καὶ ταῦτα καὶ ἐν τῇ πόλει τότε πράγματα ὄντα ταραχῆς γέμοντα· ὅμως ἐξασφαιλισάμενος καλῶς τὰ ἐν τῷ παλατίῳ καὶ τὰ τῆς πόλεως, καὶ εἰς φύλαξιν τούτων καταλείψας τὸν μέγαν δρογγάριον τοῦ στόλου τὸν εὐνοῦχον Εὐστάδιον τὸν κυμινιανὸν· καὶ τὸν Νικηφόρον τοῦ δεκανοῦ λεγόμενον. Οὕτως ἐξέρχεται ἀπὸ τῆς πόλεως μετὰ ὀλίγων τῶν αὐτοῦ συγγενῶν, κατὰ τὴν πρώτην τοῦ Νοεμβρίου μηνὸς, ἰνδικτιῶνος πρώτης. καὶ ἀπέρχεται εἰς τὸ ἔξω λεγόμενον Γεράνιν. ἔνθα ἔστησαν αἱ βασιλικαὶ τένται. In fine desunt nonnulla. Quae enim ibi leguntur: Προσέτι ὀμνύω καὶ συμφωνῶ, ὡς ὅσαι πόλεις καὶ χῶραι, ea non ultra narrationem Annae p. 411. D. pertinent. Denique Epitome libri XI. sequitur, et titulo et ca-

pite mutila. Constat foliis octo. Ita incipit: χρήματα ἀρκετὰ δοῦς αὐτῷ· ὅταν τούτους ἀγοράσῃ καὶ ἐλευθερώσῃ γράψας καὶ πρὸς τὸν Αμεριμνῆ πολλά περὶ τούτων. Ο δὲ ἀπελθὼν καὶ τὰς γραφὰς δοῦς καὶ ὑπαναγνοὺς χωρὶς τιμῆς, ἀπέδωκε τοὺς κόμητας ἀπαντας ἄνευ τοῦ Γοντοφρῆ· ἐκεῖνον γὰρ προέφθασε πωλῆσαι πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν Βαλδουῖνον. ἐλθόντας δὲ τοὺς κόμητας εἰς τὴν μεγαλόπολιν ἐντίμως ὁ βασιλεὺς ἀπεδέξατο· καὶ χρήματα ἐπιδοὺς καὶ ἀναπαύσας μετὰ χαρᾶς ἐξαπέστειλεν εἰς τὰ αὐτῶν ὀσπήτια. Ο δὲ Γοντοφρῆ πάλιν δοῦξ ἐς τὰ Ἱεροσόλυμα ἀποκατασταθεὶς, τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Βαλδουῖνον ἀπέστειλεν εἰς Ἐδεσαν. Quae verba incidunt in edit. Paris. p. 328. D. Finis hic est: Εγὼ πρὸς τὴν ἰδίαν ἤλθον χώραν κακὰ κατὰ σου βουλευόμενος· ἐπὶ τοῦτο γὰρ καὶ ζῶν τὴν Ρωμανίαν ἐτάραξα. καὶ ἀποθανὼν πάλιν μέλλω ταράξαι. Ἐνταῦθα γὰρ ἐλθὼν πᾶσαν τὴν Λογγιβαρδίαν καὶ τοὺς Νορμανοὺς καὶ τοὺς Φράγγους καὶ Αλαμάνους κατὰ σοῦ καὶ τῶν σῶν χωρῶν κινήσω. ἕως ἂν τὸ κοντάριν μου εἰς τὴν πόλιν πῆξω. εἰς τὸσαύτην ἀλαζονείαν ἐπήρθη ὁ βάρβαρος. His subscriptum est: ΤΕΛΟΣ ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΗΣ. Ipse Gronovius iam pridem in Obs. IV. 19. p. 747. duo ex hisce Epitomis protulit fragmenta, quae visum est hic apponere, quo certius libellorum istorum ratio cognoscatur. „Fragmentum, inquit, Alexiados Annae Comnenae translatum in linguam vulgarem Graecis ante captam Constantino-
 polim, lib. 13. εἰσελθόντος δὲ τῆς τέντας ἐντὸς τὴν χεῖρα ἀπλώσας ὁ βασιλεὺς, καὶ τὴν τούτου κρατήσας χεῖρα· καὶ τὸν βασιλέα προσκυνήσαντος ἐκεῖ-

νου κατὰ τάξιν, πλησίον τοῦ θρόνου τοῦ βασιλικοῦ οὗτος ἔσται. Pro quo ipsa doctissima Princeps scripserat: εἰσελθόντος δὲ τούτου ἐκτείνας τὴν χεῖρα ὁ βασιλεὺς καὶ τῆς ἐκείνου ἀψάμενες χειρὸς, καὶ τὴν συνήθη τοῖς βασιλεῦσι προσαγόρευσιν ποιησάμενος, ἐγγὺς τοῦ βασιλικοῦ παρεστήσατο θρόνου. Sic et lib. 12., ubi Dyrrhachii situs describitur: ἐν τῷ μέσῳ δὲ εἶχε πέλαγος ἠπλωμένον πολὺ καὶ μακρὸν· κατὰ μὲν τὸ πλάτος παρατείνεται καὶ ἐξαπλοῦται εἰς τὰ πέραμα τῆς Ἰταλίας. Ipsa: ἐν τῷ μέσῳ δὲ ὑφήπλωται πέλαγος πολὺ καὶ μακρὸν, καὶ κατὰ πλάτος μὲν παρατεῖνον εἰς τὴν περαιάν τῶν Ἰταλῶν.“ His specimenibus insunt sane plura, quae quotidianam loquendi consuetudinem redoleant, qualis hodieque apud Graecos obtinet. Nec tamen vulgari lingua ea scripta crediderim, quippe quod vel Comnenorum aetate, nedum iis temporibus, quibus vixit Epitomator iste, sermonem, quo vulgo Graeci utebantur, in barbariem multo foedioram iam degenerasse, certissimis argumentis videor mihi probare posse. Quare sic statuo, Epitomatorem, cum Alexiadem ad faciliorem intelligentiam accommodare vellet, pro vocibus loquendique formulis exquisitoribus, quibus orationem suam Anna distinxit, notiora passim, interdum etiam de trivio sumpta, substituisse. Quae licentia effecit, ut, quidquid discrepantium lectionum habet, perquam dubiae auctoritatis putandum sit. Quin adeo pleraeque ne dignae quidem videntur, quibus in Variarum Lectionum apparatu angulus concedatur.

Ab his Epitomis diversa et multo maioris ad crisis momenti est alia Alexiadis Epitome, libris VIII.,

quae codice Augustano, nunc Monacensi, continetur. Eam opera Dav. Hoeschelii editam esse August. Vindel. a. 1610. 4., non ignorant eruditi. At illud nondum in libris de litteratura Graecorum relatum invenio, hac Epitome non solum, ut vulgo existimant, ex Alexiadis libris octo prioribus, sed ex toto fere opere Excerpta contineri. Dudum id docuit, etsi parum accurate, Io. Christ. Wolfius in Catalogo Femin. olim illustr. p. 278. Nimirum editio Hoeschelii, si septem priorum librorum et initia et exitus comparaveris, cum Parisina plane congruit; liber autem ultimus complectitur res, a libro VIII. usque ad librum XIV. p. 445. A. perscriptas; sic ut l. IX. incipiat p. 133, 29., l. X. p. 137, 4., l. XI. p. 150, 20., l. XII. p. 161, 16. Utriusque reliqui libri Excerpta, ob codicis, ut videtur, folia turbata, alium ordinem habent, ac rerum series postulat. Liber enim XIII. incipit p. 163, 14. Tum sequitur p. 164, 14. initium l. XIV. Hunc rursus l. XIII. excipit p. 170, 24. Ultimis tribus paginis Fragmenta l. XIV. leguntur. Atque haec Augustana Epitome eas, quas Gronovius descripsit, longo intervallo vetustate praestat; siquidem confecta est ipsis Annae Comnenae temporibus. Cuius rei argumento est, quod Io. Zonaras, Annae aequalis, ea iam usus reperitur. Sic, ut hoc utar, Annal. Tom. III. p. 236., ubi rem, ab Anna L. V. 5. p. 248. traditam, refert, huius narrationem non ipse compendi fecit, sed qualis in Epitome legitur, ad verbum exscripsit. Nec dubito, quin olim hoc opusculum magis se legentium studiis commendaverit, quam ipsius Annae volumen, quod

magnitudine facile triplo maiori est. Etenim qui Epitomen paravit, non solum, ut Alexiadem in brevius contraheret, operam dedit, sed multo magis, ut ne quid exciperet, quod lectorum parum interfore videretur. Itaque tota subinde capita resecurit, et quominus defectus, hiante oratione, apparerent, etiam verba contigua, modo parcius, modo violentius, conglutinando interpolavit, cum cetera pleraque servaverit integra, multo certe minus sibi licentiae, quam Gronovianus iste, sumserit. Vix autem crederit quisquam, quam misere deformata Epitome illa ad nos pervenerit. Nulla enim ferme pagina editionis Hoescheliana est, quae, ut alia vitiorum genera omittam, non tres quatuor lacunas habeat. Vel sic tamen egregium ad textus emendationem adminiculum censi debet. Possinus quidem satis habuit, Alexiadis Praefationem, quae in omnibus codicibus deest, inde sumere; reliqua ne adspexisse quidem videtur. Ego vero accurato eius usu didici, nullum facile codicem esse, cui Anna tantum debeat, quantum huic Epitomae; quippe quae sola non modo lectionis veritatem saepissime tueatur, verum etiam plura, quae mutila leguntur in reliquis libris, sana et integra exhibeat. Ceterum cum Hoeschelus codicem Augustanum, ut ex speciminibus, a Friderico Windischmanno, Prof. Monacensi, ad me missis, cognovi, non ea, qua par erat, diligentia contulisset, perquam opportune accidit, ut beneficio Tafelii V. C. Apographum nanciscerer accuratius, quod in Bibliotheca Tubingensi asservatur. Exemplum illud Augustanum triginta quinque annis,

priusquam Hoeschelii editio in lucem prodiret, descripserat vir de his litteris optime meritus, Martinus Crusius, qui Tubingae quondam philologicam disciplinam profitebatur. Cuius marginibus libri adscriptae quoque erant eiusdem coniecturae aliquot textusque complementa: ex quibus ego, quae probabilia videbantur, suo loco commemoravi.

Denique silentio praetereundum non est Fragmentum Alexiadis parvulum, quod emendandae Praefationi adhibui. Quod Fragmentum, iam Fabricio *Bibl. Graec. Vol. VII. p. 727.* commemoratum, exstat in Bibliothecae Parisinae codice bombycino, olim Colbertino. Initium tantum Praefationis continet usque ad verba *ὅσα ἢ φύσις*, quae p. 4, 14. ed. nostr. leguntur. Hanc collationem a Niebuhrio, viro desideratissimo, accepi.

Recensitis codicibus iis, quibus uti mihi contigit, non alienum videtur, etiam reliquos, quorum mentionem in scriptis eruditorum inveni, breviter hic commemorare. De codice Tolosano, supra iam monui, eum ex oculis usuque hominum dudum evanuisse. Iac. Cuiacius duos tantum, quod sciam, locos inde protulit, ad *Institut. II. 1. §. 24.*, quorum unus est libri I. 7. p. 40, 11 — 16., alter libri XIV. p. 422. B. *σκολιώτατος — ποιούμενος*. In utroque loco nulla scripturae diversitas inest, nisi quod in priore pro *καταλείπουσι* legitur *καταλιμπάνουσι*. Eaque lectio huic codici propria est: unde vix dubium arbitror, quin a libris, quos novimus, omnibus Tolosanus fuerit diversus. Atque id certius fortasse constaret, si eiusdem codicis locum alium in-

spicere licuisset, quem in Petri Fabri, ICTi Tolosani, Commentario ad Leg. II. de Iust. et Iure p. 751. exstare, Ducangius ad Ann. Comn. II. 8. p. 114, 19. testatur. Verum hunc Commentarium, etsi studiose quaesivi, nancisci non potui. Alter codex est Vaticanus, qui cum exeunte saeculo proximo Roma a Francogallis Parisios ablatu esset, ad pristinam sedem dudum rediit. Eius mentionem fecerunt Ste Croix, Examen critique des anciens historiens d'Alexandre le Grand, sec. edit. p. 759. et Frid. Wilken. Hist. Comn. p. XV. Minus recte postremo in loco Vaticanus alter appellatur. Error inde, ut opinor, venit, quod Fabricius in Bibl. Graec. Vol. VII. p. 727. codicem, quo Possinus usus est, Vaticanum dixit, cum fuerit Bibliothecae Barberinae. Is igitur liber vere Vaticanus in schedulis, a Niebuhrio mihi traditis, accuratissime sic describitur: „Codex bombycinus, forma maxima, foliis 392., satis luculenta et grandi littera, saeculo XVI. exaratus est. In eo continetur Annae Comnenae Alexias initio et fine mutila. In uno ex foliis chartaceis praefixis haec scripta sunt manu Fulvii Ursini: “Annae Comnenae Alexias. Ἀλεξιάς. Emptum ex libris cardinalis Sirleti”, tituli instar; nam opus ipsum imperfecte incipit fol. I. recto, μᾶλλον τοῦτον κατέπλους (sic) ἐκεῖνον ἅμα μὲν καὶ τὴν ταχίστην κέλαιδον (sic) προαιρούμενος, quae verba incidunt in lib. I. ed. Reg. 1651. fol. p. 37. D. Desinit fol. 391. verso: μὴ καὶ ἀναγράφοντες τὰ λυπηρὰ (hic lacuna indicatur) ἐμπικραιοίμεθα. Deinceps fol. 392. recto maximis rubrisque litteris subscriptio legitur: τέλος σὺν θεῷ τοῦ παρόντος βιβλίου.

Omniū librorū initia et fines cum editione conveniunt. In uno ex foliis praefixis, nescio cuius manu, nota perarata est eiusmodi: "Quae hic desunt in proximo libro, vide in impresso sub no. 6152. Caeterum in impresso plurima desunt, quae ex hoc mscto supplenda sunt." Sed hoc in fraudem ne ullum inducat. Nam intelligitur editio Hoeschelii admodum lacunosa. Regia autem editio, tantum abest, ut ex hoc codice compleri possit, ut ipse innumeris locis ex ista et supplendus sit et corrigendus. Etenim quae lacunae sunt in ed. Reg. lib. XIV. p. 421. D. lib. XV. p. 464. B. p. 470. B. p. 471. B. p. 499. A. et totis paginis 500—507., item eae in codice inveniuntur fol. 325. recto, 356. recto, 360. verso, 361. recto, 385. recto, 386. recto, sequentibusque foliis, et nonnulla, quae integra sunt in editione, in codice sunt manca, punctisque in vacuis spatiis notata. Eiusmodi locos offendimus lib. VII. fol. 119. verso, lib. VIII. fol. 147. verso, lib. XV. fol. 354. verso, alibi. In margine scholiola leguntur, rubricata plerumque. Fol. 109. verso, ubi Alcibiades Atheniensium muros contra Lacedaemoniorum voluntatem instaurasse scribitur (lib. VII. p. 174. D.), adnotatur: τὸν ἄριστον στρατηγὸν, Θεμιστοκλῆ, φησὶν ὁ Θουκυδίδης τοῦτο πεποιηκέναι. Fol. 122. recto, de Danubio (lib. VII. p. 192. B.) Ἰστρος ὁ ποταμὸς, ὁ παρ' Ἑβραίοις Φυσῶν (sic), παρὰ δὲ Ἰνδοῖς Γάγγης, παρὰ Αἰθίοψιν Ἰνδὸς, παρ' Ἑλλησι δὲ Δανούβιος. Fol. 151. verso, de Scytharum invasione (lib. VIII. p. 225. C.), quos paullo ante ab Alexio victos Anna scripserat, ποία οὖν ἦ τοῦ βασιλέως νίκη, ὧ

συγγραφεῦ, τῶν Σκυθῶν, ὡς φῆς, ληϊζομένων ἅπαντα, ὡς καὶ τὰς πύλας τῆς πόλεως ὑποκλίνεσθαι. Quorum scholiorum nonnulla in ed. Reg. latine versa videmus et edita.“ Ab hoc codice Vaticano non diversum puto eum, unde Leo Allatius, cum editio Parisina nondum prostaret, satis ampla fragmenta descripta inseruit libro de Eccles. Occident. et Orient. perpetua Consensione, qui Colon. Agripp. a. 1648. 4. prodiit. Ipse quidem Allatius, qui incommodus saeculi mos erat, nihil de codice suo addidit. Sed tamen coniectura mea multum inde habet probabilitatis, quod Allatius ei ipsi Bibliothecae olim praefuit, quae codicem illum possidet, a Fulvio Ursino, ut arbitror, legatum. Vid. F. Blumii Iter Ital. III. p. 39. Iam vero fragmenta, ab Allatio I. II. c. 10. p. 625. 629. 631. 633. 636. prodita, haud exiguum variantium lectionum copiam continent; quas inde exsignatas sedibus suis memorassem, nisi Allatii librum sero inspexissem. Itaque eas, quatenus ad hoc Volumen pertinent, nunc libet adscribere; reliquas alteri Volumini seponam. Sunt autem hae: p. 265, 15. ed. nostr. τὰδελφοῦ. 19. ἀλλάτα. 266, 4. κατὰ τὸν φάμενον — γαρυδᾶν. 5. ἐαυτὸν. 7. ἐφ' ἐαυτοῦ. 8. τουτουὶ om. 10. τῶν om. 12. τούτων τῶν δογμάτων. 14. κακῶς τῷ Ἰταλῶ. 18. παντὸς — λέγοντος. 267, 1. παραιτούμενος. 11. ἔσπευσε. 286, 15. διανείμασθαι — ἐκέλευσεν. 17. ὑπαρόρους. 286, 4. ὄπη. Quas quidem lectiones, etsi numero illas pauciores, si quis cum reliquorum codicum scripturis comparaverit, satis liquido apparebit, exemplum illud cum Holsteniano, quo Gro-

novius usus est, cognationem habere maximam, quamvis rursus non desint, quae utriusque libri diversitatem arguant.

Iam de consilio, quod in adornando Alexiadis textu secutus sum, pauca dicam. In quo genere hanc mihi legem constitui, ut verba ad solam codicum auctoritatem exhiberem, neque usquam a scriptura, qualis in editione Parisina extat, recederem, nisi aliorum librorum lectio vel rei veritati, vel analogiae grammaticae, vel denique Annaei sermonis consuetudini elegantiaeque magis consentanea videretur. Ubi vero libri ob depravationis communionem me destituerent, a coniectandi arte, quae codicum vicaria est, auxilium petii. Quamquam eiusmodi in locis sedulo cavi, ne, siquid ingenio a me repertum esset, in ordinem temere reciperem. Praeterea interpunctionem, quam Possinus ex codice suo perversissimam reliquerat, passim mutavi, eaque sola re effeci nonnunquam, ut loci, ad intelligendum antea impediti, lucem nanciscerentur suam. Codices litteris suis initialibus distinxi. Igitur P. significat codicem Possini sive editionem Parisinam, F. Florentinum, C. Coislinianum, G. Gronovianum, A. Augustanam Epitomen, E. Epitomas Gronovii, Fr. Fragmentum codicis Parisini. Sicubi in apparatu critico unius editionis Parisinae lectionem indicavi, quod aliquoties factum memini, sciendum est, textus scripturam reliquorum codicum fide niti.

Volumine altero exhibebuntur Annotationes meae, in quibus cum locos difficiliore vel obscuriores illustrabo, tum lectionis, sive novae sive intactae

veteris, ubi opus videbitur, rationes reddam, et si forte longior usus, ut assolet, meliora me docuerit, ea addam. Nam etsi vix ulla editionis Parisinae pagina est, in qua non ter amplius vel librorum scriptura melior restituta, vel coniectando veritas lectionis inventa sit, tamen tantum abest, ut perpurgasse iam textum mihi videar, ut non pauca etiam nunc residere doleam, quae emendari poscant. Quin nunc ipsum, dum hoc Volumen, pridem a me absolutum, tanquam alienus spectator, perlustro, vitia nonnulla deprehendi, vel prorsus a me neglecta, vel minus feliciter tentata. Cuius duplicis generis exempla aliquot hic proponam. Pag. 9, 10. pro corrupto *δειοτέρας* lege *δειοτέρου*. Mox l. 15. recipere debebam, quod Hoeschelius coniecit, *ἀφ' ἧς*. 17, 21. pro *οἱ μὲν γὰρ* scribe *οἱ μὲν οὖν*. 18, 13. *ἡμῖν* sanum est. 21, 2. in verbis *ἠπλωτο μὲν τῆ γῆ*, dativus non habet, unde pendeat. Quare lege *ἐφῆπλωτο*. Quod verbum etiam apud Glycam p. 623, 9. in vitium abiit, a Bekkero notatum. Deinde l. 7. recte A. *ἐγκείμενον*. Nec minus probum est, quod l. 10. in G. legitur, *πανταχόθεν*. Eadem corruptela p. 32, 14. tollenda, licet omnes libri *πανταχόδι* habeant. 24, 15. *τοσοῦτο*, quod G. dat, non recipiendum erat pro rariore *τοσοῦτος*. Locutionem exemplis cum aliorum scriptorum, tum ipsius Annae p. 381. B. firmavit Lobeck. ad Phryn. p. 424. 27, 10. lege cum A. *μεμαθήκει*. 29, 6. pro vitioso *ἀπελάττειν*, nunc non dubito, quin reponenda sit lectio A. *φυλάττειν*. 37, 5. *μεμνηόσιν ἐφκει καὶ οὔτε ῥαστώνης ἐν χρεία ἦν*. Frustra conieci *καὶ οὔτι γε*. Lege *καὶ οὐ τῆς ῥ*. Ita

alibi loquitur, velut in Praefat. p. 4, 13. δεῖ γὰρ ἐξορ-
 χεῖσθαι ταῦτα, καὶ οὐ περιαντολογία τὸ πρᾶγμα.
 Vid. Schaefer. ad Apoll. Rhod. T. II. p. 218. Mox
 l. 11. recte A. ἐκεῖθεν. Formula Annae usitata: p.
 139, 12. 366, 3. et, omisso ἐνθεν, 217, 18. 411, 13.
 430, 10. 40, 6. malim Βαρδάριον, quod A. praebet.
 Vid. Tafel. Mus. Rhen. V. 2. p. 185. 41, 13. τοῖς
 ante ἐκεῖδι non delendum. 42, 16. placet conie-
 ctura G. Dindorfii, in Thes. Steph. Vol. II. p. 1516.
 pro διώκλα scribentis διώκλαζε. 45, 2. ante μέσον
 excidisse videtur εἰς. In sqq. l. 12. restituendum
 est διηγῆσομαι. Ibidem l. 16. pro ἕνα bene A. εἶναι.
 49, 13. pro vitioso τοῖς πρὸς ἡμᾶς emendo τὸ πρὸς
 ἡμᾶς. 51, 11. ἄγεσθαι mutandum censeo in ἄρχε-
 σθαι. 59, 14. γε dele cum A. 31, 1. recipere de-
 bebam τούτῳ, quod in F. legitur. Nempe inter-
 punctio, qua locus laborat, imprudentem me dece-
 pit. Ita scribendus est: οὐδὲ διὰ τὴν ὑποτρέχουσαν
 ὑποψίαν, ὅτι πατήρ ἐστι, περὶ οὗ συγγράφομεν, τὰ
 κατορθώματα τούτῳ παραδραμούμεδα. In seqq. l. 3.
 recte idem F. ταύτην. Totam autem sententiam sic
 scribe: ἐμοὶ γὰρ ταύτην ἐχούση σκοπόν, ἄνωθεν κα-
 δάπερ πολλάκις εἴρηται. 96, 3. ex A. μὲν ascisci
 oportuit. Vid. Niceph. Bryenn. II. p. 94, 16. 98, 5.
 corrige τῇ δὲ μετ' αὐτήν, ex constanti Annae usu:
 p. 116, 5. 340, 14. 400, 5. 419, 12. 439, 20. 103,
 13. pro ἀφροντησίαν scribendum est cum A. ἀφρον-
 τισίαν, ut p. 139, 4. 181, 18. Vid. Lobeck. ad Phryn.
 p. 510. 106, 10. ἐκεῖνος δὲ τοῖς τῶν μοναχῶν ὑπο-
 ζυγίοις ἐπεισάξας τὰ ἑαυτοῦ. Nihili est ἐπεισάξας.
 Corrige: ἐπισάξας. 111, 18. coniunctim scribe κα-

τασυστάδην, quod Lexicis deest. 129, 2. *μονάδιον*, quod Hoeschelius coniecit, reponendum erat, suadente Ducangio Constant. Christ. IV. p. 125. 176, 13. *σωματικὰ δεύτερα τίθεται λόγου*. Locus restituitur facillime, si *δευτέρον*, quod C. habet, in *δευτέρου* mutaveris. 193, 20. *ἐπεὶ ὁ Βαῖμουῦντος καρτερώτερον αὐτοῖς ἐπεμάχετο*. Ita nunc legitur, contra sensum. Emendo: *ἀπεμάχετο*. 215, 1. pro *ἡ* δὲ scribe *ἥδε*, pleniore interpunctione post *δέσις* posita. 273, 20. *κατὰ δεκάδας τοὺς λογάδας τῶν Μανιχαίων ποιεῖσθαι ἐκέλευσε*. Pro inepto *ποιεῖσθαι* nunc malim *πόμευσθαι*. 328, 8. lege *οὔτινοσοῦν*. 337, 5. pro *τούτων* lege *τούτου*, ut ad solum Caesarem respiciat.

Verum haec obiter. Nam de eiusmodi locis plerisque, in quibus scriptoris manus nondum restituta videtur, tum proprie agendum erit, cum Annotationes scribam. Nunc reliquum est, ut de interpretatione Latina, quam huic editioni novam addidi, verbo moneam. Id negotium, molestiae taedique plenissimum, ut susciperem, res ipsa exigere videbatur. Nempe Possinus, cum non tam vertendo, quam enarrando operam daret, mirum quam libere non in verbis modo singulis, verum etiã in totis sententiis reddendis versatus est, circumscribendo, affingendo, primis postrema miscendo, omnia denique obruendo ingenti verborum flumine. Unde factum est, ut Alexias Latina in amplitudinem duplo maiorem exereverit, quam Graeca, et altera alterius ne umbram quidem referat. Quo minus autem Possinianaë versionis luxuriam depascere licuit, ad ali-

quam Graeci exempli similitudinem, eo fuerat optatius, quod Alexander Diesterwegius, discipulus quondam meus, suam mihi operam ad novam parandam ultro pollicitus erat. Iamque iuvenis egregius, quae erat diligentia animique alacritate, exantlaverat aliquantum laboris, atque etiam nonnullos locos, corruptelarum labe affectos, eadem opera ad sanitatem redegerat, cum, ecce, mors eius immatura, quae tristis et acerba nobis accidit, incepti persequendi spem omnem evertit. Itaque ipse de integro rem aggressus, legentium utilitati maxime consulturum me putabam, si, quantum a temeritate ac lascivia decessoris mei abessem, tantum morositatem illorum interpretum fugerem, qui singulis annumerandis verbis fidem constare opinantur. Hanc interpretandi viam, quae inter duas maxime diversas sola ad probabilem scriptoris imaginem ducere mihi videbatur, omni, qua potui, constantia tenere studui, ac nisi plane turpiter in alterutram partem peccavi, non verendum erit, opinor, ne aequi lectores, si quae leviora errata deprehenderint, non condonanda censeant. Ceterum Argumenta, singulis libris praeposita, nova et ipsa sunt. Libenter servassem vetera, nisi rerum ab Anna narratarum seriem parum perspicue ostenderent. In meis praecipua tantum historiae capita indicantur, quae, quo commodius reperiri possent, etiam in textu Graeco numeris distinguenda curavi.

E Possini Glossario, quod post Ducangii Commentarios, nobile illud eruditionis monumentum, nemo facile integrum requirat, resectis verborum

ambagibus, ea excerpta dabo, quae ad rem facere videantur. Denique extremo operi subiungentur et rerum et verborum Indices novi, quorum alter plura vocabula exhibebit, quae in Lexicis nostris frustra quaeras.

Scrib. Bonnae mens. Sept. a. 1839.

PETRI POSSINI
DEDICATIO ET PRAEFATIO.

AMPLISSIMO ILLUSTRISSIMOQUE VIRO

D. D.

PETRO SEGUIERIO,
FRANCIAE CANCELLARIO.

Non eget apud Te quidem Interprete vetustas ulla, aut eruditarum litterae Gentium: Tamen haec Graecae Princeps facultiae cuius arce dignum Opus e tenebris in lucem publicam nunc emergit, me interpretem apud te iubet esse, non orationis certe aut sermonis sui, ubi nihil eruditioni tuae non pervium est, sed animi grati atque officii, quorum significationes nunquam satis magnas, satisque vel tuo merito, vel suae voluntati respondentes edere se ulla putat posse, quantumvis accumulet plurimas. Anna ea est Comnena, decima Musarum, et Pallas quaedam Byzantinae Graeciae, cuius Porphyrogenitae licet ac primogenitae moderantis orbem Principis, si quis ingenii opes aestimet, Augustos natales, atque illam cunarum purpuram in minimis ornamentis numerabit. Haec nullius eruditarum rudis artium, praesertim autem Eloquentiae consulta; religionis quoque omnibus et humanitatis eliminata officiis; ac collectis iis cunctis una florens dotibus quae omnibus absolvere numeris non Regiam Matronam quamlibet, sed eam possent quam sui aevi miraculum iure diceret;

contenderat omnes nervos industriae in elucubratione operis ingentis, in quo decorum istorum omnium insignia specimina extarent: Historiae videlicet rerum longo Patris sui principatu maximarum ac mire variarum terra marique tota fere Asia Europaque gestarum: quas accuratissima collectionis diligentia, nec minus scita descriptione ordinis, atque explicationis ornatu complexa, simul praeclare a se consultum re-batur rationibus publicis tantae utilitatis libro vulgando; simul privatas spes famae ac memoriae perennis, quas isto pietatis eodem facultatisque suae consignasset monumento, non male constitutas gratulabatur. Caeterum quam vere illud olim scriptum a quodam sit: *Quantumvis docta disertaque opera blattis nihilo secius ac tineis epulas datura, nisi potentis et benigni Genii efficaci providentia curentur*: non alio melius exemplo, quam huius Libri misera et lamentabili fortuna comprobatum est. Tam venusto is quidem elocutionis flore comptus ortu ipso primo prodiit, ut si fabellas et nugas meras ista elegantia garriret aniliter, ornatu solo dictionis honoratum inter Scriptores Atticos primi subsellii cblanditurus sibi facile locum fuerit. rursus tam grave tamque scitu necessarium, tali dispositionis arte, tantaque maturitate iudicii argumentum explicat ac digerit, ut si loqueretur inquinatissime, tamen splendore sensuum illuviem verborum, et historiae non alibi narratae praestantia, labem barbarae ac balbutientis orationis posset redimere. Postremo quod mulierem eandemque in regno natam ac nutritam Operis spissi prolixique fuisse autorem constat, res est profecto eiusmodi quae scriptioni nec styli alioqui nec materiae genere tolerabili, raritate ipsa et admirabilitate scriptricis Reginae pretium apud aequos aestimatores rerum abunde magnum conciliatura videretur; ut non ferri solum et legi sed celebrari etiam atque expeti iure deberet. Et tamen: O rem miramne magis dicam an miseram! tamen ille tot nominibus ad famam atque ad celebritatem commendatus Liber, spretus, abiectus, neglectu omnium obrutus annis quingentis in situ

ac tenebris iacuit: ac cum olim tot aliae nulla huic ex parte comparandae Graecorum, ultimae, mediae, citimae vetustatis lucubrationes, vel a Venetiensibus Aldi typis, vel a Basileen- sibus Frobenii, vel ab aliis alibi lucem acceperint; et cum multi extiterint utraque docti lingua homines qui Latine in- terpretandos e Graeco libros ambitiose conquirerent, una ferme omnium Annae Alexias fuit quam sua quaedam incre- dibilis infelicitas prohibuerit, ne in ullum umquam Graecum Typographum, in Latinum Interpretem ullum incideret. Nam Hoeschelianorum excerptorum Augustanam emissionem illam nemo aequus opinor magis gratulandam Caesarissae putaverit quam puerperae aborsum passae infelicem eiectionem foetus monstrose mutili et mortui. Fuit tamen cum respexisse An- nam melior fortuna visa est. Iacobus Cuiacius vir longe omnium ingenio, Iuris scientia, Linguarum notitia clarissi- mus, Alexiadis codicem nactus, legit, suspexit, praedicavit. Denique, quo nihil Annae, nihil rei litterariae consulere op- portunius potuit, viro illam ornatissimo eruditissimoque com- mendavit Petro Fabro, a quo editionem cum interpretatione Latina coniunctam sperare ipsam oporteret. At o fallacem reconciliatae cum sorte adversa gratiae fidem! recrudit brevi atrocior quam antea fatorum in Annam rigor: nun- quamque desperavimus de illa iustius quam ubi proxime spem veneramus. Subtrahitur rebus humanis re infecta Faber. Exemplar unicum Alexiadis ex eius scriniis clam aversum in nescio quod barathrum quasve latumias contruditur inexora- bilis custodiae: nisi potius (quod verisimiliter alii rentur) casu quodam infesto absumptum est funditus. Hic tua quae- dam, VIR AMPLISSIME, rerum fato prudentia maior et in rem litterariam nullis deterrenda difficultatibus, nullis coercenda finibus benignitas, velut e machina Deus, adfuit. Capessis hanc curam, adhibes animum, lustrari Bibliothecas iubes, versas, inquiris, qua vales propter summam auctoritatem po- testate longe, prope, in nostrate, in extero solo, moliris, in- dagas, retegis, satagis plurima. Postquam satis constitit ni-

hil in Gallia, nihil in Germania, nihil usquam Cisalpinarum gentium spei aut praesidii ad Annam esse, in Italiam transvolas, Romae rem curas, accersitum inde Codicem Bibliothecae Barberinae non optimum aut integerrimum illum quidem, tamen eiusmodi quo Interpres non hebes, nec plane imperitus consolari desiderium melioris posset, cum nonnulla fiducia operae navandae; allatum, inquam, ad te Roma Lutetiam eiusmodi codicem ad me Tolosam mittis. Affixis implicatusque tum eram curis toto, ut ita dicam, caelo diversis; neque iis aut numero paucis, aut genere levibus. Hinc Marcus, Lucasque, Matthaeo iam perfecto promissam reposebant operam. Aliunde divinae litterae professorem suum iure manu consertum tenebant ne ad humanae historiae interpretationem descenderem. Denique cepta varii generis complura clausulam colophonemque flagitabant. Quid agerem? tua Mecaenas haud mollia iussa. induciis utcumque impetratis; et quasi ab urgentioribus creditorum mora solutionis exorata, totum Annae me tribui, totum impendi: et totum ita res poscebat ut nec totus sufficerem. In scriptione passim incerta exemplaris tumultuaria collatione concinnati coniectura et suspicione utendum plurimum. Lacunae divinationibus supplendae. Cavendum ne longe ornatissima Comnenae oratio nimis inaequali versioni Latinae compararetur; non minori fastidio convitioque oculorum, quam si holosericus viva purpura lucens pannus sacco cilicino aut pullo centoni assueretur. Verendum ne (quod parum vitasse aliquos querela multorum est) interpretationem Latinam facerem similem setacei cribelli, quod immissae in cerniculo farinae florem ipsum ac purum pollinem transmittit, furfures ac sordes meras retinet et exhibet. Ad haec quoniam in Caesarsissae familiam nomine atque autoramento Interpretis transcribebar; tenenda vis huius officii, quod quale sit, ex muniis eiusdem generis, principalium scribarum et palatinorum commentariensium potest intelligi. Iis Reges Reginaeque uti solent ad scribendas quas quoquoersum missitant litteras,

quarum sententiam ubi verbo aut nutu indicarunt, istorum iam negotium est, pro sua cuiusque facultate, mentem subscripturi deinde Principis, ex eius dignitate rei que merito quam aptissime quamque disertissime disserere. Postremo conandum ut Graeci quem exprimendum suscepere archetypi non superficialiam solum formam aut extima dumtaxat lineamenta (qualia viventium in mortuo restant cadavere) stylo utcumque assimilata redderem: verum illum insuper vigentem ac vegetantem intus, subindeque vivis ex arcano evibrationibus micantem Latinae quoque expositioni penitus inderem atque inhalarem, si possem, spiritum, velut ignem, aiunt, aetherea subductum domo luteo Prometheus operi miscuit, nihil alioqui supra massam vilem madefacti pulveris futuro. His ego tot cautionibus, tot circumspeditionibus, ac destinationibus tam variis praemunitam, imo defixe intentam, atque anxie sollicitam mentem habui tota in functione demandati huius a te mihi muneris luculentissimae historiae Latinis edendae litteris. Quamquam meae me imbecillitatis conscientia nimium timere cogit, non modo ne quod sequer bar non assequutus sim, verum etiam ne in alias diversi generis reprehensiones incurrerim. Scio nimirum scio, haec de qua dixi, quam profiteor, libere politeque interpretandi secta et ratio, cui quantaequae offensionis exposita sit tristium censurarum. Sunt qui nares corrugent, qui superciliose renuant quoties excurrit Latina oratio supra Graecae modum; quoties vicissim fluentem velut sinum Asiatici Sarmatis Romanae munditiae brevioris succinctum nodo cogunt. Quis omnes enumeret delicias fastidiorum, quarum in censum veniunt oscitationes male feriatorum supina interdum et semi-somni lectione nihil nisi ansas vellicandi captantium. *hic enimvero*, aiunt, *Graiae acumen argutiae pinguem interpretem haud pupugit*. Alias subsannant: *huius quam patulum circa orbem errat!* est ubi *flagitium!* increpent, *quod iudicio ipsorum strangulentur auctoris sensa, quod mutantur aurea plumbeis. quod stricti sales intemperanti Latinae copiae superfusione*

liquefiant. Denique interim bilem erumpunt indignantes: *exurdato barbarie palato non sapuisse salivam Atticam.* Haec et eius generis caetera praeterquam longum, etiam nec mihi promptum, et alioqui exitu anceps fuerit velle purgando ac pro me dicendo refellere. Nunquam equidem soleo mihi nimis tribuere. quin adeo plerumque ipse mihi parum aequus sum; quippe ingenii ac facultatis quanta sit tenuitas conscius animus, iudicia reprehendentium vel excipit assensu facili, vel ultro consciscenda censura praecoccupat. nunc vero etiam plusquam alias male metuo, ne alibi vis, alibi ars, alibi felicitas satagenti licet mihi frustra que molienti defuerit. Quamobrem singula obiecta si persequar, quaedam forte sint quibus diluendis nec coronae, nec iudicibus satisfaciam, nonnulla etiam in quibus accusatori reus sponte confitens palam dem manus. Innocentiae meae tamen et fidei hoc in negotio optimae non a criminationibus magis alienis quam ab ipsius mei morositate iudicii periclitantis, ne penitus causam deseram, profitendum hic est, me nutu ac iussu tuo suscepta provincia quam minime male defungi studuisse, in eo nec tempori nec labori, nec contentioni pepercisse unquam. Successus quis tandem conatui responderit, ut producendae nequidquam multis clepsydris apologiae compendium uno verbo faciam, tui VIR MAXIME, iudicii, tui arbitrii res esto. nemo erit omnium (sat scio) tam pervicax qui si minus propter amplissimum magistratum, quo iuris et aequi moderamen Tibi summum attributum est, certe propter notissimam omnibus, et ultra etiam quam Imperii fines Gallici pertinent, celebrem ac venerabilem aequitatem, doctrina varia omnisque generis sapientia coniunctam, non tuae standum definitioni putet: me quidem ipso, quocumque alea verterit, adeo nihil contra excepturo vel provocaturo, ut subscriptorem adstipulatoremque cuiuscumque sensus tui iam hinc ultro pollicear. Te fere in scribendo spectabam unice, tibi me fingebam parabamque: tibi si placui, abunde mercedis est. nam praeterquam quod laudis publicae praeciudicium, favor tantae

autoritatis certum habet: vel si probares solus damnantibus cunctis ad famae rationem fructumque animi, unus mihi tu instar millium, instar omnium merito fores. Sin vero reprehendis, non continuo lusisse me operam aut plane votis excidisse iudicabo. Ab irretorta mentis vi, ab aquilina intelligentiae illa tuae acie, cui fucum nullus color facere, nulla se probare mendax gratia, nulla placere nisi viva nativaeque pulchritudo potest, ad indulgentissimam clementiam benignissimae humanissimaeque voluntatis me recipiam; ibique asylo tutus certissimo spem in sinu dulcem alam, fore ut venia consoleris quod remunerari laude minus potes; et trans vitia ineruditae manus, benevoli pectoris officio agnito nec spreto, quodcumque hoc est quamvis illepidi munusculi, monumentum aeternum esse patiaris eius observantiae ac venerationis qua te summa verissimaque prosequitur,

ILLUSTRISS. AMPLITUDINI TUAE,

Scribebam Tolosae III. Kalend.

Quintiles anno CIOICXLIX.

Deditissimus PETRUS POSSINUS
e Societate IESU.

L E C T O R I.

Nec miror nec aemulor mature disertos illos qui libros in librorum principiis faciunt, et inexhausta loquacitate Proemiorum sedulo id agunt, ut oculi legenti doleant priusquam is primum Operis versum viderit. Ego tibi, LECTOR, quominus statim fruaris tamdiu optato Byzantinae Caesarissae colloquio, moram unam obiicio (nam Glossarium Annaeum,

transvoles licet: non enim ante omnia perlegendum; sed in tempore consulendum seponitur) moram, inquam necessariam interpono unicam, Praefatiunculae paucis complexurae; quo casu, quove statu Alexias Annae Comnenae meas in manus venerit; qua spe quave conditione in tuas transeat.

Iam tum ab adolescentia, quam mihi transigere Tolosae contigit, ingenti desiderio flagravi Alexiados Annae Comnenae explicandae Latinis litteris, et luce publica donandae. Alebat id votum lactabatque blanda spe sedes illa ipsa studiorum: quod in qua vivebam litterisque operabar civitas unicum eius operis antiquissimum et integerrimum exemplar habere dicebatur. Egi ergo, satégi, per me, per amicos movi multa, quo istius mihi copiâ fieret codicis. a nobilissima clarissimaque Fabrorum Saniorianorum familia in Musaeum τοῦ μαχαρίτου eruditissimi Petri Fabri humanissime admissus, versatis illic otiosissime curiosissimeque cunctis multum frustra bibi pulverem. Indagavi etiam omnibusque vestigiis odoratus sum ecquam in urbis aliam rara et peregrina haec avis evolasset domum. non plus profeci quam Cadmus cum Europam quaereret. Atque hic praedicandae locus est officiosissimae benignitatis Illustrissimi D. Caroli de Montchal Archiepiscopi Tolosani, qui pro caetera humanitate qua studia semper mea prosecutus est, tunc etiam non indignum celsitudine sua credidit in istam mecum curam descendere; et autoritatis interpositione suae tantae huius effectum voti mihi conficere conari. Elusit tamen indagationes, petitiones, machinationes omnes vel nescio quis casus alius, vel obstinatissima iniquitas eorum, qui captivam illustrem aeternis detinere tenebris cum incommodo et gemitu Orbis totius deliberatissimum habent. Multi deinde anni mihi alia cogitanti omnia et Alexiados iam plane oblito fluxerant, cum vir honoris causa nominandus Petrus Seguerius Cancellarius Franciae, qui amplissimae dignitati parem Religionis, Iustitiae, virtutisque omnis; tum vero etiam eloquentiae et eruditionis excellentiam adiunxit, animadvertens a collectione Historiae Byzantinae quam Typis edi Regiis iusserat, Alexiadem Annae Co-

mnennae non tolerabilius abesse posse quam ver ab anno, egit Romae per litteras et certos homines cum Eminentissimo Cardinali Francisco Barberino, Principe iuvandis litteris nato, ut si quem locupletissima sua librorum veterum et rarissimorum penu Annae Comnenae codicem haberet, eius copiam ad editionem Praelis Regiis ne commodare gravaretur. Misit is statim librum in charta scriptum non antiqua manu, nec integrum: sed Lucae Holstenii viri doctissimi Barberinae Bibliothecae curatoris diligentia solers fecerat, ut usui esse pene pro integro posset. Is codicem hunc multis locis mutilum cum alio pervetusto in membranis, imperfecto et ipso lacunisque deformato, quem ante hos paucos menses in Bibliotheca Medicea Florentiae vidi, accuratissime contulerat: ac quia non fere iisdem locis ambo exempla deficiebant, unius hiatibus ex altero explendis, non exiguo nec parum nobis praedicando labore suo proxime integritatem perduxerat Barberinum codicem; quem Illustrissimus Cancellarius ad se Roma perlatum, cui vertendum Latine traderet, non diu quaesivit. Magnarum est et regendis terris a coelo paratarum mentium, nihil quamvis obscurum atque humile nescire. Igitur mei quoque nominis quadam usque ad istum apicem forte appulsa mentione; cum praeterea memoraretur me operam olim aliquam in quaerendo posuisse Tolosano Fabri Codice; voluntatemque ostendisse Alexiados interpretandae, negotium statim datum est honesto in primis viro Sebastiano Cramoisy Officinis Typographiae Regiae Praefecto, mittendi quamprimum ad me recens allati Roma Codicis: quod ille fide summa, mora nulla praestitit, adiunctis litteris quibus significabat, gratum me, Amplissimo Cancellario facturum, si, quod primum suppeteret otium, in versionem Alexiadis conferrem. Eram ego tum haud parum diversis sacrarum litterarum studiis immersus: primusque ille ac iuvenilis ardor operae navandae in Graecis interpretandis, et tempore ipso consenuerat, et experientia molestiae nequaquam pari fructu compensatae quae pertrioso isti negotio inest, refrixerat sane plurimum. Tamen reverentia venerandi nominis instinctus, sublatis repente

ac sepositis quae in manibus erant cunctis, totus ad exhauriendum tantae auctoritatis mandatum incubui. Ac principio sic constitueram: duo esse praecipua in quibus elaborare me oporteret. nam et faciendum esse, ut Graecum exemplar quam emendatissimum exiret, tum annitendum postea, ut quae ex eo exprimeretur Latina versio, veram Auctoris sententiam rectissime assequeretur, planissimeque redderet. Quarum rerum cum is ordo comparatus natura sit, ut illam huic praeverti sit opus, appellenti mihi ad priorem animum, experientique operam, gravis ecce primo difficultatis oborta species, paulo etiam post desperationem iniecit cepti perpetrandi. Codex qui ad manum erat unicus tumultuarie, ut dixi, ex duobus mutilis congestus consutusque passim incertae, palamque interim mendosae lectionis vocibus scatebat; lacunis ad haec hiabat toto sparsis Operis corpore, cuius caput ipsum, hoc est elegantissima et libro dignissima Praefatio Annae desiderabatur tota; quam ex Augustanis Excerptis, prout licuit, supplevimus. Clausula porro Historiae, postrema scilicet quintidecimi pars libri, creberrimis fatiscens rimis, pertusi passim vetusta carie centonis, aut collabascantis ruinosaeque maceriae speciem habet. Quid hic auderem speraremve? Aggrederer ad emendationem archetypi contextus? quam non nisi coniecturis et divinationibus, tam multae contentionis, quam nullius auctoritatis, in exemplarium defectu meliorum, repraesentare me putarem posse? An desponderem continuo animum, editionisque consilium abicerem? ac cum Davidi Hoeschelio sua viros apud doctos gratia constiterit, quod is non dubitasset mendosa incredibiliter et lacera Historiae Annae fragmenta, pauca, temere coacervata, praefixo Alexiadis titulo edere; Ego totos quindecim eius Operis libros nactus, propter nescio quos naevos magis interpellaturos in lectore sensum elegantiae, quam rerum cognitioni gestarum, aut Historiae integritati subtracturos quidquam, publicis invidendos desideriiis et aeternarum rursus addicendos tenebrarum ergastulo censerem? Neutrum opinor quisquam aequus eruditusve suasisset; ne probasset quidem. Illa igitur mihi

sententia necessario reliqua facta est, qua decernerem: contextum quidem Graecum plane intactum relinquere: ne manifestis quidem solicitandis mendis, quamdiu verae lectionis fundum non haberem maioris antiquitatis et auctoritatis codicem. totam vero industriam in elaboratione Latinae versionis expromere, qua, iudicio, si quod esset, ac diligentia in subsidiorum deficientium locum subrogandis, explendis hiatibus, corrigendis ex coniectura vitiosis locis, modis denique omnibus assequi conarer, ut nitor primigenius Operi pulcherrimo, quoad per quinque saeculorum squalorem, et exitiabiles infestissimorum omnis generis casuum iniurias liceret, hodierna editione redderetur. En quid voluerim, quo studium et conatum intenderim. Nam reipsa quid perfecerim, non meae professionis, tuae, Lector, sententiae definitio est. Cuius ut non eblandiri gratia favorem; ita nec deprecari abiecta demissione severitatem: multo autem minus contumaci pervicacia refragari censurae velim. utere ut libet iure atque arbitrio quod tibi ego, vel si non per se suppeteret, ultro largirer, probandi reprehendendique quod dignum duxeris. Paratum ecce me in utrumvis habes; et quocumque alea verterit, proviso receptu quieturum. Gratificari publico volui, servire amicis, obsequi viris magnis: voluntate ac fide optima in negotio versatus sum. Hic semper, utcumque alia ceciderint, conscientiam sustentabit fructus. Peto tamen, id quod aequitatis est tuae, ne praecipites atrum calculum ad quamvis se primum offerentem speciem culpae. Fere non primas; ac ne secundas quidem saepe, quas vulgo laudant, cogitationes chartae illevis. at nonnumquam quartas quintasve. Fieri potest ut quod tibi primum advertenti animum in mentem venerit, ne me quidem ipsum fugerit: caeterum ego illud alteri nondum tibi animadverso posthabuerim; te paria facturo si ibi esses, probaturo quin etiam ubi cognoveris. Cognoscere autem poteris quaedam quidem e Glossario, longe plura e Notis; quorum illud nunc damus; has retinere adhuc cogimur, paulo post cum tibi grato publiceque utili auctario reddendas. Quando nimirum Annae nostrae, quam modo

*solam emittimus sua unius ornatam maiestate, Comitatum ad-
demus proprium, iusto brevi edendo volumine, quo Caesaris-
sae primum vita ipsius e veteribus collecta monumentis exhi-
bebitur. Alexii deinde Augusti Panegyricus, ipsi coram a
Theophylacto dictus, Alexiadis totius elegans compendium,
addetur. Subiicietur abacus Chronologicus certo digerens or-
dine res omnes quindecim Alexiados libris expositas. Postre-
mo iidem ipsi libri quindecim, partim universi recensebuntur
ope Codicis optimi, cuius recentissime nobis inopinata ostentata
spes est: partim in locis obscurioribus, collatione aliorum
Scriptorum, et caetera eius generis accuratatione, pro captus ac
tenuitatis nostrae modulo illustrabuntur.*

DAVIDIS HOESCHELII

DEDICATIO ET PRAEFATIO.

VIRIS NOBILIBUS ET ILLUSTRIBUS

MARCO VELSERO, sacrae Caes. M. a Consiliis, IOANNI
IACOBO REMBOLDO, Aug. Vindel. II. viris Praefect.
VII. virumque Collegio, Dominis ac Patronis pl. ob-
servandis S. P.

Quod Democritus Abderites optandum censuit, eae ut imagines hominum sive oculis sive animis obversarentur, quae virtutis et commodi potius alicuius, quam vitii atque incommodi administratae ipsis essent: in eo ridiculum et superstitiosum illum fuisse, non iniuria dicas. Ad vitae enim rationem quameunque laudabiliter ineundam, nihil nobis opus est τῆ κατ' εἶδωλον φαντασίᾳ Democritica, quum exempla ante oculos viva quotidie versentur, ex iucundissima etiam historiarum lectione quam plurima peti possint: unde quid decorum, quid indecorum, quid honori atque emolumento, quid ignominiae ac detrimento futurum, perspiciatur.

φεῦ, φεῦ, τί τοῦτον χάσμα μεῖζον ἂν λάβοις;
πρὸς ἐπανόρθωσιν ἡθῶν ἐνεργότερον; ut philosophus Chaeronensis pulchre asseverat. Ne abeamus longius, vel in his Alexiados VIII. libris, modo in lucem quos edimus, quot occurrunt virtutis, quot vitiorum exempla! Hos autem, viri nobilissimi, A. V. cur dedicem, satis causae vel hoc esse arbitror, quod ab annis quinquaginta illorum editio aliunde expectata fuit frustra, a doctis non semel expetita: nunc e vestra Bibliotheca eruti illi, iuris publici fiunt. In quibus

partim menda librarii tollendo, partim lacunas explendo, nonnusquam etiam Notis quaedam illustrando, quantum ingenii tenuitas est passa, temporisque angustia, si quod operae pretium candide iudicaturis videbor fecisse, laboris non absque magni viri autoritate suscepti minus me poenitebit; et ad alios scriptores vel integrius atque emendatius, vel etiam novos ex eadem vestra illust. Bibl. publicandos facilius invitabor. Deus Opt. M. A. V. cuius auspicio et liberalitate laboribus id genus vacare possum, florentem atque incolumem quam diutissime conservet.

Augustae Vind. pridie Non.

Septembr. A. S. N. MDCX.

A. V. O.

DAVID HOESCHELIUS. A.

A D L E C T O R E M.

Ex quindecim Annae Comnenae Porphyrogennetae Alexiadis libris, quos illustrium Bibliothecarum Catalogi dudum iactant, octo hic damus perpetuo fere lacunatos: quot et quales nimirum ex Augustano autographo repraesentare licuit. Satius enim visum rem litterariam nobis hunc semissem nunc quidem debere, quam toto aeternum carere. Integriorum et meliorum exemplarium domini, utinam invidiam non ferant, et luminibus nostris quamprimum obstruant. Praestantissimum Fabrum Regium Tolosae senatorem nominatim appellamus, apud quem magni Cuiacii codicem exstare aiunt.

Porro Annae fidei periculum in me non recipio, memini apud Vopiscum legere, neminem scriptorum, quantum ad historiam pertinet, non aliquid esse mentitum: cum contentionibus incaluere animi, difficile veritatem recto oculo tuentur, et vix est quin aliquid patriae et propinquis, inter quos pater primo loco, concedant, si praesertim foeminae manus calamum ducat. Hic est foedissimorum convitiorum fons, quibus Anna interdum muliebriter in Latinos, Pontificem, alios-

que Principes indulget. Cordatus lector historiam suis momentis, non Auctorum affectibus ponderet: Tacitum et Suetonium adversus Christum et Christianos iniurios, manibus tamen excuti non patimur. Quo ordine apud posteriores Graecos Romani omnes, scimus; Anna praeterea proprias se odii causas habere existimabat, quod Gregorius Pontifex acerrimum Alexii hostem Robertum Guiscardum, patrem Boemundi, quem illa etiam mirifice insectatur et exagitat, in amicitiam receperat. Bertoldus Constantiensis anno 1084. haec habet. His temporibus Constantinopolitanus maximam pecuniam Heinrico quondam Regi transmisit, ut Ruodbertum Wiscardum, ducem Calabriae et Apuliae, coniuratum militem domini Papae, in ultionem eiusdem Regis bello appeteret. Nam Ruodbertus iam dudum fines Constantinopolitanorum invasit, iterumque illud expeditionem movere disposuit: sed Henricus acceptam pecuniam, non in procinctum contra Ruodbertum, quod iuramento promisit, sed ad conciliandum sibi vulgus Romanorum impendit. Cum Urbano deinde Pontifice Alexius in gratiam rediit anno 1089. ut idem Bertoldus habet. Dominus Papa Constantinopolitanum ab excommunicatione per legatos suos absolvit. Quin ex Casinensi chron. 4. c. 48. colligimus, eum postmodum Occidentis Imperium a Paschali Pont. sperare ausum. Alexius imperator strenuissimos ex suo imperio viros Romam cum suis litteris misit, quibus se iniuriam ab Imperatore illatam Pontifici atque Romanis, dolenter audisse significans, agebat postmodum gratias, eosque laudabat quod viriliter illi obstitissent. Atque ob id, si illorum animos paratos promptosque sensisset (ut sibi iam dudum nunciatum fuerat) velle vel se, vel Ioannem suum, iuxta morem praeconum fidelium Imperatorum, a summo Pontifice Romae coronam Imperii sumere. Verum eo redeamus; ut Annae fidem in iis, quae contra nostros scripta reliquit, praestare non lubet, ita et eorum, quae nostri adversus Alexium pleno horreo remensi sunt, auctoritatem defugimus: nam largiter hanc Commenae retulere gratiam, quod sequentia aliquot loca docebunt, longum visum omnia exscribere.

LATINORUM ALIQUOT
DE ALEXIO COMNENO
TESTIMONIA.

GUILIELMUS TYRIUS DE BELLO SACRO LIB. II. CAP. V. Praeerat autem per id tempus Graecorum Imperio vir nequam et subdolan, Alexius nomine, cognomine Comutio (*Comnenus*) dictus. Qui cum esset in imperiali palatio a domino Nicephoro, cognomento Bothomath (*Botaniate*) qui tunc in sceptris agens principabatur, plurimum honoratus, et Megadomestici dignitate (quem nos maiorem Senescallum appellare consuevimus) fungeretur officio, ab Imperatore secundus, contra dominum et benefactorem suum malitiose recalcitrans, quinto vel sexto anno antequam populus noster accederet, depulso domino imperium invaserat, et retinere praesumebat quod violenter occupaverat. CAP. X. Dum vero haec in castris aguntur, ecce domino Boamundi nuncius praesens ante Ducem astilit, praedicti Principis litteras deferens in haec verba: Noveris virorum optime, quod tibi contra feram pessimam et cum homine nequam (*Alexio*) incumbit negotium: cuius propositum est semper fallere, et omnem Latinorum nationem usque ad mortem modis omnibus persequi: et quod de eo recte sentiam, tuo aliquando approbabitur iudicio, novi enim Graecorum malitiam, et odium adversus Latinorum nomen pertinax et obstinatum. CAP. XIII. Veruntamen sicut vir erat (*Alexius*) subdolan, potens simulare et dissimulare propositum, missis quibusdam nobilibus ex suis domesticis ad eundem virum egregium, verbis pacificis ei locutus est in dolo, tentans si quoquo modo eum posset decipere. CAP. XIV. Hic demum plenius innotuit, quod quicquid eis Imperator (*Alexius*) loquebatur, fraus erat et circumventio. CAP. XIX. Quodque Principibus liberaliter contulerat (*Alexius*) nec liberalitatis erat nec gratiae, sed timoris desperati, et fraudulentae versutiae. Nostris autem in simplicitate spiritus et sincera fide incedentibus, vix persuaderi poterat Graeco-

rum malitia, et nequam illorum Principis fraus et circumventio pertinax, maxime cum erga eos tanta liberalitate et simulata gratia redundaret. CAP. XX. Sicque quotidie magis et magis Graecorum dolus, et fraus Imperatoris (*Alexii*) detegebatur, ita ut iam nemo esset de Principibus cui non esset manifestum, et luce meridiana clarius, quanto odio prosequeretur populum nostrum, et omne genus Latinorum haberet invisum. CAP. XXI. Quidquid autem loquebatur (*Alexius*) dolus erat et circumventio. LIB. VII. CAP. XX. Fraudes enim Imperatoris (*Alexii*) et eius versutia, quas saepius experti fuerunt, declinare iudicabant commodius, ne eius labyrinthis et ambagibus iterum se involverent, a quibus non satis facile postmodum possent expediri. LIB. X. CAP. XII. At vero idem (*Alexius*) Imperator, vetusto Graecorum more nostrorum successibus invidens, quamvis eos, ut praediximus, apud se satis benigne habuisset, occulte inde per internuncios frequentes in eorum perniciem hostes sollicitabat, et ab eorum adventu crebris epistolis et nunciorum discursibus reddebat instructiores, eos praemonens, ne tantum populum suo periculo libere transire patiantur. Vicem scorpionis agens, qui cum non sit in facie quod formides, prudenter feceris si caudae posterioris declinare poteris maleficium. LIB. XII. CAP. V. Per idem tempus (*anno 1118.*) Constantinopolitanus Imperator Alexius, Latinorum maximus persecutor, rebus humanis exemptus est.

ROBERTUS MONACHUS DE CHRISTIANORUM PRINCIPUM PROFECTIONE IN SYRIAM LIB. II. Subdolus itaque Imperator (*Alexius*) videns crescere castra Dei, et de die in diem augmentari, inops animi, expers sensus, pauper consilii, ira vehementi coepit anxari. Mens enim fraude plena semper anxatur et est sollicita, et quod machinatur alteri pertimescit sibi semper machinari. In mente Imperatoris semper mansit fraudulenta fictio. Quidquid iuravit totum exinanivit, quia periurii noxam incurrere maluit, quam gentem Francorum a suis finibus non elongari.

CONRADUS ABBAS URSPERGENSIS CHRON. ANNO MCI. Ecce subito murmur exoritur, invisum Imperatorem (*Alexium*) Turcorum potius quam Christianorum parti fa-

vere, exploratisque quae circa nos erant, frequentibus illos contra nos nunciis animare. Hic est inquit, perfidus ille Alexius, qui domino suo Nicephoro, per quorundam Alamanorum conductitorum auxilium depulso, Imperium eius usurpavit, ipsosque sui sceleris cooperatores, exilio damnatos necari fecit: nuncque se tanti dixit facere Francos cum Turcis praeliantes, quanti canes se invicem mordentes. Cum autem navigia quisquam conducere tentaret, audivit Caesarem insidias peregrinis etiam in mari posuisse, multasque dudum eodem facinore naves eum submersisse. Quapropter omnes eum maledicebant et anathematizabant, omnes illum linguae non Imperatorem, sed traditorem appellabant. Anno 1106. invidus et occultus eatenus Ecclesiae persecutor Alexius, diu tectam suae perfidiae toxicatam rabiem evaginat: Turcis, quibus iam nulla vel rara in Oriente regnandi spes remanserat, se tutissime conciliat, et o turpissimum facinus! Nicaeam, quam olim fidei nostrae turrin, dudumque multo Christianorum sanguine comparatam praescripsimus, Solimanni tyranni filiis reddidit: custodias ad prohibendum transitum peregrinis terra marique constituit. Cuius classes contra Antiochenos directas, ipsi bello ceperunt, et in confusionem Alexii, nasis atque pollicibus omnibus abscissis, unam de scaphis inde onerantes, huiusmodi pulmentum eidem reo multorum millium homicidae, transmiserunt. ALBERTUS STADENSIS *eadem fere ad verbum habet.* OTTO FRISINGENSIS CHRONIC. LIB. VII. CAP. X. Alexius Imperator perfidissimus, iamdiu conceptam corde malitiam celare amplius non valens, cum Turcis, qui iam paene desperati erant, turpissime foederatur,isque Nicaeam, multo nostrorum sanguine acquisitam, impiissime tradidit.

GOTFRIDUS VITERBIENSIS CHRONIC. PARTE XVIII. Constantinopolim pervenerunt, ubi multum dolum et impedimentum a Rege Alexio perpassi. Tunc Alexius rex Constantinopolitanus, Christianae prosperitatis adversarius, Turcos in desperationem iam positos, in amicitiam suam confoderavit,isque turrin Nicaeam, Christianorum sanguine acquisitam, concessit. MATTHAEUS PARIS IN HISTORIA MAIORI ANNO MXCVI. Alexius autem Imperator Graecorum,

vir nequam et subdolos, cum esset in palatio Nicephori decessoris sui summus, et princeps militiae, contra dominum suum malitiose recalcitrans, quinto vel sexto ante hanc expeditionem anno, domino depulso imperium invaserat, et invasum nequiter detinebat. Hic semper propositum habens fallendi, saepe cum peregrinis verba pacifica loquebatur in dolo, suspectam iugiter habens multitudinem cruce signatorum, et militiae probitatem. Unde si quandoque nocere cessavit, non hoc virtutis extitit, sed timoris. Anno MCM. Tunc Imperator Alexius, et proditor nequissimus, nostrorum invidens successibus, Turcis infidelibus, per quorum terras peregrini transituri erant, crebras transmisit epistolas, exhortans attentius, ne tantum Christianorum populum libere transire in suam perniciem paterentur.

MATTHAEI WESTMONASTERIENSIS FLORES HISTOR. ANNO MCV. Alexius tunc temporis Graecis imperabat, vir quidem subdolos, et nostratibus semper parans cum insidiis nocumentum.

Atque haec de Alexii moribus vulgo apud Latinos opinio obtinuit: unus quem ego legerim ALBERTUS CANONICUS AQUENSIS, a Reineccio titulo chronici Hierosolymitani, sine auctoris nomine editus, commodius de illo non uno loco sensit. sic ut alicubi eius apolegetem fere ex professo egerit, LIB. VIII. CAP. XLVI. Fecit enim fama in populo Catholico, quod ipsius Imperatoris (Alexii) occultis et perfidis consiliis, a comite Reymundo et militibus Turcopolis, deductus sit exercitus Longobardorum per deserta et invia et solitudines Flaganiae, ut illic a Turcis facile prae fame et siti exhaustus, superatus occideretur. Verum ut a veridicis et nobilibus viris relatum est, nequaquam hoc nefando scelere culpandus erat. Nam saepius exercitum praemonuit, et edocuit solitudines et defectiones, et Turcorum insidias in inviis Flaganiae, et ideo eos non secure et tutos per hanc viam posse incedere. CAP. XLVII. Imperator (Alexius) universam petitionem Regis, cum muneribus sibi praesentatis, in bono accepit, et de omni suspicione necis Longobardorum, quam adversus eum Christiani habebant, iusiurandum in Dei nomine faciens, se excusavit, promittens se deinde omnibus misericordem

fieri, Regem Baldewinum se velle honorare et amare. In eadem legatione ab imperatore decretum est, ut Episcopus de Barcinona eum apud Romanum Pont. Paschalem, de traditione sibi imposita excusaret. *Sed praevaluisse suspiciones, ex sequentibus apparet.* CAP. XLVIII. Engelradus autem miles quidam in Ierusalem repertus, muneribus magnis ab Imperatore honoratus, bona nuncia reportavit, et amicitiam et fidem Regi Baldewino Imperatorem velle observare, et peregrinos non ultra offendere. Sed Episcopus aliquantulum renisus est Imperatori, propter infidelitatem erga Gallos, quam ab eo extorsit. Quapropter in amaritudine animi Romam tendens, ipsum Imperatorem criminatus est in ecclesia Beneventana, et ideo assumptis litteris ipsius Apostolici, querimonia gravis apud omnes Principes Galliae super ipso Imperatore facta est.

ΑΝΝΗΣ ΤΗΣ ΚΟΜΝΗΝΗΣ

ΑΔΕΛΦΙΑΣ.

ΣΥΝΤΑΓΜΑ

ΣΤΥΝ ΘΕΩ

ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΝΑΚΤΑ ΚΥΡΟΝ ΑΛΕΞΙΟΝ
ΤΟΝ ΚΟΜΝΗΝΟΝ

ΠΟΝΗΘΕΝ ΠΑΡΑ ΤΗΣ ΘΗΓΑΤΡΟΣ ΑΥΤΟΥ ΚΥΡΙΑΣ

ΑΝΝΗΣ

ΤΗΣ ΠΟΡΦΥΡΟΓΕΝΝΗΤΟΥ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ,

Ο ΚΑΙ ΕΚΛΗΘΗ ΑΛΕΞΙΑΣ ΠΑΡ' ΑΤΤΗΣ. *)

S Y N T A G M A

DEO IUVANTE

RERUM AB IMPERATORE ALEXIO COMNENO

GESTARUM,

AB EIUSDEM FILIA ANNA PORPHYROGENITA PRINCIPE

FACTUM ET ALEXIAS INSCRIPTUM.

1. *Ρέων ὁ χρόνος ἀκάθεκτα καὶ ἀεί τι κινούμενος πα-* Par. 1
ρασύρει καὶ παραφέρει πάντα τὰ ἐν γενέσει καὶ ἐς βαθὺ ἀφα- Ven. 1
ρείας καταποντοῖ, ὅπου μὲν οὐκ ἄξια πράγματα, ὅπου

*) Hunc titulum habet A, quo omisso, Possinus novum sibi finxit inscripsitque ΠΡΟΛΟΓΟΣ. 2. τὰ add. Fr. ἐς βυ-

θὸν ἀπωλείας Fr. 3. ἄξια λι^{θίου} A, unde Hoeschel. conl. λίθου, ego λόγου. Fr. ὅσα μὲν οὐκ ἄξια μνήμης, ὅσα δὲ καὶ ἄξια καὶ τὰ τε. vid. annotat.

1. **T**empus praecipiti et assiduo cursu fluens fert agitique secum omnia quae fiunt, et in profundum oblivionis immergit, modo levia, modo magna et memorabilia, in lucem, ut in tragoedia est,

δὲ μεγάλα τε καὶ ἄξια μνήμης, καὶ τὰ τε ἄδηλα φύων κατὰ τὴν τραγωδίαν καὶ τὰ φανέντα κρυπτόμενος. ἀλλ' ὅ γε λόγος τῆς ἱστορίας ἔργον καρτερώτατον γίνεται τῷ τοῦ χρόνου ρεύματι καὶ ἴσῃσι τρόπον τινὰ τὴν ἀκάθεκτον τούτου ροήν, καὶ τὰ ἐν αὐτῷ γενομένα πάντα, ὅποσα ὑπερείληφε, 5
 ξυνέχει καὶ περισφίγγει καὶ οὐκ ἔῃ διολισθαίνειν εἰς λήθης βυθούς. ταῦτα δὲ διεγνωκῦτα ἐγὼ Ἄννα, θυγάτηρ μὲν τῶν βασιλέων Ἀλεξίου καὶ Εἰρήνης, πορφύρας τιθήνημά τε καὶ γέννημα, οὐ γραμμάτων οὐκ ἄμοιρος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἑλληνίζειν ἐς ἄκρον ἐσπουδακῦτα, καὶ ῥητορικῆς οὐκ ἀμελετήτως 10
 ἔχουσα καὶ τὰς Ἀριστοτελικὰς τέχνας εὖ ἀναλεξαμένη καὶ τοὺς Πλάτωνος διαλόγους, καὶ τὸν νοῦν ἀπὸ τῆς τετρακτύος τῶν μαθημάτων πνικάσασα, (δεῖ γὰρ ἔξορχεῖσθαι ταῦτα, καὶ οὐ περιαιτιολογία τὸ πρᾶγμα, ὅσα ἢ φύσις καὶ ἢ περὶ τὰς ἐπιστήμας σπουδὴ δέδωκε, καὶ ὁ θεὸς ἄνωθεν ἐπεβράβευσε, 15
 καὶ ὁ καιρὸς συνεισήνεγκε,) βούλομαι διὰ τῆσδέ μου τῆς P. 2 γραφῆς τὰς πράξεις ἀφηγηθῆσθαι τοῦμοῦ πατρός, οὐκ ἄξιας σιγῇ παραδοθῆναι, οὐδὲ τῷ ρεύματι τοῦ χρόνου παρασυρῆναι καθάπερ εἰς πέλαγος ἀμνημοσύνης, ὅσας τε τῶν σκήπτρων ἐπειλημμένος κατεπράξατο καὶ ὅσας πρὸ τοῦ διαδήματος 20
 ἔδρασεν, ἐτέροις βασιλεῦσιν ὑπηρετούμενος.

2. ἀποκρυπτόμενος Fr.

Hoeschel. ξυνάγει dedit.

9. οὐ add. Fr.

13. καίπερ ταυτιολογία A, Hoeschel. conl. εἰ καὶ περιαιτιολογία, Jacobs. ad Achill. Tat. p. 710 καὶ περιαιτιολογία. quod ego dedi, habet Fr.

6. ξυνέχει Fr., ξυνάγει A, unde

7. δὲ add. Fr. τῶν add. Fr.

11. καὶ τοὺς Πλάτωνος διαλόγους om. Fr.

protrahens occulta et illustria tenebris obruens. sed rerum gestarum narratio, velut moles firmissima temporis torrenti opposita, inhibet quodammodo praecipitem eius lapsum, ac quaecunque gesta sunt, quorum quidem memoriam accepit, retinet servatque nec oblivione deleri sinit. haec cum reputassem ego Anna, imperatorum Alexii et Irenes filia, in purpura nata et educata, quae non solum non expers sum litterarum, verum etiam perfectae graeci sermonis facultati studui, nec rhetoricas exercitationes neglexi, et Aristotelis artes Platonisque dialogos diligenter legi, ac mentem disciplinarum quadrivio excolui, (res enim poscit, nec gloriandi causa facio, ut palam ea commemorem, quae vel ingenio et litterarum studio debeo, vel divinitus accepi, vel rerum opportunitate nacta sum,) decrevi res a patre meo gestas, quae sane non merentur, ut silentio damnatae temporis flumine in oblivionis velut mare ferantur, hisce libris exponere, tum quas imperium adeptus peregit, tum quas ante principatum aliorum imperatorum auspiciis gessit.

2. Ταύτας δὲ λέξουσα ἔρχομαι, οὐχ ὡς ἐπίδειξιν τινα τῆς περὶ λόγους ποιουμένη ἀσκήσεως, ἀλλ' ὡς ἂν μὴ προὔγμα τηλικούτο τοῖς ἔπειτα γενησομένοις καταλειφθεῖν ἀμάρτυρον· ἐπεὶ καὶ τὰ μέγιστα τῶν ἔργων, εἰ μὴ πως ἄρα 5 διὰ τῶν λόγων φυλαχθεῖν καὶ τῇ μνήμῃ παραδοθεῖν, τῷ τῆς σιωπῆς ἀποσβέννυται σκότῳ. ἦν γὰρ ὁ ἐμὸς πατήρ, ὡς αὐτὰ τὰ πράγματα ἔδειξεν, ἐπιστάμενος ἄρχειν καὶ ὑπεῖκειν, ἐς ὅσον χρή, τοῖς ἄρχουσιν. ἀλλὰ καὶ τὰς ἐκείνου πράξεις προελομένη συγγράφειν, δέδοικα τὸ ὑφοροῦν 10 τε καὶ ὑποτρέχον, μὴ ποτε λογίσαιτό τις τὰ τοῦ ἐμοῦ πατρὸς συγγράφουσαν τὰ ἑαυτῆς ἐπαινεῖν, καὶ ψεῦδος ἅπαν δόξῃ τὸ τῆς ἱστορίας προὔγμα καὶ ἐγκώμιον ἄντικρυς, εἴ τι τῶν ἐκείνου θαυμάζοιμι· εἰ δέ που αὐτὸς ἐνέγκοι καὶ τὸ προὔγμα βιάζοιτο, ὥστε καθάπτεσθαι τι καὶ 15 τῶν ἐκείνου, οὐ δι' ἐκείνον, ἀλλὰ διὰ τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν, δέδοικα πάλιν τοὺς φιλοσκώμμονας, μὴ μοι τὸν τοῦ Νῶε Χάμι ἐπενέγκοιεν ἐποζ... αλμι... ἅπαντες πρὸς ἅπαντα, καὶ οὐ καθορῶντες τὸ καλῶς ἔχον ὑπὸ βασκανίας καὶ φθόνου, καὶ τὸν ἀναίτιον καθ' Ὅμηρον αἰτιόων- 20 ται. ὅταν γὰρ τις τὸ τῆς ἱστορίας ἡθὸς ἀναλαμβάνῃ, ἐπι- P. 3
λαθέσθαι χρή εὐνοίας καὶ μίσους καὶ πολλάκις κοσμεῖν τοὺς

1. λε . . . σα A, λέξουσα suppl. Crusius, λέξασα male Hoeschel.
15. ἐκεῖν διὰ τὴν A, suppl. Hoeschel. 17. Ita A, non αλμοι ut Hoeschel. edidit. fortasse leg. ἐποφθαλμιώσαντες πρὸς ἅπαντα. 18. ἅπαντα A, non ἅπαντας, ut apud Hoeschel. ἔχον νίας καὶ φθόνου A, suppl. Hoeschel. 20. γὰρ εἰς τὸ A, em. Hoeschel. totus locus ὅταν — ἐγὼ δὲ desumptus est ad verbum e Polyb. I, 14.

2. Haec autem non eo consilio scriptura sum, ut eruditionis meae specimen aliquod edam, sed ne tantarum rerum memoria posteris careant, cum vel maxima facinora, nisi litteris tradita memoriae commendentur, in silentium tenebrasque abeant. erat enim pater meus, ut ex rebus ipsis apparuit, et imperandi peritus et imperantibus, quatenus fas est, obsequendi. sed cum facta illius enarranda mihi sumserim, offensionem reprehensionemque vereor: ne quis forte patris res enarrantem domesticae me gloriae servire putet, ac historiam plane pro commento habeat et manifesta laudatione, si quid ab eo gestum admirata fuero. sin autem ipse adegerit resque postulaverit, ut reprehenderem nonnihil, non illius quidem causa, sed ob rerum indolem, rursus vereor, ne maledici in me Chami, Noe filii, exemplum impingant, invidia quidvis insectantes, nec quid deceat prae livore obtrectandique libidine animadvertentes, etiam culpaee expertem, ut Homerus ait, culpent. etenim qui histo-

ἐχθρούς τοῖς μεγίστοις ἐπαίνοις, ὅταν αἱ πράξεις ἀπαιτῶσι
 τοῦτο, πολλάκις δὲ ἐλέγχειν τοὺς ἀναγκαιοτάτους, ὅταν αἱ
 τῶν ἐπιτηδευμάτων ἀμαρτίαι τοῦθ' ὑποδεικνύωσι. διόπερ
 V. 2 οὔτε τῶν φίλων καθάπτεσθαι, οὔτε τοὺς ἐχθροὺς ἐπαινεῖν
 ὀκνητέον. ἐγὼ δὲ καὶ τούτους κακείνους, καὶ τοὺς πληττο- 5
 μένους ὑφ' ἡμῶν καὶ τοὺς ἀποδεχομένους ἡμᾶς, παραμυθη-
 σαίμην ἂν ἀπὸ τῶν πραγμάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἐωρακότων
 τὰ πράγματα, αὐτοὺς τε καὶ τὰ πράγματα μαρτυραμένη.
 ἐνίων γὰρ τῶν νῦν ὄντων ἀνθρώπων οἱ μὲν πατέρες, οἱ δὲ
 πάπποι ἐγένοντο οἱ τούτων συνίστορες.

3. Μάλιστα δὲ εἰς τὴν ἱστορίαν ἐλήλυθα τῶν τοῦ πα- 10
 τρός πράξεων ἐκ τοιαύδε αἰτίας. ἐμοὶ ἀνὴρ ἐγένετο κατὰ
 νόμους συναφθεὶς ὁ Καῖσαρ Νικηφόρος, εἰς τὴν τῶν Βρυ-
 εννίων σειρὰν ἀναγόμενος, ἀνὴρ καὶ κάλλους ὑπερβολῇ καὶ
 συνέσεως ἀκρότητι καὶ λόγων ἀκριβεῖα μακροῦ τοὺς κατ' αὐτὸν 15
 ὑπερβάλλον. θαῦμα γὰρ ἦν ἀντικρὺς καὶ ὀρώμενος καὶ
 ἀκροώμενος. καὶ ἵνα μὴ ὁ λόγος τῆς λεωφόρου ἐκτρέποιο,
 τὸ παρὸν τῶν ἐφεξῆς ἐχώμεθα. ἦν μὲν οὖν ἐν πᾶσιν ἐπι-
 φανεστάτος, συνεστράτευσε δ' Ἰωάννη τῷ αὐτοκράτορι ἐμῷ
 P. 4 ἀδελφῷ καὶ κατ' ἄλλων μὲν βαρβάρων ἔχοντι 20
 τὴν Ἀντιόχου πόλιν. ἀλλ' ὅ γε Καῖσαρ οὐκ εἰδὼς ἀμελεῖν

2. δὲ ἐλέγχειν A cum Polybio, δ' ἐλέγχειν Hoeschel. 3.
 τοῦ καθ' ὑποδεικν. A, unde Iacobsius l. l. τοῦτο καθυποδεικν.,
 rectius Hoeschel. τοῦθ' ὑποδεικν. quod Polybii est. 6. ἐφ'
 ἡμῖν A, em. Hoeschel. 8. μαρτυραμένη Hoeschel., μαρ-
 τυραμένη A. 17. καί: an ἀλλ'? 20. indicavi lacunam.

rici partes suscepit, eum oportet, odii pariter ac studii immemorem, hostes saepe maximis laudibus ornare, ubi id facta eorum exigunt, saepe etiam reprehendere necessitate coniunctissimos, cum admissa in rebus susceptis peccata iubent. quapropter et accusandi sunt amici et inimici sine cunctatione laudandi. ego vero utrosque, et offensos a me et quibus placuero, acquiescere iubeo in rerum ipsarum easque spectantium testimonio, quo usa sum. aliquot enim, qui nunc sunt, hominum vel patres vel avi suis illa oculis viderunt.

3. Maxime autem, ut patris mei res gestas conscribendas suscipere, haec me causa impulit. maritus mihi fuit legitime coniunctus Nicephorus Caesar, e Bryenniorum stirpe oriundus, vir et formae praestantia et consilii vi et accurata doctrina aequalibus antecellens. mirificus prorsus homo erat, sive spectabatur sive audiebatur. sed ne oratio a via deflectat, iam quod propositum est, dicamus. is igitur cum inter omnes tantopere praestaret, imperatori Iohanni, fratri meo, operam navavit in expeditionibus, quas cum in alios barbaros, tum adversus illos, qui Antiochiam tenent, suscepit. at Caesar, qui

τοῦ λόγου καὶ ἐν κόποις καὶ πόνοις, συνέγραφε μὲν καὶ ἄλλ'
 ἄλλα συγγράμματα μνήμης καὶ λόγου ἄξια, προείλετο δὲ μάλι-
 στα τὰ κατὰ τὸν Ἀλέξιον τὸν αὐτοκράτορα Ῥωμαίων καὶ ἐμὸν
 πατέρα συγγράψαι ἐξ ἐπιταγῆς τῆς βασιλίδος, καὶ ἐν βίβλοις
 5 ἐνθεῖναι τὰς πράξεις τῆς βασιλείας αὐτοῦ, ἐν ᾗπερ ὁ καιρὸς
 ἐδίδου τούτῳ, τῶν ὕπλων καὶ τοῦ πολέμου βραχύ τι ἀπαλ-
 λαγέντι, ἐπιβλέψαι πρὸς συγγραφὰς καὶ λογικούς τινας πό-
 νους. καὶ δὴ καὶ ἤρξατο τῆς συγγραφῆς, εἰς τοὺς ἀνέκαθεν
 ἀνελέγκτας χρόνους τὸν λόγον, τῷ τῆς δεσποίνης ἡμῶν καὶ
 10 τούτῳ ὑπέικων προστάγματι, ἀπὸ Διογένους τοῦ αὐτοκράτο-
 ρος Ῥωμαίων ἀρξάμενος καὶ καταβαίνων εἰς αὐτὸν ἐκεῖνον,
 περὶ οὗ τὴν πρόθεσιν ἐποιήσατο. τότε γὰρ καὶ ἀνθοῦν εἶχεν
 ὁ χρόνος τὸν ἐμὸν πατέρα μειράκιον παραγγείλαντα. τὰ γὰρ
 πρὸ τοῦδε οὐδὲ μειράκιον ἦν καὶ οὐδὲν ὅ τι καὶ ἄξιον συγ-
 15 γραφῆς αὐτῷ πέπρακτο, εἰ μὴ τις ἐγκωμίου λόγον καὶ τὰ
 παιδικὰ αὐτῷ θήσοιτο. ὁ μὲν οὖν σκοπὸς τῷ Καίσαρι τοιοῦ-
 τος, ὡς ἡ τούτου συγγραφὴ βούλεται. οὐ μὴν τὰ τῆς ἐλπί-
 δος ἐκβέβηκεν, οὐδὲ τὴν ἱστορίαν πᾶσαν ἐτελεώσατο, ἀλλὰ
 μέχρι τῶν χρόνων τοῦ αὐτοκράτορος Νικηφόρου τοῦ Βοτα-
 20 νειάτου τὸν λόγον ἐφελκυσάμενος, ἐκεῖσε τοῦ συγγράφειν

1. ἄλλα τὰ συγγράμματα A, corr. Crusius. 5. lege ἐκθεῖ-
 ναι. 6. βρα . . . τι A, suppl. Hoeschel., praeunte Crusio.
 10. ἀπὸ διο . . . τοῦ αὐτοκρ. A, nomen suppl. Crusius. 11.
 ἐκεῖνοις A, corr. Hoeschel. 12. πρόθεσιν A, non quod Hoe-
 schel. dedit πρότασιν. lege ὑπόθεσιν. 13. τὸ γὰρ Hoeschel.,
 τὰ γὰρ A. 15. ἐγκωμίου λόγον A, quod Hoeschel. male mu-
 tavit in ἐγκώμιον λόγου. 16. θήσαιτο A, corr. Hoeschel.
 19. Βοτανιάτου A, correxi.

ne inter belli quidem labores litteris carere posset, cum alia non-
 nulla scripsit luce laudeque digna, tum potissimum, iubente Augu-
 sta, Alexii imperatoris Romanorum meique patris gesta enarrare lit-
 terisque tradere constituit, siquando, armorum bellicae contentione
 paulisper intermissa, animum ad scribendum litterasque tractandas
 convertere liceret. iamque rem aggressus erat, et altius a Diogene,
 Romanorum imperatore, initio repetito, (nam hac quoque in re vo-
 luntati dominae nostrae obsecutus erat,) ad illum ipsum descendebat,
 de quo scribere sibi proposuerat. illo nimirum imperante, pater meus
 primam adolescentiam ingressus est. nam antea ne adolescens quidem
 erat, neque quidquam memoratu dignum gesserat; nisi quis laudandi
 argumentum etiam e puerilibus nugis petendum existimet. hoc igitur
 Caesaris consilium erat, ut eius historia significat. verum spes eventu
 caruit, nec opus absolvit; sed narratione ad tempora Nicephori
 Botaniatae perducta, ibi scribere desiit. nam ultra progredi eum

- P. 5 ἐπαύσατο, περαιτέρω τοῦ καιροῦ μὴ διδόντος προκόψαι τὴν συγγραφὴν, ζημίαν μὲν τοῖς ὑπὸ τὴν συγγραφὴν πράγμασιν περιποιησαμένου, ἡδονὴν δὲ ἀποστερήσαντος τοῖς ἀναγινώσκουσι. διὰ τοῦτο αὐτῇ, ὅσα τῷ ἐμῷ πατρὶ πέπρακτο, συγγράφασθαι προειλόμην, ἵνα μὴ τοιαῦτα ἔργα τοὺς ἐς ὕστερον παραδράμῃ. οἷαν μὲν γὰρ εἶχον τὴν ἁρμονίαν, ὀπόσῃ δὲ τὴν χάριν οἱ τοῦ Καίσαρος λόγοι, ἴσασιν ἅπαντες οἱ τοῖς ἐκείνου ἐντετυχηκότες συγγράμμασιν. ἀλλὰ μέχρι τούτου ἐλθὼν, καθάπερ εἶπον, καὶ τὸ σύγγραμμα σχεδιάσας καὶ
- V. 3 ἡμιτελὲς ἐκ τῆς ὑπερορίας κομίσας ἡμῖν, συναπεκόμισεν, 10 οἶμοι, καὶ θανάσιμον νόσημα, τάχα ἐκ τῆς ἀπείρου κακοπαθείας, τάχα ἐκ τῶν συχνοτέρων στρατηγημάτων, τάχα ἐκ τῆς ὑπὲρ ἡμῶν ἀφάτου μερίμνης· μέριμνα γὰρ ἔμφυτος καὶ πόνοι ἀνένδοτοι· πρὸς δὲ καὶ ἀέρων ἀνωμαλῖαι τε καὶ κακότητες ποτήριον αὐτῷ θανάσιμον ἐκεράσαντο. ἔνθεν μὲν 15 γὰρ εἰς Σύρους καὶ Κίλικας δεινῶς νοσῶν ἐξεστράτευσεν· εἶτα κάκειθεν Συρία τοῦτον μὲν ἀπέδωκεν ἀρρωστοῦντα Κίλιξι, Κίλικες δὲ Παμφυλίοις, Παμφύλιοι δὲ τοῖς Λυδοῖς καὶ ἡ Λυδία τῇ Βιθυνίᾳ καὶ ἡ Βιθυνία τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων καὶ ἡμῖν, ἐξωδηκότες ἤδη τὸ σπλάγχνον ἐκ τῆς πολλῆς κακο- 20
- P. 6 παθείας. καίπερ δὲ οὕτως ἔχων ἀσθενείας καὶ θέλων τὰ συμπεσόντα οἱ ἐκτραγωδεῖν, τὸ μὲν ὅτι νοσῶν οὐκ ἠδύνατο,

14. ἀνένδοτοι A, em. Crusius.

17. Κίλιξι add. Hoeschel.

16. ἐξεστράτευσεν A, em. Hoeschel.

22. ὅτι: lege αἶτε.

tempus non sivit: quod et rebus, quas tractaturus erat, detrimento fuit, et lectores voluptate privavit. quamobrem ipsa, quae pater meus gesserit, conscribere suscepi, ne tantae res posteros fugiant. nam quanta concinnitate quantaque suavitate futurae fuissent Caesaris historiae, omnes norunt, qui scripta illius legerunt. verum cum eo pervenisset quo dixi, et exaratos imperfectosque libros peregre nobis adferret, simul, heu mihi, mortiferum adferebat morbum, sive ex innumeris miseriis contractum, sive ex crebrioribus militiae muneribus, sive ex incredibili cura nostri. cura enim ea penitus inhaerebat, nec a laboribus remissio dabatur. praeterea etiam coeli inaequalitas atque intemperies letale ipsi poculum miscebant. illinc enim, licet graviter aegrotans, ad bellum adversus Syros et Cilices profectus est. Syria autem infirmum valetudine eum reddebat Cilicibus, Cilices Pamphyliis, Pamphylii Lydis, Lydia Bithyniae et Bithynia reginae urbium atque nobis, tumefactis iam ex multa miseria visceribus. in tanta autem valetudinis infirmitate cum nihilominus vellet, quae in expeditione sibi acciderant, miserabiliter describere, tum morbo fra-

τὸ δὲ ὅτι καὶ παρ' ἡμῶν ἐκωλύετο, ὡς μὴ τὸ τραῦμα ἀνοί-
ξοι διηγούμενος.

4. Ἐγὼ δ' ἐνταῦθα μένη, σκοτοδίνης ἐμπίπλα-
μαι τὴν ψυχὴν καὶ ῥεΐθροις δακρύων περιτέγγω τοὺς ὀφθαλ-
5 μούς. ὦ οἶον ἢ Ῥωμαίων ἀπόλωλε βούλευμα· ὦ πείρας μὲν
ἀκριβεστάτης περὶ τὰ πράγματα καὶ ὄσσην ἐκεῖνος συνείλοχε·
λόγων δὲ ἐπιστήμης, ποικίλης δὲ σοφίας, λέγω δὴ τῆς Θυραίας
καὶ τῆς ἡμετέρας αὐλῆς· ὦ καὶ χάριτος ἐπιτροχούσης τοῖς μέ-
λεσι καὶ εἶδους οὐκ ἀξίου τυραννίδος, ὡς τινες λέγουσιν, ἀλλὰ
10 καὶ θειοτέρας καὶ κρείττονος. ἔγωγ' οὖν πολλοῖς ἄλλοις προσ-
ωμιλήκειν δεινοῖς ἐκ μέσων τῶν πορφυρόθεν σπαργάνων, ὡς
οὕτως εἰπεῖν, καὶ τύχαις ἐχρησάμην οὐκ ἀγαθαῖς, εἰ μὴ τις
θεῖτο τύχην οὐκ ἀγαθὴν καὶ προσμειδιῶσάν μοι τὴν τε γει-
ναμένην αὐτὴν καὶ τὸν τεκόντα τοὺς αὐτοκράτορας, καὶ τὴν
15 πορφυράν ἐφ' ἧς ἐβλάστησα· τὰ γὰρ ἄλλα φεῦ τῶν κυμά-
των, φεῦ τῶν ἐπαναστάσεων. Ὀρφεὺς μὲν οὖν ἄδων καὶ
λίθους ἐκίνει καὶ ξύλα καὶ τὴν ἄψυχον ἀπλῶς φύσιν, Τιμό-
θεος δὲ ὁ αὐλητῆς τὸν ὄρθιον ποτε Ἀλεξάνδρῳ αὐλήσας,
εἰς τὰ ὄπλα παραχορῆμα καὶ τὸ ξίφος ἐκίνει τὸν Μακεδόνα·
20 τὰ δέ γε κατ' ἐμὲ διηγήματα οὐ τοπικὴν τινα κίνησιν, οὐδὲ P. 7
πρὸς ὄπλα καὶ μάχην, ἀλλ' ἐς δάκρυα τὸν ἀκροατὴν συγκι-

1. ἀνήξοι A, ἀν ῥήξοι conii. Hoeschel., ego ἀναρρήξοι, lenissime Naekius ἀνοίξοι, quod restitui. 3. supple γενομένην. vid. annotationes. Hoeschel. conii. τούτων μεμνημένη. 15. ἀφ' ἧς conii. Hoeschel.

ctus id exsequi non poterat, tum quia a nobis prohibebatur, ne vulnus narrando renovaret.

4. Mihi vero, cum in narratione huc progressa sum, caligine obducitur animus et lacrimarum vi oculi opplentur. o qualem res publica Romana perdidit consiliorum auctorem! o quam accuratam rerum experientiam ille et quantam sibi paraverat! quanta literarum cognitione erat variaque eruditione, et externam dico et nostratem! quanta denique gratia toto corpore diffusa, et forma non rege modo, ut aiunt, digna, sed divinam adeo spirante maiestatem! multis equidem aliis calamitatibus a mediis, ut ita dicam, incunabulis regiis conflictata sum et rebus usa adversis; modo ne quis pro adversa mihi que non arridente fortuna ducat, quod et genitrice ipsa et patre imperatoribus in purpura nata sum. reliqua quod attinet, vae mihi, quanti malorum fluctus impetusque subeundi erant! Orpheus quidem cantando et saxa movit et silvas et sensu prorsus carentem naturam, Timotheusque tibicen, cum orthium quod vocant coram Alexandro quondam modularetur, adeo commovit Macedonem, ut arma confestim et gladium arriperet: calamitatum autem mearum enarratio non

νήσειε, καὶ οὐκ αἰσθητικὴν μόνον, ἀλλὰ καὶ ἄψυχον φύσιν εἰς πάθος καταναγκάσῃ. τὸ μέντοι πάθος τὸ περὶ τὸν Καίσαρα καὶ ὁ κατ' αὐτὸν ἀνέλπιστος θάνατος αὐτῆς μου καθίκετο τῆς ψυχῆς καὶ ἐς βάθος τὸ τραῦμα εἰργάσατο. καὶ ἤγοῦμαι τὰς προειληφθείας συμφορὰς πρὸς ταύτην τὴν ἄπληστον συμφορὰν ψεκάδα ὡς ὄντως πρὸς ὄλον Ἀτλαντικὸν πέλαγος ἢ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους τὰ κύματα· μᾶλλον δέ, ὡς εἰσικεν, ἦσαν ἐκεῖναι τούτων προοίμια, καὶ με προκατελάμβανεν ὁ καπνὸς τοῦ καμινιαίου τούτου πυρὸς καὶ ὁ καύσων ἐκεῖνος τῆς ἀρρήτου ταύτης φλογώσεως καὶ τὰ καθ' 10 ἡμέραν πυρὸς τῆς ἀφάτου πυρκαϊᾶς. ὦ πυρὸς ἄνευ ὕλης ἀποτεφροῦντος, πυρὸς ἐν ἀπορρήτοις δαδουχομένου καὶ V. 4 καίοντος μὲν, μὴ καταφλέγοντος δέ, καὶ τὴν καρδίαν μὲν περιφρῦγοντος, δόξαν δὲ παρέχοντος, ὅτι οὐ συνεφρόγημεν, καίτοι μέχρις ὀστέων καὶ μυελῶν καὶ μερισμοῦ ψυχῆς τὰς 15 πυρακτώσεις δεξάμενοι. ἀλλὰ γὰρ ἐμαντῆς αἰσθάνομαι διὰ ταῦτα παρενηνεγμένης τοῦ προκειμένου, καὶ ὁ Καῖσάρ μοι ἐπιστάς καὶ τὸ τοῦ Καίσαρος πένθος πένθος μοι ἐπέσταξε διωλύγιον. ἀποψήσασα οὖν τὸ δάκρυον τῶν ὀμμάτων καὶ P. 8 ἐμαντὴν ἀναλεξαμένη τοῦ πάθους, τῶν ἐξῆς ἔξομαι, διπλᾶ 20 κατὰ τὴν τραγωδίαν κερδαίνουσα δάκρυα, οἷον ἐπὶ συμφορᾷ

2. καταναγκάσαι? 6. ὄντας A, em. Hoeschel. 13. καρδία περιφρ. A, suppl. Hoeschel. 18. τὸ : τῆ A, corr. Hoeschel. 19. ἀποψ. . . . ασα A, suppl. Crusius.

e loco quidem ullo modo, nec ad arma pugnamve, sed ad lacrimas audientem commoveat, neque solum sensu praeditam, verum etiam inanimatam naturam ad misericordiam adigat. at vero ille de Caesare dolor et inopinata eius mors ipsum animum meum tetigit et altum vulnus inflixit. priora mala, huic ingenti casui collata, profecto guttae instar habeo ad totum Atlanticum Oceanum vel Adriatici maris fluctus. quinimo ea, ut videtur, huius miseriae prolusio fuit, meque ante corripuit fumus huius quasi fornacalis ignis, ardor ille infandae huius flagrantiae, atque immensi incendii flamma quotidiana. o ignem sine materia flagrantem, ignem arcana face subditum, et urentem quidem, non consumentem tamen, quique conficit plane cor nostrum, sed tamen ita, ut confecti non videamur, licet ad ossa medullasque flamma penetrarit et animam a corpore paene divellerit. at sentio me vi doloris ab eo, quod institui, abreptam esse. Caesaris enim recordatio luctuosa luctum mihi instillavit gravissimum. abstersis igitur lacrimis animoque revocato a moestitia, in viam redeam, duplices, ut in tragoedia est, lacrimas lucrans, quippe quae uni miseriae mentionem alterius addam. nempe cum talis imperatoris tam-

συμφορᾶς μεμνημένη. τὸ γὰρ εἰς μέσον προθεῖναι τοιούτου βασιλέως ὑπόθεσιν καὶ τοσούτου πρὸς ἀρετὴν ἀνάμνησίς ἐστι καὶ τῶν κατ' ἐκείνον θαυμάτων, ἅπερ καὶ πρὸς δάκρυα θερμότερα καταφέρει, μετὰ πάσης τῆς οἰκουμένης δακρύουσαν. τὸ γὰρ ἐκείνου μεμνηθῆσθαι καὶ τὴν αὐτοῦ βασιλείαν εἰς μέσον ἄγειν ἐμοὶ μὲν θρήνων ὑπόθεσις, τοῖς ἄλλοις δὲ ζημίας ἀνάμνησις. ἀρκτέον τοίνυν ἐνθένδε τῆς ἱστορίας τοῦμοῦ πατρός, ὅθεν καὶ ἄρχεσθαι ἄμεινον· ἄμεινον δὲ ὅθεν σαφέστερός τε καὶ ἱστορικώτερος ὁ λόγος γενήσεται.

que praeclara indole vitam in medium profero, redit etiam admirabilium eiusdem virtutum memoria, quae mihi lacrimas fervidissimas affert, toto terrarum orbe collacrimante. nam illius meminisse et imperii eius imaginem exhibere non solum mihi lamentandi causam praebet, verum etiam reliquos communis iacturae admonet. sed inchoanda historia patris mei hinc est, unde inchoare praestat; praestat autem, unde certior atque ad cognitionem aptior narratio futura est.

ALEXIAS A.
ALEXIADIS LIBER I.

ARGUMENTUM.

Alexius quatuordecim annos natus, Diogenis Romani contra Turcas expeditioni interesse cupit. sub Michaele Duca cum imperio ad Urselium debellandum proficiscitur (1). is a Tutacho captus, Alexio traditur, qui Amasenos rogat, ut pactam proditionis mercedem solvant (2). turbas inde ortas callide componit Urseliumque Cpolin adducit (3). Nicephorus Bryennius imperium affectat. miserimus status militiae romanae. Alexius ab imp. Nicephoro Botaniate contra illum mittitur (4). utriusque ducis comparatio. proelium ad Calauram (5). Bryenniani fusi, dux ipse capitur (6). Basilacio regnum itidem appetente, belli cura Alexio committitur (7). proelium nocturnum (8). Basilacius Thessalonicam fugit, ubi paullo post Alexio deditus, a Botaniatae ministris excaecatur. Alexius Sebastii titulo auctus (9). Robertus Normannus bellum adversus Romanos molitur. eiusdem patria, genus, mores (10). e latrone fit gener Gulielmi Mascabelis, quem in vincula missum oculis privat (11). eius ditione potitus, dux fit Longibardiae atque ipsum imperium appetit. ne belli causa deesset, Pseudomichaelem monachum subornat (12). papa cum Henrico Germaniae rege dissidens, foedus cum Roberto init (13). eius filius Boëmundus Aulonem occupat. interim ipse naves et milites parat (14). Raul legatus Cpoli reversus bellum dissuadet (15). tamen Robertus Brundusio Dyrrachium solvit. Corypho urbs capta. Georgius Monomachatus, dux Illyrici, Alexio rerum iam potito auxilia denegat (16).

P. 3 1. Ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος καὶ ἐμὸς πατὴρ καὶ πρὸ τοῦ τῶν
V. 7 σκήπτρων ἐπειληφθαι τῆς βασιλείας μέγα ὄφελος τῇ βασι-

ALEXIAS A om. A. 1. Ὁ om. A.

1. **I**mperator Alexius, pater meus, etiam ante susceptum imperium magno rebus Romanis praesidio fuit. etenim stipendia facere

λεία Ῥωμαίων γεγένηται. ἤρξατο μὲν γὰρ στρατεύειν ἐπὶ
 Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους. θαυμαστός τις γὰρ ἐφαίνεται ἐν τοῖς
 καὶ αὐτὸν καὶ φιλοκινδυνότατος. οὗτος γὰρ τεσσαρεσκαίδε-
 κάτου ἔτους ὧν καὶ ἐκεῖνο καιροῦ συνεκοστρατεύειν ἠπείγετο
 5 τῷ βασιλεῖ Διογένει κατὰ Περσῶν βαρυτάτην ἄγοντι στρα-
 τιάν, καὶ ἀπό γε τοῦδε ὁρμήματος ἀπειλὴν κατὰ τῶν βαρβά- B
 ρων ἐμφαίνων καὶ ὡς εἰ συμπλακῆσεται τοῖς βαρβάροις, τὸ
 ξίφος αὐτοῦ μεθύσει ἀφ' αἵματος· οὕτως ἦν φιλοπόλεμος
 ὁ νεανίσκος. ἀλλὰ τότε οὐκ ἐπεχώρησεν ὁ αὐτοκράτωρ Διο-
 10 γένης αὐτῷ ξυνέπεσθαι, ἅτε πάθους καταλαβόντος τὴν μη-
 τέρα βαρυτάτου. ἐθρήνει γὰρ τὸ τηρικαῦτα θάνατον τοῦ
 πρωτοτόκου υἱοῦ Μανουήλ, ἀνδρὸς μεγάλη καὶ ἀξιάγαστα
 ἔργα ἐνδεδειγμένου τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ· καὶ ἵνα μὴ
 ἀπαραμύθητος εἴη ἐκείνη, τὸν μὲν τῶν νιέων μηκέτι γινώ-
 15 σκουσα οὐ κατορύξειε, τὸν δὲ ἀποστέλλουσα ἐν πολέμοις καὶ C
 δεδοικυῖα, μὴ τι ἀπαίσιον συναντήσῃ τῷ νεανίσκῳ καὶ οὐδ'
 οἷ γῆς πεσεῖται ἐπιγνώσεται, διὰ ταῦτα ὑποστρέψαι πρὸς
 τὴν μητέρα τὸ μειράκιον Ἀλέξιον κατηνάγκασε. καὶ τότε μὲν
 ἀπελείφθη καὶ ἄκων τῶν συστρατενομένων, ἀλλ' ὁ γε ἐφεξῆς
 20 καιρὸς πέλαγος ὑπανέωξεν αὐτῷ τῶν ἀνδραγαθημάτων. ἐπὶ
 γάρ τοι τοῦ βασιλέως Μιχαὴλ τοῦ Δούκα μετὰ τὴν τοῦ

1. γὰρ om. A. 2. τις add. G, θαυμαστὸν τε γὰρ ἐγένετο A.
 3. τεσσαρεσκαίδεκα ἔτων G, ἔτος τεσσαρεσκαίδεκατον γὰρ ἄγων
 A. 6. ὁρμήματος A, μηνίματος P, μήματος G. 8. αὐτοῦ
 om. G. 9. ἐπεχώρησεν G, ἐξεχώρησεν PA. 15. πολέμῳ G.
 16. συναντήσῃ A, συναντίσοι P, συγαντήσοι G. 20. τῶν add.
 A, αὐτῷ ἀνδραγαθησύνης G.

Diogene Romano imperante coepit. mire enim inter aequales excelle-
 bat et ad pericula promptissimus erat. namque decimum quartum eo
 tempore annum agens, imperatorem Diogenem, expeditionem in Per-
 sas gravissimam susipientem, comitari cupiebat, vel hoc ipso desiderio
 terribilem barbaris animum prodens significansque, se, ubi pugnae
 copia foret, gladium sanguine eorum madefacturum esse. adeo flagrabat
 pugnandi cupiditate adolescens. verum tum ei non permisit imperator
 Diogenes, ut se comitaretur; quippe matrem Alexii dolor afflixerat
 gravissimus. lugebat enim ea tum casum filii nati maximi Manuelis,
 qui rebus praeclare gestis de imperio Romano optime meruerat. ita-
 que ne omni solatio mater destitueretur, si filiorum alterum ubi
 sepeliret adhuc incerta, alterum in proelia dimittere vererique de-
 beret, ne quid ei accideret et, ubi locorum perisset, ne rescisceret
 quidem: eam igitur ob causam Diogenes Alexium puerum ad ma-
 trem redire coegit. ac tum quidem is, licet invitus, commilitones
 valere iussit; tempus autem insequens amplissimum ei campum

Διογένους βασιλέως καθαιρέσειν, ὅσος ἦν εἰς ἀνδρείαν, παρέ-
 δειξε τὰ κατὰ τὸν Οὐρσέλιον πράγματα. ἦν μὲν γὰρ οὗτος
 D Κελτὸς ἀνέκαθεν τῆ στρατιᾷ Ῥωμαίων κατειλεγμένος, εἰς δὲ
 μέγα τύχης ἐξογκωθείς καὶ δύναμιν συναθροίσας ἀμφ' αὐτὸν
 καὶ στρατιὰν ἀξιόλογον, τῶν μὲν ἐκείθεν ὄντων ὄθεν καὶ 5
 αὐτὸς ὤρμητο, τῶν δὲ καὶ ἐξ ἄλλου γένους παντοδαποῦ,
 βαρὺς ἦν αὐτόθεν τύραννος· πολλὰς δὲ ταλαντεύσεις λαβού-
 σης τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας καὶ τῶν Τούρκων καθυπερ-
 τερησάντων τῆς τύχης Ῥωμαίων, τῶν δὲ εἰς τὸ κατοπιν
 ὑπαχθέντων, ὥσπερ ψάμμου ποδῶν ὑποσπασθείσης, τηγι- 10
 P. 4 καῦτα καὶ οὗτος τῆ βασιλείᾳ Ῥωμαίων ἐπέθετο. καὶ ἄλλως
 μὲν ὢν τυραννικώτατος τὴν ψυχὴν, τότε δὲ καὶ μᾶλλον ἐξα-
 φθεῖς πρὸς καθαρὰν τυραννίδα διὰ τὸ κατηφὲς τῶν τῆς βα-
 σιλείας πραγμάτων, τὰ τῆς ἐφῶας πάντα σχεδὸν ἐλήϊσατο.
 πολλῶν δὲ πιστευθέντων τὸν μετ' αὐτοῦ πόλεμον ἐπ' ἀνδρείᾳ 15
 διαβεβοημένων καὶ πείραν εἰσενεγκαμένων πλείστην πολέμου
 καὶ μάχης, οὗτος ὑπερπαίων ἐφαίνεται καὶ τὴν ἐκείνων πο-
 λυπειρίαν, πῆ μὲν αὐτὸς προσβάλλων καὶ τρέπων καὶ καθά-
 περ προσητῆρ ἐμπίπτων τοῖς ἀντικαθισταμένοις αὐτῷ, πῆ δὲ
 καὶ συμμαχίαν λαμβάνων ἀπὸ τῶν Τούρκων. ἀννπόστατος 20
 ἦν ταῖς ὁρμαῖς, ὥστε καὶ τῶν πάνν μεγαστάνων τινὰς κατα-
 Βσχεῖν καὶ τὰς ἐκείνων κλονῆσαι φάλαγγας. ὅτε δὴ καὶ ὑπὸ

8. τῶν ante Τούρκων om. A.
 Ῥωμαίων G.

10. ὥσπερ: ὑπὲρ P.

11. τῶν

17. αὐτὸς P.

aperuit rerum bene gerendarum. nam Michaelē Duca post remōtum Diogenem imperante, quanta esset fortitudine, rebus in Urselium editis probavit. is, Gallus genere, in Romanorum exercitu olim militaverat, sed fortuna admodum elatus, copiis haud exiguis partim ex eadem gente, unde ipse oriundus erat, partim ex alia quavis natione collectis, gravem iam exercebat dominationem. ac Romanorum imperium vehementer vacillans, cum Turcae superiores essent et ipsi, tanquam arena sub pedibus fallente, retrorsum laberentur, etiam ab isto homine haud leviter lacescebatur; nam cum alioqui dominandi cupidissimus esset, tum propter imminentem imperii Romani ruinam ad capessendam tyrannidem magis etiam incensus, orientales provincias omnes fere infestabat. quique adversus eum missi erant viri bellica laude insignes rei que militaris peritissimi, eos omnes longe superabat, cum nunc suis ipsius copiis fretus, turbinis instar eos invaderet inque fugam coniceret, nunc Turcarum auxilio usus: sustinerique adeo eius vis non poterat, ut ex ipsis proceribus nonnulli caperentur, copiis eorum terga vertentibus. quo tempore pater quoque meus Alexius auspiciis fratris, qui universis tam Orientis quam

τὰ δὲ λέγει ἐτάττετο ὁ ἐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος καὶ ἄντικρυς ὑπε-
 στρατηγεί τούτῳ, τὰ στρατεύματα πάντα ἐφ᾽ ἑαυτοῦ καὶ ἐσπερίου
 λήξεως ἐγκεχειρισμένῳ. ἐπεὶ δὲ ἐν ἀμηχάνοις ἦν τὰ πράγματα
 τηρικαῦτα Ῥωμαίοις, τοῦ βαρβάρου τούτου δίκην κεραυνοῦ τὰ
 5 πάντα ἐπερχομένοι, εἰς ἀξιόμαχον ἀντικατάστασιν ἐπινοεῖται
 ὁ ἀξιάγαστος οὗτος Ἀλέξιος, στρατηγὸς αὐτοκράτωρ ὑπὸ τοῦ V. 8
 βασιλέως Μιχαὴλ ἀναδεδειγμένος. ὅς δὴ καὶ πᾶσαν ἀνακι-
 νήσας φρόνησίν τε καὶ πολυπειρίαν στρατηγικὴν τε καὶ στρα-
 τιωτικὴν, καὶ ταῦτα οὐκ ἐν πολλῷ χρόνῳ ταύτην συλλεξάμε-
 10 νος, (ἀλλὰ γὰρ διὰ τὸ πάνν φιλόπονον τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὸ παν-
 ταχόθεν ἐγρηγορὸς εἰς ἅκρον ἐληλυθέναι στρατηγικῆς ἐμπει- C
 ρίας τοῖς τῶν Ῥωμαίων λογάσιν ἔδοξεν, οἷος Αἰμίλιος ἐκεῖ-
 νος ὁ Ῥωμαῖος, ὁποῖος ὁ Σκηπίων, οἷος Ἀννίβας ὁ Καρχη-
 δόνιος· νεώτατος γὰρ ἦν καὶ ἄρτι πρώτως ὑπηγήτης, ὃ
 15 φασί,) τὸν τε Οὐρσέλιον ἐκεῖνον εἶλε τὸν πολὺν κατὰ τῶν
 Ῥωμαίων ῥέοντα καὶ τὰ πράγματα τῆς ἑω κατέστησεν, οὐ
 πολλῶν δεηθεὶς ἡμερῶν. ἦν γὰρ καὶ ὄξυς φωρᾶσαι τὸ ξυμ-
 φέρον καὶ ὄξύτερος καταπράξασθαι· τίνα δὲ τὸν τρόπον
 εἶλεν ἐκεῖνον, δηλοῖ μὲν καὶ ὁ Καῖσαρ ἐν τῇ δευτέρῃ τῆς
 20 κατ' αὐτὸν ἱστορίας βίβλῳ πλατύτερα, δηλώσομεν δὲ καὶ
 ἡμεῖς, ἐφ' ὅσον εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς ἱστορίαν συνήνεγκεν.

2. Ἄρτι γὰρ τοῦ βαρβάρου Τουτάχ ἐκ τῶν βαθυτέρων D

1. ἐπεστρατηγεί A. 7. καὶ om. A. 10. τὸ ante πανταχόθεν
 add. A. 12. Αἰμίλιος A. 20. πλατύτερον GA.

Occidentis exercitibus praerat, militabat ac plane legati munere fun-
 gebatur. iam vero cum res Romana in tali discrimine esset, barbaro
 isto omnia fulminis pernecitate incursante, ad eum fortiter propul-
 sandum eligitur praeclarus ille Alexius summusque exercitus dux ab
 imperatore Michaelē declaratur. adhibita igitur omni animi sollertia
 et rei bellicae experientia, quam et militando et imperando, licet
 non ita longo tempore, nactus erat summam, (etenim mira animi
 alacritate et industria effecerat, ut perfectam imperatoris facultatem
 primoribus Romanorum consecutus videretur, quemadmodum Romanus
 ille Aemilius vel Scipio vel Hannibal Carthaginensis, licet admodum
 adolescens et vix barbatulus esset,) Urselium istum, Romanorum
 fines magna vi incursantem, paucorum dierum spatio cepit Orien-
 temque pacavit. erat enim ad ea, quae opus erant, perspicienda
 promptus, promptior ad eadem perficienda. sed qua Alexius ratione
 eum ceperit, tum Caesar secundo historiae suae libro narravit fusius,
 tum nos quoque, quatenus ad nostram id historiam pertinere vider-
 tur, narrabimus.

2. Moverat enim Tutachus barbarus ex interioribus Orientis

τῆς ἀνατολῆς μερῶν κατεληλυθότος μετὰ βαρυτάτου στρατεύ-
 ματος, ἐφ' ᾧ τὰ τῶν Ῥωμαίων ληΐζεσθαι, ὁ Οὐρσέλιος πολ-
 λάκις ὑπὸ τοῦ στρατοπεδάρχου στενοχωρούμενος καὶ ἄλλα
 ἐπ' ἄλλοις φρούρια ἀφαιρούμενος, καίτοι στρατιὰν πολλὴν
 ἐπαγόμενος καὶ πάντας λαμπρῶς καὶ γενναίως καθωπλισμέ- 5
 νους, εὐμηχανία παρὰ πολὺ ἤττατο τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλεξίου.
 τέως δ' οὖν ἐπ' ἐκεῖνο καταφυγεῖν ἔδοξεν. τελευταῖον τοῖς
 πᾶσιν ἐξαπορούμενος ξυμμίγνυσι τῷ Τουτάχ καὶ φίλον ποιεῖται
 P. 5 καὶ εἰς συμμαχίαν αὐτὸν καταλιπαρεῖ. ἀλλ' ὁ στρατοπεδάρχης
 Ἀλέξιος ἀντιστρατηγεῖται πρὸς ταῦτα καὶ ὀξύτερον οἰκειοῦται 10
 τὸν βάρβαρον, καὶ ἐπισπᾶται πρὸς ἑαυτὸν καὶ λόγοις καὶ
 δώροις καὶ πᾶσι τρόποις καὶ μηχανήμασιν. ἦν γὰρ εἴπερ τις
 ἄλλος ἐφευρετῆς καὶ πόρους ἐν τοῖς ἀπορωτάτοις ξυμμηχανώ-
 μενος. ὁ γοῦν δυνατώτατος αὐτῶ τῶν τρόπων τοιοῦτός τις
 ἦν, ὡς ἐν τύπῳ εἰπεῖν, δεξιώσασθαι τὸν Τουτάχ· καὶ φησι 15
 “φίλοι μὲν ἄμφω ἀλλήλοις ὁ τε σὸς σουλτάνος καὶ ἐμὸς βα-
 σιλεύς. ὁ δὲ βάρβαρος οὗτος Οὐρσέλιος καὶ πρὸς ἄμφω ἀν-
 Β. ταιρεῖ τὰς χεῖρας, καὶ ἐχθρὸς καὶ ἀμφοτέροις καθίσταται
 φοβερώτατος, ἐκείνου μὲν κατατρέχων καὶ αἰεί τι τῆς μερίδος
 Ῥωμαίων κατὰ μικρὸν ὑποσπώμενος, ἀποστερίσκων δὲ τῆς 20
 Περσίδος ἅπερ ἂν καὶ ἐξῆν κἀκεῖνῃ περιγενέσθαι. τέχνη δὲ
 τὸ ἅπαν μετέρχεται, νῦν μὲν ἐμὲ παρασκιάζων διὰ τῆς σῆς

7. lege ἐκεῖνον. 20. τῆς Περσίδος A, τῆ Περσίδι PG. 21.
 καὶ om. A. lege ἀποστ. δὲ καὶ τῆς Π. ἄ. ἂν ἐξῆν. περιγενέ-
 σθαι: an παρελέσθαι? 22. ἐλέρχεται P. παρασκιάζων: an
 ἀποσκευάζων? vid. annot.

partibus cum exercitu validissimo, Romanorum fines populandi causa. interim Urselius saepe ab Alexio in angustias redactus est et, aliis atque aliis privatus castellis, quamvis magna et idonea militum copia instructus, consiliis patris mei Alexii longe inferior apparuit. itaque dudum confugere ad Tutachum meditatur; tandem rebus destitutus omnibus, adit barbarum eiusque amicitia comparata, ut foedus secum iniret, enixe rogat. cui consilio Alexius imperator occurrens, animum Tutachi praeoccupat inque partes suas verbis, donis, modis denique et artibus omnibus eum trahit. erat enim, si quis alius, consilii plenus ac facile se ex angustiis vel difficillimis expedire poterat. quae autem ad Tutachi gratiam conciliandam ratio plurimum valuit, ea eiuscemodi fere fuit. “amicitiam, inquit, inter se colunt tuus sultanus et imperator meus. barbarus vero hic Urselius vim utrique intentat et animo adversus ambos infestissimo est. nam et illius regiones vastat Romanumque imperium paulatim carpit, et Persidi detrahit quaecunque etiam hic rapere licet. callide autem totam rem aggreditur. siquidem nunc me amoliri studet adiutore te, mox, ubi occasio

δυνάμεως, αὐθις δὲ τοῦ καιροῦ τούτῳ συμπνεύσαντος, ἀφόμενος
 ἐμοῦ ὡς ἤδη ἐν ἀκινδύνῳ καθεστηκώς, πάλιν ἐξ ὑποστροφῆς
 κατὰ σοῦ ἀρείται τὰς χεῖρας. ἀλλ' εἴ τι ἐμοὶ πείθῃ, ἐπειδὴν
 καὶ αὐθις ἐλεύσεται πρὸς ὑμᾶς, χρημάτων πολλῶν κρατῆσαι
 5 τὸν Οὐρσέλιον καὶ πρὸς ἡμᾶς ἐξαποστεῖλαι δεσμιώτην. τρία C
 γὰρ ἐντεῦθεν" φησι "κερδανεῖς, ἐν μὲν χρημάτων πλήθος
 ὅσον καὶ οἶον οὐδεὶς πω πρότερον, ἕτερον δὲ τὴν εὐνοιαν τοῦ
 αὐτοκράτορος συνεπισπάσῃ, ἀφ' οὗπερ εἰς ἄκρον εὐδαιμονίας
 φθάσεις ἐλληλυθώς, τρίτον δὲ ὅτι καὶ ὁ σουλτάνος τὰ μεγάλα
 10 ἠσθήσεται, ἐχθροῦ τηλικούτου ἐκποδῶν γεγονότος καὶ τὰς χεῖρας V. 9
 ἀσκοῦντος καθ' ἑκατέρων κατὰ τε Ῥωμαίων καὶ Τούρκων."
 ταῦτα διαπρεσβευσάμενος πρὸς τὸν ἄνωθεν εἰρημένον Τουτᾶχ
 ὁ ἐμὸς πατὴρ καὶ τῆς Ῥωμαϊκῆς στρατιᾶς ἀρχηγὸς καὶ ἐκεῖνο
 καιροῦ, καὶ ἅμα καὶ δηήρους πέμψας τῶν ἐνδοξοτάτων τι-
 15 νῶν ἐπὶ συγκειμένῳ χρόνῳ καὶ χρημάτων ποσότητι, πείθει
 τοὺς ἀμφὶ τὸν Τουτᾶχ βαρβάρους κατασχεῖν τὸν Οὐρσέλιον. D
 καὶ τούτου ταχὺ γεγονότος, ἀποστέλλεται εἰς Ἀμάσειαν τῶ
 στρατοπεδάρχῃ. ἀλλ' ἐντεῦθεν ἐχρονοτριβεῖ τὰ χρήματα·
 αὐτὸς μὲν γὰρ οὐκ εἶχεν ὀπόθεν ἀποπληρώσειε, τὰ δ' ἐκ
 20 βασιλέως ἠμέλητο· καὶ οὐχ ὅτι βραδεῖ ποδὶ κατὰ τὴν τραγω-
 δίαν ἔστιχεν, ἀλλ' οὐδαμοῦ κατεφαίνετο. οἱ μὲν γὰρ ἀμφὶ
 τὸν Τουτᾶχ ἐνέκειντο, τὸν τῶν χρημάτων ἀπαιτοῦντες ὄγκον
 ἢ τὸν ἐωνημένον ἐξόπισθεν λαμβάνειν καὶ παλινδρομεῖν ἐᾶν

9. καὶ om. P.

14. καὶ alterum om. A.

17. πέμπεται A.

20. οὐχ ὅτι A, οὐχ ἐπὶ PG. 21. μὲν γὰρ : δὲ A.

obvenerit, me omisso, utpote ab hac parte iam securus, rursus in
 te se convertet bellumque tibi inferet. quare si me audis, cum ite-
 rum Urselius ad vos venerit, eum capies et magna mercede nobis
 vinctum trades. inde tria tibi commoda evenient; primum pecunias
 tibi parabis, quantas nemo lucratus est unquam; deinde gratiam
 apud imperatorem inibis, a quo in summam felicitatem mox prove-
 heris; postremo sultanus ipse magnopere laetabitur, sublato tam
 potenti hoste quique dudum arma exercet contra utrosque, Romanos
 atque Turcos." haec cum per legatos Tutacho pater meus exercitusque
 Romani dux significasset, obsidibus ex primorum civitatis numero
 missis, qui de pecunia suo tempore solvenda caverent, persuadet
 Tutacho barbaro Urselium capere. quo celeriter facto, mittitur is
 Amaseam ad imperatorem. sed iam pecunia desiderabatur, cum nec
 ipse unde solveret haberet, et imperator rem negligeret. neque etiam
 tardo, ut in tragoedia est, incedebat pede, sed plane nusquam ap-
 paruit pecunia. interim instabat Tutachus, ut aut pretium solveretur
 aut Urselius restitueretur et unde adductus fuisset, rediret. at ille

τοῦτον ὄθεν κατείληπτο· ὁ δὲ οὐκ εἶχεν ὄθεν ἀποδοίῃ τὴν
 P. B τοῦ ἐωνημένου τιμὴν. τοῖς ὅλοις οὖν δι' ὅλης νυκτὸς ἐξαπο-
 ρούμενος, ἐρανίσασθαι παρὰ τῶν οἰκητόρων Ἀμασειῶν ἐλογί-
 σατο τὴν τιμὴν. καὶ ἀγάζουσῃς ἡμέρας, κἂν ἀργαλέον ἐδό-
 κει, ἀλλ' ὁμως συνεκαλεῖτο ἀπαντὰς τε καὶ μᾶλλον τοὺς τὰ 5
 πρῶτα φέροντας καὶ χρημάτων εὐποροῦντας. πρὸς οὓς μᾶλ-
 λον θεασάμενος ἔφη. "ἴστε πάντες, ὅπως ὁ βάρβαρος οὗτοςί
 τὰς τοῦ Ἀρμενιακοῦ διέθετο πόλεις ἀπάσας, ὅσας τε κομο-
 πόλεις ἐπόρθησε, καὶ ὁπόσους κακῶς διέθετο συμφοραῖς ἀφο-
 ρήτοις ὑποβαλῶν, ὁπόσα τε χρήματα ἀφ' ὑμῶν ἐκομίσασατο. 10
 B ἀλλὰ καιρὸς ἤδη πάρεστι τῶν ἐξ αὐτοῦ ὑμᾶς ἀπαλλάττειν
 κακώσεων, εἰ βούλεσθε. δεῖ τοιγαροῦν μὴ προσέσθαι τοῦτον.
 ὁρᾶτε γὰρ ὡς δεσμώτης ἡμῖν ὁ βάρβαρος νεύσει πάντως θεοῦ
 καὶ ἡμετέρα σπουδῇ. ὁ δὲ τοῦτον ζωγρήσας Τουτὰχ ἐξ ἡμῶν
 αἰτεῖ τὴν τιμὴν. ἡμεῖς δ' ἀποροῦμεν παντάπασιν, ἐπ' ἄλλο- 15
 δαπῆς τε ὄντες καὶ συχνὸν ἤδη χρόνον μετὰ τῶν βαρβάρων
 μαχόμενοι καὶ τὰ προσόντα δεδαπανηκότες. εἰ μὴ γοῦν πόρρω
 ὁ βασιλεὺς ἦν καὶ καιρὸν ἀναμονῆς ἐδίδου ὁ βάρβαρος, ἔσπεν-
 σα ἂν ἐκεῖθεν κομισθῆναι τὰ τῆς τιμῆς. ἐπεὶ δ', ὡς ἴστε
 καὶ αὐτοί, οὐδὲν τούτων ἐξεστι πράττειν, δεόν ὑμᾶς συνεισ- 20
 ενεργεῖν τὴν τιμὴν, καὶ λήψεσθε πάντα δι' ἡμῶν ἐκ βασι-

5. post ἀπαντας add. τε G 6. χρήματα G. 7. θεασάμε-
 νος: ἐνατενίσας A. 9. συμφοραῖς: ποιναις A, ut Niceph.
 Bryenn. p. 88, 7, quem ad verbum expressit coniux. 13. ὑμῖν
 A. an νυνί? Bryennius p. 88, 11 ὁρᾶτε νῦν δεσμώτην. 15.
 δ' om. P.

cum emtionis mercedem numerare nullo modo posset, tota nocte
 deliberando consumpta, tandem ab Amasenis pecuniam exigere con-
 stituit ac primo mane, licet difficilis res videretur, populum convo-
 cavit, maxime eos, qui auctoritate et opibus plurimum pollebant.
 atque ad hos potissimum conversus, "nostis" inquit "omnes, quo-
 modo hicce barbarus habuerit cunctas Armeniaci civitates, quot oppida
 vastaverit, quot cives malis non ferendis affecerit, quantam pecuniae
 vim a vobis extorserit. sed tempus iam adest, quo, si volueritis, liberare
 vos ab eius iniuriis possitis. nimirum hunc non dimitti oportet,
 quem divino plane consilio et nostra diligentia vinctum cernitis.
 verum qui illum cepit Tutachus mercedem a vobis postulat; nos
 autem, quoniam et peregre sumus et diuturno cum barbaris bello
 facultates nostras exhausimus, solvendo prorsus non sumus, quodsi
 a rege non ita procul abessem et barbarus pateretur differri, pecu-
 niam inde celerrime afferendam curarem. nunc quoniam nihil, ut
 scitis ipsi, harum rerum fieri potest, vos pecuniam conferre oportet;
 imperator vobis per me, quaecunque praestiteritis, restituet." quae

λέως ὅποσα παράσχητε." εἶπε ταῦτα, καὶ ἐξεκρούσθη πα- C
 ραντικά καὶ θόρυβον ἀνῆψε σφοδρότατον, τῶν Ἀμασειανῶν
 εἰς ἀποστασίαν κεινημένων. ἦσαν γὰρ οἱ τούτους εἰς θυμὸν
 καὶ θόρυβον ἠρέθιζον ἄνδρες κακουργότατοί τινες καὶ ἕκται
 5 πραγμαμάτων, εἰδότες ὀτρύνειν δῆμον εἰς ταραχὴν. θόρυβος
 τοίνυν ἦρτο πολὺς, τῶν μὲν βουλομένων σῶζεσθαι τὸν Οὐρ-
 σέλιον καὶ τὸ πλῆθος ἀντιλαβέσθαι τούτου ἐρεθιζόντων, τῶν
 δὲ ἐκταραττομένων (τοιούτων γὰρ τὸ συρφετῶδες πλῆθος,) καὶ τὸν Οὐρ- D
 σέλιον ἀρπάσαι θελώντων καὶ τῶν δεσμῶν ἀπο- D
 10 λύειν. δῆμον οὖν ὁ στρατοπεδάρχης τοσοῦτον ὄρων μαινό-
 μενον, ὡς ἐν στενῷ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτὸν ἐγνώκει, κατεπε-
 πτώκει μὲν οὐδαμῶς, ἀλλ' ἐπιρρώσας ἑαυτὸν κατεσίγαξε τῇ
 χειρὶ τὸν θόρυβον. ὅψε δὲ καὶ μόλις τούτους καταπαύσας
 καὶ πρὸς τὸ πλῆθος τὸν λόγον μετενεγκὼν ἔφη. "θαυμάζειν V. 10
 15 ἔπεισέ μοι, ἄνδρες Ἀμασειανοί, ὅπως τὴν συσκευὴν τουτωνὶ
 τῶν ἑξαπατώντων ὑμᾶς παντάπασιν ἠγνοήσατε, τὴν σφῶν
 αὐτῶν σωτηρίαν τῷ ὑμετέρῳ αἵματι ἐξωνουμένων καὶ μεγί-
 στην ὑμῶν τὴν βλάβην προσξενούντων αἰεὶ. ποία γὰρ ὑμῖν τῆς
 τοῦ Οὐρσελίου τυραννίδος ἢ ὠφέλεια, εἰ μὴ σφαγαὶ καὶ πη- P. 7
 20 ρώσεις καὶ ἀκρωτηριασμοὶ μελῶν; οὗτοι δὲ οἱ τῶν τοιούτων
 ὑμῖν πρόξενοι ἔνθεν μὲν τὰ οἰκεῖα ἀσινῇ διετήρουν τὸν βάρ-

1. ὄσα A. παράσχετε PG, alterum A cum Bryennio. 3.
 θυμὸν καὶ om. G. 11. καταπεπτώκει AG. 14. ἀνενεγ-
 κῶν PG, alterum A. 15. ὅπως: ὅτι P. ταύτην PG, κατα-
 συσκευὴν τουτωνὶ A. 18. ποία A, ποῦ P, π . . . G. 19.
 εἰ om. P, εἰ μὴ A, ἐς μὴ G.

ubi dixit, illico explosus est vehementemque concivit tumultum, Ama-
 senis defectionem molientibus. non deerant enim, qui populum ad se-
 ditionem cicerent, homines quidam pessimi turbarumque machinatores,
 qui plebis concitandae erant periti. tumultus igitur ortus est ingens,
 dum alii servatum Urselium cupiunt populumque ad opem ei ferendam
 incitant, alii, quale est vilis plebeculae ingenium, tumultuantur, Ur-
 selium e custodia liberaturi. multitudinem igitur tantam ubi Alexius
 furentem vidit, rei difficultate perspecta, nequaquam tamen diffidere
 sibi coepit, verum animo confirmato, silentium manu indixit. quod
 cum tandem aegre impetrasset, ad multitudinem iam conversus,
 haec dixit. "mirari subit, viri Amaseni, quod consilia istorum homi-
 num, qui vos decipere student, plane ignoretis, cum suam ipsorum
 salutem vestro quaerant sanguine gravissimamque semper calamitatem
 vobis parent. quis enim ex Urselii dominatione in vos fructus redun-
 davit, nisi caedes, excaecationes truncationesque membrorum? isti
 vero, qui talium rerum vobis auctores sunt, partim rei familiari bene
 prospexerunt barbarum demerentes, partim in praecinia ab imperatore

βαρον θεραπεύοντες, ἐκεῖθεν δὲ αὖθις τῶν ἐκ βασιλέως ἐνε-
φοροῦντο δωρημάτων, χαριζόμενοι τούτῳ, ὅτι μὴ ὑμῶν τε
καὶ τῆς πόλεως Ἀμασειᾶς παρεχώρησαν τῷ βαρβάρῳ, καὶ
ταῦτα μηδένα λόγον ὑμῶν ποιησάμενοι πώποτε. διὰ τοῦτο
καὶ τὴν τυραννίδα συνίστασθαι βούλονται, ἵνα τῷ μὲν τυ- 5
ράνῳ χρησιὰς ὑποσαίνοντες ἐλπίδας, ἀσινῆ τὰ οἰκεῖα διατη-
Bρῶσιν, ἐκ βασιλέως δὲ αὖθις ἀπαιτῶσι τιμὰς τε καὶ δωρεάς.
ἦν δέ τι καὶ νεωτεριοθείη, αὐτοὶ μὲν πάλιν ἑαυτοὺς τοῦ
δράματος ἐξάγῳσιν, τὸν δὲ βασιλέως θυμὸν καθ' ἑμῶν ἐξά-
ψωσιν. εἴ τι οὖν ἐμοὶ πείθεσθε, τούτους μὲν ὑμᾶς πρὸς θύ- 10
ρυβον ἐρεθίζοντας τὸ παρὸν ἐρρωῶσθαι εἴσατε. ἕκαστος δὲ
ὑμῶν οἴκαδε ἀπελθὼν τὰ λεχθέντα σκοπεῖτω, καὶ εἴσεσθε
ὁποῖος ὑμῖν τὸ συμφέρον βουλευέται.”

5. Τούτων ἀκούσαντες τῶν ῥημάτων, ὥσπερ ὄστράκον
μεταπεσόντος τὴν γνώμην μεταβαλόντες οἴκαδε ἀνεχώρουν. ὁ 15
δὲ στρατοπεδάρχης γινώσκων τὸν δῆμον ἐν ῥοπή τὰς γνώμας
C μεταβάλλειν εἰωθότα, καὶ μᾶλλον εἰ ὑπὸ χαιρεκάκων ὀτρύνε-
ται, δείσας μὴ διὰ τῆς νυκτὸς καὶ αὐτοῦ μελετήσαντες
ἐπέλθωσι καὶ τὸν Οὐρσέλιον ἐξαγαγόντες μὲν τῆς φρουρᾶς,
λύσαντες δὲ τῶν δεσμῶν ἀφῶσιν, ἐπεὶ μὴ ἀποχωρῶσας εἶχε 20
δυνάμεις πρὸς τοσοῦτους ἀντικαταστήναι, μηχανᾶται τὸ ἐν-

1. βασιλέων hic et infra P. 4. ταῦτα μηδὲν οἱ πολλοὶ ὑμῶν
P, ταῦτα μ οἱ πολλοὶ ὑμῶν G, ταῦτα δένα λό-
γον ὑμῶν A, correxī. 5. καὶ τὴν: an καὶ νῦν τὴν? Bryennius
p. 89, 20 καὶ αὖθις. βούλονται ἵνα τῷ A, βουλόμενοι τῷ PG.
11. ἐρεθίζονται P, fortasse οἱ ὑμᾶς — ἐρεθίζονται. ἐρρειν
A cum Bryennio. 16. ὄχλον A. 17. ὀτρύνοιτο A.

missa rursus se ingurgitavere, huius gratia factum iactantes, quod vos-
que et Amaseam urbem barbaro non tradidissent, vestri ne ulla qui-
dem unquam ratione habita. quapropter etiam tyrannidem restitutam
volunt, ut et barbaro commoda spe subblandientes, rem familiarem
intactam servant, et ab imperatore rursus honores et praemia expe-
tant. et si qua seditio orta fuerit, semet ipsos e periculo subducent,
imperatoris autem in vos iram vertent. itaque istis, qui ad tumul-
tum vos incitant, si quid mihi creditis, valere iussis, domum quis-
que suam abite et quae dixi perpendite. ita facile intelligetis, utri
melius vobis suadeant.

3. Quibus auditis, velut conversa testula, sententiam mutant
domumque abeunt. imperator autem, qui plebis in ipso discrimine
inconstantiam nosset, praesertim si a malitiosis hominibus incitaretur,
verebatur, ne insequente nocte iterum infesto se animo aggrederen-
tur et Urselium e custodia eductum vinculisque liberatum dimitte-
rent. quoniam autem tantae multitudini reprimendae copiae, quibus

τεῦθεν Παλαμῆδειόν τι μηχανήμα. ἐς μὲν τὸ φανερόν ἀπο-
 τυφλοῦ τὸν Οὐρσέλιον· καὶ ἤπλωτο μὲν τῇ γῆ, ὁ δὲ δῆμιος
 ἐπῆγε τὸν σίδηρον, ὁ δὲ ἐπωδύρετό τε καὶ ἔστεινε καθάπερ
 λέων βρυχόμενος· σχῆμα δὲ πάντα ἦσαν τῆς τῶν ὀμμάτων
 5 ἀποστερήσεως, παρήγγελλτο δὲ καὶ ὁ τῷ δόξαι τυφλούμενος D
 βοᾶν τε καὶ κεκραγένοι, καὶ ὁ μέχρι τοῦ δοκεῖν τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς ἐξορύττων δριμύ τε ἐνορᾶν πρὸς τὸν ἐκκείμενον καὶ μα-
 νιώδη τὰ πάντα δρᾶν, μᾶλλον δὲ σχηματίζεσθαι τὴν ἀποτύ-
 φλωσιν. καὶ ὁ μὲν ἀπετυφλοῦτο μὴ ἀποτυφλούμενος, ὁ δὲ
 10 δῆμος ἐκρότει καὶ πανταχόθι τὴν τοῦ Οὐρσελίου τύφλωσιν
 διεβόμβει. ταῦτα ὡσπερ ἐν σκηνῇ δραματουργηθέντα πέπεικε
 τὸν ὄχλον ὄλον, ὅσος ἐγγώριος καὶ ὅσος ἔξωθεν, εἰς ἔρανον
 κατὰ τὰς μελίσσας συλλέγεσθαι. τοῦτο γὰρ ἦσαν τὸ σκέμμα
 τῆς Ἀλεξίου φρονήσεως, ἵνα οἱ πρὸς τὸ δοῦναι χρήματα δυσ-
 15 χερῶς ἔχοντες καὶ ἀφελέσθαι τὸν Οὐρσέλιον ἐπιβουλεύοντες P. 8
 ἐκ τῶν χειρῶν Ἀλεξίου τοῦμοῦ πατρός, ἀποκαραδοκῆσωσί τε,
 ὡς ἐντεῦθεν αὐτοῖς τῆς ἐπιβουλῆς ἀνωφελοῦς καθεστηκυίας,
 καὶ ταχὺ πρὸς τὸ βούλημα τοῦ στρατοπεδάρχου τράπωνται,
 τῆς πρώην ἀστοχοῦντες βουλῆς, αὐτόν τε φίλον ποιούμενοι
 20 καὶ ὀργὴν βασιλέως ἐκκλίνοντες. τοῦτον τοίνυν οὕτω κατα-
 σχῶν τὸν Οὐρσέλιον ὁ ἀξιόλαστος στρατηγός, εἶχεν ὡς ἐν
 ζωργείῳ τὸν λέοντα, ἔτι ἐπικαλύμματα τοῖς ὀφθαλμοῖς φέ-

5. τὸ δόξαν A.

7. ἐγκείμενον A.

8. ἀποτυφλωσίαν G.

10. πανταχόθεν G.

12. ὄλον om. A.

14. πρὸ τοῦ P.

22. ζωργείῳ A, ζωργίῳ PG.

ἔτι om. P.

instructus erat, non sufficerent, Palamedeum quendam excogitavit
 dolum. simulat excaecare Urselium; lumi resupinato carnifex ferrum
 admovet; lamentatur ille atque eiulat, ut leonem rugire crederes.
 omnia excaecandi speciem prae se ferebant; iussus enim erat Urse-
 lius, qui excaecari fingebatur, clamores tollere, et qui oculos eruere
 videbatur, torvo prostratum vultu adspicere ac saeva illa omnia per-
 ficere, vel potius ita agere, ac si revera excaecaret. sic excaecat-
 us est ille non excaecatus; vulgi autem rumoribus ubique incre-
 bruit, Urselium excaecatum esse. haec velut in scena acta omnem
 multitudinem eo adducebant, ut et indigenae et peregrini, apium
 more, symbolas darent. hoc enim erat Alexii consilium, ut qui pecu-
 niam detrectaverant Urseliumque emittere de manibus Alexii patris
 mei moliti erant, cum id conamen iam inane futurum esset, con-
 quiescerent et illico sibi dicto audientes essent, prioris consilii spe
 frustrati; qua quidem re et Alexium sibi conciliarent, et regis ira-
 cundiam evitarent. tali modo cum Urselium in vinculis admirabilis
 imperator retinisset, custodivit eum tanquam in cavea leonem; at-

ροντα, τὰ σύμβολα τῆς δῆθεν ἀποτυφλώσεως. οὐ μὴν ἤρκειτο
 V. 11 οἷς εἰργασται, οὐδὲ ὡς μέγα κῦδος ἀράμενος πρὸς τὰλλα τῶν
 Βπραγμάτων ἀναπεπτώκει, ἀλλὰ πόλεις τε ἄλλας πολλὰς καὶ
 φρούρια κατεκτήσατο καὶ ὑπὸ τὴν τῆς βασιλείας ἔξουσίαν
 πεποίηκεν, ὅσα ἐπὶ τῶν Οὐρσελίου καιρῶν πονηρῶς προπέ- 5
 πραχεν. ἐντεῦθεν οὖν τὰς ἡνίας στρέψας, εὐθύ τῆς βασι-
 λίδος πόλεως ἤλαυνε. γενόμενος δὲ ἐν τῇ παππῶα πόλει καὶ
 μικρὸν ἀναπαύων τῶν πολλῶν καμάτων ἑαυτὸν τε καὶ τὴν
 σύμπασαν στρατιάν, πρᾶγμα ἐντεῦθεν ὥπτο πεποιηκῶς, ὅπερ
 Ἡρακλῆς ἐκεῖνος ἐπὶ τῇ τοῦ Ἀδμήτου Ἀλκήστιδι. ὡς γὰρ 10
 εἶδεν ὁ Δοκειανὸς ἐκεῖνος, ὁ τοῦ προβεβασιλευκότος Ἰσαα-
 κίου Κομνηνοῦ ἀδελφιδοῦς καὶ τούτου ἐξάδελφος, (ἀνὴρ δὲ
 οὗτος τῶν ἐπιδόξων καὶ γένει καὶ ἀξιώματι,) τὸν Οὐρσελίον
 C τὰ τῆς τυφλώσεως σύμβολα φέροντα καὶ ὑπὸ του χειραγω-
 γούμενον, βύθιον τι στενάξας καὶ ἐπιδακρῦσας τῷ Οὐρσελίῳ, 15
 ὠμότηα κατηγορῆκει τοῦ στρατηγοῦ καὶ μέμψιν αὐτῷ ἐπή-
 γαγε, τούτου καταβωόμενος ὡς τοιοῦτον ἄνδρα γεννάδαυ τε
 καὶ ἄντικρυς ἤρωα τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀφελόμενον, ὃν ἐχρῆν
 ἀτιμώρητον διασώσασθαι. ἀλλ' ἐκεῖνος τότε μὲν "τὰς αἰτίας
 τῆς ἀποτυφλώσεως εἰσαυθις ἐπακούσειας," ἐπειπὼν "φίλτατέ 20
 μοι," μετὰ βραχὺ δ' εἰς οἰκίσκον ἀγαγὼν αὐτὸν τε καὶ τὸν
 Οὐρσελίον, ἀνακαλύπτει τὸ πρόσωπον καὶ δείκνυσιν Οὐρσε-

2. μέγα add. A. 3. ἐλεπιώκει A. τε om. P. 9. ἐκεῖ-
 θε G. πεποιηκέναι G. 16. κατηγορεῖ A. ἐπήγαγε A,
 ἐπῆγε PG. 17. γεννάδα καὶ A. 21. δ' add. A.

que oculi etiam obtecti erant fasciis, quae excaecationis scilicet indi-
 cio essent. neque tamen quae gesserat satis ille putabat, nec tan-
 quam abunde parta gloria, in ceteris rebus supinus erat; immo alias
 urbes multas arcesque recipiebat, et omnes regiones, quae Urselii
 temporibus defecerant, imperio restituebat. tum demum reversus, in
 urbem regiam contendit; cumque in oppidum pervenisset, unde avus
 eius oriundus erat, ibique se atque exercitum universum a multis
 laboribus paulisper recrearet, miraculum edidit, quale Hercules ille
 in Admeti coniuge Alcestide. nam cum Doceanus, Isaacii Comneni,
 qui antea imperator fuerat, ex sorore nepos, Alexii patruelis, vir et
 genere et dignitate in primis clarus, Urselium conspiceret caecatio-
 nis signa oculis gestantem et manu a quodam ductum, graviter sus-
 spirans et illacrimans eius casui, crudelitatis Alexium arguit, atque
 invectus in eum exprobrat, quod homini tam generoso ac plane
 heroi oculos effoderit, quem servasse incolumem oportuisset. cui tunc
 quidem ille "huius," inquit "carissime, supplicii causas propediem ex
 me audies," mox autem in aediculam deduxit eum cum Urselio, ubi

λίον τοὺς ὀφθαλμοὺς πυρρῶπὸν ἀπαστράπτοντας. ἔξεπλάγη
 ταῦτα ὡς ἐθεάσατο, καὶ ἐθαύμασεν ὁ Δοκσιανὸς καὶ οὐκ D
 εἶχεν ὅ τι καὶ χρῆσαιτο τῷ πλήθει τοῦ θαύματος. καὶ θαυμά
 ταῖς ὄψεσι τὰς χεῖρας ἐπέβαλλε, μή ποῦ καὶ ὄναρ ἐστὶ τὸ
 5 θεώμενον ἢ τις μαγικὴ τερατεία ἢ ἄλλο τι τοιοῦτον ἄρτι
 πρῶτως καινοτομούμενον. ὡς δὲ τὴν ἐπὶ τῷ ἀνδρὶ φιλιαν-
 θρωπίαν τοῦ ἑξαδέλφου κατεμάνθανε καὶ μετὰ τῆς φιλιαν-
 θρωπίας τὴν τέχνην, περιχαρῆς γεγωνὸς ἐνηγκαλιζέτο τε
 αὐτὸν καὶ κατεφίλει πολλάκις τὸ πρόσωπον, εἰς ἡδονὴν τὸ
 10 θαῦμα μεταβαλὼν. ταῦτ' οὖν πεπόνθασιν καὶ οἱ περὶ
 τὸν βασιλέα Μιχαὴλ καὶ βασιλεὺς αὐτὸς καὶ πάντες.

4. Ἐντεῦθεν πάλιν ἐπὶ τὴν ἑσπέραν πέμπεται παρὰ P. 9
 Νικηφόρου τοῦ αὐτοκράτορος ἤδη τὰ Ῥωμαίων σιγήπτρα κα-
 τεσχηκότος κατὰ Νικηφόρου τοῦ Βρυεννίου, τὴν δύσιν ὅλην
 15 κλονοῦντος καὶ τὸ διάδημα ἐναιτῷ περιθεμένον καὶ βασιλέα
 Ῥωμαίων ἀνακηρύττοντος. ἄρτι γὰρ τοῦ αὐτοκράτορος Μι-
 χαὴλ τοῦ Δούκα τοῦ θρόνου καθαιρεθέντος καὶ ἀντὶ ταινίας
 τε καὶ χλαμύδος τὸν ποδήρη καὶ τὴν ἐπωμίδα τὴν ἀρχιερατι-
 κὴν ἐνδεδυμένον, ὁ Βοτανειάτης ἐπὶ τοῦ βασιλείου θρόνου
 20 καθίσας καὶ τὴν βασιλίδα Μαρίαν, ὡς προῖων ὁ λόγος σα-
 φέστερον παραστήσειε, μνηστευσάμενος, τὰ τῆς βασιλείας B
 δίδυνε πράγματα. ἀλλ' ὁ Νικηφόρος Βρυέννιος τὴν δονκι-

4. ἐπέβαλε PG, alterum A. 5. θεώμενον G, θεωρούμενον P,
 φαινόμενον A. 6. πρῶτον G. 10. ταῦτ' οὖν A. 13. Ῥω-
 μαῖα P. 14. Βρυενίου P ubique. 18. χλαμύδος A, σιέμ-
 ματος PG. 21. παραστήσει P.

fasciis amotis, velut igne micantes Urselii oculos ei monstravit. ob-
 stupuit, ubi hoc vidit, Docéanus atque admiratione correptus est,
 nec habuit, quid de tanto miraculo sentiret; simul frequenter oculos
 manibus contrectat, si forte somnium esset quod cerneret, aut ma-
 gicae praestigiae aut alia quaedam id genus fraus nova. sed postquam
 humanitatem et sapientiam Alexii perspexit, summopere laetatus, eum
 complexus osculatusque saepius est, admiratione in gaudium versa.
 idem accidit illis, qui circa imperatorem Michaellem erant, et impe-
 ratori ipsi et ceteris omnibus.

4. Inde rursus in Occidentem Alexius mittitur a Nicephoro im-
 peratore, qui principatum iam nactus fuerat, adversus Nicephorum
 Bryennium, qui occiduas provincias perturbabat omnes et, diade-
 mate sumto, regem se Romanorum proclamarat. modo enim, ubi impe-
 rator Michael Ducas imperio pulsus pro diademate chlamydeque ta-
 larem et epomidem episcopalem induit, Botaniates solio occupato re-
 gio et imperatrice Maria, ut accuratius postea narrabimus, in ma-
 trimonium ducta, imperii administrationem susceperat. sed Nicephorus

κὴν περιεζωσμένους ἀρχὴν Δυρραχίου ἐπὶ τοῦ βασιλέως Μιχαήλ, καὶ πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι τὸν Νικηφόρον βασιλεῖαυ τε ἤρξατο καὶ ἀποστασίαν κατὰ τοῦ Μιχαήλ ἐμελέτησε. τὸ μὲν ὅθεν καὶ ὅπως, οὐκ ἀναγκαῖόν ἐστιν ἡμῖν διηγεῖσθαι· φθάνει γὰρ ἢ τοῦ Καίσαρος ἑυγγραφὴ τὸ αἷτιον τῆς ἀποστασίας ἕξιτορηῆσαι· τὸ δ' ὅτι ἐκεῖθεν ὡσπερ ἐξ ὄρμητηρίου τινὸς τῆς πόλεως Δυρραχίου πάντα τὰ τῆς ἐσπέρας κατέδραμεν καὶ ὑφ' ἑαυτὸν ἐποίησατο, καὶ ὅπως οὗτος ἕάλω, τοῦτο τῶν Ἐαναγκαιοτάτων ἐστὶν ἐν βραχεῖ διηγήσασθαι. τὸ γὰρ ἀκρι-
 V. 12 βὲς τῆς ἱστορίας τὸν βουλούμενον μαθεῖν ἐς τὸν Καίσαρα πα- 10
 ραπέμπομεν. κράτιστος γὰρ ὁ ἀνὴρ τὰ πολέμια καὶ ἅμα καὶ γένος ὦν τῶν ἐπισημοτάτων καὶ ἀναδρομῇ σώματος καὶ κάλλει προσώπου κοσμούμενος, καὶ ἐμβριθεῖα φρονήματος καὶ βραχιόνων δυνάμει τῶν κατ' αὐτὸν διαφέρων ἀνδρῶν, ἐπάξιον ἦν βασιλείας τὸ χρῆμα, καὶ τοσοῦτο ἦν εἰς πειθῶ 15
 δυνατὸς καὶ πάντας ἐφέλκειν καὶ ἐκ πρώτης ὄψεως καὶ ὀμιλίας δυνάμενος, ὥστε πάντες πανδημεῖ καὶ στρατιῶ-
 D ται καὶ ἰδιῶται τῶν πρωτείων αὐτῷ ἑυνεχώρουν καὶ βασιλείειν ἠξίουν ἀπάσης ἐφάσ καὶ ἐσπερίας λήξεως. καὶ γὰρ ἐπιόντα τοῦτον αἱ πόλεις ἅπασαι ὑπταίαι χερσὶν ὑπεδέχοντο, 20
 καὶ ἄλλη πρὸς ἄλλην μετὰ κρότου παρέπεμπεν. ταῦτα ἐτάρραιτε μὲν τὸν Βοτανειάτην, ἕξεκῶκα δὲ καὶ τὸ περὶ αὐτὸν

2. βασιλείαν P. 8. ἐποίησε PG, alteram A. 12. γένους AG.
 14. βραχιόνος G. 14. scripsit fortasse ἐπάξιος ἦν βασιλείας αὐτόχρημα. vid. annotat. 15. τοσοῦτο G, τοσοῦτος PA.

Bryennius, ad ducatum Dyrrhachii imperante Michaele proventus, cum Nicephorus nondum regno potitus esset, imperium affectare coeperat et a Michaele deficere meditatus erat. cuius incepti quae causa fuerit quaeque ratio, quoniam in Caesaris historia ea res iam perscripta est, nihil attinet exponere. verum ut Dyrrhachio tanquam ex arce omnes Occidentis regiones invaserit sibi que subiecero, utque ipse captus sit, enarrare breviter vel maxime est necessarium. nam qui accuratius ea nosse cupit, eum ad Caesarem remittimus. fortissimus enim cum is esset et nobilissimo simul genere ortus, ac proceritate corporis facieque pulchritudine insignis, et gravitate consilii non minus quam lacertorum robore aequalibus antecellens, dignissimus sane imperio erat. tantum etiam eloquentia valebat omnesque vel primo aspectu et alloquio ita sibi conciliare poterat, ut omnes omnino et milites et privati summam rerum ei concederent, atque occidentalis orientalisque limitis imperio dignum eum haberent. nam quascunque adibat urbes omnes et venientem supinis manibus excipiebant, et abeuntem alia alio cum plausu ac pompa prosequebantur.

στράτευμα καὶ εἰς ἀμηχανίαν τὴν βασιλείαν ὄλην ἐνέβαλλε. πέμπειν οὖν διεγνώκεισαν τὸν ἐμὸν πατέρα τὸν Κομνηνὸν Ἀλέξιον κατὰ τοῦ Βρυεννίου, δομέστικον τῶν σχολῶν ἄρτι προχειρισθέντα, μετὰ τῶν ἐνουσῶν δυνάμεων. εἰς γὰρ τὸ 5 μέρους τοῦτο ἡ βασιλεία Ῥωμαίων εἰς τοῦσχατον ἐληλύθει. τὰ τε γὰρ ἑῷα τῶν στρατευμάτων ἄλλο ἀλλαχοῦ διεσκέδα- στο, τῶν Τούρκων ὑφραπλωθέντων καὶ πάντα σχεδὸν περι- P. 10 σχόντων, ὅσα Εὐξείνου πόντου ἐστὶ μετὰ καὶ Ἑλλησπόντου καὶ Αἰγαίου τε καὶ Συριακοῦ πελάγους κόλπων τε τῶν ἄλ- 10 λων καὶ μάλιστα ὁπόσοι Παμφυλίαν τε καὶ Κίλικας παρα- μείβοντες ἐς τὸ πέλαγος ἐκπίπτουσι τὸ Αἰγύπτιον. τὰ μὲν οὖν ἑῷα στρατεύματα οὕτως ἔσχον· τὰ δὲ τῆς ἐσπέρας ἐς τὸν Βρυέννιον συρρεύσαντα εἰς στενὸν κομιδῆ καὶ ὀλίγον στρατεύμα τὴν βασιλείαν ἀφῆκε Ῥωμαίων. ἀθάνατοί τε γάρ 15 τινες αὐτῇ κατελείφθησαν χθῆς καὶ πρώην ξίφους ἡμμένοι καὶ δόρατος, καὶ τινες ἐκ τοῦ Χώματος στρατιῶται ὀλίγοι, B καὶ Κελτική τις στρατιὰ εἰς ὀλίγους τινὰς περισταμένη. τούτους δὲ τῷ ἐμῷ πατρὶ Ἀλεξίῳ διδόασι, καὶ ἅμα συμμά- χους ἀπὸ τῶν Τούρκων προσκαλεσάμενοι, ἐξίεναι οἱ περὶ 20 τὸν βασιλέα προσέταττον καὶ ξυμμίξαι τῷ Βρυεννίῳ, οὐ μάλ- λον εἰς τὴν ἐφεπομένην στρατιὰν θαρροῦντες ἢ εἰς τὸ φρό-

9. πελάγους σύριες καὶ τῶν ἄλλων G, Αἰγαίου καὶ Συριακοῦ πελάγους καὶ τῶν ἄλλων κόλπων ὁπόσοι A. 11. ἐκπέμπου- σι PG, ἐκπίπτουσι A.

haec terrorem Botaniati incutiebant, conturbabant etiam exercitum, quo instructus erat, et universum imperium in discrimen adducebant. visum est igitur Alexium Comnenum patrem meum, dignitate magni domestici scholarum nuper auctum, adversus Bryennium mittere cum tanta quanta licuit militum manu. nam rem militarem quod attinet, Romanorum imperium ad extremum devenerat; orientales siquidem exercitus alii alio loco dispositi erant, ut Turcis resisterent, qui fines paulatim protulerant et omnes fere regiones tenebant, quae mari Euxino Hellespontoque et Aegaei Syriacique maris cinguntur sinubus cum aliis, tum praesertim iis, qui Pamphyliam Ciliciamque tangentes in mare Aegyptium delabuntur. orientales igitur exercitus ita se habebant; occidentales autem legiones ad Bryennium confluerant, ut exilis admodum parvusque exercitus imperatori remanserit. nam et immortales nonnulli reliqui erant, qui nuper admodum gladios hastasque tractare coeperant, et pauci quidam qui e Chomate erant milites, et Gallicae copiae ad exiguum numerum redactae. has igitur copias patri meo Alexio imperator tradidit, simulque auxiliis a Turcis expetitis, ingredi expeditionem et confligere cum Bryennio eum iubet, non tam exercitu qui eum sequebatur fretus, quam con-

νημα τοῦ ἀνδρὸς καὶ τὴν ἐν πολέμοις καὶ μάχαις δεινότητα. ὁ δὲ τὴν ζυμμαχίαν μὴ περιμείνας, ὄξέως ἐπερχόμενον τὸν ἐχθρὸν ἀκούων, κἀντεῦθεν καλῶς καὶ ἑαυτὸν καὶ τοὺς ζυνεπομένους φραζάμενος, ἔξεισι τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων, καὶ κατὰ τὴν Θράκην γεγωνὸς περὶ τὸν Ἀλμυρὸν ποταμὸν στρα- 5
C τοπεδεύει ἄνευ τάφρων καὶ χάρακος. μανθάνων γὰρ τὸν Βρυέννιον ἐν ταῖς Κηδόχτου πεδίοις αὐλιζόμενον ἐβούλετο ἑκάτερα τὰ στρατεύματα αὐτοῦ τε καὶ τῶν ἐναντίων ἀξιόλογον ἀπέχειν διάστημα. οὐ γὰρ εἶχεν ἀντιμέτωπος ἐπιστῆναι τῷ Βρυεννίῳ, ἵνα μὴ κατάφωρα γένοιτο τὰ τῆς δυνάμεως καὶ 10
μὴ δοίῃ, ὅπόσος τίς ἐστι τὴν στρατιάν, αἴσθησιν τῷ ἐχθρῷ. μετ' ὀλίγων γὰρ πρὸς πολλοὺς καὶ μετ' ἀπειροπολέμων πρὸς ἐμπειροπολέμους ἐμελλε ζυμβαλεῖν, καὶ τοῦ θαρρεῖν ἀφέμενος καὶ ἀναφανδὸν ἐμπίπτειν, κλωπιτεύειν τὴν νίκην ἐβούλετο.

5. Ἐπεὶ δὲ ἄνδρας καὶ ἀμφοτέρους γενναίους εἰς πό- 15
λεμον ὁ λόγος κατεστήσατο, τὸν τε Βρυέννιον καὶ τὸν ἐμὸν
D πατέρα τὸν Κομνηνὸν Ἀλέξιον, (οὐδὲν γὰρ ἕτερος τοῦ ἑτέ-
ρον πρὸς ἀνδρείαν ἀπελιμπάνειτο, οὐδὲ τὰ τῆς ἐμπειρίας
V. 13 ἕτερος ἑτέρου παρ' ἑλάττω εἶχεν,) ἀξιὸν ἐστὶ καταστησαμέ-
νους τούτους εἰς φάλαγγας καὶ ἀντιπαρατάξεις, ἐκεῖθεν ἀπο- 20
σκοπῆσαι τοῦ πολέμου τὴν τύχην. τῷ μὲν γὰρ ἄνδρῳ τούτῳ
καὶ ἄμφω ἦσθην καλῶ καὶ γενναίῳ καὶ τὰ γε εἰς χεῖρας καὶ

12. μετ' alterum add. Hoeschel.
τεύειν PG.

15. εἰς πόλεμον om. P.

14. κλωπιτεύειν A, κλωπε-
τεύειν PG. 18. τὰ : τι G.

silio et bellica virtute hominis. qui cum celeriter adventare hostem audisset, illico se suosque instruxit et auxiliarium adventu non expectato, ex urbium regina in Thraciam proficiscitur ibique circa Halmyrum fluvium castra sine fossa et vallo posuit. quoniam enim Bryennium in Cedocti campis consedissee certior factus erat, utrumque et suum et hostium exercitum satis magno distare intervallo voluit. nam ex adverso copias collocare non licuit, ne earum conditio hosti patefieret et quantus sibi exercitus esset, cognosceretur. erat enim cum paucis contra plurimos, cum tironibus contra exercitatissimos decertaturus. itaque audendi et aperto invadendi tempus Alexius non esse ratus, furari victoriam volebat.

5. Iam vero cum narratio virum utrumque generosum, Bryennium et patrem meum Comnenum Alexium, (neque enim virtute nec rei bellicae experientia alter alteri quidquam concedebat,) ad certamen composuerit, operae pretium est, acie utrimque instructa, qualis proelii fortuna fuerit, cognoscere. erant enim ambo duces speciosi ac nobiles, et si fortitudinem experientiamque spectas, pares velut aequato examine; quare fortuna utram in partem inclinaverit, viden-

πείραν ἴσοι ὥσπερ ἐπὶ τρυτάνης ἰστάμενοι· ὄρῳ δὲ ἡμᾶς
 χρεῶν, ὅπου τὰ τῆς τύχης ἐπέβρισεν. ὁ μὲν γὰρ Βρυέννιος
 μετὰ τοῦ θαρρεῖν ταῖς δυνάμεισι καὶ τὴν πείραν προῦβάλλετο
 καὶ τὴν εὐταξίαν τῆς παρατάξεως· ὁ δ' Ἀλέξιος ἐκ τοῦ ἐτέ- P. 11
 5 ρου ὀλίγας μὲν ἐλπίδας καὶ πάνυ ἀφελεῖς εἶχεν ὅσον ἐπὶ
 τῷ στρατεύματι, ἀντιπροβάλλετο δὲ τὴν ἀπὸ τῆς τέχνης
 ἰσχὺν καὶ τὰς στρατηγικὰς μηχανάς. ἤδη γὰρ ἀλλήλων
 αἰδοῦμενοι καὶ ὅτι πολέμων ἤδη καιρός, ὁ μὲν Βρυέννιος,
 ἐπειδὴ τὰς ἐφόδους αὐτοῦ προῦποτέμνεσθαι τὸν Κομνηνὸν
 10 Ἀλέξιον μεμαθήκοι καὶ περὶ Καλαυρὴν στρατοπεδεύειν, οὕτω
 ξυнтаξάμενος ἀντεπήρχετο. εἰς τε γὰρ δεξιὸν κέρας καὶ εὐώ-
 νυμον τάξας τὸ σιγάτευμα, τοῦ μὲν δεξιοῦ κατάρχειν τὸν
 αὐτάδελφον Ἰωάννην ἐπέτατε· πεντακισχίλιοι δ' ἦσαν οἱ
 τοῦτο τὸ μέρος συμπληροῦντες, Ἰταλοὶ τε καὶ τῆς τοῦ Μα-
 15 νιάκου ἐκείνου ἀποσπάδος, καὶ μὴν καὶ ἐκ Θετταλίας ἄνδρες B
 ἵππεῖς καὶ μοῦρά τις τῶν ἀπὸ τῆς ἑταιρείας οὐκ ἀγεννῆς. θά-
 τερον δὲ τὸ εὐώνυμον κέρας ὁ Ταρχανειώτης εἶχε Κατακα-
 λῶν, Μακεδόνας τε καὶ Θρακίας ἐξωπλισμένους εἰς τρισχιλίους
 τοὺς ξύμπαντας συναριθμουμένους. αὐτὸς δ' ὁ Βρυέννιος τὸ
 20 μέσον κατεῖχε τῆς φάλαγγος, ἐκ τε Μακεδόνων καὶ Θρακῶν
 συντεταγμένον καὶ τοῦ ἀρχοντικοῦ σύμπαντος ὅσον ἐπίλεκτον.
 πάντες δὲ ἐφ' ἵπποις Θετταλοῖς ἐποχοῦμενοι καὶ τοῖς σιδη-
 ροῖς θώραξι καὶ τοῖς περὶ τὴν κεφαλὴν κράνεσιν ἐξαστρα-

5. ἀφανρὰς A, ἀφε . . . G.
 μαθήκει A. 14. Μανιάκη A.
 PG. 22. Ἴππου Θετταλῆς AG.

8. an πολεμεῖν? 10. με-
 16. ἑταιρείας A, ἑταιρίας

dum nobis est. Bryennius igitur, praeterquam quod copiis fideret,
 et belli usu protegebatur et acie bene instructa; Alexius contra,
 qui in copiis parvam exiguamque plane spem collocabat, praesidium
 a solertia ac belli arte habebat. cum enim alter alterum adventasse
 sensisset et decertandi tempus iam adesse, Bryennius, qui Alexium,
 intercluso itinere, ad Calauram castra posuisse percepit, in ipsum
 movit, acie ita instructa. copiis in dextrum ac sinistrum cornu divi-
 sis, dextro cornu Iohannem fratrem praeposuit, idque quinque milli-
 bus constabat Italorum et qui e Maniaci illius copiis supererant.
 his additi erant equites Thessali et haud exigua pars eorum, qui
 sodales appellantur. sinistro cornu Tarchaniotes Catacalo praefuit;
 ibi Macedones atque Thraces stabant numero admodum tria millia
 armatorum. Bryennius ipse mediam aciem tenebat, e Macedonibus
 Thracibusque et quotquot ex universa nobilitate selecti erant, con-
 stantem. omnes autem equis Thessalis utebantur, et ferreis loricis
 galeisque late fulgebant; cumque equi arrigerent aures et clipei con-

πτοντες, τῶν τε ἵππων διεγειρομένων ἐς ὄρθον οὓς καὶ τῶν ἀσπίδων πρὸς ἀλλήλας παταγουσῶν, πολλή τις αὐγὴ αὐτῶν τε καὶ τῶν κορυθῶν ἐκεῖθεν ἐξέπιπτε μετὰ δαίματος. ὁ δὲ εἰς μέσους κυκλοῦμενος ὁ Βρυέννιος καθάπερ τις Ἄρης ἢ Γίγας ὑπερωμίας εἰς πῆχυν ἕνα τῶν ἄλλων πάντων ὑψού- 5 μενος, καὶ αὐτόχρομα θάμβος ἦν καὶ φόβος τοῖς θεωμέ- νοις. ἔξωθεν δὲ τοῦ τάγματος ὄλου, ὡσανεὶ δυοῖν στα- δίων διάστημα, Σκύθαι τινὲς ἦσαν σύμμαχοι βαρβαρικοῖς κεκοσμημένοι τοῖς ὄπλοις. παρήγγελτο δὲ, ἐπειδὴν οἱ πολέ- μιοι προφανεῖεν καὶ ἡ σάλπιγξ πολέμιον ἀλαλάξειεν, εὐθύς 10 κατὰ νότων ἐμπίπτειν καὶ βάλλειν τοὺς Σκύθας τοῖς πολε- μίοις καὶ θλίβειν αὐτοὺς τοῖς πικνοῖς καὶ συνεχέσι το- ξεύμασι, τοὺς δὲ λοιποὺς πικρὰ συνασπισαμένους ἐμπί- πτειν κατὰ τὸ καρτερώτατον. οὕτω μὲν οὗτος τοῖς ἀμφ' αὐτὸν διετάξατο. ὁ δὲ γε ἐμὸς πατήρ ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος 15 τοῦ τόπου τὴν θέσιν κατασκευάμενος, τὸ μὲν τοῦ στρατεύ- ματος κατέστησεν ἐν τισὶ κοιλάσι, τὸ δ' ἀντιμέτωπον ἔστησε τῆς στρατιᾶς Βρυεννίου. ἄμφω δὲ παραταξάμενος καὶ τὸ ὑποκαθήμενον καὶ τὸ προφανές, καὶ περὶ ὧσας λόγους ἄνδρα ἕκαστον καὶ εἰς ἀνδρείαν ἐπάρας, τῷ μὲν ἐπέσκηπτε τῷ προ- 20 λοχίζοντι τάγματι, ἐπειδὴν κατὰ νότου γένοιτο τῶν πολε- μίων, ἐξ αἰφνιδίου προσπίπτειν καὶ μετὰ ῥύμης ὅτι πολλῆς

2. πρὸς : εἰς A. αὐγὴ τῶν τε κορυθῶν καὶ αὐτῶν ἐξέπι-
 πτε A. 7. τάγματος G, σχήματος P, εὐωνύμου ζέρατος A.
 15. ὁ πατήρ P. 17. κατέκρουσε ταῖς κοιλάσι A. 18. ἀμφω κα-
 θοπλίσας καὶ τὸ ὑποκαθ. A, unde καὶ ascivi. 21. γένοιται
 A. 22. ῥύμης A, ὄρμης PG.

cuterentur, et hominum et galearum splendor oculos praestringebat iniiciebatque terrorem. ipse in mediis versans Bryennius, veluti Mars aut Gigas quidam, paene cubitum supra reliquam turbam omnem eminebat, ut et admirationem plane et terrorem intuentibus moveret. extra totam aciem, intervallo fere duorum stadiorum, Scythae nonnulli auxiliares positi erant, barbaris instructi armis; quos, simulatque hostes apparerent et classica canerent, a tergo aggredi seque in hostium copias immittere et crebra assiduaque iaculatione eas atterere iussit, dum ceteri denso agmine quam vehementissime arma inferrent. sic ille exercitum instruxit; pater meus Comnenus Alexius, explorata loci opportunitate, partem exercitus in faucibus collocavit, partem adversa fronte Bryennio opposuit. instructis utrisque, quique subsidebant quique in aperto stabant, cum unumquemque oratione erexisset atque ad virtutem adhortatus esset, praecepit iis, quos in insidiis collocarat, ut cum primum in tergo hostium essent, subito impetum in eos facerent et quam vehementissime

καὶ σφοδρᾶς ἐπαράττειν κατὰ τοῦ δεξιοῦ κέρατος. τοὺς δ' ἀθανάτους λεγομένους καὶ τινὰς ἀπὸ τῶν Κελτῶν ἐαντιῶ πα- P. 12
 ρακατέσχε καὶ τούτων προὔτετακτο· τῶν δὲ Χωματηνῶν καὶ
 Τούρκων ἕξαρχον τὸν Κατακαλῶν κατέστησε καὶ πρὸς τὸ
 5 Σκυθικὸν ἅπαν ἔχειν τὸν νοῦν καὶ τὰς διεκδρομὰς αὐτῶν
 ἀπελάττειν παρεκελεύσατο. ταῦτα μὲν οὕτως εἶχε· καὶ ἐπεὶ
 κατὰ τοὺς κοιλῶδεις τόπους τὸ τοῦ Βρυεννίου γέγονε στρα-
 τευμα, εὐθὺς σύνθημα δεδωκότος τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλεξίου, V. 14
 μετὰ βοῆς καὶ ἀλαλαγμοῦ ἐμπηδῆσαν τὸ περὶ τὴν ἐνέδραν
 10 στρατευμα τῷ τε αἰφριδίῳ κατέπληξαν τοὺς πολεμίους, ἕκα-
 στος τῶν παρατυχόντων πλήττων τε καὶ φονεύων, καὶ εἰς
 φυγὴν κατηνάγκασαν. ἀλλ' ὁ Βρυέννιος Ἰωάννης καὶ τοῦ
 ἡγεμόνος αὐτάδελφος μνησθεὶς ἐνταῦθα θούριδος ἀλκῆς καὶ B
 θυμοῦ, τῷ ψαλλίῳ στρέψας τὸν ἵππον καὶ τὸν ἐπιόντα στρα-
 15 τιώτην ἀθάνατον πληγῇ μιᾷ καταβαλὼν, ἔστησέ τε κλονου-
 μένην τὴν φάλαγγα καὶ οὕτω συντάξας ἀπῶσε τοὺς πολεμίους.
 οὕτως οἱ ἀθάνατοι προτροπάδην μετὰ τινος ἀκοσμίας ἔφεν-
 γον, ὑπὸ τῶν κατόπιν αἰεὶ στρατιωτῶν ἀποκτεινόμενοι. ὁ δὲ
 γε ἐμὸς πατήρ εἰς μέσους ἐαντὸν ἐμβαλὼν τῶν πολεμίῳν
 20 καὶ γενναίως ἀγωνιζόμενος, ἐκλόνει μὲν καὶ οὗτος τὸ μέρος,
 ἐφ' ᾧπερ ἂν παραγίνοιτο, πλήττων ἕκαστον τὸν πρὸς αὐτὸν
 ἴοντα καὶ εὐθὺς καταβάλλων, ἐλπίζων δὲ ξυνέπεσθαι καὶ τι-

3. Χωματικῶν P. 6. ἀπελάττειν PG, φυλάττειν A. vid. anno-
 tat. 11. τὸν παρατυχόντα A. 14. ψαλλίῳ A. τρέψας P.
 18. στρατ. αἰεὶ ἀποκτεινόμενοι A. 19. τοὺς πολεμίους A. 21.
 πλήττων: τιρώσκων τε τὸν εἰς χεῖρας ἴοντα A.

in cornu dextrum inveherentur. immortales qui dicuntur et quosdam e Gallis circa se retinuit, iisque ipse praefuit. Chomatenis ac Turcis Catacalonem praefecit, eumque ad Scythas animum advertere et incursiones eorum propulsare iussit. his ita dispositis, ubi ad fauces exercitus Bryennii progressus est, repente signo ab Alexio patre meo dato, ingenti clamore irruunt qui in insidiis positi erant, imprudentes hostes turbant, caesisque qui cuique obvii erant, in fugam vertunt. tunc vero Bryennius Iohannes ducis frater, virtutis ac fortitudinis memor, verso equo, instantem sibi a tergo militem ex immortalium numero plaga una occidit, fugam suorum sistit, praelioque restituto hostes repellit. quo factum est, ut immortales in effusam et inconditam fugam se conicerent, hostibus semper terga caedentibus. at pater meus in medios illatus hostes et strenue pugnans, perturbabat et ipse eam aciei partem, in quam incurreret; omnes enim, qui contra veniebant, caedit atque illico prosternit, cumque nonnullos de suis subsequi sibi que adesse putaret, certa-

νας ἀμύνειν αὐτῷ στρατιώτας, ἀκατασχέτως εἶχετο τοῦ ἀγῶ-
 Cνος. αἰσθόμενος δὲ διαρραγεῖσαν τὴν ἑαυτοῦ φάλαγγα καὶ
 ἤδη πολλαχοῦ σκεδασθεῖσαν, τοὺς εὐψυχοτέρους (ἔξ δὲ ἦσαν
 οἱ σύμπαντες) συλλεξάμενος, ἐβουλεύσατο σπασαμένους τὰ
 ξίφη, ἐπειδὴν ἐγγίσαιεν τῷ Βρυεννίῳ, κατ' αὐτοῦ χωρεῖν 5
 ἀναισχύντως, κὰν δέοι κἀκείνους αὐτῷ συναποθανεῖν. ἀλλ'
 ἀπειρῆξε τοῦ τοιοῦτου βουλευμάτος Θεόδωτός τις στρατιώτης
 ἀνὴρ τοῦμοῦ πατρὶ παιδόμενος ὑπηρετήσας, ὡς ἄντικρος παρ-
 βόλου τοῦ ἐγχειρήματος ὄντος. τὴν ἐναντίαν οὖν τραπόμενος
 ὁ Ἀλέξιος ὀλίγον μὲν ὑπέξαγειν ἑαυτὸν τῆς τοῦ Βρυεννίου 10
 στρατιᾶς ἐβούλετο, γνωρίζοντας δὲ τινὰς τῶν διασκεδασθέντων
 ἐπισυλλέξας καὶ συστησάμενος, αὐθις τῷ ἔργῳ ἐπέκειτο. μή-
 Dπω δὲ τοῦμοῦ πατρὸς ἐκεῖθεν ἑαυτὸν ὑπέξαγαγόντος, οἱ Σκυ-
 θαὶ τοὺς περὶ τὸν Κατακαλὼν Χωματηνοὺς ἐκλόνονν βοῆ
 πολλῇ καὶ ἀλαλαγμῷ χρώμενοι, καὶ ἐπειδὴ καὶ τούτους ἀπώ- 15
 σαντο καὶ εἰς φυγὴν εὐκόλως ἐτρέψαντο, πρὸς λαφυραγωγίαν
 ἀπέβλεψαν καὶ φυγὴν, καὶ τὰς ἑαυτῶν ἀνεζήτησαν διατριβὰς.
 τοιοῦτον γὰρ τὸ ἔθνος τὸ Σκυθικόν· μήπω καθαρῶς τρεψά-
 μενοι τὸν ἀντίπαλον καὶ τὸ κράτος ἀναδησάμενοι, διαφθεί-
 ρουσι τὴν νίκην τῆ λαφυραγωγίᾳ. τὴν γὰρ οὐραγίαν τοῦ 20
 Βρυεννικοῦ στρατεύματος καταλαβὼν ἅπαν τὸ Θητικὸν ταῖς
 τάξεσιν αὐτῶν ξυνεμίγνυτο φόβῳ τῶν Σκυθῶν, τοῦ μὴ τι

1. τοῦ ἀγῶνος: τῆς ὁρμῆς A. 5. ἐγγίσοι A. κατ' αὐτὸν
 G. 6. ἑαυτῷ A. 8. τοῦμοῦ πατὴρ A. lege τῶμοῦ. ἐξυ-
 ηρητήσας A. 9. τραπόμενος A, τρεπομενος PG. 17. καὶ
 φυγὴν om. A. 21. Βρυεννίου P. καταλαβῶν P.

mine non destitit. sed ubi fractam suorum aciem et iam multifa-
 riam fuga dispersam vidit, fortissimos quosque (erant autem
 omnino sex,) celeriter colligit, strictisque gladiis, si forte Bryennius
 prope accederet, inveli in eum sine mora statuit, etiamsi omnes
 simul occiderent. sed ab hoc eum consilio, utpote prorsus temerario,
 revocavit Theodotus quidam miles, qui a pueris minister patris mei
 fuerat. itaque reversus Alexius subducere se paulisper ex Bryennii
 acie voluit; sed nobilioribus quibusdam eorum, qui dispersi fuerant,
 collectis et in ordinem redactis, operi iterum institit. nondum autem
 pater meus inde se subduxerat, cum Scythae Chomatenos, qui sub
 Catacalone erant, multo clamore aggrediuntur et his quoque pulsus
 facillique negotio fugatis, ad praedandum se vertunt et domum aufu-
 giunt. talis enim est Scytharum gens, ut priusquam adversariorum
 vim penitus fregerunt superioresque evaserunt, praedando victoriam
 irritam reddant. nam qui in novissimo Bryennii agmine erant lixae
 calonesque, ne quid a Scythis paterentur, ordinibus ipsis se immi-

παθεῖν ἕνεκα παρὰ τούτων· αἰεὶ δέ τι συρρέον ἐπὶ τούτους, P. 13
 ὅσον ἐξέφυγε τὰς χεῖρας τὰς Σκυθικὰς, σύγχυσιν οὐ μικρὰν
 ταῖς τάξεσιν ἐνεποίησε, τῶν σημαιῶν ἀναμιχθεισῶν ἀλλήλαις.
 ἐν τούτοις δὲ ἐναπειλημμένος ὢν οὐμὸς πατήρ Ἀλέξιος, ὡς
 5 καὶ πρόσθεν ἐλέγομεν, περιχορεύων ἐντὸς τοῦ στρατεύματος τοῦ
 Βρυεννικοῦ, ὅρᾳ τῶν ἵπποκόμων ἕνα τοῦ Βρυεννίου ἵππον τινα
 τῶν βασιλικῶν ἐπισυρόμενον, τῇ τε ἄλουργῷ ἐφραστρίδι κεκο-
 σμημένον καὶ κατάχρυσον τὰ φάλαρα ἔχοντα, καὶ δὴ καὶ τοὺς
 κατέχοντας τὰς ἑξ ἔθους τοῖς βασιλεῦσι παρεπομένας ῥομ-
 10 φαίας ἐγγύθεν αὐτῷ παραθέοντας. τοῦτο οὖν θεασάμενος,
 καλύπτει μὲν τὸ πρόσωπον τῷ θωρακιδίῳ, ὃ τῆς κόρυθος
 κύκλῳ ἐξήρητο, σφοδρῶς δὲ κατ' αὐτῶν ἐξορμήσας σὺν τοῖς B
 ἑξ στρατιώταις, οὓς ἄνωθεν ὁ λόγος ἐδήλωσεν, καταβάλλει
 μὲν καὶ τὸν ἵπποκόμον, αἰρεῖ δὲ καὶ τὸν βασιλικὸν ἵππον,
 15 συναφαιρεῖται δὲ καὶ τὰς ῥομφαίας, καὶ λάθρα ὑπέξεισι τοῦ
 στρατεύματος. ἐν τῷ ἀκινδύνῳ δὲ καταστάς, τὸν τε χρυσο-
 φάλαρον ἐκεῖνον ἵππον ἐξέπεμψεν καὶ τὰς παρ' ἐκάτερου τοῦ
 βασιλικοῦ σώματος στρεφομένας ῥομφαίας καὶ κήρυκά τινα
 μεγαλοφωνότατον, παρακελευσάμενος ἀπανταχοῦ τοῦ στρα- V. 15
 20 τεύματος διαθέοντα βοᾶν ὡς ὁ Βρυέννιος ἐπεπτόκει. τοῦτο
 γενόμενον πολλοὺς τῶν σχεδασθέντων τοῦ στρατεύματος τοῦ
 μεγάλου δομεστίκου τῶν σχολῶν καὶ ἐμοῦ πατρὸς ἀπανταχό- C
 30 θεν ξυνέλεγε καὶ παλιμπορευτοὺς ἐποίει, τοὺς δὲ καὶ ἐπειθεν

4. τούτῳ A.
 πομένας A.

ὁ ἐμὸς A.

5. ἐν τῷ τοῦ C.

9. παραπεμ-

11. θωρακησίῳ A.

scebant. quos cum semper sequerentur quicumque e barbarorum manibus effugerant, factum est, ut non exigua ordinum perturbatio oriretur et signa inter se confunderentur. interea pater meus Alexius, qui, ut supra diximus, interclusus versabatur in ipso Bryennii exercitu, videt quendam ex equisonibus regium Bryennii equum ducere, purpureo stragulo ornatum et phaleris aureis; quin etiam iuxta currebant, qui romphaeas, ad imperatorum latera portari solitas, gestabant. quibus conspectis, Alexius lorica, in fronte galeae pendente, faciem operuit, summaque vi cum sex quos dixi militibus invasit et deiecto equisone, non solum equo regio, sed etiam romphaeis potitus, clam se acie subduxit. cum in tuto constitisset, phaleris aureis instructum equum et romphaeas, quae ab utroque latere imperatoris gestari solebant, misit qui per exercitum ubique ostentarent; simul praeconem, maxima voce praeditum, Bryennium cecidisse renuntiare iussit. quo facto, multi ex magni domestici scholarum patris mei exercitu, qui fuga dispersi erant, undique conveniebant in proelium-

ἐγκαρτερεῖν. οἱ δὲ ἐστήκεσαν ἀτρεμοῦντες, ἵνα ἕκαστος ἔτινχε, καὶ εἰς τοῦπίσω τὰς ὕψεις στρέψαντες, ἐξεπλήττοντο ἐφ' οἷς παρ' ἐλπίδα ἐώρων. καὶ ἦν ἰδεῖν ἐπ' αὐτοῖς καινόν τι γινόμενον, τῶν ἵππων ἐν οἷς ἐπωχοῦντο τὰς κεφαλὰς ἐπὶ τὸ πρόσω ὀρώσας, τὰ δ' αὐτῶν πρόσωπα εἰς τοῦπίσω ἐστραμμένα, καὶ μῆτε ἐπὶ τὰ πρόσω χωροῦντας, μῆτε εἰς τοῦπίσω στρέψαι τοὺς χαλινοὺς ἐθέλοντας, ἀλλ' ἐκθάμβους ὄντας καὶ ἐξαπορομένους οἷον ἐπὶ τοῖς ξυμπεσοῦσιν. οἳ τε γὰρ Σκύ-
 D θαι νόστου μνησάμενοι καὶ οἴκαδε ἀπιόντες, οὐκ ἔμελλον ἔτι ἐπιδιώκειν, ἀλλὰ πόρρω τῶν στρατευμάτων ἀμφοῖν γεγονό- 10
 τες μετὰ τῆς λείας αὐτοῦ πον περιπεπλάνηντο. τό τε διακη-
 ρυκευόμενον, ὡς ἄρα ὁ Βρυέννιος ἐάλω καὶ κατενήνεκτο, ἐθαρσοποιεῖ τοὺς τέως δειλοὺς καὶ φυγάδας, καὶ τὸ κηρυττό-
 μενον αὐτόθεν εἶχε τὸ πιθανόν, ἐνδεικνυμένου πανταχόθι
 μετὰ τῶν βασιλικῶν παρασῆμων τοῦ ἵππου καὶ τῶν ῥομφαιῶν 15
 μονονουχί διαγγελουσῶν, ὡς ὁ φυλατιόμενος ταύταις Βρυέν-
 νιος χειρὸς πολεμίας γέγονεν ἔργον.

6. Εἶτα ἡ τύχη ξυνέβαλε καὶ τι τοιοῦτον. ἀπόμοιρά
 τις ἐκ τῆς συμμαχίας τῶν Τούρκων καταλαμβάνει τὸν δομέ-
 στικὸν τῶν σχολῶν Ἀλεξίον, καὶ ὡς καθειστήκει τὰ τοῦ πο- 20
 P. 14 λέμου μαθόντες καὶ τοὺς πολεμίους ὕπου καὶ εἶεν ἐπιζητή-
 σαιτες, ἐπὶ λόφου τινὸς συνεληλυθότες τῷ Κομνηνῷ Ἀλεξίῳ
 καὶ ἐμῷ πατρί, ἐκείνου δεικνύντος τῇ χειρὶ τὴν στρατιάν,

16. ταύτας P.

que redibant, alii ut sustinerent confirmabantur. qui autem consti-
 tere, quo quisque loco forte erat, oculis retro versis, obstupefiebant
 iis, quae praeter expectationem videbant. ac novum quoddam prae-
 bebant spectaculum. dum enim equorum, quibus insidebant, capita
 recta spectant, ipsi retorquebant oculos, ac neque porro vehebantur,
 neque equos convertebant, percussi ob id quod acciderat. ni-
 mirum Scythae, de reditu cogitantes domumque iam abeuntes, non
 amplius persecuturi erant, sed procul ab utroque exercitu, praeda
 onusti, palabantur. atque nuntius de capto caesoque Bryennio igna-
 vis hucusque et fugientibus animos reddebat, praesertim cum nuntia-
 tis fidem adderent ostentatus ubique imperatorio ornatu equus et rom-
 phaeae tantum non clamantes, Bryennium, cui custodiendo illae
 erant, hostili manu interemtum esse.

6. Cum in hoc loco res essent, peropportune ad Alexium do-
 mesticum scholarum advenit cohors auxiliarium Turcorum. qui cum
 proelium restitutum audivissent et hostes ubi essent sciscitarentur,
 Alexius Comnenus pater meus iis de colle, quem una ascenderant,

ἐθεῶντο τούτους ὡσπερ ἀπό τινος σκοπιᾶς. εἶχε δὲ ὧδε τα
 και αὐτούς. συγκεχυμένοι τε γὰρ ἦσαν μῆπω συντάξαντες
 ἑαυτούς, καὶ ὡς τὴν νίκην ἤδη ἀράμενοι καταφρονητικῶς
 εἶχον καὶ ἔξω κινδύνων ἑαυτούς ὥοντο· μάλιστα δὲ ἀναπε-
 5 πτώκεισαν, τῶν τῷ ἐμῷ πατρὶ ξυνεπομένων Φράγγων προσ-
 κεχωρηκότων τῷ Βρυεννίῳ διὰ τὴν προγεγενημένην τροπὴν.
 καὶ γὰρ τῶν ἵππων ἀποβεβηκότων τῶν Φράγγων καὶ δεξιᾶς B
 διδόντων αὐτῷ, καθάπερ δὴ πάτριόν ἐστι διδόναι τὰς πίστιεις,
 ἄλλος ἀλλαχόθεν πρὸς τούτους ξυνέρρεον, θεασόμενοι τὸ γι-
 10 νόμενον. διεσάλπιξε γὰρ ἡ φήμη τὸ στράτευμα, ὡς ἄρα καὶ οἱ
 Φράγγοι τούτοις προσέθεντο, τὸν ἀρχιστράτηγον καταλελοι-
 πότες Ἀλέξιον. οὕτω δῆτα συγκεχυμένως ἔχοντας τούτους οἱ
 ἀμφὶ τὸν ἐμὸν πατέρα καὶ τοὺς νεήλυδας Τούρκους θεασά-
 μενοι, εἰς τρεῖς μοῖρας ἑαυτούς διενείμαντο, καὶ τὰς μὲν
 15 δύο ἐλλοχεῖν αὐτοῦ που διέτατον, τὴν δὲ τρίτην μερίδα χω-
 ρεῖν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐκέλευον. καὶ τὸ ξύμπαν τῆς τοιαύ-
 της διαταγῆς ἐς τὸν ἐμὸν πατέρα Ἀλέξιον ἀνεφέρετο. οἱ C
 μέντοι Τούρκοι οὐ κατὰ φάλαγγα συντεταγμένως ἐπήεσαν
 ἅμα πάντες, ἀλλὰ μεμερισμένως κατὰ τινὰς ὀμίλους, ἀπ'
 20 ἀλλήλων ἰδιστηκότες ἑκασταχοῦ· εἶτα προσβάλλειν ἐκάστην
 ἕλην, τοὺς ἵππους ἐπὶ τούτους ἐλαύνοντι, καὶ πυκνοῖς ἀπο-
 χρῆσθαι τόξεύμασιν. συνείπετο δὲ τούτοις καὶ ὁ τὴν ὄλην
 στρατηγίαν ἀναδησάμενος ἐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος, συλλέξας ἀπὸ

19. μεμερισμένως καὶ ἀπ' ἀλλήλων κατὰ τινὰς ὀμίλους ιδιστη-
 κότες AG. 21. ἐλαύνοντι A. 23. ἀναδεξάμενος A.

velut e specula hostium exercitum monstravit. et hi quidem ita se
 habebant. temere erant permixti, ordinibus nondum restitutis, et
 tanquam victoria iam potiti, in summa securitate degebant seque
 extra periculum arbitrabantur. maxime vero supinos eos Francorum
 defectio reddidit, qui, nostris initio, ut diximus, in fugam versis,
 a patre meo ad Bryennium desciverant. cumque equis desilirent
 et, qui patrius ipsis fidem dandi mos est, dextram offerrent, alii
 aliunde ibi confluxere, spectaturi, quid ageretur. percubuit enim
 toto exercitu fama, etiam Francos, relicto duce suo Alexio, ad
 Bryennianos transiisse. cum igitur et pater meus et qui modo ad-
 venerant Turci ita confusos hostes cernerent, trifariam copiis suis
 distributis, duas partes in insidiis alicubi subsistere, tertiam in ho-
 stes impetum facere placuit; idque consilium a patre meo Alexio
 profectum erat. sed Turci non acie omnes simul adoriebantur, sed
 separatim singulis turmis, spatio inter se distantes. quarum turma-
 rum quaeque iussa est incitatis equis in hostes irruere telaque plu-
 rima conicere. sequebatur Alexius pater meus, qui universi exerci-

τῶν σκεδασθέντων ὅσους ὁ καιρὸς ὑπηγόρευε στρατιώτας,
 V. 16 ἔνταυθά τις τῶν ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιον ἀθανάτων, θρασύσπλαγ-
 χνός τις ὢν καὶ τολμητίας, προέξελάσας τὸν ἵππον καὶ τῶν
 D ἄλλων προέκδρομῶν, ἀντικρὺς κατὰ τοῦ Βρυεννίου ὄλους
 χαλάσας ὄντηρας ἐφέρειτο. καὶ αὐτὸς μὲν τὸ δόρυ μάλα 5
 σφοδρῶς ἐρείδει κατὰ τῶν στέρνων ἐκείνου, ὁ δὲ γοργῶς τοῦ
 κουλεοῦ τὸ ξίφος ἐκτύσας, μήπω φθάσαντος τοῦ δόρατος
 κραταιότερον ἐρεισθῆναι, τοῦτό τε ἀπέκοψεν αὐτίκα καὶ τὸν
 τρώσαντα κατὰ τῆς κλειδὸς πλήξας, ὄλω βραχίονι κατενεγκῶν
 τὴν πληγὴν, ἅμα τὴν χεῖρα πᾶσαν ἐξέτεμεν αὐτῷ θώρακι. 10
 οἱ μὲν οὖν Τοῦρκοι ἄλλος ἐπ' ἄλλῳ καταλαμβάνοντες, τοῖς
 συνεχέσι βέλεσι τὸ στράτευμα κατεσχίαζον. οἱ δὲ γε περὶ
 τὸν Βρυέννιον ἐπλήγησαν μὲν τῷ αἰφνιδίῳ, ὅμως συλλέξαν-
 P. 15 τες ἑαυτοὺς καὶ εἰς τάξεις καταστησάμενοι, τὸ τοῦ πολέμου
 βάρος ἐδέξαντο, ἄλλος ἄλλον παρακαλοῦντες ἀνδρίζεσθαι. 15
 οἱ μέντοι Τοῦρκοι καὶ ὁ ἐμὸς πατὴρ βραχὺ τι πρὸς τοὺς
 πολεμίους ἀντικαταστάντες, ἐξῆς φεύγειν ἐσχηματίζοντο, κατ'
 ὀλίγον ἐφέλκοντες εἰς τὰς ἐνέδρας τοὺς πολεμίους καὶ τεχνι-
 κῶς ὑποσύροντες. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὴν πρώτην γεγόνασιν ἐν-
 ἐδραν, ἐξ ὑποστροφῆς κατὰ μέτωπον τούτοις εἰσπήκεσαν. καὶ 20
 συνθήματός τινος γεγονότος, εὐθύς καθάπερ σφηκιαί τινες
 ἄλλος ἀλλαχόθεν διεξιππάζοντο τῶν ἐλλοχιζόντων, καὶ ἀλα-
 λαγμῶ πολλῶ καὶ βοῇ καὶ τοῖς ἐπαλλήλοις τοξεύμασι τὰ τε

5. χαλάσας P. 7. κουλεοῦ G, κολεοῦ PA. 9. κατενεγκεῖν P.
 17. ἐξ. φεύγειν : ἐκφεύγειν P.

tus dux erat, collectis circa se ex dispersorum numero, quotquot
 tempus suggesserat. ibi unus eorum, qui circa Alexium immortales
 erant, summae audaciae homo, concitato equo ultra ordines progres-
 sus, ipsum Bryennium, habenis immisis, recta peliit hastaque quam
 vehementissime in pectore percussit. verum torvo is vultu, priusquam
 hasta thoraci infingeretur altius, gladio e vagina educto, et hanc sta-
 tim fregit, et hominis humero percusso, cum summa vi ictum infli-
 geret, brachium totum abscidit cum ipsa lorica. ac Turci alius alii
 succedentes, sagittarum quasi nube agmen Bryennii paene inumbrant;
 contra quos Bryennii milites, licet repentino impetu perterriti, tamen
 mox ordinibus restitutis, cum alijs alium ad virtutem adhortaretur,
 proelium sustinent. Turci autem et pater meus, ubi aliquamdiu hosti-
 bus restiterunt, alius post alium fugere simulant ac paulatim ad insi-
 diarum locum necopinantes eos callide ducunt. cumque eo perventum
 esset, ubi primae collocatae erant insidiae, versa acie, a fronte hosti
 insistunt, et qui subsederant, signo dato, statim tanquam vesparum
 examen irruunt et multo clamore atque perpetua iaculatione et aures

ὅτα κατάκροτα τῶν ἀμφὶ τὸν Βρυέννιον ἐποιήσαντο, καὶ τὰ
 ὄμματα ξυνεζόφωσαν τῇ πυκνότητι τῶν βελῶν ἀπανταχόθεν B
 διεκπιπτόντων. ἐνταῦθα δὲ μὴ ἀντιστῆναι δυνάμενον τὸ τοῦ
 Βρυεννίου στράτευμα, (ἤδη γὰρ πᾶς κατετέρωτο καὶ ἵππος
 5 καὶ ἄνθρωπος,) πρὸς τροπὴν ἀπέκλινε τὴν σημαίαν καὶ τὸν
 νότον παίειν παρέσχε τοῖς ἐναντίοις. ἀλλ' ὁ γε Βρυέννιος,
 καίτοι πολλὰ βαρυνόμενος ὑπὸ τοῦ πολέμου καὶ σὺν βίᾳ
 ὠθούμενος, ἐδείκνυ τὸ ἀνδρεῖον καὶ εὐψυχον, αἰεὶ μὲν ἐπι-
 στροφάδην τύπτων τὸν ἐπιόντα, αἰεὶ δὲ τὰ τῆς φυγῆς καλῶς
 10 καὶ ἀνδρείως διοικονομούμενος. συνήραντο δὲ τούτῳ καὶ ὁ
 ἀδελφὸς ἐξ ἑκατέρου μέρους καὶ ὁ υἱός, καὶ κατ' ἐκεῖνο και-
 ροῦ θάυμα τοῖς πολεμίοις ἐδείχθησαν ἥρωϊκῶς ἀνταγωνισά- C
 μενοι. ἤδη δὲ τοῦ ἵππου καμόντος καὶ μὴ δυναμένου φεύ-
 γειν ἢ καὶ διώκειν, (ἐγγύς γὰρ ἦν τοῦ ἀποπεπνευκέναι διὰ
 15 τοὺς ἐπαλλήλους δρόμους,) ἀνασειράσας τοῦτον ὁ Βρυέννιος,
 καθάπερ τις ἀθλητὴς γενναῖος, εἰστήκει πρὸς τὰς λαβὰς καὶ
 πρὸς ἑαυτὸν δύο τῶν Τούρκων γενναίους ἐξεκαλέσατο. ὧν ὁ
 μὲν εἷς παίει τῷ δόρατι, ἀλλ' οὐκ ἔφθη δοῦναι βαρεῖαν
 πληγὴν, καὶ λαμβάνει ἀπὸ τῆς δεξιᾶς τὰνδρός βαρύτεραν.
 20 φθάνει γὰρ ἀποκόψας τούτου τὴν χεῖρα ὁ Βρυέννιος τῷ
 ξίφει, ἢ μετὰ τοῦ δόρατος πρὸς τοῦδαφος ἐξεκυλίσθη. ἄτε-
 ρος δὲ τούτων τοῦ ἰδίου ἵππου καταπηδήσας, καθάπερ τις
 πάρδαλις ἤλατο ἐπὶ τοῦ ἵππου τοῦ Βρυεννίου, ἐναρμούσας D

2. ὄμματα A, σώματα PG. 8. εὐψυχον P. 11. τοῦ add. A
 ante μέρους. 14. καὶ om. A. 23. ἤλλατο codices, corr.
 Diesterweg.

Bryennii militum obtundunt, et oculos telorum involvunt tenebris.
 itaque cum omnes et equi et homines vulneribus iam essent aperti,
 resistere diutius Bryennii copiae non poterant, versisque signis terga
 dabant. at Bryennius, licet admodum fatigatus pugna cedere co-
 actus, quam fortis et strenuus esset, ostendit. non enim destitit, quo-
 quoversus instantes caedere et fugam suorum egregie ac praesenti
 animo ornare. in quo adiutores utrimque habuit et fratrem et filium,
 quorum eximia virtus hostibus eo die miraculo erat, sed cum equus
 Byrennii deficeret et neque fugere posset, nec vero etiam persequi,
 (non multum enim ab exspirando aberat ob assiduam currēdi mo-
 lestiam) retraxit hunc ille loro ac, velut gladiator generosus, ad
 certamen paratus constitit duosque Turcorum ferociores ultro provo-
 cavit. quorum cum alter hasta eum peteret, priusquam perferret
 ictum, gravius ipse percussus est. abscidit enim Bryennius eius manum
 gladio, quae una cum hasta in humum decidit. alter, relicto suo equo,
 velut pardalis in Bryennii equum transiliit lumbisque insedit. cum-

ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς ὀσφύος. καὶ ὁ μὲν εἶχετο τούτου ἀπρίξ καὶ
 ἐπιβαίνειν ἐπειρᾶτο τοῦ νότου, ὁ δὲ καθάπερ θηρίον ἐπι-
 στρέψας ἑαυτὸν, ἐκκεντεῖν διὰ τοῦ ξίφους ἐβούλετο. οὐ μὲν-
 τοι κατὰ νοῦν ἐχώρει αὐτῷ τὰ πράγματα, αἰεὶ τι τοῦ κατὰ
 νότον Τούρκου λυγιζομένου καὶ τὰς τρώσεις ἐκφεύγοντος. 5
 ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῷ ἀπειρήκει κενεμβατοῦσα καὶ ἀπεῖ-
 πεν ὁ ἀθλητής, ἐνταῦθα πρὸς ἅπασαν χεῖρα πολεμίων ἐνδέ-
 δωκεν ἑαυτόν. οἳ καὶ συλλαβόμενοι τοῦτον καὶ ὥσπερ μέγα
 κῦδος ἀράμενοι, κομίζουσιν Ἀλεξίῳ τῷ Κομνηνῷ, οὐ πάννυ
 μέντοι πορρωτέρω καθεστηκότι τῆς τοῦ Βρυεννίου ἀλώσεως, 10
 ἐκτάττοντι δὲ τὰς τε τῶν βαρβάρων καὶ τὰς ἑαυτοῦ φάλαγ-
 V. 17 γας καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἐρεθίζοντι. καὶ πρότερον μὲν διὰ
 P. 16 τινων κηρύκων τὴν ἄλωσιν τοῦ ἀνδρὸς διεπέμψαντο, ἔπειτα
 δὲ καὶ αὐτὸν παριστῶσι τῷ στρατηγῷ, θέαμα ὄντως φοβερὸν
 καὶ πολεμοῦντα καὶ ἀλισκόμενον. οὕτω μὲν οὖν τὸν Βρυν- 15
 νιον εἰς χεῖρας ἔχων ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος, δορυκῆτον τῷ
 βασιλεῖ ἐκπέμπει Βοτανειάτῃ, μηδὲν μέντοι λυμηνάμενος τὰ
 ὄμματα ὅλως ὁ ἀνὴρ. οὐ γὰρ ἦν τοιοῦτος ὁ Κομνηνός, ὥστε
 μετὰ τὴν ἄλωσιν ἐπεξέροχθεσθαι τοῖς ἐπ' αὐτὸν καταστᾶσιν,
 ἀλλ' εἰς τιμωρίαν αὐτάρχη ἐνόμιζε τὴν τοῦ πολεμίου ἄλωσιν. 20
 τὰ δ' ἐντεῦθεν φιλανθρωπίαί τε καὶ φιλοφροσύναι καὶ φι-
 Βλοτιμία πολλή. ὅπερ καὶ τῷ Βρυεννίῳ ἐνεδείξατο. καὶ γὰρ
 ἱκανὸν αὐτῷ μετὰ τὴν ἄλωσιν συμπορευθεὶς διάστημα, ἐπὰν

4. τι A, τοι P, om. G. 5. νότου G. λογιζομένου P. 18.
 ὅλως om G, μηδέν τι λυμηνάμενος ἑαυτῷ τοῦ σώματος ὁ ἀνὴρ
 A. an τῷ ἀνδρὶ?

que firmiter ibi adhaeresceret et tergum incendere niteretur, Bryennius ut belua sese convertens, perfodere eum gladio voluit; neque tamen ex sententia res cessit, cum Turca pone tergum semper ictus, inclinato corpore, evitaret. denique lassata dextra iactandis in vanum ictibus, cum Bryennius desperaret, in mediam se hostium turbam iniecit; qui comprehensum hominem, velut magnam gloriam adepti, ad Alexium Comnenum ducebant, qui haud procul aberat et suos Turcorumque ordines instruebat atque ad pugnam incitabat. iamque praemissis nuntiis illi de capto Bryennio certiozem eum fecerant; mox ipsum adducebant, qui terribilis sane adspectu et pugnans et vinc-tus erat. tali modo captum Bryennium Alexius ad imperatorem duxit Botaniam, nihil omnino afflictis oculis eius. non enim is erat pater meus, qui captis hostibus insultaret, sed ad poenam satis captivitate ducebat; quin immo post victoriam magna in eos erat humanitate et benignitate et munificentia. idque etiam in Bryennio ostendit. nam absoluto iam cum eo satis longo itinere, ubi ad locum

τὸν οὕτω καλούμενον τόπον κατέλαβεν, ἀνακλήσα-
 σθαι τῆς λύπης χρησταῖς ἐλπίσι τὸν ἄνδρα βουληθεῖς, πρὸς
 αὐτὸν ἔφη “ἀποβάντες τῶν ἵππων καθελζόμεθα μικρὸν ἐαυ-
 τοὺς διαναπαύσοντες.” ὁ δὲ τὸν περὶ ψυχῆς δεδιὼς κίνδυνον,
 5 μεμηρόσιν ἐώκει καὶ οὔτε φαστῶνης ἐν χρεῖα ἦν· πῶς γὰρ
 ὁ καὶ αὐτὴν ἀπολεγόμενος τὴν ζωὴν; ἀλλ’ ὅμως τῷ τοῦ στρα-
 τηγοῦ εὐθὺς ὑπειάγη βουλήματι. τοιοῦτον γὰρ τὸ δοῦλον
 πρὸς ἅπαν τὸ ἐπιταττόμενον ῥαδίως ὑπεῖκον, καὶ μᾶλλον εἰς
 δορυάλωτον ἄγοιτο. ἀποβάντες τοίνυν οἱ δημαγωγοὶ τῶν ἵππων,
 10 ὁ μὲν ἔνθεν ὡς ἐπὶ στιβάδος ἐπὶ πόας εὐθὺς ἀνέκειτο χλοε-
 ρᾶς, ἐκεῖθι δ’ ὁ Βρυέννιος, ῥίζης ὑπερθεῖν ὑψικλόνου δρυὸς
 τὴν κεφαλὴν ἀνέχων. κακείνος μὲν ἐκάθευδε, τὸν δ’ οὐκ
 ἔχε νήδυμος ὕπνος, τοῦτο δὴ τὸ τῆς γλυκείας ποιήσεως.
 ἀλλὰ τὸν ὀφθαλμὸν ἀνατείνας καὶ τὸ ἀληρωρημένον τοῖς πτόρ-
 15 θοῖς ξίφος θεασάμενος, ἐπεὶ μηδένα μηδαμοῦ τότε παρόντα
 εἶδρα, ἀνακτησάμενος τῆς ἀθυμίας ἑαυτὸν, κρείττονος γίνεται
 λογισμοῦ καὶ ἀποκτεῖναι τὸν ἐμὸν πατέρα βουλευέται. καὶ
 ἄχα ἂν εἰς ἔργον ἀπέβη τὸ βούλευμα, εἰ μὴ τις ἄνωθεν
 20 θεία τοῦτον διεκώλυσε δύναμις, τὸ ἄγριον τοῦ θυμοῦ ἐξη-
 μερώσασα καὶ ἰλαρὸν τῷ στρατηγῷ ἐνατενίζειν παρασκευά-
 σασα. ταῦτα ἐγὼ ἐκείνου διηγουμένου πολλάκις ἤκουον.
 ἔμεστι δὲ τῷ βουλομένῳ ἐντεῦθεν κατανοεῖν, ὅπως τὸν Κο-
 μνηνὸν ἐς μείζονα ἀξίαν παρεφυλάττετο ὁ θεὸς καθάπερ τι

3. καθεδόμεθα A.

5. οὔτε: οὔτι γε?

11. ἐκεῖθεν A.

ὑψικλόνου: lege ὑψικόμου.

13. εἶχε AG.

16. ἀναστησά-

μενος A.

17. βούλεται A.

18. βούλημα G.

dictum venit, hominis moerore levandi adque spem erigendi causa,
 “age” inquit “descendamus ex equis, ut paulisper ab itinere con-
 quiescamus.” verum ille vitae suae timens, furenti similis erat nec
 quietem admodum requirebat. quid mirum? omnem salutis spem ab-
 iecerat. tamen imperatori statim dicto audiens fuit. nam tale est in-
 genium servorum, ut in quavis re dominis facile obedient, praeser-
 tim si qui bello capti sunt. itaque ubi desilierunt duces ex equis,
 Alexius statim in viridi herba, velut toro, recubuit, Bryennius
 autem, capite in alta quercus radice imposito, dum ille obdormit,
 non dulci, ut in suavissimo poemate est, inclinat lumina somno; sed
 ubi resupinus, sublatis oculis, pendentem e ramis gladium Alexii
 conspexit neque ullum circa arbitrum vidit, moerore in audaciam
 mutato, patris mei interficiendi consilium capit. et perfecisset sane,
 nisi divina quaedam obstitisset vis, quae eius saevitiam mitigavit
 atque ut comiter imperatorem adspiceret, effecit. haec ego ex ipso
 saepe audire memini. unde perspicere cuivis licet, Comnenum a deo

χορημία τίμιον, τὰ Ῥωμαίων σκήπτρα δι' αὐτοῦ ἐπανακαλέσασθαι θέλων. εἰ δέ τι μετὰ ταῦτα συμβέβηκε τῷ Βρυεννίῳ τῶν ἀβουλήτων, αἰτία τῶν ἀμφὶ τὸν βασιλέα τινῶν, ὁ ἐμὸς πατὴρ ἀναίτιος.

7. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὸν Βρυέννιον οὕτω διήγνηστο. ὁ δὲ
 P. 17 δὲ μέγας δομέστικος Ἀλέξιος καὶ ἐμὸς πατὴρ οὐκ ἔμελλεν
 ἀτρεμήσειν, ἀλλ' ἐξ ἀγῶνων εἰς ἀγῶνας μεταχωρεῖν. ὁ γὰρ Βο-
 ρίλος τῶν ἀμφὶ τὸν Βοτανειάτην οἰκειότατος βάρβαρος ἐξελ-
 θὼν τῆς πόλεως καὶ ὑπαντήσας τῷ μεγάλῳ δομεστικῷ καὶ ἐμῷ
 πατρί, τὸν Βρυέννιον ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ παραλαβὼν ἔδρασεν 10
 ὅτι δὴ καὶ ἔδρασεν· ἐπισκήπτει δὲ παρὰ τοῦ βασιλέως
 τῷ ἐμῷ πατρὶ χωρεῖν ὡς ἐπὶ τὸν Βασιλάκιον, ἤδη καὶ τοῦ-
 τον βασιλείας περιθήμενον διάδημα καὶ τὴν ἐσπέραν μετὰ γε
 τὸν Βρυέννιον ἀκατασχέτως κυμαίνοντα. ὁ γὰρ τοι Βασι-
 λάκιος οὗτος ἀνὴρ μὲν ἦν τῶν πάνυ θαυμαζομένων ἐπ' 15
 Βάνδρεια τε καὶ Θυμῶ καὶ τόλμη καὶ ῥώμη· ἄλλως δὲ ἀν-
 θρωπος τυραννικὴν ψυχὴν ἔχων, ἐφεῖλκεν εἰς ἑαυτὸν τὰς
 V. 18 ὑπερηφάνους τιμὰς, καὶ ἀναρρήσεις τὰς μὲν ἐπενοεῖτο, τὰς
 δὲ προσέταπτε. τοῦ γὰρ Βρυεννίου καθαιρεθέντος, οὗτος
 καθάπερ ἐκείνου διάδοχος γεγωνὸς τὴν πᾶσαν εἰς ἑαυτὸν ἀνε- 20
 δέξατο τῆς τυραννίδος ὑπόθεσιν. καὶ ἀπὸ τῆς Ἐπιδάμου
 ἀρξάμενος, (μητρόπολις δὲ αὕτη προκαθημένη τοῦ Ἰλλυρι-

1. τῶν add. A ante Ῥωμαίων. 4. αἰτία P. 8. βορίλος A.
 10. ἔδρασεν ὅτι G, ἔδραμεν ὅτι A, ἔδραμεν πρὸς ὅτι P. 12.
 ὡς om. A. 15. μὲν post ἦν add. P.

velut carum caput ad maiora servatum esse; nempe eius opera rem Romanam restituere volebat. ceterum si quid postea Bryennius passus est mali, id culpa quorundam factum est, qui circa imperatorem erant, pater meus culpa caret.

7. Hunc exitum expeditio adversus Bryennium habuit; magno autem domestico Alexio patri meo nulla remissio laborum dabatur, sed nova semper pericula subeunda erant. etenim Borilus barbarus, Botaniatae admodum familiaris, Cpoli egressus et magno domestico patri meo obviam factus, postquam Bryennium ex manibus eius accepit et infandum facinus perpetravit, imperatoris nomine patrem meum iubet contra Basilacium proficisci, qui et ipse diadema sumserat et occidentem, ut paullo ante Bryennius, vehementissime miscebat. erat autem hic Basilacius vir ea tempestate inter omnes praecellens virtute, animo, audacia atque robore; cumque praeterea dominandi cupidus esset, summa ad se munera rapiebat et honores alios ambibat, alios poscebat. devicto enim Bryennio, ille quasi eiusdem successor rerum potitus, ab Epidamno, quod est Illyrici caput, usque ad Thes-

κοῦ,) μέχρι τῆς τῶν Θεσσαλῶν πόλεως ἔχε πάντα καταστρε-
ψάμενος, αὐτὸς ἑαυτὸν καὶ χειροτονήσας εἰς βασιλέα καὶ
εὐφημήσας καὶ τὸν πλάνητα τούτου στρατὸν ὅποι καὶ βούλοιο
μεταφέρειν. ἦν γὰρ καὶ ἄλλως μὲν θαυμαζόμενος ὁ ἀνὴρ C
5 ἐπὶ τε μεγέθει σώματος καὶ κράτει βραχιόνων καὶ προσώπου
σεμνότητι, οἷς μᾶλλον ἀλίσκεται τὸ ἀγροικικὸν τοῦτο καὶ
στρατιωτικὸν ἔθνος. οὐ γὰρ διορᾷ εἰς ψυχὴν, οὐδ' ἐνατενί-
ζει πρὸς ἀρετὴν, ἀλλὰ μέχρι τῶν τοῦ σώματος ἀρετῶν ἴστα-
ται, τόλμαν καὶ ῥώμην καὶ δρόμον καὶ μέγεθος θαυμάζον
10 καὶ ταῦτα κοῖνον ἄξια ἀλουργίδος καὶ διαδήματος. ὁ δὲ καὶ
ταῦτα ἔχων οὐκ ἀγεννῆ, καὶ τὴν ψυχὴν εἶχεν ἀνδρείαν καὶ
ἀκατάπληκτον· καὶ ὅλως οὗτος ὁ Βασιλάκιος τυραννικὸν τι
καὶ ἔπει καὶ ἔβλεπε. φθέγμα τε γὰρ αὐτῷ βροντιῶδες καὶ
οἶον καταπληῆσαι στρατιὰν ὄλην, καὶ ἐμβόημα ἱκανὸν συστεῖλαι
15 ψυχῆς θρόσος. καὶ ἄμαχος ἐν λόγοις ἐπίσης ἐπιχειρῶν ἐπα- D
ραὶ τε καὶ συστεῖλαι τὸν στρατιώτην εἰς πόλεμον καὶ φυγὴν.
μετὰ τοιούτων πλεονεκτημάτων στρατευόμενος ὁ ἀνὴρ καὶ
περὶ αὐτὸν συλλεξάμενος ἄμαχον στρατιάν, τὴν Θεσσαλῶν
πόλιν καταλαμβάνει, καθάπερ ἔφημεν. ὁ δὲ γε ἐμὸς πατὴρ
20 ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος ὡς πρὸς Τυφῶνα μέγαν ἢ ἑκατοντά-
χειρα Γίγαντα ἀντιπαραταξάμενος καὶ πᾶσαν ἑαυτῷ ἀνεγείρας
στρατηγικὴν μηχανὴν καὶ φρόνημα γενναῖον ὡς πρὸς ἀντί-

1. ἦλθε A.

21. ἀναγείρας A.

22. στρατιωτικὴν A.

salorum urbem omnia in potestatem redigit, a semet ipso imperator et creatus et acclamatus. milites Bryennii sine duce oberrantes eum, quocumque vellet, sequebantur, cum etiam ceteroquin ob corporis magnitudinem et lacertorum robur et oris dignitatem in maxima admiratione esset. his enim rebus agrestes et bellicosi homines magis capiuntur: nam ad animum non penetrant, neque virtutis rationem habent, sed in corporis praestantia subsistentes, audaciam, robur, celeritatem, magnitudinem admirantur easque dotes purpura ac diademate dignas iudicant. at ille non solum his virtutibus excellebat, verum etiam forti et intrepido animo erat praeditus. omnino regiam plane speciem Basilacius prae se ferebat; vox eius erat ingens quaeque totum exercitum percelleret; clamore sublato audacissimum quemque perterrefaciebat, et ut in fugam ipsa voce vertere poterat, ita ubi ad pugnandum accendere vellet, invictus in dicendo erat. his ornatus virtutibus et egregiis copiis instructus, Thessalorum urbem occupat, ut diximus. sed pater meus Comnenus Alexius velut cum Typhone magno vel centimano Gigante pugnaturus, omnem expromsit militarem industriam ac fortitudinem seque ita ad certamen paravit, ut adversarii virtus exigere videretur. nondum igitur prioris

P. 18 παλον ἀξιόμαχον παρεσκευάστο. καὶ μήπω τὸν ἐκ τῶν προ-
 τέρων ἄθλων κομορτὸν ἀποτιναξάμενος, μηδὲ τὸν λύθρον
 τοῦ ξίφους καὶ τῶν χειρῶν ἀποπλυνάμενος, ὥσπερ λέων
 ἐχώρει βλοσυρὸς πρὸς τὸν χαυλιόδοντα τοῦτον σὺν Βασιλά-
 κιον τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἀνεγείρας. καὶ καταλαμβάνει δῆτα 5
 τὸν ποταμὸν Βαρδάρων· οὕτω γὰρ ἐγχωρίως αὐτὸν ὀνομά-
 ζουσιν· ῥεῖ μὲν γὰρ ἄνωθεν ἀπὸ τῶν ἐγγύθεν τῆς Μυσίας
 ὄρων, παραμείβων δὲ πολλοὺς μεταξὺ τόπους καὶ διορίζων
 πρὸς τε τὴν ἑω καὶ τὴν ἑσπέραν τὰ τε Βερροία καὶ Θεσ-
 σαλονίκη προσήκοντα, ἐκδίδωσιν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς καὶ νοτίαν 10
 Β θάλασσαν. πάσχουσι δὲ οἱ μέγιστοι τῶν ποταμῶν τοιοῦτόν
 τι. ἐπειδὴν διὰ τῆς προσχώσεως ἀνάστημά τι ἀξιόλογον ἐπι-
 φορήσωσι γῆς, τότε δὴ ἐπὶ τὰ κατάροπα ῥέουσιν, ὥσπερ
 δὴ μεταμείβοντες τὰς πρώτας κοίτας αὐτῶν, καὶ τὴν μὲν πα-
 λαιὰν καταλείπουσι πάροδον διάκενον ὑγροῦ καὶ χηρεύουσαν 15
 ὕδατος, ἣν δὲ νῦν διοδεύουσιν, ἐμπιπλῶσι ῥευμάτων πολλῶν.
 τούτων οὖν τῶν δυεῖν παρόδων, τῆς τε παλαιᾶς χαράδρας
 καὶ τῆς ἄρτι γενομένης πορείας, τὸ μεταξὺ θεασάμενος ὁ
 στρατηγικώτατος οὗτος Ἀλέξιος καὶ ἐμὸς πατήρ, καὶ τὸν μὲν
 ὄλκον τοῦ ποταμοῦ ὡς ἀσφάλειαν θέμενος ἐκ θατέρου, τῇ δὲ 20
 C παλαιᾷ διόδῳ ἤδη φάραγμα γεγονυῖα ἐκ τῆς τοῦ ῥεύματος
 ἐπιρροίας καθάπερ αὐτοφρεῖ ἀποχρησάμενος διώρουχι, ἐστρα-
 τοπέδευσεν, οὐ πλεῖον τῶν δυεῖν ἢ τριῶν σταδίων ἀλλήλων
 ἀποδιεστηκότων. καὶ εὐθύς ἐν παραγγελίᾳ πάντες ἦσαν,

2. τὸ Α. 6. Βαρδάρων Α. 9. τὰ ante Θεσσ. add. PG, om. A.
 17. δυοῖν hic et infra P.

certaminis excusso pulvere, neque etiam cruore ab ense et manibus
 abluto, ut leo torvus in freudentem istum aprum, animi firmatus,
 procedit. iamque ad fluvium, quem Bardarum incolae vocant, per-
 venit; oritur is e Mysiae vicinis montibus, multasque regiones prae-
 terfluens, et quae Berrhoeam et Thessalonicam adiacent, in duas partes
 occidentalem et orientalem divisit, influit in mare nostrum australe.
 facere autem solent fluvii maiores, ut cum alluvione terram satis
 multam invexerint, in loca declivia fluant et, veteribus relictis al-
 veis aquaque destitutis, novas sibi vias aperiant et aqua impleant.
 quod igitur inter utrumque novum veteremque alveum erat interval-
 lum ubi Alexius pater meus, qua erat sagacitate, conspicatus est,
 fluvii tractum ab altera parte pro munitione habens et veteri ab
 altera parte alveo, quem iam in faucium altitudinem fluminis vis
 excavaverat, tanquam fossa nativa usus, castra posuit. distabat autem
 uterque alveus non plus tribus stadiis. ac statim iussit omnes inter-

ἡμέρας μὲν ἀναπαύσασθαι καὶ παραμυθῆσαι ὑπὸ τὸ σῶμα
 καὶ τοῖς ἵπποις τροφήν δοῦναι τὴν ἀρκοῦσαν· μέλλουσι γὰρ
 τῆς ἐσπέρας καταλαβούσης ἀγρυπνήσαι τε καὶ ἐλπίζειν ἀδό-
 κητόν τι παρὰ τῶν πολεμίων ἐπισυμβῆναι. ταῦτα δέ, οἶμαι,
 5 διωκονόμετο ὁ ἐμὸς πατήρ κίνδυνον ὑφορώμενος κατὰ τὴν
 ἐσπέραν ἐκείνην παρὰ τῶν πολεμίων. ἐπιθήσεσθαι γὰρ ἑαυτῷ D
 τούτους ἤλπιζεν, εἴτ' ἐκ πολυπειρίας τοῦτο προμαντευόμε- V. 19
 νος, εἴτε ἄλλως εἰκάσας. οὐ μὴν τὰ τῆς προφητείας αὐτῷ
 εἰς μακρὰν ἐληλύθει, οὐδὲ προέγνω μὲν, οὐ τὸ δέον δὲ διω-
 10 κήσατο. ἀλλ' ἀπάρας τῆς τούτου σκηνῆς ἅμα τοῖς ἀμφ'
 αὐτὸν στρατιώταις σὺν ὅπλοις καὶ ἵπποις καὶ πᾶσι τοῖς πρὸς
 μάχην ἐπιτηδείοις, ἀπέστη μὲν τῆς σκηνῆς λαμπάδας τε κα-
 ταλελοιπῶς ἐκεῖθι πανταχόθεν φαινούσας καὶ τινα τῶν ἀμφ'
 αὐτὸν οἰκέϊον Ἰωαννίκιον πάλαι τὸν μοναχικὸν ἐλόμενον
 15 βίον, τὴν σκηνὴν καταπιστεύσας καὶ ὅσα ἐπέφερετο εἰς τε
 τράπεζαν χρειώδη καὶ τὴν ἄλλην παρασκευήν. αὐτὸς δὲ
 πορρωτάτω ἀπὼν ἐκάθητο μετὰ τῆς ἐνόπλου στρατιᾶς τὸ
 μέλλον караδοκῶν, τοῦτο τεχναζόμενος, ἵν' ὁ Βασιλάκιος
 ἀνημμένας πανταχόθεν πυρκαϊᾶς ἰδὼν καὶ λαμπαδοχουμένην
 20 τὴν τοῦμοῦ πατρὸς σκηνὴν, οἰήσαιο ἐκεῖθι τοῦτον εἶναι
 διαναπαυόμενον, ὡς ἐντεῦθεν ἐκείνῳ τοῦτον ἀλώσιμον εἶναι P. 19
 καὶ ὑποχείριον.

12. λαμπάδας καταλελοιπῶς τοῖς ἐκεῖθι PG, alterum A. 16.
 ἴ' ἄλλην P. 18. παραδοκῶν P. 19. lege λαμπαδοχου-
 μένην.

diu quieti indulgere somnoque corpus reficere et iumentis pabulum
 dare; nam inumbrante vespera fore, ut vigilare debeant et improvi-
 sum hostium impetum expectare. idque, arbitror, pater meus man-
 daverat, quod periculum sibi hoc vespere ab hostibus timebat. nam
 eos se aggressuros esse sperabat, sive rerum bellicarum usu, sive
 aliunde edoctus. neque praesagium eius intra longinquam spem hae-
 sit, nec praesagivit modo, quod autem facto opus erat neglexit.
 immo copias e castris cum armis et equis omnibusque, quae ad pu-
 gnam necessaria sunt, eduxit, ignibus in castris relictis late lucen-
 tibus et uno ex familiaribus monacho veteri Iohannicio, cui castra
 commisit et com meatum, quem secum portabat, reliquumque appara-
 tum. ipse longissime a castris cum armato exercitu subsedit, exspe-
 ctans, quid futurum esset; idque eo consilio fecit, ut Basilacius,
 cum accensos undique ignes et splendens patris mei tabernaculum
 conspexisset, requiescere hunc ibi securum arbitraretur ac facili ne-
 gotio capi posse.

8. Οὐκ εἰς μάτην δέ, καθάπερ εἰρήκειμεν, ἡ ματεία τοῦμοῦ πατρὸς Ἀλεξίου ἐγεγόνει. ἐπῆλθε γὰρ τῷ προσδοκωμένῳ στρατοπέδῳ ἀθρόον ὁ Βασιλάκιος σὺν ἵππεῦσί τε καὶ πεζοῖς, μυριάνδρον στρατιὰν ἐπαγόμενος. καὶ τὰς μὲν κλισίας ἐφευρῶν ἑκασταχοῦ ἀναλαμβάνουσας πυρί, ἕξαστραπτουσαν δὲ καὶ τὴν τοῦ στρατηγοῦ σκητὴν θεασάμενος, ὡς εἶχε ῥύμης εἰς ταύτην εἰσεληλύθει, πολυτάραχόν τι καὶ θορυβῶδες βοῶν. ὡς δ' οὐκ ἦν οὐδαμοῦ ὁ προσδοκώμενος, οὐδέ τις ἀνέπτυ στρατιώτης ἐκεῖθεν τὸ παράπαν ἢ στρατηγός, εἰ μὴ πού τινες καταλελειμμένοι τῶν θητευόντων εὐκαταφρόνητοι, ἔτι μᾶλλον ἐβόα καὶ ἐκεκράγει "ποῦ ποτὲ ἐστὶν ὁ τραυλός;" οὕτωσὶ καὶ τοῖς ῥήμασιν εἰς τὸν μέγαν δομέστικον ἀποσκώπτων. ἦν γὰρ τᾶλλα μὲν οὗτος ὁ ἐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος εὖστομος καὶ οὐδεὶς οὕτω ῥήτωρ ἦν αὐτοφυῆς ἔν τε ἐνθυμήμασι καὶ ἐπιχειρήμασι, μόνον δὲ κατὰ τὸν φθόγγον τοῦ ῥῶ ὑπωλίσθαινέ τε μετρίως καὶ ἀσυμφανῶς διώκλα ἢ γλῶττα, καίτοι κατὰ τᾶλλα στοιχεῖα τὸν ῥοῦν ἀκάθεκτον ἔχουσα. ἀλλ' ὁ μὲν οὕτως ὄνειδίζων ἐβόα, καὶ διηρευνᾶτο καὶ ἀνέτρεπε πάντα καὶ κιβώτια καὶ σκίμποδας καὶ σκεύη καὶ αὐτὴν C δὴ τὴν τοῦμοῦ πατρὸς κλίνην, μὴ πως ὁ στρατηγός ἐν τινι 20 τούτων κέκρυπτο. καὶ θαμὰ πρὸς τε τὸν μοναχὸν οὕτω καλούμενον Ἰωαννίκιον ἐνέβλεπε. καὶ γὰρ διὰ σπουδῆς ἐπε-

1. δὲ add. A. 2. ἐγεγόνει add. A. 5. ἐφεῦρε AG. παν-
ταχοῦ A. 7. πολυτάραχόν τι καὶ G. 8. οὐδαμῆ A. 12.
καὶ om. A. 15. τοῦ ῥῶ ὡς G, τοῦ ὡς P, recte A. 16.
διέκλα con. Hoeschel. 21. τε om. A.

8. Nec fefellit patrem meum, ut diximus, praesagium. Basilacius enim hostes, quorum adventum exspectaverat, cum omnibus equitibus et peditibus (decem millium numerum implebant) repente adortus, cum tentoria undique lucentia invenisset et resplendens etiam imperatoris tabernaculum videret, quanto impetu potuit eo irruit, ingenti clamore sublato. nusquam vero apparente Alexio, quem ibi deprehensurum speraverat, neque milite omnino ullo nec duce prodeunte, nisi siqui calones viles relictis erant, etiam vehementius, ubi tandem esset balbus iste, clamabat, vel ipsis dictis magnum domesticum cavillans. utebatur enim pater meus ceteroquin linguae volubilitate neque quisquam natura ad disserendum et argumentandum magis comparatus erat; in canina tantum littera leviter haesitabat et aliquantum balbutiebat, quanquam in reliquis optime fluebat oratio. hinc igitur illudendi occasione Basilacius sumpta, clamitabat pervestigabatque omnia et subvertebat arcas, mensas, vasa, ipsum denique patris mei lectum, ne forte imperator alicubi lateret.

ποίητο ἢ μήτηρ ἐν ἀπάσαις ταῖς αὐτοῦ ἐκστρατείας ὁμόσκη-
 ρον ἔχειν τῶν τιμιωτέρων τινὰ μοναχόν, καὶ ὁ εὖνους οὗτος
 υἱὸς ὑπέϊκε τῷ μητρικῷ θελήματι οὐ τὰ ἐν βρέφει μόνον,
 ἀλλὰ καὶ ἐς μείρακας παραγγείλας καὶ μέχρις ἂν γυναικὶ συνηρ-
 5 μόσθη· καὶ τὰ τῆς σκηρῆς ἅπαντα ὁ Βασιλάκιος διηρουνᾶτο
 καί, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ Ἀριστοφάνους, ἐρεβοδιφῶν οὐκ ἀνίει,
 πυνθανόμενος ἅμα καὶ τὸν Ἰωαννίκιον περὶ τοῦ δομεστίκου. D
 τοῦ δὲ πρὸ ὥρας ἐξιέναι ξὺν παντὶ τῷ στρατεύματι διυχνυρίζο-
 μένου, γνοὺς ὅτι πολὺν τὸν πλάνον ὑπέμεινε, καὶ τοῖς ἅπασιν
 10 ἀπειπάμενος, ἄλλας ἐκ ἄλλων φωνὰς μεταμείβων ἐβόα “ἄνδρες
 συστρατιῶται, ἠπατήμεθα· ὁ πόλεμος ἔξωθεν.” οὐπω τέλος
 ἔσχεν ὁ λόγος αὐτῷ, καὶ ἐξιούσι τοῦ στρατοπέδου ἐφίσταται
 τούτοις ὁ ἐμὸς πατήρ ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος, προσηδήσας τῆς V. 20
 στρατιᾶς σὺν ὀλίγοις τισὶ μετὰ σφοδρότητος. καὶ τινα εἰς P. 20
 15 τάξιν συνιστῶντα τὰς φάλαγγας θεασάμενος, (καὶ γὰρ οἱ
 πλείους τῶν στρατιωτῶν τῶν ἀμφὶ τὸν Βασιλάκιον εἰς τὴν λείαν
 ἑαυτοὺς ἐπιδεδωκότες καὶ τὰ λάφυρα — τοῦτο γὰρ καὶ πάσαι
 τοῦμῳ πατρὶ ἐμεμηχάνητο — οὐπω ἔφθησαν συνελθεῖν καὶ
 εἰς παράταξιν καταστῆναι, καὶ ἐπέστη αὐτοῖς ἀθρόον κακὸν
 20 ὁ μέγας δομεστικός,) ἰδὼν δὲ τὸν καθιστῶντα τὰς φάλαγγας
 καὶ νομίσας εἴτε ἀπὸ τοῦ μεγέθους εἴτε ἀπὸ τῆς τῶν ὀπλων
 λαμπρότητος (καὶ γὰρ ἀντέστιλβε τούτῳ τὰ ὅπλα πρὸς τὴν

12. αὐτοῦ G. 18. lege τῷμῳ.

quod dum facit, identidem monachum Iohannicium adspiciebat. et-
 enim studiose id egerat mater Alexii, ut quoties in bellum is profi-
 cisceretur, contubernalem haberet ex venerabilioribus unum mona-
 chis; cui maternae voluntati pius filius non solum cum puer esset,
 verum etiam iuvenum numero adscriptus atque adeo donec uxorem
 duxit, obsecutus est. totum igitur tabernaculum Basilacius perscruta-
 batur et, ut Aristophanes dicit, ἐρεβοδιφῶν non desinebat, inter-
 rogans simul Iohannicium de magno domestico. is cum Alexium ante
 horam cum universo exercitu egressum castris asseveraret, quanto in
 errore esset, sensit, sibi que prorsus desperans ac multum vociferatus,
 “commilitones” exclamat “decepti sumus; bellum extra est.” necdum
 loqui desierat, cum copias e castris exeuntes pater meus Comnenus
 Alexius adoritur, agmen cum paucis suorum praecurrens maxima
 cum vehementia. ibi unum quendam aciem instruentem cum animadver-
 teret, (plerosque enim Basilacii milites — id enim pater meus praestra-
 xerat — praedae ac rapinarum studio palantes, antequam in ordinem
 redierant, oppressit repentina pernicie magnus domesticus,) eum igi-
 tur cum aciem instruentem videret et vel ex proceritate corporis vel
 ex armorum splendore (nam ea astrorum lumine fulgebant) ipsum Ba-

ἀστροφῶαν βολήν,) ἐκεῖνον εἶναι τοῦτον τὸν Βασιλάκιον, συν-
 Βαντήσας αὐτῷ γοργῶς παίει κατὰ τῆς χειρός· ἢ δ' εὐθύς
 μετὰ τοῦ ξίφους εἰς γῆν ἔρριπτο, ὅπερ μεγάλως τὴν φάλαγγα
 συνετάραξεν. οὐ μὴν ὁ Βασιλάκιος ἦν, ἀλλὰ τις τῶν περὶ
 τὸν Βασιλάκιον γενναιότατος, οὐδὲν τοῦ Βασιλακίου ὅσον γε 5
 τὰ εἰς ἀνδρείαν λειπόμενος. βαρὺς οὖν τοῦ λοιποῦ κατ' αὐτῶν
 κυλινδούμενος καὶ τοξεύμασι βάλλων καὶ δόρατι τιτρώσκων
 καὶ ἀλαλαγμοῖς ἐμβοῶν καὶ νυκτὶ συγγέων καὶ πάντα καὶ
 τόπον καὶ χρόνον καὶ ὄργανον εἰς νίκην λαμβάνων καὶ τού-
 τοις προσφυῶς ἀποχρώμενος ἀκλονήτω φρονήματι καὶ ἀσυγ- 10
 C χύτῳ τῇ διανοίᾳ καὶ ἄλλον ἄλλοσε φεύγοντα προλαμβάνων,
 πάντα διέκρινε καὶ τὸν ἐχθρὸν καὶ τὴν φίλον. ἀλλὰ καὶ τις
 ἀνὴρ Καππαδόκης Γούλης τὸ ἐπώνυμον, εὖνους θεράπων
 τοῦμοῦ πατρός, τὴν χεῖρα γενναῖος, τὸν θυμὸν ἐς πολέμους
 ἀκάθεκτος, τὸν Βασιλάκιον θεασάμενος καὶ ἀκριβῶς ἐγνω- 15
 κώς, παίει κατὰ τῆς κόρυθος. ἀλλὰ τὸ τοῦ Μενέλεω πρὸς
 τὸν Ἀλέξανδρον πέπονθε. τὸ γὰρ ξίφος αὐτοῦ τριχθὰ τε
 καὶ τετραχθὰ διατρομφθὲν ἐξέπεσε τῆς χειρός, τῆς λαβῆς κα-
 ταλειφθείσης ἐν τῇ χειρὶ. ὃν ὁ στρατηγὸς θεασάμενος εὐθύς
 διελοιδορεῖτο, ὅτι μὴ κατάσχοι τὸ ξίφος καὶ ἄνανδρον ἀπε- 20
 D κάλει τοῦτον. ἀλλ' ὁ στρατιώτης τὴν καταλειφθεῖσαν τοῦ
 ξίφους λαβὴν παραδεικνύς, προότερον ἐποίει τὸν μέγαν δο-

4. τῶν add. A.

12. φίλιον G.

13. Γούλης P.

14. ἐν

πολέμοις P.

18. διατρομφθὲν G, διατριφθὲν PA.

20. κα-

τάσχη A.

22. ὄπλον add. A post παραδεικνύς.

silacium esse suspicaretur, atroci impetu irruit manumque percutit;
 quae statim una cum gladio in terram decidit. magnopere hostes ea
 re perturbati sunt. quanquam Basilacius non erat, sed eius comitum
 unus nobilissimus nec ipso Basilacio virtutis laude inferior. iamque
 vi Alexius invehitur, sagittis petit, ferit hasta, clamoribus terret,
 noctis miscet tenebris, denique ex omni et loco et tempore et re
 opportunitatem victoriae capit eaque commode utitur intrepido ac prae-
 senti animo. atque in summa trepidatione, cum alius alio fugeret, omnes
 tamen et hostes et suos discernebat. erat etiam Cappadox quidam
 Gules nomine, fidus patris mei famulus, manu promptus et animo in
 proeliis audacissimo: qui conspicatus Basilacium ac probe agno-
 scens, galeam percussit; sed idem quod Menelao contra Paridem pu-
 gnanti accidit, ensis in terna quaternaque fragmina ruptus manu
 excidit, capulo solo relicto. quem ubi vidit imperator, reprehendit
 statim, quod gladius deesset, ignaviaeque insimulat; sed miles capu-
 lum, quem adhuc tenebat, ostendens, magnum domesticum placavit.

μέστιχον. καί τις δ' ἄλλος Μακεδῶν, Πέτρος τὴν κλῆσιν
 Τορνίκιος τὴν ἐπωνυμίαν, μέσον τῶν πολεμίων ἐμπεσὼν,
 πολλοὺς τούτων ἀνήρει. ἡ γὰρ φάλαγξ εἶπετο ἀγνοοῦσα τὰ
 δρώμενα· ἐν σκοτει γὰρ τῆς μάχης καθισταμένης, οὐχ οἷοί
 5 τε ἦσαν ἅπαντες τὰ γινόμενα ὁρᾶν. ὁ δὲ Κομνηνὸς ἐπὶ τὸ
 μήπω διασπασθῆν τῆς φάλαγγος ἴετο παίων τοὺς ἀντικαθι-
 σταμένους, καὶ ἀνθυποστρέφων αὐθις εἰς τοὺς ἰδίους, σπεύ-
 δων καὶ τὸ ἔτι συνιστάμενον τῆς τοῦ Βασιλακίου παραλῦσαι P. 21
 φάλαγγος καὶ διαπεμπόμενος εἰς τοὺς ὀπισθεν καὶ παρακε-
 10 λενόμενος μὴ μέλλειν, ἀλλ' ἐπεσθαί οἱ καὶ καταλαμβάνειν
 ταχύτερον. ἐν τοσοῦτῳ δὲ ἀνὴρ τις Κελτὸς τῶν ἀμφὶ τὸν
 δομέστιχον, ἔν' ἐν βραχεῖ τὰ πάντα διηγῆσωμαι, γενναῖος
 στρατιώτης καὶ Ἄρσεως ὄλος ἐμπλεως, τὸν ἐμὸν πατέρα ἰδὼν
 μεσόθεν τῶν πολεμίων ἄρτι ἐξιόντα ἐσπασμένον τὸ ξίφος θερ-
 15 μὸν ἀπὸ τοῦ αἵματος ἀναπέμπον ἀτμόν, καὶ τῶν πολεμίων
 νομίσας ἓνα, ἀθρόον αὐτῷ ἐμπεσὼν παίει τῷ δόρατι περὶ
 τὸ στέρον, καὶ τάχα ἂν ἔξεδρον τὸν στρατηγὸν ἐπεποιήκει,
 εἰ μὴ αὐτὸς ἅμα τε πρὸς τὸ ἐδραιότερον ἑαυτὸν ἐφηδράσα-
 το καὶ ὀνομαστί τοῦτον ἐκάλεσεν, ἀποκόψειν ἀπειλησόμενος B
 20 διὰ τοῦ ξίφους παραχρῆμα τὴν κεφαλὴν. ὁ δὲ ἐπειδὴ πῶς V. 21
 τὸν ἀγνοοῦντα προὔβάλλετο καὶ τὴν νύκτα καὶ τὸ συγκεχῦ-
 σθαι περὶ τὴν μάχην, μετὰ τῶν ζώντων ἠρίθμητο.

3. γὰρ: δὲ? vid. Bryenn. p. 153, 3. 5. ἅπαντα rectius Bryen-
 nius. 10. ἀλλ' add. G. 12. διηγῆσωμαι P. 16. ἓνα:
 εἶναι A. 18. ἐφιδρῦσαι A. 22. περὶ om. A.

et alius quidam Macedo Petrus nomine, cognomento Tornicius, me-
 dios in hostes illatus, multos ex iis trucidavit. interea phalanx seque-
 batur ignara eorum, quae fiebant; quia enim noctu pugnabatur, non
 poterant omnes, quae fiebant, cernere. at Comnenus in aciei partem
 nondum inclinatam irruit caesisque obviis, cum qui e Basilacii exer-
 citu adhuc locum obtinebant, deicere festinaret, proelio rursus ex-
 cessit suosque post tergum, ne cessarent, sed sequerentur et cele-
 rius accederent, missis nuntiis, hortabatur. tum Gallus quidam e do-
 mesticis copiis, ut breviter cuncta perstringam, miles strenuus Mar-
 temque spirans, qui patrem meum ex mediis hostibus, stricto et de
 recenti caede fumante gladio, ad suos regredientem conspiceret, ra-
 tus hostium unum esse, vehementi impetu, hasta ferit circa pectus;
 nec multum abfuit, quin imperatorem equo deiceret, nisi is et fir-
 mius insedisset, et nominatim hominem compellasset, illico caput ei
 abscissurum se esse minitans. ille cum ignorantiam quandam excusa-
 ret seque nocte ac pugna perturbatum asseveraret, incolumis evasit.

9. Τὰ μὲν νυκτὸς ἔργα τοῦ δομεστίκου τῶν σχολῶν
 σὺν ὀλίγοις τοιαῦτα· ἡμέρας δὲ ἄρτι διαγελώσης καὶ τοῦ
 ἡλίου τοῦ ὀρίζοντος ὑπερκύψαντος, οἱ τοῦ Βασιλακίου φα-
 λαγγάρχοι ἔσπευδον ὅλη γνώμη ἐπισυλλέγειν τοὺς περὶ τὴν
 λείαν ἔσπουδακότας καὶ ἀπολειφθέντας τῆς μάχης. ὁ δὲ μέ-5
 γας δομέστικος τὸ ἴδιον καταστήσας στράτευμα κατὰ τοῦ
 C Βασιλακίου αὐθις ἔειτο. πόρρωθεν δὲ τινὰς αὐτῶν οἱ τοῦ
 δομεστίκου θεασάμενοι καὶ κατ' αὐτῶν σφοδρῶς ἐξορμήσαν-
 τες ἐτρέψαντο καὶ τινὰς αὐτῶ ζωογρίαν ἐπανεληλυθότες προσ-
 ἤγγον. ὁ δὲ τοῦ Βασιλακίου ἀδελφὸς Μανουὴλ ἐπὶ λόφου 10
 τινὸς ἀνελθὼν ἐπερρώννυε τὸ στράτευμα μέγα φωνῶν ὧδε
 “τοῦ Βασιλακίου ἡ σήμερόν ἐστιν ἡμέρα καὶ νίκη.” εἰς δὲ
 τις Βασίλειος τὴν κλῆσιν Κουρτίκιος τὴν ἐπωνυμίαν, γνωστὸς
 καὶ συνήθης τοῦ Βρυεννίου ἐκείνου Νικηφόρου, περὶ οὗ ὁ
 λόγος ἐμνήσθη, καὶ τὰ εἰς πολέμους ἀκάθεκτος, προθέων 15
 τῆς τοῦ Κομνηνοῦ παρατάξεως ἄνεισι πρὸς τὸν λόφον. ὁ δὲ
 D Βασιλάκιος Μανουὴλ τοῦ κουλεοῦ τὸ ξίφος σπασάμενος, ὅλας
 ἡμίας χαλίσσας σφοδρῶς κατ' αὐτοῦ ἔειτο· ὁ δὲ Κουρτίκιος
 οὐ διὰ ξίφους, ἀλλὰ τὴν ἀπρωρημένην τῆ ἐφεστρίδι ῥάβδον
 ἐφελκύσας, παίει τοῦτον κατὰ τοῦ κράνου καὶ παραχρῆμα 20
 καταβάλλει τοῦ ἵππου καὶ δεσμώτην τοῦτον ἐπισυρόμενος κα-
 θάπερ τι λάφυρον τῶμῶ πατρὶ προσῆγεν. ἐν τοσοῦτῳ δὲ καὶ
 τὸν Κομνηνὸν μετὰ τῶν ἰδίων ἀναφανέντα ταγματῶν τὸ ἐκ-

9. αὐτῶν G.
 λεοῦ A.

11. ἐπερρώννυε P.
 22. τῶ ἐμῶ A.

μεγαφωνῶς P.

17. κο-

9. Atque haec quidem per noctem domesticus scholarum cum paucis suorum gessit. postero autem die, ut primum lux orta est, Basilacii centuriones toto animo contendebant milites, qui, pugna ommissa, praedabantur, in ordinem cogere; magnus autem domesticus et ipse acie denuo instructa, Basilacium adoritur; cumque procul hostium nonnullos Alexii milites conspexissent, summa vi irruentes, in fugam eos coniciunt, nonnullos etiam capiunt, quos ad imperatorem adducunt. interim Basilacii frater Manuel, colle ascenso, animos suorum erigit magna voce exclamans “hic dies, haec victoria Basilacii est.” sed Basilius quidam, Curticius cognomento, familiaris et comes Bryennii illius Nicephori, cuius mentionem fecimus, vir bello strenuus, ex acie Comneni in collem procurrit; contra quem cum Manuel, stricto gladio et habenis immissis, ferociter rueret, Curticius non ense, sed baculo, quod e sella pendebat, capite percusso, eum statim ex equo deiicit captumque, velut spolium, ad patrem meum raptat. interim etiam Comnenus cum copiis suis accedit: quo conspecto, quod reliquum erat Basilacii agmen, postquam paulisper ste-

λειπόμενον τοῦ Βασιλακίου στρατεύματα θεασάμενοι, μικρὸν
 ἀντισχὸν εἰς φυγὴν ἐξώρμησε. καὶ ὁ μὲν Βασιλάκιος πρό-
 σθεν ἔφηνεν, ὁ δὲ Κομνηνὸς Ἀλέξιος ἐδίωκε. καταλαβόν-
 των δὲ εἰς Θεσσαλονίκην, εὐθὺς οἱ Θεσσαλονικεῖς τὸν Βασι-
 5 λάκιον ἐδέξαντο, τῷ στρατηγῷ ἐπιζυγώσαντες παραχρῆμα τὰς
 πύλας. ἀλλ' οὐδ' ὡς ἀνῆκεν ὁ ἐμὸς πατήρ, οὐδ' ἀπεδύσατο
 θώρακα, οὐδὲ τὸ κράνος ἀπέθετο, οὐδὲ τὴν ἀσπίδα τῶν P. 22
 ὤμων παρεῖτο, οὐδὲ τὸ ξίφος ἀπέρριψεν, ἀλλὰ στρατοπεδεύ-
 σας ἠπειλεῖ τειχομαχίας τῇ πόλει καὶ πόρθησιν ἄντικρυς. καὶ
 10 ἐθέλων διασῶσαι τὸν ἄνδρα, διὰ τοῦ συνεφεπομένου αὐτῷ
 μοναχοῦ Ἰωαννικίου (ἀνὴρ δὲ οὗτος ἐπ' ἀρετῇ διαβόητος) τὰ
 περὶ εἰρήνης πρὸς τὸν Βασιλάκιον ἠρώτα, ὥστε τὰς πίστις
 λαβόντα μηδὲν δεινὸν πείσεσθαι, ἐγχειρίζειν αὐτῷ ἑαυτὸν τε
 ὁμοῦ καὶ τὴν πόλιν. καὶ ὁ μὲν Βασιλάκιος ἀπειθὴς ἦν, οἱ
 15 δὲ Θεσσαλονικεῖς δέει τοῦ μὴ ἀλῶναι τὴν πόλιν καὶ δεινόν
 τι παθεῖν, παρεχώρουν τῷ Κομνηνῷ τῆς εἰσόδου. ἀλλ' ὁ
 Βασιλάκιος αἰσθόμενος τοῦ γινομένου ἀπὸ τοῦ πλήθους, ἐπὶ
 τὴν ἀκρόπολιν μεταβαίνει καὶ ἀπὸ ταύτης εἰς ἐκείνην ἐφάλ- B
 λεται. καὶ οὐδ' ὡς ἐπιλανθάνεται πολέμου καὶ μάχης, καί-
 20 τοι τοῦ δομεστίκου πίστις αὐτῷ δίδόντος μηδὲν τι παθεῖν
 ἀνῆκεστον. ἀλλ' ὠρᾶτό γε ὁ Βασιλάκιος καὶ ἐν τοῖς δεινοῖς
 καὶ ἐν οἷς ἐστενοχωρεῖτο λίαν ἀνῆρ. οὐδὲ γὰρ ὑφεῖναι τι
 τοῦ ἀνδρώδους καὶ τοῦ γενναίου ἠβούλετο, ἕως ἐκεῖθεν αὐτὸν

5. τῷ στρατηγῷ: τῷ μῶ πατρὶ A. 6. ὁ ἐμὸς πατήρ: οὗτος A.
 7. τὸν θώρακα? 8. ἀνέρριψεν G. 23. αὐτὸν om. A.

tit, terga vertit. Basilacium Alexius Comnenus persequitur. cum
 Thessalonicam venissent, statim Thessalonicenses, Basilacio admissio,
 Alexio portas claudunt. sed ne sic quidem pater meus destitit, immo
 nec lorica exuit, nec galeam deposuit, nec clypeum ab humeris
 removit, nec ens abiecit; sed castrametatus, urbem oppugnatam
 ac statim dirutum iri comminabatur. quoniam autem servare Basila-
 cium malebat, per Iohannicium monachum, comitem suum, specta-
 tae virtutis hominem, de pace cum eo egit, ea conditione, ut si
 seque et urbem dederet, nihil incommodi pateretur. abnuente Basi-
 lacio, Thessalonicenses veriti, ne, urbe capta, graviter ipsi afflige-
 rentur, Alexium intromiserunt. Basilacius ubi quod a multitudine
 factum erat cognovit, in arcem se recepit. ac ne sic quidem ab ar-
 mis recessit, licet domesticus nihil eum indigni passurum esse, fide
 data, polliceretur. nam in adversis quoque rebus et cum premeba-
 tur, Basilacius strenuum se praestitit; neque quidquam de virtute
 et animi magnitudine remisit, donec arcis incolae et custodes eum
 vi inde pulsum, magno domestico tradidere. missis statim ad impera-

οὐ τῆς ἀκροπόλεως οἰκήτορες καὶ φύλακες ἐξελάσαντες ἅπαν-
 τες ἄκοντα καὶ βία τοῦτον τῷ μεγάλῳ δομestικῷ παρέδωκαν.
 εὐθύς δὲ πρὸς τὸν βασιλέα τὴν τοῦτον ἄλωσιν διαμεμνη-
 κῶς, αὐτὸς ἐπ' ὀλίγον τῇ Θεσσαλονικῇ ἐγκατεργήσας καὶ τὰ
 C ἐν αὐτῇ καταστησάμενος, λαμπρὸς στεφανίτης ἐπανήει. οἱ 5
 δὲ πρὸς τοῦ βασιλέως πεμφθέντες μεταξὺ Φιλίππων καὶ
 Ἀμφιπόλεως τῶμῳ πατρὶ συναντήσαντες, τὰς περὶ αὐτοῦ
 ἐγγράφους προστάξεις βασιλικὰς αὐτῷ ἐγχειρίσαντες, παρα-
 λαβόντες τὸν Βασιλάκιον περὶ τι χωρίον Χλεμπίαν καλοῦ-
 V. 22 μιν ἀπαγαγόντες, ἐγγὺς τῆς ἐν αὐτῷ πηγῆς τοὺς ὀφθαλ- 10
 μοὺς αὐτοῦ ἐξορύττουσιν. ἐξ οὗ καὶ μέχρι τῆς δεῦρο ἡ
 πηγὴ Βασιλακίου κέκληται. τοῦτο τρίτον ἄθλον πρό γε τῆς
 βασιλείας καθάπερ τινὶ Ἡρακλεῖ τῷ μεγάλῳ Ἀλεξίῳ γεγένητο.
 ἂν γὰρ τις Ἐρμάνθιον κάπρον τὸν Βασιλάκιον τοῦτον καλέ-
 D σειεν, Ἡρακλέα δὲ τινα καθ' ἡμᾶς γενναιοτάτον τὸν ἐμὸν 15
 πατέρα Ἀλεξίον, οὐκ ἂν ἀμάροιτο τῆς ἀληθείας. ταῦτα μὲν
 ἔστι πλεονεκτήματα καὶ πρὸ τοῦ θρόνου κατορθώματα τῷ
 Κομνηνῷ Ἀλεξίῳ, ὧν ἀπάντων γέρας ἀπέλαβε παρὰ τοῦ
 αὐτοκράτορος τὴν τοῦ σεβαστοῦ ἀξίαν, σεβαστὸς ἀναρρηθεὶς
 ἐκ μέσης συγκλήτου. 20

10. Καθάπερ, οἶμαι, τὰ πονηρομένηα τῶν σωμάτων
 πῆ μὲν ταῖς ἔξωθεν αἰτίαις κακοῦνται, ἔστι δ' ὅπου καὶ τὰ
 αἰτία τῶν νοσημάτων ἀφ' ἐαυτῶν ἀναβλύζουσι, καὶ αἰτιώ-

1. ἅπαντες om. A. 2. παρέδοσαν A. 14. καλέση A. 16.
 ἀμάριη τῆς A. lege ἀμάροι τὸ τῆς ἀληθείας. vid. annotationes.

torem, qui Basilacium captum nuntiarent, ipse Thessalonicae mansit, unde mox, rebus constitutis, triumphans Cpolim revertebatur. at qui obviam patri meo ab imperatore missi erant, cum Philippos inter et Amphipolim occurrissent, litterisque illius redditis, Basilacium acciperent, ad vicum quendam, Chlempinam dictum, abduxerunt eum ac prope fontem, qui ibi est, oculis privarunt; unde adhuc fons ille Basilacii appellatur. tertius hic fuit labor ante imperium a patre meo velut ab Hercule quodam exantlatus. siquis enim Erymanthium aprum Basilacium istum dixerit, patrem vero meum generosissimum Herculem quendam huius aetatis, a vero non aberret. et hactenus de iis, quae ante principatum Alexius Comnenus praeclare gessit; quorum omnium laborum hunc fructum tulit, ut augusti dignitate ab imperatore auctus, augustus in medio senatu renuntiaretur.

9. Ut corpora modo extrinsecus male afficiuntur, modo ipsae morborum causae existunt, ac saepe ab aëris intemperie victuque insalubri, nonnunquam etiam a corruptis humoribus febrim originem

μεθα πολλάκις μὲν τὰς τοῦ περιέχοντος ἀνωμαλίας καὶ τινὰς
 τροφῶν ποιότητος πυρετῶν γενέσεις, ἐνίοτε δὲ καὶ χυμῶν
 σηπεδόνας· οὕτω δῆτα καὶ ἡ τῶν Ῥωμαίων κακότης κατ'
 ἐκεῖνο καιροῦ νῦν μὲν ἀνεβλάστησε θανατώδεις κῆρας τοὺς
 5 προειρημένους ἄνδρας ἐκείνους, λέγω δὴ Οὐρσελίου καὶ Βα-
 σιλακίου καὶ ὅσοι τὸ τυραννικὸν συνεπλήρουν πλῆθος, νῦν P. 23
 δὲ ἔξωθέν τινὰς καὶ ἐπεισάκτους τυράννους τὰ τῆς τύχης
 ταύτης ἐπεισηγάγετο ἀπρόσμαχόν τι κακὸν καὶ ἀνίατον νόση-
 μα, καθά γε καὶ τὸν ἐπὶ τυραννικῇ γνώμῃ διαβόητον Ῥομπέρ-
 10 τον ἐκεῖνον τὸν ἀλαζόνα, ὃν Νορμανία μὲν ἤνεγκε, φανλό-
 της δὲ παντοδαπὴ καὶ ἐθρέψατο καὶ ἐμαίενσεν. ἡ δὲ Ῥω-
 μαίων ἐχθρὸν τηλικούτων ἐφ' ἑαυτῆς εἴκνυσε, πρόφασιν δε-
 δωκυῖα τῶν ἀπ' ἐκείνου πολέμων τοῖς πρὸς ἡμᾶς κῆδος ἔτε- B
 ρόφυλόν τε καὶ βάρβαρον καὶ τὰ πρὸς ἡμᾶς ἀπροσάρμοστον,
 15 μᾶλλον δὲ ἀπροσεξία τοῦ τότε κρατοῦντος Μιχαὴλ τοῦ τὰς
 τοῦ γένους σειρὰς πρὸς τοὺς Δούκας ἀνάπτοντος. εἰ δὲ καὶ
 καθαρτοίμην τινὸς τῶν καθ' αἷμά μοι προσηκόντων, (καὶ
 γὰρ κάμοι τὰ πρὸς μητρὸς ἐκεῖθεν καταρρεῖ,) νεμεσάτω μη-
 20 δεῖς· τὴν τε γὰρ ἀλήθειαν ἐξ ἀπάντων προειλόμην ξυγγρά-
 φειν καὶ ὅσον ἐπὶ τούτῳ τὰς ἐξ ἀπάντων μέμψεις ἀνεστείλα-
 μην. ἐκεῖνος γὰρ ὁ εἰρημένος αὐτοκράτωρ ὁ Δούκας Μιχαὴλ
 τὴν τοῦ βαρβάρου τούτου θυγατέρα εἰς τὸν ἑαυτοῦ νῖδον κα-
 τηγγυήσατο Κωνσταντῖνον, κἀντεῦθεν ἀνερχάγη τὰ τῶν πολε- C

1. ἀνωμαλίας A, ὀμιλίας PG. 3. κακότης om. A. 5. δὲ G.
 18. μητέρος P.

repetimus, ita Romana etiam res affecta tunc temporis nunc ipsa le-
 tifera sibi fata peperit, Urselios dico et Basilacios, de quibus supra
 exposui, et si qui alii tyrannidem affectabant, nunc externis et pere-
 grinis tyrannis accitis, fortuna eam in mala praecipitavit, quae sanari
 nequeunt. in quorum numero Robertus ille fuit, immodica vir domi-
 nandi cupiditate ac iactantia, cui genitrix Normania, improbitas omnis
 generis obstetrix alitrixque erat. hunc in se hostem res publica Romana
 proritavit, bellorum causam ex affinitate peregrina et barbara ac
 nobis quidem parum digna ipsi offerens: vel potius arcessivit eum
 imprudentia, qui tum rerum potitus erat, Michaelis e Ducarum gente
 oriundi. ceterum si quem eorum, qui sanguine mecum coniuncti sunt,
 (nam ego quoque maternum inde genus repeto,) reprehendendum
 existimo, id nemo aegre ferat; nam veritatem usque quaque tradere
 mihi proposui et quantum ad illum attinet, nihil amplius dixi, quam
 necesse erat. hic igitur imperator Michael Ducas filiam istius barbari
 filio suo despondit Constantino; unde bellum illud profectum est.
 de quo imperatoris filio Constantino eiusque nuptiis et omnino de

μίων. καὶ περὶ μὲν τοῦ υἱέως τοῦ βασιλέως τουτουὶ Κων-
 σταντίνου καὶ τοῦ περὶ αὐτὸν γαμικοῦ συναλλάγματος καὶ
 ὅλως τοῦ βαρβαρικοῦ κήδους, καὶ δὴ καὶ ὅπως εἶχε κάλλους
 τε καὶ μεγέθους ὁ ἀνὴρ καὶ ὁποῖος ἦν τὴν φύσιν καὶ ποδα-
 πός, κατὰ καιρὸν ἐροῦμεν, ἐπειδὴν ἀπολοφροσίμην καὶ τὰς 5
 ἐμὰς συμφορὰς μικρὸν μετὰ τὴν τοῦ κήδους τουτουὶ διήγη-
 σιν καὶ τὴν ἦταν τῆς βαρβαρικῆς ἀπάσης δυνάμεως καὶ τὴν
 ἀπώλειαν τῶν Νορμανόθεν τυράνων, οὓς ἐξ ἀλογίας κατὰ

D τῆς τῶν Ῥωμαίων ἐθρέψατο, ἀλλὰ πρότερον δεῖ ἄνωθεν που
 V. 23 τὸν λόγον ἀναγαγοῦσαν τὰ περὶ τοῦ Ῥομπέρτου τουτουὶ διη- 10
 γήσασθαι, ὅπως τε εἶχε γένους καὶ τύχης, καὶ εἰς οἶον κρά-
 τος καὶ ὕψος ἢ φορὰ τῶν πραγμάτων τουτον ἀνήνεγκε, μάλ-
 λον δέ, ἢν' εὐσεβέστερον φαίην, οὗ παρεχώρησε τουτον ἢ πρό-
 νοια προελθεῖν, ἐνδοῦσα πρὸς τὰς ἐκείνου κακοτρόπους ὁρ-
 μὰς τε καὶ μηχανάς. ὁ δὲ Ῥομπέρτος οὗτος Νορμάνος τὸ 15
 γένος, τὴν τύχην ἄσημος, τὴν γνώμην τυραννικός, τὴν ψυχὴν
 πανουργότατος, τὴν χεῖρα γενναῖος, ἐπιθέσθαι μὲν δεινότατος
 P. 24 πλούτιω καὶ περιουσίᾳ μεγάλων ἀνδρῶν, καταπραΰσαι δὲ ἀφν-
 κτότατος, ἐς τὸ ἀναντίρρητον τὰ τοῦ σκοποῦ περιάγων. τὰ
 δὲ τοῦ σώματος τοσοῦτος εἰς μέγεθος, ὡς καὶ τῶν μεγίστων 20
 ὑπερανέχειν, πυρρὸς τὸ χροῶμα, τὴν κόμην ξανθός, τοὺς
 ὤμους εὐρύς, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἀλλὰ πῦρ ἀπ' αὐτῶν μονον-
 ουχὶ ἀπεσπινθηρίζετο, καὶ ὅπου μὲν ἔδει διοργανῶσαι τὴν

1. υἱέως P.
 17. ὑπερ ἐχώρησε P, alte-
 rum G.

9. ἐθρέψατο?
 22. fortasse leg. ὀφθαλμοὺς χαροπὸς καὶ πῦρ. vid.
 annotationes.

barbara hac affinitate, et qua pulchritudine atque proceritate corpo-
 ris, qua indole quibusque moribus fuerit, suo loco exponam, ubi et
 meas miserias lamentabor, brevi post affinitatis huius narrationem et cla-
 dem universi barbarorum exercitus ac tyrannorum e Normania exitium,
 quos imprudenter in imperium Romanum ille verterat; nam antea paulo
 altius repetendum et de Roberto isto exponendum est, quo genere
 ortus quaque fortuna usus sit, et ad quod potentiae fastigium eum tem-
 porum extulerint casus, vel potius, ut religiosius loquar, quo usque
 provehi eum divina providentia siverit, improbibus consiliis et conati-
 bus eius indulgens. erat Robertus hic Normanus genere, fortuna
 obscura, dominandi cupidus, summa vafricie, manu fortis, opibus
 inhians virorum potentium inque parandis iis pervicacissimus neque
 ulla ratione a proposito revocandus. corporis magnitudine vel maxi-
 mos superabat, colore erat rubro, coma flava, latis humeris, oculis
 caeruleis quique tantum non scintillarent, et ubi dilatari a natura
 corpus oportet, non carebat facilitate, ubi in angustum cogi, specie

φύσιν τὸ πλάτος, εὐμήχανον ἦν, ὅπου δὲ ἀποστενῶσαι τοῦτο, εἰς τὸ εὐρύθμον διωμάλιστο. οὕτως ἐξ ἄκρας κεφαλῆς ἐς πόδας ὁ ἀνὴρ κατερρίθμιστο, ὡς πολλῶν λεγόντων πολλάκις ἀκήκοα. τὸ δὲ φθέγμα, Ὅμηρος μὲν περὶ Ἀχιλλέως ἐποίη-
 5 σεν, ὡς ἄρα φωνήσαντος ἐκείνου, φαντασίαν ἐσχίκεσαν οἱ ἀκούοντες πολλῶν θορυβούντων, τούτου δὲ τοῦ ἀνδρός, ὡς φρασι, τὸ ἐμβόημα πολλὰς ἐτρέπετο μυριάδας. οὕτως ἔχων καὶ τύχης καὶ φύσεως καὶ ψυχῆς, ἀδούλωτος ἦν, ὡς εἰκός, μηδενὶ τῶν ἀπάντων ὑποταττόμενος. τοιαῦται γὰρ αἱ μεγά-
 10 λαι φύσεις, ὡς φρασι, κὰν τύχης ὦσιν ἀφανροτέρας.

11. Τοιοῦτος δὲ ὢν ὁ ἀνὴρ καὶ ἄγεσθαι ὅλως μὴ ἀνε-
 σχόμενος, ἀπὸ Νορμανίας ἀπάρας μετὰ τινων ἰππέων, πέντε
 δὲ ἦσαν ἰππεῖς καὶ πεζοὶ τριάκοντα οἱ πάντες, ἐξελθὼν τῆς
 πατρίδος περὶ τὰς ἀκρολοφίας καὶ τὰ ἄντρα καὶ τὰ ὄρη τῆς C
 15 Λογγιβαρδίας διέτριβε, χειρὸς ληστρικῆς κατάρχων καὶ τοῖς
 ὁδίταις ἐπιτιθέμενος, ὅπου μὲν ἵππους, ὅπου δὲ καὶ πρά-
 γματα ἄλλ' ἅττα καὶ ὅπλα προσεπικτώμενος. καὶ τὰ προοίμια
 τοῦ βίου τούτῳ αἱμάτων ἦσαν ἐκχύσεις καὶ ἀνδροφονίαι
 πολλαί. χρονοτριβῶν δὲ ἐν τοῖς μέρεσι τῆς Λογγιβαρδίας,
 20 οὐκ ἔλαθε Γελιέλμον τὸν Μασκαβέλην, ὅς κατ' ἐκεῖνο και-
 ροῦ μέρους μεγίστου τῶν παρακειμένων τῇ Λογγιβαρδίᾳ ἡγε-
 μῶν ἐτύχχανεν ὢν. ὅθεν τὰς εἰσόδους δαυιλεῖς ἀν' ἔτος
 ἐλάμβανεν, κἀντεῦθεν δυνάμεις ἱκανὰς ἐπαγόμενος ἐπιφανῆς D

10. ἀφανροτέρας G in margine.
 11. τινων A, ἀλλά τα PG, correxi.

12. τινων: τῶν P. 17. ἀλλέ
 ἐπεκλήσατο A.

erat aequabili et concinna. adeo a summo vertice usque ad talos for-
 mosus erat, ut e multis saepe audire memini. vocem quod attinet,
 Achillis quidem, Homero auctore, tanta fuit, ut qui eum audirent, per-
 cipere sibi viderentur tumultuantis multitudinis strepitum; at huius,
 ut perhibent, clamor sexcenta milia in fugam vertit. sic et fortuna
 et natura et animo comparatus, servitutis, ut facile intelligitur, im-
 patiens erat nec cuiusquam imperium ferebat; quales esse dicunt, in
 quibus animus excelsior est, licet humili fortuna utantur.

11. Talis cum esset et obedire plane non posset, Normania patria
 cum equitibus quinque et peditibus omnino triginta relicta, circa Lon-
 gibardiae saltus et loca avia commorabatur, ubi latrociniiis cum praeda-
 toria manu in viatores exercendis equos, arma, alia sibi parabat. atque
 ita vitam a caedibus ac sanguine auspicabatur. cumque in Longibardiae
 finibus diutius versaretur, non latuit Guilelmum Mascabelem, qui per ea
 tempora finitimarum regionum maximam partem in ditione habebat;
 unde cum largos quotannis reditus caperet, satis magnum sibi exer-
 citum alebat et dux erat nobilissimus. is ubi Robertum, qualis corpore

ἦν ἀρχηγός. μεμαθηκώς δὲ περὶ τοῦ Ῥομπέρτου ὁποῖός ἐστι
κατ' ἄμφω, ψυχὴν καὶ σῶμά φημι, προσήκατό τε ἀβούλως
τὸν ἄνδρα καὶ μίαν τῶν θυγατέρων τούτῳ κατηγγυήσατο.
καὶ πληρώσας τὸ κῆδος, θαυμάσας αὐτὸν τῆς τε φύσεως καὶ
τῆς περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐμπειρίας, οὐμενοῦν τὰ κατὰ γνώ- 5
μην ἠτύχησεν. καὶ γὰρ καὶ πόλιν καθάπερ τι ἔδνον αὐτῷ
ἐδεδώκει καὶ ἄλλ' ἅττα προσεπεφιλοτιμήσατο. ὁ δὲ περὶ
αὐτὸν δύσνους γενόμενος καὶ ἐπανάστασιν κατ' αὐτοῦ μελε-
τήσας, τὰ μὲν πρῶτα τὸν εὖνον ὑπεκρίνειο καὶ τὰς δυνά-
P. 25 μεις προσετίθει τριπλασιάσας μὲν τοὺς ἵππεῖς, εἰς δὲ διπλα- 10
σίους τοὺς πεζοὺς ποιησάμενος. καὶ τοῦντεῦθεν ὑπέρρει τα
τῆς εὐνοίας καὶ κατὰ μικρὸν παρεγεμνοῦτο ἢ κακοήθεια. καὶ
V. 24 οὐ διελίμπανε προφάσεις καθεκάστην σκανδάλων διδούς καὶ
λαμβάνων καὶ τρόπους συνεχεῖς μηχανώμενος, ἀφ' ὧν ἔρι-
δές τε καὶ μάχαι καὶ πόλεμοι εἰώθασι τίκτεσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ 15
ῥηθεὶς Γελέλιμος ὁ Μασκαβέλης πλούτῳ καὶ δυνάμει κατὰ
πολὸν διέφερεν αὐτοῦ, ἀπογνοὺς ὁ Ῥομπέρτος τὴν κατὰ πρόσ-
ωπον πρὸς αὐτὸν μάχην, βουλὴν βουλεύεται πονηράν. καὶ
B προβάλλεται μὲν τὴν εὖνοιαν καὶ τὸ μεταμέλον πλάττεται, καὶ
ὑπορύττει δόλον αὐτῷ δεινὸν καὶ δυσφώρατον, τὰς τε πόλεις 20
αὐτοῦ κατασχεῖν καὶ κύριος γενέσθαι τῶν προσόντων ἀπάντων
τῷ Μασκαβέλη. καὶ πρῶτα μὲν τὰ πρὸς εἰρήνην ἐπερωτᾷ
καὶ συνελθεῖν εἰς λόγους αὐτοπροσώπως διαπρεσβεύεται, ὁ

6. εὐτύχησεν G. καθάπερ τι A. 7. ἄλλ' ἅττα correxi, codices
ut supra. προσεφιλοτιμήσατο A, προσεπιφιλοτι. PG, cor-
rexī. 9. τὸν: τὸ A. 10. τριπλασιάσαι P. 23. τὰ εἰς
PG, τὰ om. A.

et animo esset, cognovit, accessivit hominem imprudenter et filiarum
unam ei despondit. quippe eum cum ob ingenium, tum ob rei bellicae
experientiam summopere admirabatur. verum ea res longe aliter ac
speraverat, evenit. cum enim genero praeter alia munera etiam urbem
tanquam in dotem dedisset, is brevi post socero infensus seditionem
molitur. ac primum quidem amorem pietatemque simulat copias
augendi causa; mox ubi peditum numerum duplicavit, equites in
triplum auxit, iam voluntas illa elabitur et improbitas eius apparuit.
neque intermisit iniuriarum quotidie causas et dare et accipere, denique
omnia tentare, quibus simultates, proelia bellaque oriri solent. sed
quoniam Guilelmus Mascabeles opibus atque potentia longe eum su-
perabat, Robertus aperto certamini diffisus, pravum consilium excogitavit.
simulata enim pietate ac poenitentia, dolum ei pessimum nec facile
detegendum struxit, quo eius et urbes caperet et fortunis omnibus
potiretur, ac primum quidem de pace cum eo egit et colloquium per

δὲ τὴν πρὸς αὐτὸν εἰρήνην ἀσπάζεται φιλοῶν τὴν θυγατέρα
 ἐξόχως, καὶ συντίθεται τὴν ὀμιλίαν ἐς νέωτα. ὁ δὲ Ῥομπέρ-
 5 τος καταγγέλλει τόπον αὐτῷ, ἐν ᾧ συνελθόντας διαλεχθῆναι
 προσήκει καὶ τὰς πρὸς ἀλλήλους συνθέσθαι σπονδάς. ἀκρο-
 5 λοφίαι δὲ ἦσαν δύο ἐξ ἴσου τῆς πεδιάδος ἐξυπανέχουσαι κατὰ
 διάμετρον τὴν θέσιν λαχοῦσαι, τὸ δὲ μεταξύ τούτων ἐλώδες
 ἦν καὶ κατάσκιον δένδροις παντοδαποῖς καὶ φυτοῖς. ἔνθα
 καὶ λόχον ἐστήσατο ὁ δεινὸς ἐκεῖνος Ῥομπέρτος τέσσαρας ἄν- C
 δρας ἐνόπλους γενναιοτάτους, παρεγγνησάμενος πανταχόσε
 10 παπταίνειν τὰ ὄμματα. ἐπειδὴν δὲ ἴδοιεν αὐτὸν μετὰ τοῦ
 Γελιέλμου συμπλεκόμενον, εὐθύς πρὸς ἐκεῖνον ἀναδραμεῖν,
 μηδὲν τὸ παράπαν μελήσαντας. ταῦτ' οὖν προκατασκευάσας
 ὁ κακουργότατος ἐκεῖνος Ῥομπέρτος, τὴν μὲν τῶν ἀκρολοφίῶν
 εἰς τὴν μετὰ τοῦ Μασκαβέλη ὀμιλίαν χρησιμεύουσαν κατέ-
 15 λιπε, φθάσας ταύτην ὑποδεῖξαι αὐτῷ, θατέρω δὲ οἷον ἰδιο-
 ποιησάμενος, πεντεκαίδεκα ἰππέας καὶ πεζοὺς ὥσει ἕξ καὶ
 πενήκοντα μεθ' ἑαυτοῦ συλλαβόμενος, ἀνελθὼν ἐν αὐτῇ
 συνέταξε, τὴν βουλὴν πᾶσαν τοῖς ἀξιολογωτέροις τούτων ἐξορ-
 χησάμενος, καὶ ἐνὶ τούτων παραγγείλας τὰ αὐτοῦ ὄπλα βα- D
 20 στάζειν, ἀσπίδα καὶ κράνος καὶ ἀκινάκην, ὡς ῥαδίως διὰ
 τούτων ἐξοπλισθεῖν, καὶ τοῖς λοχῶσι τέσσαρσιν ἐπισκήψας,
 ἴν' ὀπηνίκα τῷ Μασκαβέλη συμπλακέντα τοῦτον θεάσονται,

2. καὶ που τίθεται G. 12. lege μελλήσαντας. 14. κατέλιπε
 P. 17. μεθ' ἑαυτοῦ συλλαβόμενος add. G. ἀνελθεῖν P.
 21. λοχῶσιν P.

legatos petiit. Mascabeles, qui ob eximium erga filiam amorem pa-
 cem cum genero restitutam cuperet, colloquii diem brevem dixit.
 locum designavit Robertus, quo congressi colloquerentur, et de pacis
 conditionibus agerent. colles erant duo pari fere in planitie altitu-
 dine editi, e regione sibi oppositi, inter quos vallis palustris et fre-
 quens arboribus omnis generis fruticibusque. ibi nefarius iste Rober-
 tus in insidiis collocavit quatuor viros fortissimos armis instructos;
 quibus mandavit, ut quoquo versus dispicerent, et simulac manus cum
 Mascabele conferentem se cernerent, et omnibus relictis, statim
 accurrerent. his ita dispositis, fraudulentissimus iste Robertus alterum
 collem, quem tanquam colloquio commodissimum Mascabeli designa-
 verat, missum fecit; alterum sibi quodammodo vindicavit eoque cum
 equitibus quindecim, peditibus fere quinquaginta sex conscenso, mi-
 lites ibi disposuit et cum primis eorum consilium communicavit.
 uni eorum mandaverat, ut sua ipsius arma, clypeum, galeam acina-
 cemque secum ferret: quae facile, cum opus foret, indueret. qua-
 tuor illis in valle subsidentibus imperaverat, ut quam primum ma-
 nus se cum Mascabele conferentem cernerent, celerrime auxilio sibi

Θάτον ἀναδράμωσι πρὸς αὐτόν. καὶ ὁ Γελλίελμος κατὰ τὴν
 συγκειμένην ἡμέραν ἤρχετο πρὸς τὴν ἀκρόρειαν εἰς τὸν τό-
 πον, ὃν φθάσας αὐτῷ ὁ Ῥομπέρτος ὑπέδειξε, τὰς μετ' αὐτοῦ
 συνθήκας πληρώσων. ὃν ἰδὼν ἐγγύθεν ἐκεῖνος γενόμενον,
 αὐτῷ τε ἰππότης προσυπαντήκει, καὶ ἀσπασάμενος ἐδέξιοῦτο
 μάλᾳ εὐθύμως. ἔστησαν οὖν ἄμφω εἰς τὸ πρᾶνὲς μικρὸν
 τῆς ἀκρολοφίας ὑποκλίναντες, ὁμιλοῦντες ἅττα καὶ ἔμελλον
 P. 26 ποιεῖν. ὁ δὲ δεινὸς ἐκεῖνος Ῥομπέρτος λόγους ἐκ λόγων συν-
 εἶρων ἔτριβε τὸν καιρὸν, εἰτά φησι πρὸς τὸν Γελλίελμον “ἵνα
 τί τοῖς ἵπποις ἐποχοῦμενοι κοπιῶμεν; ἀποβάαντες καθεδού- 10
 μεθα εἰς τοῦδαφος καὶ ἀφροντίστως περὶ ὧν χρῆ ὁμιλήσο-
 μεν.” πείθεται ὁ Μασκαβέλης νήπιος ἀγνοήσας τὸν δόλον
 καὶ οὗ κακοῦ φέρεται, καὶ ἀποβαίνοντα τὸν Ῥομπέρτον τοῦ
 ἵππου θεασάμενος, πεζὸς καὶ αὐτὸς τηρικαῦτα εἰστήκει καὶ
 τῇ γῆ τὸν ἀγκῶνα διερεισάμενος αὐθις λόγων κατήρχετο. ὁ 15
 δὲ Ῥομπέρτος δουλείαν ὠμολόγει τοῦ λοιποῦ τῷ Μασκαβέλη
 καὶ πίστιν, εὐεργέτην αὐτὸν καὶ κύριον ὀνομάζων. θεασά-
 B μενοι δὲ τούτους οἱ τοῦ Μασκαβέλη τῶν ἵππων ἀποβάαντας
 καὶ λόγων ἄλλων ὥσπερ καταρχομένους, καμόντες ἀπὸ τε
 τοῦ καύσωνος ἀπὸ τε τοῦ δεηθῆναι καὶ τροφῆς καὶ ποτοῦ, 20
 (ὥρα γὰρ θέρους ἦν, ὀπηνίκα τὰς ἀκτῖνας ὁ ἥλιος κατὰ κο-
 ρυφὴν εἴωθε βάλλειν,) καὶ τῆς ἀλέας ἀφορήτου γινομένης,
 οἱ μὲν τῶν ἵππων ἀποβαίνοντες τοὺς χαλινούς περὶ τοὺς

οὓς

1. αὐτον G.

4. πληρώσας P.

ἐκεῖνος ἐγγύθεν γενόμε-

νος G. 5. lege προσυπαντήκει.

13. lege οἱ κακοῦ.

21.

κατὰ κορυφὴν om. G.

accurrerent. Guilelmus constituta die in designatum sibi a Roberto locum processit, foederis sancienti gratia; quem ubi alter adventantem conspexit, obviam vehitur et amantissime eum excipit. cumque in proclivitate collis paullum infra verticem constitissent et de rebus ordinandis colloquerentur, nefarius iste Robertus sermonibus tempus terere coepit, dein “quid” inquit “incommodo nostro equis insidemus? quin descendimus et humi accumbentes, quae opus sunt, secure transigimus?” concedit Mascabeles imprudens, nulla suspitione doli et periculi imminentis. atque ut desilientem equo Robertum videt, et ipse descendit, cubitoque caput innisus sermonem continuat. Robertus obsequium Mascabeli fidemque in posterum pollicetur, benefactorem eundem saepius et dominum appellans. quos equis descendisse et novum iam sermonem inceptare Mascabelis comites conspicati, cum et ipsi aestu et fane ac siti laborarent, (nam aestatis tempus erat, quo radios in verticem sol iacere solet,) calore intolerando, equis alii desiliunt frenisque ad arbores ligatis, humi

πύροθους τῶν δένδρων ἀναδεσμοῦντες, εἰς τοῦδαφος κατέ-
 κλίνοντο, ταῖς ἀπὸ τῶν ἵππων καὶ τῶν δένδρων σκιάς ἀνα- V. 25
 ψυχόμενοι, οἱ δὲ οἴκαδε ἐχώρουν. ἀλλ' οὔτοι μὲν οὕτως.
 ὁ δὲ τὰ πάντα δεινὸς Ῥομπέρτος οὕτω ταῦτα προκαταστή-
 5 σας, ἀθρόον ἐπιφύεται τῷ Μασκαβέλη, καὶ τὸ ἡμέρον ἀφείς
 βλέμμα πρὸς τὸ ὀργιλώτερον μεταβάλλεται, καὶ φόνιον αὐτῷ
 ἐπιβάλλει τὴν χεῖρα. καὶ συμπλακεῖς ἀντισυνεπλέκετό τε καὶ C
 εἴλκε καὶ εἴλκετο, καὶ ἐκυλίοντο ἄμφω κατὰ τοῦ προανοῦς.
 τούτους δὲ οἱ λοχῶντες τέτταρες ἐκεῖνοι ἄνδρες θεασάμενοι,
 10 ἀναδύντες τοῦ ἔλους ἐπέδραμον ἤδη τῷ Γελιέλμῳ, καὶ ξυν-
 δήσαντες ἀπανταχόθεν ἀνέτρεχον ὡς πρὸς τοὺς εἰς τὴν ἐτέ-
 ραν ἀκρώρειαν ἰσταμένους ἵππεῖς τοῦ Ῥομπέρτου, ἤδη καὶ
 αὐτῶν ὑποκαλπαζόντων κατὰ τοῦ προανοῦς πρὸς αὐτούς.
 ὅπισθεν δὲ ἐδίωκον οἱ τοῦ Γελιέλμου. ὁ δὲ γε Ῥομπέρτος
 15 ἐπιβὰς τοῦ ἵππου, κράνος τε καὶ δόρυ λαβῶν καὶ γοργῶς
 ἐναγκαλισάμενος καὶ ἀσπίδι περιφράζας ἑαυτόν, ἐπιστραφεῖς D
 πλήττει ἓνα τῶν τοῦ Γελιέλμου διὰ δόρατος, ὁ δ' ἅμα τῇ
 πλήγῃ καὶ τὴν ψυχὴν συναφῆρητο. ἐν τοσοῦτῳ τὴν φορὰν
 τῶν ἀμφὶ τὸν πενθερὸν ἵππέων ἀναχαιτίσας καὶ τὴν ἀπὸ
 20 οἰούτων βοήθειαν ἀνακόψας, (οἱ δὲ γε λοιποὶ τοὺς ὑπὲρ κεφα-
 λῆς αὐτῶν καταβαίνοντας ἵππότας τοῦ Ῥομπέρτου ὡς καὶ
 ἀπὸ τοῦ τόπου βοηθουμένους θεασάμενοι, παραχρῆμα τὰ
 νῶτα διδῶσιν,) οὕτω γοῦν τὴν φορὰν τῶν τοῦ Μασκαβέλη

2. τῶν alterum om. G. 9. τέσσαρες P, alterum GA. 13.
 ὑποκολληζόντων P. 16. περιφραζόμενος A. 22. βοηθουμέ-
 ζον G.

recumbunt et ex equorum arborumque umbra frigus captant, ahi
 domum repetunt. ita illi; at veterator ille Robertus, rebus hoc
 modo praeparatis, subito vim Mascabeli adhibet et, blando mutato
 vultu, atrociter eum adspicit mortiferamque manum infert. ille cum
 vim vi propulsaret, lucta coorta, uterque proclivi colle devolveba-
 tur. quo cognito, qui latebant in insidiis viri quatuor, e palude
 emersi advolant, Guilermoque vinculis constricto, recurrunt ad equi-
 tes alterum collem insidentes, qui iam et ipsi per collis proclivitatem
 tolutim adequitabant. a tergo insequiebantur Guilelmi equites. at Ro-
 bertus, equo conscenso, induta galea, sumta hasta et vibrata ferociter,
 instructusque clypeo, conversus unum ex Guilelmi comitibus
 hasta percutit, qui protinus animam reliquit. refrigerato interim im-
 petu soceri equitum eorumque auxilio discusso, (ceteri enim, ubi ap-
 properantes desuper Roberti equites conspexere, ipsa loci opportunitate
 adiutos, celeriter terga dederunt,) tali igitur modo Mascabelis equitum
 impetu discusso, captivus vinculusque hic in arcem ducitur, quam

ἰππέων ἀνακόψαντος τοῦ Ῥομπέρτου, ἄγεται τηρικαῦτα ὁ Μασκαβέλης δέσμιος καὶ αἰχμάλωτος εἰς ὅπερ δέδωκεν αὐτῷ εἰς προῖκα φρούριον, ὅτε τὴν θυγατέρα τούτῳ κατηγγυῆσαι. καὶ εἶχεν ἄρα τότε τὸν οἰκεῖον δεσπότην ἢ πόλις ἔμφρουρον, φρούριον ἐντεῦθεν εἰκότως προσαγορευομένη. οὐδὲν δὲ χεῖρον καὶ 5
 P. 27 τὴν ὠμότητα τοῦ Ῥομπέρτου διηγῆσασθαι. ἐπειδὴ γὰρ ἅπαξ ἐγκρατὴς ἐγεγόνει τοῦ Μασκαβέλη, τὰ πρῶτα μὲν τῶν ὀδόντων ἀπάντων ἀποστρεῖ, ἐφ' ἑκάστῳ τούτων προσαπαιτῶν πολυτάλαντον ὀλκὴν νομισμάτων καὶ πυνθανόμενος, οὗ ταῦτα ἐναπέθετο. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἔληγεν ἀπαράσσω ἐστ' ἂν ἅπαντα 10
 ἔλαβε, καὶ ἅμα οἱ τε ὀδόντες ἐξέλιπον καὶ τὰ χρήματα, ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς Γελιέλμου ἐπιβάλλει τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁ Ῥομπέρτος, καὶ φθονήσας τούτῳ τῶν ὄψεων ἀποστρεῖ τῶν ὀμμάτων.

12. Πάντων οὖν ἐγκρατὴς γενόμενος ηὔξανετό τε τὸ 15
 ἐντεῦθεν ὀσημέραι, καὶ εἰς τὸ τυραννικώτερον ἀποκλίνων ταῖς Β πόλεσί τε προσετίθειτο πόλεις καὶ τοῖς χρήμασι χρήματα. καὶ ἐν βραχεῖ πρὸς τὴν δουκικὴν περιωπὴν ἀναβεβηκώς, δούξ Λογγιβαρδίας ἀπάσης ὠνομάζετο. ἐντεῦθεν οὖν ἅπαντες πρὸς τὸν κατ' αὐτοῦ φθόνον ἠρεθίζοντο. ὁ δὲ φρενήρης ὢν ἀνὴρ 20
 ὅπου μὲν θωπείαις χρησάμενος πρὸς τοὺς ἀντικαθισταμένους αὐτῷ, ὅπου δὲ καὶ δωρήμασι, τοὺς μεταξὺ τοῦ πλήθους θορύβους ἐξωμαλίσαιτο καὶ τὸν κατ' αὐτοῦ φθόνον τῶν μεγιστάνων εὐμηχάνως κατέστειλεν, ἔστι δ' οὗ καὶ ὄπλοις χει-

9. νομισμ. ὀλκὴν, πυνθανόμενος A.
 μάτων G.

13. ἀποστρεῖται ὀμ-

dono Roberto dederat, cum filiam ei collocaret; habuitque tum ipsum dominum suum urbs in custodia, unde merito φρούριον i. e. custodia ei nomen est. non autem ab re fuerit, etiam crudelitatem Roberti enarrare. nam postquam Mascabelem semel cepit, primum dentibus eum privavit omnibus, immensam pro singulis nummorum summam poscens et ubi reperiri posset, quaeritans. sed cum non prius desineret evellere, quam omnia exhausisset, et dentes simul et opes deficerent, ad oculos animum convertit ipsamque lucem invidens, eum excaecavit.

12. Itaque rebus omnibus potitus, crescebat in dies, auctaque dominandi cupiditate, urbes urbibus, opibus opes addebat. ac brevi in ducale provectus fastigium, dux universae Longibardiae nominabatur. unde omnium concitata invidia est; sed qua erat prudentia, modo blanditiis adversus adversarios usus, modo largitionibus, et multitudinis tumultus sedavit et invidiam potentiorum restinxit;

ρωσάμενος, ἄπαν τὸ κράτος Λογγιβαρδίας τε καὶ τῆς ὁμο-
 ρούσης χώρας εἰς ἑαυτὸν ἀνεδήσατο. αἰεὶ δέ τι ὁ Ῥομπέρτος
 οὗτος ἐπινοῶν τυραννικώτερον καὶ φανταζόμενος τὴν βασιλείαν
 Ῥωμαίων, προσάσεως, ὡς ἔφην, τῆς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Μι- C

5 χαῖλ συμπενθερίας ἐπιδραξάμενος, τὸν πρὸς Ῥωμαίους ἀνερ-
 ρίπισε πόλεμον. ἔφθημεν γὰρ εἰρηκότες, ὅτι Μιχαῖλ ὁ
 αὐτοκράτωρ οὐκ οἶδ' ὅπως τὴν τοῦ τυράννου τούτου θυγατέρα
 (Ἑλένη δὲ αὕτη προσηγορεύετο) τῷ υἱῷ Κωνσταντίνῳ κατηγ-
 γνήσατο. πάλιν δὲ μεμνημένη τοῦ νεανίσκου τούτου, πα-
 10 θαίνομαι τὴν τε ψυχὴν καὶ τοὺς λογισμοὺς συγχέομαι ἀνα-
 κόπτομαι δὲ τὴν ἀμφὶ τοῦτον διήγησιν, φυλάττουσα πάντα
 καιρῷ τῷ προσήκοντι. τοῦτο δὲ μόνον οὐχ ὑπομένω μὴ λέ- V. 26
 γειν, κὰν ἔξω τοῦ καιροῦ λέγοιμι, ὡς ἄγαλμα φύσεως ἦν
 ὁ νεανίας ἐκεῖνος καὶ θεοῦ χειρῶν, ὡς ὄντως εἰπεῖν, φιλοτί- D
 15 μημα. εἰ γὰρ καὶ μόνον ἐθεάσατό τις αὐτόν, εἶπεν ἂν ὡς
 τοῦ παρ' Ἑλλησι μυθενομένου χρυσοῦ γένους ἀπορροή·
 οὕτως ἀμήχανον εἶχε τὸ κάλλος. ἐγὼ δὲ μετὰ τοσοῦτους
 ἐνιαυτοὺς μεμνημένη τοῦ νεανίου τούτου, δακρύων ἐμπίπλα-
 20 μαί ἐπέχω δὲ ὅμως τὸ δάκρυον καὶ ταμιεύω πρὸς τοὺς ἐπι-
 γνήσασα ταῖς ἱστορικαῖς διηγήσεσι, τὴν ἱστορίαν συγχέοιμι.
 οὗτος γὰρ ὁ νεανίσκος, περὶ οὗ κἀνταῦθα καὶ ἀλλαχόσε εἰρή-

5. ἀνεξότιπιξε PG, alterum A. 10. λογισμοὺς: ὀφθαλμοὺς A.
 14. malim οὕτως. 18. νεανίσκου G. ἐμπίπλαμαι G.

interdum etiam vi adhibita, totam Longibardiam et finitimas regio-
 nes in potestatem redegit. hinc cum semper altiora appeteret et
 ipsum Romanorum imperium somniaret, bellum commovit, cui illam
 cum imperatore Michaelē affinitatem, ut dixi, praetendit. supra enim
 exposuimus, imperatorem Michaelē, nescio quo consilio, tyranni
 istius filiam, Helenam nomine, Constantino filio despondisse. iterum
 autem mentione illius iuvenis facta, vehementer equidem commoveor
 ac perturbor; sed quae de eo dicenda habeo, praetermittam, suo
 loco totam rem narratura. illud unum silere non possum, etsi alieno
 loco dicam, specimen naturae fuisse iuvenem illum et dei manuum,
 vere dico, opus excellentissimum. quem qui adspiciebat tantummodo,
 non potuit, quin aurei saeculi, quod fabulis Graecorum celebratur,
 progeniem eum haberet: adeo erat mirifica pulchritudine. mihi certe
 tantos post annos cum iuvenis illius meminero, lacrimae oboriun-
 tur. tamen eas cohibeo et in locos magis aptos reservo, ne privata
 lamentatio, rerum narrationi immixta, historiam turbet. hic igitur
 Constantinus, cuius et hic et alibi mentionem fecimus, natus nobis
 aliquanto maior, priusquam lucem adspexissemus, sponsus erat He-

P. 28 κειμεν, προχρόμιος πρό ημῶν καὶ πρὶν ἡμεῖς τὸν ἥλιον ἴδοι-
 μεν, μνηστῆρ ἐγγόνει τῆς τοῦ Ῥομπέρτου Ἑλένης καθαρός καὶ
 ἀμόλυντος, καὶ τὰ ἐγγράφα συναλλάγματα ἐπ' αὐτῇ ἐγγράφει-
 σαν, καὶ ἀτέλεστα καὶ ἐν ἐπαγγελίαις μόνον, ἀτελοῦς τὴν ἡλι-
 κίαν ὄντος τοῦ νεανίσκου· διεσπάσθη δὲ ἅμα τῷ τῆς βασιλείας 5
 ἐπιβῆναι τὸν βασιλέα Νικηφόρον τὸν Βοτανειάτην. ἀλλ' ἐξετρα-
 πόμην τοῦ λόγου, ἐπανελεύσομαι δ' αὖθις ἀφ' οὐπὲρ ἐξετραπό-
 μην. ὁ γὰρ τοι Ῥομπέρτος ἐκεῖνος ἐξ ἀφανοῦς πάνυ τύχης
 περιφανῆς γεγονώς καὶ πολλὴν δύναμιν ἀθροίσας περὶ αὐτόν,
 Β ἐπεβύλλετο καὶ Ῥωμαίων αὐτοκράτωρ γενέσθαι· καὶ προσφάσεις 10
 εὐλόγους δῆθεν ἐπλάττετο τῆς πρὸς Ῥωμαίους δυσμενείας
 καὶ τῶν πολέμων. διττὸς δὲ ἐντεῦθεν φέρεται ὁ λόγος. ὁ
 μὲν γὰρ φημίξεταιί τε καὶ διαρρεῖ καὶ μέχοι τῆς ἡμετέρας
 ἀκοῆς ἔφθασεν, ὅτι τις μοναχὸς Ραίκιω ὀνομαζόμενος ὑπέ-
 κριθη τὸν βασιλέα Μιχαὴλ καὶ πρὸς τὸν Ῥομπέρτον τοῦτον 15
 καὶ συμπένθερον αὐτομολήσας τὰς οἰκείας συμφορὰς ὠλοφύ-
 ρετο. οὗτος γὰρ μετὰ τὸν Διογένην τῶν σκήπτρων Ῥωμαίων
 ἐπειλημμένος καὶ βραχὺν τινα χρόνον διαπρέψας τὴν βυσι-
 λείαν, παρελύθη μὲν τῆς ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Βοτανειάτου ἐπα-
 C νασιάντος αὐτῷ, τὸν δὲ τῶν μοναχῶν ὑπέδν βίον, μετὰ δὲ 20
 ταῦτα τὸν ἀρχιερατικὸν ποδῆρη καὶ τὴν κίδαριν ἡμφιέσατο,
 εἰ βούλει δέ, καὶ τὴν ἐπωμίδα. τοῦτο δὲ συνεβούλευσεν ὁ
 καῖσαρ Ἰωάννης ὁ πρὸς πατρὸς αὐτῷ Θεῖος, τὸ κοῦφον εἰδὼς

1. ἴδομεν A.

3. ἐγγεγράφεισαν P.

12. ὁ prius add. A.

13. καὶ ὁ διαρρεῖ P.

18. τῆ βασιλείᾳ A. an ἐνδιατρίψας τῆ

βασιλείᾳ? vid. annotat.

Ienae Roberti filiae purus et integer, confectaeque iam erant tabulae
 dotis, quanquam incassum nec nisi promisso tenus. nam immatura
 pueri aetas erat; Nicephoro autem Botaniate imperium adepto, tota
 res disiecta est. sed aberravit oratio; redeamus, unde desleximus.
 Robertus igitur ille, ex humili loco ad summa fortunae euectus, mul-
 tis opibus copiisque paratis, etiam Romanorum imperator fieri concu-
 pivit. ac causas inimicitiae cum Romanis et belli probabiles scilicet
 excogitavit. de qua re duplex fama fertur. altera enim vulgatur et
 obtinet atque ad aures nostras pervenit, monachum quendam Raecto-
 ris nomine imperatorem Michaellem simulasse, et ultro ad Robertum,
 quippe consocerum suum, venisse fortunamque suam deplorassee. Mi-
 chael enim, post Diogenem imperium Romanorum adeptus, postquam
 brevi summam rerum administravit, regno pulsus est a Botaniate in
 ipsum rebellante; ex quo primum monachi vestem induit, dein epi-
 scopalem talarem et infulam, addo etiam epomidem; huius enim rei
 auctor ei fuerat caesar Iohannes eius patruus, qui levitate eius, qui

τοῦ τηρικαῦτα κρατοῦντος καὶ μή τι πάθη δεινότερον δε-
 διώς. τοῦτον ὑπεκρίθη ὁ εἰρημένος μοναχὸς ἐκεῖνος Ραίτωρ
 ἢ καὶ ὡς οὕτως εἰπεῖν ῥέκτης τῶν ἀπανταχοῦ τολμηρότατος.
 πρόσεισί τε τῷ Ῥομπέρτῳ ὡς δῆθεν συμπενθέρω καὶ τὰ τῆς
 5 ἀδικίας ἐκτραγωδεῖ, ὡς καθαιρεθεῖη μὲν τῶν βασιλικῶν θρό-
 νων, καὶ εἰς ὅπερ νῦν σχῆμα τοῦτον ὄρᾳ περιελθεῖν. καὶ D
 διὰ τούτων πάντων εἰς ἄμυναν ἐξεκαλεῖτο τὸν βάρβαρον. τὴν
 γὰρ καλὴν φησι μείρακα τὴν αἵτου νύμφην Ἑλένην ἀπερί-
 στατον καταλεῖψαι καὶ χήραν ἄντικρυς τοῦ νυμφίου. τὸν
 10 γὰρ νῖδον Κωνσταντῖνον καὶ τὴν βασιλίδα Μαρίαν προσρῦναι
 τῷ Βοτανειάτῃ καὶ ἄκοντας διὰ τὴν τυραννίδα ἐβόα. ταῦτα
 λέγων παρῶξυνέ τε τὸν θυμὸν τοῦ βαρβάρου καὶ πρὸς πόλε-
 μον κατὰ Ῥωμαίων ἐξώπλιζε. τοιοῦτος μὲν λόγος περιρρεῖ V. 27
 μου τὰς ἀκοὰς καὶ οὐκ ἔχω γε διὰ θαύματος, εἴ τινες ἀδο-
 15 ξότατοί τινες τῶν ἐπὶ δόξης καὶ γένους εὐγενοῦς ὑποκρίνον- P. 29
 ται. ἕτερος δέ με περιβομβεῖ πιθανώτερος λόγος ἐτέρωθεν
 φημιζόμενος, ὡς οὔτε μοναχὸς τις τὸν βασιλέα Μιχαὴλ ὑπε-
 κρίνατο, οὔτε τοιοῦτόν τι τὸν Ῥομπέρτον πρὸς τὸν κατὰ Ῥω-
 μαίων ἐκίνησε πόλεμον, ἀλλ' αὐτὸς ὁ βάρβαρος πολυτροπώ-
 20 τατος ὢν τὰ τοιαῦτα ῥαδίως ἐπλάττετο. ἔχει γὰρ ὧδε τὰ
 ἐφεξῆς. αὐτὸς μὲν, ὡς φασιν, ὁ Ῥομπέρτος ῥαδιουργότατος

1. πάθη A, πάθοι PG. 2. καὶ Ραίτωρ PG, alterum A. 6.
 νῦν add. A. ὄρῳ PG, ὄρῳ A. 8. ἐαυτοῦ A. 13. διαρρεῖ
 PG, alterum A. 14. μοι G. γε om. A. 15. τοὺς PG, τῶν A.
 16. πιθανώτατος G. 17. ἐπιφημιζόμενος A. ὑπεκρίνετο A.
 18. οὔτε τι ἕτερον τὸν A. 19. ἀλλὰ P.

tum regnabat, perspecta, nē quid gravius pateretur, verebatur. hunc
 igitur simulans, monachus ille Raector vel, ut ita dicam, ῥέκτης i. e.
 fraudum machinator, omnium audacissimus, adit Robertum ut conso-
 cerum scilicet suum, et quid iniuriae passus sit, lamentabili voce
 exponit. regno expulsum, ad eam, quam nunc cerneret, condi-
 tionem redactum se esse. proinde postulat, ut auxilium sibi barbarus
 ferat. pulchram enim puellam Helenam, nūrum suam, relictam a se
 esse sine tutela et sponso plane orbatam. nam Constantinum filium et
 imperatricem Mariam vel invitos in Botaniatis partes abstractos esse
 vociferatur. talia locutus, irritavit animum barbari et ad bellum Ro-
 manis inferendum quasi armavit. talis, ut dixi, fama aures meas
 circumfundit, nec mirum videtur, humillimo loco natos nobilissimo-
 rum ac summorum hominum personam sumsisse. verum alia me ali-
 unde eaque credibilior fama circumsonat, nec monachum quandam
 imperatorem Michaelē egisse, nec talem quandam ob causam Ro-
 bertum bellum Romanis intulisse. sed ipsum barbarum, summa cal-

ὢν καὶ τὴν κατὰ Ῥωμαίων ᾠδίνων μάχην καὶ πρὸ πολλοῦ
 πρὸς τὸν πόλεμον παρασκευαζόμενος, ἐκωλύετο μὲν ὡς ἀδί-
 κων πολέμων ἄρχων καὶ κατὰ Χριστιανῶν εὐτρεπιζόμενος
 Β παρὰ τινων τῶν περὶ αὐτὸν ἐνδοξοτάτων ἀνδρῶν καὶ αὐτῆς
 τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Γαΐτης καὶ ἀνεκόπτετο πολλάκις ἐπιχει- 5
 ρήσας τῆς τοιαύτης ὁρμῆς· βουλόμενος δὲ πιθανὴν τὴν πρό-
 φασιν τοῦ πολέμου ποιήσασθαι, πέμπει τινὰς ἄνδρας εἰς
 Κοιρῶνην τὰ ἀπόρρητα καταπιστεύσας αὐτοῖς τῶν βεβουλευ-
 μένων καὶ ἐπισκῆπτει τοιαῦτα· ὡς εἴ τινα μοναχὸν εὐροίην
 βουλόμενον ἐκεῖθεν ἐνθάδε διαπερᾶσαι εἰς προσκύνησιν τοῦ 10
 νεῶ τῶν κορυφαίων καὶ πολιούχων τῆς Ῥώμης ἀποστόλων,
 ἔξ αὐτῆς ὕψεως μὴ πάνυ τὸ δυσγενὲς ἐμφαίνοντα, τοῦτον
 ἀσμένως ἐναγκαλίσασθαι καὶ οἰκειωσαμένους πρὸς αὐτὸν
 C ἀγαγεῖν. ἐπεὶ δὲ τὸν προειρημένον ἐφεῦρον Ῥαΐκτωρα, ἄν-
 δρα ποικίλον τε καὶ πρὸς πανουργίαν ἀπαράμιλλον, δηλοῦσι 15
 τῷ Ῥομπέρτῳ διὰ γραμμῶν κατὰ τὸ Σαλερηνὸν ἐνδιατρί-
 βοντι, ὅτι περ “ὁ σὸς κηδεστὴς Μιχαὴλ ὁ τῆς βασιλείας ἐξ-
 εωθεὶς κατέλαβε, τὴν ἀπὸ σοῦ ἐξαιτούμενος βοήθειαν.” οὕτω
 γὰρ αὐτοῖς ὁ Ῥομπέρτος ὑπέθετο τὰς πρὸς αὐτὸν ἐκθεῖναι
 γραφάς. ὁ δὲ ἐν χερσὶ ταύτας λαβὼν, παρενθὺς μὲν τῇ 20
 ὁμεννέτιδι ὑπαναγινώσκει, εἶτα συναγαγὼν τοὺς κόμητας
 ἅπαντας, ὑποδείκνυσι καὶ τούτοις τὰ γράμματα, ὡς μηκέτι
 D κωλύεσθαι παρ’ αὐτῶν, εὐλόγου τάχα αἰτίας δραξάμενος.

4. αὐτὸν : αὐτῶν P.
 διατρίβοντι P.

14. Ῥαΐκτωρα P.

16. σαλερινὸν A.
 17. ἀξιωθεὶς A. lege ἐξωσθεὶς.

luditate hominem, talia facile excogitasse. etenim cum bellum Roma-
 num animo moliretur et iam pridem parasset, tamen quoniam iniu-
 stum videbatur nec adversus Christianos suscipiendum, nobilissimi
 qui circa eum erant viri nonnulli et ipsa coniux Gaïta obstabant et
 impetum eius saepe cohibebant. itaque ut idoneam belli occasionem
 nancisceretur, Crotonem misit, quibus arcana sua consilia crediderat
 mandaveratque, ut si quem monachum reperissent, qui inde ad apo-
 stolorum summorum patronorumque Romae religionis causa profectu-
 rus esset, nec ipso vultu ignobilitatem generis proderet, eum fami-
 liariter exceptum sibi conciliarent ad seque adducerent, qui cum
 Raectorem, quem dixi, versutissimum et mira astutia hominem, in-
 venissent, Roberto Salerni commoranti per litteras nuntiarunt, affi-
 nem eius Michaellem, imperio pulsum, advenisse, ut auxilium
 imploraret. ita enim a Roberto iussi erant litteras perscribere.
 quas ubi accepit, coniugi statim praelegit; dein etiam comiti-
 bus convocatis omnibus epistolam monstravit, ne diutius ab ipsis
 impediretur, tanquam iustam belli causam nactus. approbantibus cun-

συντίθενται ἅπαντες παραχορῆμα τῇ τοῦ Ῥομπέρτου βουλῇ,
 καὶ οὕτως προσήκατό τε αὐτὸν καὶ εἰς ὀμιλίαν ἐλήλυθεν. ἐν-
 τεῦθεν τὰ πάντα δραματουρογεῖ καὶ σκηνὴν περιτίθεισιν, ὡς
 ὁ βασιλεὺς εἶη Μιχαὴλ ὁ μοναχὸς ἐκεῖνος, ὡς καθαιρεθεῖη
 5 τῶν θρόνων, ὡς τὴν γυναῖκα καὶ τὸν παῖδα καὶ τὰλλα πάντα
 πρὸς τοῦ Βοτανειάτου ἀφαιρεθεῖη τυράννου, καὶ ὡς τοῦτον
 ἀδίκως καὶ παρὰ πάντα δίκαιον λόγον τῆς ταινίας τε καὶ
 τοῦ διαδήματος τὸ μοναχικὸν περιέθεντο σχῆμα, καὶ “νῦν
 ἰκέτης ἦκέ” φησι “πρὸς ἡμᾶς.” ταῦτα εἰς μέσους ἐδημηγό-
 10 ρει ὁ Ῥομπέρτος, τὴν τε βασιλείαν αὐτῷ διὰ τὸ κῆδος ἐπα-
 νασωθῆναι πρεσβεύων καὶ ἀξιῶν ἐκάστης ἡμέρας τὸν μονα- P. 30
 χὸν ἐκεῖνον, ὡς δῆθεν τὸν βασιλέα Μιχαὴλ, καὶ προεδρίας
 καὶ θρόνων ὑψηλοτέρων καὶ τιμῆς ὑπερβαλλούσης, καὶ ἄλ-
 λοτε ἄλλως τὰς δημηγορίας πλαττόμενος, νῦν μὲν ἐλεινολο-
 15 γούμενος, οἷα πέπονθεν ἐπὶ Θυγατρί, νῦν δὲ τοῦ συμπενθέ-
 ρου φειδόμενος ἐφ’ οἷσινσι κακοῖς περιπέπτωκεν, νῦν δὲ προσ-
 παροξύνων τε καὶ διεγείρων πρὸς πόλεμον τὸ περὶ αὐτὸν
 βάρβαρον, ποικίλως ἐπαγγελλόμενος τούτοις χρυσοῦ Θημῶνας,
 οὓς ἐκ τῆς Ῥωμαίων ἔχειν τούτοις κατεπηγγέλλετο. ἐντεῦθεν V. 28
 20 πάντας ἐλκυσάμενος τῆς ῥιγῆς καὶ πλουσιωτέρους καὶ πενε- B
 στέρους, ἀπάρης τῆς Λογγιβαρδίας, μᾶλλον δὲ πᾶσαν αὐτὴν
 ἐλκυσάμενος, καταλαμβάνει τὴν Σάλερνον μητρόπολιν οὖσαν
 Μέλφης, ἐν ἣ τὰ κατὰ τὰς ἄλλας Θυγατέρας αὐτοῦ πάντα

7. ante τῆς excidit ἀντι. 9. ἦλθε A. 14. ἐλεινολογούμε-
 νος P. 17. προσπαροξύνων P.

ctis, accessit hominem et colloquium cum eo in it. iamque totam
 rem comminiscitur et quasi fabulam fingit, imperatorem Michaelē
 esse hunc monachum, eum imperio esse pulsum, ad hoc uxore et filio
 et reliquis fortunis omnibus a Botaniate tyranno orbatum, postremo
 praeter omne ius fasque taenia ac diademate detractis, monachi veste
 indutum esse; nunc supplicem ad se eum venisse. ita Robertus cor-
 ram omnibus dictitabat regnumque se huic propter affinitatem resti-
 tuturum esso pollicebatur. ac quotidie monacho, quippe imperatori
 Michaeli, et locum principem et altiorem sedem concedebat praecipuo-
 que eum honore habebat. concionabatur etiam alias aliter, cum modo
 quae propter filiam passus esset, conquereretur, modo, ne laederet sci-
 licet consocerum, commemorare nollet, in quantam is calamitatem in-
 cidisset; interdum etiam ad bellum suos incitaret et impelleret, tan-
 tum non auri montes callide promittens. tali modo ubi locupletes
 iuxta atque inopes vana spelactavit, Longibardia relicta vel potius
 cuncta secum abrepta, Salernum contendit, quae Melphae metropolis

καταπράξας καλῶς, ἐντεῦθεν τὰ πρὸς τὸν πόλεμον ἐξαορτύε-
ται. δύο δὲ ἦσιν αὐτῷ· τὴν γὰρ τρίτην ἢ βασιλὶς τῶν πό-
λεων εἶχεν ἐξ αὐτοῦ θαλάμον δυστυχῆ. ὁ γὰρ νεανίας ἐκεῖ-
νος ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς οὕτω ἔφηβος ὢν ἀπεστρέφετο τουτὶ τὸ
κῆδος καθάπερ τοὺς μορμολυττομένους τὰ βρέφη. τούτων 5
C δὲ τὴν μὲν Ῥαϊμόντι τῷ υἱῷ κόμητος Βραχενῶνος κατηγ-
γυήσατο, τὴν ἑτέραν δὲ συνέζευξε τῷ Εὐβούλῳ ἐπιφανεστάτῳ
καὶ τούτῳ κόμητι. οὐδὲ ταῦτα τὰ συναλλάγματα πρὸς τὸ
ἀσύμφορον ἑώρα Ῥομπέρτῳ· ἀλλὰ πανταχόθεν γὰρ συνεκε-
κρότητο καὶ συνηθροῖζετο ἑαυτῷ δύναμιν, ἐκ γένους, ἐκ τυ- 10
ραννίδος, ἐξ ἀγχιστείας, ἐξ ἄλλων τρόπων παντοδαπῶν, ὧν
ἂν τις οὐδὲ ἐπινοήσαιτο.

13. Ἐνυμπίτει δὲ μεταξὺ καὶ τι τοιοῦτον, ὅπερ ἄξιον
ἀφηγήσασθαι. ἔστι γὰρ καὶ τοῦτο εἰς εὐφημίαν τούτου καὶ
εὐτυχίαν ἀναφερόμενον. καὶ γὰρ καὶ τοὺς τῆς δύσεως ἅπαντας 15
D ἀρχηγούς ἀναγκαιτίζεσθαι τῆς πρὸς τοῦτον φορᾶς σφόδρα
τῆς τῶν πραγμάτων εὐροίας τῷ βαρβάρῳ λογιζομαι, ἅπαν-
ταχόθεν τῆς τύχης αὐτῷ συνεργούρης καὶ ἐπαιρούσης εἰς τυ-
ραννίδα καὶ πᾶν τὸ ἐπωφελές περαιομένης. ὁ γὰρ τοι πά-
πας τῆς Ῥώμης (γενναία δὲ αὕτη ἀρχὴ καὶ στρατεύμασι 20
παντοδαποῖς περιφραττομένη) μετὰ τοῦ ἡγῆτος Ἀλαμανίας
Ἐνερίχου διαφορὰν ἐσχικώς, ἐβούλετο πρὸς συμμαχίαν ἐλκῦ-
P. 31 σαι Ῥομπέρτον ἤδη περιφανέστατον γεγονότα καὶ πρὸς με-

10. ἑαυτῷ om. P. 12. ἐπινοήσατο P. 14. εἰς εὐτυχίαν τού-
του ἀναφερόμενον GA. 15. an καὶ τὸ τῆς? 22. ἠβούλετο A.

est. ibi postquam ceterarum filiarum res ordinavit, quae ad bellum
pertinebant parabat. erant autem ei duae filiae; nam tertia in re-
gina urbium commorabatur, ex ipsis nuptiis infelix. iuvennis enim
ille statim a principio, cum nondum pubes esset, has nuptias aversa-
batur, quemadmodum formidines infantuli. illarum autem alteram
Raimundo despondit, comitis Barcinonensis filio, alteram Eubulo col-
locavit, illustrissimo et ipsi comiti. nec in his nuptiis Robertus non
commodi sui rationem habuit; immo undique opes colligebat, ex ge-
nere, ex tyrannide, ex affinitate, ex innumeris denique aliis rebus, de
quibus vix cogitaveris.

13. Interim accidit aliquid, quod silentio praetereundum non est.
nam id quoque ad felicitatem, qua usus est Robertus, pertinet.
quod enim Occidentis principes omnes impediti erant, quominus eum
aggrederentur, id admodum ad rerum prosperitatem barbaro profuisse
censeo, quem quidem fortuna ab omni parte adiuvat in regnumque extulit
et qualibet opportunitate auxit. etenim cum papa urbis Romae
(est is principatus valens omnique copiarum genere munitus,) cum

γάλας ἀρχὴς ἀκμάσαντα. ἡ δὲ διαφορὰ ῥηγός τε καὶ πάπα
 τοιαύτη τις ἦν. ὁ μὲν γὰρ κατηγιᾶτο τὸν ῥήγα Ἐνέριχον ὡς
 τὰς ἐκκλησίας οὐ προῖκα διδόντα, ἀλλὰ δωρημάτων ἀποδιδό-
 μενον καὶ πού καὶ ἀναξίους ἀνδράσι τὴν ἀρχιερωσύνην κατα-
 5 πιστεύοντα, καὶ τοιούτων ἐγκλημάτων ἐδίωκεν. ὁ δὲ γε ῥήξ
 Ἀλαμανίας τυραννίδος τὸν πάπαν ἐγράφετο, ὡς ἄτερο γνώ-
 μης αὐτοῦ τὸν ἀποστολικὸν ἐξαρχάσοι θρόνον. καὶ πού καὶ
 ἀθηναίσι χυντήκει πρὸς τοῦτον καὶ ἰταμωτέροις ἐχρήσατο λό-
 γοις, ὡς εἰ μὴ ἐκσταίῃ τῆς αὐθαιρέτου προεΐρίας, μεθ'
 10 ὕβρεως ἐκεῖθεν ἀπελαθήσεται. τούτων οὖν ἀκούσας ὁ πάπας Β
 τῶν λόγων, κατὰ τῶν πρέσβειων εὐθύς ἐμεμήνη, καὶ αἰκι-
 σάμενος πρότερον ἀπανθρώπως, εἶτα καὶ κείρας τὰς κεφα-
 λὰς καὶ ἐπικείρας τοὺς πώγωνας, τὰς μὲν ψαλίσι ξυροῦ δὲ
 τοὺς πώγωνας, καὶ ἄλλο τι προσεργασάμενος ἀτοπώτατον καὶ
 15 βαρβαρικὴν ὕβριν ὑπερελαῦνον, ἀφῆκεν· εἶπον ἄν καὶ τὴν
 ὕβριν, εἰ μὴ με καὶ γυναικεία καὶ βασιλικὴ ἐπεῖχεν αἰδώς.
 ἐκεῖνο γὰρ οὐχ ὅπως ἀνάξιον ἀρχιερέως τὸ παρ' ἐκείνον πρα-
 χθέν, ἀλλ' οὐδ' ὅλως ἀνθρώπου Χριστιανικὸν ἐπιφερομένον V. 29
 τοῦνομα, καὶ ἐβδελυξάμην καὶ τὸ ἐνθύμημα τοῦ βαρβάρου, C
 20 μήτοι γε τοῦργον, ἐπεὶ καὶ τὸν γραφέα κάλαμον καὶ τὸν
 χάριτην ἐμόλωνα ἄν, εἰ τὸ πραχθέν κατὰ μέρος διεξήειν.
 ἀλλ' εἰς παράστασιν καὶ βαρβαρικῆς ὕβρεως καὶ ὅτι ὁ χρό-

3. δωρηματα G. 4. πού: πάντα A. 14 προσεξεργασόμε-
 νος P. 18. ἐπιφερ. καὶ τοῦνομα ἐβδελυξάμην PA, ἐπιφερ.
 ὄνομα G, ego καὶ transposui.

Germaniae rege Henrico dissideret, adiungere sibi Robertum illu-
 strem iam et viribus pollentem cupit. dissidium autem, quod inter
 regem et papam intercessit, eiusmodi fere erat. accusabat ille regem
 Henricum, quod ecclesias non gratis conferret, sed donis acceptis,
 interdum etiam indignis hominibus episcopatus committeret. talium
 eum facinorum arguit; Germaniae autem rex papae crimini dabat,
 quod ecclesiae principatum invasisset, quippe qui sine suo consensu
 in apostolicum se thronum intrusisset. in qua disceptatione etiam
 insolenter se gerebat et paulo ferocius, nisi pontificatu, quem occu-
 passet, sponte cederet, ignominiose eo eiectum iri, comminabatur.
 quibus papa auditis, iram in legatos vertit. verberibus eos misere
 caesos, capita forcibus barbas novaculis rasos, alio insuper genere
 immanis et plus quam barbarae contumeliae affectos dimisit. quam
 contumeliam quominus disertius significem, pudor prohibet, qui et
 feminam et principem decet. nam quod ille perpetravit, non modo
 pontifice, sed ne ullo quidem homine dignum, qui Christi nomen
 profitetur, atque ipsum etiam consilium barbari abominor, nedum

νος ῥέων ἤθη ἀνδρῶν παντοδαπὰ πρὸς κακίαν ἀναφύει καὶ
 πάντολμα, ἀρκέσει αὐτὸ τοῦτο τὸ μηδὲ μικρόν τι τοῦ πρα-
 χθέντος ἀνασχέσθαι ἡμᾶς παρεμφῆναι ἢ διηγῆσασθαι, καὶ
 ταῦτα ἀρχιερέως, ὃ δίκη, καὶ ταῦτα πρώτου ἀρχιερέως,
 καὶ ταῦτα προκαθημένου τῆς οἰκουμένης ἀπάσης γενομένου, 5
 ὥσπερ οὖν καὶ οἱ Λατῖνοι λέγουσί τε καὶ οἴονται· ἔστι γὰρ
 D καὶ τοῦτο τῆς ἀλαζονείας αὐτῶν. μεταπεπτωκότων γὰρ τῶν
 σκήπτρων ἐκεῖθεν ἐνθάδε εἰς τὴν ἡμεδαπὴν τε καὶ ἡμετέραν
 βασιλίδα πόλιν καὶ δὴ καὶ τῆς συγκλήτου καὶ ἅμα πάσης
 τῆς τάξεως, μεταπέπτωκε καὶ ἡ τῶν θρόνων ἀρχιερατικὴ 10
 τάξις. καὶ δεδώκασιν οἱ ἀνέκαθεν βασιλεῖς τὰ πρεσβεῖα τῶ
 θρόνῳ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ μάλιστα ἡ ἐν Χαλκη-
 δόνι σύνοδος εἰς περιωπὴν πρωτίστην τὸν Κωνσταντινουπό-
 λεως ἀναβιβασκαμένη, τὰς ἀνὰ τὴν οἰκουμένην διοικήσεις ἀπά-
 σας ὑπὸ τοῦτον ἐτάξατο. μήποτε οὖν ἡ τοιαύτη πρὸς τοὺς 15
 P. 32 πρέσβεις ὕβρις ἀνεφέρετο πρὸς τὸν πεπομφότα οὔσα, οὐ
 μόνον ὅτι τοῦ οὐς ἐκόλασεν, ἀλλ' ὅτι καὶ καινὴν τινα τὴν
 εἰς αὐτοὺς γενομένην ὕβριν αὐτὸς πρῶτος ἐξεύρατο. ἠνίττετο
 γὰρ δι' ὧν ἐποίει τὸ τοῦ ὁηγός, ὡς οἶμαι, εὐκαταφρόνητον,
 ὥσπερ τις ἡμίθεος ἡμιόνῳ διαλεγόμενος διὰ τῶν καθυβρι- 20
 σμένων τρυτωνὶ πρέσβεων. ὁ μὲν οὖν πάπας ἐπειδὴ ταῦτα

1. ἀνθρώπων A. 4. δίκαιον A. 5. γενομένου G in mar-
 gine, γερόμενον GP. 9. καὶ τῆς ὅλης βασιλικῆς τάξεως A.
 12. τῆς add. A. 15. ἐτάξατο: ἐποίησε A. 16. πεπομφότα
 * οὔσα G. 18. αὐτὸς add. G. ἐφεύρατο G.

factum, quod si distinctius referrem, calamum hunc chartamque pol-
 luerem. verum ut appareat, quo progredi usque barbara impotentia
 queat et quam scelesti nonnunquam et nefarii hominum mores de-
 cursu temporum existant, hoc unum sufficiat dicere, nullo modo a
 me impetrari posse, ut vel tantillum enuntiem facinoris commissi. et
 commissi ab episcopo, pro deus, atque adeo a summo episcopo
 quique universo orbi terrarum praeest: ita certe Latini et perhibent
 et credunt, neque id a cetera arrogantia eorum abhorret. nam cum
 imperium in nostram urbem regiam transiret, senatu et omnibus or-
 dinibus inde huc traductis, transiit etiam episcopatus dignitas pri-
 maria. quem honorem cum imperatores pridem Cpolitano throno tri-
 buerint, tum maxime synodus Chalcedonensis in amplissimum fastigium
 Cpolitanae sedem evexit eique omnes orbis terrarum subiecit dioeceses.
 sed illa quam dixi legatorum contumelia, dubitari nequit, quin ad
 regem ipsum pertinuerit, non ideo solum, quod eos pulsavit, verum
 etiam quod novum quoddam, quo illos afficeret, iniuriae genus ex-
 cogitavit. voluit enim eo, ut opinor, significare, quanto regem de-
 spectui haberet, quem quasi quidam semideus semiasinum, tanto in

πεπραχὸς καὶ τοὺς πρέσβεις οὕτως, ὡς εἶπον, ἀποπεμψάμε-
 νος πρὸς τὸν ῥῆγα, μέγιστον πόλεμον ἀνηρέθισεν· ἵνα δὲ μὴ
 τῷ Ῥομπέρτῳ προσθέμενος ὁ ῥῆξ ἀφορητότερος γένοιτο,
 φθάνει τὰ πρὸς εἰρήνην τῷ Ῥομπέρτῳ διακηρυκυσάμενος,
 5 οὐδὲ πρότερον φιλίως διακείμενος πρὸς αὐτόν. πυθόμενος B
 γὰρ τὸν δοῦκα Ῥομπέρτον κατειληφότα τὴν Σάλερνον, ἀπά-
 ρας ἐκεῖνος τῆς Ῥώμης εἰς Βενεβενδὸν παραγίνεται. καὶ διὰ
 πρέσβεων πρὸς ἀλλήλους διαλεχθέντες, εἶθ' οὕτως καὶ αὐτο-
 προσώπως ἐντετυχηκότες ἀλλήλοις· καὶ γὰρ ὁ μὲν τῆς Βε-
 10 νεβενδοῦ μετὰ τοῦ οἰκείου ξυντάγματος, ὁ δὲ τῆς Σαλέρνον
 μετὰ στρατιᾶς ἐξιόντες, καὶ οὕτως τῶν στρατευμάτων γεγο-
 νότων ἐκ διαστήματος ἱκανοῦ, ἐκάτερος τοῦ οἰκείου τάγματος
 ἀποστίας, συνηλθέτην τε τὸ ἄνδρε καὶ πίστει παρ' ἀλλήλων
 καὶ ὄρκους λαβόντες ὑπέστρεψαν. οἱ δὲ ὄρκοι, ἔν' ὁ μὲν
 15 πάπας τὴν τε τοῦ ῥηγὸς ἀξίαν περιθείη αὐτῷ καὶ συμμαχίαν C
 δοίη καιροῦ καλοῦντος κατὰ Ῥωμαίων· ὁ δὲ δούξ ἀνθορ-
 κίζετο τῷ πάπᾳ προσβοηθεῖν ὅποι βούλοιο. μάταια δ' ἄρα
 ἦσαν τὰ τῶν ὄρκων παρ' ἀμφοτέρων τελούμενα. ὁ τε γὰρ
 πάπας κατὰ τοῦ ῥηγὸς εὖ μάλα παρωξύντο καὶ ὁ πρὸς ἐκεῖ-
 20 νον πόνος κατήπειγεν, ὁ τε δούξ Ῥομπέρτος τῇ Ῥωμαίων
 ἐποφθαλμία καὶ ὡσπερ τις κάπρος ἄγριος τοὺς ὀδόντας κατὰ
 τούτων ἐτετριγίει τε καὶ τὸν θυμὸν ἔθηγεν, ὥστε μέχρι λόγων
 οἱ ὄρκοι τούτων. καὶ ὀμνύντες αὐτίκα τὸ πρὸς ἀλλήλους οἱ V. 30

16. δούξ τῷ πάπᾳ προσβοηθεῖη A. Iege ἀνθορκίζετο. 17.
 ἔπη A. 18. τῶν om. P. 19. παρωξύνετο A. 20. κατήπειρεν P.
 21. ἐποφθαλμία P. 23. αὐτίκα τὸ om. A.

legatos scelere edito, tractavit. papa igitur, ubi ista perpetravit ac
 legatos ita ut dixi dimisit, cum magnum sibi bellum imminere in-
 telligeret, veritus, ne rex, inita cum Roberto societate, etiam validior
 fieret, occupat de pace ad Robertum mittere, licet antea non amico
 erga eum animo fuisset. cumque certior esset factus, Salerni Robertum
 ducem degere, Roma Beneventum profectus est. primum per legatos
 transigebant, dein ipsi conveniunt. atque ille Benevento, hic Salerno
 cum militum manu egressi, postquam utriusque exercitus, quantum
 satis videbatur, appropinquarunt, ad colloquium ambo prodeunt ac
 fide invicem data et iureiurando firmata, revertuntur. foedus ita
 pepigerant, ut papa regiam dignitatem Roberto tribueret et, ubi
 opus esset, auxilium contra Romanos ferret; Robertus autem pa-
 pae adesset quacunqve vellet. at frustra fides utrimque data est.
 siquidem papa regi vehementer offensus, toto animo bellum adver-
 sus eum agitabat; et Robertus, qui Romanorum regno oculos ad-
 iecisset cupiditatis, velut aper ferus dentes animumque adversus hos

Δ βάρβαροι, τὸ παραντία καὶ παρεσπόνδουν. ὁ μὲν δούξ
 Ῥομπέρτος συστρέφας τοὺς χαλινοὺς ἐπὶ τὴν Σάλερνον ἔσπευ-
 δεν, ὁ δὲ κατάπτυστος οὗτος πάπας (οὐδὲ γὰρ ἔχω τί ποτ'
 ἂν ἄλλο τοῦτον ἐπονομάζειν, τὴν ἀπάνθρωπον ἐκείνην ἕβριν
 ἐνθυμηθεῖσα τὴν εἰς τοὺς πρόσβεας,) μετὰ πνευματικῆς χά- 5
 ριτος καὶ εὐαγγελικῆς εἰρήνης ἐπὶ τὸν πόλεμον ὁ δεσπότης
 ἐχώρει ὅλη γνώμη καὶ ὅλαις χερσὶ τὸν ἐμφύλιον, ὁ εἰρηνι-
 κὸς ταῦτα καὶ τοῦ εἰρητικοῦ μαθητῆς. τοὺς γὰρ Σάξονας
 αὐτίκα καὶ τοὺς Σαξόνων ἡγεμόνας Λαντοῦλφόν τε καὶ Οὐέλ-
 P. 33 κὸν μεταπεμψάμενος καὶ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἐν ὑποσχέσε- 10
 σιν ὑποτείνας καὶ ῥήγας ποιήσεν τῆς ἑσπέρας ἀπάσης ἐπαγ-
 γειλάμενος, εἰς ἑαυτὸν ὑποσύρει τοὺς ἄνδρας. οὕτως ἐκεῖ-
 νος εὐκόλον εἶχε τὴν δεξιὰν εἰς χειροθεσίαν ῥηγῶν, τοῦ Παύ-
 λου παρακούων, ὡς ἔοικε, “χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει”
 λέγοντος. ὁ δὲ τὸν δοῦκα Λογγιβαρδίας εἰταινίου καὶ τοὺς 15
 Σάξονας τούτους ἔστεφε. συναγροχότος τοίνυν ἑκατέρου τὰς
 δυνάμεις αὐτῶν, τοῦ τε ῥηγὸς Ἀλαμανίας Ἐνερίχου καὶ τοῦ
 πάπα, καὶ πρὸς ἀλλήλους παραταξαμένον, ἢ τε κερατίνη σάλ-
 πιγξ τὸ ἐνδόσιμον ἐδεδώκει καὶ συνερράγησαν εἰθὺς αἱ φά-
 B λαγγες καὶ μάχη ἕξ ἑκατέρων ἀνεροριπίσθη μεγάλη καὶ παρα- 20
 μόνιμος. ἐπὶ τοσοῦτον γὰρ ἕξ ἑκατέρου μέρους ἠνδρίσαντο
 καὶ ταῖς ἀπὸ τῶν δοράτων τρώσσει καὶ τοξευμάτων βολαῖς
 ἐνεκαρτέρησαν, ὡς ἐν βραχεῖ χρόνῳ πᾶσαν τὴν ὑποκειμένην

4. ἐπονομάσαιμι Λ.
 ὑπαγγελιάμενος Λ.
 ὠκει Ρ.

5. εἰς: πρὸς Λ.
 13. εὐκόλως G.

8. γὰρ: δὲ G. 11.
 19. εὐδόσιμον ἐδεδι-

acuebat. ita verbo tantum tenus barbari iurarunt, fidem mox vio-
 laturi. quorum quidem Robertus admissio equo Salernum contendit,
 papa iste detestabilis (non enim habeo, quo alio eum nomine de-
 notem, cum atrocis illius in legatos crudelitatis recordor,) spiritalem
 gratiam ac pacem evangelicam prae se ferens, toto pectore ad bel-
 lum fertur civile, quanquam idem pacificum se et pacifici discipulum
 esse iactat. accitos enim e vestigio Saxonum duces, Ladulphum et
 Velcum, cum aliis pollicitationibus cepit, tum vero maxime, quod
 universi occidentis illos se reges facturum promisit. adeo promptus
 erat ad reges inaugurandos, parum, ut videtur, Paulum curans, qui
 ne cuiquam facile manum imponamus vetat. at iste et Longibar-
 diae duci taeniam et Saxonibus hisce coronam donabat. cum igitur
 Germaniae rex Henricus et papa copias coactas in acie collo-
 cassent, signo dato, concurrunt legiones atque ingens et diutinum
 coortum est proelium. nam tanta utrimque fortitudine pugnabatur
 atque hastae et tela adverso pectore excipiebantur, ut brevi tota pla-

πεδιάδα ὑπὸ τῶν αἱμάτων τῶν ἀπὸ τῶν φόνων ἐνθαλαττεύε-
 σθαι καὶ τοὺς ὑπολοίπους ἄνδρας ἐμπλέοντας τῷ πολλῷ λύ-
 θρω μάχεσθαι· ἔστιν ὅπου καὶ τοῖς νεκροῖς σώμασι συμπο-
 διζομένους διαπίπτειν καὶ τῷ ποταμῷ τῶν αἱμάτων ἐμπνίγε-
 5 σθαι. εἰ γὰρ ὑπὲρ τὰς τριάκοντα χιλιάδας ἄνδρες κατ' ἐκείνην
 τὴν μάχην, ὡς φασιν, ἐπεπτώκεισαν, πόσος ῥοῦς αἵματος κα-
 τερροῦη, πόσον διάστημα γῆς τῷ λύθρῳ πεπάλακτο! εἶχον οὖν,
 ὡς οὕτως εἰπεῖν, ἴσας ὑσμίνῃ τὰς κεφαλὰς καὶ ἑκατέρα
 μερίς, ἕως ὃ τῶν Σαξόνων ἡγεμῶν Λαντουλφος διεῖπε τὸν
 10 πόλεμον. ἐπεὶ δὲ ἐκεῖνος καιρίαν ἐβλήθη καὶ αὐτίκα τὴν
 ψυχὴν ἀφῆκεν, ἔκλινεν ἡ φάλαγξ τοῦ πάπα καὶ τὰ νῶτα
 τοῖς ἐχθροῖς ἐδεδώκει, οὐκ ἀναιμάκτως, οὐδ' ἄνευ τραυμά-
 των φεύγοντες. ἔφεπε δὲ τούτους κλονέων ὁ Ἐνέριχος καὶ
 μάλα θαρρήσας τὴν μεταδίωξιν, ἔξότου καὶ τὸν Λαντουλφον
 15 ἐπύθετο πεπτωκότα καὶ πολεμίας χειρὸς ἔργον γεγεννημένον.
 ἀλλ' ἔστη τοῦ δρόμου καὶ ἀναπνεῖν ἐπέταττε τὰ στρατεύμα-
 τα. καὶ ἔξοπλισάμενος αὐθις ἐπὶ τὴν Ῥώμην ἔσπευδε, πο-
 λιορκῆσειν αὐτὴν προθυμούμενος. ἐνθύμιον ἐνταῦθα λαμ-
 βάνει ὁ πάπας τὰς συνθήκας καὶ τοὺς ὅρκους τοῦ Ῥομπέρ-
 20 του καὶ διαπρесеβύεται πρὸς αὐτόν, εἰς συμμαχίαν ἀποπει-
 ρώμενος. καὶ δὴ κατὰ ταῦτόν καὶ ὁ Ἐνέριχος συμμαχίαν
 ἐζήτηε πέμψας, κατὰ τῆς πρεσβυτάτης Ῥώμης ὀρμώμενος.
 ἀλλ' ἔδοξεν ἑκάτερος τότε Ῥομπέρτῳ λῆρος τοιαῦτα ἐπιζητῶν·
 ἐκεῖνος δὲ πρὸς μὲν τὸν ῥῆγα ἄλλον τρόπον καὶ ἀγράφως ἀπε-

6. ἐπεπτώκεισαν A. 7. γῆς om. G. 8. ὑσμίνῃ PG, recte
 A. 12. οὐκ ἀναιμάκτως: ἦσαν δ' οἱ αὐτοῦ οὐκ ἀναιμάκτως A.
 16. τῷ στρατεύματι A.

nitities sanguine redundaret, quique supererant milites multo cruore
 perfusi niterentur: quin erant etiam, qui ad mortuorum cadavera
 prolapsi, sanguinis flumine submergerentur. nam si verum est quod
 dicunt, plus triginta millia hominum eo proelio cecidisse, quantum
 sanguinis profusum est, quantum campi spatium cruore inquinatum!
 sed ancipiti Marte ab utraque parte pugnabatur, quamdiu Ladul-
 phus Saxonum dux suis praeerat; at ubi vulnere accepto animam
 statim efflavit, papae acies in fugam inclinatur, terga hostibus ma-
 gna strage caedentibus. Henricus enim cognito, Ladulphum etiam
 occubuisse, persequeretur insistebatque alacriter; denique continuit
 suos et respirare iussit. ubi autem rursus ad bellum se paravit,
 ad oppugnandam Romam contendit. ibi papa foederis atque iuris-
 iurandi Roberti memor, misit ad eum qui auxilia poscerent;
 eodem tempore etiam Henricus subsidia per legatos petiit, Romam
 veterem expugnaturus. sed utrosque Robertus irridens, regi quidem

κρίνατο, πρὸς δὲ τὸν πάπαν ἐπιστολὴν διεχάραξεν. εἶχε δὲ
 D τὰ τῆς ἐπιστολῆς ὡδέ πως. “τῷ μεγάλῳ ἀρχιερεῖ καὶ κυρίῳ
 μου Ῥομπέρτος δούξ ἐν Θεῷ.” τὴν γεγεννημένην κατὰ σοῦ
 τῶν ἐχθρῶν ἔφοδον διακηκῶς, οὐ πάνυ τι τῇ ἀκοῇ προσε-
 θέμην, εἰδὼς ὡς οὐκ ἂν τις τολμήσειεν ἀντᾶραί σοι χεῖρας. 5
 τίς γὰρ κατὰ τοσοῦτον πατρὸς ἐπιχειρήσειεν, εἰ μὴ μαίνοιτο;
 ἐμὲ δὲ ἴσθι πρὸς πόλεμον βαρύντατον ἐξοπλιζόμενον καὶ πρὸς
 P. 34 ἔθνος δυσκαταγώνιστον. Ῥωμαῖοι γὰρ εἰσι πρὸς οὓς ὁ πό-
 V. 31 λημος, οἱ πᾶσαν γῆν καὶ θάλασσαν τροπαίων ἐνέπλησαν. σοὶ
 δὲ ἀλλ’ ἀπὸ ψυχῆς βαθείας πίστιν ὀφείλω, ἣν καὶ καιροῦ 10
 καλοῦντος παράσχοιμι.” οὕτως ἐκεῖνος καὶ ἀμφοτέρων τῶν
 εἰς συμμαχίαν καλούντων τοὺς πρέσβεις, τοὺς μὲν τῇ ἐπι-
 στολῇ ταύτῃ, τοὺς δὲ πιθανοῖς τισὶ λόγοις διακρουσάμενος
 ἀπεπέμφατο.

14. Ἀλλὰ μὴ παρῶμεν τὰ κατὰ Λογγιβαρδίαν αὐτῷ 15
 διαπεπραγμένα πρὶν ἤκειν εἰς τὸν Αὐλῶνα σὺν τῷ στρατεύ-
 ματι. ὁ μὲν γὰρ καὶ ἄλλως ἦν τυραννικὸς ἀνὴρ καὶ πικρό-
 B τατος, τότε δὲ καὶ Ἡρώδου μιμεῖται μαῖαν. μὴ γὰρ ἀρ-
 κούμενος τοῖς ἀνέκαθεν ἐστρατευμένοις ἀνδράσι καὶ πρὸς μά-
 χην ἐπισταμένοις ὀπλίζεσθαι, νεοσύλλεκτον ποιεῖται στρατέν- 20
 μα, μηδεμιᾶς φειδόμενος ἡλικίας. ἀλλὰ καὶ τὴν ἔξωρον καὶ
 τὴν ἄωρον πανταχόθεν συναγροχῶς Λογγιβαρδίας τε καὶ
 Ἀπουλητίας εἰς ἑαυτὸν ἐφειλκύσατο. καὶ ἦν ἰδεῖν καὶ παῖδας

3. δούξ: ῥήξ A.

7. ἐξοπληξόμενον P.

10. ἀλλ’ om. G.

23. ἀφειλκύσατο P.

alio modo nec per litteras respondit; papae autem epistolam misit, quae his fere verbis conscripta erat. “summo pontifici et domino meo Robertus dux in deo. incursionem in te hostium fieri cum audirem, diu famae fidem non habui. quippe mihi persuasum erat, neminem ausurum in te insurgere. quis enim, nisi furore amens, arma adversus tantum patrem capiat? me vero scias gravissimum apparare bellum cum gente fortissima. etenim cum Romanis mihi res est, qui terras et maria omnia trophaeis impleverunt, tibi autem fidem ex intimo animo me debere profiteor, quam, cum opus erit, praestabo.” sic utrumque auxilia petentem, alterum hisce litteris, alterum verborum fallaciis elusit.

14. Sed ne omittamus, quae in Longibardia gessit, antequam Aulonem cum exercitu traiceret. is enim cum alioquin animo imperioso et saevo esset, tum vero Herodis immanitatem aemulatus, quoniam milites veterani armorumque periti non sufficerent, in novo delectu habendo nulli plane aetati pepercit, sed emeritos aequae atque immaturos per universam Longibardiam et Apuliam in militiam coegit.

καὶ μαιρακίσκους καὶ γέροντας ἀνθρώπους οὐκτρούς, οἳ μὴδ' ὅσον ἐν ὄνειροις ὄπλον ἐθεάσαντο, τότε δὴ ἐνδεδυμένους θώρακα καὶ ἀσπίδα κρατοῦντας καὶ τόξον ἀφυῶς πάντη καὶ πλημμελῶς τείνοντας καὶ κατὰ στόμα πίπτοντας, ἐπειδὴν
 5 βαδίζειν ἐξῆν. ταῦτα δὴ ταῦτα θεοῦβου μὲν πρόφασις ἦσαν C
 τῆ χώρα Λογγιβαρδίας ἀκαταπαύστου, καὶ πανταχῶ κλαυθμὸς ἀνδρῶν καὶ ὀλολυγμὸς γυναικῶν, καὶ ἐμεριζέτο ταύταις τὰ τῆς συγγενείας. ἡ μὲν γὰρ αὐτῶν ἀστράτευτον ἄνδρα ἐθρήνει, ἡ δὲ ἀπειροπόλεμον παῖδα, ἄλλη δὲ ἀδελφὸν γεωργόν
 10 ἢ πρὸς ἄλλα ἔργα ἡσχολημένον. καὶ ταῦτα μὲν ἄντικρυς, καθάπερ εἶπον, μανίας ἦσαν Ἡρώδου ἢ καὶ πλεόν Ἡρώδου. ἐκεῖνος μὲν γὰρ κατὰ τῶν βρεφῶν ἐμεμήνει μόνον, οὗτος δὲ καὶ κατὰ παιδῶν καὶ πρεσβυτέρων. ἀλλὰ καίπερ οὕτως ἐχόντων τούτων ἀνασκήτως, ὡς οὕτω γε φάσαι, ἐγύμναζε τε
 15 καθ' ἡμέραν ἐκάστην καὶ συνεκρότει τὰ τῶν νεοσυλλέκτων D
 σώματα. ταῦτα μὲν ἐν Σαλέρνῳ συνεπεπτώκει Ῥομπέρτω, πρὶν εἰς Ὑδροῦντα παραγενέσθαι. ἐκεῖσε γὰρ προεξέπεμψε στράτευμα ἰκανώτατον, αὐτὸν ἀπεκδεχόμενον, ἐπειδὴν ἅπαντα καταστήσειε τὰ κατὰ τὴν χώραν Λογγιβαρδίαν καὶ πρὸς
 20 τοὺς πρέσβεις τὰς προσηκούσας ἀποκρίσεις ποιήσαιτο. τοσοῦτον μέντοι τῷ πάπῃ προσέθετο, ὅτε τῷ νιῷ αὐτοῦ Ῥογέρη, ὃν Ἀπολληΐας ἀπάσης κεχειροτόνηκεν ἄρχοντα καὶ Βο-

9. γεωργόν A, νέον PG. 10. καὶ add. G. 14. ἀνασκήτως A, ἀνασκέπτως PG. οὕτως P. 16. σώμάτων G. 17. ἰδροῦντα GA. 21. οὐ? 22. ἄρχοντα om, G. Λοριτύλαν τὸν ἀδελφιδοῦν conl. Ducangius.

ibi cerneret et pueros et adolescentulos et senes miseros, qui ne per somnium quidem arma viderant, lorica indutos gestare clypeum arcumque inscite prorsus et imperite tendere ac, si ingredi oporteret, corruiere. ea res, dici non potest, quanto luctu Longibardiam compleverit; ubique virorum fiebant fletus et lamentationes mulierum, suorum fortunam miserantium, audiebantur. alia enim maritum emeritum, alia belli rudem puerum, alia fratrem agro colendo aut aliis negotiis occupatum ad signa cogi conquerebatur. haec sane, ut dixi, crudelitas erat Herodis vel etiam Herode maior. siquidem ille in pueros tantum saeviit, hic et in pueros et in senes grassabatur. qui licet ita se haberent, ut nihil exercitatione profici posse videretur, tamen quotidie recens scriptos milites exercuit ac bello idoneos reddidit. haec Salerni gessit, priusquam Hydruntem se conferret. ibi enim satis magnus exercitus, quem praemiserat, subsidere iussus erat, donec ipse Longibardiae res ordinasset et legatis, quae oporteret, respondisset. ceterum papae eatenus rationem habuit, ut Rogerio filio et Bo-

ριτύλαν τὸν ἀδελφόν, ἐπέσκηψεν, ἐπειδὴν ὁ τῆς Ῥώμης
 θρόνος πρὸς βοήθειαν αὐτοῦ προσκαλοῖτο κατὰ τοῦ Ἐνερί-
 χου ῥηγός, προθυμώτατα πρὸς αὐτὸν ἀφικέσθαι καὶ τὴν δυ-
 νατὴν εἰσενεγκεῖν συμμαχίαν. τὸν μέντοι Βαῖμοῦντον, τὸν
 νεώτερον τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ κατὰ πάντα παρεμφερῆ τῷ 5
 πατρὶ καὶ τόλμαν καὶ ῥώμην καὶ γενναιότητα καὶ θυμὸν
 ἀκατάσχετον, (ὅπως γὰρ οὗτος τοῦ πατρὸς ἀποσφράγισμα ἦν
 καὶ τῆς ἐκείνου φύσεως ἔμψυχον ἐκμαγεῖον,) μετὰ βαρυτά-
 P. 35 του στρατεύματος ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς ἀποστέλλει χωρίοις, τοῖς
 ἀμφὶ τὸν Ἀνλώνα τόποις ἐπιπηδήσοντα. ὁ δὲ αὐτίκα ζὺν 10
 ἀπειλῇ καὶ ἀκατασχέτῳ ῥύμῃ καθάπερ τις ἐπιρροεὶς κεραυ-
 νὸς τῶν τε Κανίνων καὶ Ἰεριχῶ καὶ τοῦ Ἀνλώνος παντὸς
 ἐπελάβετο καὶ αἰεὶ τι τὰ ζυμπαρακείμενα ἤρει καὶ ἐπυρπόλει
 μαχόμενος. καὶ ἦν ὡς ἀληθῶς πρὸ τοῦ πυρὸς καπνὸς δρι-
 μύτατος καὶ πρὸ τῆς μεγάλης πολιορκίας πολιορκίας προσι- 15
 μων. βρούχους ἀντικρυς καὶ ἀκρίδας εἶπεν ἄν τις αὐτούς,
 τὸν πατέρα καὶ τὸν υἱόν· τὰ γὰρ κατάλοιπα Ῥομπέρτου ὁ
 τούτου υἱὸς Βαῖμοῦντος προσεπενείματο καὶ κατέφαγεν. ἀλλὰ
 Β μήπω γε τοῦτον εἰς τὸν Ἀνλώνα διαπεράσωμεν· προσεξε-
 ταξέσθω δὲ τὰ κατὰ τὴν ἀντιπέραν ἡπειρον αὐτῷ πεπρα- 20
 γμένα.

15. Ἀπάρας γὰρ ἐκεῖθεν γίνεται κατὰ τὸν Ὑδροῦντα,
 V. 32 εἴτ' ἐκεῖθι διακαρτερήσας ὀλίγας ἡμέρας καὶ τὴν γυναῖκα

4. Βαῖμοῦντον A.

8. ἔμψυλον P.

11. τῷ ἀκατασχέτῳ P.

12. Κανίνων A.

16. ἀντικρυς add. A.

19. προσεξεταξέσθω

coni. Diesterweg.

ritylae fratri, quos universae Apuliae praefecerat, mandaret, si pon-
 tiffex Romanus auxilia adversus Henricum regem flagitaret, promptis-
 sime succurrerent et quantum possent opitularentur. Boëmundum
 autem filium natu minorem, qui patri simillimus erat et audacia et
 robore et fortitudine et animo effrenato, (omni enim ex parte hic pa-
 trem referebat et ingenii illius quasi viva imago erat,) hunc igitur
 cum validissimo exercitu in fines nostros praemisera, ut regionem
 circa Aulonem vexaret. is minitabundus et fulminis instar impetu
 haud sustinendo irruens, Canina et Hiericho Aulonemque adeo uni-
 versum occupat, dum igni ferroque regiones adiacentes vastat. erat
 re vera ignis secuturi fumus molestissimus et imminentis oppugna-
 tionis magnae quasi exordium. ac filium patremque apte quis bruchio
 et locustae comparaverit; nam quae intacta Robertus reliquerat, ea
 filius eius Boëmundus absumsit et comedit. sed priusquam Robertum
 traiciamus Aulonem, pergamus in enarrandis iis, quae in adversa
 continente gessit.

15. Salerno igitur profectus, Hydruntem venit, ubi cum paucos dies

Γαΐταν ἀπεκδεχόμενος, (καὶ γὰρ καὶ αὐτὴ ξυνεστράτευε τῷ ἀνδρὶ καὶ χρῆμα ἦν ἡ γυνὴ φοβερόν, ἐπειδὴν ἔξοπλίσαιτο,) ὡς ἐνηγκαλίσαιτο ταύτην ἐπελθοῦσαν, ἄρας ἐκεῖθεν πάλιν ὄλῳ στρατεύματι τὸ Βρεντήσιον καταλαμβάνει. ἔστι δὲ τοῦτο 5 ἐπίγειον τῆς ὄλης Ἰαπυγίας εὐλιμενώτατον. ἐνταῦθα δὲ καταπτὰς ἐκαραδόκει τε τὸ στράτευμα πᾶν ἐνταῦθα συναθροισθῆναι καὶ τὰς νῆας ἀπάσας, ὅσαι τε φορτίδες ἦσαν καὶ ὅσαι μακρὰ καὶ πολεμιστήριοι. ἐκεῖθεν γὰρ ἐπὶ τάδε τὸν 10 ἀπόπλουν ἐδόκει ποιεῖν. καὶ ἅμα ὁπόταν κατὰ τὴν Σάλερνον ἦν, πρέσβυν ἔξαποστέλλει τινὰ τῶν ἀμφ' αὐτὸν μεγιστάνων 'Ραοῦλ ἐπονομαζόμενον πρὸς τὸν βασιλέα Βοτανειάτην, ἣδη μετὰ τὸν αὐτοκράτορα Δούκαν τῶν σκήπτρων ἐπειλημμένον. ἐκαραδόκει καὶ τούτου τὰς ἀποκρίσεις. αὐτῷ τε γὰρ ἐπεπόμφει μέμψεις τινὰς καὶ προσφάσεις δῆθεν εὐλόγους τοῦ προ- 15 κειμένου πολέμου, ὅτι τὴν θυγατέρα μνηστευθεῖσαν τῷ βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, τὴν μὲν ἀπέξευξε τοῦ νυμφίου, τοῦ δὲ τὴν βασιλείαν παρείλετο, καὶ ὡς ἡδικηκός πρὸς ἄμυναν αὐτὸς εὐτρεπίζοιτο. τῷ δὲ την- 20 καῦτα μεγάλῳ δομestικῷ καὶ ἔξάρχῳ τῶν δυτικῶν στρατευμάτων (οὗτος δ' ἦν ὁ ἐμὸς πατὴρ Ἀλέξιος) δῶρά τε τινὰ ἐπεπόμφει καὶ γράμματα φιλίαν ἐπαγγελλόμενα. ταῦτα καραδοκῶν ἠτρέμει τῷ Βρεντησίῳ. ἐπεὶ δέ, μήπω τῶν στρατευμάτων συλλεγόντων ἀπάντων καὶ τῶν νηῶν ἀπωσθεισῶν

1. αὐτῆ P.
correxī.

11. ὀνομαζόμενον G.

23. ἀπωθεισῶν PG,

commoratus esset, uxorem Gaïtam exspectans, (nam et ipsa maritum in bellum comitabatur, et cum arma induisset, horrenda sane res haec mulier erat,) hanc igitur advenientem postquam amplexatus est, omnibus copiis Brundisium movit, qui est portus universae Iapygiae commodissimus. quo cum celeriter descendisset, exspectabat, donec universus eodem exercitus navesque omnes tam onerariae quam longae et bello idoneae convenirent; inde enim traicere in has terras constituerat. simul etiam, Salerni etiam tum degens, legatum miserat unum quendam ex nobiles, Raulum nomine, ad imperatorem Botaniatem, qui expulso Duca rerum potitus erat: eius igitur responsa itidem exspectabat. imperatori enim ut belli suscipiendi causas, satis scilicet probabiles, indicaret, Raulum Cpolin questum miserat, quod filiam suam, quam imperatori Constantino desponsatam supra docuimus, orbaverit sponse, Constantino autem imperium abstulerit: ad quas iniurias ulciscendas se iam paratum esse. praeterea magno tunc temporis domestico et copiarum Occidentalium duci, qui pater meus Alexius erat, munera miserat cum litteris, quibus de amicitia eidem pollicebatur. utriusque

τῶν πλειόνων εἰς θάλασσαν, ἤκε Βυζαντόθεν καὶ ὁ Ῥαοῦλ
 μηδεμίαν ἀπόκρισιν πρὸς τὰ μεμνημένα ἐπενεγκῶν, εἰς θυ-
 μὸν ἀνερρίπισε πλέω τὸν βάρβαρον, καὶ μᾶλλον ὄτι καὶ δι-
 καιολογίας ἤπτετο πρὸς τοῦτον τοιαύτης τῶν πρὸς τοὺς Ῥω-
 μαίους πολέμων ἀπαγούσης. πρῶτα μὲν ὅτι ὁ ἐφεπόμενος 5
 P. 36 αὐτῷ μοναχὸς ὑποκριτὴς ἐστὶ καὶ γόης ἀνὴρ καὶ ὑποδύεται
 τὸν αὐτοκράτορα Μιχαήλ, καὶ ὅλως πλάσμα ἐστὶ τὸ κατ'
 αὐτόν. ἐκεῖνον γὰρ ἰδεῖν φησὶ μετὰ τὴν ἀπὸ θρόνου καθαι-
 ρεσιν ἐν τῇ βασιλίδι πόλει φαιὸν ἐνδεδυμένον τριβώνιον καὶ
 ἐν μοναστηρίῳ διάγοντα, ἐπιμελὲς ποιησάμενος τὸ αὐταῖς 10
 ὄψεσι τὸν καταβεβλημένον βασιλέα θεάσασθαι. ἔπειτα προσ-
 ετίθει καὶ τοῦτο, ὃ καὶ κατὰ τὴν ὑποτροφήν συμπεπωκὸς
 ἠκηκόει. ὁ γὰρ ἐμὸς πατὴρ τῆς βασιλείας ἐπιδραξάμενος,
 ὡς ὕστερον διηγῆσομαι, τὸν Βοτανειάτην τῶν βασιλείων ἐξή-
 B λασε καὶ τὸν τοῦ Δούκα υἱὸν τὸν περιφανέστατον Κωνσταν- 15
 τῖνον ἐκεῖνον ἐν τοῖς ὑφ' ἡλίον προσηκάμενος, μετεδίδου αὐθις
 τῆς βασιλείας. τοῦτο κατὰ τὴν ὁδὸν ἀκηκόως ὁ Ῥαοῦλ, εἰς
 πειθῶ καὶ ταῦτα προσῆγε, παραλύειν πειρώμενος τὴν τοῦ
 πολέμου σκευήν. “τίνι γὰρ δικαίῳ λόγῳ πρὸς Ἀλέξιόν” φησὶ
 “πολεμήσομεν, τοῦ Βοτανειάτου τὰς ἀρχὰς δεδωκότος τῆς ἀδι- 20
 κίας καὶ τὴν θυγατέρα τὴν σὴν Ἑλένην τῶν Ῥωμαϊκῶν σκή-

1. ὁ om. G.	4. τῶν: τοῦ P.	5. lege ἀπαγούσης.	6.
ἀποδύεται G.	8. φημὶ G.	10. ποιησάμενον G.	14.
ἐξήλασεν P.			

igitur responsa exspectans, Brundusii morabatur. ubi vero, nondum copiis omnibus collectis et navibus plerisque deductis, Byzantio reversus Raul nullum ad mandata responsum retulit, magis etiam iram barbari acuit, praesertim cum absurdas illas rationes, quibus ad probandam belli cum Romanis aequitatem utebatur, adversus ipsum exagitaret. primum, quem secum haberet monachum, simulatorem esse et hominem fraudulentum, qui imperatoris Michaelis personam subierit, ac totam rem merum commentum esse, nam Michaelem illum, amisso regno, pulla indutum veste et in monasterio degentem, vidisse se Cpoli, cum sedulo id egisset, ut suis ipse oculis imperatorem regno pulsum conspiceret. his addidit, quod, cum domum rediret, accidisse audierat. pater enim meus, exacto Botaniate, ut infra narrabimus, rerum potitus, Constantinum Ducae filium, omnium, quos terra sustinuit, illustrissimum accessiverat regnique rursus participem fecerat. quae cum in reditu Raul accepisset, his quoque usus est, ut persuaderet Roberto eumque a bello apparando abduceret. “nam quo, inquit, iure Alexio bellum inferemus, cum Botaniales auctor fuerit iniuriae et filiam tuam Helenam imperio Romano privaverit?”

πικρῶν ἀποστερήσαντος; τὰ γὰρ παρ' ἄλλων εἰς ἡμᾶς γινόμενα, οὐκ ἂν ἑτέροις τοῖς μὴ προσκεκερυνκόσι κατὰ δίκην ἐνέγκοι πόλεμον. μὴ ἔχοντος δὲ τοῦ πολέμου δικαίαν πρόφασιν, τὰ ξύμπαντα φροῦδα, καὶ νῆες καὶ ὄπλα καὶ ἄνδρες καὶ παρασκευὴ πᾶσα πολεμιστήριος." ταῦτα ῥηθέντα ἐξώργισεν ἐπὶ πλέον Ῥομπέρτον· ἐμεμῆνει γὰρ καὶ ἐμελλε τὸ χεῖρε τούτῳ ἐπιβαλεῖν. ἐκ θατέρου δὲ καὶ ὁ πεπλασμένος ἐκεῖνος Δούκας V. 33 καὶ ψευδοβασιλεὺς Μιχαήλ, ὃν καὶ Ῥαίκτωρα ὠνομάκαμεν, ἐσχειλιάζε τε καὶ ἐδυσοφῶρει καὶ οὐκ εἶχεν, ὅπως κατὰ σχοι-
 10 τὴν ὀργὴν, οὕτω σαφῶς ἐξελεγχόμενος, ὡς οὐκ εἶη βασιλεὺς ἐκεῖνος ὁ Δούκας ἀλλὰ ψευδεπίπλαστος βασιλεὺς. ὢν δὲ καὶ ἄλλως ἐξωργισμένος ὁ τύραννος κατὰ τοῦ Ῥαούλ, τοῦ ἀδελ-
 15 φοῦ Ῥογέρη πρὸς Ῥωμαίους αὐτομολήσαντος καὶ διαμεμηνκότος ἅπαντα τὰ κατὰ τὸν παρασκευαζόμενον πόλεμον, ἤβου-
 20 λήθη κακὸν τι δρᾶσαι τῷ Ῥαούλ, τὸν παραντίκα θάνατον ἀπειλήσας. ὁ δὲ μὴδ' ὄλως πρὸς τὴν φυγὴν ἐρραθυμηκῶς, πρὸς τὸν Βαίμοῦντον ἐδραπέτευσεν, ὥσπερ τι κρησφύγετον ἐκ τοῦ σχεδὸν αὐτὸν ἐφευράμενος. ἐτραγῶδει δὲ καὶ ὁ Ῥαί-
 κτωρ τὰς παλαμναιοτάτας ἀπειλὰς ἀδελφῷ τοῦ Ῥαούλ τῷ
 πρὸς Ῥωμαίους αὐτομολήσαντι, μεγάλα τε κεκραγῶς καὶ τὸν
 μηρὸν τῇ δεξιᾷ πλήττων καὶ ἐξαιτούμενος τὸν Ῥομπέρτον καὶ
 λέγων "ἐν τούτῳ καὶ μόνον αἰτῶ, ὡς εἰ τῆς βασιλείας ἐπι-
 δραξαίμην καὶ ἀποκατασταίην τοῖς θρόνοις, παραδοῦναί μοι
 τὸν Ῥογέρην, καὶ εἰ μὴ τούτῳ οἰκτιρίστῳ θανάτῳ παραδοίην

9. ἐσχειλιάζετο καὶ G.
 11. ἐσχειλιάζετο καὶ P.

15. δρᾶσας P.

22. ἐπιδραξοί-
 23. ἐπιδραξοί-
 24. ἐπιδραξοί-

etenim propter aliorum in nos commissa, iniuste agas, si eos, qui nihil offenderunt, bello persequi velis. iniusto autem bello suscepto, vereor, ne cuncta perdidideris, et naves et arma et viros et totum apparatus belli." quibus dictis, Robertus ira magis etiam incensus, adeo furebat, ut paene vim ei inferret. ab altera parte falsus ille Ducas et Pseudomichael, quem etiam Raectorem diximus, graviter ferre, indignari, nec habere, quo iracundiam reprimeret, quippe luculentissimo testimonio fraudis convictus. cumque Robertus etiam eam ob causam in Raulum exacerbatus esset, quod eius frater Rogerius ad Romanos transfugerat omnemque belli rationem prodiderat, gravi eum illico poena afficere voluit ac necem minatus est. at ille nequaquam ad fugam segnis, ad Boëmundum se tanquam in asylum proripuit. iactabat etiam Raector in Rauli fratrem, qui ad Romanos transfugerat, minas horrendas nec sine magna vociferatione, femur manu tundens, "id unum" Robertum appellans inquit "expeto, simul imperium adeptus inque regnum restitutus fuero, Rogerium

αὐτίκα ἐν μέσῃ τῆ πόλει ἀνασταυρώσας, τὰδε καὶ τὰδε πεί-
 P. 37 σομαι ἐκ Θεοῦ." ἀλλὰ μεταξύ τῶν διηγήσεων τούτων γελῶν
 ἔπεισί μοι τοὺς ἄνδρας τούτους καὶ τῆς ἀπονοίας καὶ τῆς
 κούφότητος, μᾶλλον δὲ τῆς κατ' ἀλλήλων ἀλαζονείας. ὁ μὲν
 γὰρ τοι Ῥομπέρτος πρόφρασιν εἶχε τὸν ἀπατεῶνα τοῦτον καὶ 5
 δέλεαρ καὶ οἶόν τι πρόσχημα τοῦ συμπενθέρου καὶ βασιλέως,
 καὶ διεδείκνυ τοῦτον ταῖς πόλεσι καὶ πρὸς ἀποστασίαν ἐπῆ-
 ρεν, ἔφ' οὓς ἂν παραγένοντο καὶ συμπεῖθειν ἠδύνατο, ἐν νῦν
 ἔχων, ἐπειδὴν κατὰ ῥοῦν αὐτῷ τὰ τοῦ πολέμου καὶ τῆς τύχης
 ἐπέλθοι, ἐπὶ τοῦ τραχήλου ῥαπίσας ἀποπέμψαι σὺν γέλωτι· 10
 μετὰ γὰρ τὴν Θήραν καταγελάται τὸ δέλεαρ. ὁ δὲ καὶ αὐτὸς
 B ἐλπίσιν ἠπατημέναις ἐτρέφετο, εἴ ποιν συμβαίῃ καὶ μετάσχοι
 κράτους τινός, οἷα φιλεῖ πολλάκις γίνεσθαι παραλόγως. ἀλλ'
 ἐκεῖνος μὲν τῆς βασιλείας ἀπρίξ ἐπιδράξοιτο, ὡς οὐκ ἂν τὸν
 βάρβαρον Ῥομπέρτον προσηκαμένον εἰς βασιλείαν τοῦ Ῥωμαῖ- 15
 κοῦ δῆμον καὶ τοῦ στρατεύματος, αὐτῷ δὲ τῷ τέως ἀποχρῶτο
 καθάπερ ὄργάνῳ εἰς τὴν ὄλην τῆς σκευωρίας οἰκονομίαν.
 ταῦτα ἐνθυμουμένη μοι μειδιᾶν ἐπέρχεται καὶ γέλωσ ἐπιτρέ-
 χει τοῖς χεῖλεσι πρὸς λύχρον ἐπισυρούσῃ τὸν κάλαμον.

16. Ὁ μέντοι Ῥομπέρτος πᾶσαν δύναμιν συναγροχῶς 20
 κατὰ τὸ Βρεντήσιον τάς τε ναῦς αὐτῷ καὶ τοὺς στρατιώτας,
 C (αὶ μὲν γὰρ νῆες εἰς ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα συνηρίθμητο,

5. εἶχεν P. 6. καὶ οἶόν : εἰς οἶόν G. 9. ἐπειδὴ P. 19.
 ἐπισυροῦσι P.

mihī dedas, quem nisi cruci media in urbe suffixum acerbissima
 morte afficiam, quidvis a deo perpeti paratus sum." quae dum narro,
 ridere subit homines istos eorumque amentiam et levitatem, vel po-
 tius iactantiam, qua sibi invicem illudebant. nam Robertus fraudulentum
 monachum arcessiverat, ut belli praetextum haberet eoque uteretur
 tanquam esca et simulacro quodam consoceri atque regis. ostentabat
 eum per urbes, et ad seditionem commovebat quoscumque adiit et
 inducere potuit, si prospere bellum successisset, praecipitem eum
 ignominiose ac cum ludibrio abactus; nam venatione finita, esca
 proiici solet. ipsum falsa spe lactabat, fore ut potentiam aliquam
 consequeretur; qualia plerumque evenire solent inopinato. at ille
 prorsus non dubitabat, quin regni potiretur. nam barbarum Rober-
 tum nullo modo ad imperium a populo exercituque Romano admis-
 sum iri; ceterum Roberto veluti instrumento ad consiliorum suorum
 fraudem perficiendam utebatur. quae cum considero, risus mihi obo-
 ritur vultuque diffunditur, ad lucernam haec exaranti.

16. Robertus igitur cum Brandusii omnes et naves et milites
 coegisset, (naves erant ad centum quinquaginta numero, militum

οἱ δὲ στρατιῶται εἰς τριάκοντα χιλιάδας ξύμπαντες ἐτύγγα-
 νον συμποσούμενοι, ἐκάστης γῆς ἄνδρας ἀπολαμβανούσης
 διακοσίους μεθ' ὄπλων καὶ ἵππων,) καὶ οὕτως ἐχόντων πα-
 ρασκευῆς, ἐπειδὴν οἷς προσοκείλειαν, ὀπλισμένοις τούτοις
 5 καὶ ἱππόταις περιτυχεῖν, ἐμελλε διαφεῖναι πρὸς τὴν Ἐπίδα-
 μνον πόλιν, ἣν Δυρράχιον κατὰ τὸ νῦν ἐπικρατῆσαν ἔθος
 προσονομάζομεν. ἐδόκει μὲν γὰρ ἐξ Ὑδρουντος πρὸς τὰς
 Νικοπόλεις διαπερᾶν καὶ τὴν τε Ναύπακτον καὶ τὰ ξυμπα-
 ρακείμενα χωρία καὶ φρούρια πάντα κύκλῳ περιλαβεῖν. ἀλλ'
 10 ἐπειδήπερ εἰς πολὺ πλάτος ἠνέγκιο τὸ ἐκεῖθεν ἐνθάδε πέλα- D
 γος ἢ τὸ ἀπὸ Βρεντησίου πρὸς τὸ Δυρράχιον, προείλετο
 μᾶλλον τοῦτον τὸν κατάπλουν ἐκείνου, ἅμα μὲν καὶ τὴν τα-
 χίστην κέλευθον προαιρούμενος, ἅμα δὲ καὶ τὴν ῥαστώνην τῷ
 στόλῳ περιποιούμενος. καὶ γὰρ χειμέριος ἦν ἡ ὥρα καὶ ὁ ἥλιος V. 34
 15 πρὸς τοὺς νοτίους κύκλους ἀπελαννόμενος καὶ τῷ αἰγοκέ-
 ρωτι πλησιάζων ὑπετέμετο τὰ ἡμερήσια διαστήματα. ἴν'
 οὖν μὴ ἐξ Ὑδρουντος ἀφείς ἀρχομένης ἡμέρας, νυκτιπλοή-
 σαιε καὶ κλύδωσί τισι προσπελάσειεν, ἐπὶ τὸ Δυρράχιον ἐκ
 Βρεντησίου ὅλοις ἰστίοις ἀπενεχθῆναι ἐβουλεύσατο. τὰ μῆχη
 20 γὰρ τοῦ διαστήματος τῆς ὁδοῦ ἐνταῦθα συντετέμετο, ἐπιστε-
 νουμένου τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους ἐκεῖθι. οὐ μέντοι οὐδὲ
 τὸν υἱὸν Ῥογέρην κατόπιν ἀπέλιπε, καθάπερ βεβούλητο πρό-

2. ἐπιλαμβανούσης G. 3. παρασκηῆς P. 11. παρείλετο P.
 12. τοῦτον κατέλου ἐκείνου G. 16. ἡμερήσια CG. 17.
 ἀφείς Iac. Gronovius, ἀφ' ἧς codices. νυκτιπλοήσαιε PG, νυ-
 κτιπλοήσαιε FC. 18. προσπελάσειεν ἐπὶ τὸ Βρεντησίον P. 20.
 τῆς ὁδοῦ om. CG, add. PF. 21. οὐδὲ : γε P.

triginta ferme millia, singulis navibus ducentos milites excipientibus cum armis equisque,) militibus ita instructis, quoniam ad quos appulsuri erant, in armis eos et equitatu paratos essent inventuri, traicere Epidamnum in animo erat, quam urbem hodie Dyrrhachium appellare consuevimus. antea quidem Hydrunte Nicopoles transmittere ac Nauptum quaeque circumiacent loca et castella omnia occupare statuerat; sed cum latius ea patere mare quam Brundisium inter Dyrrhachiumque animadvertisset, hic traiectus prae illo placuit, quippe qui et brevior et tutior esset. nam hibernum erat tempus et sol, ad circulos australes vergens et capricornum appropinquans, diei spatium contraxerat. itaque ne Hydrunte oriente sole profectus, in noctem coniceretur et in tempestates incideret, Dyrrhachium Brundasio plenis velis navigare statuit. ita enim celerius propter Adriatici maris angustias traicere licuit. ceterum nec Rogerium filium in Italia reliquit, quemadmodum cum Apuliae eundem praeficeret, destinaverat; sed mu-

P. 38 τερον, Ἀπουλητίας αὐτὸν κεχειροτονηκῶς κύριον, ἀλλ' οὐκ
οἷδ' ὅπως μεταδόξαν αὐτὸν πάλιν συνεφεπόμενον εἶχε. με-
ταξὺ δὲ τοῦ πρὸς τὸ Δυρράχιον κατάπλου τὴν τε Κορυφῶ
πόλιν ὀχυρωτάτην καὶ ἄλλ' ἄττα ἡμέτερα φρούρια ἐξ ἀπο-
στολῆς κατέσχε. καὶ ὁμήρους ἔκ τε Δογγιβαρδίας καὶ Ἀπου- 5
λητίας ἀναλαβόμενος καὶ τὴν χώραν ἀργυρολογήσας ἅπασαν
καὶ φορολογήσας, προσδοκῆσιμος ἦν τῷ Δυρραχίῳ προσε-
σχηκέναι. δοῦξ δὲ τηλικαῦτα ἐτύγχανε παντὸς τοῦ Ἰλλυρικοῦ
B Γεώργιος ὁ Μονομαχάτος παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Βοτανειά-
του ἀποσταλείς. καίτοι γε πρότερον τὴν ἀποστολὴν ἀπεπέμ- 10
πειο καὶ οὐδ' ὄλως ἦν εὐπειθῆς πρὸς τὴν λειτουργίαν ταύ-
την, ἀλλ' οἷ γε βάρβαροι δοῦλοι τοῦ αὐτοκράτορος (Σκύθαι
γὰρ ἦσαν Βορῖλος τε καὶ Γερμανός,) ἐνεκόντων τε τῷ Μονο-
μαχάτῳ καὶ αἰεὶ τι δεινότερον κατ' αὐτοῦ ἐννοοῦντες κατεῖπον
αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, συρράψαντες ὅποσα γε καὶ 15
βεβούλουντο, καὶ τοσοῦτον ἀνέφλεξαν τὸν τοῦ βασιλέως κατ'
αὐτοῦ θυμὸν, ὡς ἐπιστραφέντα ποτὲ πρὸς τὴν βασιλίδα Μα-
ρίαν ἐρεῖν “ἐχθρὸν τῆς Ῥωμαίων ἡγεμονίας τὸν Μονομαχά-
τον τοῦτον ὑπόπτεικα.” τοῦτο ἀκροασάμενος Ἰωάννης ὁ
Ἄλανός, φίλος ἐς τὰ μάλιστα ὢν τοῦ Μονομαχάτου, γινώ- 20
C σκων δὲ καὶ τὴν τῶν Σκυθῶν πρὸς αὐτὸν μῆνιν καὶ τὰς συ-
χνὰς κατ' αὐτοῦ εἰσηγήσεις, ἅπαντα τὰ τε τοῦ βασιλέως

1. ἀλλ' F, ἐπεὶ PG. 2. οἷδ' F, οἶδα P, οἶδα πῶς G. μετα-
δόξαν πάλιν αὐτὸν P, μεταδόξαν C, recte F. 4. ἄλλα τὰ
codices, correxi. 10. γε om. F. 13. Βορῖλος F, Βουργί-
λος P, βουργῖλος G. ἐνεκόντων τε FC, ἐστηκότες PG. 14.
αὐτὸν PG, αὐτοῦ F. 15. ὅποσα γε FC, ὅπου τε PG. 18.
τῆς G, τῶν P. 20. ἐς τὰ μάλιστα FC, ἐστάμενος PG.

tata nescio qua de causa sententia, expeditionis comitem habuit. in-
terea, dum Dyrrhachium navigavit, Corypho urbem munitissimam et
alias quasdam arcas nostras misit qui occuparent. ac receptis ex Lon-
gibardia Apuliaque obsidibus tributisque per totam ditionem suam
exactis, Dyrrhachium eum appulsurum esse, exspectabant. tum totius
Illyrici dux erat Georgius Monomachatus ab imperatore Botaniate de-
legatus. is initio quidem illud munus detrectaverat; sed servi impe-
ratoris barbari (Borilus enim et Germanus Scythae genere erant,) in-
videbant Monomachato, cui ut perniciem molirentur, crimina apud
imperatorem in eum iaciebant, quidquid volebant fingentes. denique
tantopere regis animum irritaverant, ut ad Mariam coniugem ali-
quando conversus, hostem sibi imperii Monomachatum videri, dice-
ret. quibus auditis Iohannes Alanus, summus amicus Monomachati,
qui Scytharum in eum invidiam et crebras criminationes cognos-

ὅματα τὰ τε τῶν Σκυθῶν πρὸς τὸν Μονομαχάτον ἀπελθὼν
 ἐξορχεῖται καὶ περὶ τοῦ συμφέροντος βουλευσασθαι συμβου-
 λεύει. ὁ δὲ (γουνεχῆς γὰρ ἦν,) καὶ τῷ βασιλεῖ προσελθὼν
 προαρπάζει τὴν ἐπὶ τὸ Δυρράχιον λειτουργίαν, λόγοις κολα-
 5 κευτικοῖς καταθέλξας αὐτόν. καὶ ὡς πρὸς τὴν Ἐπίδαμνον
 συνταξάμενος καὶ τὰς ἐπὶ τῇ δουκικῇ ζώνῃ προστάξεις ἐγγρά-
 φως ἀνειληφώς, ἐπισπενδόντων εὖ μάλα πρὸς τοῦτο τῶν
 Σκυθῶν ἐκείνων Γερμανοῦ καὶ Βορίλου, εἰς δευτέραν ἡμέραν
 τῆς βασιλίδος πόλεως ἔξεισι, τὴν Ἐπίδαμνον ἀφορῶν καὶ τὴν D
 10 Ἰλλυρίδα χώραν. ἀλλὰ περιτυγχάνει περὶ πον τὴν λεγομένην
 Πηγῆν, εἶθα καὶ ναὸς ὠκοδόμηται τῆς ἐμῆς δεσποίνης παρ-
 θένου καὶ θεομήτορος ἐν τοῖς ἀνὰ Βυζαντίδα πόλιν ναοῖς πε-
 ριβόητος, τῷ ἐμῷ πατρὶ Ἀλεξίῳ. οἱ δὲ εἶδον ἀλλήλους, καὶ
 ὁ μὲν Μονομαχάτος ἄρχεται λόγων πρὸς τὸν μέγαν δομέστι-
 15 κον περιπαθῶν καὶ ὡς ὑπερόριος γίνεται δι' ἐκεῖνον καὶ τὴν
 πρὸς τοῦτον φιλίαν, καὶ ὅτι οἱ Σκύθαι οἱ πᾶσιν ἐποφθαλ-
 μιῶντες Βορίλος καὶ Γερμανὸς ὄλον τοῦ φθόνου τὸν τροχὸν κατ'
 αὐτοῦ ἐξεκύλισαν, καὶ τῶν οἰκείων καὶ τῆς φιλιότητος ταύτης
 πόλεως εὐπροσώπως ἐξορίζουσι. καὶ πάντα κατὰ μέρος ἐκτρα-
 20 γωδήσας, ὅσα τε πρὸς τὸν βασιλέα συκοφαντηθεῖη καὶ πάθοι
 παρὰ τῶν δούλων, ἤξιούτο παραμυθίας ὅτι πλείστης παρὰ

2. ἐξηγεῖται GC.	3. προσελθὼν ἐξαιτεῖται. προαρπάζει PG,
ἐξαιτεῖται om. F.	6. δουκικῇ G, δουλικῇ P.
11. δεσπότηδος F.	8. Βορίλα G.
περιπαθῆ G.	13. εἶδον F, ἤδη PG.
14. λόγον —	15. γίνεται GC, γένοιτο
16. ἀποφθαλμιῶντες GC.	18. καὶ δὲ
17. ἐκείνων F.	οἰκείων G.
18. καὶ δὲ	φιλιότης CF.
τῶν F. lege καὶ δὴ.	

set, Monomachatum convenit eique omnia et regis et Scytharum
 dicta referens, ut saluti suae consuleret, suasit. hic, ut erat con-
 siliū plenus, ultro imperatorem adiit Dyrrhachiique praefecturam
 praecepit, ira blanditiis mitigata. itaque cum imperatorem salutas-
 set ut Epidamnum discessurus, et litteras, quibus de munere edo-
 cebatur, accepisset, Scythis illis Borilo et Germano ad iter urgenti-
 bus, postero iam die Cpoli Epidamnum et Illyricum proficiscitur.
 sed haud procul a loco qui Pege dicitur, ubi aedes quoque in ho-
 norem dominae meae Virginis deiparae inter Cpolitanas celeberrima
 aedificata est, Alexio patri meo obviam fit. qui ut se conspicati sunt
 invicem, Monomachatus statim lamentari incipit adversus magnum
 domesticum fortunam suam. exulandum sibi esse propter magnam
 quam cum eo gesserit amicitiam. Scythas istos, qui in omnes ma-
 levola mente essent, tota invidiae quasi rota in se acta, et domo et
 carissima hac urbe honoris specie se expellere. cumque singillatim
 lacrimans edocnuisset, quantae servorum istorum apud imperatorem
 fuissent calumniae et qualia perpessus ab ipsis esset, eum quam be-

τοῦ δομεστίκου τῆς δύσεως, οἷος ἐκεῖνος ψυχὴν ἐπικουφίσαι
 P. 39 βαρυνομένην ταῖς συμφοραῖς. καὶ τέλος ἐπειπόντος ὡς ἄρα
 θεὸς εἶη τῶν τοιούτων ἐκδικητὴς καὶ ὡς μεμνησθαι φιλίας
 τῆς πρὸς αὐτὸν ὑπομνήσαντος, ὁ μὲν ἐπὶ τὸ Δυρράχιον ὄρμα,
 τὸν δ' ἀφῆκεν εἰσδύνααι τὴν βασιλεύουσαν πόλιν. ὁ δὲ Μο-5
 νομαχάτος καταλαβὼν τὸ Δυρράχιον καὶ ἀμφοτέρων τὴν πα-
 ρασκευὴν ἀκηκῶς, τὴν τε τοῦ τυράννου Ῥομπέρτου καὶ τὴν
 V. 35 ἐπανάστασιν Ἀλεξίου, ἐν ζυγῷ καὶ σταθμῷ τὰ κατ' αὐτὸν
 διετίθετο. καὶ πρὸς μὲν τὸ φανερὸν ἀντίξως εἶχεν ἐν ἀμφοτέ-
 ροις, εἶχε δὲ τι τὰ τῆς προδήλου μάχης καὶ τοῦ φαινομένου 10
 Β βαθυτέρον. ὁ μὲν γὰρ μέγας δομεστικός γραμμασιν αὐτῷ
 μεμηνύκει τὰ συμπεσόντα, ὅτι τε τῶν ὀμμάτων ἀποστέρησις
 τούτῳ ἠπείλητο καὶ ὡς ἄρα διὰ ταύτην τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν
 μελετωμένην τυραννίδα τοῖς τυραννοῦσιν ἀντεπιτίθεται. καὶ
 χρὴ τοῦτον διαναστῆναι ὑπὲρ τοῦ φίλου καὶ πρὸς αὐτὸν 15
 ἐθελῆσαι πέμψαι ὄθεν δήποτε χρῆμα τούτῳ συνειλεγμένον.
 δεῖ δὴ γὰρ, φησι, χρημάτων καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γε-
 νέσθαι τῶν δεόντων." ὁ δὲ χρήματα μὲν οὐκ ἐπέμψε, φι-
 λοφρονησάμενος δὲ τοὺς πρέσβεις, γράμματα τούτοις ἐπιτίθη-
 σιν ἀντὶ χρημάτων, τοιόνδε νοῦν περιέχοντα, ὡς αὐτὸς μὲν εἰς 20
 C τὴν τήμερον τὴν ἀρχαίαν φιλίαν διαφυλάττει καὶ εἰς τὸ ἐξῆς
 φυλάττειν κατεπαγγέλλοιτο· περὶ δὲ τοῦ ἐπιτεταγμένου χρυ-

2. ὡς ἄρα: ἀλλὰ G, ὡς om. C. 8. ἐν add. F. 9. dele ἐν.
 10. τὰ G duobus punctis superimpositis, acsi deleri oporteret.
 vid. annotat. 15. διαστῆναι CG. 17. δὴ om. CG. 21.
 διαφυλάττειν G. καὶ add. F. 22. κατεπαγγέλλεται G.

nignissima consolatione dignatus est magnus domesticus Occidentis, quo nemo ad erigendum animum afflicto efficacior erat. postremo ubi deum talium iniuriarum ultorem pollicitus, Monomachatum rogavit, ut amicitiae, quae ei secum intercederet, ne oblivisceretur, hic Dyrrhachium abiit, Alexius in urbem reversus est. at Monomachatus cum Dyrrhachium pervenisset, nuntio hinc de Roberti apparatu, illinc de Alexii seditione accepto, caute suis rebus prospexit. ac palam quidem inimicum se ferebat utrique, sed altius animo consilium agitabat. etenim magnus domesticus litteris ei nuntiavit, quae evenissent. excaecationis periculum sibi insitisse. propter hanc necessitatem et affectatum ab inimicis imperium insurrexisse se adversus tyrannos. debere illum pro amico arma capessere et, quantum posset, pecuniae vim sibi mittere; nam pecunia, inquit, opus est, qua deficiente perfici non possunt, quae necessaria sunt." at ille opes non misit; sed legatis bene exceptis, litteras pro pecunia tradidit, iisque amicitiam et servasse se semper et in

σίου σφόδρα μὲν καὶ αὐτὸν γλίχασθαι πέμπειν ὅποσα γε βού-
 λοιτο χρήματα. ἀλλὰ γὰρ ἐπέσχε με πρᾶγμα δίκαιον. καὶ
 γὰρ πρὸς τοῦ βασιλέως Βοτανειάτου πεμφθεὶς καὶ τὰς πί-
 στις τῆς δουλείας αὐτῷ δεδοκώς, οὐ καλὸς ἂν οὐδέ σοι
 5 δόξω καὶ εὔνοος τὰ εἰς βασιλέας ἀνήρ, εἶγε τοῖς σοῖς ἐπιτά-
 γμασιν ἐκ τοῦ σχεδὸν ὑπεῖξομαι. εἰ δὲ τὴν βασιλείαν σοι
 ἐπιβραβεύσειεν ἢ ἄνωθεν πρόνοια, ὡς πρῶτον φίλος ἐγὼ
 πιστὸς ἦν, καὶ μετὰ ταῦτα δοῦλος πιστότατος ἔσομαι." ταῦτα
 τοῦ Μονομαχάτου πρὸς τὸν ἐμὸν πατέρα σχεδιάσαντος καὶ
 10 ἐν ταυτῷ αὐτὸν τε ἅμα, λέγω δὴ τὸν ἐμὸν πατέρα, καὶ τὸν D
 Βοτανειάτην ὑποποιουμένου, πρὸς δὲ τούτοις καὶ πρὸς τὸν
 βάρβαρον Ῥομπέρτον γυμνοτέρους ποιησαμένου λόγους καὶ
 εἰς λαμπρὰν ἀποστασίαν ἀναρρηγνυμένου, πολλὰ κατηγορεῖν
 ἔχω. ἀλλ' εἰσὶ καὶ τὰ τοιαῦτα ἦθη τῶν ἀνθρώπων πα-
 15 λίμβολα καὶ πολλὰ χρώματα μεταλαμβάνοντα κατὰ τὰς τῶν
 πραγμάτων μεταβολάς, καὶ τῷ μὲν κοινῷ οἱ τοιοῦτοι πάντες
 ἀξύμφοροι, ἑαυτοῖς δὲ εἰσὶν ἀσφαλέστατοι τὰ κατ' αὐτοὺς
 καὶ μόνους ἔξυμφέροντα διοικονομούμενοι, καὶ ὡς τὰ πολλὰ P. 40
 ἀποτυγχάνοντες. ταῦτα μὲν οὕτως ὁ τῆς ἱστορίας ἵππος τῆς
 20 λεωφόρου ἐξέδραμε· πάλιν δὲ τοῦτον εἰς τοὺς προτέρους
 δρόμους ἐπαναγάγωμεν, καὶ γεγονότα ἐξήνιον. ὁ γὰρ τοι
 Ῥομπέρτος καὶ πρότερον σφαδάζων πρὸς τὴν καθ' ἡμῶν πε-

2. με om. CG, add. PF. 5. εἰς τὰ βασίλεια G. 8. ἦν PF,
 εἶην CG. 11. τούτοις om. G. 12. γυμνοτέρον CG.
 13. ἀπορηγνυμένου CG. 15. χρήματα καταλαμβάνοντα G.
 17. ἑαυτοῦς P. 18. διακονούμενοι G.

posterum servaturum significavit; pecuniam autem imperatam quod attineret, cupivisse se ipsum, quantum poposcisset, mittere; sed iusta, inquit, causa me detinuit. nam cum in nomen imperatoris Botaniatae, qui me huc delegavit, iuraverim, ne tibi quidem iustus et bono erga imperatores animo esse viderer, si mandatis tuis statim obsecutus essem. quod si incepta tua deus fortunaverit, ego, ut fidus primum amicus fui, ita servus deinceps ero fidissimus." haec Monomachatum patri meo scripsisse et eodem tempore utriusque, et Alexii et Botaniatae, gratiam aucupatum esse, praeterea etiam cum Roberto egisse apertius ac palam defectionem attentasse, id non possum, quin graviter reprehendam. verum ita solent homines inconstantes quique fidem mutant, prout mutantur tempora. rei publicae eiusmodi omnes parum prosunt; sibi ipsis nunquam desunt, privata tantummodo commoda sequentes. quanquam plerumque falluntur. sed aberravit historiae quasi equus a via; itaque rursus in priorem cursum convertendus est, licet effrenatus. Robertus igitur cum iam antea mira flagraret traficiendi cupiditate et Dyrhachium

ραίωσιν καὶ τὸ Δυρράχιον φανταζόμενος, τότε δὴ καὶ μάλ-
 λον ἐξεφλέγετο, καὶ χεῖρας καὶ πόδας ἀκάθεκτος ἦν πρὸς
 τὴν ναυστολίαν, καὶ τοὺς στρατιώτας ἐπέσπευδε καὶ λόγοις
 παροξυντικοῖς παρεθάρρυνεν. ὁ δὲ Μονομαχάτος ταῦτα κα-
 τασκευάσας, καὶ ἄλλην τινὰ τοιαύτην ἀσφάλειαν ἑαυτῷ ἐπι-
 5 κοδομεῖτο. τὸν τε γὰρ Βοδῖνον καὶ τὸν Μιχαηλᾶν τοὺς
 Β ἐξάρχους τῶν Δαλματιῶν διὰ τινων γραφῶν ἑαυτῷ ὑπεποιή-
 σατο φίλους καὶ δωρεαῖς προκατείληφε τὰς γνώμας αὐτῶν,
 θύρας παντοδαπὰς ἑαυτῷ ὑπανοίγων. εἰ γὰρ τοῦ τε Ῥομ-
 πέριτου καὶ Ἀλεξίου ἀστοχήσεις καὶ ἀμφοτέρων ἀποκριθεῖν,
 10 εὐθὺς Δαλματίας ἐλάσεις, πρὸς τε Βοδῖνον καὶ Μιχαηλᾶν
 αὐτόμολος γενησόμενος. ἐχθρῶν γὰρ τούτων ἀναφανέντων,
 λοιπὸς ἄρα ὁ Μιχαηλᾶς κατηλπίζετο τούτῳ καὶ ἐτέρωθεν ὁ
 Βοδῖνος, πρὸς οὓς καὶ φυγεῖν παρεσκεύαστο, τῶν ἀπὸ τοῦ
 V. 36 Ῥομπέριτου δηλονότι καὶ Ἀλεξίου ἀντιπνευσάντων αὐτῷ. 15
 ταῦτα μὲν ἐχέτω ταῦτα. καιρὸς δὲ ἤδη τραπέσθαι πρὸς τὴν
 C βασιλείαν τοῦ ἑμοῦ πατρὸς καὶ ὅπως καὶ ἐξ οἴων ἀφορμῶν
 εἰς τὸ βασιλεύειν ἐλήλυθε, διηγῆσασθαι. οὐ γὰρ τὰ πρὸ
 τῆς βασιλείας αὐτῷ ἐσκεψάμην ἐρεῖν, ἀλλὰ καὶ ὅσα βασιλεύων
 κατώρθωκεν ἢ ἐξήμαρτεν, εἴτε τέως σφαλέντα τοῦτον εὐρή-
 20 σομεν ἐν ἅπασι δι' ὧν βαδιούμεθα. οὐ γὰρ ὡς πατρὸς φει-
 σαίμην, εἴ γέ μοι παρασταίῃ τι τῶν ἐκείνῳ μὴ καλῶς πε-
 πραγμένων· οὐδὲ διὰ τὴν ὑποτρέχουσαν ὑποψίαν, ὅτι πα-

5. τοιαύτην add. F.

10. εὐστοχήσεις CG.

13. τοῦτο G.

16. lege ἐχέτω ταύτη.

18. ἐλήλυθεν P.

19. εὐρεῖν CG.

22. περισταίῃ CG. ἐκείνου CG.

semper cogitaret, tum magis etiam incensus, manibus pedibusque
 expeditionem urgebat, et milites oratione confirmabat impellebatque.
 Monomachus autem, rebus ita paratis, etiam aliud sibi perfugium
 ita prospexit. nam Bodinum et Michaelam, Dalmatiae exarchos, lit-
 teris muneribusque missis, sibi conciliavit, quo plures sibi salutis
 quasi ianuae paterent. si enim spe et in Roberto et in Alexio posita
 excideret et ab utroque reiiceretur, in Dalmatiam statim ad Bodinum
 et Michaelam transfugere placuit. nam illorum ubi animum hostilem
 cognovisset, reliquam spem cum in Michaela tum in Bodino colloca-
 bat; ad quos etiam fugiturus erat, Roberto et Alexio adversanti-
 bus. sed haec hactenus. iam enim tempus monet, ut ad patris
 mei imperium transeamus et quomodo quibusve de causis ad prin-
 cipatum evectus sit, exponamus. nam non solum, quae ante im-
 perium egerit, referre nobis proposuimus, verum etiam, quae im-
 perio potitus bene aut male gesserit, etiamsi in omnibus, quae enar-
 randa nobis sunt, offendisse eum inveniamus. non enim parcam ut

τήρ ἐστι, περὶ οὗ συγγράφομεν τὰ κατορθώματα, τοῦτο παραδραμούμεθα. ἐν ἑκατέροις γὰρ ἀδικήσομεν τὴν ἀλήθειαν. ἐμοὶ γὰρ τοῦτον ἐχούσῃ σκοπὸν ἄνωθεν, καθάπερ πολλάκις εἴρηται, ὑπόθεσις ὁ πατήρ καὶ βασιλεὺς ὑποβέβληται. τὸν οὖν Ῥομπέρτον ἐκεῖσε καταλελοιπότες, οὔπερ ὁ λόγος αὐτὸν ἡγάγειο, τὰ κατὰ τὸν βασιλέα σκοπῶμεν ἤδη· τοὺς τε πολέμους καὶ τὰς μάχας τὰς πρὸς τὸν Ῥομπέρτον ἐν ἑτέρῳ λόγῳ ταμιενσόμεθα.

1. τοῦτῳ F. 3. ταύτην F. 4. ὁ βασιλεὺς G. 5. ἐκεῖσε
 FP, ἐκείνον CG. 6. τοὺς δὲ? 8. ταμιενσώμεθα G.

patri, si quid cognovero, quod minus bene ab eo gestum sit; nec ut suspicionem evitem, patrem esse, cuius res bene gestas conscribam, id omittam. utraque enim ratione veritatem contaminarem. hoc ego consilio, quemadmodum saepius significavi, res ab imperatore patre meo gestas scribere aggressa sum. Roberti igitur historia illic quo eam perduximus relicta, ad imperatorem Alexium iam animum convertam, bella et proelia adversus Robertum alio libro enarratura.

ΑΛΕΞΙΑΣ Β.
ALEXIADIS LIBER II.

ARGUMENTUM.

Comneni tres, Manuel, Isaacius, Alexius, rerum gestarum gloria insignes. Isaacii et Alexii apud imperatorem Botaniatem gratia. ab invidia Borili et Germani tutatur Maria Augusta, quae Alexium adoptat (1). Synadenus quidam designatur regni successor, Constantino Mariae filio neglecto. matris inde moerorem Comneni levant foedusque cum ea ineunt (2). capta a Turcis Cyzico, Alexius operam suam imperatori pollicetur (3). Comnenorum excaecationem Germanus et Borilus moliuntur. quo illi cognito, rebellare statuunt. nocturna secessio (4). Anna Dalassena Comnenorum mater in monasterio Petriorum includitur imperatoris iussu (5). coniurati Tzurulum conveniunt. Caesar Iohannes Ducas ad Comnenos deficit, cuius hortatu Cpolin tendunt (6). deliberatio Schizis habita, uter Comnenorum eligendus imperator. Alexio repugnanti Isaacius ipse purpuram defert (7). Melisseni, imperium in Oriente affectantis, legatio artibus Manganis scribae ducitur (8). interea Cpolis velitationibus tentata. Botaniatis desperatio de rebus suis. immortales et Barangi fidissimi (9). Comnenorum ad Melissenum responsum. Cpolis capitur proditione (10). Botaniates Melissenum arcessit. Georgius Palaeologus ne id fiat impedit (11). eius pater Nicephorus, Botaniatae ad extremum fidus, de pace Comnenos frustra adit. patriarcha Botaniatae persuadet, ut imperio cedat (12).

P. 43 1. "Ὅθεν μὲν οὖν ὁ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος ὤρμητο καὶ ἐξ
V. 39 οἴου γένους, τὸν βουλόμενον εἰδέναι εἰς τὰς τοῦμοῦ Καίσα-

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ Β Γ. 1. μὲν om. CG.

1. Unde et quo genere imperator Alexius ortus fuerit, qui nosse cupit, eum ad Caesaris mei historias remitto; indidem quae

ρος συγγραφὰς παραπέμπομεν· ἀλλὰ δὴ καὶ τὰ περὶ τοῦ
 βασιλέως Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου ἐκεῖθεν ἐλκύεται.
 Μανουὴλ μὲν οὖν τὸν πρωτότοκον ἀδελφὸν Ἰσαακίου καὶ
 Ἀλεξίου καὶ τῶν λοιπῶν τῶν ἐξ Ἰωάννου τοῦ Κομνηνοῦ καὶ
 5 πρὸς πατρὸς ἐμοῦ πάππου καταγομένων, στρατηγὸν αὐτοκρά-
 τορα ἢ Ἀσία εἶχεν ἅπασα, τοῦ προβεβασιλευκότος Ῥωμανοῦ
 τοῦ Διογένους τοῦτον προχειρισαμένου, αὐθις δὲ καὶ τὸν Β
 Ἰσαάκιον δοῦκα ἢ Ἀντιόχου ἐκκληρώσατο, πολλοὺς πολέμους
 καὶ μάχας ἀγωνισαμένους, πολλὰ δὲ καὶ τρόπαια κατὰ τῶν
 10 ἀντικειμένων στήσαντας. καὶ μετ' αὐτοὺς οὐμὸς πατὴρ
 Ἀλέξιος στρατηγὸς αὐτοκράτωρ προὔβεβλητο κατὰ τοῦ Οὐρσε-
 λίου παρὰ τοῦ τότε βασιλεύοντος Μιχαὴλ τοῦ Δούκα ἀπο-
 σταλείς. ὡς δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ Νικηφόρος περιδέξιον τοῦ-
 τον περὶ τὰ πολεμικὰ ἐθεάσατο, ἀκηκῶς δὲ καὶ ὅπως περὶ
 15 τὴν ἑω συνῶν τᾶδελφῶ Ἰσαακίῳ ὑπὲρ τὸν αὐτοῦ χρόνον ἐν
 διαφόροις ἀγῶσιν ἐμπέπτωκεν ἀριστεὺς ἀναφανεῖς καὶ ὅπως
 τὸν Οὐρσέλιον κατετροπώσατο, διαφερόντως ἠγάπα καὶ τοῦ C
 Ἰσαακίου οὐκ ἔλαττον. καὶ ἐνστερνιζόμενος ἄμφω τᾶδελφῶ
 ἰλαρὸν ἐνητένιζεν, ἔστιν οὗ καὶ αὐτῆς τῆς τραπέζης ἀξίων.
 20 ἀνέφλεγε τοῦτο τὸν κατ' αὐτῶν φθόνον καὶ μᾶλλον τῶν εἰρη-
 μένων δύο βαρβάρων Σθλαβογενῶν, τοῦ τε Βορίλου φημί

2. ἐκεῖθεν : ἐκεῖνον C. 3. οὖν om. C. 4. τῶν prius add. GA.
 Ἰωάννη A. 5. κατηγμένων A et in margine CPG. 6.
 πᾶσα εἶχε AG. 8. δοῦκαν G. 9. ἀγωνισάμενον CG, ἀγω-
 νισαμένου A. πολλὰ καὶ P. 10. στήσαντας CG. 15.
 τῶ ἀδελφῶ A. τοῦ αὐτοῦ χρόνου A. 19. τῆς αὐτῆς τρ. P.
 20. αὐτὸν A. 21. Βορίλα G.

ad Nicephorum Botaniatem imperatorem pertinent, petenda sunt. Manuel igitur, frater Isaacii et Alexii ceterorumque Iohannis Comneni, avi mei paterni, filiorum natu maximus, summa potestate Asiae universae praefuit: quam provinciam qui antea regno potitus erat Romanus Diogenes ei demandaverat; Isaacius autem dux Antiochiae erat. uterque multa proelia et pugnas commisit, multasque de hostibus reportavit victorias. post hos Alexius pater meus imperator summus adversus Urselium a Michaelē Duca, qui tunc rebus praeerat, missus est. cuius ubi in rebus bellicis dexteritatem imperator Nicephorus cognovit audivitque, Alexium in Oriente sub Isaacii fratris auspiciis supra aetatem in variis certaminibus fortem se praebuisse, eiusdemque consilio Urselium oppressum esse, in praecipua eum nec minore quam Isaacium gratia habuit. cumque fratrem utrumque in sinu gestaret, benigno vultu eos adspiciebat, interdum ipsi mensae adhibebat. excitabat ea res cum aliorum in eos invidiam, tum maxime barbarorum, quos supra commemoravimus, Slavonici generis, Borilum

καὶ τοῦ Γερμανοῦ. ὄρωντες γὰρ τὴν τοῦ βασιλέως ἐς αὐτοὺς
 εὐμένειαν καὶ ὅτι καθ' ὥραν ταῖς τοῦ φθόγου τοξείαις βαλ-
 λόμενοι ἄτρωτοι διαμένουσιν, ἐξετήκοντο. τὸν γὰρ Ἀλέξιον,
 κὰν οὐπω τὸν ἱούλον ἐπανθοῦντα εἶχεν, ἐν πᾶσιν εὐδοκι-
 μοῦντα ὄρων ὁ βασιλεὺς, στρατηγὸν αὐτοκράτορα τῆς ἐσπέ- 5
 D ρας ἀναδείκνυσι, τῷ τῶν προέδρων τετιμηκῶς ἀξιώματι. ὅσα
 μὲν οὖν καὶ κατὰ τὴν ἐσπέραν οὗτος ἀνέστησε τρόπαια, καὶ
 ὀπόσους ἀποστάτας καταγωνισάμενος ζωγρίας ἤγε τῷ βασιλεῖ,
 ἀρκούντως προλέλεκται. ἀλλὰ ταῦτα τοῖς φθονοῦσιν οὐκ
 ἤρεσκεν, ἐξέκαε δὲ μᾶλλον αὐτῶν ἀναφλέγοντα τὸν φθόνον. 10
 οἱ καὶ πολλὰ μὲν ὑπειονθόρουζον βυσσοδομοῦντες κατ' αὐτῶν,
 πολλὰ δὲ καὶ κρύφια λέγοντες τῷ βασιλεῖ, τινὰ δὲ καὶ εἰς
 P. 44 τοῦμφανές, ἄλλα δὲ καὶ δι' ἐτέρων, μεθοδείαις τισὶ χρώμε-
 νοι, ἐκποδῶν τούτους γενέσθαι παντοίως ἐσπούδαζον. ἀπο-
 ρία γοῦν συνεχόμενοι οἱ Κομνηνοί, δέον ἐλογίσαντο τοὺς 15
 περὶ τὴν γυναικωνίτιν ὑποποιήσασθαι καὶ δι' αὐτῶν τὴν τῆς
 βασιλίδος ἐπὶ πλεόν εὐμένειαν ἐπισπάσασθαι. ἐπαγωγοὶ γὰρ
 οἱ ἄνδρες καὶ λιθίνην καταμαλάξαι ψυχὴν δυνάμενοι καὶ
 παντοίοις ἐπιχειρήμιοι. τοῦτο ἤδη κατώρθου ὁ Ἰσαάκιος,
 V. 40 πάλαι πρὸς αὐτῆς ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἐξαδέλφῃ εἰς κῆδος προσλη- 20
 φθείς, ὁ γενναιοτάτος ὢν ἐν λόγοις καὶ πράξεσι καὶ τὰ πλεῖ-
 στα τοῦμῳ πατρὶ ἐμφερῆς. ἀλλ' ἐπεὶ τὰ περὶ αὐτὸν καλῶς

7. καὶ prius om. G. 8. ζωγρίαν A. 9. φθονοῦσιν: δούλοις A.
 11. αὐτοῦ C, αὐτὸν A. 13. καὶ om. AF. 17. εὐμένειαν
 ἐπὶ πλεόν G. 20. αὐτὸν CG. ἀδελφῇ A. 22. τῷμῳ?
 περὶ: πρὸς A.

dico et Germanum. qui cum Comnenos imperatoris gratia florere et,
 licet quavis occasione telis obtrectationis petitos, incolumes permanere animadvertent, contabescebant. quoniam enim Alexium, imberbem adhuc iuvenem, imperator feliciter omnia gerentem vidit, Occidentis exercitibus summo imperio eum praefecit, dignitate praesidis iam ornatum. qui quam multa in Occidente constituerit tropaea, quot tyrannos debellarit captosque ad imperatorem duxerit, abunde narravimus. ea res nequaquam inimicis placebat, sed ardescendentem eorum invidiam magis etiam inflammabat. itaque clandestinis eos oppugnabant consiliis, multa imperatori secreto deferebant, quaedam palam, alia etiam per alios, artibusque variis usi, ad perniciem eorum incumbabant. in tali periculo Comneni eos, qui gynaecei curam habebant, conciliandos sibi duxerunt, quo se magis in gratiam Augustae insinuarent. persuadendo enim isti valent et vel saxeam animum flectere possunt idque variis modis. Isaacio eo melius res cessit, quod Augusta ei dudum ipsam ex sorore neptem in matrimonium dederat,

προκεχώρηκε, πολλὰ φροντίζων ἦν περὶ τὰδελφοῦ, καὶ ὅσον Β
 ἐκεῖνος τούτῳ εἰς τὴν τοῦ κήδους τότε συνήρητο ὑπέθεσιν,
 τοσοῦτον οὗτος ἐσπουδάκει μηδ' αὐτὸν τῆς βασιλίδος πορρω-
 τέρῳ καθεστάναι. Ὅρεστην μὲν οὖν καὶ Πυλάδην φίλους
 5 ὄντας τοσοῦτον τὸν πρὸς ἀλλήλους πόθον ἔχειν φασίν, ὡς ἐν
 καιρῷ μάχης ἀμελεῖν μὲν ἑκάτερον τῶν καθ' ἑαυτοῦ πολε-
 μίων, ἀμύνειν δὲ τοὺς ἐπιφερομένους θάτερον, καὶ προαρ-
 πάζειν ἄτερον τὰς πρὸς θάτερον ἐρχομένας τῶν οἰστῶν βολάς,
 τὰ στέρνα ὑπέχοντας. τοιοῦτον καὶ ἐπὶ τούτοις ἦν συνθορᾶν.
 10 ἄμφω γὰρ τὰδελφῶ καὶ τοὺς κινδύνους προαρπάζειν ἐβού-
 λοντο, καὶ τὰς ἀριστείας καὶ τὰς τιμὰς καὶ ἀπλῶς τὰγα-
 θὸν θάτερον ἴδιον ἄτερος ἐλογίζετο, καὶ αὐτὸ θούνατιόν. το-
 σοῦτον τὸν πόθον πρὸς ἀλλήλους εἶχον. τὰ μὲν οὖν κατὰ
 τὸν Ἰσαάκιον οὕτως ἐκ θείας ᾤκονόμητο προνοίας· οὐ πολὺ
 15 τὸ ἐν μέσῳ, καὶ οἱ περὶ τὴν γυναικωνῆτιν ταῖς τοῦ Ἰσαακίου
 ὑποθημοσύναις παραπεῖθουσι τὴν βασιλίδα νιοθετήσασθαι
 τὸν Ἀλέξιον. πείθεται τούτοις, κάπειδ' ἡ περὶ τὰ βασίλεια
 κατὰ τινα κυρίαν ἡμέραν καὶ ἄμφω γεγόνατον, ἡ βασιλὶς
 νιοθετεῖ τὸν Ἀλέξιον κατὰ τὸν παρακολουθήσαντα περὶ τῶν
 20 τοιούτων πάλαι τύπον. ἀνέσφηλε γοῦν τοῦ λοιποῦ τῆς πολλῆς Δ
 φροντίδος ὁ μέγας τῶν ἐσπερίων στρατευμάτων δομέστικος.
 κάκτοτε θαμὰ τοῖς βασιλείοις ἄμφω φοιτῶντες καὶ τὴν τοῖς

1. τ' ἀδελφοῦ AF, τοῦ ἀδελφοῦ PG. 8. πρὸς τὰς εἰς θάτερον
 CG. 9. ὑπέχοντα A. 10. ἀδελφῶ A. ἡβούλοντο A.
 11. τε καὶ τιμὰς A. 12. θάτερους P. 16. πείθουσι A.

quippe qui pacis bellique artibus unus omnium maxime floreret et pleraque patri meo similis esset. hanc igitur conditionis felicitatem nactus, ut frater se olim in impetrandis nuptiis adiuverat, ita ipse omni ope annitebatur, ne ille minore apud imperatricem in gratia esset. Orestem ferunt et Pyladem amicos tanto in se amore fuisse, ut in proelio alter alterum, suo quisque periculo neglecto, ab hostium impetu defenderet ac tela, quae alterum peterent, alter exciperet, suo oblato pectore. tale quid etiam in his cernere licuit. nam uterque frater cum pericula alterius praeripere paratus esset, tum praemia et honores et bona denique omnia alterius alter habebat sua, et vice versa: tanto in se invicem flagrabant amore. atque Isaacii quidem rebus divina providentia ita constitutis, brevi post gynaecii administri, Isaacio auctore, imperatrici suasere, ut Alexium adoptaret. quibus illa obtemperans, die constituto, cum ambo in palatio adessent, Alexium adoptat more soleanni. idque in posterum maxima certe sollicitudine magnum occidentalium exercituum domesticum liberavit. frequenter exinde ad domum regiam uterque ventitabat et salutato,

βασιλεῦσι προσήκουσαν ἀποπληροῦντες προσκύνησιν καὶ μικρὸν ἐγκατεροῦντες, τῇ βασιλίδι προσήρχοντο. ταῦτα ἐπὶ πλέον τὸν κατ' αὐτῶν φθόνον ἐξέκαε. τοῦτο δὲ διὰ πολλῶν οἱ Κομνηνοὶ βεβαιούμενοι, δείσαντες, ἵνα μὴ ἀμφοτέροι ταῖς πάγαις αὐτῶν ἀλόντες οὐδένα τὸν ἐπαρήγοντα ἔχωσι, τρόπον 5 ἐζήτουν, δι' οὗ τὸ ἀσφαλὲς Θεοῦ συλλαμβανομένον ἑαυτοῖς περιποιήσαιντο. πολλοὺς οὖν λογισμοὺς σύναμα τῇ μητρὶ P. 45 ἀνελίξαντες καὶ πολλὰ πολλάκις διασκεψάμενοι, μίαν εὐρον κατὰ ἄνθρωπον σωτηρίας ἐλπίδα. ἣ δὲ ἦν τῇ βασιλίδι προσελθεῖν, ὀπηγίκα αἰτίαν τινὰ εὐπρόσωπον πρὸς τοῦτο σχοῖεν, 10 καὶ τὸ ἀπόρητον ἐξειπεῖν. εἶχον δὲ ὁμως ὑποβρούχιον τὴν βουλήν καὶ οὐδενὶ τὸ παράπαν τὸ σκοπούμενον ἐξεκάλυπτον. προσεῖχον δὲ καθάπερ οἱ θαλάττιοι, μὴ τὸ θήραμα προσοβήσωσιν. ἀποδραῖναι μὲν γὰρ ἐμελέτων, ἐπεφόβητο δὲ ἄρα τοῦτο πρὸς τὴν βασιλίδα εἰπεῖν, μὴ πως ἐκείνη φθάσῃ τὰ 15 κατ' αὐτοὺς παραδηλώσῃ τῷ βασιλεῖ, καὶ ἀμφοτέρων κηδομένη καὶ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀνδρῶν. τούτου τοίνυν κατεγνωκότες τοῦ σκέμματος, ἄλλοσε τρέπουσι τὴν βουλήν. δεινοὶ γὰρ τοῖς παραπεπτωκόσι καιροῖς ἀποχρήσασθαι.

2. Ἐπεὶ γὰρ ὁ βασιλεὺς τεκνογονεῖν διὰ τὸ γῆρας οὐκ ἐπε- 20 φῦκει, δεδιὼς δὲ καὶ τὸ ἄφικτον τῆς τοῦ θανάτου τομῆς, περὶ τοῦ διαδεξομένου διεσκοπεῖτο. ἦν δὲ τηρικαῦτα Συναδηνός τις

1. ἀναπληροῦντες G.	3. κατ' om. G.	4. ἵνα om. A.	5. οὐδὲ τὸν PA.
14. μὲν om. GA.	15. τῷ βασ. παραδηλ. τὰ κατ' αὐτοὺς P.	16. δηλώσῃ A.	19. περιπεπτωκόσι A.
21. τε καὶ G.	22. διαδεξομένου C, διαδεξαμένου PGA.		

ut decet, imperatore, mox Augustam adibant. ea res inimicorum invidiam auxit. quod cum a multis Comneni rescivissent, veriti, ne si ambo circumventi essent insidiis, auxilio prorsus carerent, consultabant, quomodo incolumitatem deo iuvante servarent. postquam, multis deliberationibus cum matre habitis, varia dispexere, haec una humane aestimantibus salutis via visa est, ut imperatricem occasione oblata adirent et quid consilii ceperint, indicarent. tamen rem pectore reconditam servabant neque ulli omnino credebant, sed ut piscatores cavebant, ne praedam antea perterrefacerent. etenim fugae capessendae consilium ceperant; quod tamen cum Augusta communicare verebantur, ne imperatori renuntiaret, utpote de utrisque et viro et Comnenis sollicita. itaque hoc consilio omisso, alio se vertunt. nam ita comparati erant, ut temporum opportunitate optime uti possent.

2. Imperator procreando exacta aetate impar, cum mortem nemini non certam reformidaret, successorem imperii quaesivit. erat autem Synadenus quidam ex Oriente profectus, illustri genere, forma

εἰς ἀνατολῶν ὁρμώμενος, ἐκ γένους λαμπροῦ, τὸ εἶδος ὠραῖος,
 τὴν φρένα βαθύς, ῥωμαλέος τὴν χεῖρα, τὴν ἡλικίαν εἰς μει-
 ράκιον παραγγέλλων καὶ ἄλλως δὲ προσήκων αὐτῷ κατὰ γέ-
 νος· τῶν ἄλλων μᾶλλον ἐσκέπτετο διάδοχον αὐτὸν τῆς βα- C
 5 σιλείας καταλιπεῖν, καθάπερ τινὰ πάτριον κληρὸν τὸ κράτος
 αὐτῷ διδοῦς, κακῶς βουλευόμενος. ἔξὸν γὰρ αὐτῷ τὸ ἀσφα- V. 4
 λές μέχρι τέλους περιποιήσασθαι, ἅμα δὲ καὶ δίκαιόν τι
 σκοπεῖν τὴν αὐτοκράτορος ἐξουσίαν τῷ τῆς βασιλίδος υἱῷ
 Κωνσταντίνῳ καταλιπεῖν καὶ ὡς οἶόν τινα κληρὸν πρὸς πεί-
 10 πον καὶ πατρὸς αὐτῷ διαφέρουσαν, καὶ τὴν βασιλίδα μᾶλλον
 διὰ τοῦτο ἐπ' αὐτῷ θαρρεῖν καὶ τὸ εὖνον ἐπαύξειν, λέλη-
 θεν ἑαυτὸν ὁ γηραλέος ἀδικά τε καὶ ἀξύνφορα διασκοπούμε-
 νος καὶ κατὰ τῆς ἑαυτοῦ κεφαλῆς τεκταίνων κακά. τούτων
 ὑποψιθουριζομένων ἦσθετο ἡ βασιλὶς καὶ περίλυπος ἦν, τὸν D
 15 τοῦ παιδὸς κίνδυνον ὑφορωμένη. καὶ ἦν ἀθυμοῦσα μὲν,
 οὐδενὶ δὲ τὴν λύπην ἐξορχουμένη. ταῦτο τοὺς Κομνηνοὺς οὐ
 διέλαθεν. εὐκαιρίαν οὖν, ἣν ἐζήτουν, εὐρηκότες, τῇ βασι-
 λίδι προσελθεῖν ἐβουλεύσαντο. τῆς δὲ πρὸς αὐτὴν ὀμιλίας
 τὴν καταρχὴν ἡ μήτηρ τῷ Ἰσαακίῳ ἐπέτρεψε, συμπαρόντος
 20 αὐτῷ τᾶδελεφοῦ Ἀλεξίου. τῶν δὲ προσελθόντων τῇ βασιλίδι,
 ὁ Ἰσαακίος φησι πρὸς αὐτὴν “οὐχ ὡς χθὲς καὶ πρότετα
 ὀρῶμέν σε, δέσποινα, ἔχουσαν, ἀλλ' ὡς ὑπὸ λογισμῶν ἀνεκ-

2. ἐς A. 4. μᾶλλον τοῦτον ἐσθ. διαδ. αὐτοῦ A. 11. ἐπ' αὐτῷ
 δι' αὐτὸ τοῦτο A. ἐπάξειν C. 13. κατὰ om. P. 17. οὖν ἀνα-
 καλύπτουσα ἐζήτουν καὶ εὐρηκότες G, οὖν ἐζήτουν καὶ εὐρηκότες
 A, ἀνακαλύπτουσαν P in margine. 22. ὦ δέσποινα A.

eximia, alto animo, manu fortis, aetate adolescentulus. huic, etiam neces-
 situdine sibi iuncto, prae ceteris imperii tanquam paternam hereditatem
 tradere in animo erat, quanquam imprudenti consilio. cum enim in-
 columitate usque ad supremum diem frui licuisset et, sicut aequum
 erat, regnum Constantino imperatricis filio relinquere, ad quem pa-
 tris avique quasi hereditate pertinebat: quo facto, ipsa quoque Augu-
 sta maiorem et fiduciam et benevolentiam erga maritum habuisset:
 senex, iniquo illo ac parum utili consilio inito, suo ipse capiti per-
 niciem imprudens struxit. id ubi rumore imperatrix accepit, maximo
 dolore afflicta est, de filii salute timens. ceterum quamvis animo
 esset sollicito, nemini doloris causam detexit. nequaquam tamen Co-
 mnenos res fugit, qui opportunitatem quam expetiverant nacti, adire
 imperatricem statuunt. Isaacius sermonem, praesente Alexio, ordiri
 a matre iussus, cum Augustam convenissent, “quid est, inquit, do-
 mina, quod te non ut heri ac nudius tertius hilarem cernamus, sed
 tacitis curis anxiam, quasi neminem habeas satis fidum, quocum com-

φόρων δακρυμένην καὶ σκεπτομένην, ὡς μὴ θαρρεῖν ἔχου-
 P. 46 σαν, πρὸς ὃν ἂν ἐκκαλύψειας τὸ ἀπόρητον." ἡ δὲ τέως
 μὲν ἐμφαίνειν οὐκ ἤθελε, βύθιον δὲ τι στενάζασα "οὐ χρῆ"
 φησι "τοὺς ἀλλοτρίαν οἰκοῦντας ἐπερωτᾶν· αὐτὸ γὰρ τοῦτο
 εἰς λύπην αὐτοῖς ἀξιόχρεων. ἐμὲ δέ, φεῦ, οἷα ἔξ οἶων διε- 5
 δέξατο καὶ ὁποῖά μοι, ὡς εἶοικε, μετ' οὐ πολὺ ταμιεύεται!"
 οἱ δὲ ἀποστάντες πλείω μὲν ῥήματα οὐ προσέθεντο· ἐς γῆν
 δὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐπερείσαντες καὶ περιστείλαντες ἄμφω
 τῷ χεῖρι, σύννοους πρὸς μικρὸν εἰστήκεσαν, εἶτα τὴν συνήθη
 προσκύνησιν ποιησάμενοι, οἵκαδε ἀπήεσαν ἀγωνιῶντες. τῇ δ' 10
 ὑστεραίᾳ πάλιν προσερησόμενοι ἤκουσιν. ἰλαρώτερον δὲ ἢ
 B πρῶην ἀτενίζουσαν τούτοις ὄρωντες, προσίασιν ἄμφω καὶ φα-
 σιν "σὺ μὲν δεσπότης, ἡμεῖς δὲ δοῦλοι εὐνούστατοι, πᾶν ὀτι-
 οῦν ἐτοιμῶς ἔχοντες ὑπὲρ τῆς σῆς βασιλείας παθεῖν. καὶ
 μή σε λογισμὸς τις διαταραττέτω, εἰς διψυχίαν ὄλωσ εἰσάγων." 15
 ἐκ τούτων οὖν τῶν λόγων τὰ πιστὰ δεδοκότες τῇ βασιλίδι
 καὶ ἀπαλλάξαντες ἑαυτοὺς ὑποψίας ἀπάσης, τὸ ἀπόρητον ἤδη
 συνίεσαν. ὄξεις δὲ ὄντες καὶ ἀγχίνοι καὶ δεινοὶ θηρᾶσαι
 ἀνθρώπων ἔξ ὀλίγων ῥημάτων βαθέως ἐγκειμένην γνώμην καὶ
 τέως ἀπόρητον, καὶ αὐτίκα μάλα προσετίθεντό τε τῇ βασι- 20
 C σιλίδι καὶ ἐκ πολλῶν εὐνοῦς αὐτοὺς φανερωῶς κατεστήσαντο
 καὶ πᾶν εἰς ὅπερ ἂν αὐτοὺς προσκαλοῖτο, ἐκθύμως ἐπαμύνειν

2. ἂν ἐκκαλύψειας C, ἀνακαλύψειας P, ἀνακαλύψαι G. 3.
 ἐκφαίνειν A. 9. σύννοους PG, recte CA. 10. δὲ G. 13.
 εὐγνώμονες A et in margine GP. 18. lege συνίεσαν, ὄξεις
 τε ὄντες, puncto post ἀπόρητον posito. 20. τε τῇ A, τότε
 δὴ P, τότε τῇ G. 21. κατεστήσαντο G, καταστήσαντες PA.

municare rem possis?" illa tunc se aperire noluit, sed suspirans "non decet, inquit, qui peregre degunt, qua re angantur; rogare; nam hoc ipsum ad aegritudinem satis causae est. me vero, eheu, ut aliud ex alio afflixit; quam vereor, ne graviora mox inferantur mala." ad haec illi nihil amplius locuti; sed deiectis in terram oculis complicatisque manibus, postquam solliciti aliquamdiu adstitero, consueta salutatione perfuncti, domum abeunt. postridie iterum allocuturi veniunt; cumque hilariorem eius vultum cernerent, propius uterque accedit et "tu quidem domina, inquit, nostra es, nos servi fidissimi, quidvis pro maiestate tua parati perpeti. ne cura te ulla conturbet neve suspensio sis animo." his dictis, cum imperatrici fidem dedissent, omni suspitione amota, percipiunt iam, quod occultum habebat. quippe acuti erant et sagaces atque ex paucis verbis hominum sententiam mente reconditam necdum prolatam assequi poterant. ac statim imperatricis causam amplexi, prolixo de voluntate aperteque confirmant et quodcunque iuberet periculum libenter se propulsaturos promittunt. gavisuros se cum gaudente,

κατεπηγγείλαντο. συγχαίρειν τε χαιρούση καὶ λυπούμενη συνα-
 μιᾶσθαι, τοῦτο δὴ τὸ ἀποστολικόν, μάλα προθύμως συνέ-
 θετο. καὶ ὡς ἀδτιγενεῖς ἤξιουν τούτους λογίζεσθαι καὶ συν-
 ἤθεις κἀκείθεν ὀρωμένους ὄθεν καὶ αὐτῆ, τοσοῦτον ἐπει-
 5 πόντες, ὡς εἴ τι παρὰ τῶν φθορούντων αὐτῆ τε τῆ δεσποίνῃ
 καὶ τῷ αὐτοκράτορι κατ' αὐτῶν εἰσηγηθεῖη, τοῦτο αὐτοὺς
 μὴ διαλανθάνοι τὸ παραυτίκα, ἵνα μὴ λάθωσι ταῖς πάγαις
 τῶν ἐχθρῶν ἐμπεσούμενοι. τοῦτό τε ἤξιουν καὶ θαρρεῖν ἐκέ-
 λευον, ὡς σὺν θεῷ γε φάσαι τὴν δυνατὴν μετὰ προθυμίας D
 10 εἰσενεγκεῖν βοήθειαν, ὡς ἑαυτῶν γε ἔνεκα μὴ ἐκπετωκέναι V. 42
 τῆς βασιλείας τὸν ταύτης υἱὸν Κωνσταντῖνον. καὶ δὴ καὶ δι'
 ὄρκων ἐμπεδοῦν ἤθελον τὰ συνδόξαντα. οὐδὲ γὰρ ἐνὴν δια-
 τρεῖβειν διὰ τοὺς ἐποφθαλμιωῶντας. τῆς τε πολλῆς ἀνεκουφί-
 σθησαν λύπης οἱ ἄνδρες καὶ ἔξανέφερον. καὶ τὸ ἀπὸ τοῦδε
 15 μεθ' ἱλαρωτέρου προσώπου τῷ βασιλεῖ διελέγοντο, ὁποδαποὶ
 ἐκεῖνοι καὶ μᾶλλον ἄτερος τούτων Ἀλέξιος συστιάσαι ἀπόρη-
 τον ἔννοιαν καὶ βυσσοδομευομένην ἐπιβουλήν τοῖς φαινομέ- P. 47
 νοις προσχήμασι. ἐπεὶ δὲ ὁ φθόνος μᾶλλον εἰς πρσὸν
 ἀνήπτετο μέγιστον, καὶ οὐδὲν τοῦ λοιποῦ τῶν πρὸς τὸν βα-
 20 σιλέα κατ' αὐτῶν λεγομένων αὐτοὺς διελάνθανε κατὰ τὰ πρώην
 συνδόξαντα, ἐγίνωσκον δὲ καὶ τοὺς δύο παραδυναστεύοντας
 δούλους βουλευομένους ἐκποδῶν τούτους ποιήσασθαι, οὐκέτι

1. κατεπηγγείλατο C. χαιρούση A, συγχαίρουση PG. 3.
 τούτοις G. 6. εἰσηγήσαίτο P, alterum G. 8. ἐκέλευεν

G. 15. ὁποδαπὲς οἱ ἐκεῖνοι P, ὁποδαποὶ C, ὁποδαπος ἐκεῖ-
 νος G, .. ποδαποὶ ἐκεῖνοι A. 17. βυσσοδομεύειν A. 18.
 μᾶλλον om. A. 21. ἐγίνωσχε GC. 22. βουλομένους A.

cum flente fleturos, iuxta illud apostoli; quare se pro popularibus
 amicisque, eadem civitate ortis, haberet. id unum rogant, si quid
 inimici vel apud ipsam vel apud imperatorem adversus se pro-
 ferrent, extemplo renuntiaret, ne insidiis eorum opprimerentur. cete-
 rum bono animo sit, hortantur. deo iuvante se, quantum possent,
 alacriter auxilium laturos neque unquam passuros esse, ut Constan-
 tinus regno privaretur. atque etiam iureiurando, quae convenerant,
 firmare statuunt; diutius enim commorari apud eam non licuit, ne
 invidorum suspicionem moverent. ita aegritudine maximam partem
 liberati, hilariore iam fronte cum imperatore colloquebantur. erat
 enim uterque, maxime Alexius, peritus dissimulandi et quae animo
 volveret, speciose tegendi. at invidia in summum aestum exardesce-
 bat, neque quicquam in posterum eorum, quae barbari ad imperatorem
 deferrent, Comnenos ex pacto latebat. iam cum servos duo, qui in regni
 societatem irreperant, se de medio tollendi consilium cepisse compe-

κατὰ τὸ σύνηθες ὁμοῦ τοῖς βασιλείοις ἐφοίτων, ἀλλ' ἑτερό-
 μερος ἦν ἑκάτερος. τὸ δὲ σκέμμα σοφὸν τε καὶ Παλαμή-
 δειον, ἵν' εἰ γένοιτο τὸν ἕτερον τούτων κατασχεθῆναι διὰ τὰς
 λαθραίας ἐπιβουλάς τῶν παραδυναστευόντων ἐκείνων Σκυ-
 Βιδῶν, ἄτερος ἀποδράσειε, καὶ μὴ ἅμα καὶ ἅμφω ταῖς πάγαις 5
 τῶν βαρβάρων ἐμπεσοῦνται. ἀλλὰ τὸ μὲν σκέμμα τοιοῦτον
 ἦν. οὐ μὴν κατὰ τὴν ὑποψίαν ἐκείνων ἀπηντήκει τούτοις τὰ
 πράγματα. ἔφθασαν γὰρ κρείττους γενέσθαι τῶν ἐπιβουλεούν-
 των ἀνδρῶν, ὡς ἐνθεν ὁ λόγος ἀφορηθεῖς διὰ πάσης σα-
 φηνείας δηλώσειε. 10

5. Τῆς πόλεως τοίνυν Κυζίκου κατασχεθείσης παρὰ
 τῶν Τούρκων, πυθόμενος τὴν τῆς πόλεως ἄλωσιν ὁ αὐτοκρά-
 τωρ, τὸν Κομνηνὸν αὐτίκα μετεκαλεῖτο Ἀλέξιον. ἔτυχε γὰρ
 κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ Ἰσαάκιος ἐληλυθώς. ὡς δὲ εἰσερ-
 χόμενον τοῦτον παρὰ τὴν συνθήκην ὁ ἀδελφὸς Ἰσαάκιος ἐθεά- 15
 σατο, προσελθὼν ἠρώτα ὅτου χάριν παρεγένετο. ὁ δ' εὐθύς
 τὴν αἰτίαν εἰρήκει, "ὅτι μὲ" φησὶν "ὁ αὐτοκράτωρ προσεκα-
 C λέσατο." εἰσελθόντων οὖν ἀμφοῖν καὶ τὴν συνήθη προσκύνησιν
 ποιησαμένων, ἐπεὶ ἀρίστου καιρὸς ἤδη παρῆν, προσμεῖναι
 μικρὸν παρακελευσάμενος, προστάττει κοινῆς αὐτῶ τραπεζῆς 20
 μετεilhχέναι. καὶ δὴ διαιρεθέντες ὁ μὲν περὶ τὸ δεξιὸν κα-
 θῆστο τῆς τραπεζῆς, ὁ δὲ περὶ τὸ εὐώνυμον, ἀντικρὺ ἀλλή-
 λων. μετ' ὀλίγον δὲ τοῖς περιεστῶσιν ἐνατενίσαντες, μετὰ

1. τὸ om. A. 2. ἦν : an ἦει? 3. ἵνα P. 9. ἀφορη-
 σθεῖς A. 16. ὁ δὲ P. 17. παρεκαλέσατο G. 18. ἅμφω A.
 20. κοινῆς αὐτῶ : τούτους κοινῆς A. 21. δεξιὸν μέρος τῆς
 τραπεζῆς P, δεξ. καθῆστο τραπεζῆς G, recte CA.

rissent, non ut antea consueverant, ambo simul, sed singuli alternis diebus aulam frequentabant. cuius sollertis et Palamedei consilii haec ratio erat, ut si alter Scytharum istorum dominantium insidiis interciperetur, alter fugeret neque uterque una in barbarorum laqueos incideret. sed longe aliter ac suspicabantur, res cecidit. nam prius superiores contra insidiatores evasere, quod iam accuratissime exponam.

3. Occupatae a Turcis Cyzici urbis nuntium cum imperator accepisset, Alexium Comnenum statim arcessivit. forte enim dies erat, quo in palatio aderat Isaacius; qui ut intrantem praeter pactum Alexium conspexit, propius accedens interrogavit, quam ob rem venisset. hic causam statim indicans, "imperator, inquit, me arcessivit." dein ingressos et solenni salutatione functos, quoniam prandii hora erat, morari paullisper et secum accumbere imperator iubet. ac seiuncti, alter dextra, alter sinistra, ex adverso accumbunt. paulo

σκυθρωπότητος ψιθυρίζοντας ἑώρων. δεισαντες οὖν μή τι
κατ' αὐτῶν ὄξυ μελετῶσιν οἱ δοῦλοι καὶ ὑπόγυιος αὐτοῖς ὁ
κίνδυνος εἶη, λαθριδίοις βλέμμασιν ἀλλήλοις ἐνητένιζον, μὴ
ἔχοντες ὅ τι καὶ δράσαιεν. ἐπεὶ δὲ πρὸ πολλοῦ τοὺς περὶ
5 τὸν βασιλέα ἅπαντας μελιχίοις λόγοις, προπομπαῖς τε καὶ D
παντοίοις δεξιώσειςιν ἐσφετερίζοντο, καὶ αὐτὸν τὸν ὄψοποιὸν
δεξιωσάμενοι ἰλαρὸν αὐτοῖς προσβλέπειν ἀνέπεισαν, τούτῳ
προσελθὼν τις τῶν θεραπόντων Ἰσαακίου τοῦ Κομνηνοῦ φη-
σὶν “ἀπάγγειλον τῷ κυρίῳ μου τὴν τῆς Κυζίκου ἄλωσιν.
10 γράμμα γὰρ ἐκεῖθεν ἤκει τοῦτο μηνύον.” ὁ δ' εὐθύς ἅμα τε
ὄψα τῆ τραπέζῃ παρετίθει καὶ ἄπερ παρὰ τοῦ ὑπηρέτου ἀνε-
διδάχθη, ἀνεδίδασκε τὸν Ἰσαάκιον ἠρεμαίᾳ φωνῇ. ὁ δὲ μικρὸν
ὑποκινήσας τὰ χεῖλη ἐσήμανε τὰδελφῶ τὸ λεχθέν. ὄξυς δὲ
ὦν περὶ τὸ νοεῖν καὶ πυρὸς θερμότερος ὁ Ἀλέξιος, αὐτίκα
15 ἤρπασε τὸ λεγόμενον. ἀνέπνευσαν οὖν καὶ ἄμφω τῆς κατα-
σχούσης αὐτοὺς ἐννοίας. καὶ γεγονότες ἑαυτῶν ἐσκοποῦντο, P. 48
ἵν' εἴ πού τις αὐτοὺς ἔροιτο περὶ τούτου, ἐτοίμως ἀποκριθή-
σονται, εἰ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτοὺς εἰς βουλήν ἀγάγοι,
προσηκόντως αὐτῷ βουλευσάιντο. τοιαῦτα τούτων λογιζομέ-
20 νων, ὁ βασιλεὺς ἀπιδὼν πρὸς τοὺς ἄνδρας, ὡς δὴ ἀγνοοῦν- V. 43
τας αὐτοὺς τὰ κατὰ τὴν Κυζίκον, τὴν ἄλωσιν αὐτῆς ἔλε-
γεν. οἱ δὲ (καὶ γὰρ ἦσαν ἐτοιμοὶ ψυχὴν θεραπεῦσαι κυμαι-

5. μελιχίους λόγους G. 6. ἀξιώσειςιν et mox ἀξιωσάμενοι G.
9. ἄλωσιν : κατὰσχασιν A. 12. τῆ φωνῇ G. 15. προήρ-
πασε P. ἀνέπνευσαν CGA. καὶ om. G. 18. αὐτοὺς om.
G. 21. αὐτοῖς ἔλεγεν A. 22. ἐτυμοὶ G.

post ubi qui circumstabant moesto vultu invicem sibi insusurrantes
conspexerunt, veriti, ne quid servi in se molirentur et periculum iam
instaret, furtim nonnunquam se adspiciebant, incerti quid agerent.
iam pridem autem omnes imperatoris administros blando alloquio,
prosequendi honore et omni officiorum genere sibi conciliaverant,
quin ipsum dapiferum his artibus, ut hilari vultu se intueretur, ad-
duxerant. ad quem famulus Isaacii Comneni accedens, “nuntia, inquit,
domino meo captam Cyzicum; id enim litterae inde allatae indicant.”
ille autem dum cibos mensae imponit, summissa voce Isaacio, quae
a famulo acceperat, refert, isque exiguo motu labiorum fratri idem
significat. hic ut erat promptus ad intelligendum et igne velocior,
percipit statim, quae frater innuit. ita postquam a metu respira-
runt, sui ipsorum compotes facti, rem secum reputabant, ut interro-
gati a quopiam, prompte respondere, aut si forte ipse imperator in
consilium se adhiberet, bene consulere possent. quae dum cogitant,
imperator Comnenos intuens, Cyzici cladem, ipsis, ut putabat, igno-

νομένην βασιλέως ἐπὶ πορθήσεσι πόλεων) ἀνήγειραν τε τὸ πεπτωκὸς τοῦ αὐτοκράτορος φρόνημα καὶ πρὸς ἐλπίδας ἀγα-
 Β θὰς ἀνεθέρμησαν, ῥαδίως τὴν πόλιν ἐπανασωθῆναι κατεγ-
 γυώμενοι. “μόνον” φησὶ “τὸ σὸν κράτος ἐχέτω καλῶς· οἱ
 δέ γε πολιορκηταὶ τῆς πόλεως ἑπταπλάσιον εἰς τὸν κόλπον 5
 αὐτῶν ἀπολήφονται ὧν εἰργάσαντο.” τότε μὲν οὖν ἠγάσατο
 τούτους ὁ βασιλεύς, καὶ τῆς εὐωχίας ἀπολύσας τὸ ἕξῃς τῆς
 ἡμέρας ἀπεριμερίμως ἔσχε. τὸ ἀπὸ τοῦδε τοίνυν ἐπιμελὲς
 ἔσχον οἱ Κομνηνοὶ τοῖς βασιλείοις προσιέναι καὶ τοὺς περὶ
 τὸν βασιλέα ἔτι μᾶλλον ἐναγκαλιζέσθαι, καὶ αὐτοὺς μὲν μὴ 10
 δίδοναι λαβὴν τὸ παράπαν τοῖς κατ’ αὐτῶν μελετώσι, μηδ’
 ἠντιναοῦν πρόφασιν ἀπεχθείας αὐτοῖς ὑπανοίγειν· πάντας
 C δὲ ἀναπεΐθειν στέργειν αὐτοὺς καὶ τὰ ὑπὲρ αὐτῶν φρονεῖν
 τε καὶ λέγειν. προσεμηχανῶντο δὲ πλεόν ὑποποιεῖσθαι καὶ
 τὴν βασιλίδα Μαρίαν καὶ ὄλους αὐτοὺς ἐκείνην καὶ βλέπειν 15
 καὶ ἀναπνεῖν. ὁ μὲν γὰρ Ἰσαάκιος καὶ τὸ κῆδος τὸ ἐπὶ τῇ
 ἑξαδέλφῃ αὐτῆς προβαλλόμενος, τὴν παρορησίαν ξυνέτεινεν·
 ὁ δὲ ἐμὸς πατὴρ οὐχ ἤττον μὲν καὶ διὰ τὴν ἐξ ἀγχιστείας
 συγγένειαν, πλεόν δὲ τὴν νύμφειαν λαμπρὰν ὑπόθεσιν τῶν
 πρὸς τὴν βασιλίδα εἰσόδων ποιούμενος, παντάπασιν ἀνέμφαν- 20
 τος ἦν καὶ τὸν φθόρον τῶν πονηρευομένων αὐτῇ συνεσκίαζεν.
 οὐδὲ γὰρ ἐλάνθανεν αὐτὸν τὸ βαρύνημι τῶν βαρβάρων ἐκεί-
 D νων δούλων καὶ τὸ τοῦ βασιλέως κουφότατον. καὶ εἰκότως

1. ἐνήγειραν CG. 3. ἐνεθέρμησαν G. 4. φησὶ conl. Hoe-
 schel. 6. ἀπολείφονται G. 11. κατ’ om. P. 14. τῆ
 om. A. προσεποιῶντο P. δέ τι πλεόν A. καὶ om. G.

tam, enarravit. at illi (erant enim afflictum imperatoris ob expugna-
 tas, animam lenire paratissimi) erigebant fractum et in melio-
 rem spem excitabant. facile urbem recipi posse; modo salvus esset
 ipse, brevi barbaros illos septupli poenam daturus. hac oratione im-
 perator delectatus, finito convivio, reliquum diei transegit cura va-
 cuus. Comneni ab eo inde tempore longe antiquissimum habebant,
 aulam frequentare, imperatoris administros magis etiam amplecti, ca-
 vere ne ipsi adversariis sui perdendi ansam darent, neve odii prae-
 textum ullum praeberent, quin potius omnes adducere, ut benevole de
 se et sentirent et loquerentur. praeterea id agebant, ut Mariam im-
 peratricem arctius devincerent seque totos ipsam spirare et in oculis
 ferre confirmarent. Isaacius e matrimonio, cum sororis eius filia
 inito, liberioris consuetudinis veniam habebat; pater meus cum illa
 affinitate, tum vero maxime adoptionis necessitudine nisus, impera-
 tricem visitabat sine suspicione cuiusquam et invidiam malevolorum
 obruebat. non enim latebant eum et barbarorum illorum implacabile

μη ἐκπεσεῖν τῆς ἐκείνης εὐνοίας ἐφρόντιζον, ἵνα μὴ ἐντεῦθεν τοῖς ἐχθροῖς παρανάλωμα γένοιτο. τὰ γὰρ τοι κούφοτατα ἦθ' ἐδυστάφορά πως καὶ Εὐρίπου δίκην ὡς ἐν παλιγοροῖα περιπλαζόμενα.

5 4. Ταῦτα ὁρῶντες οἱ δοῦλοι καὶ ὅπως οὐ κατὰ σκοπὸν αὐτοῖς τὸ πρᾶγμα προῆει, οὐδὲ ἢ τῶν τοιούτων ἀνδρῶν ἀπώλεια εὐχερῆς ἐστὶν αὐτοῖς, τῆς τοῦ αὐτοκράτορος ἐς αὐτοὺς εὐμενείας ὁσημέραι ἀξαναούσης, πολλὰ μὲν εἰπόντες, πολλὰ δὲ καὶ ἀπειπόντες, ἐφ' ἑτέραν ἀτραπὸν ἐτράπησαν. τίς
 10 δὲ αὐτῆ; ἵνα ἐν μιᾷ νυκτὶ μετακαλεσάμενοι τούτους βουλῆς ἄτερ τοῦ κρατοῦντος, ἐκποδῶν τοὺς ἀνδρας ποιήσονται, τοὺς αὐτῶν ὀφθαλμοὺς ἐξορύξαντες, ψευδῆ αἰτίαν ἀναπλασάμενοι. P. 49
 τοῦτο τοὺς Κομνηνοὺς οὐ διέλαθε. καὶ ἐπεὶ πολλὰ γνωσιμα-
 χήσαντες ὑπόγυιον τὸν κίνδυνον ἔγνωσαν, μίαν σωτηρίας
 15 ἐλπίδα τὴν ἀποστασίαν ἐδόκουν, πρὸς ταύτην κατ' ἀνάγκην πολλὴν συνωθούμενοι. τί γὰρ δεῖ περιμένειν τὸν ἐπενεγκόντα μύθρον τοῖς ὄμμασι καὶ τὸν ἐν αὐτοῖς ἥλιον ἀποσβέσοντα; ὑποβρύχιον οὖν ἐν ταῖς ψυχαῖς τὴν γνώμην ταύτην εἶχον. ἐπεὶ δὲ μετ' οὐ πολὺ προσετέτακτο ὁ Ἀλέξιός τινα μερίδα
 20 τῆς στρατιᾶς εἰσαγαγεῖν μέλλουσαν ἐξοπλίζεσθαι κατὰ τῶν πορθησάντων τὴν πόλιν Κυζίκου Ἀγαρηνῶν, (ἔτυχε γὰρ τη-
 νικαῦτα δομέστικος ὢν τῆς ἐσπέρας,) ἀφορμῆς εὐλόγου δρα-
 ξάμενος, τοὺς εὖνως πρὸς αὐτὸν ἔχοντας τῶν τοῦ στρατοῦ

7. αὐτοῖς om. A. 11. ποιήσονται G. 12. ἀναπλασάμενοι G.
 21. Κυζίκου om. C. 22. μέγας δομέστικος A. ὢν : ἐν P.

odium et imperatoris levitas summa. itaque non sine causa se ad Augustam applicuerunt, ne illico ab adversariis interirent. levia enim ingenia facile mutant et Euripi instar quasi reciproco aestu fluctuantur.

4. Ita ubi servi isti res sibi nequaquam ex sententia procedere, neque eiusmodi hominibus facile perniciem parari posse animadvertent, crescente in dies imperatoris in eos benevolentia, post multa ultro citroque tentata, aliam tandem viam ingressi sunt. quoniam ea erat? statuunt eos una nocte arcessere, insciente imperatore, comprehensisque oculos effodere, falso conficto crimine. hoc Comnenos non latuit, cumque post deliberationem longam periculum proxime instare cognovissent, unam salutis spem in defectione sitam ducebant, eoque extrema necessitate protrudebantur. quid enim expectare oportet, dum ferrum, oculis admotum, luce privet? consilium igitur reconditum habebant. brevi autem post cum Alexius iussus esset copiarum partem aliquam in urbem convocare, adversus Agarenos, qui Cyzicum urbem diripuerant, profecturam, (erat enim tum temporis domesticus Occi-

ἡγεμόνων μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς διὰ γραμμάτων μετεκαλέ-
 σατο. καὶ δὴ κινηθέντες ἅπαντες πρὸς τὴν μεγαλόπολιν
 ἤπειγοντο. ἐν τοσοῦτῳ δὲ εἰσελθόντες ἕξ ὑποθήκης θατέρου
 τῶν δούλων, τοῦ λεγομένου Βορίλου, ἤρθετο τὸν βασιλέα, εἰ
 κατὰ γνώμην αὐτοῦ τὰς δυνάμεις ἀπάσας ὁ μέγας δομεστί- 5
 V. 44 κος εἰς τὴν βασιλεύουσαν πόλιν εἰσάγει. ὁ δ' εὐθὺς μετακα-
 λεσάμενος τοῦτον ἠρώτα, εἰ ἀληθές ἐστι τὸ λεγόμενον. καὶ
 C ὅς αὐτίκα τοῦτο μὲν οὐκ ἤρνεῖτο, ὅτι στρατιά τις εἰσάγεται
 τῇ ἐκείνου κελεύσει, πρὸς δὲ τὸ πᾶσαν ἀπανταχόθεν ἐνταυ- 10
 θοῖ συναθροίζεσθαι, πιθανῶς παρεκρούετο. “ὁ γὰρ τοι στρα-
 τός” φησιν “διεσπαρμένος ὢν ἀπανταχόθεν, ἄλλος ἄλλοθεν 10
 ἤκει λαβὼν τὸ ἐνδόσιμον· καὶ οἱ τούτους ὀρῶντες ἐκ δια-
 φέρων μερῶν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας ἀθρόους ἀφικνου-
 μένους, νομίζουσιν ὡς ἀπὸ συνθήματος πάντα τὸν στρατὸν ἐν-
 ταυθοῖ συναθροίζεσθαι, τῇ θεᾷ καὶ μόνῃ ἐξαπατώμενοι.” καὶ 15
 τοῦ Βορίλου πολλὰ πρὸς τούτους τοὺς λόγους ἀνθυπενεγκόν-
 τος, ἰσχυρώτερος καὶ οὕτως ἦν ὁ Ἀλέξιος καὶ ὕλαις ἐκράτει
 ψήφοις. ὁ δὲ Γερμανὸς ἀπλοῖστερος ὢν οὐ πάνυ τοῦ Ἀλε-
 D ξίου κατέτρεχεν. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ τὰ εἰσηγηθέντα ταῦτα κατὰ
 τοῦ δομεστίκου τὴν τοῦ βασιλέως ἐξετάραξε ψυχὴν, καιροῦ 20
 λαβόμενοι καὶ ἀδείας, (ἑσπέρα δὲ ἦν,) τὴν κατὰ τῶν Κο-
 μνηνῶν ἐνέδραν ἐξήρτηον. ἐστι μὲν γὰρ ἄλλως φύσει τὸ
 δοῦλον τοῖς δεσπόταις πολέμιον, ὅταν δὲ τῶν δεσποτῶν ἀστο-

4. βουρίλα P. 6. βασιλεύουσαν om. A. ὁ δὲ G. 9.
 ἐνταυθοῖ : αὐτῇ A. 15. καὶ τοῦ : καίτοι τοῦ P. 16. ἀντε-
 πενεγκόντος P. 18. δὲ om. G. 19. κατὰ τοῦ δομεστίκου
 om. CGA.

dentis,) capta occasione, quos maxime sibi fidos exercitus duces co-
 gnoverat, cum iis quibus praeerant, litteris scriptis convocavit. qui
 cum ad urbem festinarent, adiit imperatorem quidam ab altero ser-
 vorum, Borilo nominato, subornatus, quaesivitque ex eo, num iussu eius
 universas in urbem copias magnus domesticus cogeret. imperator statim
 Alexium accessitum interrogavit, verane nuntiata essent. ille partem
 quidem exercitus suo iussu in urbem coire professus, de universis
 copiis pernegat, idque ita, ut fidem faceret. nempe exercitu ubique
 disperso, alium aliunde accepto mandato convenire. quos qui ex di-
 versis imperii Romani regionibus confluere cernerent, universum ex-
 ercitus quasi de composito urbem petere opinari, sola specie indu-
 ctos. contra haec licet Borilus multa disputaret, praevaluit tamen
 Alexii auctoritas, qui omnibus sententiis absolvebatur. Germanus
 natura simplicior minus tum Alexium lacesivit. igitur cum ne haec
 quidem delatio animum imperatoris commovisset, occasione ac fidu-
 cia arrepta, (erat autem vespera,) insidias Comnenis struunt. est

χήση, ἐξουσίας δραξάμενον κατὰ τῶν ὁμοδούλων ἀνίποιστον
 γίνεται. τοιούτου γοῦν ἐπειράθη καὶ ἦθους καὶ φρονήματος
 τῶν εἰρημένων δούλων ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος. ἐντεῦθεν οἱ ἤδη
 ῥηθέντες οὐχ ὑπὲρ τοῦ αὐτοκράτορος κατὰ τῶν Κομνηνῶν
 5 ἐμῆμιον. ἀλλ' ἐβασίλειά μὲν ὁ Βορῖλος, ὡς τινες ἔφασαν,
 ὁ δὲ γε Γερμανὸς κοινωνὸς ὢν αὐτῷ τοῦ σκέμματος ἐπιμε-
 λῶς σὺν αὐτῷ ἐνέδραν ἐξήρτυε. καὶ πρὸς ἀλλήλους τὰ βου-
 λευόμενα διελέγοντο καὶ ὅπως ἂν αὐτοῖς κατὰ νοῦν ἀποβαίῃ P. 50
 τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς τούμφανες ἤδη ἐξέφερον τὸ ὑπ' ὀδόντα
 10 τέως λαλούμενον. ἤκροατοῖς τις τῶν λεγομένων Ἀλανὸς τὸ
 γένος, μάγιστρος τὴν ἀξίαν, ἐκ πολλοῦ προσωκειωμένος τῷ
 βασιλεῖ καὶ τοῖς οἰκείοις διατελῶν. τηρικαῦτα γοῦν ἐξελθὼν
 μέσης ἤδη φυλακῆς τῆς νυκτὸς ἐκτρέχει πρὸς τοὺς Κομνη-
 νούς, ἀπαγγελῶν ἅπαντα τῷ μεγάλῳ δομestίῳ. τινὲς δὲ
 15 φασι, μηδὲ τὴν βασιλίδα τὴν πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς τοῦ μα-
 γίστρου ἀφίξιν παντάπασιν ἠγνοηκέναι. ὁ δὲ εἰσάγει τοῦτον
 τῇ μητρὶ καὶ τὰδελφῷ. ἐνωτισθέντες δὲ τὴν ἀπενκταίαν B
 ἐκείνην ἀγγελίαν, δέον ἐλογίσαντο τὸ τέως κρυπτόμενον εἰς
 τούμφανες ἀγαγεῖν καὶ ζῶν θεῷ τὴν σφῶν σωτηρίαν περι-
 20 ποιήσασθαι. ἐπεὶ δὲ μετὰ τὴν ἐπιούσαν ἐμεμαθήκει τὸ στρα-
 τευμα καταλαβεῖν τὴν Τζουρουλόν, (πολίχμιον δὲ τοῦτο περι-

2. ἦθους τε καὶ P, alterum G. 5. ἐμῆμιων A. βορίλας
 CG, βόριλος A. 6. ὢν om. G. 10. τέως : κατὰ τῶν Κο-
 μνηνῶν add. A. 12. ἐξελθῶν om. CGA. 14. ἀπαγγέλλων
 P, ἀπαγγελῶν C, καὶ τὸ σκέμμα ὑποδηλοῖ A. 21. Τζουρου-
 λῶν G.

omne servorum genus dominis infensum, quibus si nocere nequiverint, ira in conservos versa, intolerabiles fiunt. talem naturam atque ingenium duorum, quos dixi, servorum Alexius Comnenus expertus est. etenim tantum aberat, ut propter imperatoris salutem Comnenis infensi essent, ut Borilus imperium affectare diceretur, quem Germanus, consilii particeps, diligenter in struendis insidiis adjuvabat. ac consilia inter se, quomodo ex sententia res sibi procederet, agitabant et iam palam eloquebantur, quae hucusque non nisi sub lingua immurmuraverant. quo factum est, ut Alanus quidam, magistri officio fungens, qui dudum inter familiares imperatoris numerabatur, consilium perciperet. is media nocte ad Comnenos properavit, magno domestico, quae comperisset, nuntiatum. sunt qui dicant, haud inscia imperatrice, magistrum ad Comnenos adiisse. Alexius igitur eum ad matrem fratremque ducit. accepto nefarii sceleris nuntio, omnes in eo consentiunt, iam perficienda consilia esse hucusque occulta et deo iuvante saluti consulendum. itaque cum domesticus copias tertio abhinc die Tzurulum, quod parvum in fini-

που τὴν Θράκην κείμενον,) ὁ δομέστικος περὶ πρώτην φυ-
λακὴν τῆς νυκτὸς φοιτᾷ πρὸς τὸν Πακουριανόν· ἀνὴρ δὲ
οὗτος μικρὸς ἦν δέμας κατὰ τὸν ποιητὴν, πλὴν ἀλλὰ μαχη-
τῆς, γένους λαμπροῦ ἐξ Ἀρμενίων ὀρμώμενος· καὶ ἀναλοι-
νοῦται τούτῳ τὰ πάντα, τὴν μὲν τῶν δούλων, τὸν φθόνον, 5
C τὴν ἐκ πολλοῦ κατ' αὐτῶν μελέτην καὶ τὴν ἐξ ὑπογυίου μελε-
τωμένην τῶν ὀφθαλμῶν ἐκκοπὴν αὐτῶν, καὶ ὡς οὐ χρὴ ὡς
ἀνδράποδα παθεῖν, ἀλλὰ δράσαντάς τι γενναῖον ἀπολέσθαι,
εἰ καὶ τούτου δεήσει· καὶ τοῦτο γὰρ ἴδιον μεγαλοψυχίας
ἔλεγεν. ὁ δὲ ἅπαντα διακηκῶς καὶ συνειδῶς ὡς οὐ χρὴ 10
μέλλειν ἐν τοῖς τοιούτοις, ἀλλὰ ταχέως γενναιοτέρου ἔργου
ἐφάρπτεσθαι, φησιν “εἰ μὲν ἀγαζούσης τῆς αὔριου ἐξέλθης
τῶν ἐνταυθοῖ, συνέφομαί σοι καὶ γὰρ προθύμως ἐπαγωνισόμε-
νος. εἰ δὲ ἐς νέωτα φυλάξεις τὸ βουλευόμενον, ἀλλ' ἐμέ γ'
ἴσθι αὐτὸν ἐμὲ προσελθόντα τῇ βασιλεῖ, παραντίκα καὶ σοῦ 15
D καὶ τῶν σὺν σοὶ κατειπεῖν, μηδὲ μικρὸν ἀναβαλλόμενον.” ὁ
δὲ “ἐπεὶ σε τῆς ἐμῆς κηδόμενον ὄρω σωτηρίας, Θεοῦ δὲ τοῦτο
πάντως ἔργον, οὐκ ἀποστήσομαί σου τῆς βουλῆς, πλὴν ἀλλὰ
χρὴ δι' ὄρκου τὸ ἀσφαλὲς ἐκάτερον ἔχειν.” ἔνθεν τοι καὶ
πίστεις πρὸς ἀλλήλους δι' ὄρκων ἐποιησάτην, ὡς ἄρα, εἰ εἰς 20
τὸν βασιλείου φθόνον αὐτὸν ἀγάγη Θεός, ἐκείνον εἰς τὴν τοῦ
δομεστικού ἀξίαν ἀναγάγη, ἣν νῦν αὐτὸς ἐν τῷ τέως κατεῖχεν.

3. μὲν ἔην τὸ δέμας A.

μέτην G.

13. ἐπαγωνισάμενος A.

την A.

6. ὑπογυίου C ubique.

9. γὰρ om. G.

15. ἐμέ om. A.

μεμελετω-
10. συνειδῶς A, συνειδῶν PG.

20. ἐπιστωσά-

bus Thraciae oppidum est, perventuras didicisset, prima vigilia Pa-
curianum convenit. vir is erat exigua quidem, ut poeta ait, corporis
mole, sed manu fortis et illustri genere ex Armenia ortus; cui enar-
rat omnia, iram atque invidiam servorum et quae dudum in se ma-
chinati essent: nunc excaecationis periculum instare. ceterum non
serviliter pati, sed fortiter agendo, si ita necesse fuerit, mori oportere;
hoc esse magnorum animorum proprium, quibus Pacurianus cognitis,
cum non cunctandum in eiusmodi rebus, sed acriter audendum esse probe
intelligeret, “si cras mane, inquit, hinc profecturus es, et ego sequar teque defendam; sin autem in posterum rem
differs, me ipsum scias imperatorem aditurum, protenus tua tuorumque
consilia indicatum.” cui Alexius “quoniam salutem, respondit, meam
cordi tibi esse video, quod non dubito dei erga me benevolentiae
tribuere, obsequar consilio tuo; prius tamen firmari utrimque fidem
oportet iureiurando.” ita fide data et accepta, spondent, si regium
solum deus Alexio dedisset, in illum magni domestici digni-

ἔξελθῶν οὖν ἐκεῖθεν ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος καὶ τοῦ Πακου- V. 45
 ριανοῦ ἀπαλλαγείς, πρὸς ἕτερον ἄνδρα καὶ αὐτὸν Ἀρει-
 μάχιον τὸν Οὐμπερτόπουλον ἄπεισι καὶ τούτῳ τὸν ἴδιον
 ἀπαγγέλλει σκοπὸν καὶ τὴν αἰτίαν παρίστησι, καθ' ἣν δια-
 5 δρᾶναι βουλόμενος εἰς συμμαχίαν καὶ αὐτὸν προσκαλεῖ-
 ται. ὁ δ' εὐθύς κατενεύκει. “καμὲ δ'” ἔφη “πάντως
 ἔξεις εὐψύχως σου καὶ μάλα προκινδυνεύοντα.” προσέ-
 κειντο δὲ καὶ τῷ Ἀλεξίῳ μᾶλλον οἱ εἰρημένοι ἄνδρες τά
 τε ἄλλα, καὶ διότι ἀνδρεία καὶ συνέσει τῶν ἄλλων διέ-
 10 φερε· φιλοδοξοτάτῳ τε ὄντα καὶ τὴν χεῖρα, εἶπερ τις ἄλ-
 λος, περὶ τὰς δόσεις εὐκίνητον λίαν ὑπερηγάπων, καίτοι μὴ
 πάνυ τι πλούτῳ περιορροόμενον. οὐ γὰρ ἦν τῶν ἀρπαζόντων P. 51
 καὶ πρὸς τὸ πλουτεῖν διακεχηρότων. τὸ γὰρ ἔλευθέριον οὐκ
 ἐν πλήθει παροχῆς χρημάτων κρίνεσθαι εἶωθεν, ἀλλὰ γνώ-
 15 μη ταλαντεύεσθαι πέφυκεν. ἔστι γὰρ τὸν ὀλίγα κεκτημένον
 καὶ πρὸς λόγον τῶν ἐνότων καταβαλόντα ἔλευθέριον εἶναι,
 τὸν δέ γε πλοῦτον πολὺν ἔχοντα καὶ τῇ γῆ κατορύττοια ἢ
 μὴ κατὰ λόγον τοῦτον τῷ δεομένῳ παρέχοντα ἄλλον Κροῖσον
 ἢ χρυσομανῆ Μίδα, κίμβικά τε καὶ γλίσχρον καὶ ἓνα τῶν
 20 διαπριόντων τὸ κύμινον εἰπὼν ἄν τις οὐ διαμάρτοι τοῦ δέον-
 τος. πάσαις τοίνυν ἀρεταῖς κεκοσμημένον τὸν Ἀλέξιον οἱ
 ἤδη ῥηθέντες ἄνδρες ἀνέκαθεν καὶ πάλαι γινώσκοντες, τὴν B

2. ἀρειμάνειον PG, alterum A. 6. δὲ G. 8. δὲ τῷ μᾶλ-
 λον Ἀλεξίῳ P, δὲ μᾶλλον καὶ τῷ Ἀ. G, δὲ καὶ τῷ Ἀ. μᾶλ-
 λον C. 12. τι : γε P. 15. πέφυκεν om. A. 18. κατὰ :
 πρὸς C. τῷ δεομένῳ add. C. 20. διαμάρτη A. 22. τὴν
 ἀνάδῳησιν τούτου ἐπηύχοντο A.

tatem collatum iri, qua modo ipse fungeretur. ab hoc digressus Comnenus Alexius Ubertopulum adiit, virum et ipsum imprimis fortem, consilium cum eo communicavit causamque exposuit, propter quam defecturus, ab eo quoque auxilium petendum existimaret. hic statim annuens, “etiam me, inquit, promptissimum habebis salutis tuae propugnatores.” horum autem virorum amicitias Alexius sibi paraverat cum aliunde, tum fortitudine prudentiaque singulari. idem munificentia, si quis alius, utebatur. quanquam non admodum circumfluebat opibus, quippe qui minime avarus divitiisque inhians esset. nec enim liberalitas multitudine donorum aestimari solet, sed largientis animo. ita fieri potest, ut qui modicis opibus praeditus, pro facultate largitur, liberalis sit; qui autem Croeso Midaque ditior thesauros in terram defodit, nec, quantum res patitur, egentibus suppeditat, eum si quis sordidum et avarum et de cumini sectoribus unum appellaverit, a veritate non aberret. his virtutibus omnibus cum viri, quos dixi, Alexium dudum ornatum cognovissent, ut imperium nancisceretur,

ἀνάρρησιν αὐτοῦ καὶ ἡγάπων καὶ ἐπηύχοντο. ὁ δὲ Ἀλέξιος καὶ ἔξ αὐτοῦ αἰτήσας ὄρκον καὶ λαβῶν, δρομαῖος ἄπεισιν οἴκαδε καὶ πάντα ἀνακοινοῦται τοῖς οἰκείοις αὐτοῦ. νύξ δ' ἦν ἢ τῆς τυροφάγου κυριακῆς, καθ' ἣν οὐμὸς πατῆρ ταῦτα ἐσκέπτετο. τὴν δὲ μετ' αὐτὴν ὄρθρου βαθέος μετὰ τῶν ἄμφ' 5 αὐτὸν ἐξεληλύθει τῆς πόλεως. ἔνθεν τοι καὶ τὸ πλῆθος ἀποδεξάμενον τῆς ὁρμῆς τὸν Ἀλέξιον καὶ τῆς ἀγχινοίας, ἔξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἀσμάτιον αὐτῷ ἀνεπλέξαντο, ἔξ ἰδιώτιδος μὲν συγκείμενον γλώττης, αὐτὴν δὲ τὴν τοῦ πράγματος ἐπινοίαν ἐμμελέστατα ἀνακρουόμενον καὶ παρεμφαῖνον τὴν τε 10 προαίσθησιν τῆς κατ' ἐκείνου ἐπιβουλῆς καὶ τὰ παρ' αὐτοῦ C μεμηχανημένα. τὸ δὲ ἀσμάτιον αὐταῖς λέξεσιν εἶχεν οὕτως· “τὸ σάββατον τῆς τυρινῆς, χαρεῖς Ἀλέξιε ἐνόησές το, καὶ τὴν δευτέραν τὸ πρωὶ εἶπα καλῶς γεράκιον μου.” εἶχε δὲ ὧδέ πως ἐννοίας τὸ διαφημιζόμενον ἐκεῖνο ἀσμάτιον· ὡς 15 ἄρα κατὰ μὲν τὸ τυρώννιον σάββατον ὑπέρευγέ σοι τῆς ἀγχινοίας, Ἀλέξιε! τὴν δὲ μετὰ τὴν κυριακὴν δευτέραν ἡμέραν καθάπερ τις ὑψιπέτης ἰέραξ ἀφίπτασο τῶν ἐπιβουλευόντων βαρβάρων.

5. Ἐπεὶ δὲ ἡ μήτηρ Κομνηνῶν ἡ Δαλασσηνὴ Ἄννα 20 γαμβρὸν ἐφθασεν εἰσποηῆσασθαι ἐπὶ τῇ θυγατρὶ Μανουῆλ

1. ὁ δὲ Ἀλέξιος : ὄρκον οὖν καὶ ἀπὸ τοῦ οὐμπερτοπούλου λαβῶν A. 2. δρομαῖως A. 3. οἰκείοις add. A. 4. δ' add. A. 5. βαθέος : ταχέως C. 6. αὐτῶν PG, correxi. 8. τῶν om. P. 9. ἀνεπλέξαντο G. 9. μὲν : δὲ C. γλώττης om. C. αὐτὴν δὲ — ἀνακρουόμενον add. A. 10. κατεμφαῖνον CGA. 15. ὡς om. A. 16. τυρώννιον C, τυρώννιον G. 17. ἡμέραν om. P. 18. ἀφίπτασο A, ἀφίπτατο PG. 21. τῇ add. C.

admodum optabant. verum Alexius, ubi etiam Ubertopulum iureiurando obstrinxit, festinatione omni domum properat suisque cuncta enarrat. qua nocte pater meus haec gessit, ea diei dominicae erat, quam tyrophagum nuncupant. insequente die primo diluculo urbe cum suis egreditur. quo vulgus, cognito, Alexium ob consilii calliditatem praedicans, ex ipsis rebus cantiunculam contexuit, quae vulgari quidem sermone, ipsam tamen rei rationem praesensionemque insidiarum et quae ipse molitus fuerit, elegantissime significat. sententia eius haec fere erat: “sabbato, a caseo nuncupato, quam callide egisti, Alexi! altero vero post dominicam die velut praepes accipiter evolasti ex cassibus insidiantium barbarorum.”

5. Anna autem Dalassena, Comnenorum mater, cum Botaniatae imperatoris nepoti filiam Manuelis, filii natu maximi, in matrimo-

τοῦ πρωτοτόκου τῶν υἱῶν αὐτῆς τὸν τοῦ Βοτανειάτου ἔγγο- D
 νον, πτοηθεῖσα μὴ ὁ παιδαγωγὸς αὐτοῦ γνοῦς τὴν ἐπιβουλήν
 προσαγγεῖλη τῷ βασιλεῖ, βουλὴν ἀρίστην βουλευέται. καὶ δὴ
 προσκυνήσεως χάριν τῶν τοῦ Θεοῦ ἁγίων ἐκκλησιῶν ἀθροί-
 5 σθῆναι κελεύει πάντας ἐσπέρας. ἦν γὰρ αὐτῇ σύνηδες εἰς
 τὰ ἱερά τεμένη φοιτᾶν. γίνεται τοῦτο. καὶ δὴ πάντες, ὡς
 ἔθος, παρῆσαν, ἐξῆγγόν τε τοὺς ἵππους τῶν ἵπποστάθμων,
 ἐπιμελῶς στρωννύειν σχηματιζόμενοι τὰς γυναιξὶ προπούσας
 ἐφειστροῖδας. ὁ δέ γε τοῦ Βοτανειάτου ἔγγονος σὺν τῷ παι-
 10 δαγωγῷ ὑπνωττον· ἀπομεμέριστο γὰρ τι τούτοις οἴκημα ἴδιον.
 περὶ πρώτην δὲ φυλακὴν τοὺς πυλεῶνας κλείσαντες οἱ Κο-
 μνηνοὶ μέλλοντες ἤδη ἐξοπλιζέσθαι καὶ τῆς βασιλευούσης πό-
 λεως ἀφίπτασθαι, τῇ μητρὶ παρέσχον τὰς κλεῖς, ἐκλείσαν τε
 ἀποφρητὴ καὶ τὰς θύρας τοῦ δώματος, ἐν ᾧ ὁ ἐπ' ἐγγόνῃ γαμ- V. 46
 15 βρὸς αὐτῆς ὁ Βοτανειάτης ἀφύπνωττεν, οὐ μέντοι ἀκριβῶς
 κατασφαιλισάμενοι ὡς ἐφαρμόσαι ταύτας ἀλλήλαις, ἵνα μὴ P. 52
 φόφος τις γεγονῶς διυπνίσῃ αὐτόν. τούτων οὕτω γινομένων,
 τὸ πλεῖστον παρωχῆκει τῆς νυκτός. πρὸ ἀλεκτοροφωνίας οὖν
 πρώτης τοὺς πυλεῶνας ἀνοίξαντες, τὴν τε μητέρα καὶ τὰς
 20 ἀδελφὰς καὶ τὰς σφῶν γυναικῶν καὶ τὰ παιδιά συμπαραλα-
 βόντες μέχρι τοῦ Κωνσταντινιανοῦ φόρου ὁμοῦ πεζῇ συνα-
 πῆσαν. κάκειθεν συνταξάμενοι ταύταις, ἐκεῖνοι μὲν πρὸς

1. τὸν : τῶν P. ἔγγονον CG. 2. αὐτῆς CG. 10. ὑπνωτ
 βαρούμενος PG, alterum P in margine. 11. πυλεῶνας C. 12.
 ὀπλιζέσθαι P. 14. ἐν ᾧ ἦν ὁ G. ἐγγόνῃ G. 21. Κων-
 σταγίνου Δ. πεζοὶ C.

nium collocasset, verita, ne, comperta defectione, paedagogus ado-
 lescentuli rem imperatori nuntiaret, dolum finxit callidissimum. edixit
 vespere praesto esse omnes, tanquam ad adorationem, in sanctis dei
 ecclesiis pro more faciendam, proditura. aderant mox omnes, ut solebant,
 educebantque ex stabulis equos, quos diligenter matronis vecturis ster-
 nere simulabant. Botaniatae nepos dormiebat cum paedagogo in do-
 micilio, quo seorsim habitabant. circa primam autem vigiliam cum
 Comneni in eo iam essent, ut armis instructi fugam ex urbe capesse-
 rent, portis clausis, matri tradunt claves. occludunt etiam sine strepitu
 fores aedificii eius, in quo neptis sponsus dormiebat Botaniates; neque
 tamen satis apte valvas committere licuit, ne puer edito strepitu
 expergefieret. inter quae maior noctis pars abierat. paulo igitur ante
 gallicinium primum, apertis vestibuli portis, cum matre, sororibus,
 coniugibus liberisque ad Constantini usque forum pedibus eunt. ubi
 postquam salutem sibi invicem dixerunt, ipsi ad Blachernarum pala-
 tium, mulieres ad magnae Sophiae templum properant. sed Botania-

τὰ ἐν Βλαχέρναις βασιλεία μάλα δξέως ἐξέδραμον· αὐται δὲ πρὸς τὸν τῆς μεγάλης Σοφίας νεῶν σὺν σπουδῇ ἔθρον. ὁ Β δὲ τοῦ Βοτανειάτου παιδαγωγὸς διυπνισθεὶς καὶ γνοὺς τὸ γενόμενον, ἐξῆει πρὸς αὐτούς, δᾶδα ταῖν χεροῖν ἔχων, φθάνει τε κατὰ τάχος αὐτούς, τοῦ τῶν ἁγίων τεσσαράκοντα τε-5 μένους ἐγγὺς μῆπω κατειληφότας. θεασαμένη δὲ τοῦτον εὐθύς ἢ Δαλασσηνὴ καὶ μήτηρ τῶν ἀριστέων ἐκείνων παιδῶν φησί “κατεῖπον ἡμῶν τινές, ὡς ἐπνυθόμην, τῷ βασιλεῖ. ἄπειμι γοῦν εἰς τὰς ἁγίας ἐκκλησίας, τῇ αὐτῶν χρωμένη, καθὼς ἂν δυναίμην, ἐπαρωγῇ· κακεῖθεν ἀγαζούσης ἡμέρας ἀπελεύ-10 σομαι πρὸς τὰ βασιλεία. ἄπιθι τοίνυν αὐτός, ἴν’ ὀπηρῖκα οἱ πνλωροὶ ἀνοίξωσι, περὶ τῆς ἡμῶν αὐτοῖς ἀπαγγελίης ἐλευσεως.” ὁ δ’ εὐθύς πρὸς τὸ κελυσθὲν ἠπεύγετο. αἱ δὲ φθάνουσι πρὸς C τὸ τοῦ ἱεράρχου Νικολάου τέμενος, ὃ Προσφύγιον μέχρι τῆς δεῦρο εἰώθασιν ὀνομάζειν, ἀγχοῦ τῆς μεγάλης ἐκκλησίας καὶ 15 πρώην ἐνιδρυμένον πάλαι ἐπὶ σωτηρία τῶν ἐπ’ ἐγκλήμασιν ἀλισκομένων, ὡς μέρος τυγχάνον τοῦ μεγάλου τεμένους καὶ ἐπίτηδες, οἶμαι, κατισκευασθὲν τοῖς ἀρχαίοις, ἵνα πᾶς ὁ ἐπ’ ἐγκλήματι ἀλοὺς καὶ φθάσας εἴσω τούτου γενέσθαι, τῆς ἐκ τῶν νόμων τηρικαῦτα ἐλευθερωῖται ποιηῆς. οἱ γὰρ πάλαι βασι-20 λεῖς τε καὶ καίσαρες πολλῆς προμηθείας ἠξίουσαν τὸ ὑπήκοον. ὁ δὲ γε ἐν τῷ τοιούτῳ τεμένει προσμένον ταχέως αὐταῖς οὐκ ἀπεξύγου τὰς θύρας, ἀλλ’ ἐπνυθάνειο, τίνες καὶ ὅθεν εἶεν.

1. βασιλεία : παλάτια CG. παρέδραμον G. 2. σὺν : ἐν CG.
10. ἐπαρωγῇ G. 13. εὐθύ G. 18. ἀρχαίους conl. Ducangius.

tae paedagogus ubi experrectus, quid actum esset, cognovit, faco arrepta, domo se proripit fugientesque paulo ante assequitur, quam ad quadraginta sanctorum aedem pervenissent. quem conspicata Dallassena, fortissimorum filiorum mater, “delatum, inquit, ad imperatorem falsum de nobis crimen audivi; confugio igitur ad sanctas ecclesias, quarum auxilio, quantum potero, utar. inde prima luce in regiam me conferam. quare praei illuc, ut cum primum ianitores fores aperient, eos de adventu nostro certiores facias.” ille sine mora, quod iussus erat, exsequitur. mulieres ad episcopi Nicolai aedem properant, quod Refugium etiam nunc solet appellari, prope magnam ecclesiam dudum ad salutem eorum aedificatam, qui criminibus tenentur. ea magni templi veluti pars quaedam de industria, opinor, a maioribus exstructa est, ut quicumque, scelere commisso, eo confugisset, poena legitima liberaretur. prisci siquidem imperatores et caesares magna cura rationibus subditorum prospiciebant. verum eius templi custos, non illico reclusis portis, qui et undenam essent, percontabatur. hic aliquis ex comitibus “mulieres, inquit, ex Oriente;

εἷς δὲ τις τῶν σὺν αὐταῖς “γυναῖκές” φησιν “ἐξ ἀνατολῶν. Ὅ
 τὰ δὲ πρὸς χρεῖαν ἅπαντα δαπανήσασαι, ἐπισπεύδουσι τὴν
 προσκύνησιν, οἴκαδε ἐθέλουσαι ἐπανελθεῖν.” ὁ δ’ εὐθύς ἀπο-
 ζυγώσας τὰς θύρας παραχωρεῖ αὐταῖς τῆς εἰσόδου. τῇ δ’
 5 ἐπαύριον ἐκκλησιάσας ὁ αὐτοκράτωρ τὴν σύγκλητον, ἐπειδὴ
 τὰ κατὰ τοὺς ἄνδρας ἐμεμαθήκει, τὰ εἰκότα πρὸς τούτους
 ἐδημηγόρησεν, καταδρομὴν τοῦ δομestίκου ποιούμενος. ἐκ-
 πέμπει δὲ τηρικαῦτα πρὸς τὰς γυναῖκας τὸν τε καλούμενον
 Στραβορωμανὸν καὶ τινα Εὐφημιανὸν τὴν κλῆσιν, μετακα-
 10 λούμενος αὐτὰς εἰς τὰ βασίλεια. ἡ δὲ Δαλασσηνὴ πρὸς
 αὐτοὺς “εἶπατέ” φησι “πρὸς τὸν αὐτοκράτορα· οἱ παῖδες οἱ
 ἐμοὶ δοῦλοι εἰσι πιστοὶ τῆς σῆς βασιλείας, καὶ προθύμως
 ἐξυπηρετοῦντες αὐτῇ ἐν πᾶσιν, οὐκ ἐφείσαντο οὔτε ψυχῶν P. 53
 οὔτε σωματίων, ἀεὶ προκινδυνεύοντες ἐκθύμως ὑπὲρ τοῦ σοῦ
 15 κράτους. ὁ δὲ κατ’ αὐτῶν φθόνος μὴ φέρων τὴν εἰς αὐτοὺς
 εὐνοϊάν τε καὶ κηδεμονίαν τῆς σῆς βασιλείας, μέγαν τὸν κίνδυ-
 νον κατ’ αὐτῶν καθ’ ὥραν ἐξήρτυεν· ὥς δὲ καὶ τοὺς ὀφθαλ-
 μοὺς αὐτῶν ἐξορύττειν ἐμελέτησαν, τοῦτο αἰσθόμενοι καὶ μὴ
 φέροντες τὸν τοιοῦτον ἄδικον κίνδυνον, οὐχ ὥς ἀποστάται ἐξῆλ-
 20 θον τῆς πόλεως, ἀλλ’ ὥς δοῦλοι πιστοί, ἅμα μὲν τὸν ὑπόγυιον
 ἀποδιδράσκοντες κίνδυνον, ἅμα δὲ τὰ κατ’ αὐτῶν μελετώμενα
 τὸ κράτος σου ἀναδιδάξοντες καὶ τὴν ἀπὸ τῆς σῆς βασιλείας

2. δὲ om. A. 3. ἐπανελθεῖν θέλουσαι A. 4. ταύταις A.
 δὲ A. 6. μεμαθήκει A. 7. πέμπει δὲ πρὸς A. 19. κίνδυ-
 νον ἄδικον ὄντα A. 20. τῆς πόλεως οὐχ ὥς ἀποστ. ἐξῆλθον A.
 21. ἅμα δὲ καὶ τὰ A. 22. ἀναδιδάξαντες PA, alterum CG.
 καὶ τὸν — ἐξαιτησάμενοι ἔλεον A.

quae, consumto viatico, adoratione defungi cupiunt, ut quam primum
 domum repetant.” quibus ille auditis, fores aperuit intromisitque.
 postridie convocato imperator senatu, postquam illorum fugam cogno-
 vit, graviter, ut res postulabat, adversus eos dixit inque domesti-
 cum maxime invectus est. tum ad matronas misit quosdam, Stra-
 boromanum et Euphemianum nomine, qui eas in palatium adduce-
 rent. quibus Dalassena “renuntiate, inquit, imperatori, filios meos
 eius maiestati obedientissimos esse, et lubenti in omnibus animo
 inservientes, nec vitae, nec corporibus unquam pepercisse, nullis pro
 ea periculis non promptissime susceptis. at invidia, tuam in eos be-
 nevolentiam favoremque non ferens, occasionem eos in discrimen ad-
 ducendi captare non desiit, atque adeo luce privare ipsos statuit.
 quod cum cognovissent, nec tantum periculi immerito sibi pa-
 rari ferrent, urbe profugerunt, non ut defecturi, sed ut servi fide-
 les, qui et imminens malum effugiant, et consilia istorum maie-

V. 47 ἔξαιτησόμενοι βοήθειαν.” οἱ δὲ ἐπέκειντο σφόδρα μετακα-
 Β λούμενοι ταύτην· ἀγανακτήσασα δὲ ἡ γυνή φησι πρὸς αὐτοὺς
 “ παραχωρήσατέ μοι εἰς τὴν τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαν εἰσελθεῖν
 προσκυνῆσαι. ἄτοπον γάρ ἐστιν εἰς τοὺς πυλεῶνας αὐτῆς
 φθάσασαν, μὴ εἰσελθεῖν καὶ μεσίτιδι τῇ παναχράντῳ δε- 5
 σποίνῃ καὶ θεομήτορι χρῆσασθαι εἰς τε τὸν θεὸν καὶ τὴν τοῦ
 βασιλέως ψυχὴν.” τὴν εὐλογον οὖν αἰτήσιν τῆς γυναικὸς
 αἰδεσθέντες οἱ πρέσβεις, παραχωροῦσιν αὐτῇ τῆς εἰσόδου. ἡ
 δὲ βραδεῖ ποδὶ στείχουσα ὡς οἶον ἀπὸ τῆς λύπης καὶ τοῦ
 γήρως κεκμηκυῖα, μᾶλλον δὲ καὶ τὸν κεκμηκότα ὑποκρινό- 10
 μένη, περὶ τε αὐτὰ που τὰ εἰσόδια τοῦ ἱεροῦ βήματος πε-
 λάσασα καὶ γονυκλισίας δύο ποιησαμένη, περὶ τὴν τρίτην κα-
 θεσθεῖσα χαμαί, ἀπρὶξ τῶν ἁγίων εἶχετο θυρῶν, ἐπιβοω-
 C μένη ὡς “ εἰ μὴ τὰς χεῖρας ἀποτιμηθεῖην, οὐκ ἂν τοῦ ἱεροῦ
 τεμένους ἐξέλθοιμι, εἰ μὴ τὸν τοῦ βασιλέως ὡσπερ ἐχέγ- 15
 γυον τῆς σωτηρίας δεξαίμην σταυρὸν.” ἐκβαλὼν δὲ ὁ Στρα-
 βορωμανὸς ὄνπερ ἐπεφέρειτο σταυρὸν ἐγκόλπιον ἐδίδου. ἡ δὲ
 “ οὐκ ἀφ’ ὑμῶν τὴν πληροφορίαν αἰτῶ, ἀλλ’ ἐξ αὐτοῦ τοῦ
 βασιλέως ἐπιζητῶ τὴν εἰρημένην βοήθειαν. καὶ οὐδ’ ἀπλῶς
 ἐν μικρῷ μεγέθει τὸν διδόμενον ἂν σταυρὸν δεξαίμην, ἀλλ’ 20
 ἀξιόλογον τὸ μέγεθος ἔχοντα.” (τοῦτο δὲ ἐπεζήτηε, ἵνα κατα-
 φανὲς πρὸς ἐκείνην τὸ ὄρκιον γένοιτο· ἐν μικρῷ γὰρ σταυ-
 ρίῳ τῆς ὑποσχέσεως γενομένης, τάχα ἂν τοὺς πολλοὺς τὰ

10. κεκμηκυῖα G.
 ἡμῶν A.

14. ἀποτιμηθεῖην C, ἀποτιμηθεῖη PG.

18.

stati tuae patefaciant auxiliumque implorent.” nihilominus instabant illi ad imperatorem eam evocare. id Anna moleste ferens, “sinite, me, inquit, dei ecclesiam, ut ibi adorem, ingredi. parum enim decet, cum ad portas venerim, recedere, priusquam immaculatae dominae et dei-parae opem invocaverim ad deum et imperatoris animum mihi conciliandos.” cuius postulati aequitatem legati reveriti, intrare eam siverunt. itaque illa tarde incedens, ut quae et dolore et aetate confecta esset, vel potius infirmitatem simularet, postquam ad ipsum fere aditum sacri bematris processit, genu bis flexo, cum tertium procumberet, humi subsedit sacrisque portis comprehensis, nisi manus, clamat, sibi abscinderentur, templo se non ante discessuram, quam crucem imperatoris tanquam salutis pignus accepisset. Straboromanus, quam de collo pendentem gestabat, crucem ei obtulit; verum illa “non a vobis, inquit, fidem mihi dari cupio, sed ab ipso imperatore quam dixi cautionem postulo; neque omnino minutam talem crucem accipiam, sed magnitudinis idoneae.” (hoc ideo flagitavit, ut iusiurandum sibi praestitum palam fieret. si enim in parva cruce promissio facta

ἐμπεδούμενα διελάνθανον.) “ἐκείνου τοίνυν τὴν κρίσιν καὶ τὸν ἔλεον ἀνακαλοῦμαι. ἄπιτε, ἀπαγγείλατε αὐτῷ.” ἡ δὲ D ἐπὶ τῷ Ἰσαακίῳ νύμφη αὐτῆς (προέφθασε γὰρ εἰς τὸν ναὸν εἰσελθεῖν ἅμα τῷ τὰς πύλας ἀνερχθῆναι διὰ τὸν ὄρθριον ὕμνον) 5 τὴν ἐπικαλύπτουσαν ὀφθόνην τὸ πρόσωπον περιελοῦσά φησι πρὸς αὐτούς “αὕτη μὲν, εἰ βούλεται, ἀπερχέσθω· ἡμεῖς δὲ πληροφορίας ἄτερο τοῦ ἱεροῦ οὐκ ἐξερχόμεθα, κὰν θανεῖν ἡμᾶς πρόκειται.” ἰδόντες οὖν τὸ ἐνστατικὸν τῶν γυναικῶν καὶ ὅπως ἀναισχυντότερον αὐτοῖς ἢ πρότερον προσεφέροντο, καὶ πτοηθέν- 10 τες μὴ θόρυβος γένηται, ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν πάντα τῷ P. 54 βασιλεῖ. ὁ δὲ φύσει ἀγαθὸς ὢν, ἐπικαμφθεὶς καὶ τῆς γυναικὸς λόγοις, ἀποστέλλει τὸν ἐπιζητούμενον σταυρὸν πρὸς αὐτήν, πᾶσαν ἀφροντησίαν αὐτῇ διδούς. καὶ οὕτω τῆς τοῦ Θεοῦ ἀγίας ἐκκλησίας ἐξελθοῦσαν περιορισθῆναι παρακελεύει 15 μετὰ τε τῶν θυγατέρων καὶ τῶν νυμφῶν αὐτῆς εἰς τὴν ἀγχοῦ τῆς Σιδηραῦς διακειμένην γυναικείαν μονὴν τῶν Πετρίων. μετὰ κλητὸν δὲ ποιεῖται καὶ τὴν συμπενθέραν αὐτῆς τὴν τοῦ καίσαρος Ἰωάννου νύμφην (πρωτοβεστιαρία δὲ ἦν αὕτη τὸ ἀξίωμα) ἀπὸ τοῦ ἐν Βλαχέρναις τεμένους, ὃ ἐπ’ ὀνόματι τῆς 20 δεσπότιδος ἡμῶν Θεομήτορος ὠκοδόμητο, καὶ εἰς τὴν ῥηθεῖσαν μονὴν τῶν Πετρίων καὶ αὐτήν εἶναι παρακελεύεται. καὶ B προστάττει τοὺς τε πιθῶνας καὶ σιτῶνας αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ταμεῖα τηρεῖσθαι ἀμειαγώγητα. καθ’ ἐκάστην οὖν

2. ἄπιθε P. 3. προέφθασε C, ἐφθασε PG. 6. βούλεται C, βούλοιτο PGA. 8. ἐνστατικὸν C. 13. ἀφροντησίαν CA. 14. περιορισθῆσαν C et in margine G. 15. θυγατρῶν G. πρωτοβεστιαρία C semper.

esset, multitudinem facile lateret.) “illius igitur, pergite, iudicium atque misericordiam imploro. ite et nuntiate haec ei.” atque Isaacii uxor, eius nurus, quae aedem ante intraverat, cum primum portae ob horas matutinas reclusae essent, velo, quo faciem obnupterat, demto, “illa quidem, inquit, abeat, si lubet. nos certe, nisi fide accepta, templo non egrediemur, vel mortis conditione proposita.” legati, perspecta constantia mulierum, quae audacius iam, quam antea, sese gerebant, veriti, ne tumultus oriretur, redeunt ad imperatorem eique cuncta narrant. qui, ut erat natura comis, matronae oratione commotus, crucem, quam petierat, misit ac plenam securitatem dedit. ita cum templo egressa esset, eam cum filiabus nuribusque includi iussit in Petriorum monasterium feminarum, prope Sideram situm. etiam consoceram eius Caesaris Iohannis coniugem, protovestiarum dignitate, ex dominae nostrae deiparae in Blachernis aede accessitam, in eodem esse iussit Petriorum monasterio. ceterum cellas vinarias et penarias omnemque rem familiarem integram serva-

πρωτῶν ἄμφω τοῖς φυλάιτουσι προσερχόμεναι ἐπυρδάνοντο, εἴ τι ἀπὸ τῶν παιδῶν αὐτῶν μεμαθήκεσαν. οἱ δὲ ἀπλοῦ- κώτερον αὐταῖς προσφερόμενοι, ἀπήγγελλον ἅπαν τὸ ἀκου- οθῆν. ἡ δὲ πρωτοβεστιαρία ἐλευθέρῃ καὶ χεῖρῃ καὶ γνώ- μῃ οὕσα, βουλομένη τε τοὺς φυλάσσοντας σφετερίσασθαι, 5 ἐπέταπεν αὐτοῖς ἀναλαμβάνεσθαι ἀπὸ τῶν βρωσίμων εἰς ἰδίαν χρῆσιν ὅποσα καὶ βούλονται. ἐφεῖτο γὰρ αὐτοῖς ἀπαρεμποδίως εἰσάγεσθαι τὰ πρὸς χρείαν. ἐντεῦθεν προ- θυμότεροι πρὸς τὰς ἀπαγγελίας οἱ φύλακες ἐγεγόνεισαν, κάκ- τοιτε ἔκφορα πάντα ποιούντων ἐκείνων, οὐδὲν αὐτὰς διε- 10 λάνθανε.

6. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὰς γυναῖκας τοιαῦτα. οἱ δὲ γε Κομνηνοὶ φθάσαντες τὴν περὶ τὸ βραχιόνιον τῶν Βλαχερνῶν ἰσταμένην πύλην καὶ τὰς κλεῖς κατεάξαντες, ἀδεῶς ἐξεληλύ- θεισαν εἰς τοὺς βασιλικοὺς ἵπποστάθμους. καὶ τοὺς μὲν τῶν 15 V. 48 ἵππων αὐτοῦ που καταλιμπάνουσι, πρότερον τοὺς ὕπισθεν πόδας ἀπ' αὐτῶν τῶν μηρῶν τῇ ξίφει ἀποτεμόντες, τοὺς δ' ἀναλαβόμενοι ὅσοι τούτοις ἔδοξαν χρησιμώτεροι, ἐκεῖθεν τα- χέως τὸ ἀγχοῦ που τῆς μεγαλοπόλεως μοναστήριον, ὃ Κο- σμίδιον ἐπωνόμασται, καταλαμβάνουσι. καὶ γὰρ, ἵνα μεταξύ 20 D πως ἐπιδιηγησαίμην καὶ σαφέστερον ἡμῖν ὁ λόγος προῖη, τὴν εἰρημένην ἄνωθεν πρωτοβεστιαρίαν, πρηνή τὸν βασιλέα ταύ- την μετακαλέσασθαι, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, κῆθι κα-

2. μεμαθηκέωσαν CG.

3. ἀπήγγειλον G.

5. φυλάτιον-

τας G. 6. ἐπέταπεν G.

βρωσίμων PG, recte C. 13.

Κομνηνοὶ : ἀποσιάται Δ.

Βλαχερνῶν : βρόκων P in margine.

17. δὲ Δ.

19. πω G.

23. καταλαβόντες : καταλαβὼν τὰ G.

vit. quotidie mane adibant ambae custodes, ecquid de filiis audivissent, sciscitantes. illi, qui simplicius cum iis agerent, enarrabant quaecunque perceperant. quos ut sibi magis adiungeret protovestiaría, animo ingenuo ac summa liberalitate mulier, iussit eos, quantum cibi vellent, de sua copia capere. quae enim ad victum pertinebant, quo minus importarentur, nihil obstabat. unde custodes tam faciles dehinc ad narranda omnia, quaecunque audiverant, habebant, ut nihil quidquam eas lateret.

6. Hactenus de mulieribus. Comneni porta, quae ad propugnaculum Blachernarum erat, occupata clavibusque fractis, tutum ad imperatoria stabula exitum habuere; unde abductis equis, qui utiliores viderentur, reliquorum posterioribus pedibus ab ipsis femoribus ferro recisis, celeriter ad monasterium prope urbem, Cosmidium nomine, se contulerunt. namque, ut hic nonnihil addam, quo narratio

καταλαβόντες, ταύτην τε συνετάττοντο ἐπὶ τῷ ἐξελαύνειν ἐκεῖθεν
 καὶ Γεωργίον τὸν Παλαιολόγον ἀνέπειθον μεθ' ἑαυτῶν συλ-
 λαβεῖν καὶ συναπαίρειν αὐτοῖς κατηνάγκαζον. οὐπω γὰρ ἦσαν
 ἔκφορα τὰ κατ' αὐτοὺς φέμενοι πρὸς τὸν ἄνδρα δι' ὑποψίαν
 5 εὐπρόσωπον. ἦν γὰρ ὁ πατήρ τοῦ Γεωργίου τουτουῖ τῷ βα-
 σιλεῖ εὐνούστατος ἐς τὰ μάλιστα, καὶ τῆς τοιαύτης βουλῆς
 πρὸς τοῦτον ἀπογύμνωσις οὐκ ἀκίνδυνος. τὰ μὲν οὖν πρῶτα
 ὁ Παλαιολόγος πρὸς τούτους οὐκ εἶχεν εὐαγώγως, πολλά τε
 ἀντιτεινόμενος καὶ προσονειδίζων τὸ εἰς ἐκεῖνον τούτων βού-
 10 λημα καὶ ὅτι ὕστερον, τοῦτο δὴ τὸ πεπαρομιασμένον, νοῦν
 οἴσαντες καὶ τοῦτον ἀνακαλοῦνται. ἐπεὶ δὲ καὶ ἡ πρωτοβε-
 στιαρία ἡ τοῦ Παλαιολόγου πενθερὰ βαρεῖα ἐνέκειτο τούτῳ,
 συνέξελθεῖν καὶ ἀπειλοῦσα αὐτῷ τὰ δεινότερα, μαλακώτερος
 γίνεται. φροντίζει δὲ τὸ ἐντεῦθεν περὶ τῶν γυναικῶν, τῆς P. 55
 15 τε αὐτοῦ γαμετῆς Ἀννης καὶ Μαρίας τῆς πενθερᾶς αὐτοῦ, τὰ
 πρῶτα τοῦ γένους ἐκ τῶν Βουλγάρων ἐχούσης, κάλλους δὲ
 τοσοῦτον ἐπισυρομένης καὶ εὐαρμοστίας μελῶν καὶ μερῶν, ὥστε
 μηδεμίαν φανῆναι κατ' ἐκεῖνο καιροῦ τὴν ταύτης ὄραιοτέραν.
 οὐκ ἄνευ οὖν φροντίδος ἦσαν τὰ κατ' αὐτὴν τῷ Παλαιολόγῳ
 20 καὶ Ἀλεξίῳ. ταύτην τοι καὶ γνώμης ἔσχον οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀλέ-
 ξιον, ἐκεῖθεν ἀνελόμενοι ταύτας, οἱ μὲν εἰς τι φρούριον
 ἀπαγαγεῖν, ὁ δὲ Παλαιολόγος εἰς τὸ ἐν Βλαχέρναις τέμενος

2. συλλαβεῖν om. P. 3. αὐτοὺς P. 8. οὐχ P. 12. τοῦτο
 G. 14. τῆς ἑαυτοῦ P. 17. εὐαρμοστίαν G. 18. τὴν
 om. G. 20. γνώμην C.

fiat dilucidior, protovestiariam, cuius mentionem feci, priusquam impe-
 rator eam, ut supra enarravimus, arcessivisset, ibi convenerunt eique
 hinc profecturi vale dixerunt; et Georgium Palaeologum in partes
 suas traxerunt atque, ut secum deficeret, adegerunt. prius consilia
 cum eo communicare ausi non erant, cum merito esset suspectus. nam
 pater Georgii studiosissimus imperatoris erat, ut non sine periculo
 aperiri tale consilium posset. ac primo Palaeologus haud se facilem prae-
 buit; quin multum obnitens, reprehendit illorum contra imperatorem
 inceptum et quod, deteriore inuito consilio, se quoque in societatem
 vocarent. sed cum etiam protovestiaria, Palaeologi socrus, ut una pro-
 ficisceretur, instaret et gravissima minitaretur, animo flectebatur.
 nec nisi de mulieribus iam sollicitus erat, Anna uxore et Maria so-
 cru, nobilissimo inter Bulgaros loco orta, tanta pulchritudine ac con-
 cinnitate totius corporis, ut omnium illius temporis mulierum for-
 mosissima haberetur. quas ut in tuto collocarent, cum Palaeologo et
 Alexio cordi esset, hoc quidem loco eas amovendas censebant; sed
 alter in arce quapiam, alter in deiparae aede in Blachernis sita

Β τῆς Θεομήτορος. καὶ κρατεῖ ἡ τοῦ Γεωργίου γνώμη. εὐθύς οὖν ἀπελθόντες μετ' αὐτῶν παρέθεντο ταύτας τῇ πανάγνῳ μητρὶ τοῦ τὰ πάντα συνέχοντος λόγου. αὐτοὶ δὲ παλινοστήσαντες ὅθεν ἐξήσαν, ἐσκόπουν ὅ τι δὴ καὶ ποιήσαιεν. ὁ δὲ Παλαιολόγος “ὕμᾱς μὲν” φησιν “ἀπέρχεσθαι χρή· ἐγὼ δὲ 5 τάχιον ὑμᾶς καταλήψομαι, τὰ προσόντα μοι χρήματα συνεπιφερόμενος.” ἔτυχε γὰρ πᾶσαν τὴν ἐν κινήτοις αὐτοῦ θεωρουμένην περιουσίαν ἔχων ἐγκειμένην ἐκεῖσε. μὴ μελήσαντες γοῦν εὐθύς τῆς προκειμένης ὁδοιπορίας εἶχοντο· ἐκεῖνος C δὲ τοῖς τῶν μοναχῶν ὑποζυγίοις ἐπεισάξας τὰ ἑαυτοῦ, ὅπι- 10 σθεν αὐτῶν ἤλαυνε. καὶ φθάσας σὺν τούτοις εἰς Τζουρουλόν, (κόμη δὲ καὶ αὕτη Θρακικὴ διασώζεται,) κάκεισε τυχαίως τῷ ἐξ ἐπιταγῆς τοῦ δομεστίου καταλαβόντι στρατεύματι ἠνώθησαν ἅπαντες. δέον οὖν κρίναντες περὶ τῶν συμπεσόντων αὐτοῖς δηλῶσαι τῷ Δούκῃ Ἰωάννῃ τῷ καίσαρι ἐν τοῖς 15 ἰδίῳις κτήμασι τῶν Μωροβούνδου ἀνλιζομένῳ, ἀπεστάλκασι τὸν τὴν πρᾶξιν ἐκείνων μηνύοντα. φθάσας δὲ ὁ τὴν ἀγγελίαν ἐκείνην κομίζων περὶ δειλὴν ἔψαν, ἔξω τῶν οὐδῶν τῆς ἀλλίδος εἰστήκει τὸν καίσαρα ἀναζητῶν. ἰδὼν δὲ τοῦτον ὁ ἐγγονος αὐτοῦ Ἰωάννης, νέος ἔτι ὢν καὶ μῆπω μειράκιον καὶ διὰ 20 τοῦτο ἀδιασπᾶστος συνὼν τῷ καίσαρι, δραμαῖος εἰσεῖσι καὶ

3. τὰ add. C.	6. καταλείψομαι G.	8. lege μελήσαντες.
13. ἐπιταγῆς G.	καταλαβόντι C, καταλαμβάνοντες A, καταλαμβάνοντι PG.	14. ἠνώθησαν G.
16. τῶν : an τοῖς? Μωροβούνδου G, Μωροβίσδου coni. Wilken. Hist. Comn. p 84. vid. annotat.	κρίνοντες A.	17. πρᾶξιν : ἀποστίασιν A.
ἐπεστάλκασι A.	ἐκείνων CG, ἐκείνῳ PA.	μηνύοντα A,
μηνύσαντα PG.	21. δραμαῖος C.	

collocandas existimabant. vicit tandem Georgii sententia. statim igitur feminas hinc abductas sanctissimae Verbi omnia continentis matri credebant; ipsi reversi, unde profecti erant, quid facto opus esset, consultabant. Palaeologus “vos, inquit, praeire oportet; ego mox sequar, rem meam familiarem mecum allaturus.” forte enim omnia sua bona, quae moveri poterant, illic deposuerat. itaque Comneni nihil cunctati viam ingrediuntur; ille vero, postquam monachorum iumentis bona imposuit, eodem perguit. cumque Tzurulum, qui est vicus Thraciae, una cum iis advenisset, percommode accidit, ut exercitus a domestico convocatus adesset. iam ad Ducam Iohannem Caesarem, in praediis suis Morobundianis commorantem, miserunt, qui de iis, quae sibi accidissent, certiores faceret. accelerato nunlius itinere, diluculo extra aedium limina constilit atque ad Caesarem aditum petiit. quem conspicatus Iohannes, Caesaris nepos, qui adhuc puerulus

καθεύδοντα τοῦτον διυπνίσας, ἀπαγγέλλει τὸ παρὰ τῶν Κομνηνῶν γινόμενον. ὁ δ' εὐθὺς πληγείς τῇ ἀκοῇ ῥαπίζει τὸν υἱὸν κατὰ κόρρης, καὶ μὴ τοιαῦτα ληρεῖν ἐπειπών, ἀπώσατο. κάκεινος μετὰ μικρὸν πάλιν εἰσελθὼν, τὴν αὐτὴν ἀγγελίαν 5 κομίζει, προσθέμενος καὶ τὸν ἀπὸ τῶν Κομνηνῶν πρὸς αὐτὸν ἀποτοξενόμενον λόγον. εἶχε δὲ ὁ λόγος μετὰξὺ που καὶ τι ἄστειότατον, τὴν τοιαύτην προᾶξιν αὐτοῦ συναινετούμενον· ὡς “ἡμεῖς μὲν” φησιν “ὄψον μάλα καλὸν ἠντρεπίσαμεν καὶ κα- V. 49 ρυκείας οὐκ ἄτερο· σὺ δὲ ἀλλ’ εἰ βούλει τῆς εὐωχίας μετα- 10 λαβεῖν, τὴν ταχίστην ἤκειν τῆς πανδαισίας μεταληψόμενος.” ἀνακαθίσας οὖν καὶ ἐπὶ τοῦ δεξιοῦ ἀγκῶνος ἑαυτὸν ἐπερείσας, εἰσαγαγεῖν τὸν ἐκεῖθεν ἐλθόντα κελεύει. τοῦ δὲ πάντα τὰ κατὰ τοὺς Κομνηνοὺς διηγησαμένον, “φεῦ μοι” ὁ καῖσαρ εἰπών, εὐθὺς ἐπιβάλλει τὰς χεῖρας ταῖς ὄψεσιν· ἐπὶ μι- 15 κρὸν δὲ καὶ τῆς ὑπῆρης περιδραξάμενος, οἷον ἐν τοσοῦτῳ P. 56 λογισμοὺς πολλοὺς ἀνελίπτων, εἰς ἐν τοῦτο ἤρρισεν ἑαυτὸν, συνακολουθῆσαι κάκεινον τῷ τούτων θελήματι. εὐθὺς οὖν μετακαλεσάμενος τοὺς ἵπποκόμους καὶ τοῦ ἵππου ἐπιβάς, τῆς πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς φερούσης ἤψατο. καὶ Βυζαντίῳ 20 δέ τινα καθ’ ὁδὸν ἐντυχὼν χρυσοῦ βαλάντιον ἱκανὸν ἐπιφερο-

3. υἱωνὸν P in margine. 6. ὁ λόγος : ἡ ἀγγελία A. 7. ἄστειότερον A. 8. τοιαύτην προᾶξιν : τυραννίδα P in margine et A. 9. μεταλαβεῖν CG, μεταλαχεῖν PA. 10. ἤκειν A, ἤχε PG. 11. πανδαισίας G. 12. μεταληψόμενος G. 14. ταῖς ὄψεσιν om. CG. 15. καὶ om. G. 17. συναποστατήσασαι τοῦτοις κάκεινος προέθετο A. 19. φερούσης πορείας A. καὶ om. A. 20. βαλάντια ἱκανὰ A.

erat nec eam ob causam a Caesaris latere unquam discedebat, accurreret dormientemque excitans, defecisse Comnenos nuntiat. Caesar hac voce percussus, puerum alapa inflictā, ut nugari desineret, admonuit asperitate. at ille, paulo post iterum ingressus, eundem nuntium refert, ipsa Comnenorum ad eum adhortatione addita. in qua quidem inerat sententia lepidissime expressa, qua simul quid factum esset ab Alexio, ita significabatur: “nos opsonium paravimus opulentum nec sine condimentis; tu si adhiberi ad convivium vis, fac quam primum adsis, lautissimi epuli particeps futurus.” Iohannes, erectus in dextrum cubitum, introduci nuntium iubet, a quo cum audivisset, quae a Comnenis gesta erant, “heu mihi” exclamat, manus obtendens oculis. ac barba parumper prehensa, ut qui multa secum interea reputaret, in hoc tandem animum defixit, ut et ipse voluntati eorum obsequendum duceret. statim igitur equisonibus arcessitis et equo conscenso, ad Comnenos proficiscitur. in via obviam factus Byzantio, qui satis magnam vim auri Cpolim portabat, Homericis illis verbis eum interrogat, quis et unde gentium esset; cumque cognovisset, multum

μένω καὶ πρὸς τὴν μεγαλόπολιν ἀπιόντι, ἤρετο αὐτόν, τοῦτο δὴ τὸ Ὀμηρικόν, “τίς πόθεν εἰς ἀνδρῶν;” καὶ ἐπειδὴ παρ’ αὐτοῦ ἐμάνθανεν, ὅτι τε πολὺν χρυσὸν ἐπιφέρειται ἀπὸ τινων εἰσπράξεων καὶ ὅτι πρὸς τὸν κοιτῶνα τοῦτον διακομίζει, βιάζεται τοῦτον συγκαταλῦσαι αὐτῷ, ἰπισχνούμενος ὡς ἅμα 5
 B ἡμέρᾳ οὐπερ ἂν βούλοιο, βαδιεῖται. τοῦ δὲ ἐνισταμένου καὶ βαρέως φέροντος τοῦτο, ὁ καῖσαρ σφοδρότερον ἐπειθήτεο καὶ ἔπεισε λέγων, ὁποῖος ἐκεῖνος ἐπιτρόχαλος ἐν λόγοις καὶ δεινὸς ἐν νοήμασι, πειθῶ τε ἐν γλώττῃ φέρων, ἤπερ Αἰσχί-
 νης ἄλλος ἢ Δημοσθένης. συμπαραλαβὼν οὖν τὸν τοιοῦτον, 10
 καταλύει ἐν τινι δωματίῳ καὶ παντοίως φιλοφρονησάμενος τραπέζῃς τε ἀξιώσας καὶ διαναπαύσας καλῶς παρακατέσχε τὸν ἄνδρα. κατὰ τὸ περίορθρον δὲ ἤδη, ὅτε καὶ ὁ ἥλιος τὸν ἀνατολικὸν ὀρίζοντα καταλαμβάνειν ἐπείγεται, ὁ μὲν Βυζάν-
 τιος ἐπιθέμενος τὰς ἐφεστρίδας τοῖς ἵπποις εὐθὺ Βυζαντίδος 15
 C ἐλάυνειν ἠπείγετο. τοῦτον δὲ ὁ καῖσαρ θεασάμενος, “ἔα” φησί “καὶ συμπορεύου μεθ’ ἡμῶν.” ὁ δὲ μεθ’ ὄπον πορεύεται γινώσκων, παντάπασι δὲ καὶ τὴν αἰτίαν δι’ ἣν τῆς τοιαύτης φιλοφροσύνης ἠξιώται ἀγνοῶν, πάλιν δυσυνασχετῶν ἦν καὶ ὑπόπτως εἶχε πρὸς τὸν καῖσαρα καὶ τὰς φιλοφροσύνας 20
 τοῦ καῖσαρος. ὁ δὲ ἐπέκειτο ἔλκων αὐτόν· ὡς δ’ οὐχ ὑπήκουε, μεταβαλὼν τραχυτέροις πρὸς τοῦτον ἐκέχρητο ῥήμασιν, εἰ μὴ τὸ προσταττόμενον ποιήσειε. μὴ ὑπακούοντος δέ, προσ-

4. εὐπράξεων G. 5. αὐτόν τούτῳ συγκαταλῦσαι A. 10.
 τὸν τοιοῦτον : αὐτόν A. 16. τοῦτο? 22. μεταλαβὼν G.
 23. παρακραιτόμενον PG, alterum CA et PG in margine.

eum pecuniae vectigalis ad cubiculum imperatoris ferre, flagitat, ut secum divertat; postridie, quo vellet, abire passurum. cunctanti illi ac moleste ferenti institit vehementius, donec impetravit. quippe miro erat orationis cursu sententiarumque gravitate, ac persuadendo valebat quasi Aeschines alter vel Demosthenes. cum hoc igitur diversoriolum quoddam ingressus, omni comitate et accumbere secum eum iussit et nocte ut commode eubaret, curavit. sub diluculum, cum sol orbem conscendere properat, properavit etiam Byzantius, equis stratis, in urbem pergere. quo conspecto, Caesar “desiste, inquit, et nobiscum veni.” sed ille, qui nec, quo proficisceretur, sciret, neque omnino causam, quamobrem tam benigne ab illo exceptus esset, teneret, iterum abnuebat, Caesarem eiusque blanditias suspectans. is contra instare, reluctantem trahere et graviora minari, nisi, quae iussus esset, faceret. ubi ne sic quidem obtemperavit, sarcinas eius omnes suis adiungi et iter continuari iussit; ipsi, quocumque liberet, veniam eundi dedit. qui cum neque regiam auderet adire, veritus ne in cu-

τάπειν τὰ μὲν προσόντα αὐτῷ ἅπαντα τοῖς ἰδίοις ἐνωθῆναι
 ἀποζυγίοις καὶ τὴν προκειμένην πορεύεσθαι, ἐκείνῳ δὲ ἄδειαν
 δίδωσιν ὅπῃ βούλοιο ἀπιέναι. ὁ δὲ τὴν μὲν εἰς τὰ βασίλεια D
 εἴσοδον παντελῶς ἀπαγορεύσας, ἅτε δεδιὼς μὴ καὶ ἔμφρου-
 5 ρος γένηται διὰ τὸ κεναιῖς χερσὶν τοῖς ἀμφὶ τὸν βασιλικὸν
 κοιτῶνα ὀφθῆναι, παλινδρομῆσαι δὲ μὴ θέλων διὰ τὴν τοῖς
 πράγμασιν ἐπεισπεσοῦσαν ἀκαταστασίαν καὶ σύγχυσιν ἐκ τῆς
 ἀνακνυσάσης ἤδη τῶν Κομνηνῶν ἐπιχειρήσεως, καὶ μὴ βου-
 λόμενος συνείπετο τῷ καίσαρι. γίνεται δέ τι κατὰ συντυχίαν
 10 τοιοῦτον. ἀπερχόμενος ὁ καῖσαρ περιέτυχε Τούρκους ἄρτι
 διαπερῶσι τὸν Εὐρὸν καλούμενον ποταμόν. ἀνασειράσας οὖν
 τὸν χαλινόν, ἐπυθάνετο ὄθεν καὶ ὅποι πορεύονται, ἅμα δὲ
 καὶ ὑπισχνεῖτο χρήματά τε πολλὰ δώσειν καὶ παντοίας θε-
 15 ραπείας ἀξιῶσαι, εἰ πρὸς τὸν Κομνηνὸν σὺν αὐτῷ φοιτή-
 σουσι. συντίθενται οὖν τηρικαῦτα. καὶ ὡς ὄρκον ἐκ τῶν
 ἡγεμόνων αὐτῶν ἀπαιτεῖ, ἐμπεδῶσαι τὰς συνθήκας διὰ τού-
 του βουλόμενος. οἱ δ' εὐθύς κατὰ τὸ εἰθισμένον αὐτοῖς τὸν
 ὄρκον ἐπλήρουν, συμμαχῆσαι τῷ Κομνηνῷ μάλα προθύμως
 διαβεβαιούμενοι. ἅπεισι τοίνυν συμπαραλαβῶν καὶ τοὺς Τούρ-
 20 κους πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς. οἱ δὲ πόρρω τοῦτον θεασάμενοι
 καὶ τὴν καινὴν ἄγρην ὑπεραγασάμενοι καὶ μάλιστα τούτων P. 57
 οὐμός πατὴρ Ἀλέξιος, οὐκ εἶχον ὑφ' ἡδονῆς ὅ τι καὶ δρά-
 σαιεν. προὔπαντήσας δὲ καὶ περιπλακεῖς τὸν καίσαρα κατη-

2. δὲ om. G. 4. ἔμφρουρος G, ἔμφρούριος P. 6. δὲ πάλαι μὴ P, πάλαι om. G. an δὲ πάλιν? 11. ποταμόν om. CG.
 12. καὶ om. A. ὅπῃ G. ἅμα A, ἀλλὰ PG. 14. φοιτήσωσι A.
 15. συντίθεται GA. ὄρκων P. 16. τούτου A, τοῦτο PG.

stodiam traderetur, si ad quaestores sine pecunia venisset, neque rursus propter rerum motum ac perturbationem, ex emergente iam Comnenorum coniuratione ortam, domum reverti vellet, Caesarem vel invitus secutus est. forte autem contigit, ut Caesar, cum iter hinc pergeret, Turcis obviam fieret, qui modo Eurum fluvium traiecerant. adductis igitur habenis subsistens, postquam unde et quo tenderent, interrogavit, magnam iis mercedem et omnis generis beneficia promisit, si ad Comnenos secum proficiscerentur. ubi annuerunt, ille iusiurandum a ducibus eorum exegit, quo pactum confirmaretur. hi statim consuetudine sua iureiurando dato, Comneno se auxilio fore, alacriter pollicentur. itaque Caesar cum Turcis ad Comnenos processit; quem cum procul illi conspexissent, nova praeda incredibiliter laetati, maxime Alexius pater meus, prae gaudio, quid agerent, nesciebant, progressusque obviam Alexius, Caesarem amplexus et osculatus est. quid deinde? ingrediuntur, Caesare

σπάζετο. τί τὸ ἐντεῦθεν; τῆς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀπα-
γούσης ἤψαντο, τοῦ καίσαρος τοῦτο ὑποθεμένου καὶ ἐπισπεύ-
δοντος. ἅπαντες οὖν οἱ κατὰ τὰς κωμοπόλεις ἀντόμολοι προσ-
ερχόμενοι ἐφήμιζον τοῦτον βασιλέα, πλὴν τῶν κατὰ τὴν
᾽Ορεστιάδα. ἐκεῖνοι γὰρ ἐγκοιτοῦντες πάλαι αὐτῷ διὰ τὴν τοῦ 5
Βρυεννίου κατάσχεσιν, τῷ μέρει τοῦ Βοτανειάτου προσέ-
V. 50 κειντο. καταλαβόντες οὖν τὸν Ἀθύραν κάκεισε διαναπανασά-
B μμενοι, τὴν μετ' αὐτὴν ἐκέϊθεν ἀπάραντες, τὰ Σχιζὰ κατέλα-
βον, (κώμη δὲ καὶ τοῦτο Θρακική,) κεῖθι τὸν χάρακα πηξά-
μενοι. 10

7. Μετέωροι δὲ ἦσαν ἅπαντες καταδοκοῦντες τὸ μέλλον
καὶ τὸν ἐλπίζομενον ἀναρρηθῆναι βασιλέα ἐπιποθοῦντες ἰδεῖν.
οἱ πλείους δὲ Ἀλεξίῳ τὸ κράτος ἐπνήχοντο, ἀλλ' οὐδ' οἱ
περὶ τὸν Ἰσαάκιον ἀναπεπτώκεσαν, ὡς ἐνόν, ἅπαντας μετα-
χειριζόμενοι. στάσις δὲ ἦν ἀσύμβατος κατὰ τὸ φαινόμενον, 15
τῶν μὲν τοῦτον, τῶν δ' ἐκεῖνον οἰακοστρόφον τῆς βασιλικῆς
περιωπῆς ἰμειρομένων γενέσθαι. παρῆσαν δὲ τότε καὶ οἱ ἐξ
ἀγχιστείας τῷ Ἀλεξίῳ προσήκοντες, ὁ ἄνωθεν μνημονευθεὶς
C καίσαρ Ἰωάννης ὁ Δούκας, ἀνὴρ καὶ βουλευσασθαι ἱκανὸς
καὶ καταπράξασθαι περιδέξιος, ὃν καὶ ἐπ' ὀλίγον φθάσασα 20
τεθέαμαι, καὶ Μιχαὴλ καὶ Ἰωάννης οἱ τούτου ἔγγονοι, καὶ
μὴν καὶ ὁ τούτων ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρὸς Γεώργιος ὁ Παλαιο-

2. ἐπισπεύσαντος A.	4. τοῦτον : τὸν Ἀλέξιον A.	6. Βο-
τανειάτου GA.
11. δ' G.	7. δ' ἱκανὰ πεισάμενοι G.	8. αὐτῷ A.
17. ἡμειρομένων P.	12. ἰδεῖν om. CG.	14. ἅπαν-
τες G.
	22. καὶ om. G.	

suasore et impulsore, viam, quae in urbem ducit. passim ex oppi-
dis homines ultro affluebant imperatoremque salutabant Alexium,
praeter Orestiadis incolas; qui cum pridem ei propter captum Bryen-
nium infensi essent, a Botaniatis partibus stabant. Athyrae unum
diem ad sedandam lassitudinem morati, Schiza perrexere, qui et
ipse vicus Thraciae est, ibique castra posuerunt.

7. Suspenso autem animo omnes, quid futurum esset, exspecta-
bant, dum pro suo quisque studio imperatorem deposcant. plerique
Alexio eam dignitatem optabant. sed nec Isaacii quidem familiares
otiosi erant; quin omnes, quantum poterant, sollicitabant. ita res
vix conventura videbatur, alteris hunc, alteris illum ad imperii gu-
bernacula provehi cupientibus. aderant tum temporis, qui affinitate
cum Alexio coniuncti erant, Caesar Iohannes Ducas, quem supra me-
moravi, promptus excogitandis, acer exsequendis rebus, quem et ego
per breve tempus olim vidi; praeterea Michael et Iohannes nepotes
eius et qui horum sororem in matrimonio habebat, Georgius Palaeo-

λόγος, συμπαρόντες αὐτοῖς καὶ ἀγωνιῶντες καὶ τὰς ἀπάντων
 πρὸς τὸ αὐτοῖς βουλευτὸν διαστρέφοντες γνώμας, καὶ πάντα
 κάλων, ὃ φασι, κινουῦντες καὶ πᾶσαν μηχανὴν εὐφρῶς τε-
 χναζόμενοι, ὥστε τὸν Ἀλέξιον ἀναρρηθῆναι. τοιγαροῦν καὶ
 5 τὰς ἀπάντων πρὸς τὸ αὐτοῖς βουλευτὸν μετέφερον γνώμας. ἔν-
 θεν τοι καὶ τοὺς τῷ Ἰσαακίῳ προσανέχοντας κατὰ βραχὺ
 ἐλαττοῦσθαι συνέβαιεν. ὅπου γὰρ Ἰωάννης ὁ καῖσαρ ἦν,
 οὐδεὶς τῶν ἀπάντων ἀντέχειν ἠδύνατο. ἦν γὰρ ἀπαράμιλλος D
 οὗτος κατὰ τε φρονήματος ὄγκον καὶ σώματος μέγεθος καὶ
 10 μορφὴν τυράννῳ προσήκουσαν. τί μὲν οὐκ ἔπραττον οἱ Δοῦ-
 και; τί δὲ οὐκ ἔλεγον; τί δὲ οὐχ ὑπισχυνοῦντο ἀγαθὸν ἔσε-
 σθαι τοῖς τε λογάσι καὶ τῷ κοινῷ τοῦ στρατοῦ, εἰ ἐπὶ τὴν
 βασιλείον περιωπὴν Ἀλέξιος ἀναβαίνη; φάσκοντες ὡς “μεγί-
 σταις ὑμᾶς δωρεαῖς καὶ τιμαῖς ἀνταμείψεται, ὡς ἐκάστη
 15 προσήκει καὶ οὐχ ὡς ἔτυχε, καθάπερ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἄπειροι
 τῶν ἡγεμόνων, διὰ τὸ καὶ στρατοπεδάρχης ὑμῶν χρόνον ἤδη
 πολὺν χρηματίσαι καὶ μέγας τῆς ἐσπέρας δομέστικος, καὶ κοι- P. 58
 νῶν ἄλῶν ὑμῖν μετασχεῖν, ἐν λόγοις τε καὶ τοῖς κατὰ συστάδην
 πολέμοις γενναίως ὑμῖν συναγωνιζόμενος, μὴ σαρκῶν, μὴ με-
 20 λῶν, μηδὲ τῆς ψυχῆς αὐτῆς ὑπὲρ τῆς ὑμῶν φειδόμενος σω-
 τηρίας, ὅρη τε καὶ πεδιάδας μεθ’ ὑμῶν πολλάκις διελθὼν,
 τὰς ἐκ τῶν μύθων κακοπαθείας ἐπιστάμενος, καὶ ἀκριβῶς
 ἅπαντας ὁμοῦ καὶ καθ’ ἓνα γινώσκων, Ἀρηΐφιλος τε ὢν καὶ

18. λόγοις P in margine, λόγοις PG. 19. ἡμῖν G. 20.
 φεισάμενος P. 21. ἐλθῶν P. 22. μόχθων CG. καὶ κα-
 κοπαθείας G.

Iogus. hi sibi invicem adesse, laborare, multitudinem ad suam sen-
 tentiam traducere, omnem, quod aiunt, movere funem, omnem cal-
 lide adhibere machinam, ut Alexius renuntiaretur. ita versa hominum
 sententia, numerus eorum, qui Isaacio favebant, paulatim imminutus
 est. etenim nemo unus resistere potuit, ubi Iohannes Caesar erat,
 qui et ingenio et corporis proceritate et forma regia omnes longe
 superabat. quid autem a Ducis non factum, quid non dictum, quid
 non promissum cum singulis ducibus, tum universo exercitui, si Alexius
 imperatoris dignitate ornaretur? “maximis, inquibant, donis honori-
 busque vos affliciet pro cuiusque merito, nec forte quadam, quem-
 admodum imperili et ignari duces solent; propterea quod tam diu
 dux vester est et magnus Occidentis domesticus, eadem vobiscum
 mensa usus et, sive insidiandum sive acie pugnandum erat, periculorum
 socius fortissimus; qui nec corpori, nec vitae ipsi pepercit, ubi salus
 agebatur vestra; qui montes agrosque saepe vobiscum peragravit et
 quanti in militia labores ferendi sint, ipse expertus est; qui ut uni-

τοὺς γενναίους τῶν στρατιωτῶν ἐξόχως ποθῶν.” ἀλλὰ ταῦτα
 μὲν οἱ Δουῖκαι· ὁ δὲ γε Ἀλέξιος πολλῆς τιμῆς ἤξιον τὸν
 Ἰσαάκιον, ἐν πᾶσιν αὐτὸν προτιμώμενος, εἴτε διὰ τὸ φίλτρον
 Βτῆς ἀδελφότητος ἢ καὶ μᾶλλον, ὃ καὶ λεκτέον, ἐπειδὴ ἢ μὲν
 στρατιὰ ξύμπασα πρὸς τοῦτον ξυνέρρει καὶ τὴν αὐτοῦ βασι- 5
 λείαν κατέσπευδε, πρὸς δὲ τὸν Ἰσαάκιον οὐδ’ ὅπωςτιοῦν
 ἐπεστρέφετο, ἔχων ἐκεῖθεν τὸ κράτος καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ κατ’
 ἐλπίδας αὐτῷ τὸ πρᾶγμα γινόμενον ὁρῶν, παρεμυθεῖτο τὸν
 ἀδελφὸν τῇ πρὸς τὴν βασιλείαν ὑποποιήσει, πρᾶγμα οὐδὲν
 ἐκ τούτων πάσχω ἀβούλητον, εἰ αὐτὸς μὲν παρὰ τῆς στρα- 10
 τιᾶς ἀπάσης εἰς τοὺς ὑπερηφάνους ἄξονας ἀναρπάζοιτο, ὁ
 δὲ λόγοις ὑποσαίνοι τὸν ἀδελφὸν καὶ πρόσχημα ποιοῖτο τὴν
 τοῦ κράτους δῆθεν ἐκχώρησιν. τοῦ καιροῦ γοῦν οὕτω τριβο-
 ρμένου, συνείλεκτο τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν περὶ τὴν σκηνήν, με-
 τέωροι ὄντες καὶ τὴν ἰδίαν ἕκαστος ἐπιθυμίαν εὐχόμενος τε- 15
 V. 51 λεσθῆναι. ἀναστὰς δὲ ὁ Ἰσαάκιος καὶ λαβὼν τὸ φοινικοβα-
 φῆς πέδιλον ὑποδιδύσκειν τὸν ἀδελφὸν ἐπειρᾶτο· ὡς δὲ ἐκεῖ-
 νος πολλάκις ἀνένευεν, “ἔα” φησὶν, “ὁ θεὸς διὰ σοῦ τὸ γέ-
 νος ἡμῶν ἀνακαλέσασθαι βούλεται.” ἀναμνήσας καὶ ὧν ὁ
 φανείς ποτε περὶ πού τὰ Καρπιανοῦ λεγόμενα, ἐκ τῶν βα- 20
 σιλείων οἴκαδε ἀπερχομένων ἀμφοτέρων τῶν ἀδελφῶν, πρὸς
 αὐτὸν ἀπεφοίβασεν. ἐκεῖσε γὰρ γενομένοις ἀνὴρ τις τούτοις

2. γε om. G.

3. τὸ om. G.

10. τούτου G.

12. ὑπο-

σαίνει C.

17. δ' A.

20. Καρπιανοῦ CG, Καρπιανῶν P,

καρπιανὰ A. vid. annotat.

21. ἀμφοτέρων om. A.

22. γε-

νόμενος G.

versos, ita unumquemque vestrum bene novit et cum ipse forti ani-
 mo sit, strenuos milites plurimi facit.” haec quidem Ducae; Alexius
 autem fratrem summo in omnibus rebus honore habebat, vel pro-
 pter fraterni amoris vim, vel potius, (nam et hoc dicendum est,) cum
 universus exercitus ad Alexium se converteret et ut imperium
 acciperet urgeret, Isaacio autem ne tantulum quidem studeret,
 tanquam imperio sibi certo et rebus ad voluntatem fluentibus, con-
 solabatur fratrem spe imperio potiundi, nihil incommodi inde captu-
 rus, si ipse ab universo exercitu ad summos honores quasi abreptus,
 fratri subblandiretur verbis et cedentis speciem prae se ferret. ita cum
 tempus trivissent, milites ad praetorium convocantur, magna exspecta-
 tione et sua quisque vota rata ut fiant optantes. surrexit Isaacius
 purpureumque calceum fratri induere conatur. quo saepius recusante,
 “sine, inquit; per te deus genus nostrum ad pristinam dignitatem
 revocare vult.” simul oraculum in mentem ei revocat, quod olim ad
 locum, qui Carpiani vocatur, cum ex regia uterque frater domum
 redibat, proditum erat. nam eo cum pervenissent, obviam fit homo

ὑπηγητικῶς, εἶτε τῶν κρειττόνων τις ὢν ἢ ἄλλως ἄνθρωπος, τῶν μελλόντων, ὡς ἀληθῶς εἰπεῖν, διορατικώτατος· ἐδόκει δ' οὖν ἱερεὺς τὸ φαινόμενον, ἀπὸ γυμνῆς τῆς κεφαλῆς προσ- D
 ερχόμενος, πολιὸς τὴν τρίχα, τὸ γένειον λάσιος· ἐπιλαμβάνεται τῆς κνήμης τοῦ Ἀλεξίου καὶ πρὸς ἑαυτὸν πεζὸς ὢν
 ἰππότην ἐφελκυσάμενος, πρὸς τὸ οὖς τοῦτο δὴ τὸ τῆς Δαυι-
 τικῆς ἀνεφθέγγατο λύρας “ἐντεινε καὶ κατενοδοῦ καὶ βασι-
 λευε ἐνεκεν ἀληθείας καὶ προῤῥητος καὶ δικαιοσύνης,” καὶ
 προσεῖπε τῷ λόγῳ “αὐτόκρατορ Ἀλέξιε.” ταῦτα εἰπὼν καὶ
 10 οἷον προμαντευσάμενος ἀφανῆς ᾤχετο. οὐδὲ γὰρ ἦν τῷ
 Ἀλεξίῳ ἀλώσιμος, καίτοι πανταχόσε περιπατῶντες, εἴ που
 καὶ τοῦτον θεάσαιτο, καὶ δὴ καὶ ὄλους λύσαντι χαλινούς
 καὶ τοῦτον μεταδιώκοντι, εἴ που καταλάβοιτο, ἵνα τίς τε εἶη
 καὶ ὀπόθεν ἀκριβέστερον μάθοι. ἀλλ' ὅμως ἀφανέστατον ἦν
 15 τὸ θεαθῆναι. ἐκεῖθεν δὲ ὑποστρέψαντα ὁ ἀδελφὸς Ἰσαάκιος
 πολλά τε περὶ τοῦ φανέντος ἐξεπνυθάνετο καὶ τὸ ἀπόρητον
 ἤξιον παραγυμνοῦν· ὡς δὲ ἐπέκειτο ἀπαιτῶν ὁ Ἰσαάκιος, ὁ
 Ἀλέξιος τὸ ἐντεῦθεν τὰ πρῶτα μὲν ἀναβαλλομένῳ ἐφίκει,
 μετὰ ταῦτα δὲ καὶ τὸ λαληθῆναι μυστικῶς πρὸς αὐτὸν ἔξωρ- P 59
 20 χεῖτο. αὐτὸς μὲν τοῖς ἔξωθεν λόγοις καὶ πρὸς τὸν ἀδελφὸν
 πλάσμα τὸ λεχθῆναι ἐπεξηγούμενος καὶ φενακίην εἶναι ἐφθέγγετο,
 κατὰ νοῦν δὲ ἔλκων τὸν φανέντα ἐκεῖνῳ ἱεροπροεπῆ ἄν-

1. ἀπηγητικῶς P. ἄλλος A. 7. ἐντειναι C. 9. αὐτόκρα-
 τορ C, αὐτοκράτωρ PGL. 11. Ἀλέξιος A. 12. δὴ om. C,
 καὶ tertium om. G. 13. εἶπω G. ante καταλάβοιτο add.
 καὶ P. 17. ἤξιον GP, recte C. 21. εἶναι ἐφθέγγετο add. A.
 22. ἐκεῖνον minus recte conii. Hoeschel.

an homine aliquis maior, futurarum rerum certe scientissimus; qui sacerdotis quidem specie, nudo capite, coma cana, barba horrida, pedes ad equitem Alexium accessit et crure comprehensum ad se attraxit insusurravitque Davidicum illud “intende, prospere procede, regna propter veritatem et mansuetudinem et iustitiam.” quibus adiunxit “imperator Alexi.” haec locutus et quasi vaticinatus, evanuit Alexiumque effugit, licet omnia circumspiceret, atque adeo habenis effusis persequeretur, an forte a deprehenso, quis et unde esset, perdisceret. nihilo tamen minus latebat visus. reversum Isaacius frater multum de iis quaesivit, quae vidisset, et ut arcanum sibi aperiret, rogavit; cumque instaret Isaacius, Alexius primo tergiversatus est, dein quid secreto sibi dictum esset, detexit. id licet palam et cum fratre colloquens, pro figmento et praestigiiis haberet, tamen cum sancti, quem viderat, viri speciem mente reputaret, retulisse is theologum, tonitruum filium, Alexio videbatur. haec senis oracula et quae verbis ab eo significata erant, ubi Isaacius re ipsa

δρα, εἰς τὸν τῆς βροντῆς νιὸν θεολόγον παρείκαζεν. ἐπεὶ δὲ τὰ τοῦ γέροντος προμαντεύματα καὶ ἄπερ εἶπεν ἐκεῖνος ἐν λόγοις, ὁ Ἰσαάκιος ἐν τοῖς πράγμασιν ἐθεᾶτο, ἐνίστατό τε ἀνδρικότερον αὐτὸν βιαζόμενος καὶ τὸ ἐρυθροβαφῆς ἐνδιδύσκει ὑπόδημα, καὶ μᾶλλον ὄρων τοῦ ὀπλιτικοῦ παντός τὴν 5 διάπυρον ἐπιθυμίαν πρὸς τὸν Ἀλέξιον. καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἐξ-
 B ἤρχον οἱ Δοῦκαι τῆς εὐφημίας, τὰ τε ἄλλα τὸν ἄνδρα καὶ οὗτοι ἀποδεχόμενοι καὶ διότι ἡ τούτων προσγενῆς Εἰρήνη καὶ μήτηρ ἐμὴ κατὰ νόμους συνῆπτο τῷ ἐμῷ πατρί. σύναμα δὲ τούτοις καὶ οἱ ἐκ τοῦ αἵματος συμφυεῖς αὐτῶν ἀναβλα- 10 στήσαντες τὸ αὐτὸ προθύμως ἐποιοῦν. τὸ δέ γε λοιπὸν τοῦ στρατοῦ διαδεξάμενον τὴν εὐφημίαν, σχεδὸν εἰς αὐτὸν τὸν οὐρανὸν ἀνέπεμπον τὰς φωνάς. καὶ ἦν ἰδεῖν καιρὸν τι τηρικαῦτα συμβαῖνον, τοὺς πρότερον διηρημένους τὰς γνώμας καὶ θάνατον ἐλέσθαι μᾶλλον ἢ τῆς σφῶν ἐπιθυμίας ἀποτυ- 15 χεῖν βουλομένους, ὁμογνώμονας ἐν μιᾷ καιροῦ ὅπῃ γεγονότας, καὶ τοσοῦτον, ὡς μηδ' εἴ ποτε στάσις μεταξὺ τούτων ὄλωσ ἦν ἐπιγινώσκεισθαι.

C 8. Ἐν ὅσῳ ταῦτα ἐτελεῖτο, φήμη τις περὶ τοῦ Μελισσηνοῦ διέτρεχε, φθάσαι τοῦτον μηνύουσα περὶ τὴν Δάμαλιν 20 μεθ' ἱκανῆς στρατιᾶς, εὐφημεῖσθαι τε ὡς βασιλέα ἤδη καὶ ἄλουργὰ ἡμφιεσμένον. οἱ δὲ τῷ λεγομένῳ πιστεύειν τέως

1. παρείκαζεν om. C. ἐπὶ P. 2. προφοιβάσματα A. εἶπεν om. A. 3. ὁ : καὶ A. ἐθεάσαιτο G. 6. τὸ ἐντεῦθεν γοῦν A. 8. καὶ om. C. 9. τῷ ἐμῷ πατρί : αὐτῷ A. 12. εἰς A, ἐφ' GP, ἐς P in margine, τὸν om. A. 13. τε om. G. 22. ἀλουργὸν GA.

comprobata vidit, vehementius fratri institit ac paene vi coegit, ut calceos purpureos indui sibi sineret, praesertim cum universi exercitus ardentissima in Alexium studia nosset. tunc initium acclamandi Ducae fecerunt, cum aliis de caussis Alexio et ipsi cupientes, tum maxime quod propinqua eorum, Irene mater mea, rite ei nupserat. idem, qui sanguine cum iis coniuncti, erant, simul alacriter faciebant; quos cetera multitudo excipiens, ad coelum usque voces efferebat. ac mirum quid eo tempore contigit, ut qui modo discordes inter se, mortem obire maluerant, quam sententia sua decedere, consentirent momento, idque ita, ut dissidium inter eos unquam fuisse, cognosci non posset.

8. Quae dum peraguntur, rumor differebatur, Melissenum cum exercitu satis magno Damalim usque progressum, imperatorem acclamatum purpuraque indutum esse. cui famae tunc fidem habere non

οὐκ εἶχον. τὰ δὲ καὶ αὐτοὺς κακέϊνος μαθὼν πρέσβεις ταχὺ
 πρὸς αὐτοὺς ἐξαπέστειλεν. οἱ καὶ καταλαβόντες ἤδη τὰς
 πρὸς αὐτοὺς γραφὰς ἐνεχειρίζον, οὕτωσί πως διεξιούσας.
 “ὁ θεὸς με μέχρι Δαμάλεως μετὰ τῆς ὑπ’ ἐμὲ στρατιᾶς
 5 Ἀσινῆ διεσώσατο. μεμάθηκα δὲ καὶ τὰ ὑμῖν ξυμπεσόντα καὶ
 ὡς τῆς κακονοίας τῶν δούλων ἐκείνων καὶ τῶν δεινῶν καθ’
 ὑμῶν ἐπιχειρημάτων θεοῦ προμηθεῖα ὄυσθέντες, τῆς ἑαυτῶν
 πεφροντίκατε σωτηρίας. ἐπεὶ δὲ καὶ γὰρ τῆ μὲν σχέσει θεοῦ D
 νεύσει ἐξ ἀγχιστείας ὑμῖν προσηκείωμαι, τῆ δὲ γνώμῃ καὶ
 10 τῆ πρὸς ὑμᾶς ἀρρήκτῳ διαθέσει οὐδενὸς τῶν καθ’ αἷμα προσ-
 ηκόντων ὑμῖν ἀποδέω, ὡς ὁ τὰ πάντα κρίνων οἶδε θεός,
 δέον ἡμᾶς κοινῶς σκοπήσαντας περιποιήσασθαι ἑαυτοῖς τὸ V. 52
 ἀσφαλές τε καὶ ἀκατάσειστον, ὅπως μὴ παντὶ ἀνέμῳ περι-
 φερώμεθα, ἀλλὰ καλῶς τὰ τῆς βασιλείας ἰθύνοντες, ἐπ’
 15 ἀσφαλοῦς βαίνωμεν τῆς κρηπίδος. τοῦτο δὲ πάντως ἡμῖν
 ἐσεῖται, εἰ θεοῦ νεύσει τῆς πόλεως παρ’ ἡμῶν ἐαλωκνίας,
 ὑμεῖς μὲν τὰ τῆς ἐσπέρας διεξάγοιτε πράγματα, ἐμοὶ δὲ τὰ
 τῆς ἑώας ἀποκληρωθῆναι ἐκχωρήσετε στεφηροροῦντι καὶ
 20 βασιλευσῖν ἐστιν, σὺν τῷ ἀναρορηθέντι ἐξ ὑμῶν, ὥστε κοι-
 νὴν τὴν ἡμῶν εὐφημίαν γίνεσθαι, κἂν οἱ τόποι καὶ τὰ πρά- P. 60

2. καὶ om. C, δὲ G. ἤδη om. A. 3. πως A, πω C, που PG.
 post διεξιούσας C add. περὶ τῶν τοῦ Μελισσηνοῦ πρεσβέων.
 eundem titulum G in margine habet. 4. ἐπ’ ἐμὲ P. 8. τῆ
 μετασχέσει A. 10. ἡμᾶς A. ἀρρήκτῳ G. αἷμα A, αἷμα-
 τος PG. 11. ὁ πάντα PG, recte CA. 13. μεταφερώμεθα C.
 16. ὑμῶν C. 18. ἑώας A, Ἀσίας PG. ἐκχωρήσετε A, ἐκχω-
 ρήσητε C, ἐκχωρήσοιτε PG. 21. ἡμῶν om. A. τὰ om. C.

poterant. verum ille, de rebus a Comnenis gestis et ipse certior factus,
 legatos celeriter ad eos misit. qui cum advenissent, litteras tradide-
 runt, in quibus haec fere scripta erant. “deus me usque Damalim
 incolumem cum exercitu servavit. vobis quoque quid acciderit co-
 gnovi et quomodo a servorum illorum malignitate dirisque insidiis
 dei providentia vindicati, salutis vestrae consulueritis. quoniam autem
 et affinitate, id quod in divini beneficii parte pono, vobiscum iun-
 ctus sum, et voluntate immutabilique in vos animo ne consanguineo-
 rum quidem vestrorum (deum rerum omnium iudicem testor) ulli
 concedo, in commune consulendo salutis nostrae stabilitatem con-
 firmare nos oportet, ne omni vento huc illuc agitemur, sed bene
 constitutis imperii rebus, satis firmo fundamento innitatur. id sine
 dubio continget, si urbe a nobis deo annuente capta, vos Occi-
 dentis res administretis, mihi Orientem regendum concedatis, corona
 atque purpura induto et, quemadmodum imperatoribus mos est,

γματα ἡμῖν ἀπομεμέρισται, τὴν τε γνώμην μίαν καὶ τὴν
 αὐτὴν εἶναι. καὶ οὕτως ἡμῶν ἐχόντων, ἀστασίαστα δι' ἀμ-
 φοῖν διεξάγοιτο ἂν τὰ τῆς βασιλείας." ταῦτα οἱ πρόσβεις
 ἀπαγγείλαντες, ἀπόκρισιν μὲν αὐτοτελῆ τμηκαῦτα οὐκ ἐδέ-
 ξάντο. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν μετακαλεσάμενοι τούτους, διὰ πολ- 5
 λῶν τὸ ἀδύνατον τῶν παρὰ τοῦ Μελισσηνοῦ μηνυθέντων
 ἐδείκνυον. τὰ δὲ γε δοκοῦντα τούτοις ἐς νέωτα γνωρίσαι
 αὐτοῖς ἐπηγγέλλοντο διὰ Γεωργίου τοῦ καλουμένου Μαγγάνη,
 ᾧ καὶ τὴν αὐτῶν θεραπείαν ἀνέθετο. τούτων οὕτω γινομέ-
 νων, οὐδὲ τῆς πολιορκίας κατερραθύμονν παντάπασιν, ἀλλὰ 10
 δι' ἀκροβολισμῶν, ὡς ἐνόν, τῶν τειχῶν ἀπεπειρῶντο τῆς
 πόλεως. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν μετακαλεσάμενοι τούτους, τὰ αὐτοῖς
 εἶπον δοκοῦντα. τὰ δὲ ἦν τιμηθῆναι τὸν Μελισσηνὸν τῷ
 τοῦ καίσαρος ἀξιώματι καὶ ταινίαις ἀξιοθῆναι καὶ εὐφημίαις
 καὶ τῶν ἄλλων, ὅσα τῷ τοιούτῳ προσήκει ἀξιώματι, δοθῆναι 15
 δὲ οἱ καὶ τὴν Θεσσαλονικίαν πόλιν, ἐν ἣ καὶ ὁ ἐπ' ὀνό-
 ματι τοῦ μεγάλου μάρτυρος Δημητρίου ναὸς περικαλλῆς ᾠκο-
 δόμηται, ὅπου καὶ τὸ μύρον ἐκ τῆς ἐκείνου τιμίας σοροῦ
 βλύζον ἀεὶ μεγίστας ἰάσεις τοῖς μετὰ πίστεως προσιοῦσι πα-
 ρέχει. οἱ δὲ δυσχεραίνοντες ἐπὶ τούτοις, ἐπεὶ ἐφ' οἷς μὴ 20
 ἔλεγον οὐκ εἰσηκούοντο, ἑώρων δὲ πολλὴν τὴν κατὰ τῆς πό-

1. ἡμῖν A. 2. καὶ add. G. 3. ἐξάγοιτο CG. 4. ἀπό-
 κρισιν μὲν τμηκαῦτα οὐκ A. 7. ἐν νέωτα PG, recte CA.
 8. Μαγγάνη C ubique, Διαγκάνη PGA. 12. μετακαλεσάμε-
 νος CG. τούτους om. G, τοὺς πρόσβεις A. 14. lege καὶ
 ταινίας ἀξιοθῆναι καὶ εὐφημίας. 18. τιμίας add. C et in mar-
 gine P. 20. μὴ : lege μὲν.

simul cum nomine illius vestrum, cui imperium deferetur, renuntiato.
 ita et acclamatio communis fiet et licet, locis negotiisque disiuncti,
 animo tamen uno eodemque erimus ac summa pace a duobus impe-
 rium administrabitur." haec cum legati retulissent, nihil in praesens
 certi responsum. postridie iis accessit, Comneni multis verbis, ea quae
 Melissenus proposuisset, fieri non posse, demonstrarunt; ceterum
 quid consilii de ea re cepissent, brevi ipsis indicatum iri per Geor-
 gium Manganem cognomine, cui legatorum quoque curam demanda-
 verant. inter quae nec urbis oppugnationem negligebant omnino, sed
 velitationibus, quantum poterant, muros tentabant. postero autem die
 accessiverunt eos et quid sibi placuisset, docuerunt. caesaris dignitatem
 et taeniam et acclamationem et qui reliqui eius dignitatis honores
 essent, Melisseno se concedere; praeterea attribuere se eidem Thes-
 salonicam urbem maximam, in qua etiam praestantissima aedes in no-
 mine magni martyris Demetrii condita est, ubi unguentum, e venera-

λεως τούτων παρασκευὴν καὶ παμπληθῆ τὴν ὑπ' αὐτὸν στρα-
 τιὰν οὖσαν καὶ τὸν καιρὸν ἤδη αὐτοῖς ἀποστενούμενον, δε-
 διότες μὴ τῆς πόλεως ἀλούσης τεθαρρηκότες οἱ Κομνηνοί,
 οὐδ' ἄπερ νῦν ὑπισχνοῦνται θελήσωσι περαιῶσαι, διὰ χρυ-
 5 σοβούλλου λόγου ταῦτα γίνεσθαι δι' ἐρυθρῶν βεβαιωθέντος
 γραμμάτων ἤτουῦτο. κατανεύει πρὸς τοῦτο ὁ Ἀλέξιος ὁ ἀρ-
 τιφανῆς βασιλεύς. καὶ μετακαλεσάμενος εὐθὺς Γεώργιον τὸν
 Μαγγάνην, ὃς καὶ ὑπογραφεὺς αὐτῶ ἐχρημάτιζεν, ἀνατίθε-
 ται τούτῳ τὴν τοῦ χρυσοβούλλου γραφὴν. ὁ δὲ ἐπὶ τρισὶν D
 10 ἡμέραις ὑπερετίθετο, ἄλλοτε ἄλλας αἰτίας συνείρων, ποτὲ
 μὲν λέγων, ὡς ἄρα κατάκοπος γεγονὼς κατὰ τὴν ἡμέραν
 ὄλην, τῆς νυκτὸς μὴ δύνασθαι γραφὴν ξυντελέσαι, ἄλλοτε
 δ' ὅτι τὰ γεγραμμένα νυκτὸς σπινθῆρ ἐμπροσθὸν ἀπετέφρωσε.
 τοιαῦτα καὶ ἄλλ' ἄττα ὁ Μαγγάνης προφασιζόμενος καὶ οἶον
 15 μαγγανενόμενος ἄλλοτε ἄλλως ὑπερετίθετο. ἀπάραντες δ'
 ἐκεῖθεν οἱ Κομνηνοί, καταλαμβάνουσι ταχὺ τὰς λεγομένας
 Ἀρετάς. τόπος δὲ οὗτος ἀγχοῦ τῆς πόλεως διακείμενος, ὑπερ-
 κείμενος μὲν τῆς πεδιάδος καὶ τοῖς κάτωθεν ἰσταμένοις καὶ
 πρὸς τοῦτον ὁρῶσιν εἰς λοφίαν ἀνατεινόμενος, καὶ τὴν ἑτέραν
 20 μὲν πλευρὰν πρὸς θάλατταν ἀπονεύων, κατὰ δὲ τὴν ἑτέραν
 πρὸς τὸ Βυζάντιον, ταῖς δὲ γε λοιπαῖς δυοῖ πρὸς ἄρκτον καὶ

1. ὑπ' αὐτὸν C, ἐπ' αὐτῶν PG. 4. χρυσοβούλλου λόγων —
 βεβαιωθέντων CG. 6. ἀριφανεῖς PG, ἀριφανῆς A. 9.
 χρυσοβουλίου A. 8' ἐπὶ A. 14. ἄλλα τε codices, correxi.
 17. δ' οὗτος A. 18. ἐνισταμένοις G.

billi eius loculo semper scaturiens, maximas sanationes iis adfert, qui cum fide accedunt. has conditiones quamvis aegre ferrent legati, tamen improbatis quae contra monebant, cum multum eorum ad oppugnandam urbem apparatus et magnas Alexii copias viderent ac temporis angustiis iam premerentur, veriti, ne capta urbe Comneni etiam magis sibi confidentes, ne ea quidem, quae nunc promitterent, concessuri essent, postularunt, ut bulla aurea, rubris litteris subscripta, haec sibi confirmarentur. annuit Alexius, novus imperator, et statim Georgio Mangani, qui ab epistolis erat, arcessito, ut bullam auream conscriberet, mandavit. verum is triduo rem distulit, aliud alio tempore praetextens; modo diurno se labore defessum noctu litteras perficere non potuisse causabatur, modo perfectas noctu scintilla, quae incidisset, conflagrasse. haec atque alia talia Manganes praetendens et quasi mangonizans alias aliter rem procrastinavit. interim Comneni ulterius progressi, Aretas quae dicuntur celeriter occupant. est is locus prope urbem situs, leniter ex planitie editus et infra stantibus collis speciem praebens, altero latere ad mare, altero

δύσιν, παντὶ ἀνέμῳ καταπνεόμενος, διειδὲς δὲ ὕδωρ καὶ πό-
 τιμον ἔχων ῥέον αἰεὶ, φυτῶν δὲ καὶ δένδρων παντάπασιν
 P. 61 ἀμοιρῶν· εἶπες ἂν ὑπὸ τινῶν δρυτόμων ἐκπεφραλακρῶσθαι
 τὸν λόφον. διὰ γοῦν τὸ τοῦ τόπου ἐπιτερπὲς καὶ εὐκρατον
 καὶ Ῥωμανὸς ὁ Διογένης ὁ αὐτοκράτωρ ῥαστώνης μικρᾶς 5
 V. 53 χάριν οἰκήματα λαμπρὰ καὶ ἀποχρῶντα βασιλεῦσιν ἀνήγει-
 ρεν. ἐκεῖσε τοίνυν γενόμενοι, πέμποντες ἀπεπειρῶντο τοῦ
 τείχους, οὐδ' ἐλεπόλεων ἢ μηχανῶν ἢ πετροβόλων τῶν
 ὀργάνων, ἐπεὶ μηδ' ὁ καιρὸς ἐδίδου, ἀλλὰ διὰ πελτασιῶν
 καὶ ἐκρηβόλων καὶ δορυφόρων καὶ καταφράκτων ἀνδρῶν. 10

9. Ὁ δέ γε Βοτανειάτης τὴν τῶν Κομνηνῶν τοιαύτην
 ἐπιχείρησιν ὄρων πολυπληθῆ τε καὶ ἐκ παντοίων συνειλεγμέ-
 νην ἀνδρῶν καὶ πρὸς ταῖς πύλαις τῆς πόλεως ἐπειγομένην
 B ἤδη ἐγγίσει, τὸν δέ γε Μελισσηνὸν Νικηφόρον περὶ τὴν Δά-
 μαλιν φθάσαντα οὐχ ἦττω τούτων δύναμιν ἔχοντα καὶ τῆς 15
 βασιλείας ὡσαύτως ἀντιποιοῦμενον, μὴ ἔχων ὅ τι καὶ δρά-
 σεις, μηδ' ἀντιπαλαμᾶσθαι δυνάμενος πρὸς ἄμφω τὰ μέρη,
 ὑπὸ τοῦ γήρως ὑπόψυχρός τε ὢν καὶ μᾶλλον περιδεῆς, καὶ
 ἐν νεότητι ἀνδρικώτατος ἦν, τοσοῦτον μόνον τότε ἀνέπνει,
 ὅποσον αὐτὸν ἢ τοῦ τείχους περιβολὴ διεζώννυε, καὶ ἀπε- 20
 νεεύκει μᾶλλον πρὸς τὸ τῆς βασιλείας ἐκσιῆναι. ἔνθεν τοι
 καὶ ἐκπληξίς κατεῖχε καὶ θόρυβος ἅπαντας, καὶ ἀλώσιμα

3. ὑπέρ G. 4. τοῦ om. G. 6. ἀνέγειρεν P. 10. καὶ ter-
 tium om. G. 11. γε om. A. Κομν. ἀποστιασίαν ὄρων A.
 13. ἐπαγομένην CG, ἐγγίζουσαν A. 19. τότε μόνον P. ἀνέ-
 πνει em. Diesterwegius, codices ἀπέπνει. 20. αὐτῷ A.

ad Byzantium vergens, reliquis duobus ad septentrionem et occiden-
 tem spectantibus, omni vento expositus, liquidae et bibendo idoneae
 aquae fontes habens perennes, plantis autem atque arboribus adeo
 infecundus, ut a lignatoribus abrasum diceret. ibi imperator Romanus
 Diogenes, amoenitatem loci et coeli temperiem secutus, brevis rusti-
 cationis causa magnifica et regibus apta aedificia extruxit. quo cum
 pervenissent, miserunt qui muros tentarent urbis, non turribus aut
 machinis, cum id ne per tempus quidem liceret, sed peltastis, iacula-
 toribus, hastatis et gravis armaturae militibus missis.

9. Sed Botaniates, cum et Comnenos magno ac variis ex homini-
 bus conflato exercitu ad ipsas urbis portas iamiam appropinquasse,
 et Melissenum Nicephorum Damalim pervenisse haud minoribus copiis
 parique principatus invadendi consilio cognosset, animi anxius et
 utrique obsistendo impar, ad hoc propter senectutem ignavus atque
 timidior, licet adolescens fuisset fortissimus, tantum a metu tum
 respirabat, quantum moenibus circumseptus erat, nec ab imperio

πάντα ἐδόκει γενήσεσθαι πάντοθεν. ὡς δὲ δυσχερῆς ἦ τῆς πόλεως ἄλωσις τοῖς Κομνηνοῖς κατεφαίνετο, (αἱ δὲ δυνάμεις ἐκ διαφόρων ξενικῶν τε καὶ ἐγχωρίων συνελέγοντο· ὅπου δὲ C πληθὺς διάφορος, ἐκεῖ καὶ τὸ τῆς γνώμης διάφορον κατα- 5 φαίνεται,) βλέπων ὁ τὸ νέον ἐνδεδυκὼς πέδιλον Ἀλέξιος τὸ δυσάλωτον τῆς πόλεως καὶ τὸ τῶν στρατιωτῶν παλίμβολον ὑποτοπάζων, εἰς ἑτέραν ἐτρέπετο γνώμην, ἵνα θωπεύαις τισὶ καὶ ὑποσχέσειν ὑποποιησάμενός τινας τῶν φυλακτόντων τὰ 10 τείχη καὶ κλέψας αὐτῶν τὴν γνώμην, οὕτως αἰρήσῃ τὴν πόλιν. ταῦτα δι' ὅλης τῆς νυκτὸς μελετήσας, εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ καίσαρος ἅμα πρῶτ' παραγίνεται, ἀπαγγέλλων τὰ σκοπηθέντα καὶ ἀξιῶν ἅμα συνέψασθαι οἱ καὶ κατασκοπῆσαι τὰ τείχη καὶ τὰς ἐπάλξεις ἀναθεωρῆσαι καὶ τοὺς φυλάσσοντας D (ἦσαν γὰρ ἐκ διαφόρων) καὶ διαγινῶναι, ὅπως δυνατόν ἐστιν 15 ἄλῶναι τὴν πόλιν. ὁ δὲ βαρέως τοῦπίταγμα ἔφερεν, ἅτε τὸ μοναχικὸν οὕτω πρῶτον περιβεβλημένος ἀμφίον, καὶ συνεῖς ὅτι καταγελῶτο ἂν ὑπὸ τῶν περὶ τὸ τεῖχος ἰσταμένων καὶ τὰς ἐπάλξεις, εἰκότως τὸν πλησιασμὸν τῶν τειχῶν ἀνεδύετο. ὅπερ καὶ πέπονθεν. ὡς γὰρ βιασθεῖς τῷ Ἀλεξίῳ 20 συνηκολούθηκεν, εὐθὺς αὐτὸν ἀπὸ τῶν τειχῶν ἑωρακότες τὸν P. 62 ἀββᾶν μετὰ τινος προσθήκης ὑβριστικῆς διετώθαζον. ὁ δὲ

2. δὲ : an γὰρ? 5. ἐνδεδυμένος G, ἐμβεβηκὼς A. 10. ταῦτα δὲ ὅλης P, δι' G, καὶ δὴ δι' ὅλης A. τῆς add. A. 12. συνέψασθαι A. 16. οὐ πάνυ πρῶτον A. βεβλημένος A. 18. τὸν om. G. 21. ἀβᾶν A.

abdicando abhorrebat. quo factum est, ut etiam cives trepidarent, et expugnari omnia undique posse viderentur. at Comnenis cum urbem vi capere difficillimum videretur, (nam copiae eorum ex omni genere peregrinorum aequae atque indigenarum collectae erant; ubi autem multitudo varia est, ibi varia etiam apparent studia,) itaque cum Alexius, novus imperator, urbem haud facile capi posse intelligeret et militum inconstantiam pertimesceret, consilio mutato, blanditiis ac promissis nonnullos ex iis, qui moenia defenderent, sibi conciliare eorumque voluntatem quasi furari statuit; quorum auxilio urbem caperet. quod cum tota nocte animo versasset, primo mane in Caesaris tentorium se confert, consilium cum eo communicat rogatque, ut moenia et propugnacula eorumque custodes, qui varii erant generis, secum exploratum iret et quomodo urbe potiri posset, specularetur. sed is aegre adduci poterat. cum enim monachi vestem haud ita pridem induisset, merito verebatur, ne si moenibus accederet, risui esset iis, qui in muro turribusque consisterent. neque id eum fefellit. cum enim invitus Alexium secutus esset, statim conspicati ex muro, patrem eum irridendo salutabant, opprobrio quodam ad-

ἐπισυναΐξας τὸ ἐπισκύνιον καὶ ἔνδοθεν ὑβριζόμενος παρ' οὐδέν
 ἐλογίζετο, πρὸς δὲ τὸν προκείμενον σκοπὸν ὅλον εἶχε τον
 νοῦν. εἰώθασι γὰρ οἱ φρόνημα στάσιμον ἔχοντες ἐμμένειν
 ἐφ' οἷς ἂν κρίνωσι, τῶν δ' ἔξωθεν ἐπισυμβαινόντων κατα-
 φρονεῖν. ἐπνυθάνετο γοῦν, τίνες ἂν εἶεν οἱ ἐκασταχοῦ τοὺς 5
 πύργους φυλάσσοντες. ὡς δὲ ἐνταῦθα μὲν ἐφρεσάναι τοὺς
 ἀθανάτους λεγομένους ἐμάνθανε, (στράτευμα δὲ τοῦτο τῆς
 Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως ἰδιαίτατον,) ἐκεῖσε δὲ τοὺς ἐκ τῆς Θού-
 Βλης Βαράγγους, (τούτους δὴ λέγω τοὺς πελεκυφόρους βαρβά-
 ρους,) ἀλλαχόσε δὲ τοὺς Νεμίτζους, (ἔθνος δὲ καὶ τοῦτο 10
 βαρβαρικὸν καὶ τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων δουλεύον ἀνέκαθεν,)
 φησὶ πρὸς τὸν Ἀλέξιον παραινῶν, μήτε τοῖς Βαράγγοις ἐμβα-
 λεῖν, μήτε τοῖς ἀθανάτοις προσεμβалеῖν. οἱ μὲν γὰρ αὐτό-
 χθονες ὄντες τῷ βασιλεῖ, πολλὴν τὴν εἰς αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης
 V. 54 ἔχοντες εὐνοίαν, θάπτον ἂν τὰς ψυχὰς παραδοῖεν ἢ πονηρόν 15
 τι κατ' αὐτοῦ μελετῆσαι πεισθήσονται. οἱ δέ γε ἐπὶ τῶν
 ὤμων τὰ ξίφη κραδαίνοντες πατριον παραδόσιν καὶ οἶον πα-
 ρακαταθήκην τινὰ καὶ κληρὸν τὴν εἰς τοὺς αὐτοκράτορας πί-
 Cστιν καὶ τὴν τῶν σωμάτων αὐτῶν φυλακὴν ἄλλος ἐξ ἄλλου
 διαδεχόμενοι, τὴν πρὸς αὐτὸν πίστιν ἀκράδαντον διατηροῦσι 20
 καὶ οὐδὲ ψιλὸν πάντως ἀνέξονται περὶ προδοσίας λόγον. τῶν
 δέ γε Νεμίτζων ἀποπειρώμενος, ἴσως οὐ πόρρω βαλεῖ σκοποῦ,
 ἀλλ' εὐτυχῆσει τὴν εἴσοδον ἀπὸ τοῦ ὑπ' αὐτῶν τηρουμένου πύρ-

1. ἐπισκύνιον A. 2. πρὸς δὲ : ἀλλ' ἐπὶ A. 4. κρίνωσιν P.
 11. δουλεύων PG, correxi. 18. καὶ κληρὸν om. CG. 22.
 ἀποπειρώμενον — βάλλειν A.

dito. at ille attracto in frontem cucullo, ubi se intus abdidit, con-
 vicia nihili duxit, toto animo ad ea, quae agenda erant, intentus.
 solent enim, qui constanti sunt animo, perseverare in proposito et
 quae extrinsecus interveniunt, contemnere. explorabat igitur, quinam
 quibusque turribus praesidio essent. cumque immortales quos dicunt,
 (est ea maxime peculiaris exercitus Romani pars) hic praesidere co-
 gnovisset, illic Barangos Thule oriundos, (barbaros dico securibus
 armatos) alibi Nemitzos, gentem et ipsam barbaram et dudum Roma-
 nis servientem, suasit Alexio, ut neque Barangos neque immortales
 aggrediretur. hos enim, utpote indigenas, necessario summa erga impe-
 ratorem voluntate esse et mortem potius appetituros, quam ad aliquid
 in eam molliendum adducerentur; qui autem securim humero ferrent,
 tanquam pignus et hereditatem a maioribus traditam accepisse in im-
 peratores fidem eorumque custodiam, quam inviolatam servarent ne-
 que ullam omnino prodicionis mentionem ferrent. at Nemitzos si
 adiret, nequaquam fortasse a spe destitutum iri, sed aditum per

γον. πείθεται τοίνυν τὸ ἐντεῦθεν Ἀλέξιος τοῖς τοῦ καίσαρος λόγοις, ὥσπερ ἐκ θείας ὀμφῆς τούτους δεξάμενος. διὰ τινος οὖν ἀποσταλέντος παρ' αὐτοῦ τὸν ἡγεμόνα τῶν Νεμίτζων κάτωθεν ἐπιμελῶς ἀνεζήτει· ὁ δὲ ἄνωθεν προκύψας, πολλά

5 *τε* εἰπὼν καὶ ἀκούσας, συντίθεται ταχὺ προδοῦναι τὴν πό-
 λιν. ἤκεν οὖν τὴν ἀγγελίαν ταύτην κομίζων ὁ στρατιώτης. ἀκούσαντες δὲ οἱ ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιον τὸ παρ' ἐλπίδας, περι-
 χαρεῖς γενόμενοι, μάλα προθύμως ἐπιβαίνειν τοῖς ἵπποις ἤτοι-
 μάζοντο.

10 Ἰο. Ἄμα δὲ τούτοις καὶ οἱ τοῦ Μελισσηνοῦ πρέσβεις σφοδρῶς ἐπέκειντο ἀπαιτοῦντες τὸν ὑπεσχημένον χρυσοβούλ-
 λον λόγον. καὶ ὁ Μαγγάνης εὐθύς μετεκαλεῖτο κομίσων
 αὐτόν. ὁ δὲ τὸν μὲν χρυσοβούλλον λόγον γεγραμμένον ἔχειν
 ἔλεγε, τὸ δὲ γε χρησιμεῦον σκεῦος εἰς τὰς βασιλικὰς ὑπογρα-
 15 φὰς αὐτῇ γραφίδι ἀπολωλεκέναι δυσχυρίζετο, κρυψίνους ὦν
 ἀνὴρ καὶ δεινὸς τὸ μέλλον ῥᾶστα προῖδειν καὶ ἐκ μὲν τοῦ P. 63
 παρεληλυθότος θηρᾶσαι τὸ συνοῖσον, τὸ δὲ γε ἐνεστὸς ἀκρι-
 βῶς διαγνῶναι καὶ πρὸς ὅπερ ἂν βούλοιτο εὐφυνῶς μετενεγ-
 κεῖν, ἐπισκιάσαι τε πράγματα, εἰ μόνον θελήσῃ. ἀνεβάλλετο
 20 γὰρ τὴν τοῦ χρυσοβούλλου γραφὴν ὁ Μαγγάνης, μετεώρους
 τὰς ἐλπίδας διδοὺς τῷ Μελισσηνῷ. ἐδεδίει γάρ, μὴ τοῦ
 χρυσοβούλλου τάχιον ἢ προσήκει καταπεμφθέντος αὐτῷ, ᾧ

2. τούτους C, τοῦτο A, τούσδε PG. 7. ἐλπίδα A. 14. εἰς :
 πρὸς C. 15. αὐτῇ A, σὺν τῇ PG. ἀπολωλεκέναι PG,
 recte A. κρυψίνους P. 17. τὸ συν. G, τι P. 19. *τε* C, τὸ
 PG. πράγματα P in margine, πράγμα PG. μόνον C et in
 margine P, μὴ PG. 22. προσήκε P. ᾧ G, ὃ P, ὅς A.

turrem, quam tuerentur, nacturum. haec velut oraculo edita Alexius accipiens, misit, qui Nemitzorum ducem sub murum diligenter quae-
 reret. illo deorsum prospectante, post multa ultro citroque verba ha-
 bita, de urbe prodenda convenit. quem nuntium cum ex insperato
 miles attulisset, Alexius quique eum comitabantur, magnopere gavisii,
 alacriter ad equos conscendendos se pararunt.

10. Quae dum geruntur, Melissenii legati bullam auream pro-
 missam flagitarunt. Manganes statim arcessitus qui afferret, scriptam
 quidem bullam esse dixit, verum vas, quo ad subscribendum impera-
 tori opus esset, cum ipso stilo se perdidisse affirmavit. etenim callidus
 erat homo, futura facile prospiciebat, ex praeteritis, quid utile
 esset, captabat, praesentia diiudicabat verissime atque ad voluntatem
 suam callide transferebat, miro praeditus artificio, res, dummodo vel-
 let, tegendi. itaque differebat litteras conscribere, quo suspensas Me-
 lissenii spes teneret. ad quem si bulla aurea, qua caesaris dignitatem

τὴν τοῦ καίσαρος ἀξίαν τούτῳ κατεχαρίζετο, τὸν καίσαρα μὲν ἀποπέμψαιτο, τῆς δὲ βασιλείας ὅλως ἐξέχοιτο, καθάπερ καὶ πρὸς τοὺς Κομνηνοὺς διαμεμνηνκῶς ἦν, καὶ σπουδασίᾳ τι θρασύτερον. καὶ τοῦτο ἦν ἡ τέχνη καὶ τὸ μαγγάνευμα τοῦ Μαγγάνη περὶ τὴν ἀναβολὴν τοῦ χρυσοβούλλου λόγον τοῦ καίσαρος. τούτων οὕτω τελουμένων καὶ τοῦ καιροῦ κατεπείγοντος τὴν πρὸς τὴν πόλιν εἴσοδον, ὑποτοπάζοντες οἱ πρέσβεις τὸ δρᾶμα, σφοδρότερον ἐνέκειντο, ἐξαιτούμενοι τὸν χρυσοβούλλον λόγον. οἱ δὲ Κομνηνοὶ φασὶ πρὸς αὐτούς “ἐπεὶ ἐν χερσὶν ἤδη τὴν πόλιν ἔχοντες ἄπιμεν, θεοῦ ἐπαρήγοντος, ἐφ’ ᾧ κατασχεῖν αὐτήν, ἀπελθόντες ἀπαγγέλλετε ταῦτα τῷ δεσπότῃ καὶ κυρίῳ ὑμῶν,” καὶ τοῦτ’ ἐπειπόντες, ὡς “εἴ γε κατ’ ἐλπίδας ἡμῶν ἀπαντήσῃ τὰ πράγματα, σου πρὸς ἡμᾶς παραγενομένου, πάντα κατὰ ῥοὴν ἀκολουθήσεις καὶ κατὰ τὸ ἡμῶν καὶ σοὶ βουλητόν.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν πρὸς τοὺς πρέσβεις. τὸν μὲντοι Γεώργιον τὸν Παλαιολόγον πρὸς τὸν ἡγεμόνα τῶν Νεμίτζων Γιλπράκτον ἐξέπεμψαν, ἀπειραν ποιήσασθαι τῆς γνώμης Γιλπράκτου, καὶ εἰ διαγνοίη προθυμούμενον δεῖξασθαι κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν τοὺς Κομνηνοὺς, τὸ δοθὲν αὐτῷ σύνθημα ποιῆσαι, ὅπερ αὐτοὶ μὲν θεασάμενοι ἐπισπεύσουσι τὴν εἰσέλευσιν, αὐτὸς δὲ εἰς τὸν πύρ-

1. χαρίζετο P, ἐχαρίζετο A, κατεχαρίζετο CG. 2. ἀποπέμψαιτο CA, ἀποπέμψαιτο G. ὅλος C. 4. μαγγάνωμα G.
 5. τοῦ χρυσ. : τῷ C. χρυσοβούλλου A. 8. σφοδρότερον PG, recte A 9. χρυσοβούλλου A. 11. κατασχεῖν αὐτήν θεοῦ ἐπαρήγοντος C, θεοῦ ἐπαρ. ἐφ’ ᾧ κατασχεῖν G. 12. ἡμῶν A.
 13. γε om. GA. ἀπαντήσῃ CA, ἀπαντήσῃ PG. 14. πρὸς γενομένου C et in margine PG. 18. Γιλπράκτου : αὐτοῦ A.
 21. ἔλευσιν G.

ei largiretur, celerius, quam necesse erat, perveniret, verebatur, ne contempto hoc honore, imperium omnino, quemadmodum ipse Comnenis significaverat, appeteret et in facinus aliquod audax prorumperet. hoc igitur consilium et mangonium erat Manganis, cum bullam auream caesaris conscribere procrastinaret. tempore autem instante, quo Comneni in urbem invasuri erant, ubi legati dolum suspectarunt, vehementius instabant bullam auream poscere. quibus Comneni haec fere respondent. “quoniam in manibus urbs est, quam ut iuvante deo recipiamus, iam movemus, ite atque hoc ipsum domino vestro renuntiate, illudque addite, si prospere res procedant, facile omnia, cum ipse ad nos venerit, ex utriusque nostrum sententia conventura.” legatis ita dimissis, Georgium Palaeologum ad ducem Nemitzorum Gilpractum miserunt, animum eius exploraturum. quem si paratum, ut promiserat, ad intromittendos Comnenos cognovisset, signum condictum daret; eoque conspecto

γον ἀνελθών, θᾶπτον αὐτοῖς τὰς πύλας ὑπανοίξεε. ὁ δὲ
 μάλα προθύμως τὴν πρὸς τὸν Γιλπράκτον ὁδοιπορίαν ἀνεδέ-
 ξατο, προθύμος ὢν ἀνὴρ εἰς τὰς πολεμικὰς πράξεις καὶ πό- V. 55
 λεων ἐκπορθήσεις, καὶ τοῦτ' αὐτὸ τειχεσιπλήτης αὐτόχρημα D
 5 εἶπες ἄν, ὃ περὶ Ἄρεος Ὀμηρος. οἱ δὲ Κομνηνοὶ ὀπλισάμε-
 νοι καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν ἐμπείρως πάνυ καταστησάμενοι,
 βραδεῖ ποδὶ στείχοντες, ἰλαδὸν πρὸς τὴν πόλιν ἀπήεσαν.
 ἐσπέρας οὖν πελάσας τῷ τείχει ὁ Παλαιολόγος Γεώργιος καὶ
 σύνθημα ἀπὸ τοῦ Γιλπράκτου λαβὼν, ἄνεισιν ἐπὶ τὸν πύρ-
 10 γον μετὰ τῶν ἀμφ' αὐτόν. οἱ δέ γε ἀμφὶ τὸν Ἀλέξιον τέως
 μὲν ὀλίγον τι πρὸ τῶν τειχῶν γεγονότες, χάρακά τε βάλλον-
 ται καὶ στρατοπεδεύουσι λαμπρῶς. καὶ βραχὺ τι μέρος τῆς
 νυκτὸς ἐπ' αὐτοῦ ἀυλισάμενοι, τὸ λοιπὸν αὐτοὶ τὸ μεσαιτα-
 τον εἶχον τῆς φάλαγγος ἅμα τοῖς τῶν ἰππέων ἐπιλέκτοις καὶ
 15 τῇ κρείττονι στρατιᾷ, τότε ψιλὸν διατάξαντες, βάδην τε προ- P. 64
 ἴοντες, κατ' αὐτὸ τὸ περιόρθρον πρὸ τῶν τειχῶν ἀθρόον κα-
 θίστανται. καὶ πολέμου σχῆμα διατυπώσαντες, ἐσιδηροφό-
 ρον ξύμπαντες, ἵνα τοὺς ἐντὸς καταπλήξαιεν. σύνθημα δὲ
 ἄνωθεν δόντος αὐτοῖς τοῦ Παλαιολόγου καὶ τὰς πύλας ἀνοί-
 20 ξαντος, συμμίγδην εἰσήεσαν, οὗ σὺν εὐταξίᾳ στρατιωτικῇ,
 ἀλλ' ὡς ἔτυχεν ἕκαστος, ἀσπίδας καὶ τόξα καὶ δόρατα φέρον-
 τες. ἡ δὲ ἡμέρα πέμπτη ἦν ἡ μεγάλη, καθ' ἣν τὸ μυστικὸν
 πάσχα θύομεν ἅμα καὶ ἐστιώμεθα, ἐπινεμήσεως τετάρτης

2. μάλα om. P. ἐδέξατο A. 3. ὁ ἀνὴρ A. τὰς om. CA.
 11. πρὸς G. 12. βραχὺ PG, ὀλίγον A. 15. lege τό τε.
 19. αὐτοῖς om. A. ἀνοίξαντος, αὐτῆς χαρσίου κικλήσκονται A.
 23. ἅμα : τε A. ἐπὶ νεμῆσεως PG, recte A.

ipsi sine mora in urbem festinarent, Georgius autem, celeriter turri
 ascensa, portas aperiret. libentissime hic ad Gilpractum iter suscepit,
 quippe qui promptus ad bellica facinora et urbium expugnationes
 esset, ut illud ipsum *τειχεσιπλήτης*, quod de Marte Homerus dicit,
 quadrare in eum videretur. Comneni, universo exercitu instructo et
 perite ordinato, lente progressi, ad urbem turmatim accesserunt. ve-
 स्पere autem Georgius Palaeologus ad muros appropinquavit et, signo
 a Gilpracto accepto, in turrin ascendit cum suis. interim Alexius,
 haud procul ab urbe vallum iecit castraque bene metatus est. post-
 quam exiguum noctis partem ibi consedit, presso gradu incedens,
 (ipse cum lectis equitibus et militum flore mediam aciem tenebat, ve-
 litibus in agmina partitis,) diluculo ipso sub moenibus copiis omni-
 bus constitit. milites in speciem praelii erant armati, ut qui intus
 erant, percellerentur. verum ubi Palaeologus signum de muro dedit
 portasque aperuit, promiscue irruunt, non servato ordine, sed te-

ἔτους ρηπθ' μηνὸς Ἀπριλλίου. καὶ οὕτως ἄπαν το στρατό-
 Β πεδον ἐκ ξενικῆς τε καὶ ἐγχωρίου δυνάμεως, ἐκ τ' αὐτοχθό-
 νων καὶ τῶν παρακειμένων χωρῶν συνεληλυθὸς, τὴν πόλιν
 ἐκ πολλοῦ παντοίοις εὐθρηνοῦσαν εἶδεσιν, ἐξ ἡπείρου τε καὶ
 θαλάσσης συνεχῶς ἀρδομένην γινώσκοντες, ἐν βραχεῖ χρόνῳ δ'
 διὰ τῆς Χαρσίου πύλης εἰσεληλύθασιν, ἅπανταχοῦ σκεδασθέν-
 τες περὶ τε τὰς λεωφόρους περὶ τε τὰς τριόδους καὶ ἀμφό-
 δους, μὴ οἰκιῶν, μὴ ἐκκλησιῶν, μηδὲ αὐτῶν τῶν ἱερῶν ἀδύ-
 των τὸ παράπαν φειδόμενοι, ἀλλὰ λείαν πολλὴν ἐκεῖθεν ἐπι-
 συνάγοντες, τοῦ μέντοι ἀποκτείνειν μόνον ἀφιστάμενοι, τὰ δ' 10
 ἄλλα πάντα ἰταμῶς πάντα καὶ ἀναισχύντως ποιοῦντες. τὸ δὲ
 C δὴ χεῖρον, ὅτι οὐδὲ οἱ αὐτόχθονες τῶν τοιούτων ἀφίσταντο
 πράξεων, ἀλλ' οἷον ἐκλαθόμενοι ἑαυτῶν καὶ τὰ σφῶν ἦδη
 ἐπὶ τὸ χεῖρον ἀμείψαντες, ἀνερευθριάστως καὶ αὐτοί, ἅπερ
 οἱ βάρβαροι, ἔπραττον. 15

11. Ταῦτα δὲ ὁ βασιλεὺς Νικηφόρος ὁρῶν καὶ ὡς τὰ
 κατ' αὐτὸν ἐν στενῷ κομιδῇ κατήντηκεν, ἀπὸ τε τῆς δύσεως
 πολιορκουμένης τῆς πόλεως, ἀπὸ τε τῆς ἔω Νικηφόρου
 τοῦ Μελισσηνοῦ περὶ τὴν Δάμαλιν ἦδη αὐλιζομένου, μὴ
 ἔχων ὅτι καὶ δράσειε, τῷ Μελισσηνῷ προτεθύμητο τῶν προ- 20
 τείων μᾶλλον παραχωρῆσαι. κατασχεθείσης δὲ τῆς πόλεως

1. ἔτους ρηπθ' A. μηνὸς ἀπριλλίῳ CG. Ἀπριλλίου P.
 στρατεύμα A. 6. χαρσίου P, διὰ τῆς εἰρημένης πύλης A.
 εἰσεληλύθασιν διὰ — πύλης P. 7. περὶ alterum : διὰ A.
 10. μόνου P. 12. ἀφισιάντες A. 16. δὲ om. A. 17. τῶν
 δύσεων A. 18. ἀπὸ τε τῆς ἔω om. C. 19. ἦδη om. G.

mere, ut fors ferebat, clypeis, arcubus hastisque instructi. erat dies quintus magnae hebdomadis, quo mysticum pascha et sacrificamus et comedimus, indictione quarta, anni 6589 mense Aprili. ita universus exercitus, peregrinis indigenisque militibus constans, in urbem, quam dudum omnis generis opibus ac terra marique continuo importatis divitiis refertam norant, celeriter per Charsiae portam invasere et per omnes plateas, per trivia et bivia vagantes, non a domibus, non ab ecclesiis, nec ab ipsis quidem locis, quae adire nefas est, abstinebant, opulenta inde praeda capta. modo a caedibus temperabant; ceterum audacia et libidine grassabantur. quodque peius erat, ne indigenae quidem ab eiusmodi facinoribus se continebant; sed sui quasi obliti et moribus in peius mutati, impudenter eadem, quae barbari, perpetrabant.

11. Haec cum Nicephorus videret et quantis difficultatibus circumventus esset perspiceret, Comnenis ab Occidente instantibus et ab Oriente Melisseno prope Damalim iam consistente, consilii inops Melisseno maluit de principatu cedere. obsessa autem iam urbe a

ἤδη παρὰ τῶν Κομνηνῶν, μετακαλεσάμενός τινα τῶν πιστο-
 5 τέρων θεραπεόντων αὐτοῦ, παρεκελεύετο διὰ τοῦ στόλου τὸν
 Μελισσηνὸν εἰσάγειν εἰς τὰ βασίλεια, ᾧτινι συνείπετο καὶ D
 σπαθάριός τις ἀνὴρ μαχιμώτατος. πρὸ δὲ τοῦ φθάσαι εἰς
 ἕργον τὸν λόγον, ἡ μὲν πόλις ἐάλω, ὁ δὲ Παλαιολόγος ἕνα
 τῶν ὑπ' αὐτὸν ἀναλαβόμενος, πεζῇ κάτεισιν ὡς πρὸς θάλασ-
 σαν πορευόμενος. περιτυχῶν δὲ τιμὴ ἀκατίῳ, εἴσεισιν εὐθὺς
 καὶ τοῖς ἐρέταις παρεκελεύετο, ὅπου ὁ στόλος κατὰ τὸ εἰδι-
 σμένον προσώρμιστο, ἀπευθῆναι τὸ σκάφος. ἐγγίζων δὲ ἤδη
 10 πρὸς τὴν περαιάν, ὄρᾳ τὸν παρὰ τοῦ Βοτανειάτου ἀποστα-
 λέντα ἐφ' ᾧ τὸν Μελισσηνὸν διαπεραιωῶσαι, τὸν στόλον εὐτρε- V. 56
 πίζοντα, καὶ τὸν σπαθάριον ἐντὸς μιᾶς τῶν πολεμικῶν νηῶν. P. 65
 γνωρίσας οὖν αὐτὸν πόρρωθεν, πάλαι συνήθη τοῦτον ἔχων,
 παραπλεύσας καὶ προσειπὼν αὐτῷ τὰ συνήθη, ἐπυνθάνετο
 15 ὅθεν καὶ ὅπη πορεύεται, καὶ μεθ' ἑαυτοῦ ἀναλαβέσθαι αὐτὸν
 ἡξίου. ὁ δὲ σπαθάριος ξιφῆρη τοῦτον ὄρων καὶ ἀσπίδα κα-
 τέχοντα, δειλιάσας φησὶ πρὸς αὐτὸν “εἰ μὴ σε οὕτω καθω-
 πλισμένον ἐώρων, περιχαρῶς ἂν ἐδεξάμην.” ὁ δὲ μάλα προ-
 θυμῶς καὶ τὴν ἀσπίδα καὶ τὸν ἀκινάκην καὶ τὴν κόρυθα
 20 ἀποθέσθαι κατετίθετο, εἰ μόνον θελήσει τοῦτον ἀναλαβέσθαι.
 ὡς δὲ καταθέμενον αὐτὸν τὰ ὅπλα ὁ σπαθάριος ἐθεάσατο,
 παρεκεχωρήκει τηρικαῦτα αὐτῷ τῆς εἰς τὸ ἴδιον πλοῖον εἰσε-
 λεύσεως, καὶ περιπλακεῖς κατησπάζετο μάλα περιχαρῶς. ὁ

2. θεραπεόντων om. PA, add CG et in margine P. διὰ
 τοῦ στόλου om. PA, add CG et in margine P. 9. ἀπευθῆ-
 γαι P. 10. περαιάν CGA. 21. αὐτὸν om. G.

Comnenis, uni e fidissimis administris mandavit, ut Melissenum classe
 in regiam adduceret; comitabatur eum spatharius quidam fortissimus.
 at priusquam imperatum perfici posset, urbs capitur. ac Palaeologus
 quidem, uno e suis assumpto, ad mare pedibus descendit. ubi cum
 naviculam invenisset, statim ea conscensa, remiges recta in locum vehi
 iubet, ubi classis pro more stationem habebat. iamque appropinquabat
 ulteriori ripae; cum illum, qui a Botaniate ad Melissenum arcessen-
 dum missus erat, classem expedientem conspexit; spatharius una e
 navibus bellicis vehebatur. quem simulac e longinquo cognovit, (nam
 familiaris eius olim erat,) adnavigavit et salute dicta, cum unde et
 quo proficisceretur percontatus esset, rogavit, ut se in navem admit-
 teret. sed spatharius, qui eum scuto gladioque instructum conspice-
 ret, metu affectus, “libenter, inquit, exciperem, nisi te viderem ar-
 matum.” ille sine detrectatione paratum se ostendit et scutum et
 gladium et galeam deponere, modo in navem se recipere vellet. at-
 que ubi arma eum spatharius posuisse vidit, in navem admisit et

Β δὲ Παλαιολόγος, ὄβριμοεργὸς ὢν ἀνὴρ, οὐδὲ πρὸς βραχὺ περιμείνας, ἔργου ἤπειτο. καὶ ὡς πρὸς τὴν πρῶραν ἀλλόμενος τοὺς ἐρέτας ἐπυνθάνετο “τί” λέγων “ποιεῖτε καὶ ὅπη πορεύεσθε κατὰ τῆς σφῶν κεφαλῆς κακὰ μέγιστα ἐπενεγκεῖν 5
πραγματευόμενοι; ἢ πόλις, ὡς ὁρᾶτε, ἐάλω. ὃ ποτε μέγας 5
δομέστικος νῦν βασιλεὺς ἀνηγόρευται· καὶ τοὺς ὀλοφόρους ὁρᾶτε καὶ τῆς εὐφημίας ἀκούετε· καὶ οὐκέτι χώραν ἕτερος ἐν τοῖς βασιλείοις ἔξει. καλὸς μὲν οὖν ὁ Βοτανειάτης, ἀλλὰ καὶ οἱ Κομνηνοὶ πολλῶν κρείττονες. πολλὴ ἢ τοῦ Βοτανειάτου στρατιὰ, ἀλλὰ πολλαπλάσιος ἢ ἡμετέρα. οὐ χρὴ τοι- 10
γαροῦν τὴν σφῶν αὐτῶν ζοήν, τὰς τε γυναῖκας καὶ τοὺς Σπαῖδας προδοῦναι, ἀλλὰ δὴ τὴν πόλιν περιαθρήσαντας καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν ἐντὸς αὐτῆς θρασυμένους, τὰς τε σημαίας καὶ τὴν εὐφημίαν λαμπρὰν γινομένην ἀκούοντας, τὸν τε ποτε μέγαν δομέστικον νῦν βασιλέα τοῖς βασιλείοις πελάζοντα 15
καὶ τὴν αὐτοκράτορα ἀρχὴν ἤδη περιζωννύμενον, πρῦμναν τε κρούσασθαι καὶ ἕτεραλκέα τὴν νίκην ποιησαμένους αὐτῷ προσελθεῖν.” οἱ δὲ τηρικαῦτα τοῖς τούτου λόγοις ὑπέιξαντες, πάντες τῆς αὐτοῦ γνώμης γεγόνασιν. τοῦ δὲ σπαθαρίου δυσ-
χεραίνοντος, ἠπείλησεν ὁ ξιφηφόρος οὗτος Γεώργιος ὁ Πα- 20
λαιολόγος αὐτοῦ που ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τῆς νεῶς δε-

1. ὄβριμοεργὸς A, ὄβριμοεργὸς PG. 2. πρὸς add. C, καὶ πρὸς τὴν A. 4. post σφῶν add. αὐτῶν Hoeschel. ἐνεγκεῖν A. 6. ἀναγορεύεται A. καὶ om. A. 11. αὐτῶν om. A. 12. δὴ : δεῖ A. 16. τὴν om. A. ἤδη om. GA. 17. καὶ om. P, add. GA. ἕτεραλκῆ G. 20. ἠπείλκεν P, ἠπείλησεν CG. 21. δεσμώτην CG.

amantissime amplexus est. Palaeologus autem, qui vir erat animo alacri, ne ulla quidem cunctatione facta, quae agenda erant aggreditur. atque in proram insiliens, remiges ita interrogat. “quid, inquit, agitis, quove pergitis, vestris capitibus mala maxima paraturi? urbs, ut videtis, capta est; qui modo magnus domesticus erat, nunc imperator renuntiatus est; cernitis satellites eius et acclamationem auditis; neque alter amplius locum in regni aedibus habebit. bonus quidem Botaniates, sed multo Comneni meliores; magnus Botaniatae exercitus, sed noster multo maior. non igitur vos decet, vestram ipsorum vitam uxoresque ac liberos prodere; sed cognito, urbem ab exercitu universo occupari, signisque erectis, acclamationem omnium ore fieri, et magnum nuper domesticum iam imperatorem palatium accedere, regni decoratum insignibus, retro navigandum vobis atque ad eum transeundum est, quo vim victoriamque certam ipsi reddatis.” hac oratione commoti, omnes obsecuti sunt; quod cum spatharius moleste ferret, strenuissimus Georgius ille Palaeologus mi-

σμήσας καταβαλεῖν ἢ κατὰ τοῦ βυθοῦ ρίψαι. εὐθύς οὖν D
 τῆς εὐφημίας ὁ Παλαιολόγος ἐξῆρχε, καὶ σὺν αὐτῷ οἱ ἐρέ-
 ται, τὸν δὲ σπαθάριον καὶ μὴ βουλόμενον καὶ δυσχεραίνον-
 τα κατὰ τοῦ καταστρώματος δεσμώτην κατέθηκεν. παρα-
 5 πλεύσας δὲ μικρὸν, ἀναλαμβάνεται τὸν τε ἀκινάκην καὶ τὴν
 ἀσπίδα, καὶ οὕτω προσορμίζει, ὅπου ὁ στόλος, καὶ πάνδη-
 μον ἐποιεῖτο ἤδη τὴν εὐφημίαν. ἐντυχὼν δὲ καὶ τῷ ἀποστα-
 λέντι παρὰ τοῦ Βοτανειάτου ἐφ' ᾧ τὸν στόλον ἀναλαβέσθαι
 καὶ διαπεράσαι τὸν Μελισσηρόν, εὐθύς κατέσχεν αὐτὸν καὶ
 10 λῦσαι τὰ προμνήσια παρεκελεύετο τοῖς ναυτικοῖς. ἀποπλεύ-
 σας οὖν ἐκεῖθεν σὺναμα τῷ στόλῳ καταλαμβάνει τὴν ἀκρόπο- P. 66
 λιν, τὴν εὐφημίαν λαμπρὰν ποιούμενος. κάκεισε τοῖς ἐρέταις
 παύσασθαι τῆς εἰρεσίας διεκελεύετο καὶ ἀτρεμοῦντας ἐστάναι
 ἐφ' ᾧ τοὺς ἐκ τῆς ἐφῆας πειρωμένους διαπερᾶν ἀπείργειν. μετ'
 15 ὀλίγον δὲ πλοῖον θεασάμενος πρὸς τὸ μέγα παλάτιον καταῖρον,
 τοῖς τοῦ ἰδίου πλοίου ἐρέταις κελεύσας σφοδρὰν τὴν εἰρεσίαν
 ποιήσασθαι, φθάνει τοῦτο. καὶ ὡς τὸν ἰδίον ἐν αὐτῷ ἐθεά-
 σατο πατέρα, ἀναστὰς εὐθύς τὴν προσήκουσαν γονεῦσι προσκύ- V. 57
 νησιν αὐτῷ ἀπεδίδον. ὁ δὲ οὐ περιχαρῶς αὐτὸν ἐθεάσατο,
 20 οὔτε μὴν γλυκερὸν φάος ὠνόμασε, καθάπερ ποτὲ ὁ Ἰθακή-

1. καταλαβεῖν PG, καταβαλεῖν F et in margine P. 3. δυσχε-
 ραίνοντα καὶ μὴ βουλόμενον C. 4. στρώματος GA. δε-
 σμώτην CG, δεσμήσας PA. 5. δὲ: οὖν A. 6. στόλος: Hoe-
 schel. add. ἦν. vid. annotat. 11. σὺν τῷ στόλῳ παρὰ τὸν A. 13.
 εἰρεσίας G. 14. πειρωμένοι C, βουλομένους A. ἀπείργειν A,
 ἀπείργεν PG. 17. ἐθεάτο A. 19. δ' οὐ A. 20. μὲν G.
 αὐτὸν ὠνόμασε A.

nabatur se vinculis eum in navis tabulato adstricturum vel in mare de-
 mersurum. ac statim Palaeologo praeunte, remiges acclamavere; spa-
 tharium autem recusantem et aegre ferentem in navis tabulato vinciri
 iussit. paulum inde provectus, clypeo et gladio resumtis, eo appulit,
 ubi classis stabat, perfecitque, ut ab omnibus nautis Alexius imperator
 consalutaretur. cumque ibidem eum ipsum, cui Botaniates negotium de-
 derat, classe assumta, Melissenum traiciendi, offendisset, statim captum
 detinuit nautisque praecepit, ut naves solverent. quo facto, cum classe
 ad arcem advenit et acclamationem alacrem fecit. ibi remigatione omissa,
 nautas quietos consistere iussit, ut, qui ex Oriente traiecturi essent,
 intercluderentur. paulo post cum navem vidisset ad magnum palatium
 applicari, navigii sui remigibus quam maxime incumbere iussis, na-
 vem assequitur. in qua ubi suum ipsius patrem conspicatus est, sta-
 tim in debitam parentibus venerationem surrexit. neque tamen hilare
 is eum adspexit, nec vero lucem appellavit suam, ut Ithacensis olim
 Ulysses Telemachum cum primum videret. ibi enim convivium et

Βασις Ὀδυσσεύς τὸν Τηλέμαχον θεασάμενος. ἐκεῖ γὰρ συμ-
 πόσιον καὶ μνηστῆρας καὶ ἄμιλλα καὶ νευρὰ καὶ τόξον, καὶ
 ἄθλον τῷ νικήσαντι ἢ σώφρων ἔκειτο Πηνελόπη, καὶ ὁ Τη-
 λέμαχος οὐκ ἐχθρός, ἀλλ' ὡς υἱὸς πατρὶ ἐπαρήγων εἰσῆει.
 ἔνταῦθα δὲ μάχη καὶ πόλεμος, καὶ ἀντικαθιστάμενοι πρὸς 5
 ἀλλήλους κατὰ γνώμην ἦσαν ἄμφω. καὶ ἡ θατέρου ἄτερον
 οὐκ ἐλάνθανε σχέσις, καὶ εἰς ἔργον οὐπω τὰ τῆς γνώμης
 ἀπέβαιναν. ἔνθεν τοι καὶ μωρὸν καλέσας αὐτὸν, ἐπυθάνειο
 λέγων “τί ὧδε ποιήσω ἡκεις;” ὁ δὲ φησιν “ἐπεὶ σὺ ὁ ἐμοῦ
 πυνθανόμενος εἶ, οὐδέν.” καὶ ὅς πρὸς αὐτὸν “ἀνέχου μι- 10
 κρόν, καὶ εἴ μου ὁ βασιλεὺς ὑπακούσει, γνώσῃ μετ' οὐ πο-
 κλύ.” φθάσας οὖν ὁ ῥηθεὶς Νικηφόρος ὁ Παλαιολόγος εἰς
 τὰ ἀνάκτορα, ἐπεὶ ἐσκεδασμένους ἑώρα τοὺς ξύμπαντας καὶ
 περὶ τὴν συλλογὴν τῶν χρημάτων ἡσχολημένους, εὐκαταγω-
 νίστους αὐτοὺς οἰόμενος, ἤτεῖτο τὸν Βοτανειάτην δοθῆναί οἱ 15
 τοὺς ἀπὸ τῆς Θούλης νήσου Βαράγγους, ὥστε δι' αὐτῶν ἔξω-
 θῆσαι τῆς πόλεως τοὺς Κομνηνοὺς. ὁ δὲ γε Βοτανειάτης,
 ἀπαξ τὰ περὶ αὐτὸν ἀπεγνωκῶς, ἐσχηματίζετο μὴ θέλειν
 ἐμφύλιον γενέσθαι πόλεμον. ἀλλ' “εἴ γε πείθῃ μοι, Νικηφόρε,”
 φησὶν “ἐπεὶ εἴσω τῆς πόλεως γεγόνασιν οἱ Κομνηνοί, ἀπελθε 20
 πρὸς αὐτοὺς πρεσβεύων τὰ πρὸς εἰρήνην.” ὁ δὲ δυσανασχε-
 τῶν, ὅμως ἀπήει.

1. θεασάμενος. ἀλλὰ λοξὸν βλέψας καὶ μωρὸν αὐτὸν καλέσας A.
 4. οὐχ P, οὐ G, correxi. 7. οὐχ om. G. 8. ἐπέβαιναν C.
 αὐτὸν καλέσας P. 9. ἐπειδὴ P. 12. Νικηφόρος ὁ om. A.
 ὁ alterum add. C. 15. τοῦ Βοτανειάτου A. 16. βαρβάρους
 ΡΑΓ, βαράγγους C. 19. γέ μοι πείθῃ, πρὸς τὸν παλαιολόγον
 φησὶν A.

proci et certamen et nervi et arcus, et praemium victori pudica Pe-
 nelope proposita, et Telemachus non hostis, sed tanquam filius patri
 suppetias veniens; hic pugna erat et bellum, et diversa uterque seque-
 batur. nec alterum alterius sensa latebant, quanquam effectu adhuc
 carebat consilium. itaque stultum appellans filium, “quid huc, inquit,
 venisti facturus?” cui Georgius, “quandoquidem qui me interrogas
 pater meus es, nihil.” at pater “exspecta, inquit, paullulum; et
 si quidem me imperator audiet, brevi disces.” haec locutus Nicepho-
 rus Palaeologus abiit in regiam. qui cum dispersos vidisset omnes et
 praedae studio palantes, facile eos deleri posse ratus, a Botaniate petiit,
 daret sibi oriundos ex Thule insula Barangos, quorum auxilio Co-
 mnenos urbe pelleret. verum Botaniates, in desperatione rerum sua-
 rum perseverans, abhorrere se a civili bello fingeat, et “si me,
 inquit, audis, Nicephore, quoniam in urbem ingressi Comneni sunt,
 de pace eos adi.” ille licet invitus, tamen adit.

12. Ὡς δὲ εἰσελθόντες οἱ Κομνηνοὶ τεθαρρηγότες ἤδη D
 ἔκαρτερον περὶ τὸ πεδίον τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωρ-
 γίου τοῦ καλουμένου τοῦ Συκεώτου, βουλευόμενοι εἰ χρῆ
 πρότερον ἀπελθεῖν εἰς τὰς σφῶν μητέρας καὶ τὴν συνήθη
 5 προσκύνησιν κατὰ τὸ εἰθισμένον αὐταῖς ἀπονεῖμαι, εἶθ' οὕτω
 πρὸς τὰ βασίλεια χωρῆσαι, μαθὼν ὁ καῖσαρ ἀποστείλας τι-
 νὰ τῶν αὐτοῦ θεραπόντων ἠπειλήσατο, τῆς βραδυτῆτος τού-
 τους πολλὰ καταμεμφάμενος. εὐθὺς οὖν ἀμφὶ τὸν οἶκον
 τοῦ Ἰβηρίτζη γενομένων, καταλαμβάνει Νικηφόρος ὁ Πα-
 10 λαιολόγος λέγων “ὁ βασιλεὺς ὑμῖν τάδε μηνύει· γέρον μὲν P. 67
 ἐγὼ ἤδη καὶ μόνος, μήθ' υἱὸν κεκτημένος, μήτ' ἀδελφόν,
 μήτε τινὰ τῶν γνησίων, καὶ εἰ βούλει, (πρὸς τὸν ἀρτιφανῆ
 βασιλέα τὸν Ἀλέξιον ἀποτείνων τὸν λόγον,) σὺ γενοῦ μοι θετὸς
 υἱός. καγὼ οὐκ ἀφελούμαι τι ὧν ἐκάστῳ τῶν συστρατευομέ-
 15 νων σοι περιλοτίμησαι, οἰδέ τινός σοι ἔξουσίας ἐπικοινωνή-
 σω βασιλικῆς, ἀλλὰ μόνον ἔσομαι ψιλοῦ τοῦ τῆς βασιλείας
 μετέχων ὀνόματος καὶ τῆς εὐφημίας καὶ τῶν ἐρυθρῶν πεδί-
 λων, ἔτι δὲ καὶ τοῦ διαναπαίεσθαι εἰς τὰ ἀνάκτορα. σοὶ δὲ
 ἢ τῶν τῆς βασιλείας πραγμάτων μελήσει πάντως διοίκη- B
 20 σις.” πρὸς ταῦτα οἱ Κομνηνοὶ ῥήματά τινα συγκαταθέσεως
 ἐμφαντικὰ ἐνέφαινον· ἄπερ ἐνωτισθεῖς ὁ καῖσαρ, φθάνει τά-
 χος πρὸς αὐτούς, ἐπαπειλούμενος καὶ πρὸς τὰ βασίλεια κα-

2. περὶ τὸ μον διον A, unde Hoeschel. conī. μονάδιον. ἁγίου
 add. A. 3. εἰ C, ἢ PG. 8. κατὰ CG, ἀμφὶ FP. 9.
 Ἰβηρίτιος G, Ἰβηρίτζου F. ὁ Νικηφόρος G. 13. τὸν prius om.
 A. 14. ἀφελούμαι G, ἀφελῶμαι P, ἀφέλομαι A. τι om.
 GA 15. σοι om. A. περιφιλοτίμηται G. κοινωνήσω G.
 21. ξμφαικὰ G. 22. πρὸς αὐτ. : εἰς A.

12. Comneni, urbem ingressi, ad campum S. Georgii magni
 martyris, qui Syceotes dicitur, confidentius iam constitere delibe-
 rantes, num matres suas prius, ut mos est, salutatum irent, ac sic
 demum in palatium pergerent. quo Caesar cognito, per quendam e suis
 famulis graviter cunctationem eorum increpuit. celerrime igitur iis ad
 domum Iberitzae progressis, accurrit Nicephorus Palaeologus, qui im-
 peratoris nomine haec nuntiavit. “senem se iam esse et solum, nec
 filium, nec fratrem, nec quemquam habere legitima cognatione con-
 iunctum. quare si vellet, (novum imperatorem Alexium dicebat,)
 esset sibi filius adoptivus. neque se quidquam detracturum iis, quae
 ille commilitonibus suis promiserit, neque ullam imperatoriae pote-
 statis partem communem habiturum, sed mero nomine contentum fore
 et acclamatione rubrisque calceis, praeterea requiescendi in palatio
 venia, tota rerum administratione Alexio relicta.” ad haec Comneni
 ita responderunt, ut non abhorrere se a pactione significarent. quo

τεπείγων. ὡς δὲ δεξιόθεν τῆς αὐλίδος εἰσῆει, ἔξελθόντες οἱ
 Κομνηνοὶ συναντῶσι πεξεύοντι αὐτῷ. ὁ δὲ πολλὰ τούτους
 ἐμέμφετο. ἀτενίσας δὲ ἐν τῷ εἰσιέναι καὶ τὸν Παλαιολόγον
 Νικηφόρον ἀπὸ τῆς λαιᾶς αὐθις εἰσερχόμενον, “τί πρὸς
 V. 58 τὰ ἐνταῦθα;” φησὶ “καὶ τί βουλόμενος ἦκεις, συμπένθε-5
 Cρε;” ὁ δὲ “τελέσων μὲν, ὡς ἔοικεν, οὐδέν, τὰς δὲ αὐ-
 τὰς ταῖς πρώην κομίσων ἤκω παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀγγε-
 λίας. διενίστατο γὰρ ὁ βασιλεὺς φυλάξαι τὰ ὑπεσχημένα
 καὶ ὡς νῦν μὲν χρήσασθαι τῷ Ἀλεξίῳ ἐφ’ ᾧ τὴν αὐτοκρά-
 τορα ἀρχὴν αὐτὸν ἀναδήσασθαι καὶ τὰ τῆς βασιλείας κατὰ 10
 τὸ αὐτῷ διοικεῖν βουλευτόν, ἐκεῖνον δὲ μόνον τοῦ τῆς βασι-
 λείας μετέχειν ὀνόματος καὶ τῶν ἐρυθρῶν πεδίλων καὶ τῆς
 καινῆς ἀλουργίδος καὶ τοῦ περὶ τὰ βασίλεια διαναπαύεσθαι,
 γέροντά τε ἤδη ὄντα καὶ ῥαστώνης δεόμενον.” εὐθὺς δὲ
 πρὸς αὐτὸν δριμύ ἐνατενίσας καὶ τὰς ὄφρῦς ἐπισυνάξας, 15
 αὐτῷ φησὶν “ἀπελθὼν ἀπάγγειλον τῷ βασιλεῖ, ὡς ταῦτα
 D ἦσαν ἂν συμφορώτερα πρὸ τοῦ τὴν πόλιν ἀλῶναι. τὸ δ’
 ἐντεῦθεν· χῶραν οὐκ ἔχει ὅλως τὰ τῆς πρεσβείας. γέρον δὲ
 ἤδη ὢν ὑπεξίστασο τοῦ θρόνου καὶ τῆς σαντοῦ φροντίσον
 σωτηρίας.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ καῖσαρ. ὁ δὲ γε Βορίλος τὴν 20
 τούτων μεμαθηκῶς εἰσέλευσιν καὶ ὡς ὁ ὑπ’ αὐτοῦ στρατὸς
 ἅπανταχοῦ σκεδασθεῖς περὶ τὴν λείαν ἐνασχολεῖται καὶ τῆς

4. θεασάμενος post Νικ. add. PG, om. A. ἐρχόμενον A. 5.
 τὰ : ταῦτα A. καὶ om. A. 7. κομίζων? πρώην : αὐθις
 add. P in margine. 9. αὐτοκράτορος CG. 10. ἀρχὴν om. G.
 11. μόνου C. 13. lege κοινῆς. 17. συμφορώτερα GA, συμ-
 φερώτατα P. 18. δ’ ἤδη G. 19. ὑπεξίστατο P.

audito, Caesar celeriter ad eos properat, mala denuntiaturus atque ad
 occupandum palatium compulsurus. iam cum a dextra domum accede-
 ret, obviam Comneni prodeunt ipsi pediti; quos ille graviter ob-
 iurgavit. cumque in ipso aditu Palaeologum Nicephorum a sinistra
 rursus ingredientem conspexisset, ad eum conversus, “quid hic agis,
 inquit, quove consilio venisti, consocer?” cui ille “nihil equidem,
 ut opinor, efficiam, eadem, quae antea, allaturus imperatoris man-
 data. obstinavit enim promissis stare et Alexium pro filio ita ha-
 bere, ut imperatoris dignitatem adipisceretur remque publicam suo ar-
 bitrio gubernaret; dummodo ipse nomen saltem imperatoris et ru-
 bros calceos purpuramque retineret et in palatio requiescere sibi lice-
 ret, quippe qui et senex iam esset et quiete indigens.” at ille atroci
 vultu superciliisque contractis, “abi, inquit, renuntia imperatori,
 haec plus fortasse profutura fuisse ante captam urbem; nunc composi-
 tionem locum relictum non esse. senex autem cum iam sit, imperio cedat
 ac saluti suae consulat,” atque haec quidem Caesar. Borilus autem, post-

τῶν λαφύρων συλλογῆς ὅλος γεγένηται, (οὔτοι δὲ μετὰ τῶν
 ἕξ αἵματος καὶ ἕξ ἀγχιστείας προσηκόντων αὐτοῖς καὶ με-
 τρίων ὀθνείων κατελείφθησαν,) ἀντικαταστήναι διέγνω τού-
 τοις, λίαν εὐχειρώτοις οὔσι διὰ τὸν τοῦ στρατοῦ σκεδασμὸν.
 5 τοῖν καὶ συναγαγὼν τοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ξίφη κραδαί-
 νοντας ἅπαντας καὶ ὁπόσοι ἐκ τοῦ Χώματος ὤρμητο, ἀπὸ P. 68
 τοῦ Κωνσταντίνου φόρον μέχρι καὶ τοῦ λεγομένου Μιλίου καὶ
 ἄνωθεν μετ' εὐταξίας ὅτι πολλῆς στοιχηδὸν αὐτοὺς συνέτα-
 ξεν· οἱ δὲ συνησπικότες ἴσταντο πρὸς μάχην παρεσκευασμέ-
 10 νοι καὶ ἀτρεμοῦντες τέως. ἐπεὶ δὲ ὁ τηρικαῦτα πατριάρχης
 χρηματίζων ἱεροπρεπῆς τῷ ὄντι ἀκτῆμων καὶ πᾶν εἶδος ἀσκή-
 σεως, ἥπερ οἱ ἐν ἐρημίαις καὶ ὄρεσιν ἐνδαισιώμενοι τῶν πά-
 λαι πατέρων, διεληλυθώς, κατηξίωτο προορατικοῦ καὶ θείου
 χαρίσματος, πολλά τε πολλάκις προειπὼν καὶ μηδέποτε δια-
 15 ψευσάμενος καὶ κανὼν καὶ τύπος ἀρετῆς τοῖς μετ' αὐτὸν χρη-
 ματίαςας, οὐδὲ τὰ τῷ Βοτανειάτῃ συμπεσόντα παντάπασιν B
 ἀγνοήσας ἐφαίνετο. ἀλλ' εἴτε ἐκ θείας ἐπιπνοίας, εἴτε καὶ
 τοῦ καίσαρος ὑποθεμένου, (ἐλέγετο γὰρ καὶ τοῦτο,) καὶ
 πάλαι φιλίως πρὸς αὐτὸν διακειμένου διὰ τὸ ὕψος τῆς
 20 αὐτοῦ ἀρετῆς, ξυμβούλευε τῷ βασιλεῖ ὑπεκοτῆναι τοῦ βασι-
 λείου θρόνου, “μὴ χῶρει” λέγων “πρὸς ἐμφυλίου πολέ-

1. δὲ om. G. 3. κατελείφθειςαν P. 7. Κωνσταντινείου
 G, Κωνσταντινίου C. 10. καὶ add. CG. 11. ἀκτῆμων om.
 A. 13. ante προορατικοῦ add. A καὶ. 14. εἰπὼν CGA.
 17. ἐπινοίας G. 18. ὑποθεμένου, ὡς πάλαι φιλίως A. 20.
 αὐτοῦ om. A. βασιλικῷ G.

quam Comnenos ingressos esse comperit eorumque exercitum tota
 urbe praedabundum palari et in spoliis colligendis totum esse, (ipsi
 cum iis, qui sanguine et affinitate coniuncti erant, paucisque pere-
 grinis militibus remanserant,) impetum facere statuit, facile eos
 propter exercitum dissipatum deleri posse ratus. itaque congregatos
 omnes, et qui humero enses gestant et qui e Chomate oriundi, a foro
 inde Constantini usque ad Miliun et ultra optime ordinibus dispo-
 suit. et illi quidem consertis scutis ad pugnam parati stabant, neque
 dum loco movebant. sed cum qui patriarchae munere tunc temporis
 fungebatur, vir sanctus ac vere pauper quique omni pii cultus genere
 non minus quam qui in desertis olim montibusque degebant patres,
 exercitus erat, cum is ergo etiam prophetiae gratia praeditus, multa
 saepe praedixisset, neque unquam deprehensus esset in mendacio, et
 virtutis specimen ac quasi forma successoribus esset, illa ipsa, quae
 Botaniatae acciderant, nequaquam ignoravit. sed sive divino afflatu,
 sive etiam Caesare monitore, (nam et hoc dicebatur, cum is dudum
 familiariter patriarcha uteretur ob summam eius virtutem,) impera-
 tori suasit, ut regno se abdicaret. “noli, inquit, bellum civile mo-

μους, μήτ' ἀντίβαινε Θεοῦ προστάξει. αἵμασι Χριστιανῶν
 μὴ θέλε μιανθῆναι τὴν πόλιν, ἀλλ' εἴζας Θεοῦ βουλῆσει ὑπέκ-
 στηθι τοῦ μέσου." πείθεται τοῖς τοῦ ἀρχιερέως λόγοις ὁ βα-
 σιλεύς. Δεδιώξ δὲ τὸ τοῦ στρατοῦ ἀτάσθαλον, περιζώννυται
 καὶ κάτεισιν ὡς πρὸς τὴν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν ἀπο-
 5 **σ**νερευκῶς. πλήρης δὲ συγχύσεως ὢν, λέληθεν ἡμφιεσμένος
 εἴτι τὴν τοῖς βασιλεῦσιν πρέπουσαν στολῆν. ὁ δὲ Βορίλος
 ἐπιστραφεὶς καὶ ἀψάμενος τῶν περὶ τὸν βραχίονα περικεκολλη-
 μένων διὰ μαργάρων πέπλων, παραλύει τηρικαῦτα τῆς ἐσθῆ-
 10 τος, φάμενος μετὰ τινος μυκτῆρος καὶ σεσηρότος ἡΐθους, ὡς
 "τοιούτο ἡμῖν ἐπ' ἀληθείας προσήκει νῦν." ὁ δὲ εἰς τὸν μέ-
 γαν τοῦ Θεοῦ νεὼν τῆς τοῦ Θεοῦ σοφίας εἰσελθὼν, ἐγκαρτε-
 ρῶν τέως ἦν ἐν αὐτῷ.

3. βασιλεύς : A omissis, quae supra p. 130, 20 — 131, 10 le-
 guntur, hic addit καὶ τοι γε τοῦ βορίλου πολλὰ τοῦτον παροτρύ-
 νοντος εἰς τὸ συνάψαι πόλεμον μετὰ τῶν Κομνηνῶν, καὶ συνα-
 γαγόντος τοὺς ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ξίφη κραδαίνοντος καὶ ὀπόσοι
 ἐκ τοῦ χώματος ὤρμητο. περιζώννυται οὖν ὁ βοτανιάτης καὶ
 κάτεισιν etc. 5. ἀπονερευκῶς om. A. 8. περικεκολλημένων
 A, κεκολλημένων PG. 9. διαμαργάρων A, probante Bandurio
 Imp. Or. I, p. 496. vid. annotat. 11. τοιούτων A. 12. εἰσελ-
 θὼν οὖν εἰς τὸν τοῦ θ. μέγαν νεὼν A.

vere, neve dei voluntati repugna. Christianorum sanguine urbem
 pollui ne permittas; quin dei potius arbitrio obsecutus, e medio
 abi." paruit imperator consilio pontificis et militum petulantiam
 veritus, praecineta veste in magnam dei ecclesiam descendit. in
 summa autem perturbatione cum esset, non animadvertit, imperatoria
 se adhuc veste amictum esse. itaque Borilus ad eum conversus, bra-
 chialia margaritis insignitaprehendit atque a reliqua veste disiunxit,
 non sine sanna et irrisione addens: "talís vero ornatus nunc conve-
 nit nobis." Botaniates in magnum divinae sapientiae templum se con-
 tulit ibique aliquamdiu permansit.

ΑΛΕΞΙΑΣ Γ.

ALEXIADIS LIBER III.

ARGUMENTUM.

Botaniates fit monachus. cur uxor eius Maria palatio non excesserit (1). Alexius coronatur a Cosma patriarcha, nec multo post Irene coniux (2). utriusque forma describitur (3). fratres Alexii novis honoribus et titulis ornati. Constantino Ducae imperii insignia conceduntur. cuius mater Maria tandem e palatio in Mangana migrat (4). Alexius scelera a militibus in capienda urbe admissa supplicationibus et ieiuniis expiat (5). quo ipse finibus imperii adversus hostes defendendis vacet, Annam Dalassenam matrem administrationi rerum praeficit (6). huius mulieris prudentia, eloquentia (7), morum integritas summaque in deo colendo observantia (8). misera imperii conditio, imminente hinc Roberto, illinc Turcis, aerario exhausto, exercitu fere nullo. Alexius Georgium Palaeologum, in Monomachati locum substitutum, Dyrrhachium mittit (9). idem cum alios Occidentis principes, tum maxime regem Alemanniae adversus Robertum concitare nititur (10). Turcorum, Solimane duce, usque ad Bosporum incursiones coercet pacemque cum iis componit (11). Robertus, quamquam tempestate gravissime afflictis copiis, ad Dyrrhachium oppugnandum se accingit (12).

1. Οἱ δὲ Κομνηνοὶ τὰ βασιλεία καταλαβόντες, παρα-Ρ. 70
χρήμα τὸν ἐπ' ἀνεψιᾷ γαμβρὸν αὐτῶν Μιχαήλ, ὃς ἐν ὑστέρ- V. 60

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ G et in margine Ἀλεξιάς τρίτη,
ἀρχὴ τῆς βασιλείας Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ add. PGA, om. C.

1. Sed Comneni, occupato palatio, statim Michaellem neptis suae coniugem, qui postea logothetae secretorum munere functus est,

ροις καιροῖς λογοθέτης τῶν σεκρέτων ἐχορημάτισε, πέμποναι
 πρὸς αὐτόν. ὃ δὲ ἀπελθὼν μετὰ τοῦ τότε ἐπάρχου, (ὁ Ρα-
 δηνὸς δὲ οὗτος ἦν,) εἰσαγαγὼν τὸν βασιλέα εἰς ἀκάτιον τι
 μικρὸν, ἀπέρχεται μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν τῆς Περιβλέπτου μο-
 νὴν περιώνυμον· εἶτα τὸ μοναδικὸν αὐτῷ ἄμφω προτρέπον- 5
 ται ἀμφιάσασθαι σχῆμα. τοῦ δὲ ἐς νέωτα τοῦτο ὑπερτιθε-
 μένου, οὗτοι δεδιότες, ἔτι ἐν συγχύσει καὶ ἀταξίᾳ τῶν πρα-
 P. 71 γμάτων ὄντων, μή τι ἀπὸ τοῦ μέρους τῶν δούλων ἐκείνων
 καὶ τῶν ἐκ τοῦ Χώματος αὐθις νεωτερισθῆ, κατηπειγμένως
 τὴν τῶν τριχῶν ἀποκοπὴν αὐτῷ συνεβούλευον. καὶ πείθεται 10
 τούτοις καὶ τοῦ ἀγγελικοῦ τηρικαῦτα ἀξιοῦται σχήματος. οἷα
 τὰ τῆς τύχης! ὑποῦ μὲν αἶρει τὸν ἀνθρώπινον βίον, ὅτε
 ἐπιμειδίᾳν αὐτῷ θελήσειε, καὶ διάδημα βασιλικὸν αὐτῷ πε-
 ριτίθῃσι καὶ περιπορφύρει τὰ πέδιλα· ἐπὰν δὲ τὰς ὄφρυς
 τούτοις ἐπισυνάξει, ἀντὶ τῆς πορφυρίδος καὶ τῶν στεμμάτων 15
 τὰ μέλανα ῥάκη καταμφιένουσιν. ὅπερ δὴ καὶ τῷ βασιλεῖ
 Βοτανειάτῃ ξυμβέβηκεν. ἐρωτηθεὶς δὲ παρὰ τοῦ τῶν συνή-
 B θων, εἰ εὐφρόως τὴν μεταβολὴν φέρει, φησὶν “ἢ τοῦ κρέως
 με μόνον ἀποχὴ ἀνιᾶ, τῶν δ' ἄλλων ὀλίγη μοι ἢ φροντίς.”
 ἢ μέντοι βασιλὶς Μαρία σύναμα τῷ νιῷ Κωνσταντίνῳ, ὃν 20
 ἐκ τοῦ προβεβασιλευκότος Μιχαὴλ ἔσχε τοῦ Δούκα, ἔτι τοῖς

1. καιροῖς om. P, add. CG, ἐν ὑστέρω A. 2. αὐτόν : τὸν
 βοτανειάτην A. τότε : τηρικαῦτα C et in margine P. Ρα-
 δηνὸς GA. 3. εἰσαγαγόντες αὐτόν εἰς ἀκάτιον μικρὸν, εἰς
 τὴν τῆς Π. μονὴν ἀπάγουσι καὶ τὸ A. 5. μοναχικὸν A.
 προπέμπονται C. 8. ἐκείνου A. 9. αὐθις add. CG et in
 margine P. 10. καὶ om. A. 13. θελήσειε A, θελήσαι PG.
 15. ἐπισυνάξει C. 16. καὶ om. G. 19. με om. C. 20.
 καὶ τῷ A.

ad eum mittunt. is una cum praefecto urbis, qui tunc erat Radenus nomine, profectus, imperatorem navicula parva impositum in celebre monasterium Peribleptae avehitur. ubi cum perventum esset, ut monachi habitum indueret, uterque suadet. quo id in posterum differente, illi veriti, ne confusis perturbatisque adhuc rebus, servi isti et Chomateni novi quid rursus molirentur, vehementer institerunt, ut tonendum se praeberet. atque is obtemperat illis et angelico tum habitu ornatur. ut fortuna in mortalibus ludit! extollit, quoties arridere ei placet, et diadema purpureosque calceos induit; ubi autem supercilia contraxerit, pro purpura et corona pulla amicit lacerna. quod etiam Botaniati imperatori accidit; qui cum a familiarium quodam interrogatus esset, quo animo casum ferret, “carne, inquit, quod abstinere debeo, molestum est; cetera nihil curo.” Maria vero imperatrix una cum filio Constantino, quem ex Michaelle Duca Botaniatis de-

βασιλείοις προσέμενε, δεδοικυῖα περὶ ξανθῷ Μενελάῳ κατὰ
 τὴν ποιήσιν, πρόφασιν ἀδιάβλητον τῆς καρτερίας τὴν συγγέ-
 νειαν ἔχουσα, κἄν τινες ὑπὸ φθόνου παρακεκινημένοι ἄλλ'
 ἅτα περὶ αὐτῆς ὑπετόπαζον. προεφθάκει γὰρ τὸν μὲν γαμ-
 5 βρόν, τὸν δὲ θετὸν υἱὸν εἰσποιήσασθαι. ταῦτα δὲ ἀνέπεισεν C
 αὐτὴν οἰκοδομεῖν, οὐκ αἰτία τις κατὰ τοὺς πολλοὺς ἐπίφογος,
 οὐδὲ τὸ τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐπαγωγὸν καὶ εὐπρόσιτον, ἀλλὰ
 τὸ ἐπ' ἀλλοτριᾶς εἶναι, μὴ συγγενῆ, μὴ συνήθη, μηδένα τὸ
 παράπαν ὁμόχθονα κεκτημένην. οὐκ ἤθελεν οὖν ἀσυντάκτως
 10 ἐκεῖθεν ἐκοτῆσαι, δεδοικυῖα μὴ τι κακὸν συμβαίῃ τῷ παιδί,
 ἂν ἐκεῖθεν ἐξέλθῃ πρὸ τοῦ ἐχέγγυόν τι ἀσφαλείας λαβεῖν,
 ὅποια ἐν ταῖς μεταπτώσεσι τῶν βασιλέων συμβαίνειν εἶωθεν.
 ἦν γὰρ τὸ παιδίον καὶ ἄλλως ὠραῖον καὶ ἔτι νέον, οὐπω τὸν
 ἔβδομον χρόνον ὑπερελάσαν, καὶ (οὐ νέμεσις, εἰ τοὺς ἔμους
 15 ἐπαινοῖην, ὑπὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἀναγκαζομένη φύσεως,) D
 ἠδὲ μὲν οὐκ ἐν λόγοις μόνον, ἀλλὰ καὶ ἐν παντοίαις κινή-
 σεσι καὶ περιστροφαῖς παιγνίων ἀπαράμιλλον, ὡς οἱ τότε
 παρόντες ὕστερον ἔλεγον, ξανθὸν καὶ λευκὸν ὥσπερ γάλα,
 ἐρυθῆματος μεστὸν, ὅπως δέοι, καὶ ὅποιον τὰ τῶν καλύκων
 20 ἄρτι ἐξαστράπτοντα ῥόδα. οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ οὐ λευκοί, ἀλλ'
 ἰέρακος εἰκότες καὶ λάμποντες ὑπὸ ταῖς ὀφρύσιν ὥσπερ ἐν
 χρυσῇ σφενδόνη. κἀντεῦθεν ποικίλαις τέρψεσι τέρπον τοὺς

3. ἄλλά τα Α. 8. καὶ μὴ συγγενῆ P. συγγενεῖ μὴ συν-
 ἤθει G. an μηδ' ἔνα? 9. κεκτημένη G. 11. ἐξέλθοι P.
 12. βασιλειῶν G. 22. σφενδόνη : ψηφίς addit Longus 4, p. 123,
 quem h. l. imitatur. τέρπων G.

cessore susceperat, in palatio adhuc manebat, metuens flavo, ut poeta
 ait, Menelao. causa morae, eaque nulli calumniae obnoxia, erat neces-
 situdo; quanquam erant malevoli, qui alia suspicarentur. asciverat
 enim alterum generum, alterum adoptaverat filium: inde consilium cepit
 manere, non aliam ob causam in vulgus improbatam, nec quod facile
 illi adeundi illiciendique essent. immo peregrina cum esset et neque
 necessarium, neque familiarem, neque ullam omnino popularem ha-
 beret, temere regis aedibus decedere noluit, verita, ne filio quid ac-
 cideret, si ante securitatis cautionem acceptam inde exiret; qualia
 accidere solent, cum reges imperio pelluntur. puerulus erat formo-
 sus septimumque nondum superaverat annum, qui sive loquebatur,
 sive ludorum genere vario corpus exercebat, (liceat enim meos lau-
 dare, ubi rerum id ratio exigit,) iudicio eorum, qui tum aderant,
 omnes suavitate superabat. flava coma, color candore lactis, rubore,
 ubi opus erat, suffusus, rosarum instar calyces primum rumpentium.
 oculi non albi, sed quales accipitrum, fulgentes sub superciliis, ve-
 luti aurea in pala. itaque varia, quicumque eum adspiciebant, voiu-

- V. 61 δρω̄ντας, οὐράνιον τε καὶ οὐκ ἐπίγειον κάλλος δοκοῦν, καὶ τὸ ὅλον, εἶπεν ἂν τις ἰδὼν, ὁποῖον τὸν Ἑρωτα γράφουσιν.
- P. 72 αὕτη ἢ ἀληθῆς αἰτία τῆς εἰς τὰ βασιλεία τῆς βασιλίδος ἐγκαρτερίας. ἐγὼ γὰρ καὶ ἄλλως φύσει τὸ λογοποιεῖν καὶ καινά τινα ἀναπλάττειν ἀποστρέφομαι, εἰδυῖα σύνηθες τοῦτο 5 εἶναι τοῖς πολλοῖς, καὶ μᾶλλον ὀπηνίκα ὑπὸ φθόνου καὶ χαίρεκακίας ἀλίσκοιντο, καὶ οὐ ταχὺ ταῖς διαβολαῖς συμφέρομαι τῶν πολλῶν· ἀλλὰ καὶ ἄλλοθεν τὴν ἐν τοῖς τοιούτοις ἀσφάλειαν ἔσχον, ἐκ παιδαριῶν συνατραφεῖσα τῇ βασιλίδι καὶ οὕτω τὸν ὄγδοον ὑπερελάσασα χρόνον. πολὺ δὲ τὸ περὶ ἐμὲ 10 φίλτρον ἔχουσα, τῶν ἀπορρήτων πάντων κεκοινώνηκε. καὶ πολλῶν μὲν καὶ ἄλλων περὶ τούτων λεγόντων ἀκήκοα καὶ πρὸς ἄλλους διαφερομένων, τῶν μὲν οὕτως, τῶν δὲ οὕτως ἐκλαμβάνομένων τὰ τότε πραχθέντα, ἐκάστου πρὸς τὴν ἰδίαν τῆς ψυχῆς κατάστασιν καὶ ὡς πρὸς αὐτὴν εὐνοίας ἢ μίσους εἶχε, 15 καὶ οὐ πάντας τῆς αὐτῆς ἐώρων γνώμης· ἠκηκόειν δὲ πολλάκις καὶ αὐτῆς διηγουμένης, ὅποσα ξυμβέβηκεν αὐτῇ καὶ εἰς οἷον φόβον καὶ μᾶλλον περὶ τοῦ παιδὸς ἐπεπτώκει, ὀπηνίκα ὁ βασιλεὺς Νικηφόρος τὴν βασιλείαν ἀπετίθετο. καὶ κατὰ γε ἐμὲ κριτὴν καὶ τοὺς πολλοὺς τῶν ἀρίστων καὶ ἀλη- 20 θείας ἐπιμελουμένων, ὁ τοῦ παιδὸς πόθος αὐτὴν ἐν τοῖς βασιλείοις πρὸς ὀλίγον τότε κατέσχηκεν. ἀλλὰ τὰ μὲν περὶ τῆς βασιλίδος Μαρίας τοσαῦτα. ὁ δὲ γε τέως τῶν σκήπτρων δρα-

9. παιδόθεν CG.

lege συνατραφεῖσα.

11. κεκοινώκε G.

22. τότε om. G.

ptate afficiebat, ac coelestis, nec terrena forma videbatur esse, omninoque talem eum qui videret diceret, qualem Amorem pingunt. atque haec quidem vera causa est, cur imperatrix in palatio remanserit. ego cum alioquin natura ita comparata sim, ut a novis fingendis tradendisque falsis abhorream, (multitudinis eam esse consuetudinem scio, praesertim cum odio atque invidia capta est,) neque facile calumniis vulgi acquiescam; tum vero hac in re etiam aliunde certa comperi. cum enim a pueritia, priusquam octavum complevissem annum, apud imperatricem una educarer, ea pro magno quo me amplectebatur amore, arcana sua omnia mecum communicavit. ac non solum alios multos de his loquentes audivi, qui inter se discrepant, aliis hoc, aliis illo modo, quae tum facta erant, interpretantibus, prout quisque benevole aut secus erga eam affecti erant, nec eiusdem omnes sententiae esse vidi: verum etiam ipsam saepe audivi enarrantem, qualia sibi accidissent et quantum in metum, de filio maxime, adducta esset, cum Nicephorus imperator regno abdicasset. itaque, me quidem iudice et optimo quoque veritatisque amantissimo, filii cura in regia

ξάμενος Ἀλέξιος ὁ ἐμὸς πατὴρ εἶσω τῶν βασιλείων γενό- C
 μένος, τὴν μὲν ἰδίαν σύνευνον πεντεκαίδεκατον ἔτος ἄγουσαν
 σὺν ταῖς ἀδελφαῖς καὶ τῇ μητρὶ καὶ καίσαρι τῷ πρὸς πατρὸς
 αὐτῆς πάππῳ ἐν τῷ κάτω καταλελοίπει παλατίῳ. οὕτω γὰρ
 5 ἔφθασε καλεῖσθαι, ἀπὸ τῆς τοῦ τόπου θέσεως τὴν ἐπω-
 νυμίαν λαχόν. αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν ἀδελφῶν καὶ τῆς μη-
 τρὸς καὶ τῶν ἐξ ἀγχιστείας προσηκόντων αὐτῷ γαμβρῶν εἰς
 τὸ ὑπερκείμενον παλάτιον ἄνεισιν, ὃ καὶ Βουκολέων ἐπονομά-
 ζεται ἐξ αἰτίας τοιαύσδε. καὶ γὰρ ἀγχοῦ τῶν τούτου τειχῶν
 10 λιμὴν δι' ἐγχορήγου καὶ μαρμάρων πάλαι τῶν χρόνων ὠκο-
 δόμητο, ὅπου ὁ λίθινος λέων ζωγραφεῖ τὸν βοῦν. ἔχεται γὰρ D
 τοῦ κέρως τοῦ βοός, καὶ ἐξανχενίσας αὐτόν, ἐμφύεται πως
 τῷ λαιμῷ. ἐξ οὗ δὴ καὶ Βουκολέων ὁ τόπος ὄλος ὠνό-
 μασται, τὰ τε ἐν ἡπείρῳ οἰκοδομήματα καὶ αὐτὸς δὴ ὁ λιμὴν.
 15 2. Πολλοὶ μὲν οὖν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, τὴν τῆς βα-
 σιλίδος περὶ τὰ βασίλεια καρτερίαν ὑποπτέοντες, ὑπετονθό-
 ρυζον, ὡς εἰς κῆδος ταύτην ἀγαγέσθαι μέλλει ὁ νῦν τῆς βα-
 σιλείας ἐπιδραξάμενος. οἱ δὲ Δουῦκαι οὐδὲν μέντοι τοιοῦτον
 ἐνενόουν, (οὐ γὰρ συνεφέροντο ταῖς τυχούσαις ἐννοίαις,)
 20 ἀλλὰ τὴν τῆς μητρὸς τῶν Κομνηνῶν ἀπροφάσιστον κατ' αὐ-
 τῶν μῆριν ἐκ μακροῦ γινώσκοντες, περιδεεῖς ἦσαν ὑποπτέον-
 τες αὐτήν, ὡς καὶ γὰρ πολλάκις διηγουμένων ἀκήκοα. ἐπεὶ δὲ
 καὶ ὁ Παλαιολόγος Γεώργιος μετὰ τοῦ στόλου φθάσας τῆς

3. τῇ add. A. 4. παλάτιον C. 6. λαχόν G. 10. ἐγχο-
 ρήγου Ducang. Gloss. I, p. 349. 15. βασιλίδος μαρίας A.
 16. ὑπετονθόριζον A. 17. εἰσαγαγέσθαι A. 19. ἐνόουν C.
 23. καὶ om. A.

tunc eam paulisper retinuit. hactenus de Maria Augusta. Alexius autem pater meus, qui sceptrum tunc sumserat, ingressus palatium, coniugem suam, quintum decimum aetatis annum agentem, cum sororibus ac matre Caesareque paterno ipsius avo, in inferiori palatio reliquit; ita enim a situ loci vocari consueverat. ipse cum fratribus, matre et qui affinitate sibi coniuncti erant, in superius palatium concessit, quod et Bucoleon cognominatur hac quidem de causa. non longe enim a moenibus eius portus olim e nativo lapide et marmore aedificatus est, ubi leo lapideus taurum capit. arrepto enim bovis cornu, cervicem detorquens, faucibus quasi inhaeret; unde Bucoleon tota regio nominata est, et aedificia continentis et portus ipse.

2. Multi quidem suspectantes, ut supra dictum est, imperatricis in palatio moram, susurrabant, in matrimonium imperatorem novum eam ducturum. Ducae etsi nihil tale suspicarentur, (non enim vulgi opiniones sequi solebant,) tamen cum matris Comnenorum apertum in se odium dudum cognovissent, magna sollicitudine eam suspecta-

εὐφημίας ἐξήρχετο, οἱ περὶ τοὺς Κομνηνοὺς προκύπτοντες ἄνω-
θεν κατεσίγαζον, μὴ τὴν Εἰρήνην τῷ Ἀλεξίῳ κὰν τῇ εὐφημίᾳ
συνάψαντας κοινῶς εὐφημεῖν. ὁ δ' ἐμβριμησάμενος κάτωθεν
αὐτοῖς φησὶν “οὐδ' ὑμᾶς τὸν τοσοῦτον ἀγῶνα ἀνεδησάμην αὐ-
P. 73 τός, ἀλλὰ δι' ἣν φατε Εἰρήνην.” ἅμα δὲ καὶ τοῖς ναυτικοῖς παρε- 5
κελεύετο Εἰρήνην σὺν τῷ Ἀλεξίῳ ἀνευφημεῖν. ταῦτα ταῖς μὲν
ψυχαῖς τῶν Δουκῶν πολὺν ἐνέβαλε θόρον, τοῖς δέ γε μωμοσκό-
ποις λουδορίας ἔλη κατά τῆς βασιλίδος Μαρίας ἐγένετο. ὁ δὲ βα-
σιλεὺς Ἀλέξιος μὴδ' ἐν νῶ τοιοῦτόν τι βαλλόμενος, (καὶ πῶς
γάρ;) ἀλλὰ τὴν τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίαν παραλαβών, ἀνὴρ 10
ἐν πᾶσι δραστήριος τῶν ὅλων εὐθὺς πραγμάτων γίνεται καί,
ὡς ἂν εἶποι τις, ὡς ἀπὸ κέντρου τῶν ἀπάντων κατάρχεται.
V. 62 ἀνίσχοντος γὰρ ἡλίου εἰς τὰ βασίλεια εἰσελθών, πρὶν ἢ τὸν
B ἀπὸ τῆς στάσεως κονίσalon ἀποτινάξασθαι καὶ τὸ σῶμα δια-
ναπαῦσαι, εὐθὺς τῆς τῶν στρατιωτικῶν ὄλος ἐγεγόνει φρον- 15
τίδος. καὶ τὸν ἀδελφὸν Ἰσαάκιον ὡς πατέρα σεβόμενος, κοι-
νωνὸν εἶχεν ἐν πᾶσιν, ἅμα καὶ τὴν μητέρα, ἐν ταῖς τῶν κοι-
νῶν διοικήσεσιν ὑπερείδοντας, κὰν τὸ μεγαλόνονον αὐτῆς καὶ
δραστήριον οὐ πρὸς μίαν βασιλείαν διοίκησιν, ἀλλὰ πολλὰς
καὶ διαφόροις ἐξήρχει. αὐτὸς δὲ πρὸς τὸ κατεπεῖγον ἀπο- 20
νευενκῶς ἦν, τὸ τῆς ἡμέρας ἐπίλοιπον καὶ τὴν ὅλην νύκτα ἐς

1. ἀνῆρξεν A.	3. ὁ δὲ G.	4. ἀνεδησάμην C, ἀνεδυσά-
μην PGA.	5. δι' : δὴ P.	7. γε om. G.	10. ἡγεμονίαν
CA, βασιλείαν PG.
ἐγεγόνει G.	18. αὐτοῦ coni. Diesterwegius.	14. κονίσalon A, κονίσσαλον PG.	15.	19. μίαν
C, μιᾶς PG.	

bant; idque ipsa saepius eos dicere memini. cum vero etiam Georgius Palaeologus cum classe adveniens, acclamationem praeiret, prospectantes deorsum Comneniani silentium imperabant, ne Irenen Alexio vel acclamatione adiungerent unaque salutarent. quos ille increpans, “non propter vos” sursum clamat “tantum laborem suscepi, sed propter eam, quam dicitis, Irenen”; simulque Irenen una cum Alexio proclamare nautas iussit. haec Ducarum animis magnam iniiciebant curam, malignis autem calumniarum in Mariam Augustam materiem praebebant. at enim imperator Alexius ne cogitatione quidem tale quid conceperat; (qui enim poterat?) sed Romanorum imperio potitus, ut erat vir in omnibus acerrimus, rei publicae statim se dedidit et tanquam a centro, ut ita dicam, rerum auspicatus est. nam cum oriente sole in palatium intrasset, priusquam pulverem certaminis excuteret corporique quietem daret, omnem statim curam ad milites contulit, fratremque Isaacium, quem patris loco colebat, consiliorum omnium participem fecit; simul matrem administrandis rebus adhibuit, quamquam magnus et strenuus eius animus non uni rei publicae parti, sed pluribus iisque diversis par erat. ipse ad id, quod

φροντίδα καταναλώσας, τοῦ στρατιωτικοῦ πλήθους σκεδα-
 σθέντος εἰς τὸ Βυζάντιον ἅμα καὶ ἀτάκτοις ὄρμαϊς κερρη-
 μένου, ὅπως μὲν Θορύβου ἄτερ αὐτοὺς τῆς ἀτάκτου ἀνακόψῃ C
 ὄρμῃς, ἀφροντισίαν δὲ τῷ κοινῷ τοῦ λοιποῦ περιποιήσῃται.
 5 ἐδεδίει γὰρ καὶ ἄλλως τὸ ἴταμόν τῶν στρατιωτῶν, καὶ μᾶλ-
 λον ὅσῳ περ ἐκ διαφόρων συνείλεκτο, μὴ καὶ κατ' αὐτοῦ χεῖ-
 ρον διανοήσαιντο. ὁ δὲ καῖσαρ Ἰωάννης ὁ Δούκας βουλούμε-
 νος τάχιον τὴν βασιλίδα ἀποσκευάσασθαι καὶ τῶν βασιλείων
 ἀπελάσαι, ὑποψίας τε πολλοὺς ἀπαλλάξαι ψευδοῦς, ἐνθεν
 10 μὲν τὸν πατριάρχην Κοσμᾶν παντοίως ὑπεποιεῖτο, ἀξιῶν τὰ
 θ' ὑπὲρ αὐτῶν φρονεῖν καὶ τοῖς λόγοις τῆς τῶν Κομνηνῶν
 μητρὸς μηδαμῶς ὑπείκειν· ἐκεῖθεν δὲ τῇ βασιλίδι Μαρίᾳ D
 νουνεχῶς ὑπετίθετο, ἔγγραφόν τι τοῦ αὐτοκράτορος ἐξαιτησα-
 μένην αὐτῆς τε χάριν καὶ τῆς τοῦ παιδὸς ἀσφαλείας, οὕτως
 15 ἐκεῖθεν ὑποχωρεῖν, Πάτροκλον πρόφασιν ταῦτ' ἐσχηκῶς.
 ἔφθασε γὰρ ἀντιλαβέσθαι ταύτης, ὅπηνίκα ὁ βασιλεὺς Μι-
 χαήλ ὁ Δούκας τῆς βασιλείας ἐξέστη, καὶ τῷ μετ' αὐτοῦ βε-
 βασιλευκότι Νικηφόρῳ τῷ Βοτανειάτῃ συμβουλευέσασθαι συν-
 αφθῆναι ταύτῃ πρὸς γάμου κοινωνίαν, ὅτι ἐξ ἄλλοδαπῆς
 20 ἐστὶ καὶ συγγενῶν ὄχλος οὐ προσῆν αὐτῇ, δι' ὧν ὁ βασι-
 λεὺς ὄχλοῖτο, περὶ τε τοῦ γένους καὶ τῆς τοῦ σώματος ὥρας

2. ἅμα om. A. 4. ἀφροντησίαν PG, alterum CA. 5. γὰρ
 om. P. 8. βασιλίδα μαρίαν A. 9. τοὺς πολλοὺς conl. Die-
 sterwegius. 10. ὑποπεποιεῖτο P, ὑπεπεποιεῖτο G, recte CA.
 11. θ' add. A. τῆς A, τοῖς PG. 12. ἐνθεν δὲ A. τὴν
 βασιλίδα Μαρίαν PG, recte A. 15. ὑποχωρεῖν C, ἀποχωρεῖν
 PG, ὑποχωρήσαι P in margine, ἀποχωρήσαι A. 17. αὐτῷ
 G. lege αὐτόν. 21. τοῦ ante γένους add. C.

maxime urgeret, animum advertit ac reliquam diei partem totamque
 noctem consumsit deliberando, quomodo exercitum, per Byzantium
 dispersum effusa licentia, sine tumultu in ordinem restitueret et in
 posterum civium securitati consuleret. verebatur enim a militum te-
 meritate, praesertim cum ex diversis gentibus exercitus collectus
 esset, ne etiam sibi mali quid strueretur. sed Iohannes Ducas Caesar,
 quo celerius imperatricem amoliretur palatioque educeret ac falsam
 multitudini suspicionem tolleret, tum patriarcham Cosmam omni
 modo devinxit contenditque, ut a suis partibus staret, neque matris
 Comnenorum sermonibus aures praeberet, tum Mariae Augustae, ut
 flagitatis ab imperatore ad suam filiique securitatem litteris, discede-
 ret, callide persuasit, idque Patrocli, quod aiunt, praetextu usus
 prospexerat ei iam tum, cum Michael Ducas imperio pelleretur, et
 Nicephoro Botaniatae, qui illi successit, auctor fuerat, ut in matrimo-
 nium eam duceret. alienigenam eam esse aiebat, et consanguineorum
 turba carere, qui imperatori molestias crearent; deinde et genus eius

P. 74 ἀπαγγέλλων πολλὰ καὶ πολλάκις ἐπαινῶν αὐτήν. καὶ γὰρ ἦν εὐμήκης μὲν τὴν ἡλικίαν καθάπερ ἡ κυπάριστος, λευκὴ δὲ τὸ σῶμα ὡσεὶ χιών, πρόσωπον κύκλον μὲν οὐκ ἀπαρτίζον, τὸ δὲ χρῶμα δι' ὅλου ἄνθος ἠρινὸν ἢ ῥόδον ἀντικρυς. τὰς δὲ τῶν ὀμμάτων ἀγὰς τίς ἀνθρώπων ἐξείποι; ὄφρῶς 5 ὑπερανεστηκνῦα καὶ πυρσὴ, βλέμμα χαροπόν. ζωγράφου μὲν οὖν χεῖρ τὰ χρῶματα τῶν ἀνθέων πολλάκις ἐμιμήσατο, ὅποσα ὦραι φέρειν εἰώθασι, τὸ δὲ τῆς βασιλίδος κάλλος καὶ ἡ ἐπιλάμπουσα αὐτῇ χάρις καὶ τὸ τῶν ἡθῶν ἐπαγωγόν τε καὶ εὐχαρι ὑπὲρ λόγον καὶ τέχνην ἐφαίνετο. οὐκ Ἀπελλῆς, οὐδ' 10 Φειδίας, οὐδέ τις τῶν ἀγαλματοποιῶν τοιοῦτόν ποτε παρήγαγεν ἄγαλμα. καὶ ἡ μὲν τῆς Γοργοῦς κεφαλὴ λίθους ἐξ ἀνθρώπων τοὺς ὀρῶντας ἐποίει, ὡς λέγεται, τὴν δὲ ἰδὼν ἄντις βαδίζουσιν ἢ αἰφνης ὑπαντιώσας ἐκεχῆνει τε καὶ ἐπὶ ταύτου σχήματος, ἐφ' ᾧ ἔτυχεν ὢν, ἴστατο ἐννεός, ὡς ἀφηροῦσθαι 15 τηρικαῦτα δοκεῖν καὶ ψυχὴν καὶ διάνοιαν. ἀναλογίαν γὰρ τοιαύτην μελῶν καὶ μερῶν, τοῦ ὅλου πρὸς τὰ μέρη καὶ τούτων πρὸς τὸ ὅλον, οὐδεὶς οὐδέπω τοιαύτην ἐν ἀνθρώπου σῶματι ἐθεάσατο. ἄγαλμα ἐμψυχον καὶ ἀνθρώποις φιλοκάλοις ἐράσμιον. Ἰμερος γὰρ ἀντικρυς ἦν σωματωθεὶς οἶον 20 εἰς τόνδε τὸν περίγειον κόσμον. τούτοις οὖν ὁ καῖσαρ συγκληρησάμενος τότε, τὴν τοῦ βασιλέως καταμαλάττει καὶ χει-

3. ὡσεὶ C, ὡς ἡ PG. κύκλω G. 4. ἄνθος om. G. 6. ζωγράφος C. 7. τὰ χρῶματα om. G. ἐμιμήσατο G. 9. αὐτήν C. 13. τοὺς ὀρῶντας ἐξ ἀνθρώπων G. δὲ : τε G. 14. ὑπαντιώσας C. 18. ταύτην G. 21. περίγειον om. CG.

et corporis venustatem multum praedicabat, nec raro laudibus eam extollebat. ac sane procera erat statura, quemadmodum cyparissus, corpore candido, ut nix; facies non orbem quidem referens, sed tamen colore floris verni vel rosae prorsus; oculorum fulgorem quis describat? supercilia alte curvata et rutila; acies caerulea. florum quidem colores, quotquot temporum vicissitudines ferre solent, pictoris saepe imitata est manus; at imperatricis pulchritudo, refulgensque ex ore venustas et morum suavitas ac gratia omnem descriptionem artemque superabant; neque Apelles, nec Phidias, nec ullus unquam statuarius talem imaginem finxit. Gorgonis ferunt caput in saxa homines convertisse, qui ipsum adspicerent; hanc qui incedentem videret vel obvis subito fieret, obstupuit et quo forte habitu erat, elinguis adstitit, ut et anima et sensu privatus videretur; tantam et totius corporis cum singulis membris et singularum partium cum toto convenientiam nemo unquam in humano vidit corpore. simulacrum erat vivum hominumque, qui pulchri sensum haberent, amorem in se convertens, vel potius Amor ipse, indutus

ροῦται ψυχὴν, καὶ πολλοὶ αὐτῷ συνεβούλευον τὴν βασιλίδα ἀγαγέσθαι Εὐδοκίαν, περὶ ἧς ὑπετονθόρυζόν τινες, ὡς τῆς V. 63 βασιλείας καὶ αὐθις ἰμειρομένη, τὸν Βοτανειάτην, ὀπηρῆκα τὴν Δάμαλιν κατέλαβεν ἐπειγόμενος εἰς τὴν βασιλείον ἀνα- 5 χθῆναι περιοπὴν, διὰ γραμμῶν ἐσφετερίζετο· οἱ δὲ, ὅτι οὐ χάριν ἑαυτῆς, ἀλλὰ τῆς ἰδίας Ζωῆς τῆς Πορφυρογεννήτου· καὶ τάχα διηρῶκει ἂν τὸ σπουδαζόμενον, εἰ μὴ τις τῶν θεραπόντων τῆς ὁμοῦς ταύτης ἀνέκοψε, Λέων ἐκτομίας ὁ Κυδωνειάτης, πολλὰ καὶ καίρια πρὸς αὐτὴν εἰρηκῶς, ἃ 10 κατὰ μέρος ἀπαγγέλλειν ἡμῖν οὐ θέμις, φύσει τὸ διαβάλλειν D ἀποστρεφόμενοις, τοῖς δὲ τῶν τοιούτων λογοποιοῖς πάντως καὶ περὶ τούτων μελήσει. ὁ μὲντοι καῖσαρ Ἰωάννης παντοίως αὐτὸν μετελθὼν, πέρας δέδωκε τῇ βουλῇ πείσας συναφθῆναι τῇ βασιλίδι Μαρία, καθὼς ὁ λόγος σαφέστερον φθάσας ἐδή- 15 λωσε, κἀντεῦθεν παρησιάν πολλὴν ἐσχέκει πρὸς αὐτὴν. ἐπεὶ δ' ἔν τισιν ἡμέραις ταῦτ' ἐτελεῖτο, μὴ βουλομένων τῶν Κομνηνῶν ἀθρόον αὐτὴν ἀπελάσαι τῶν βασιλείων, ἅτε πολ- P. 75 λῶν αὐτῆς εὐεργετημάτων τυχόντων παρ' ὄλον τὸν τῆς βασιλείας αὐτῆς χρόνον, οὐχ ἦτον δὲ καὶ δι' ἣν ἔσχον πρὸς 20 αὐτὴν συνήθειαν τῇ προφάσει τῆς ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν συμπεσούσης συγγενείας, πολλοὶ ἐκ πολλῶν συνείροντο λόγοι νοημάτων διαφόρων ἐξαγγελτικοί, τῶν μὲν ἄλλως ἐκλαμβα-

5. περιοπὴν C. 6. πορφυρογεννήτου C. 9. κυδωνιότης G.
καίρια FC, καιρίως PG. 10. ἡμῖν ἀπαγγέλλειν G. 11.
παντός P.

quasi corpore, in terrestrem hunc mundum descenderat. hisce igitur Caesar rationibus usus, imperatoris animum mollit flectitque, quamquam multi suadebant, ut imperatricem duceret Eudociam, quam rumor erat, imperii rursus cupidam, Botaniatem, cum rerum potiturus Damalim occupasset, litteris sibi conciliasse: sunt tamen, qui non sua, sed Zoes filiae Porphyrogenitae causa id fecisse eam dicant: ac fortasse perfecturam fuisse consilium, nisi quidam ex domesticis, Leo Cydoniates eunuchus, multis iisque in tempore monendis deterruisset, quae singulatim referre, cum natura a calumniis abhorreamus, nobis nefas videtur; relinquimus et ista iis, qui eiusmodi rumores litteris mandare solent. Iohannes autem Caesar, qui vario modo Botaniatem tentaret, tandem rem ita perfecit, ut Mariam Augustam ducendam statueret, ut supra iam distinctius exposuimus; atque ab eo inde tempore magnam apud eam habebat dicendi libertatem. sed cum aliquot dierum negotium esset, neque Comneni omnino palatio eam pel- lere vellent, cum propter multa ab ea per totum imperii tempus accepta beneficia, tum vero etiam ob familiaritatem, quae propter necessitudinem, qua uterque ei devinctus erat, inter eos intercede-

τομένων τὰ πραττόμενα, τῶν δὲ ἑτέρως, ὡς ἕκαστος εὐνοίας ἢ μίσους εἶχε τὰ πρὸς αὐτήν, τῶν εἰωθότων ἐκ προαιρέσεως καὶ μὴ ὡς ἔχουσι κρίνειν τὰ πράγματα. καὶ δὴ στέφεται τέως ὁ Ἀλέξιος μόνος παρὰ τῆς δεξιᾶς τοῦ ἀρχιερέως Κοσμά. καὶ γὰρ τῷ τετάρτῳ ἔτει τῆς βασιλείας Μιχαὴλ τοῦ 5
 Β Δούκα καὶ τοῦ υἱοῦ Κωνσταντίνου αυτοκράτορος τελευτήσαντος τοῦ ἱερωτάτου πατριάρχου Ἰωάννου τοῦ Ξιφιλίνου, μηνὸς Αὐγούστου δευτέραν ἄγοντος, ἐπινεμήσεως τρισκαιδεκάτης, χειροτονεῖται τηρικαῦτα οὗτος ὁ ἀνὴρ ἱεροπρεπῆς καὶ πλήρης ἀγιωσύνης. τοὺς Δούκας δὲ τὸ μήπω τὴν βασιλίδα 10 τῆς βασιλικῆς ταινίας ἀξιοθῆναι, ἐπὶ πλέον ἐξεδειμάτει· ἐνίσταντο δὲ ὅμως καὶ τὴν βασιλίδα Εἰρήνην τοῦ στέφους ἀξιοθῆναι. ἔτυχε δὲ τις μοναχὸς Εὐστράτιος τὴν κλησιν, Γαριδάς τὴν ἐπωνυμίαν, τὰς οἰκήσεις ἀγχοῦ τῆς τοῦ Θεοῦ μεγάλης ἐκκλησίας ποιούμενος καὶ ἀρετὴν δῆθεν ὑποκρινόμενος· 15
 Οὗτος θαμὰ πρὸς τὴν μητέρα τῶν Κομνηνῶν πάλαι παραγεγνόμενος, περὶ βασιλείας προὔλεγεν. ἡ δὲ καὶ ἄλλως φιλομόναχος οὖσα, ἀλλὰ καὶ τοῖς τοιούτοις ὑποσαινομένη λόγοις, τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν ὀσημέραι ἐπὶ πλέον ἀυξάνουσαν ἐδείκνυ, κἀντεῦθεν τῷ ἀρχιερατικῷ τῆς μεγαλοπόλεως θρόνῳ ἐγκαθι- 20
 δρῦσαι τοῦτον προτεθύμητο. καὶ τὸ ἀπλοῦν καὶ ἀπραγμον τοῦ τηρικαῦτα ἀρχιερέως προφασίζομένη, ἔπειθέ τινας λό-

1. ἐννοίας PG, εὐνοίας C et in margine PG. 7. μηνὶ αὐγούστῳ δευτέραν ἄγοντι GC. 8. ἐπινεμήσει τρισκαιδεκατῇ G.
 9. χειροτονεῖται G. an χειροτόνηται? ὁ om. CA. 10. βασιλίδα εἰρήνην A. 11. ἐξεδειμάτου? 13. Γαριδάς G, γαριδάς A. 16. πρὸς : περὶ A. 19. ἐς G. ἐπὶ πλέον add. CA.

bat, multi a multis spargebantur rumores, qui varias sententiās indicarent, cum alii hoc, alii illo modo, quae fiebant, interpretarentur, ut quisque amore aut odio in eam affectus erat; qui quidem res ex studiis suis, non ut re vera se habent, iudicare solent. eo in loco cum res essent, Alexius solus coronatur manu patriarchae Cosmae. etenim quarto anno imperii Michaelis Ducae et filii eius Constantini Iohanne Xiphilino patriarcha sanctissimo mortuo, secundo mensis Augusti die, indictione decima tertia, subrogatus fuerat vir ille religiosus et sanctitate plenus. Ducae, imperatrice nondum diadema nacta, magis etiam sollicitabantur instabantque, ut Irene quoque corona ornaretur. erat monachus Eustratius nomine, cognomento Garidas, qui aedes prope magnam dei ecclesiam extruebat et virtutis nimirum speciem assimilabat. is dudum Comnenorum matrem adire solitus, etiam de imperio illi praedixerat. quae cum alioquin propensior in monachos esset, tum praeterea sermonibus eiusmodi delinita,

γους παραιτήσεως ἐν σχήματι συμβουλῆς πρὸς αὐτὸν ἀνακί-
νεῖν, ὡς δῆθεν διὰ τὸ αὐτῷ συμφέρον τοῦτο ζυμβουλευόν-
τας. ἀλλὰ τὸν ἱερόν ἐκεῖνον ἄνδρα ἢ σκῆψις αὐτῆ οὐ διε-
λάνθανε· καὶ τέλος τὴν ἰδίαν ἐπομοσάμενος κλῆσίν φησι πρὸς D
5 αὐτούς “νῆ τὸν Κοσμάν, εἰ μὴ διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν ἢ Εἰ-
ρήνῃ τοῦ στέφους ἀξιοθῆ, τοῦ ἀρχιερατικοῦ θρόνου οὐκ
ἀποστήσομαι.” οἱ δὲ ἐπαναστρέψαντες ἀπαγγέλλουσι τῇ δε-
σποίνῃ τὰ μηνυθέντα· ἔφθασαν γὰρ ἤδη οὕτω ταύτην κα-
λεῖν ἅπαντες, τοῦ φιλομήτορος βασιλέως τοῦτο βουλομένου.
10 ἑβδομαΐα τοίνυν μετὰ τὴν τοῦ Ἀλεξίου ἀνάροησιν καὶ ἡ V. 64
αὐτοῦ ὁμενεῖτις Εἰρήνῃ διὰ τοῦ πατριάρχου Κοσμά ἀξιοῦται
στέφους.

3. Αἱ μὲν οὖν μορφαὶ τοῖν βασιλείοιν ἀμφοῖν Ἀλεξίῳ
τε καὶ Εἰρήνῃ ἀμήχανοι καὶ εἰς ἅπαν ἀμίμητοι, καὶ οὔτε
15 γραφεὺς γράφειεν ἂν πρὸς ἀρχετυπίαν τοῦ κάλλους ὄρων,
οὔτε λιθοξόος ἄψυχον οὐσίαν οὕτω ἠυθμήσειε, εἴ τις ἂν P. 76
πρὸς τὰ τῆς φύσεως ἀγάλματα ταῦτα, λέγω δὴ τοὺς ἀρτι-
στεφεῖς αὐτοκράτορας, καὶ πρὸς τὰ τοῦ Πολυκλείτου ἐκείνου
σπουδάσματα ἀποβλέψειεν. ὁ μὲν γὰρ Ἀλέξιος οὐ πάνυ μὲν
20 ἀπὸ τῆς γῆς ἐπῆρτο ἐπὶ πολὺ, εἰς εὖρος δὲ συμμετρῶς πῶς
ἠυρύνετο. καὶ ἰστάμενος μὲν οὐ τοσοῦτον θάμβος ἐδίδου

3. αὐτοῦ G. 7. ἐπαναστρέψαντες CA, ὑποστρέφοντες PG.
9. τοῦτο : οὕτω ταύτην καλεῖσθαι A. 15. ἀρχετυπίας P, al-
terum CG. 16. lege ἠυθμήσειε. 21. εὐρύνετο G.

maiolem in dies ei fiduciam tribuebat et iam de transferendo in
istum urbis patriarchatu cogitabat. itaque simplicitatem atque a re-
bus gerendis abhorrens ingenium eius, qui tunc patriarcha erat,
praetendeps, quibusdam persuasit, ut abdicandi muneris consilium ei
darent, quasi commodum ipsius spectarent. non fefellit virum san-
ctum ea machinatio: postremo per proprium nomen iurans, “per
Cosman, inquit, nisi mea manu Irene coronata fuerit, throno pa-
triarchali non cedam.” quod responsum illi dominae referunt; sic
enim iam omnes eam appellabant, imperatore matris amantissimo
ita iubente. septimo igitur die, postquam Alexius imperator renun-
tius est, etiam coniugi eius Irenae per Cosmam patriarcham corona
imponitur.

3. Forma utriusque principis, Alexii et Irenes, nullo modo ex-
plicari dicendoque exprimi potest. ac neque pictor unquam eam
expresserit, pulchritudinis speciem intuens, neque statuarius ita ma-
teriam inanimem conformaverit, etiamsi ad imitanda ista specimina na-
turae, imperatores dico recens coronatos, Polycleti illius signa elabo-
ratissima contempletur. Alexius quidem statura fuit non multum emi-
nenti, ceterum plena, nec tamen incongrua, habitudine corporis. itaque

τοῖς θεωμένοις, εἰ δὲ ἐπὶ τοῦ βασιλείου καθίσειεν οὗτος θρό-
νον καὶ γοργωπὸν σέλας ἀφήσει τῶν ὀφθαλμῶν, προσητήρ
B ἐδόκει καὶ ἄμαχον αὐγὴν ἀποστέλλειν καὶ τοῦ προσώπου καὶ
τῆς ὄλης διοργανώσεως. μέλαινα μὲν γὰρ ἡ ὄφρυς ἐκατέρω-
θεν ἐκυροῦτο· τῇ δὲ ὀφθαλμὸς ὑπεκάθητο βλοσυρὸν ἄμα⁵
καὶ ἡμερον ἐνορῶν, ὡς ἀπὸ τε τῆς βολίδος τῶν ὀμμάτων καὶ
τῆς στιλπνότητος τοῦ μειώπου καὶ τῶν παρειῶν τῆς σεμνό-
τητος καὶ τοῦ ἐπιτρέχοντος αὐταῖς ἔρευθους, ὁμοῦ καὶ δε-
δοικέναι τε καὶ θαρρεῖν. τῶν τε ὤμων ἡ εὐρύτης καὶ τῶν
βραχιόνων τὸ στερρὸν καὶ τῶν στέρνων ἡ προβολὴ ἡρωικὰ 10
πάντα καὶ ὅλως εἰς θάμβος καὶ τέρψιν τοῖς πολλοῦς ἐκκα-
C λούμενα. τὸ γὰρ αὐτὸ τοῦ ἀνδρὸς καὶ ὄραν εἶχε καὶ χάριν
καὶ βάρος καὶ ὄγκον ἀπρόσιτον. εἰ δὲ καὶ εἰς ὀμιλίαν ἦλθεν
ἐκεῖνος καὶ τὴν γλῶτταν ἐκίνησεν, εἶδες ἂν αὐτόχρομα τὴν
πυρίπνου ἐπικαθημένην τοῖς χεῖλεσιν ἐκείνου ῥητορικὴν Δη- 15
μοσθένους. καὶ γὰρ κατακλυσμῷ τῶν ἐπιχειρημάτων πᾶσαν
καὶ ἀκοὴν καὶ ψυχὴν κατεσύρειτο, καὶ ἀμύθητος ἦν καὶ ἄμαχος
καὶ τὴν γλῶτταν ὁμοῦ καὶ τὴν χεῖρα, τὴν μὲν πρὸς δόρατος
ἄφειν, τὴν δὲ πρὸς ἀκήρατα θέλητρα. ἡ δὲ γε βασιλις
D Εἰρήνη καὶ μήτηρ ἐμὴ μεῖραξ τε ἦν τὸ τηρικὰδε καὶ οὐδέπω 20
τὸν πεντεκαιδέκατον παραδεδραμήκει χρόνον. θυγάτηρ δὲ
ἦν Ἀνδρονίκου τοῦ πρωτοτόκου υἱοῦ τοῦ καίσαρος, τὸ γένος

6. βολῆς P. 7. τοῦ προσώπου PG, τοῦ μειώπου C et in mar-
gine P. 9. τε ante καὶ om. G. 11. εἰς add. G. 13. καὶ
primum om. P. 14. εἰ δὲ ἂν G. 16. καὶ τῶν γὰρ κατα-
κλυσμῷ P, καὶ τῶν γὰρ om. C, τῶν γὰρ om. G, correxi. 18.
τὴν primum et alterum om. G. 19. ἀκήρατον θέλητρον G.

pedibus insistens non tantam quidem admirationem intuentibus exci-
tabat; sed cum in regio sederet throno et terribilem oculorum splendo-
rem mitteret, fulmen videbatur adstantiumque aciem praestringebat et
vultu et tota corporis conformatione, nigrum enim utrimque supercilium
curvabatur; oculus suberat, truculente simul et blande adspiciens, ut
ex obtutu, ex placida fronte, ex genarum dignitate et qui suffusus
erat rubore, simul metum atque animum caperent. humerorum la-
titudo, lacertorum robur, prominentia pectoris, heroica omnia et ad-
mirationem simul et voluptatem multitudini afferebant. eadem enim
in illo viro et forma gratiaque excellabant et pondere gravitateque
inaccessa. cum vero in sermonem se daret osque aperiret, videres
sane labris eius insidere ardentem Demosthenis illius eloquentiam. nam
argumentorum ubertate omnium aures animosque secum rapiebat, et
iuxta invictus erat lingua seu manu, altera ad iaculandum, altera ad
oblectationes parandas integerrimas. at imperatrix Irene, mater mea,
adolescentula tum erat et annum quintum decimum nondum excessit-

περίβλεπτος, εἰς Ἀνδρονικούς εκείνους καὶ Κωνσταντίνους
 τοὺς Δούκας ἀναφέρουσα τὴν τοῦ γένους σειρᾶν. ἀνίστατο
 μὲν γὰρ καθάπερ τι ἔρνος ὄρθιον καὶ ἀειθαλές, συμμέτρως
 καὶ πλατυνομένη καὶ στενουμένη καταλλήλως ἑκασταχοῦ τῶν
 5 μελῶν καὶ μερῶν. καὶ ἐπέραστος μὲν ἰδεῖν, ἐπέραστος δὲ
 ἀκοῦσαι, καὶ ὄψεώς τε καὶ ἀκοῆς ἀκίρεστον ὡς ὄντως ἄκου-
 σμά τε καὶ θέαμα. αὐτὸ μὲν γὰρ τὸ πρόσωπον σελήνης μὲν
 ἀπέστιλβε φέγγος, οὐ μὴν εἰς κύκλον ἀκριβῆ διαπέπλαστο
 κατὰ τὰς Ἀσσυρίας γυναῖκας, οὐδ' ἄλλως ἐξεμηκύνετο κατὰ P. 77
 10 τὰς Σκυθίδας, ἀλλ' ὑπεχαλαῖτο μικρὸν πως τῆς ἀκριβείας τοῦ
 κύκλου. ἀνεπέτατο δὲ αὐτῆς ὁ λειμὼν ἀπὸ τῶν παρεῖων,
 καὶ τὴν ῥοδωνιὰν καὶ τοῖς πόρρω προὔβαλλετο. ὄμμα δὲ
 χαροπὸν καὶ ξὺν ἡδονῇ φοβερὸν ἐνητένιζεν, ὡς τῶν ὄρωντων
 τὰ ὄμματα τῇ μὲν ἡδονῇ καὶ τῷ κάλλει ἔλκειν πρὸς ἑαυτήν,
 15 τῷ δὲ φόβῳ μύειν καταναγκάζειν, οὐκ ἐχόντων ὅπως ἀπο-
 βλέψωνται ἢ ὅπως ἂν ἀποκρύψωνται. καὶ εἰ μὲν τις ἦν V. 65
 Ἀθηναῖα τοῖς πρώην ἐφευρημένη ποιηταῖς τε καὶ συγγραφεῦ-
 σιν, οὐκ οἶδα ἔγωγε· μῦθον δὲ ταύτην ἀκούω περιφερόμε-
 νον καὶ περισυρόμενον· τὴν δὲ βασιλίδα ταύτην Ἀθηναῖαν B
 20 εἴ τις εἶπεν ἐν τοῖς τότε χρόνοις φανεῖσαν τῷ ἀνθρωπίνῳ
 βίῳ ἢ καταρραγεῖσαν ἐξ οὐρανοῦ μετὰ τινος οὐρανιας αἰγλῆς
 καὶ ἀπροσίτου μαρμαρυγῆς, οὐκ ἂν ἐξήμαρτε τοῦ εἰκότος.
 καὶ τὸ θαυμασιώτερον, ὅπερ οὐκ ἂν ἐν ἄλλῃ τῶν γυναικῶν

3. μὲν add. C. 4. καταλλήλους G, κατ' ἀλλήλοις C. 9. Ἀσσυρίας
 C. 10. ὑπεχαλοῖτο P. 17. ἐφευρομένη G. 20. εἶπον: εἶπερ P.

rat. filia erat Andronici, qui Caesaris filius natus maximus erat, illustri
 stirpe orta; quippe quae genus ad Andronicos illos et Constantinos
 Ducas referret. surgebat ad germinis instar recti et semper florentis,
 membris partibusque omnibus summa inter se congruentia modo di-
 latatis, modo arctatis, ad videndum pariter atque ad audiendum ita
 incunda, ut reapse nec oculi nec aures exsaturari possent. facies lunae
 micabat fulgore, non tamen absoluta rotunditate erat, quales Assyriarum
 feminarum, nec etiam oblonga, more Scythissarum, sed paullulum ultra
 exacti circuli orbem. quod genae referebant pratum, roseum colorem vel
 procul spectantibus ostendebat. vultu erat vegeto et suavi pariter atque
 terribili, ut adspicientium oculos suavitate specieque in se verteret,
 terrore autem connivere cogeret, cum nec intueri nec abstinere a
 cernendo possent. quam Minervam poetae historicique veteres cele-
 brant, ea unquamne fuerit, nescio; fabulam audio eam iactari et cir-
 cumferri; hanc vero imperatricem Minervam si quis dixisset istis
 temporibus oblatam humano generi vel coelitus cum coelesti quodam
 splendore terribilique fulgore delapsam, is a verisimili non aberrasset.

εὐρεθείη, τοὺς μὲν ἰταμοὺς τῶν ἀνδρῶν συνέστελλε, τοῖς δ' ὑπὸ φόβου συνεσταλμένοις θαρρεῖν ἐνεδίδου ἐκ μόνης ὕψεως. τὰ δὲ χεῖλη ἐμεμύκει μὲν τὰ πολλὰ καὶ ἐδείκνυ σιγῶσαν, C ἔμπνου ὡς ἀληθῶς ἄγαλμα καλλονῆς καὶ στήλην ἔμψυχον εὐρουθμίας. ἠνιόχει δὲ τὰ πολλὰ ἢ χεῖρ τῷ λόγῳ σὺν εὐρου-5 θμιά, μέχρι τοῦ καρποῦ παραδεικνύσα τὸ μετακάρπιον, καὶ εἶπεσ ἂν ἐλέφαντα ἐκτετορεῦσθαι παρὰ τεχνίτου τινὸς εἰς δακτύλων καὶ χειρῶν διάθεσιν. ἢ μέντοι ἴρις τῶν ὀφθαλμῶν θάλατταν ἐμιμεῖτο γαληνῶσαν, ἐν βαθυκύμοι διαθέσει τὸ κυανοῦν ἐξανγάζουσα. ἀντέστιλβε δὲ καὶ τὸ λευκὸν τῶν 10 ὀμμάτων κύκλῳ τῆς ἰριδος, καὶ χάριν ἀπέλαμπον ἄμαχον καὶ ἠδονὴν ἄφατον ἐνεδίδουν ταῖς ὕψεσι. τοιοῦτοι μὲν τὴν ιδέαν Εἰρήνη καὶ Ἀλέξιος. ὁ μέντοι θεῖος ἐμὸς Ἰσαάκιος D τὴν μὲν ἠλικίαν ἐώκει τὰδελφῶ, οὐδὲ τὰ ἄλλα πολὺ ἀπεώκει. ὑπόχρος μὲν οὖν ἦν αὐτὸς τὴν ὄψιν, καὶ τὴν ὑπὴν 15 οὐ πάνυ δασύς, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰς γνάθους ψιλωτέραν εἶχε τῆς τὰδελφοῦ. ἄμφω δὲ τὰδελφῶ κνηγεσίοις μὲν πολλάκις ἀπένευον, ὀπηνίκα οὐ πολλή τις ἐπέρρει τούτοις πραγμάτων φροντίς, πολεμικοῖς δὲ μᾶλλον ἢ κνηγετικοῖς ἔχαιρον πράγμασιν. ἐν δὲ ταῖς ἐμβολαῖς τῶν πολέμων, οὐδ' ὀπηνίκα 20 τῶν ταγμάτων αὐτὸς κατῆρχε, προέτρεχέ τις αὐτοῦ, ἀλλ' ἄμα τε τὴν παράταξιν ἐωράκει τῶν πολεμίων ἐκεῖνος, καὶ πάντων καταφρονήσας τῶν ἄλλων, ἐς μέσους ἐνέπιπτε καθά-

10. ἀπέστιλβε CG. 14. οὐδὲ τὰ : ᾧ κατὰ G, οὐ κατὰ C. 18. ἐπέρρει τούτοις CG, αὐτοῖς ἐπέρρει P.

quodque mirabilius etiam, nec in altera muliere facile reperitur, audacium hominum animos contundebat, metu afflictos erigebat solo aspectu. labia plerumque compressa erant et tacentem ostendebant eam, quae animatum, ut ita dicam, simulacrum pulchritudinis et viva concinnitatis columna erat. orationem fere gubernabat scite manu, usque ad iuncturam brachii nudata; ebur in digitos manusque ab artifice tornatum putares. oculorum pupillae mare referebant tranquillum, in profunda quiete caeruleo colore renidentes; vicissim album pupillas circumdans eminebat; quae res invictam oculis conciliabat gratiam tantumque iucunditatis, ut dici non queat. talis Alexii et Irenes forma erat. Isaacius, patruus meus, statura similis erat fratri, nec cetera multum dissimilis; subpallida tamen facie erat, nec barba admodum densa, quin etiam in genis minus pilorum habuit, quam frater. uterque autem venationi saepe indulgebat, si otium erat a rebus gerendis; quanquam militiam praeferebant. ubi autem in proeliis impetus fiebat, Isaacio ne tum quidem, cum ordinibus ipse praecerat, ullus unquam praecurrebat, sed simulac hostilem aciem

περ τις κεραυνός, ὄξέως διακόπτων τὰς φάλαγγας. καὶ τοῦ- P. 78
του ἑάλω καὶ ἄπαξ καὶ δις κατὰ τὴν Ἀσίαν συμμίξας Ἀγα-
ρηνοῖς. καὶ τοῦτο μόνον εἶχε ψόγου ἄξιον ἐν τοῖς πολέμοις
οὐμὸς θεῖος, ὅτι πρὸς συμβολὰς ἀκατάσχετος ἦν.

5 4. Ἐπεὶ δὲ τὸν Μελισσηνὸν Νικηφόρον τῆς τοῦ καίσα-
ρος κατὰ τὴν ὑπόσχεσιν ἔδει ἀξίας μετείληχέναι, καὶ τὸν
Ἰσαάκιον δέ, πρῶτον τῶν ἀδελφῶν κατὰ χρόνον ὄντα, μείζονι
ἐχρῆν τιμηθῆναι ἀξιώματι, (ἕτερον δὲ ἀξίωμα πλὴν τοῦ καίσα-
ρος οὐκ ἦν,) νέον ὀνοματοποιήσας ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος ἀπὸ τε τοῦ
10 σεβαστοῦ καὶ τοῦ αὐτοκράτορος σύνθετον ὄνομα τὸ τοῦ σεβαστο-
κράτορος τὰδελφῶ ἐφηροῦσατο, οἷονεὶ δεῦτερον βασιλέα πε- B
ποιηκῶς, τὸν καίσαρα τοῦτον ὑποβιβάσας καὶ τρίτον ἐν ταῖς
εὐφημίαις ἀριθμησάμενος μετὰ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος εὐφη-
μίαν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ στέμμασιν ἐν ταῖς πανδήμοις ἡμέ-
15 ραις αὐτοὺς στεφανοῦσθαι προσέτατε τὸν τε σεβαστοκράτορα
καὶ τὸν καίσαρα, κατὰ πολὺ διαφέρουσι τῇ πολυτελείᾳ τοῦ
διαδήματος, ᾧ αὐτὸς ἐστεφάνωτο. τὸ μὲν γὰρ βασιλικὸν
διάδημα καθάπερ ἡμισφαίριον εὐγυρον τὴν κεφαλὴν διαδεῖ, V. 66
παρταχόθεν μαργάροις καὶ λίθοις κοσμούμενον, τοῖς μὲν ἐγ-
20 κειμένοις, τοῖς δὲ καὶ ἐξηρητημένοις· ἐκατέρωθεν γὰρ τῶν C
κροτάφων ὄρμαθοὶ τινες ἀπαιωροῦνται διὰ μαργάρων καὶ
λίθων καὶ τὰς παρειὰς ἐπιξέουσι. καὶ ἐστὶ τοῦτο ἐξηρητημένον

9. τε τοῦ : τούτου G.

10. σύνθετον ὄνομα τὸ τοῦ σεβαστο-

κράτορος om. CGA.

12. τούτου P.

18. εὐγυρον om. CG.

διαδεῖ παρταχόθεν, μαργάροις libri. mutavi interpunctionem. vid.

annotat.

19. καὶ λίθοις om. P.

22. ἐστὶ om. G.

conspexit, neglectis ceteris omnibus, in medios hostes tanquam fulgur irruens, eorum aciem celeriter disiciabat. quo factum est, ut semel iterumque caperetur, in Asia cum Agarenis pugnans; atque hoc unum erat reprehensione dignum in patruo meo, quod animo in proeliis non moderabatur.

4. Quoniam vero Melisseno Nicephoro caesaris dignitas ex pacto debebatur, et Isaacium, fratrem natu maximum, ampliori decorari honore par erat, (alter autem praeter caesarem non erat,) Alexius imperator, novo ex sebastos et autocrator composito nomine, sebastocratoris titulum fratri indidit, quasi secundi imperatoris honorem in eum deferens. caesarem illum subiunxit et tertio ab imperatore loco in acclamationibus collocavit. sed etiam coronis eos redimiri diebus solennibus iussit, sebastocratorem caesaremque; quae tamen multum a diademate, quo ipse utebatur, magnificentia differebant. regium enim diadema ad instar haemisphaerii rotundi caput circumdat, ab omni parte margaritis gemmisque ornatum, aliis insertis, aliis dependentibus; nam

τι χρῆμα τοῖς βασιλεῦσι στολῆς· οἱ δὲ τῶν σεβαστοκρατόρων καὶ τῶν καισάρων στέφανοι σποράδην ἔστιν ὅπου τῶν μαργάρων καὶ λίθων μετέχοντες ἄνευ τοῦ ἐπισφαιρώματος. κατ' ἐκεῖνο δὲ καιροῦ τετίμηται καὶ ὁ Ταρωνεΐτης καὶ γαμβρός ἐπ' ἀδελφῇ τοῦ βασιλέως πρωτοσέβαστός τε καὶ πρωτο-5 βεστιάριος, μετ' οὐ πολὺ δὲ καὶ πανυπερσέβαστος ἀναδείκνυται καὶ σύνθωκος τῷ καισαρι γίνεται. πρὸς δὲ καὶ Ἀδρια- Dνός ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ πρωτοσεβαστὸς ἀξιοῦται περιφανέστατος· καὶ Νικηφόρος ὁ ὕστατος ἀδελφὸς μέγας τε δρουγγάριος τοῦ στόλου προῦβέβλητο καὶ εἰς τὴν τῶν σεβαστῶν καὶ 10 οὗτος ἀνηγέχθη βαθμίδα. τούτων δὲ τῶν ἀξιωματῶν τὴν καινοτομίαν ὁ ἐμὸς πατὴρ προσεξέυρατο, τὰ μὲν συνθεῖς, καθάπερ ἄνωθεν εἴρηται, τοῖς δὲ καὶ παραχρησάμενος. τὸ μὲν γὰρ πανυπερσέβαστος καὶ σεβαστοκράτωρ καὶ ὅσα τοιαῦτα συντέθεικε, τῇ δὲ τοῦ σεβαστοῦ ἀξία παραχρησάμενος φαί- 15 νεται. σεβαστοὶ γὰρ οἱ βασιλεῖς ἀνέκαθεν ἐπιθετικῶς ὠνομάζοντο, καὶ ἦν ἐξιδιαζόντως εἰς βασιλέα λεγόμενον τὸ τοῦ P. 79 σεβαστοῦ ὄνομα· αὐτὸς δὲ εἰς τὸ κοινότερον πρῶτον κατήνεγκε τὴν τοιαύτην ἀξίαν. εἰ γὰρ τις εἰς ἐπιστήμην καὶ τινα ὑπεριάτην φιλοσοφίαν ἀνάγοι τὴν βασιλείαν, ὥσπερ τέχνην 20

7. σύνθωκος CA. τοῦ καισαρος A. πρὸς δὲ καὶ : ὁ δὲ A. 8. αὐτοῦ : τοῦ κρατοῦντος A. 9. Νικηφόρος ὁ ὕστατος ἀδελφὸς μέγας τε δρουγγ. τοῦ στόλου προῦβέβλητο om. CG. τε om. A. 10. προβέβληται A. τὴν om. G. 12. ἀν πρῶτος ἐξέυρατο? ut supra 64, 18. 15. τῇδε PG, correxi. 16. ἀνέκαθεν οἱ βασιλεῖς G. 17. ἰδιαζόντως A. βασιλέας P. 18. πρότερον A. 19. καὶ : τε G. 20. φιλοσοφίας ἄγοι G.

utrumque ad tempus monilia ex margaritis ac gemmis pendent genasque percutiunt. atque id est proprium regibus ornamentum; sebastocratorum caesarumque coronae hic illic margaritis gemmisque distinctae sunt, neque globosum superne tegumentum habent. per idem tempus Taronita, qui imperatoris sororem in matrimonio habebat, protosebasti et protovestiarii honorem accepit; paulo post etiam panhypersebastus declaratus et eiusdem cum caesare sedis honore dignatus est. praeterea Adrianus frater eius protosebasti illustrissimi titulo ornatur; et Nicephorus, frater natus minimus, magnus drungarius classis creatus atque ad sebastorum et ipse honoris gradum proventus est. hos autem novos titulos pater meus primus excogitavit, alios componens, ut supra dictum est, alios in novum detorquens usum. etenim panhypersebastus et sebastocrator et quae talia sunt composuit; sebasti dignitate manifesto abusus est. sebasti enim olim imperatores cognominabantur, atque propria imperatoris erat sebasti appellatio. ipse vero pluribus communem eam dignitatem fecit. iam si quis ad

οὖσαν τεχνῶν καὶ ἐπιστήμην ἐπιστημῶν, θαυμάσαιτο ἂν καὶ
 τὸν ἐμὸν πατέρα οἶόν τινα ἐπιστήμονά τε καὶ ἀρχιτέκτονα τὰ
 ὑπὸ τὴν βασιλείαν καινοτομοῦντα καὶ πράγματα καὶ ὀνόματα·
 5 πλὴν ὅσον οἱ μὲν τῶν λογικῶν ἐπιστημῶν προστάται διὰ σα-
 φήνειαν τὰ τοιαῦτα τῶν ὀνομάτων ἐφεύραντο, ὁ δὲ ἐπιστη-
 μονάρχης οὗτος τῆς βασιλείας Ἀλέξιος πρὸς τὸ συμφέρον **B**
 ἅπαντα τῆ βασιλείᾳ διωκονόμετο, ξενίζων πολλὰς καὶ περὶ
 τὴν τάξιν τῶν πραγμάτων καὶ περὶ τὴν κλῆσιν τῶν ὀνομά-
 των. ὁ μέντοι ἱεροπρεπῆς ἐκεῖνος καὶ πατριάρχης Κοσμάς,
 10 οὗ καὶ πρότερον διεμνημονεύσαμεν, μεθ' ἡμέρας τινὰς κατὰ
 τὴν μνήμην τοῦ ἱεράρχου Ἰωάννου τοῦ θεολόγου τὴν ἱεροτε-
 λεσίαν τελέσας ἐν τῷ κατὰ τὸ Ἑβδομον ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἤδη
 ῥηθέντος σηκῷ, τὸν ἀρχιερατικὸν θρόνον διαπρέψας ἔτη πέντε
 καὶ μῆνας ἑννέα, παραιτεῖται τὴν ἀρχιερωσύνην καὶ ἄπεισιν
 15 εἰς τὴν τοῦ Καλλίου μονήν. ἐγχειρίζεται δὲ τοὺς τῆς ἀρχιε-
 ρωσύνης οἶακας μετ' αὐτὸν ὁ προρορηθεὶς ἐκτομίας Εὐστρά-**C**
 τιος ὁ Γαριδᾶς. ἐπεὶ δὲ ὁ τῆς βασιλίδος Μαρίας υἱὸς Κων-
 σταντῖνος ὁ πορφυρογέννητος μετὰ τὴν παράλυσιν τῆς βασι-
 λείας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Μιχαὴλ τοῦ Δούκα τὰ ἐρυθρὰ μὲν
 20 ἔκων ἀπεδύσατο πέδιλα, τὰ δὲ κοινὰ καὶ μέλαινα ὑπεδύσατο,

6. συμφέρον C. 7. ξενίζων : lege καινίζων. 9. post ἐκεῖ-
 νος A add. ἀνήρ. 11. τὴν prius om. A. ἱεροτελεσίαν C.
 12. τελέσας : ποιήσας A. κατὰ : εἰς A. τοῦ ἤδη ῥηθέν-
 τος : τούτου A. 13. σηκῷ, παραιτεῖται τ. ἀρχ. καὶ ἄπεισιν
 ε. τ. καλλίου μονήν, ἔτη πέντε καὶ μῆν. ἑνν. τὸν ἀρχ. διαπρέψ.
 χρόνον A. ἱερατικὸν G. 14. μῆνας : ἡμέρας G. 15.
 καλλίου
 Καλλίου : G καιροῦ et in margine χαρσίου. 20. δὲ om. G.
 μέλαινα PG, recte C.

disciplinae et summae cuiusdam philosophiae formam adduceret im-
 perandi scientiam, tanquam artem artium et doctrinam doctrinarum, is
 admiraretur etiam patrem meum ut peritum artis et quasi architectum,
 qui nova in imperio et munera et titulos excogitaverit. nisi quod
 philosophicarum disciplinarum magistri perspicuitatis causa talia no-
 mina excogitarant; hic autem regnandi scientiae vir consultissimus
 omnia ad imperii instituit utilitatem, cum nova saepe tum in mune-
 ribus ordinandis, tum in titulorum nominibus inferret. interim san-
 ctus ille patriarcha Cosmas, cuius supra mentionem fecimus, nonnul-
 lis diebus post, cum sacris ipsa memoria S. Iohannis theologi per-
 functus esset in templo eiusdem ad Hebdomum sito, patriarchali di-
 gnitate se abdicavit, postquam annos quinque et menses novem eam
 tenuit, secessitque in Calliae monasterium; post quem patriarchalis
 sedis gubernacula Eustratius Garidas eunuchus, cuius supra memini-
 mus, suscepit. Mariae autem imperatricis filius, Constantinus Por-

Νικηφόρος ὁ Βοτανειάτης ὁ μετὰ τὸν Δούκαν καὶ πατέρα
 τοῦ Κωνσταντίνου τῶν σκήπτρων ἐπειλημμένος, τὰ μὲν μέ-
 λανα ἐκείνον ἀποβαλεῖν διωρίσατο, ἐκ ποικίλων δὲ σηρικῶν
 ὑφασμάτων ὑποδήματα προσέταττε περιδεῖσθαι, ὡσπερ τὸν
 νεανίσκον ἐπαισχυνόμενος καὶ τοῦ κάλλους ὁμοῦ καὶ τοῦ γέ- 5
 Δνους ἀγάμενος. τὸ μὲν γὰρ κόκκινον διόλου ἀπαστρέπτειν
 V. 67 αὐτῷ τῶν πεδίλων οἷον ἐφθόνει, τὸ δὲ τινας τόπους ἐκ τῶν
 ὑφασμάτων ἀνθεῖν τὸ κόκκινον ὑπεδίδου. μετὰ δὲ τὴν τοῦ
 Κομνηνοῦ Ἀλεξίου ἀνάρρησιν ἢ βασιλῆς Μαρία καὶ μήτηρ
 ἐκείνου, ταῖς ὑποθημοσύναις πεισθεῖσα τοῦ καίσαρος, ἔγγρα- 10
 φον πίστιν ἤτήσατο δι' ἐρυθρῶν βεβαιωθησομένην γραμμῶν
 καὶ σφραγίδος χρυσοῦς παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ὥστε μὴ μό-
 νον ἀσινῆς σὺν τῷ υἱῷ διατηρηθῆναι, ἀλλὰ καὶ συμβασιλεύ-
 ειν αὐτῷ κακεῖνον, τὰ τε ἐρυθρὰ ὑποδεδυσκόμενον καὶ στε-
 φηφοροῦντα καὶ ὡς βασιλέα σὺν αὐτῷ ἀναγορευόμενον. καὶ 15
 οὐκ ἤστοχησε τῆς αἰτήσεως, ἀλλὰ λαμβάνει χρυσόβουλλον
 λόγον βεβαιοῦντα τὰ αὐτῆς θελήματα ἅπαντα. τηρικαῦτα
 καὶ ἂ ὑπεδιδύσκετο ἐκ σηρικῶν ὑφασμάτων περιελόντες, τῶν
 P. 80 διόλου ἐρυθρῶν ὑποδημάτων τούτῳ μεταδιδόασιν, κὰν ταῖς
 δωρεαῖς καὶ χρυσοβούλλοις λόγοις δεύτερος τοῦ λοιποῦ συνν- 20
 πογράφων ἦν διὰ κινναβάρεως τῷ βασιλεῖ Ἀλεξίῳ, κὰν ταῖς προ-
 πομπαῖς μετὰ τῆς βασιλικῆς τιάρας συνεπόμενος. ὡς δὲ τινες
 ἔφασαν, καὶ πρὸ τῆς ἀποστασίας τὰς περὶ τούτου συνθήκας

2. μὲν om. CG. 5. τοῦ prius : τὸ G. 6. γὰρ add. C. 7.
 αὐτῷ C, αὐτῷ PG. 10. πεισθέντος G. 14. ἐκείνον CG.
 an ὑποδιδυσκόμενον? vid. annotat. 21. lege κινναβάρεως.

phyrogenitus, cum post Michaellem Ducam patrem imperio pulsum
 rubros ultro deposuisset calceos et vulgares nigrosque sumsisset, Ni-
 cephorus Botaniates, qui Ducae Constantini patri in imperio succes-
 sit, nigris eum calceamentis exutis, variis serica textilibus induere
 iusserat, ut qui iuvenem revereretur et forma et genere conspicuum.
 coccinum siquidem per totos eius calceos fulgere invidia quasi non
 ferens, nonnullis tantum partibus textilia purpuram referre concesserat.
 sed cum Comnenus Alexius imperator proclamatus esset, Maria impe-
 ratrix illius mater, consilio obsecuta Caesaris, eam sibi fidem ab im-
 peratore dari firmarique rubris litteris sigilloque aureo postulavit, ut
 non solum incolumitatem cum filio haberet, verum etiam hic regni
 particeps fieret, atque rubris calceis et corona uti liceret, imperatorque
 una cum Alexio proclamaretur. nec frustra. bullam enim accepit au-
 ream, qua, quae petierat, confirmata erant omnia. atque Constantinus
 positus, quibus uti solebat, sericis textilibus, plane rubros nanciscit-
 ur calceos, in donationibus bullisque aureis secundus in posterum ab
 Alexio rubrica subscribebat, et in pompis cum tiara regia eum seque-

εἶχεν ἢ βασιλῆς, ἵν' οὕτω τὰ κατὰ τὸν υἱὸν αὐτῆς γένοιτο. οὕτω γοῦν τῶν βασιλείων ἐκείνη ἐξέρχεται μετὰ προπομπῆς ἀξίας, ἐν τοῖς κατὰ τὴν μονὴν τοῦ μεγάλου μάρτυρος Γεωργίου παρὰ τοῦ ἀποβεβιωκότου Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου 5 βασιλέως οἰκοδομηθεῖσαν οἰκήμασιν κατασκηνώσασα, (Μάγ- Β γανα ταῦτα ἢ κοινῇ εἰσέτι κικλήσκει διάλεκτος,) Ἰσαακίου συνεφεπομένου ταύτῃ τοῦ σεβαστοκράτορος.

5. Τὰ μὲν οὖν κατὰ τὴν βασιλίδα Μαρίαν οὕτω παρὰ τῶν Κομνηνῶν ᾠκονόμητο. ὁ δέ γε αὐτοκράτωρ παιδείας ἐκ 10 νηπίου τυχὼν ἀγαθῆς καὶ πρὸς τὰς νοουθεσίας τῆς μητρὸς ἑαυτὸν ἀπευθύνων, τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον ἐνστερνισάμενος καὶ ἐγκάρδιον ἔχων, ἐδάκνυτο ἀνιώμενος ἐπὶ τῇ τῆς πόλεως προνομῇ, ἣν κατὰ τὴν εἰσέλευσιν αὐτοῦ πάντες πανδημεῖ ἐπεπόνθεισαν. τὸ μὲν γὰρ ἄπταιστον ἴσως καὶ ἡσυχον ᾔριζα τοῦ 15 δέοντος· καὶ ἀποστασίαν ποιοῦσα τοῦ νοῦ, εἰς ἀπόνοιαν ἄγει τὸν μηδ' ὀπωστιοῦν προσκεκρονκότα τοῖς πράγμασιν· ὁ δέ γε ἐξαμαρτῶν, εἶπερ' ἐστὶ τῶν εὐλαβεστερῶν καὶ τῶν νοῦν 20 ἔχόντων, αὐτίκα τὸν τοῦ Θεοῦ φόβον βάλλεται κατὰ ψυχὴν καὶ ὅλως κατακλονεῖται καὶ δέδοικε, καὶ μᾶλλον εἶγε πραγμάτων μεγάλων ἐπιδραξάμενος εἴη καὶ εἰς ὑπερηφάνους ἀνέλθοι περιωπᾶς. δέος γὰρ αὐτὸν ὑποθράττει, μὴ πως ἀμαθίᾳ

1. γίνοιτο C. 5. οἰκοδομηθεῖσιν CG. 6. εἰσέτι C, ἐν PG. δὲ add. G post Ἰσαακίου. 8. κατὰ C, τὰ κατὰ PG. 11. ἀπευθύνων A. ἐνστερνισάμενον P. 12. προνομῇ : ἀρπαγῇ G. 14. καὶ ἡσυχον ᾔριζα — ποιοῦσα τοῦ νοῦ add. G. legendum σχίζαν τοῦ δέοντος καὶ ἀποστασίαν ποιοῦν τοῦ νοῦ. 18. φόβον om. P. 19. μεγάλων πραγμάτων G.

batur. nonnulli dicebant, haec imperatricem de filio etiam ante pactam esse cum Comnenis, quam deficerent. ita certe rebus constitutis, palatio illa cum satis magno comitatu egressa, in aedes prope magni Martiris Georgii monasterium a Constantino Monomacho imperatore exstructum migrat, (Mangana haec vulgari lingua dici adhuc solent,) Isaacio prosequente sebastocratore.

5. Mariae igitur imperatrici sic a Comnenis prospectum est. imperator cum disciplina ab infantia usus bona et ad matris adhortationes totum sese conformans, dei timorem intimo concepisset animo, mordebatur sollicitudine de urbis direptione, quam, cum ingrederetur, omnes omnino perpassi erant. nam immunitate lapsus curaque omnis facile efficitur, ut officii obliviscamur; a quo ubi animus descivit, ad temeraria quaeque aufertur, cum antea ne ulla quidem in re offenderit: at qui lapsus est, modo sit cautior prudensque, statim dei timore correptus, toto commovetur animo ac metu perturbatur, praesertim si magnas res aggressus et in summum fastigium evectus est. quippe metus eum excruciat, ne imprudentia, superbia,

καὶ θράσει καὶ ὕβρει πορευόμενος τὸν τε θυμὸν τοῦ θεοῦ
 εἰς ἑαυτὸν ἐκκαλέσεται καὶ τῆς ἀρχῆς ἐκκυλισθεὶς ἀποπεσῆ-
 ται, ὧν τέως ἐγκρατῆς γέγονεν. οἷα καὶ τῷ Σαοῦλ συμβε-
 βῆκει ποτέ· καὶ γὰρ ὁ θεὸς διὰ τὸ τοῦ βασιλέως ἀτάσθαλον
 D διαρρήσων διέρρηξε τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. τούτοις ἀλύων 5
 τοῖς λογισμοῖς ὁ Ἀλέξιος καὶ παθαινόμενος τὴν ψυχὴν, μὴ
 που καὶ θεοῦ ἄντικρυς μῆνιμα γένοιτο, — τὸ γὰρ εἰς ὅλην
 τὴν πόλιν γεγονὸς κακὸν παρ' ἐκάστου τῶν στρατιωτῶν, ὅπο-
 σος τὸ τηνικαῦτα συρφετὸς ἀνὰ πᾶσαν τὴν πόλιν ἐπέρρευ-
 σεν, ἴδιον ἐλογίζετο, καὶ ὡς αὐτὸς ὧν ἐκεῖνος ὁ τὰ πάνδεινα 10
 ἐκεῖνα κακὰ ἐργασάμενος, κατετιτρώσκετό τε καὶ ἐξεφλέγετο,
 βασιλείαν καὶ κράτος καὶ ἀλουργίδα καὶ διάδημα λιθοκόλλη-
 P. 81 τον καὶ ἐσθῆτα χρυσῆν τε καὶ περιμάργαρον οὐδέν, ὡς γε
 V. 68 τὸ εἰκός, λογιζόμενος πρὸς τὴν τότε κατασχοῦσαν ἀπεριήγη-
 τον συμφορὰν τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων. τὰ γὰρ περιστοι- 15
 χίσαντα ταύτην δεινὰ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ οὐδεὶς ἂν καὶ θέλων
 διηγῆσασθαι δυνησῆται. καὶ γὰρ καὶ αὐτὰ ἱερὰ καὶ τεμένη
 καὶ τὰ κοινὰ καὶ τὰ ἴδια ἀπανταχόθεν ὑπὸ πάντων καθηρ-
 πάζοντο, τὰ δὲ ὧτα τῶν ἀπάντων κατακεκρότητο ταῖς ῥιπτου-
 μέναις ἀπανταχοῦ βοαῖς καὶ φωναῖς· εἶπεν ἂν τις ἰδὼν σει- 20
 σμὸν εἶναι τὸ γινόμενον. ταῦτα εἰς νοῦν βαλλόμενος ὁ Ἀλέ-
 ξιος ἠνιάτό τε τὴν ψυχὴν καὶ κατεσπαράττετο καὶ οὐκ εἶχεν

3. τῷ om. G. 5. ἀλύων CA. 8. ἐκάστου : ἐκείνου CG.
 11. ἐργασάμενον P. τε om. A. 15. περιστοιχίσαντα PGA,
 alterum C. 16. κατ' A, καὶ PG. 17. δυνησῆται GA, δυνη-
 σῆται C, om. P. καὶ alterum om. A. 19. κατεκρότηντο G,
 κατακεκρότηντο P, recte A. ῥιπτομέναις G. 20. εἶπεν A,
 εἶπερ PG. σχισμὸν C.

insolentia dei iram in se convertat et imperio excussus amittat, qui-
 bus tum est potitus. qualia etiam Saulo quondam acciderunt, cuius
 ob insolentiam deus scindens scidit regnum eius. his perturbatus co-
 gitationibus Alexius metuque aestuans, ne forte dei vindicta subito
 affligeretur, — quidquid enim in tota urbe a singulis militibus perpe-
 tratum erat, quantacunque tunc per totam urbem multitudo erat
 vagaia, adscribebat ille sibi, et tanquam calamitates, quas universa
 civitas gravissimas passa erat, ipse intulisset, pungebatur urebatur-
 que, regnum, potentiam, purpuram, diadema gemmatum, vestem auro
 fulgentem et unjonibus nihili, ut par erat, ad infandam miseriam
 ducens, qua urbium regina tunc afflicta erat. nam quantis ea malis
 illo tempore circumventa sit, id nemo, etiamsi voluerit, enarrare
 queat. etenim et ipsa templa et fana, et publica et privata ubique
 ab omnibus diripiebantur; aures omnium strepabant vocibus clamo-
 ribusque passim sublatis, ut terrae motum esse diceres, ad haec igi-

ὅ τι τῷ πλήθει τῆς λύπης χρήσαιτο. ἦν γὰρ ὁ ἀνὴρ εἰς αἰ-Β
 σθησιν ἐλθεῖν τοῦ κακῶς πεπραγμένου παντάπασιν ὀξύτατος.
 καὶ ταῦτα μὲν τὰ προγεγονότα, ἐφ' οἷς ἡ πόλις πονήρως
 ἐπραξεν, ἤδει μὲν ὡς ἐτέρων χεῖρες καὶ γνῶμαι διενηργήκα-
 5 σιν, ἀλλὰ συνήδει καὶ τοῦτό γε ἀκριβέστατα, ὅτι τὰς ὑπο-
 θέσεις καὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ πάθους αὐτὸς δέδωκεν· αὐτῷ δὲ
 πάλιν τῆς ἀποστασίας αἴτιοι οἱ ἤδη ῥηθέντες δοῦλοι γεγό-
 νασιν. ἀλλὰ καὶ ὡς ἐαυτῷ τὴν ἅπασαν προσάπτων αἰτίαν,
 θεραπεῦσαι τὸ τραῦμα καὶ ἐπεζήτει καὶ ἠθέλεν· οὕτω γὰρ
 10 ἂν καὶ μετὰ τὴν τοιαύτην θεραπείαν καὶ τὸν τουτωνὶ κα-
 θαρμόν ἐπιχειροῖη τοῖς τῆς βασιλείας πράγμασι καὶ τὰ κατὰ C
 τε τὸν στρατὸν κατὰ τε τοὺς πολέμους καλῶς διθύνοι καὶ
 διεξάγοι. προσέρχεται τοίνυν τῇ μητρί, ἀνακαιοῦται τὸ ἐπαι-
 νετὸν πάθος ἐκεῖνο, θεραπείας τρόπον ἀναζητεῖ καὶ ἀπαλλαγῆς
 15 τῶν ὑποκνιζόντων αὐτοῦ τὴν συνείδησιν. ἡ δὲ ἀσπάζεται τὸν
 υἱὸν καὶ ἀσμένως δέχεται τὰ λεχθέντα. μετακαλοῦνται τοίνυν,
 τούτου συνδόξαντος, τὸν τε πατριάρχην Κοσμᾶν (οὕτω γὰρ τότε
 τὸν θρόνον παρήτητο) καί τινας λογάδας τῶν τῆς ἱεραῆς συνόδου
 καὶ τοῦ μοναδικοῦ συντάγματος. πρόσεισι τούτοις ὁ βασιλεὺς D
 20 ὡς ὑπόδικος, ὡς κατάκριτος, ὡς εὐτελής ἢ καὶ τις ἄλλος τῶν

1. ὁ om. A. ἀνὴρ παντάπασιν ὀξύτατος εἰς αἰσθ. — πεπρα-
 γμένου GA. 2. κακῶς om. A. παντάπασιν om. G. 4. ἤδη
 G. 8. προσάπτειν G. 10. καὶ prius om. G. τῶν τουτωνὶ
 P, τῶν τουτωνὶ G, τὸν τουτωνὶ C, correxi. 12. γε τὸν PG,
 τε in margine. 14. ἐκεῖνος G, om. A. 17. Κοσμᾶν om. CGA.
 γὰρ τὸν τότε τὸν θρόνον P. 18. παρήτησατο A, παραιτήτο G.
 τινας om. A. 19. μοναχικοῦ A.

tur animum advertens Alexius, moerebat mordebaturque, neque doloris magnitudinem levare poterat. erat enim in sensu prave factorum concipiendo acutissimus, et licet facinora, quibus urbs in tantam calamitatem delata erat, aliorum manibus animisque perpetrata nosset, tamen idem conscius sibi erat quam maxime, occasionem atque initium malorum semet ipsum dedisse; quanquam Alexio rursus defectionis auctores servi fuerant, quorum mentionem iam fecimus. sed vel sic omnem in se culpam conferens, sanare vulnus et studebat et volebat. non enim aliter nisi sanato vulnere labeque eluta, ad rerum administrationem accedere statuit, nec exercitus bellique curam prospere se habiturum speravit. adit igitur matrem, aperit ei laudabilem illum dolorem, eiusque sedandi et angoris conscientiae tollendi rationem exquirat. ea, filio benigne excepto, libenter audit, quae dicebat. arcessunt igitur, (nam Alexius assenserat,) patriarcham Cosmam, qui nondum dignitate se abdicaverat, et praecipuos quosdam ex sacra synodo et ordine monachorum; quos imperator adit ut reus, ut condemnatus, ut humilis vel etiam

ὑπ' ἔξουσίαν τεταγμένων καὶ τὴν ψῆφον ὅσον οὐδέπω κατα-
δοκούντων, ἣν κατ' ἐκείνου ψηφιεῖται τὸ δικαστήριον. ἐξαγ-
γέλλει πάντα, μὴ προβολὴν, μὴ συγκατάθεσιν, μὴ πρᾶξιν,
μηδὲ αἰτίαν τῶν πεπραγμένων παραδραμιῶν, ἀλλὰ πάντα
μετὰ φόβου καὶ πίστεως ἐξαγορευσάμενος, καὶ τὴν θεραπείαν 5
ἐξ ἐκείνων θερμοῶς ἐξαιτεῖ, ἐπιτιμίους ἑαυτὸν καθυποβάλλων.
οἱ δὲ οὐκ αὐτὸν μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐκ ταύτου αἵματος
P. 82 προσήκοντας καὶ πρὸς τὴν ἀποστασίαν συναραμένους τοῖς
αὐτοῖς ἐπιτιμίους καθυποβάλλουσιν, νηστείαν καὶ χαμεννίαν
καὶ τὰ τούτοις ἐφεπόμενα πρὸς τὴν τοῦ Θείου ἐξιλέωσιν ἐπι- 10
τάξαντες. οἱ καὶ δεξάμενοι τὰ ἐπιτίμια προθύμως ἐφύλατ-
τον. ἀλλ' οὐδὲ αἱ σφῶν αὐτῶν γυναῖκες ἔξω τῶν ἐπιτιμιῶν
ἑστάναι ἠνείχοντο· πῶς γάρ, φίλανδροι οὐσαί; αὐτόμολοι
δὲ τὸν τῆς μετανοίας ζυγὸν ἀναδέχονται. καὶ ἦν ἰδεῖν τὰ
βασίλεια τότε δακρῦν καὶ πένθους ἀνάμεστα, πένθους οὐκ 15
ἐπιπόγου, οὐδ' ἀσθένειαν ψυχῶν κατηγοροῦντος, ἀλλ' ἐπαι-
V. 69 νηστεῖαν καὶ χαρᾶς προξένου τῆς κρείττονος καὶ μηδέποτε λυο-
μένης. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ, ὁποῖος ἐκεῖνος τὴν εὐσέβειαν ἦν,
πλέον τι ποιῶν, ἐντὸς τῆς βασιλικῆς ἀλουργίδος σάκκον πε-
ριεβέβλητο ἐν χρῶ ψαύοντα τῆς σαρκὸς ἐπὶ τεσσαράκοντα 20

1. ἔξουσίαν CA, ἔξουσίᾳ PG. παραδοκούντων A. 3. μὴ
προβολὴν — ἀλλὰ πάντα om. CG. προβολὴν A. 7. ὁ δὲ
P. ἐξ αὐτοῦ G. 9. καὶ om. A. 10. Θείου CA, Θεοῦ PG.
11. οἱ καὶ δεξάμενοι A, δεξάμενοι δὲ PG. ἐφύλαττον : ἐδέ-
ξαντο CG. 12. αἱ om. GC. τοῦ ἐπιτιμίου A. 16. ἀσθε-
νείας G. κατηγοροῦντες G. 18. ἦν om. P. 19. περιβέ-
βλητο G.

alius quispiam ex iis, qui subiecti sunt sententiamque tantum non
expectant, quam iudices pronuntiaturi sunt. confitetur cuncta, non
suasionem, non approbationem, non rem gestam, non causam eorum,
quae facta erant, praeteriens; sed omnibus cum timoris et fidei si-
gnificatione expositis, ut vulneri mederentur, obnixè rogavit et se
poena afficiendum dedit. illi non ipsum solum, verum etiam con-
sanguineos et qui defectionis socii fuerant, iisdem omnes piaculis
subiiciunt, ieiunio, humi cubatione et quae cum his coniungi solent ad
placandum deum, praescriptis. nec illi poenam detrectant, sed li-
benter perferunt; quin ipsae eorum coniuges impune esse noluerunt.
qui enim sustinerent, cum maritorum amantes essent? sponte igitur
poenitentiae iugum subiere. itaque palatium eo tempore lacrimis ple-
num cerneret et luctu, non illo quidem ignavo ac vituperabili, animi
abiectione imbecillitatem prodente, sed honesto gaudiumque procurante
coeleste nec unquam interiturum. imperator autem, qua erat pietate,
ultra progressus, sub purpura saccum ipsi corpori adhaerentem ge-

νυχθημέροις. ἐν δὲ ταῖς νυξί χαμεύνης ἔκειτο ἐπὶ πέτρας
μόνον ἀνέχων τὴν κεφαλὴν καὶ πενθῶν ὡς εἰκος. εἰθ' οὕτως
τῶν τῆς βασιλείας πραγμάτων ἀγναῖς ἄπτεται χερσίν.

6. Οἰακοστρόφον δὲ μᾶλλον ἑαυτοῦ τὴν μητέρα ἰμειρό-
5 μενος εἶναι, τὴν βουλήν ὑποβρύχιον τέως εἶχε, δεδιὼς
μὴ τοῦ τοιοῦτου γνωσθέντος αὐτῆ λογισμοῦ, καὶ τῶν βασι-
λείων ἐξέλθοι, πρὸς ὑψηλότερον βίον γινώσκων αὐτὴν ἀπο- C
βλέπουσαν. ἐν πᾶσι μὲν οὖν τοῖς προσπίπτουσι βουλῆς αὐ-
τῆς ἄτερ μὴδὲ τὸ τυχὸν ἦν ἐνεργῶν, ἀλλὰ κοινωνὸν εἶχε τῶν
10 βουλευμάτων ὁμοῦ καὶ συλλήπτορα τὴν μητέρα, καὶ καταμι-
κρὸν ὑφέρπων αὐτῆ καὶ κοινοποιούμενος τὴν τῶν πραγμάτων
διοίκησιν, καὶ πον καὶ φανερῶς ἐνδεικνύμενος, ὡς ἄτερ τῆς
ἐκείνης φρενὸς καὶ γνώμης ἀπολεῖται τῆς βασιλείας τὰ πρά-
γματα. οὕτως εἶχε καὶ ξυνεδέσμει πλέον ἑαυτῷ τὴν μητέρα
15 καὶ τοῦ κατὰ σκοπὸν ἀπεῖργε καὶ ἀπεκώλυεν. ἡ μὲν γὰρ
πρὸς σταθμὸν ἀπέβλεπεν ἔσχατον καὶ μονὰς διενοεῖτο, ἐν αἷς D
τὸν ἐπίλοιπον χρόνον μετ' εὐφρονος λογισμοῦ ἐλκύσει τοῦ βίου.
καὶ ταῦτ' ἐνόει καὶ ἑαυτῆ διαὶ παντὸς ἐπηνύχετο τεύξασθαι.
ἀλλ' εἰ καὶ τοιαῦτα κατὰ νοῦν συνδιεσκοπεῖτο καὶ ὅλως πρὸς
20 ὑψηλότερον ἐνητένιζε βίον, ἀλλ' ἦν γε καὶ φιλόπαις, εἴπερ
τις ἄλλη γυνή, καὶ πως ἠβούλετο συνδιενεγκεῖν μετὰ τοῦ υἱοῦ

1. νυχθημέρους G.	χαμευνήσας A.	πέτρης A.	2.
τῆς κεφαλῆς A.	4. τὴν ἑαυτοῦ μητέρα A.	ἰμειρόμε-
νος P, βουλόμενος CGA.	8. τοῖς : τῆς P.
9. τυχὸν ἐνεργῶν, ταῦτ' ἐννοῶν, κοινωνὸν A.	7. ἐξελθεῖν A.	10. βουλευμά-
των P, alterum GA.	14. ἑαυτοῦ CG.
20. γε om. G.	καὶ αὐτὴ φιλόπαις A.	21. καὶ πως : ὅπως A.	

stabat per dies noctesque quadraginta. noctu autem humi cubabat, la-
pide tantum caput fulciens, lugebatque, ut par erat. atque sic demum
rem publicam puris manibus capessivit.

6. Sed cum percuperet, ut potius quam ipse mater rei publicae
gubernacula tractaret, tamen id consilium tum quidem clam ha-
buit, veritus, ne si mentem suam illa cognosset, etiam palatio egre-
deretur, quippe quam dudum de altiori vita cogitare sciret. in omnibus
igitur, quae accidebant, ne quotidiana quidem, ea inconsulta, conficie-
bat, imo consiliorum participem atque adiutricem matrem habebat, cum
et paulatim obreperet rerumque administrationem cum ea communicaret,
et interdum etiam aperte profiteretur, sine illius mente atque consilio
imperii res pessum ituras. sic arctiori secum vinculo coniunctam eam
tenebat et a consilio perficiendo abstrahebat arcebatque. appetebat
enim stationem ea ultimam et monasteria cogitabat, ubi reliquum
vitae tempus quieto transigeret animo. ad id animum appulerat, et ut
sibi contingeret, assidue precabatur. sed licet tale consilium agitaret

τὸ τῆς βασιλείας κλυδώνιον, καὶ οὐριοδρομοῦσαν τὴν ναῦν
 ἢ καὶ πανταχόθεν βαλλομένην τοῖς κύμασιν ὡς ἄριστα οἰακο-
 P. 83 στροφεῖν, καὶ μάλιστα τοῦ παιδὸς ἄρτι ἐπὶ τὴν πρύμναν
 καθίσαντος καὶ τῶν οἰάκων ἐφραψαμένου καὶ μήπω πρώην
 θαλάττη καὶ κύμασι καὶ ἀνέμοις ὠμιληκότος τοιούτοις. ταῦτα 5
 δὲ λέγουσα, τὴν τῆς βασιλείας αἰνίττομαι πολυμερῆ καὶ πο-
 λυτάραχον ὄχλησιν. τὸ τοίνυν μητρῶον πάθος κατεῖχεν αὐτήν,
 καὶ συνδιεκυβέρνηα τῷ νιῷ καὶ βασιλεῖ, καὶ τὰς ἡγίας ἔστιν
 ὅπου καὶ μόνη παραλαβοῦσα, ἀπροσπταίστως τε καὶ ἀναμαρ-
 τήτως τὸ ἄρμα τοῦ κράτους ἤλαυνεν· ἦν γὰρ καὶ φρενῆρης 10
 ἄλλως καὶ βασιλείος γνώμη αὐτόχρομα καὶ θρόνων κατόρθω-
 Βοις· ἀνθεῖλκε δὲ ταύτην ἐκ θατέρου καὶ ὁ πόθος ὁ πρὸς
 θεόν. ἐπεὶ δὲ κατὰ τὸν Αὐγουστον μῆνα ἐπινεμήσεως τῆς
 αὐτῆς ἔτι τρεχούσης ἢ τοῦ Ῥομπέρτου διαπεραιώσις τοῦτον
 ἐξελθεῖν κατηνάγκαζεν, εἰς φῶς ἤδη καὶ ἔργον τὸ τῆς ψυχῆς 15
 ἐννόημα ἐξάγων, τὴν αὐτοκράτορα διοίκησιν τῇ μητρὶ καὶ
 μόνῃ ἀπεκληρώσατο, καὶ διὰ χρυσοβούλλου λόγου τὰ βεβου-
 λευμένα εἰς προὔπτον πᾶσι κατέστησεν. ἐπεὶ δὲ τὸν ἱστορίαν
 συγγράφοντα οὐ παχυμερῶς τὰς τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν πράξεις
 καὶ τὰ θεσπίσματα παραπέμπειν χροῖ, ἀλλὰ τὰς μὲν κατα- 20
 C λεπτύνειν, ὡς ἐνόν, τὰ δ' ἐκείνοις δεδογμένα ἐκτίθεσθαι, εἴμι

2. οἰακοστροφῶν P. 6. πολυμερῆ PA, πολύτεχρον CG. πο-
 λυτάραχον CGA, πολυτάραχτον P. 13. τῆς αὐτῆς ἐπινεμή-
 σεως A. 16. αὐτοκρατορίας A. καὶ μόνῃ: ἄνη A.
 17. χρυσοβουλλίου A. 18. κατέστησεν. ἀλλὰ τὰς τοῦ γραφέως
 μόνον κομψείας ὡς εἶχεν, εἴμι καὶ αὐτὴ τὰ τοῦ ῥηθ. χρυσοβουλ-
 λίου ἐκθησομένη A. 21. εἴμι P.

animumque ad altiore[m] vitam penitus applicuisset, tamen eadem
 erga liberos erat pia, si quae alia femina, atque una cum filio im-
 perii procellas sustinere, et secundo vento navem actam vel etiam
 fluctibus undecunque iactatam quam optime gubernare volebat, prae-
 sertim cum filius modo in puppi consedisset etprehendisset clavum,
 nondum maris fluctibus procellisque eiusmodi assuetus, ea cum dico,
 imperii significo multiplices et perincommodas molestias. evicit igitur
 maternus amor, ut una cum filio imperatore rem publicam gubernaret
 atque adeo sola interdum imperii quasi currum, habenis prehensis, re-
 geret inoffenso ac prospero cursu: erat enim cum sapienti, tum re-
 gio plane animo, et regnis nata administrandis: sed ex altera parte
 etiam dei amor eam trahebat. cum autem mense Augusto, eadem
 adhuc indictione, Roberti traiectione Alexium urbe exire cogeret, pate-
 fecit iam animi consilium atque ad effectum perduxit. summum enim
 imperium matri soli commisit idque, bulla aurea edita, in publicum
 pronuntiavit. quoniam autem eum, qui historiam conscribit, clarorum

καὶ αὐτὴ τοῦτον τὸν τρόπον τὰ τοῦ ῥηθέντος χρυσοβούλλου
 ἐκδησομένη, τὰς τοῦ γραφέως μόνον κομπείας περιελούσα.
 ἔχει δὲ οὕτως. “οὐδὲν ἰσοστάσιον μητρὸς συμπαθοῦς καὶ V. 70
 φιλιπαιδος, οὔτε ταύτης ἰσχυρότερον φυλακτήριον, κὰν κίν- D
 5 δυνος προσοῦται, κὰν ἄλλο τι τῶν ἀπενκταίων ἐλπίζοιτο. εἰ
 γὰρ βουλευέσεται αὐτῇ, πάγιον ἔσται τὸ βούλευμα, εἰ ἐπεύ-
 ξεται, στήριγμα ἔσονται αἱ εὐχαὶ καὶ φύλακες ἀκαταγώνι-
 στοι. τοιαύτη γοῦν καὶ τῇ βασιλείᾳ μου ἐφάνη ἐξ αὐτῆς τῆς
 ἀτελοῦς ἡλικίας πρακτικῶς ἢ ἡγιασμένη μήτηρ αὐτῆς καὶ δέ-
 10 σποινα, τὰ πάντα μοι γεγονυῖα καὶ τροφὸς καὶ ἀγωγός. καὶ
 γὰρ τῷ συγκλητικῷ καταλόγῳ αὐτῆς συνουσίης, μητρὸς πόθος
 προέδραμε, καὶ νιοῦ πίστις ἀκεραία συνετηρήθη. μία ψυχὴ P. 84
 ἐν διηρημένοις σώμασιν ἐγνώσθη καὶ χάριτι Χριστοῦ καλῶς
 διετηρήθη μέχρι τοῦ νῦν. οὐ τὸ ἐμὸν ἢ τὸ σόν, τὸ ψυχρὸν
 15 τοῦτο ῥῆμα, ἐρρήθη, καὶ τὸ δὴ μεῖζον, ὅτι αἱ αὐτῆς εὐχαὶ
 τὸν πάντα χρόνον πληθυνόμεναι εἰς τὰ ὦτα κυρίου εἰσέδου-
 σαν καὶ εἰς τόδε τὸ ὕψος τῆς βασιλείας ἡμᾶς ἀνήγαγον. ἀλλ’
 ἐπεὶ καὶ μετὰ τὸ ἐπιλαβέσθαι τῶν τῆς βασιλείας σκήπτρων οὐκ

2. ἐκδησομένη. ἔχει δὲ οὕτως. τὰς τοῦ γρ. μ. κ. περιελούσα. οὐδὲν G.
 κομπείας C. 3. post οὕτως P add. τὰ τοῦ χρυσοβούλλου τοῦ
 γεγονότος περὶ τῆς διοικήσεως τῶν κοινῶν τῇ μητρὶ τοῦ βασι-
 λέως, eundem titulum G in margine, om. A. 4. ἰσχυρότερον
 PG, alterum A. 5. ἐλπίζοιτο FA et P in margine, λογίζοιτο
 PG. 6. αὐτῇ G. 8. ἐφάνη om. CGA, add. PF. 9. ἢ
 om. A. 10. τὰ om. A. ἀγωγός A, ἀναγωγός PG.
 13. διεγνώσθη PG, alterum C. 16. εἰσέδοσαν P. 17. ὕψος:
 ἔτος P. ἡμῶν G, om. C.

virorum facta consultaque non crasse transmittere oportet, sed subtiliter, quantum possit, illa enarrare et quae decreta fuerint referre: aggrediar et ego hac ratione bullam auream illam referre, nec nisi ea omittam, quae ad scribae ornatum pertinent. habet autem ita: “nihil est, quod equiparari queat matri, quae liberos amat eorumque vice iuxta commovetur ac sua; nec ea firmitus ullum praesidium est, sive periculum providetur, sive aliud quid abominandi speratur. nam si consuluerit haec, firmum erit consilium, si precata deum fuerit, munimento erunt preces et invictorum instar satellitum. talem et nostrae maiestati a prima inde aetate sese re praestitit veneranda mater ac domina, quae omnia nobis erat et nutrix et educatrix. cumque dein senatorum numero adscripti essemus, nec mater desiit caritate praeire, et filii pietas fiduciaque integra mansit. una duobus in corporibus anima cernebatur eaque necessitudo per Christi gratiam pulchre servata est hucusque. non “meum,” non “tuum,” frigidum illud verbum, dicebatur; atque quod longe maximum est, crebrae eius per omne tempus preces, a deo admissae, in hoc imperii fastigium

ἔφερε μὴ συμπονυμένη ἐπίσης τῇ βασιλείᾳ μου καὶ τοῦ
 συμφέροντος αὐτῇ ἀντεχομένη καὶ τοῦ κοινού, ἐτοιμαζομένη
 δὲ ἤδη ἡ βασιλεία μου σὺν θεῷ πρὸς τὴν κατὰ τῶν ἐχθρῶν
 τῆς Ῥωμανίας ἐξέλευσιν, διὰ φροντίδος μὲν πολλῆς ποιεῖται
 Β καὶ τὴν τοῦ στρατιωτικοῦ συλλογὴν τε καὶ διευθέτησιν, οὐκ 5
 ἐλάχιστον δὲ ταύτῃ νενομισται καὶ ἡ περὶ τῆς τῶν σεκρετι-
 κῶν τε καὶ πολιτικῶν πραγμάτων διοικήσεως φροντίς. εὗρε
 γοῦν οἷον ἀριστοκρατίας ἀνεπιβούλευτον ὀχύρωμα, ὡς ἂν τῇ
 ἡγιασμένη καὶ πανεντιμοτάτῃ μητρὶ αὐτῆς ἀνατεθῇ ἢ τῶν
 ἀπάντων διοικήσεις. διορίζεται γοῦν ἡ βασιλεία μου καθά- 10
 ρῶς διὰ τοῦ παρόντος χρυσοβούλλου, ἵνα δι' ἣν ἔχει πολυ-
 πειρίαν περὶ τὰ βιωτικὰ πράγματα, εἰ καὶ τέλεον τούτων
 καταπεφρόνηκεν, ἅπερ ἂν ἐγγράφως διορίσῃται, καὶ παρὰ
 τοῦ προεσιῶτος τῶν σεκρέτων ἀναφέρωνται ἢ τῶν ὑπ' αὐτὸν
 C σεκρετικῶν ἢ τῶν ἄλλων ἀπάντων, ὧν αἱ ὑπομνήσεις ἢ αἰτή- 15
 σεις ἢ κρίσεις ἐτοιμασθήσονται ἐπὶ συμπαθείαις δημοσιακαῖς
 ὀφλημάτων, τὸ κῦρος ἔξουσι μόνιμον, ὡς παρὰ τοῦ γαλη-
 νίου κράτους τῆς βασιλείας μου οἰκονομούμενα καὶ ἐξ αὐτοῦ
 τοῦ στόματος αὐτῆς τὰ γραφέντα ἀποστοματιζόμενα. οἶαι
 γὰρ ἂν λύσεις παρ' αὐτῆς ἀποφανθήσονται ἢ καὶ προστάξεις 20

3. δὲ om. A. vid. annotat. 4. Ῥωμανίας : βασιλείας A. 8.
 ἀριστοκρατίας οἷον A. 9. πανεντιμοτάτῃ G. 13. ἂν om.
 CGA, add. PF. ἐγγράφως αὐτῇ διορίσῃται A. παρὰ τοῦ
 FC et in margine P, παρ' αὐτοῦ PG. 14. αὐτῶν G. 15.
 σεκρετικῶν : σεπιῶν G. 20. ἂν om. A. 20. ἀποφανθήσονται P.

nos extulere. quae cum etiam post susceptum imperium non potuis-
 set, quin laboris societatem cum maiestate nostra coiret et rei pu-
 blicae salutis ipsa prospiceret, maiestas nostra iam cum deo expedi-
 tionem adversus Romaniae hostes obitura, ut curam sane magnam
 ponit in delectibus habendis exercituque bene ordinando, ita non
 minimi momenti esse rerum iudicialium et civilium curam existimat.
 itaque hoc imperii quasi firmissimum munimentum invenimus, ut
 sanctae ac maxime venerabili matri rerum omnium administratio com-
 mittatur. decernit igitur maiestas nostra bullaque hac aurea sancit,
 ut pro magna, qua pollet, rerum humanarum peritia, tametsi eas
 prorsus contemnit, quidquid scripto decreverit, sive ab eo relatum sit,
 qui universae rei iudiciariae praeest, sive ab officialibus huic subie-
 ctis, sive a ceteris omnibus, qui vel commentariorum vel libellorum
 vel sententiarum curam gerunt in publicis debitorum remissionibus,
 id auctoritatem habeat perpetuam nihiloque minore, quam si ab
 ipsa serenitate nostra statutum iussumque esset. quaecunque responsa
 eius proferentur, vel mandata scripta, non scripta, cum ratione vel sine
 ratione, munita modo eius sigillo, quod transfigurationem et assum-

ἔγγραφοι ἢ ἄγραφοι, καὶ εὐλογοὶ καὶ ἀνεύλογοι, σφραγιδα
φέρουσαι αὐτῆς τὴν μεταμόρφωσιν καὶ τὴν κοίμησιν, ὡς
αὐτῆς τῆς βασιλείας μου λογισθήσονται. τῷ δὲ μηνὶ τοῦ
κατὰ τὴν ἡμέραν διοικοῦντος τὰ σέκρετα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ προ- D
5 βολῶν καὶ διαδοχῶν τῶν σεκρέτων καὶ τῶν θεμάτων καὶ ἐπὶ
τοῖς ἀξιώμασι καὶ ὄφφικίοις καὶ δωρεαῖς ἀκινήτων βασιλι- V. 71
κῶς ἢ ἀγία μήτηρ αὐτῆς ἔξει ἄδειαν ὃ δόξει ταύτῃ ποιεῖν.
ἀλλὰ καὶ εἴ τινες προβληθήσονται εἰς τὰ σέκρετα ἢ καὶ εἰς
θέματα καὶ διαδεχθήσονται τιμηθήσονται δὲ καὶ ἐν μεγί-
10 στοῖς ἀξιώμασι καὶ μέσοις καὶ ἐλαχίστοις, ἔσονται εἰς τὸ
ἔξῃς ἀμετακίνητοι καὶ ἀμετάπτωτοι. ἀλλὰ καὶ αὐξήσεις P. 85
ρογῶν καὶ προσθήκας δόσεων καὶ συμπαθείας τῶν λεγομένων
συνηθειῶν καὶ σχιδευσμῶν καὶ ἀποσχιδευσμῶν προστάξει αὐτῇ
ἀνευδοιάστως, καὶ περιεκτικῶς εἰπεῖν, οὐδὲν ἀσυντελὲς λο-
15 γισθήσεται, ὅπερ αὐτῇ κελεύσει ἔγγράφως τε καὶ ἀγράφως.
τὰ γὰρ ῥήματα ταύτης καὶ τὰ προστάγματα ὡς τῆς βασι-
λείας μου λογισθήσονται, καὶ οὐδὲν τούτων ἀφειρηθήσεται,
ἀλλὰ καὶ κύρια καὶ μόνιμα ἔσονται εἰς τοὺς ἔξῃς χρόνους. καὶ B
οὔτε εὐθύνην, οὔτε ἡντιναοῦν ἀνάκρισιν ὑποπτεύσει νῦν ἢ εἰς
20 τὸ μετέπειτα παρ' οὔτινοσοῦν τῶν ἀπάντων οὔτε τις τῶν ἐξυ-
πηρετουμένων αὐτῇ, ἢ αὐτὸς ὃ κατὰ τὴν ἡμέραν λογοθέτης

1. ἢ : καὶ G. 3. τῷ : τὸ F. 5. καὶ τῶν θεμάτων om. C.
6. βασιλικῶν conl. Diesterweg. 10. μέσοις : μεγάλοις G. 13.
σχιδευσμῶν καὶ ἀποσχιδευσμῶν C, σχιδευσμῶν καὶ ἀποσχιδευ-
μῶν PG. 14. καὶ ἀνευδοιάστως A. οὐδὲ G. 17. ἀφειρήσε-
ται G. 18. καὶ prius om. F. 19. ἡντιναοῦν om. A. ὑπο-
πτεύσει CA, ὑποπτέυση PG.

tionem exhibet, ut ab ipsa nostra maiestate profecta habeantur.
mense quoque eius, qui pro tempore rem iudiciale[m] administrat,
etiam de promotionibus et successionibus in iudiciis superioribus in-
ferioribusque, atque in dignitatibus et muneribus et donationibus
rerum immobilium regio arbitrio sancta nostra, quidvis volet,
decernendi habeat facultatem. et quicumque promoti fuerint in iudi-
cia maioris minorisve ordinis et in iis successerint, maximis, mediis,
infimis honoribus ornati, non summovebuntur ii in posterum statu suo
nec unquam excident. sed et augmenta rogarum et incrementa largi-
tionum et remissiones vectigalium, quae consuetudines vocantur; et
stipendia ex parte aut omnino recisa suo haec constituet iure et, ut
universe loquar, nihil irritum censebitur, quod illa imperaverit vel
litteris vel sine litteris. verba enim huius et mandata tanquam ipsius
maiestatis nostrae habebuntur, neque quidquam abrogabitur, sed rata
firmaque erunt in postera tempora. nec quisquam eorum, qui illi
ministraverit, nec ipse pro tempore logotheta secretorum, quantumvis

τῶν σεκρέτων, καὶ εὐλογα καὶ παράλογα τὰ πραχθησόμενα δόξη. τὸ γὰρ παντελῶς ἀλογοπράγητον ἔξουσιν ἔσαι, ὅποια ἂν καὶ εἶη τῷ παρόντι χρυσοβούλλῳ λόγῳ στηριζόμενα.”

7. Ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ τοῦ χρυσοβούλλου. Θανμάσειθ δ' ἂν τις ἐν τούτοις τὸν ἐμὸν πατέρα καὶ αὐτοκράτορα τῆς 5 εἰς τὴν μητέρα τιμῆς καὶ ὅπως αὐτῇ παρακεχωρήκει τῶν ἀπάντων, αὐτὸς τῆς βασιλικῆς ἡγίας οἶον ὑπεξιστάμενος καὶ τρόπον τινὰ ἐποχουμένη τοῦ βασιλικοῦ ἄρματος αὐτῇ παρα- C θέων καὶ ψιλοῦ μόνου τοῦ τῆς βασιλείας μετέχων ὀνόματος. καίτοι κατὰ τὴν ἡλικίαν τὸν μείρακα ἤδη παρήλλαττε, καθ' 10 ὃν μάλιστα καιρὸν ἐπιφύεται τοῖς τοιοῦτοις ἡθεσιν ὁ τῆς φιλαρχίας ἔρως. τοὺς μὲν γὰρ πρὸς τοὺς βαρβάρους πολέμους καὶ ὅσα τῶν ἀθλῶν καὶ τῶν ἀγῶνων ὑπῆν, αὐτὸς ἀνεζώσατο, πᾶσαν δὲ τῶν πραγμάτων διοίκησιν καὶ πολιτικὰς ἀρχὰς καὶ τοὺς περὶ τῶν εἰσφορῶν λόγους καὶ τῶν ὑπὲρ τῆς βασιλείας 15 ἀναλωμάτων τῇ μητρὶ κατεπίστευσε. καὶ ἴσως μὲν ἂν τις ἐνταῦθα γινόμενος καταμέμψοιτο τὴν οἰκονομίαν, ὡς γυναικωνίτιδι καταπιστεύσαντος τοῦμοῦ πατρὸς τὴν τῆς βασιλείας διοίκησιν· ἀλλ' εἰ τὸ φρόνημα τῆς γυναικὸς ἠπίστατο καὶ D ὅση τις ἦν ἀρετὴν καὶ τὸν νοῦν καὶ ὅπως εἶχε δραστηριότη- 20 τος, ἀφήμενος μέμψεως πρὸς θαῦμα τὴν μέμψιν μετέβαλε. τοσαύτη γὰρ ἦ ἐμῇ μάμμη περὶ τὰ πράγματα δεξιωτάτη καὶ

2. εὐλογοπράγητον CG, alterum FPA.

3. χρυσοβουλλίου A.

4. μὲν τὰ : περὶ G.

13. ὑπῆν : ἦν G.

ἐζώσατο A.

14. δὲ

τὴν τῶν A.

15. τοῦ — λόγου A.

16. ἀναχωμάτων P.

17.

καταμέμψοιτο G.

18. πρὸς ante τὴν add. G.

21. μετέλαβε G.

bene secusque habere videantur decreta, ullo tempore a quoquam ad rationem reddendam causamve dicendam cogi poterit. prorsus enim nulla unquam ratio exigenda est de omnibus, quaecunque tandem hac bulla aurea confirmata fuerint.”

7. Hactenus bulla aurea. in qua miretur fortasse aliquis imperatorem, patrem meum, tantum matri tribuisse honorem, ut ei summam rerum committeret, ipse imperii regimine quasi decederet et quodammodo iuxta matrem, regio curru vehementem, cursaret, nudo solum imperatoris nomine retento. atqui adolescentiam iam excesserat, qua potissimum aetate duci solent eiusmodi ingenia cupiditate regnandi, bella adversus barbaros et quidquid laborum et periculorum suberat, sibi seposuit; summam administrationem rerum, magistratum curam, vectigalium sumtumque publicorum rationes matri commisit. fortasse igitur hoc loco vituperet aliquis patris mei consilium, quod gynaeco imperii administrationem tradidit; at si prudentiam mulieris cognosset, et quanta virtute fuerit quantaque industria, vituperatione missa, in admirationem raptus esset. tanta enim in avia mea inerat

τάξαι καὶ καταστήσασθαι πολιτείαν εὐμήχανος, ὥστε μὴ μόνον τὴν Ῥωμαίων ἀρχὴν διοικεῖν δύνασθαι, ἀλλὰ καὶ πᾶσαν τὴν ὅπουδῆποτε βασιλείαν, ὅποσιν ἤλιος ἐφορᾷ. πολυπειρός τε γὰρ ἦν καὶ πολλῶν πραγμάτων ἐγίνωσκε φύσεις, καὶ ὅπως P. 86

5 ἄρχεται καὶ εἰς ὃ καταντήσειεν ἕκαστον ἔξηπίστατο, καὶ τίνα μὲν τίνων εἰσὶν ἀναιρετικά, τίνα δὲ μᾶλλον ἐπιρρώννυσιν ἕτερα, ὄξυτάτη τε τὸ δέον καταμαθεῖν καὶ μετὰ ἀσφαλείας καταπραΰσαι δεινὴ. καὶ οὐκ ἦν μὲν τὴν γνώμην τοιαύτη, γλωτταν δὲ εἶχεν ἀπόδουσαν πρὸς τὴν γνώμην· ἀλλ' ἦν αὐτό- V. 72

10 χρημα ῥήτωρ πιθανώτατος, καὶ οὔτε λάλος καὶ εἰς μῆκος τοὺς λόγους ἐκτείνουσα, οὔτε ταχέως ἀπελίμπανεν αὐτὴ τὸ πνεῦμα τοῦ λόγου, ἀλλ' ἐπικαίρως ἀρξαμένη εἰς τὰ καιριώτατα πάλιν κατέληγε. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς θρόνος αὐτὴν παρηγμακυῖαν κατεῖληφεν, ὅτε καὶ μᾶλλον τὸ φρονοῦν ἤκμαζε καὶ ἦ B

15 σύνεσις ἐπήνθει καὶ ἡ περὶ τὰ πράγματα ἐπιστήμη συνήκμαζεν, ἐξ ὧν οἰκονομίαι καὶ διοικήσεις τὸ κράτος ἔχουσιν. ἔχει δὲ ὡς τὸ εἰκὸς ἡ τοιαύτη ἡλικία οὐ μόνον τι λέξαι τῶν νέων σοφώτερον, ὡς ἡ τραγωδία φησὶν, ἀλλὰ καὶ συμφορώτερον πραΰσαι. ὁ δὲ κατόπιν χρόνος καὶ ὅποταν ἐκείνη ταῖς νεωτέ-

20 ραῖς συνέξητάζετο γυναιξί, θαῦμα ἄντικρος ἦν, πολὺν ἐν νεαρᾷ ἡλικίᾳ ἐπιδεικνυμένη φρόνημα. καὶ παρεῖχεν ἐξ αὐτῆς ὄψεως τῆ βουλομένῳ καταθρεῖν τὴν ἐνοῦσαν αὐτῇ ἀρετὴν ὁμοῦ καὶ ἐμβρίθειαν. ἀλλ', ὅπερ ἔλεγον, ὁ ἐμὸς πατὴρ τῆς

5. καταντήσειεν G. 10. πιθανώτατος C, πιθανότητος PG. 11.
 an αὐτῆ? 17. δὲ ὡς ἡ τοιαύτη τὸ εἰκὸς P, recte G. 23.
 ὁμοῦ om. G. ἐμβρίθεισαν P, ἐμβρίθουσιν G, ἐμβρίθειαν C.

rerum gerendarum dexteritas, tanta constituendae ordinandaeque rei publicae facultas, ut non solum Romano imperio administrando par esset, sed omni ubivis terrarum regno, quantumcunque est. nempe experientissima erat et multarum rerum noverat naturas, quo quidque initio esset et quorsum evasurum, quae quibus adversarentur, quaeque iuvandis firmandisque rebus aliis essent, celerrime, quid opus facto, perspicuens et caute constanterque exsequens. nec vero, cum consilio adeo polleret, claudicabat lingua; quin erat plane eloquentissima, ac neque loquacitate sermonem longius producebat, neque celeriter deficiebat eam spiritus; verum opportune exorsa, quam opportunissime rursus finivit. atque imperii gubernaculis accessit ingravescente iam aetate, quando et sapientia magis viget et prudentia floret et rerum usus suppetit; ex quibus administratio vim nanciscitur suam. est nimirum huius aetatis non solum loqui iuvenibus prudentius, ut in tragoedia est, verum etiam ad utilitatem commodius agere. in superiore autem vita, cum adhuc in iuniorum numero esset, mulier sane mirifica erat, quippe quae senilem in adolescentia prudentiam praestaret.

βασιλείας ἐπιδραξάμενος, τοὺς μὲν ἀγῶνας καὶ ἰδρωῶτας ἑαυ-
 τῷ τεταμίευκε, θεωρὸν τῶν ἀγῶνων τὴν μητέρα ποιούμενος,
 ἐκείνην δὲ δεσπότην καταστησάμενος, τὸ παρ' ἐκείνης κελευό-
 μενον καθάπερ δοῦλος ἔλεγέ τε καὶ ἔπραττεν. ἔστεργεν οὖν
 αὐτὴν ὁ βασιλεὺς ὑπερφυῶς καὶ τῶν αὐτῆς βουλευμάτων
 ἐξήρτητο, (τοσοῦτον ἦν φιλομήτωρ,) καὶ τὴν δεξιὰν ἐδίδου
 τῆς ἐκείνης γλώττης ὑπηρέτιν καὶ τὴν ἀκοὴν τῶν ἐκείνης
 φωνῶν εἰς ἀκρόασιν, καὶ εἰς ἅπαντα ταύτῃ ὁ βασιλεὺς συγ-
 κατένευεν ἢ ἀνένευεν, ἐφ' οἷς ἄρα ἐκείνη κατανεύσειεν ἢ
 ἀνανεύσειεν. καὶ ἦν τὸ πρᾶγμα ὅλως τοιοῦτον. ἐκεῖνος μὲν
 D γὰρ σχῆμα βασιλείας εἶχεν, ἡ δὲ τὴν βασιλείαν αὐτὴν· καὶ
 ἡ μὲν ἐθεσμοθέτει, διώκει τὸ πᾶν καὶ ἐπρυτάνευεν, ὁ
 δὲ τὰς διοικήσεις ἐκείνης καὶ τὰς ἐγγράφους καὶ τὰς ἀγρά-
 φους, τὰς μὲν χειρὶ, τὰς δὲ φωναῖς ἐπεσφράγιζε, καὶ ὡς
 οὕτω γε φάναι, ὄργανον ἦν αὐτῇ βασιλείας, οὐ βασιλεὺς.
 P. 87 ἠρέσκετο γὰρ ἐφ' ἅπασιν, οἷς ἡ μήτηρ διαγνοίη καὶ διορί-
 σειε, καὶ οὐχ ὡς μητρὶ μόνον καταπειθέστατος ἦν, ἀλλὰ
 γὰρ ὡς ἐξάοχῳ βασιλικῆς ἐπιστήμης ταύτῃ προσεῖχε τὸν
 νοῦν. ἦδει γὰρ ἀκριβῶς τὸ ταύτης ἐφ' ἅπασιν ἐπὶ τὸ κράτι-
 στον συγκεχωρηκός, καὶ ὅτι διαφερόντως πάντας τοὺς κατ'
 ἐκεῖνο καιροῦ γεγονότας ἀνθρώπους εἰς φρόνησίν τε καὶ σύ-
 νεσινπραγμάτων ὑπερελαύνει.

1. ἑαυτοῦ P, ἑαυτῷ CG. 3. ἐκείναις κελευόμενος G. 6.
 τοσοῦτον CG, τοσοῦτο P. 7. τῇ ἐκείνης γλώττῃ G. vid. annotat.
 12. καὶ add. G. 14. ὡς om. G. 18. γὰρ : καί?

atque ipso vultu ostendebat intuentibus virtutem sibi insitam gravita-
 temque. sed, quemadmodum dixi, pater meus imperio potitus, ipse
 labores sudoresque, spectatrice matre, perferendos sumsit, hanc autem
 dominam constituit et velut servus, quod illa iubebat, et loquebatur
 et agebat. diligebat eam imperator mirum in modum, totusque e consi-
 liis eius pendebat: adeo matris erat amans: dextramque maternae
 linguae famulam, aures vocum illius audientes esse volebat, atque
 in omnibus rebus annuebat vel abnuebat, quae quidem illa annueret
 abnueretve. et plane sic se res habebat: ille speciem regni obtine-
 bat, haec regnum ipsum; illa leges dabat, gubernabat cuncta admi-
 nistrabatque; hic placita eius, sive scripta subscribendo, sive non scri-
 pta vocis suffragio, confirmabat, et, ut ita dicam, instrumentum im-
 perii erat matri, non imperator. rata enim habebat omnia, quaecun-
 que illa decernebat et statuebat; neque ut matri solum obedientissi-
 mus erat, verum etiam ut regnandi artis magistrae attentum ei prae-
 bebatur animum; quippe cui exploratissimum esset, illam in omni re ad
 summam perfectionem pervenisse et longe omnes, qui tunc erant
 homines, prudentia et rerum peritia antecire.

8. Τοιαῦτα τὰ τῆς Ἀλεξίου βασιλείας προσίμια. οὐ γὰρ τις αὐτοκράτορα τοῦτον εἰκότως τό γε νῦν ὀνομάσειε, τῆς αὐτοκράτορος περιωπῆς ἅπαξ ἀποκληρωθείσης παρ' αὐτοῦ τῆ μητρὶ. ἄλλος μὲν οὖν νόμοις ἐγκωμιαστικοῖς ὑπεύκων, πα-
 5 τρίδα τῆς Θανμασίας ἐκείνης μητρὸς ἐπαινείτω καὶ γένος πρὸς Ἀδριανούς ἐκείνους τοὺς Δαλασσηνοὺς ἀναφερόμενον καὶ Χάρωνας, καὶ τῷ πελάγει τῶν κατ' ἐκείνους προτεροημά-
 των ἐπαφιέτω τὸν λόγον· ἐμοὶ δὲ ἱστορίαν ξυγγραφούσῃ οὐκ
 10 ἐκ τρόπου καὶ ἀρετῆς καὶ τούτων, ὅπόσων ὁ τῆς ἱστορίας ὑποτίθεται λόγος. ἵνα γὰρ πρὸς ἐκείνην ἐπαναδραμοῦμαι V. 73 καὶ αὐθις, ἀξίωμα μὲν οὖν μέγιστον αὐτῇ οὐ γυναικῶν μό-
 C νον, ἀλλὰ καὶ ἀρρένων καθίστατο καὶ κόσμος τῆς ἀνθρωπί-
 νης φύσεως, τὴν δὲ περὶ τὰ βασίλεια γυναικωνῆτιν παντά-
 15 πασι διεφθορυῖαν, ἐξότου ὁ Μονομάχος ἐκεῖνος τὸ τῆς βασι-
 λείας ἀνεδήσατο κράτος, καὶ εἰς ἔρωτας ἀλόγους ἀποκλίνα-
 σαν καὶ μέχρι τῆς βασιλείας τοῦμοῦ πατρὸς, ἐπὶ τὸ βέλτιον ἀλλοιώσασα, εἰς κόσμον ἐπαινούμενον μετήνεγκε. καὶ ἦν ἰδεῖν
 20 τὰ βασίλεια τηρικαῦτα τάξεως ἐπαινουμένης μετελιχότα· καὶ γὰρ ὄρους τε τῶν θεῶν ὕμνων ἔταξε καὶ καιροῦς ἀρί-
 στού τε καὶ ἀρχαιροσύνης ἐπήξατο, στάθμη καὶ κανὼν τοῖς D
 πᾶσιν αὐτῇ γεγονυῖα, ὡς τὰ βασίλεια μᾶλλον ἱερὰ φροντιστή-
 ρια εἶναι δοκεῖν. τοιαύτη τις ἦν ἡ ὑπερφυῆς καὶ ὄντως

10. ὅπόσον CG. 16. ἀποκλίνας C, ὑποκλίνας PG. 19. τὰ βασίλεια om. P.

8. Huiusmodi fuere initia Alexii regni; nam imperatorem eum hoc quidem tempore dicere vix licet, cum imperatoris potestatem semel matri concesserit. iam alius laudationis legibus obsequens, patriam matris illius admirabilis genusque ab Adrianis illis Dalassenis et Charonibus repetitum celebret atque in amplissimo campo horum virtutum excurrat licet; me historiam conscribentem, non ex genere et sanguine describere eam oportet, sed ex moribus et virtute omnibusque iis rebus, in quibus enarrandis historia versatur. itaque ut ad illam iterum redeamus, ornamentum quidem ipsa fuit non mulierum modo maximum, sed etiam virorum ac decus naturae humanae; gynaecium autem palatii, quod omnino perditissimum erat, ex quo tempore Monomachus ille imperio potitus est, et ad turpes se converterat amores usque ad ipsum patris mei imperium, melius reddidit laudandosque mores restituit. atque iam cerneret palatium in bonum ordinem adductum; nam et certa hymnis sacris tempora descripsit, suasque et prandio et negotiis publicis tractandis horas constituit: in quibus observandis ipsa exemplum et quasi regula omnibus erat: ut palatium sacrum potius

ἱερὰ ἐκείνη γυνή. σωφροσύνη μὲν γὰρ τοσοῦτον ὑπερῆρε καὶ
 τὰς πάλαι ὑμνουμένας, περὶ ὧν ὁ πολὺς λόγος, ὅπόσον ἀστέ-
 ρας ἥλιος· τὸν δὲ περὶ τοὺς πένητας οἶκιον αὐτῆς καὶ τὴν
 δαψιλῆ πρὸς τοὺς δεομένους χεῖρα τίς παραστήσειε λόγος;
 κοινὸν μὲν ἦν ἡ αὐτῆς ἐστία καταγώγιον τοῖς ἔξ αἵματος πε- 5
 νομένοις, κοινὸν δὲ καὶ ξένοις οὐχ ἦττον. ἱερέας δὲ καὶ μο-
 P. 88 ναχοὺς διαφερόντως ἐτίμα καὶ ξυνδειπνοῦντας εἶχε, καὶ οὐ-
 δενὶ ἄτερ μοναχῶν τὴν αὐτῆς τράπεζαν θεάσασθαι ἐνῆν. ἡ
 δὲ ἔξωθεν ἐπιφαινομένη τοῦ ἥθους κατάστασις καὶ ἀγγέλοις
 αἰδέσιμος καὶ αὐτοῖς δὲ τοῖς δαίμοσι φοβερὰ, ἀνθρώποις δὲ 10
 μὴ ἐχέφροσιν, ἀλλὰ περὶ ἡδονὰς ἐπτοημένοις ἀνύποιστος καὶ
 ἐκ μόνου τοῦ βλέμματος, τοῖς δ' αὖ γε σωφροσύνης ἐπιμε-
 λουμένοις ἰλαρὰ τε καὶ προσηνής. μέτρα γὰρ ἔγνω κατηφείας
 καὶ σεμνότητος, ὥς μήτε τὸ κατηφές ἄγριόν πως καὶ θηριῶ-
 δες δοκεῖν, μήτε τὸ ἀπαλὸν κεχαλασμένον τε καὶ ἀκόλαστον, 15
 B καὶ ὄρον, οἶμαι, τοῦτ' εἶναι κοσμιότητος, κραθέντος τοῦ φι-
 λανθρώπου τῷ τῆς ψυχῆς ἀναστήματι. τὸ δὲ ἥθος αὐτῆ
 ὑποκαθήμενον πρὸς ἐνθυμήσεις, αἰεὶ καινοτέρας ἀνελιπτούση
 τὰς γνώμας, οὐ φθαρτικὰς τοῦ κοινοῦ, ὥς τινες ὑπετονθό-
 ρυζον, ἀλλὰ σωστικὰς, καὶ διεφθορουῖαν ἤδη τὴν βασιλείαν 20
 εἰς ὀλοκληρίαν ἐπαναγούσας, τὰ τε τοῦ κοινοῦ εἰς τὸ μηδὲν
 ἔληλακότα ἐπανορθούσας, ὥς δύναμις. πλήν εἰ καὶ τῆ τῶν

1. ἱερὰ ὄντως G. 7. συνδειπνοῦντας C. 12. τοῦ om. G.
 15. τε om. G. 18. προκαθήμενον G. 21. ἐς P, εἰς GA.

monasterium videretur. talis erat egregia et revera sancta illa femina. temperantia enim tantum superabat etiam celebratissimas olim mulieres, quae in omnium ore versantur, quantum stellas sol. iam misericordiam eius in pauperes ac liberalem in egentes manum quis verbis exprimere queat? commune erat eius domus deversorium consanguineis, qui inopia laborabant; nec minus eadem alienis quoque patebat. sacerdotes autem et monachos praecipuo colebat honore et ad mensam adhibebat, nec quisquam facile sine monachis accumbentem eam conspexit. quae extrinsecus apparebat ingenii eius species, et angelis venerabilis et ipsis daemonibus terribilis erat, hominibus autem non prudentibus, sed libidine agitatis intolerabilis vel solo adspectu; at qui e contrario temperantiae studebant, hilaris et propitia. nam modum norat tristitiae severitatisque, ut neque tristitia immanis et fera videretur, neque hilaritas dissoluta et indomita; atque hunc, opinor, terminum statuebat modestiae, ut humanitas condita esset gravitate animique magnitudine. natura ad meditandum propensior erat, et nova semper consilia animo versabat, non pernicioosa illa quidem rei publicae, ut quidam mussitabant, sed salutaria, quaeque perditum iam

κοινῶν διοικήσει ἐνησχολεῖτο, τῆς τοῖς μοναχοῖς προσηκούσης
 διαγωγῆς οὐδαμῶς καταπεφρονήκει. ἀλλὰ τὸ πλεῖον μὲν τῆς
 νυκτὸς τοὺς ἱεροὺς ἀπεπλήρου ὕμνους, προσευχῇ τε συντόμῳ C
 καὶ ἀγρονπνία συντετηκυῖα, περὶ δὲ τὸ ὄρθριον, ἔστι δ' ὅτε
 5 καὶ δευτέρας ἀλεκτροσοφονίας, ταῖς τοῦ κοινοῦ προσέκειτο
 διοικήσεσι, περὶ τε τῶν ἀρχαιρεσιῶν σκοποῦσα καὶ τὰς τῶν
 δεομένων αἰτήσεις ἐπιλύουσα, ὑπογραμματεύοντος αὐτῇ Γρηγο-
 ρίου τοῦ Γενεσίου. ταῦτα εἴ τις ἠβούλετο ῥήτωρ εἰς ἐγκω- V. 74
 μίου λόγους ἀγαγεῖν, τίνας ἂν οὐκ ἀπεκρούσατο τῶν πάλαι
 10 περιβοήτων ἐπ' ἀρετῇ καὶ κατ' ἀμφοτέρα τὰ γένη φανέντας
 περιφανεῖς, τοῖς ἐπιχειρήμασι καὶ τοῖς ἐνθυμήμασι καὶ ταῖς
 πρὸς ἄλλους συγκρίσεσιν ἐξογκῶν εἰς μέγα τὴν ἐπαινουμένην, D
 ὥσπερ νόμος ἐστὶ τοῖς ἐγκωμιάζουσιν; ἀλλὰ τὰ τῆς ἱστορίας
 οὐχ οὕτως ἄδειαν δίδωσι τῷ συγγράφοντι. διόπερ εἰ περὶ
 15 ταύτης τῆς βασιλίδος λέγοντες τὰ μεγάλα σμικροπρεπέστερον
 εἶπωμεν, μηδεὶς ὑπὸ μέμψιν ἀγέτω τὸν λόγον, ὅσοι τὴν
 ἐκείνης ἴσασιν ἀρετὴν καὶ τὸν ὄγκον τοῦ ἀξιώματος καὶ τὸ
 ἀγγίνουον ἐν ἅπασι καὶ τὸ ἀκροφνέστατον τοῦ φρονήματος.
 ἡμεῖς δὲ ὅθεν περὶ αὐτῆς λέγοντες μικρὸν τι ἐξετραπόμεθα, P. 89
 20 πάλιν ἐπανακάμψωμεν. ἐκείνη τοίνυν τὴν βασιλείαν, ὡς ἔφη-
 μεν, διυθύνουσα, οὐδὲ τὴν πᾶσαν ἡμέραν ταῖς κοσμικαῖς
 φροντίσιν ἀφώριστο, ἀλλὰ τὰς ἐκ τύπον λειτουργίας εἰς τὸ

3. τε om. A. 5. ἀλεκτροσοφονίας G. 6. τῶν ante ἀρχαιρεσιῶν
 add. A. 10. καὶ om. P. 11. ἐνθυμήμασι καὶ ταῖς om. G.
 17. ἴσασιν C, οἴδασιν PG.

atque ad nihilum redactum imperium pristinae integritati, quantum fieri poterat, restituerent. caeterum, licet publicis negotiis occupata esset, nequaquam tamen vitae monasticae officia neglexit. imo maximam noctis partem divinis hymnis cantandis consumebat, supplicationibus intentis et vigilando confecta; sub diluculum, nonnunquam a secundo gallicinio, publicis negotiis operam dabat, de magistratibus eligendis statuens et libellis supplicibus respondens, scribae munere Gregorio Genesio fungente. haec si quis voluisset orator exornanda sibi sumere, quis est quem non obscuraret eorum, qui antiquitus propter virtutem celebrantur atque ex utrovis sexu illustres sunt, epichirrematis, enthymematis, comparationibus illam extollens: qui laudationem scribentium mos est. sed historiae ratio non eandem concedit licentiam. quapropter si forte de regina hac disserentes, in rebus maximis tenuiores sumus, nemo id reprehendat, quicumque virtutem illius et amplitudinem summam animique in omni re solertiam atque excelsitatem norunt. sed, unde paullulum defleximus, iam redeamus. ea igitur cum rem publicam, ut diximus, gubernaret, ne totum quidem

ιερόν τέμενος τῆς μάρτυρος Θεέκλης ἀπεπλήρου, ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς καὶ ἀνδράδελφος αὐτῆς ἐκ τούτης αἰτίας ἐδείματο. ἐπεὶ γὰρ ἄς πάλαι εἶχον οἱ τῶν Λακῶν ἀρχηγέται μετὰ τῶν Ῥωμαίων σπονδὰς τηρεῖν εἰσέτι οὐκ ἤθελον, ἀλλὰ παρασπονδήσαντες διέλυσαν, τούτου δὲ δήλου τοῖς Σαν-5
 Βρομάταις γεγονότος, οἱ πρὸς τῶν πάλαι Μυσοὶ προσηγορεύοντο, οὐδὲ αὐτοὶ τοῖς ἰδίους ὀρίοις ἐμμένοντες ἤθελον ἡσυχάζειν, νεμόμενοι πρότερον ὅποσα ὁ Ἰστρος πρὸς τὴν τῶν Ῥωμαίων διορίζει ἡγεμονίαν, ἀλλ' ἀθρόον ἀπαναστάντες πρὸς τὴν ἡμεδαπὴν γῆν μειωκίσθησαν. αἰτία δὲ τῆς τούτων μετοικη- 10
 σεως ἢ τῶν Γετῶν κατ' αὐτῶν ἄσπονδος ἔχθρα, ὁμορουντῶν μὲν ἐκείνοις, τούτους δὲ ληστευόντων. διὰ ταῦτα καιρὸν ἐπιτηροῦντες, ἐπεὶ τὸν Ἰστρον ἀποκρυσταλλωθέντα εἶδον, ὡσπερ ἡπίερω τούτῳ χρησάμενοι, ἐκεῖθεν πρὸς ἡμᾶς μετα-
 νίστανται ὅλον ἔθνος τοῖς ἡμετέροις ἐπιφορτισθὲν ὀρίοις, καὶ 15
 δεινῶς ἐληΐζοντο τὰς παρακειμένας πόλεις καὶ χώρας. τοῦτ' ἐνωτισθεὶς ὁ βασιλεὺς Ἰσαάκιος, δέον ἔκρινε τὴν Τριάδιτζαν καταλαβεῖν. ἐπεὶ τοὺς ἐφύους βαρβάρους τῶν ἐπιχειρημάτων φθάσας ἀνεῖρξε, καὶ τοῦτο δὴ ἀπραγμονέστατον αὐτῷ ἐγεγόνει τὸ τμημα. καὶ δὴ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν συλλεξάμενος, τῆς 20
 πρὸς τὰ ἐκεῖσε φερούσης ὁδοῦ ἤψατο, ἀπελάσαι βουλόμενος τῶν Ῥωμαϊκῶν ὄρων αὐτούς. καταστήσας δὲ ἅπαν τὸ ὀπλι-

1. Θεέκλης CA, Θεέκλας PG. 3. τῶν om. A. σπονδὰς
 παρεσπόνδησαν A. 6. προσηγορεύοντο PG, recte A. 7.
 ἤθελον ἡσυχάζειν om. CG. 9. ἐπαναστάντες GA. 14. ἐπα-
 νίστανται CG. 18. ἐώας G. 21. πρὸς : περὶ G.

diem secularibus negotiis impendebat, sed praescriptis sacris in Theclae martyris templo intererat, quod Isaacius Comnenus imperator, ipsius levir, hac de causa exstruxerat. cum Dacorum principes foedus, dudum cum Romanis ictum, servare diutius nollent, sed pactum perfide rumpent, id animadvertentes Sauromatae, qui Mysi a veteribus appellabantur, ne ipsi quidem continere se intra fines suos et quiescere voluerunt; sed cum hucusque eas regiones, quas Ister a Romanorum imperio seiungit, incoluissent, cuncti relictis sedibus in fines nostros irruerunt. cuius irruptionis causa Getarum fuere assidue inimicitiae, qui cum finitimi essent, latrocinii eos lacescebant. itaque capta occasione, cum Istrum glacie concretum cernerent, velut continenti eo usi, inde ad nos migrarunt, totaque gens in finibus nostris consedit ac graviter urbes regionesque adjacentes vexavit. quo cognito, imperator Isaacius Triaditzam proficiscendum statuit. post repressos antea orientalium barbarorum impetus, etiam hanc rem facili perfecit negotio. universo enim collecto exercitu, in viam se de-

τικὸν ἐν εὐταξίᾳ, στρατηγὸς κατ' αὐτῶν ἴεται. οἱ δὲ τοῦτον
 θεασάμενοι, εὐθὺς διαιρεθέντες διαφόρου γνώμης γεγόνασιν. ὁ
 δὲ οὐδ' ἅπαν πιστεύειν αὐτοῖς ἔχων, ἐπὶ τὸ καρτερώτατον
 καὶ δυσμαχώτερον μέρος αὐτῶν σὺν καρτεροῦ τῆ φάλαγγι
 5 ἴεται. καὶ δὴ πλησιάσας αὐτοῖς, ἑαυτῷ τε καὶ τῷ στρατο-
 πέδῳ κατέπληξε. πρὸς μὲν γὰρ τὸν οἶα δὴ κεραυνοφόρον
 ἀντωπεῖν οὐκ ἐτόλμων, τοῦ δὲ στρατοπέδου τὸν ἀρραγῆ συν-
 ασπισμὸν βλέποντες, αὐτοὶ διελύοντο. ὑποχωρήσαντες οὖν
 πρὸς μικρὸν, πόλεμον εἰς τρίτην αὐτῷ ἐπαγγειλάμενοι, τὰς
 10 σκηνὰς ἀθήμερον ἀφέντες, φυγαδεῖα ἐχρήσαντο. ὁ δὲ κα- V. 75
 ταλαβῶν, ἔνθα οὗτοι ἠϋλίζοντο, καὶ τὰς τε σκηνὰς αὐτῶν P. 90
 κατασκάψας καὶ τὴν εὐρημένην λείαν ἀπαγαγὼν, τροπαιοφό-
 ρος ἐπάνεισι. γενομένου δὲ περὶ τοὺς τοῦ Λοβιτζοῦ πρόπο-
 δας, ῥαгдаῖος ὄμβρος αὐτὸν καταλαμβάνει καὶ νιφετὸς ἔξω-
 15 ρος, εἰκοστὴν πρὸς τῆ τετάρτῃ τοῦ Σεπτεμβρίου ἄγοντος, ἐν
 ἧ ἢ τῆς μεγαλομάρτυρος Θεκλής μνήμη τελεῖται. πλημμύ-
 ρας οὖν γενομένης τῶν ποταμίων ῥευμάτων καὶ ὑπερχειλή-
 σαντος τοῦ ὕδατος, θάλασσαν ἦν ὄραν ἅπαν τὸ πεδίον ἐκεῖνο,
 ἐν ᾧ ἢ τε βασιλικὴ σκηνὴ καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν κατεσκήνου.
 20 κἀντεῦθεν τὰ πρὸς χρεῖαν ἅπαντα ἤφανίσθησαν τοῖς ποταμί- B

1. ἴεται PG hic et infra, recte A. 3. οὐ om. G. 7. ἀν-
 τωπῆσαι A. 9. ἐς A. ἀπαγγειλάμενοι P, ἐπαγγειλάμε-
 νοι, GA. 12. εὐρημένην A. 13. γενομένου G, γενομένων A.
 παρὰ τοὺς Λοβιτζοὺς CG, πρὸς τοὺς λεβιτοὺς A. 15. τὴν τε-
 τάρτην G. 17. γινομένης A. 20. κἀντεῦθεν G, ἐντεῦ-
 θεν PA.

dit, eos a Romanorum finibus abactus. atque ubi copias bene or-
 dinavit, impetum in eos facit; quem illi conspicati, dissidebant sta-
 tim inter se et in contrariam abibant sententiam. at ille parum iis
 fidendum ratus, firmissimam et pertinaciorem eorum partem vehemen-
 tissime aggreditur. cumque appropinquasset, sui copiarumque suarum
 conspectu eos perterruit; nam illam tanquam fulmina iaculantem con-
 tra intueri non audebant, exercitus autem infractam testudinem simu-
 lac conspexere, ipsi turbabantur. recedebant igitur paullatim et proe-
 lium in tertium abhinc diem denuntiabant; sed eodem die castris
 relictis, in fugam se dederunt. ille progressus, ubi castra metati
 erant, postquam tabernacula diruit et quae reperta est illic praedam
 abduxit, victor revertitur. in quo itinere cum ad Lobitzae radices
 pervenisset, vehemens eum imber oppressit et nix intempestiva; erat
 enim is vicesimus quartus Septembris dies, quo Theclae magnae
 martyris memoria celebratur. accrescentibus igitur fluviis et super
 ripas effusis, maris speciem tota planities praebebat, in qua et im-
 peratoris tentorium et universi exercitus castra posita erant. iamque

οἱς ῥεύμασι παρασυρέντα, οἱ ἄνθρωποι δὲ καὶ τὰ κτήνη ὑπὸ τοῦ κρούους ἐπήγγυντο. ἐμυκάτο δὲ καὶ βροντῶν ὁ οὐρανός, ἀστραπαὶ δὲ συνεχεῖς, χρονικὴν μὴ ἔχουσαι τὸ παράπαν διάστασιν, τὸ περίγειον ἐκεῖνο ἅπαν ἐμπρῆσαι οἷον ἠπείλουν. ταῦτα ὁρῶν ὁ βασιλεὺς ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν· ἀναστολῆς δὲ με- 5 τρίας γενομένης, πλείστους τε ἀποβαλὼν ταῖς δύναις τῶν ποταμίων συσχεθέντας ῥευμάτων, ἐκεῖθεν μετὰ τῶν λογάδων ἔξεισι, καὶ ὑπὸ φηγόν τινα μετ' αὐτῶν ἀπελθὼν ἴστατο. ἤχου δὲ μεγίστου καὶ βοῆς ἀπὸ τοῦ δρυὸς οἷον ἐξερχομένου αἰσθό- C μενος καὶ σφοδροτέρων ἀνέμων τηρिकाῦτα πνεόντων, πτοη- 10 θεῖς, μὴ τῇ τούτων βίᾳ ὁ δρυὶς κατενεχθῆ, τοσοῦτον διάστημα ἀποστάς, ὅποσον ὁ δρυὶς, εἰ κατενεχθεῖη, μὴ φθάσῃ καταρράξαι αὐτόν, ἐννεὸς ἴστατο. ὁ δ' εὐθὺς ὥσπερ ἐκ συνθήματος ῥιζόθεν ἀνασπασθεὶς εἰς γῆν ὠρᾶτο κείμενος. ὁ δὲ βασιλεὺς θαυμάζων εἰστήκει τὴν τοῦ θεοῦ περὶ αὐτόν κηδεμο- 15 νίαν· λογοποιουμένην δὲ ἀποστασίαν περὶ τὴν ἕω μαθῶν, εἴσεισιν εἰς τὰ βασιλεία. καὶ τηρिकाῦτα ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῆς μεγαλομάρτυρος Θεκλής ναὸν περικαλλῆ ἐδείματο, μεγαλοπρε- D πῶς μὲν κατεσκευασμένον καὶ ἱκανῆ δαπάνῃ, χειρὸς τε τὸ ποι-

1. ῥεύμασι : ὕδασι G. 3. χρονικὴν om. A. 4. ἅπαν om. G.
 9. τοῦ CA, τῆς PG. 11. ἐξερχομένης PG, alterum CA.
 ὁ CA hic et infra, ἡ PG. 12. καταρράξαι G et ab altera
 manu C, πατάξαι PA. 14. ὠρᾶτο A, ὄρατο PG. 17. εἴσει-
 σιν PG, ἄρεισιν A, ἐπανελθὼν Zonaras III. p. 215, qui Annae
 narrationem fere ad verbum expressit. vid. annotat. 19. τε :
 an δὲ? τὸ om. G.

commeatus omnis fluctibus immersus abripiabatur; homines et iumenta frigore obrigebant; mugiebat etiam tonitribus coelum, fulguraque continua, nullo plane temporis intervallo, omnem circa terram inflammare quasi videbantur. haec cum videret imperator, in magna difficultate erat; et ubi paullisper tempestas remisit, plerisque fluctuum vi abreptis, inde cum ducibus decessit et sub fagus se recepit. sed cum ingentem clangorem ac quasi arbore exeuntem sonum percepisset, ventis vehementius tum flantibus, veritus, ne eorum impetu arbor everteretur, tanto spatio recessit ab arbore, quanto fagus, si caderet, se non prosterneret, ibique obstupefactus constitit. tum arbor, velut signo dato, extemplo evulsa radicitus, humi iacens cernebatur. imperator admirans dei de se curam adstabat. defectionis autem in Oriente rumore accepto, domum rediit, atque eo tempore Theclae, magnae martyri, pulcherrimum templum condidit, tum magnifice nec mediocri sumtu exstructum, tum varia arte ornatum; habitisque ibi ob salutem conservatam sacrificiis, qualia Christianis conveniunt, omni deinceps tempore divinis illic hymnis interesse consuevit. tali

κίλον ἔχοντα, σῶστρά τε θύσας ἐν αὐτῷ Χριστιανοῖς τὰ προσ-
 ἤκοντα, τοὺς θεῖους ὕμνους διὰ παντὸς ἐν αὐτῷ ἀπεπλή-
 ρου. οὕτω δὴ τὸ ἤδη ῥηθὲν ἱερὸν τέμενος ἐπ' ὀνόματι τῆς
 μεγαλομάρτυρος Θεκλής ἀνωκοδόμητο, ἐν ᾧ τὰς ἐντεῦξεις, ὡς
 5 ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν, ἡ βασιλὶς καὶ μήτηρ τοῦ αὐτο-
 κράτορος Ἀλεξίου συνεχεῖς ἐπεποιήτο. ἦν γὰρ βραχὺν τινα
 τεθέσθαι χρόνον καὶ τεθαύμακα· καὶ ὅτι μὴ κόμπος τὰ ἤδη
 ῥηθέντα, ἴσασιν ἅπαντες καὶ ὁμολογήσαιεν, εἴ γε βούλοιντο,
 ὅποσοι ἄτερ πάθους τὴν ἀλήθειαν ἐκκαλύπτειν ἐθέλουσιν. εἶ P. 91

10 μὲν γὰρ ἐγκωμιάζειν προειλόμην, ἀλλὰ μὴ ἱστορίαν ποιεῖν,
 ἐπὶ πλεόν ἂν ἐπαφῆκα τὸν λόγον τοῖς περὶ τούτων διηγήμασι,
 καθάπερ φθάσασα ἐδήλωσα· νῦν δὲ ἐπανακτέον αὐθις αὐτὸν
 πρὸς τὸ προκείμενον.

9. Ἀσπαίρουσαν δὲ οἶον κατανοῶν τὴν βασιλείαν ὁ βα-
 15 σιλεὺς Ἀλέξιος, (καὶ γὰρ τὰ μὲν πρὸς ἀνίσχοντα ἤλιον οἱ
 Τοῦρκοι δεινῶς ἐληΐζοντο, τὰ δὲ κατὰ τὴν ἐσπέραν λίαν εἶχε
 κακῶς, τοῦ Ῥομπέρτου πάντα κάλων κινουῦντος ἐφ' ᾧ τὸν
 προσεληλυθότα αὐτῷ ψευδώνυμον Μιχαὴλ εἰς τὰ βασίλεια B,
 εἰσάξει· ὅπερ ἐμοὶ σκῆψις μᾶλλον δοκεῖ καὶ φιλαρχίας ἔρως,
 20 ἀναφλέγων αὐτὸν καὶ ἠρεμεῖν τὸ παράπαν μὴ συγχωρῶν· V. 76
 ἔνθεν τοι καὶ Πάτροκλον πρόφασιν τὸν μοναχὸν Μιχαὴλ
 εὐρηκῶς, τὸν τέως ὑποτυφόμενον τῆς φιλαρχίας σπινθῆρα εἰς

1. τὰ add. A.	3. δὴ om. C.	5. ἡ μήτηρ G.	9.
ἐγκαλύπτειν G.	12. δ' ἐπανακτέον A.	13. προσκείμενον	
G.	14. δὲ om. A.	τὴν βασιλείαν οἶον ὄρων ὁ Ἀλέξιος G.	
19. ὅπερ σκῆψις ἦν αὐτῷ καὶ φιλαρχίας A.	21. Μιχαὴλ		
om. G.			

ratione magnae martyris Theclae aedes, quam diximus, aedificata est; ubi, ut supra exposuimus, solennes preces regina imperatorisque Alexii mater faciebat. quam feminam et ego per breve tempus vidi et admirata sum. nec inani laudandi studio profecta esse, quae de ea scripsi, norunt omnes ac facile, si vellent, confirmarent, quicunque sine odio veritatem profiteri volunt. quodsi laudationem, non historiam scribere instituissem, multo profecto magis oratio in exponendis illis rebus versaretur, quemadmodum iam dixi; nunc autem revocanda oratio ad ea est, quae proposita sunt.

9. Imperator autem cum rem publicam quasi animam agentem cerneret, (nam et in Oriente Turcae misere fines vexabant, et occiduae provinciae admodum afflictae erant, Roberto omnem movente lapidem, ut Pseudomichaelem, qui eum adierat, in regiam reduceret: quae quidem simulatio potius et regnandi fuisse mihi videtur cupiditas, quae incendebat eum et quiescere omnino non sinebat; itaque cum Michaelem monachum invenisset, Pa-

πρὸς ἄνῃψε μέγαν, καὶ δεινῶς κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς
 ὠπλιζέτο, δρόμωνάς τε καὶ διήρεις ἐτοιμάζων καὶ τριήρεις, καὶ
 σέρμωνας καὶ φορταγωγούς ἑτέρας παμπληθεῖς ναῦς ἐκ τῶν
 παραλίων εὐτρεπίζων χωρῶν, καὶ τῆς ἡπείρου δὲ δυνάμεις
 C πολλὰς συλλέγων εἰς τὸ προκειμένον αὐτῷ συνεπαρηγούσας,) 5
 ἐν ἀμηχανίᾳ γοῦν ὁ γενναῖος ἐκεῖνος μεῖραξ γενόμενος καὶ
 μὴ ἔχων ὀποτέρωσσε νεύσειεν, ἐκάστου τῶν πολεμίων πρὸς
 ἑαυτὸν τὴν μάχην οἶον προαρπάζοντος, ἡμιᾶτο καὶ ἥσχαλλε,
 μήτε στρατιὰν ἀξιόμαχον τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας ἐχού-
 σης, (οὐ πλείους γὰρ τῶν τριακοσίων στρατιωτῶν ἦσαν, καὶ 10
 τούτων ἐκ τοῦ Χώματος, ἀναλκίδων πάντη καὶ ἀπειροπολέ-
 μων, καὶ ξενικῶν τινῶν εὐαριθμητῶν βαρβάρων τῶν ἐπὶ τοῦ
 δεξιῷ εἰωθότων κραδαίνειν ὄμου τὸ ξίφος,) μήτε σωρῶν
 D χρημάτων τοῖς περὶ τὰ βασίλεια ταμείοις ἐναποκειμένων, δι'
 ὧν ξυμμαχίας τινὰς ἐξ ἀλλοδαπῶν μετακαλέσοιτο. λίαν γὰρ 15
 ἀτέχνως περὶ τε τὰ πολεμικὰ καὶ στρατιωτικὰ διατεθέντες οἱ
 πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότες, ἐν στενῷ κομιδῇ τὰ τῶν Ῥω-
 μαίων συνήλασαν πάντα τὰ πράγματα. ἐγὼ γοῦν καὶ στρα-
 τιωτῶν αὐτῶν καὶ πρεσβυτέρων ἀνδρῶν ἐνίων ἀκήκοα, ὡς
 οὐδεμία τῶν πόλεων ἀπ' αἰῶνος ἐς τοσοῦτον ἀθλιότητος κα- 20

2. δρόμωνάς τε καὶ τριήρεις ἐτοιμ. καὶ διήρεις G, δρόμωνας δὲ
 τριήρεις ἐτ. καὶ διήρεις A. 4. δὲ om. A. 5. εἰς A, ἐς PG.
 6. γοῦν add. A. vid. annot. 7. ἐκάστου A et in margine P,
 ἐκατέρω PG, ἐκάτερα C. 12. ξενιακῶν A. τοῦ om. G.
 15. συμμαχίας P. 16. ἀτεχνῶς A. τε om. G. 18. πάν-
 τα τὰ om. A. 19. αὐτῶν om. G. ἀκήκοα ἐνίων G.

troclum praetendens, ambitionis igne cineri hucusque supposito
 in magnam exardescente flammam, omni contentione bellum ad-
 versus Romanorum imperium parabat, dromones biremesque armans
 et triremes, ac sermones et onerarias alias permultas ex regionibus
 maritimis cogens, et ex continenti copias multas colligens, quae in
 bello, quod cogitabat, se adiuvarent,) hac igitur difficultate circum-
 ventus, cum iuvenis ille generosus nesciret, quo se verteret, hostium
 utroque utrique pugnam quasi praeripiente, aegritudine afficiebatur
 molestaque ferebat. nam neque exercitus satis magnus imperio Ro-
 mano erat, (non plures enim quam trecenti erant milites iique ex
 Chomate oriundi, ignavi prorsus nec bello exercitati, et pauci ad-
 modum barbari auxiliares, qui in dextro solent humero securim ge-
 stare,) nec pecuniae vis in aerario regio asservabatur, qua auxilia
 peregre arcesseret. etenim cum summa in re bellica et militari fuis-
 sent inertia, qui ante eum imperium tenuerant, in angustias perma-
 gnas rem Romanam adduxerant. equidem et ab ipsis militibus et
 a senioribus nonnullis viris audiui, nullam unquam post hominum
 memoriam urbem in tantam miseriam prolapsam esse. male igitur se

τήχθη. εἶχεν οὖν τῷ αὐτοκράτορι δυσκόλως τὰ πράγμα-
 τα, μεριζομένῳ φροντίσι παντοδαπαῖς. ὁ δὲ γενναῖος ὢν καὶ
 ἄτρεστος καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ ἔργα ἐμπειρίαν πολλὴν κεκτη- P. 92
 μένος, ἐβούλετο ἐκ πολλοῦ κλύδωνος εἰς ἀλύπους ἀκτὰς τὴν
 5 βασιλείαν αὐθις ἐγκαθορμίσει, τῶν ἐπανισταμένων ἐχθρῶν
 εἰς ἀφρόν, θεοῦ ἀρωγῇ, διαλυομένων κυμάτων δίκην, ὀπη-
 νίκα ταῖς πέτραις προσαράξουσι. δέον οὖν ἔγνω πάντας τοὺς
 κατὰ τὴν ἀνατολὴν τοπάρχας ταχὺ μετακαλέσασθαι, ὅποσοι
 φρούριά τε καὶ πόλεις κατέχοντες γενναίως τοῖς Τούρκοις
 10 ἀντικαθίσταντο. εὐθύς οὖν πρὸς ἅπαντας διαφόρους σχεδιά-
 ζει γραφάς, πρὸς τε τὸν Δαβατηνὸν τοποτηρητὴν τηρικαῦτα
 τῆς κατὰ Πόντον Ἡρακλείας καὶ Παφλαγονίας χρηματίζοντα,
 καὶ τὸν Βούριζην τοπάρχην ὄντα Καππαδοκίας καὶ Χώματος, B
 καὶ τοὺς λοιποὺς λογάδας, δηλώσας μὲν καὶ ὅποσα αὐτῶ
 15 ἔξυμπεσόντα θεοῦ προνοίᾳ εἰς τὴν αὐτοκράτορος περιωπὴν
 ἀνεβίβασεν ἐξ ὑπογυίου κινδύνου παραδόξως σωθέντα, παρα-
 κελυόμενος δὲ τῶν σφειτέρων χωρῶν πρόνοιαν ἰκανὴν ποιη-
 σαμένους, κατασφαλίσασθαι αὐτὰς καὶ ἀποχρῶντας πρὸς
 τοῦτο στρατιώτας καταλιπεῖν, μετὰ δὲ τῶν ἐπιλοίπων εἰς τὴν
 20 Κωνσταντίνου παραγίνεσθαι, συνεπαγομένους καὶ νεολέκτους
 ἀκμηῆτας, ὅπόσους δύναιντο. εἶτα δεῖν ἔγνω καὶ τὰ κατὰ τὸν
 Ῥομπέρτον, ὡς ἐνόν, προκατασφαλίσασθαι καὶ τοὺς προσορρο- C

3. ἄτρεστος A, ἄτρεπτος PG. 7. προσάξουσι A. 21. τὸν
 om. A. 22. κατασφαλίσασθαι A.

habebant imperatoris res, ac diversae eum curae trahebant. verum cum generoso et intrepido animo esset et magno rei bellicae usu, decreverat ex vehementi iactatione ad tuta littora rem publicam rursus appellere, hostibus, qui instabant, deo iuvante, in spumam evanescentibus, ut fluctus solent, cum ad scopulos alliduntur. necessarium igitur duxit, omnes in Oriente toparchas celeriter arcessere, quicunque arcibus urbibusque praeerant ac fortiter Turcis restiterant. itaque statim ad omnes litteras misit, ad Dabatenum, Heracleae Ponticae et Paphlagoniae tum temporis praefectum, et ad Burtzem, praesidem Cappadociae et Chomatis, et ad ceteros duces; quaeque sibi accidissent ac quomodo dei providentia ad imperatoris dignitatem evectus esset, ex praesenti periculo praeter expectationem servatus, exposuit atque iis imperavit, ut postquam castellis quisque suis bene prospexissent eaque tuta praestitissent, idoneo militum numero in hunc usum relicto, cum ceteris copiis Cpolim convenirent, simulque novos milites quam plurimos in supplementum lectos adducerent. dein adversus Robertum sibi, quantum posset, praecavendum existimabat, et qui ad eum transire vellent duces comitesque, a conatu coercendos.

μένους ἐκείνῳ ἀρχηγούς τε καὶ κόμητας ἀπειρῶσαι τοῦ ἐγχειρήματος. ἐπειδὴ ὁ πρὸ τοῦ τὴν πόλιν αὐτὸν κατασχεῖν πρὸς τὸν Μονομαχάτον ἀποσταλείς, δι' οὗ εἰς βοήθειαν αὐτὸν μετακαλεῖτο, χρήματά τε ἐπεζήτηει ἀποσταλῆναι οἱ, γράμματα μόνον κομίζων ἤκεν αὐτῷ προφάσεις δηλοῦντα, καθάπερ 5
 V. 77 φθάσαντες ἱστορήσαμεν, δι' ἃς δῆθεν ἔτι τοῦ Βοτανειάτου τῆς βασιλείας ἐγκρατοῦς ὄντος βοηθεῖν οὐκ ἠδύνατο· ταῦτα ἀναγνοὺς καὶ πτοηθεὶς, μὴ μαθὼν τὴν ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Βοτανειάτου ἔκπτωσιν, προσρυῆ τῷ Ῥομπέρτῳ, ἀθύμως εἶχε παντάπασιν. τοιγαροῦν μετακαλεσάμενος τὸν σύγγαμβρον 10 αὐτοῦ Γεώργιον τὸν Παλαιολόγον πρὸς τὸ Δυρράχιον ἐξαπέστειλε, (πόλις δὲ τοῦτο Ἰλλυρικὴ,) παρακαλεσάμενος πάσῃ μηχανῇ χρῆσασθαι, ὥστε ἀμαχητὶ ἐκεῖθεν ἐξεῶσαι τὸν Μονομαχάτον, ἐπεὶ μὴ ἀποχωρῶσαν εἶχε δύναμιν, δι' ἧς τοῦτον ἄκοντα ἐκεῖθεν ἀπελάσει· πρὸς δὲ τὰς τοῦ Ῥομπέρτου μη- 15 χανὰς ἀντιπαλαμᾶσθαι, ὡς δύναμις. παρεκελεύσατο δὲ καὶ τὰς ἐπάλξεις καινοπρεπέστερον κατασκευάσαι, ἀνήλωτα τὰ πλείω τῶν ξύλων ἔάσαντα, ἢν' εἴ που διὰ κλιμάκων συμβαίῃ τοὺς Λατίνους ἀνελεθεῖν, ἅμα τῷ τῶν ξύλων ἐπιβῆναι περιτρέπονται ταῦτα καὶ σὺν τούτοις καταπίπτωσιν εἰς τοῦδα- 20 φος. ναὶ μὴν ἀλλὰ καὶ τοῖς ἡγεμόσι τῶν παραλίων πόλεων καὶ αὐτοῖς δὴ τοῖς νησιώταις πολλὰ διὰ γραφῶν παρηγγυᾶτο,

2. ἐπεὶ δ' G. 3. τῷ Μονομαχάτῳ G. 5. ἤκεν om. G. 11. ἐξαποστέλλει καὶ παρεκαλέσατο A. 13. ἀμαχεῖ G. 16. ἀντιμηχανᾶσθαι F et in margine P. δὲ add. G. 17. καινοπρεπέστερον FCA, καινοπρεπέστερα PG. 18. ἔάσαντα CA, ἔάσοντα PG. πως G. 19. περιτρέπονται GA. 21. μὲν G.

legatus, quem ante captam urbem ad Monomachatum miserat, ut in auxilium eum vocaret et pecunias inde sibi conficeret, litteras tantum retulerat, in quibus causa, ut supra exposuimus, perscripta erat, quamobrem scilicet Botaniate imperium adhuc obtinente auxiliari non posset. quibus litteris perlectis, cum Alexius metueret, ne de Botaniate imperio pulso certior ille factus, Roberto accederet, animi plane anxius, arcessivit congenerum Georgium Palaeologum ac Dyr-rhachium, quod est oppidum Illyrici, misit omnemque adhibere machinam iussit, ut Monomachatum nulla adhibita vi eiiceret, quoniam per copias non liceret invitum inde pellere; Roberti autem conatibus, quantum posset, officeret. ad hoc praecepit, propugnacula novum in modum ita pararet, ut pleraque tigna clavis haud religarentur: ut si forte scalis Latini ascensuri essent, simulac tignis insisterent, everterentur haec et cum illis in terram ruerent. quin etiam maritima-

μη ἀναλεπιτωκέναι, μηδὲ καταρροθυμειν ὄλωσ, ἀλλ' ἐγορηγο-
 ρέναι καὶ νήφειν διὰ παντός περιφραττομένους καὶ τὸν Ῥομ-^{p.93}
 πέρτον καραδοκοῦντας, μὴ ἔξ ἐφόδου τῶν παραλίων πόλεων
 ἐγκρατῆς γενόμενος καὶ αὐτῶν δὴ τῶν νήσων, πράγματα ἐσύ-
 5 στερον τῇ βασιλείᾳ Ῥωμαίων παρέξῃ.

10. Ταῦτα μὲν οὕτω παρὰ τοῦ βασιλέως περὶ τὸ Ἰλλυ-
 ρικὸν ἠκονόμετο, καὶ καλῶς τὰ τέως κατὰ πρόσωπον καὶ ἐν
 ποσὶ κείμενα τῷ Ῥομπέρτῳ κατοχυρώσας ὤπιτο· ἀλλ' οὐδὲ
 τῶν κατὰ νώτων ἐκείνῳ προσισταμένων κατερροθυμηκῶς ἦν.
 15 γράμματα τοίνυν πρῶτον μὲν πρὸς τὸν ἀρχηγὸν Δογγιβαρ-
 δίας Ἐρμαῖνον ἐκθέμενος, εἶτα καὶ πρὸς τὸν πάπαν Ῥώμης,
 πρὸς δὲ καὶ πρὸς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Καπύης Ἐρβιον, πρὸς
 τοὺς πρίγκιπας, ἔτι γε μὴν καὶ πρὸς ἅπαντας τοὺς ἀρχηγούς B
 τῶν Κελτικῶν χωρῶν, δώροις τε μετρίοις τούτους δεξιωσά-
 15 μενος καὶ ὑποσχέσει πολλῶν δωρεῶν καὶ ἀξιομάτων, πρὸς τὴν
 κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἔχθραν ἠρέθιζεν· ὧν οἱ μὲν τῆς πρὸς
 τὸν Ῥομπέρτον φιλίας ἤδη ἀπέστησαν, οἱ δὲ ὑπισχνούντο, εἰ
 πλείονα λάβοιεν. ὑπὲρ πάντας δὲ τούτους τὸν ὄηγα Ἀλαμα-
 νίας γινώσκων δυνάμενον πᾶν ὃ τι καὶ βούλοιο κατὰ τοῦ
 20 Ῥομπέρτου καταπράξασθαι, ἅπαξ καὶ δις γράμματα πρὸς
 αὐτὸν ἐκπέμψας καὶ διὰ μελιχίων λόγων καὶ παντοίων ὑπο-

2. περιφραττομένους FCA et in margine P, περιφυλαττομένους PG.
 τὸν om. G. 3. ἐφόδου πασῶν τῶν παραλίων ἐγκρατῆς A.
 5. παρέξει Ῥωμαίων A. 7. τέως om. A. 9. κατὰ νώτου? 12.
 ἐπίσκοπον A. 18. ἀλαμανίας A, ἀλλεμανίας PG.

rum urbium praefectos et ipsos insularum incolas magnopere per lit-
 teras hortatus est, ne caderent animis neve ignaviter agerent, sed
 vigilarent sobrieque semper se protegerent ac Robertum exspectarent;
 ne primo is impetu maritimis potitus urbibus et ipsis insulis, Ro-
 manorum imperio in posterum negotium facesseret.

10. Haec de Illyrico imperator ita constituit, ac quae tum a
 fronte et ante pedes Roberto erant, bene, ut apparet, munivit. verum
 ne ea quidem, quae a tergo illi posita erant, neglexit. itaque litteras
 primum ad Hermanum, Longibardiae ducem, misit; dein etiam ad
 papam Romanum et Erbium, Capuae archiepiscopum, ad principes prae-
 terea et Gallicarum regionum duces omnes; eosque donis satis magnis
 atque pollicitationibus multarum largitionum dignitatumque sibi con-
 ciliando ad bellum adversus Robertum concitabat; quorum alii ami-
 citiam huic iam renuntiaverunt, alii, si plura acciperent, polliciti sunt.
 prae his autem omnibus cum Alemaniae regem, quidquid vellet,
 contra Robertum perficere posse intelligeret, litteris semel atque
 iterum missis, blandis verbis promissisque omnis generis eum tenta-
 bat; quem ubi non abhorrentem vidit et voluntati suae obsequi pol-

σχέσεων υποποιησάμενος, ἐπεὶ καταπειθῆ τοῦτον ἐγνώκει καὶ
 C τῷ αὐτοῦ ὑπέλξει θελήματι ὑπισχνούμενον, μεθ' ἑτέρων αὐ-
 θις γραμμάτων τὸν Χοιροσφάκτην ἐξέπεμψε τὰδ' ὑπαγορευόν-
 των. “τὰ κατὰ τὴν σὴν μεγαλοδύναμον ἐξουσίαν καλῶς ἔχειν
 καὶ προκόπτειν ἐπὶ τὸ βέλτιον, εὐχῆς ἔργον ἐστὶ τῆ βασιλείᾳ 5
 μου, πανευγενέστατε καὶ τῷ ὄντι Χριστιανικώτατε ἀδελφέ.
 καὶ πῶς γὰρ οὐκ ἐξέσται τῆ τοῦ κράτους ἡμῶν θεοσεβείᾳ
 ἐπεύχεσθαι σοὶ τὰ κρείττω τε καὶ λυσιτελέστερα, τὴν ἐν σοὶ
 καταμαθούσῃ θεοσέβειαν; ἢ γὰρ πρὸς τὴν ἡμετέραν βασιλείαν
 ἀδελφικὴ σου αὐτῆ ῥοπῆ καὶ διάθεσις καὶ ὁ μετὰ τοῦ κα- 10
 κομηγάνου ἀνδρὸς συμφωνηθεὶς ἀναδεχθῆναί σοι κάματος,
 D ἵνα τὸν παλαμναῖον καὶ ἀλιτήριον καὶ τοῦ θεοῦ πολέμιον καὶ
 τῶν Χριστιανῶν ἀξίως μετέλθῃς τῆς κακοφροσύνης αὐτοῦ,
 πολλὴν σου τὴν ἀγαθοθέλειαν τῆς ψυχῆς διαδείκνυσι, καὶ τὸ
 ἔργον τοῦτο φανερὰν τὴν πληροφορίαν παρίστησι τοῦ κατὰ 15
 θεόν σου φρονήματος. τὰ δὲ κατὰ τὴν ἡμετέραν βασιλείαν
 τὰ μὲν ἄλλα ἔχει καλῶς, ἐν ἐλαχίστοις δὲ ἀστατεῖ καὶ τα-
 ράττειται τοῖς κατὰ τὸν Ῥομπέρτον κυμαινόμενα. ἀλλ' εἴ τι
 V. 78 δεῖ πιστεύειν τῷ θεῷ καὶ τοῖς ἐκείνου δικαίοις κρίμασι, τα-
 χεῖα ἢ καταστροφὴ τοῦ ἀδικωτάτου τούτου ἀνθρώπου παρέ- 20
 σεται. οὐδὲ γὰρ ἀνέξεται πάντως θεὸς ῥάβδον ἀμαρτωλῶν

1. ἐπεὶ — ὑπισχνούμενον om. CG. 3. χοιροσφάκτην G. τὰ
 ἐξ ὑπαγορευόντων A. 10. σου om. C. αὐτῆ A. μετὰ :
 lege κατὰ. 11. ἀναδειχθῆναι GA. 13. μετέλθῃ G. 14.
 σου A, σοὶ PG. 16. βασιλείαν ἄλλα μὲν ἔχει A. 17. ἐλα-
 χίστῳ A. lege οὐκ ἐν ἐλαχίστοις. 18. εἴ τι G. 20. τούτου add. A.

licentem, aliam rursus ad eum per Choerosphactem misit epistolam, in qua haec scripta erant. “bene se habere praepotentem dominationem tuam et meliore in dies fortuna uti, in votis est maiestati meae, longe nobilissime ac vere Christianissime frater. quidni enim conveniat maiestatis nostrae pietati, meliora et florentiora tibi precari, tua perspecta pietate? nam fraterna haec, qua in maiestatem nostram es, propensio et affectus et quo belli adversus perniciosum istum hominem labores suscepturum te esse animo promisisti, ut ab scelerato atque nefario et dei et Christianorum hoste malignitatis iustas poenas repeteres, magnam probitatem mentis tuae produnt planeque tuam in deum pietatem confirmant. quod ad nostram maiestatem attinet, ea in ceteris quidem bene habet; non minima autem sollicitudine et perturbatione propter Robertum agitur. sed si qua deo et aequis eius iudiciis fides habenda est, celeriter iniustissimi huius hominis pernicies aderit; nec enim concedet omnino deus, virgam peccatorum in sortem suam usque adeo immitti. iam nummorum cen-

κατὰ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐπὶ τοσοῦτον ἐπαφίεσθαι. τὰ
 μέντοι παρὰ τοῦ κράτους ἡμῶν συμφωνηθέντα ἀποσταλῆναι
 τῇ μεγαλοδυνάμῳ σου ἔξουσία, αἱ ἑκατὸν τεσσαράκοντα τέσ-
 5 σαρες χιλιάδες τῶν νομισμάτων καὶ τὰ ἑκατὸν βλαττία, ἀπε-
 σταλήσαν νῦν διὰ τοῦ πρωτοπροέδρου Κωνσταντίνου καὶ κα- P. 94
 τεπάνω τῶν ἀξιωματίων κατὰ τὴν ἀρεσκείαν τοῦ πιστοτάτου
 σου καὶ εὐγενεστάτου κόμητος τοῦ Βουλχάρδου, καὶ τὸ ῥη-
 θέν ποσὸν τῶν ἀποσταλέντων ἀπεπληρώθη διὰ τε εἰργα-
 σμένου ἀργυρίου καὶ Ῥωμανάτου παλαιᾶς ποιότητος. καὶ
 10 τελειουμένου τοῦ ὅρκου παρὰ τῆς εὐγενείας σου, σταλήσου-
 νταί σοι καὶ αἱ ὑπόλοιποι διακόσιοι δεκαῆς χιλιάδες τῶν νο-
 μισμάτων καὶ ἡ ῥόγα τῶν δοθέντων εἴκοσι ἀξιωματίων διὰ
 τοῦ πιστοτάτου τῇ σῇ ἔξουσίᾳ Βαγελάρδου, ὀπηνίκα εἰς Λογ-
 γισβαρδίαν κατέλθης. ὅπως μέντοι ὀφείλει τελεσθῆναι ὁ ὄρ-
 15 κος, προεδηλώθη πάντως τῇ εὐγενείᾳ σου, ἀπαγγελεῖ δ' ἔτι Β
 σαφέστερον καὶ ὁ πρωτοπρόεδρος Κωνσταντῖνος καὶ κατεπάνω,
 ὡς καὶ παρὰ τοῦ κράτους ἡμῶν ἐνταλθεῖς ἕκαστον τῶν κεφα-
 λαίων, ἅπερ μέλλουσι ζητηθῆναι καὶ παρὰ τοῦ γενησομένου
 παρὰ σοῦ ὅρκου βεβαιωθῆναι. ὀπηνίκα γὰρ ἡ συμφωνία
 20 ἀναμεταξὺ τῆς βασιλείας μου καὶ τῶν παρὰ τῆς εὐγενείας σου
 ἀποσταλέντων πρέσβων ἐγένετο, διεμνημονεύθησάν τινα τῶν

1. ἐπὶ τοσοῦτον om. CGA. ἀφίεσθαι P, ἐπαφίεσθαι CGA.
 2. ἀποσταλῆναι πρὸς τὴν εὐγένειάν σου αἱ ἑκατὸν A. 3. τέσ-
 σαρες : πέντε A. 4. ἐστάλησαν A. 5. νῦν om. A. πρω-
 τοέδρου G. 10. τελειωθέντος A. 11. σοι om. A. δια-
 κόσιοι om. CG. δεκαῆς om. A. 14. ὡφειλε G. 18.
 παρὰ : an διὰ?

tum et quadraginta quatuor millia et centum vestes sericas, quae a maiestate nostra dominationi tuae potentissimae mittenda erant ex pacto, missa nunc sunt per Constantinum protoprophedrum et praepositum dignitatibus, iuxta placitum Bulchardi fidissimi tibi et nobilissimi comitis. et dicta quidem summa pecuniae constat argento facto et Romano antiquae qualitatis. ubi autem iusiurandum nobilitas tua praestiterit, etiam reliqua ducenta sedecim millia nummorum et stipendia dignitatum viginti concessarum per Bagelardum dominationi tuae fidelissimum mittentur tibi, simulac in Longibardiam perveneris. quomodo vero iusiurandum praestandum sit, significatum et antea nobilitati tuae est, et exponet accuratius Constantinus protoprophedrus et praepositus, qui de singulis capitibus, quae expediri et iureiurando a te firmari oportet, mandata a maiestate nostra acceperit. quando enim conventio inter maiestatem meam et missos a nobilitate tua legatos facta est, commemorata sunt capita quaedam maioris momenti, de quibus quoniam se accepisse mandatum negarunt nobi-

ἀναγκαιοτέρων κεφάλαια · ὅτι δὲ περὶ τούτων μὴ ἔχειν πρόσ-
 ταξιν εἶπον οἱ τῆς εὐγενείας σου ἄνθρωποι, κατὰ τοῦτο καὶ
 ἡ βασιλεία μου τὸν ὄρκον αὐτοῖς ἀνήρτησε. τοίνυν καὶ τε-
 λεσθῆτω ὁ ὄρκος παρὰ τῆς εὐγενείας σου, ὡς ὁ πιστὸς σου
 C Ἀλβέρτης ἐνωμότως τῇ βασιλείᾳ μου ἐβεβαίωσε, καὶ ὡς 5
 τὸ ἡμέτερον κράτος κατὰ προσθήκην ἀναγκαιοτέραν αὐτοῦ
 ζητεῖ. ἡ δὲ βραδυτῆς τοῦ πιστοτάτου καὶ εὐγενεστάτου σου
 κόμητος τοῦ Βουλχάρδου γέγονε διὰ τὸ τὴν βασιλείαν μου
 βούλεσθαι τὸν φίλτατόν μου ἀνεψιόν, τὸν υἱὸν τοῦ πανευτυ-
 χεστάτου σεβαστοκράτορος καὶ περιποθήτου αὐταδέλφου τῆς 10
 βασιλείας μου, Θεαθῆναι παρ' αὐτοῦ, ὡς ἂν ἐλθὼν ἀπαγγεῖλη
 σοι τὴν ἐν ἡλικίας ἀπαλῶ καταστάματι βεβηκυῖαν σύνεσιν
 τοῦ παιδός· τὰ γὰρ ἔξω καὶ σωματικὰ δεύτερα τίθεται λό-
 γου ἡ βασιλεία μου, εἰ καὶ ἐν τούτοις πολὺ ἔχει τὸ περιού-
 D σιον. ὡς γὰρ τῇ μεγαλοπόλει ἐνδημήσας ἐθεάσατο τὸ παι- 15
 δίον καὶ ὅσα εἰκὸς ὠμίλησεν, ἀπαγγελεῖ σοι ὁ πρέσβυς σου.
 καὶ ἐπεὶ παιδίον μὲν οὕτω ὁ Θεὸς τῇ βασιλείᾳ μου ἐχαρί-
 σατο, τόπον δὲ μοι γνησίου παιδός ὁ φίλτατος οὗτος ἐπέχει
 ἀδελφιδούς, Θεοῦ εὐδοκοῦντος, οὐδέν ἐστι τὸ κωλύον, ἐνω-
 θῆναι ἡμᾶς δι' αἵματος συγγενικοῦ, καὶ φίλα μὲν ἀλλήλοις 20
 φρονεῖν ὡς Χριστιανοῖς, οἰκειοῦσθαι δὲ καὶ τὰ ἀλλήλων ὡς
 συγγενεῖς, ἵν' ἐντεῦθεν ἕκαστος δι' ἀλλήλων δυναμούμενοι,

3. μου : σου G. αὐτῆς C. 5. Ἀβέρτης CG. ἐβεβαίω-
 σε C, ἐβεβαίωσατο G, ἐβεβαίωσετο P. 7. σου om. A. 9.
 μοι A. 11. ὅς ἐλθὼν A. 13. δεύτερον C. an τοῦ λόγου?
 14. εἰ δὲ καὶ G. 16. πρέσβυς A. 17. παιδίον μὲν οὕτω
 C, παιδίον οὕτω A, οὕτω παιδίον P, οὕτω τὸ παιδίον G.

litatis tuae ministri, etiam maiestas mea propterea sacramentum ipsis distulit. ergo praestetur iusiurandum a nobilitate tua, ut fidelis tuus Albertes maiestati meae iuratus confirmavit, utque maiestas nostra petit ob additamentum satis necessarium. cunctationis ac morae Bulchardi, comitis tui fidelissimi et nobilissimi, ea fuit causa, quod nepotem carissimum, filium sebastocratoris felicissimi, germani maiestatis meae fratris, ab ipso conspici maiestas mea voluit, ut redux nuntiaret tibi firmum ac solers in tenerae aetatis statu pueri ingenium; externa enim et quae ad corpus pertinent, rationi posthabet maiestas mea; quanquam et illis virtutibus admodum excellit; prout narrabit tibi legatus tuus, qui cum in urbe versabatur, vidit puerum atque cum eo, ut res postulabat, confabulatus est. ac quoniam filium quidem deus mihi nondum dedit, hic autem fratris filius suavissimus filii mihi est loco, si deo placuerit, nihil impediet, quominus propinquitate coniungamur, et cum amica, ut Christianos decet, in nos

φοβεροὺς τοῖς ἐναντίοις ὤμεν μετὰ Θεοῦ. τῇ μέντοι εὐγενείᾳ σου νῦν ἀπεστάλησαν δεξιωμαίων ἐνεκεν ἐγκόλπιον χρυσοῦν μετὰ μαργαριταρίων, θήκη διάχρυσος ἔχουσα τμήματα ἔνδον διαφόρων ἁγίων, ὧν ἕκαστος διὰ τοῦ ἐφ' ἑκάστου αὐτῶν ἔντεθέντος χαρτίου γνωρίζεται, κανκίον σαρδωνύχιον καὶ ἐμπότης κρούς, ἀστροπελέκην δεδεμένον μετὰ χρυσαφίου καὶ ὑποβάλαμον. μακρῦναι ὁ θεὸς τὴν ζωὴν σου, πλατύ- P. 95
 ναι τὰ τῆς ἔξουσίας σου ὄρια, καὶ θείῃ σοι πάντας τοὺς ἀντιπίπτοντας εἰς ὄνειδισμόν καὶ εἰς καταπάτημα. εἰρήνη εἴη
 10 τῇ ἔξουσίᾳ σου, καὶ γαλήνης ἥλιος ἐπιλάμψοι πάσῃ τῇ ὑπὸ
 κόῳ σου, καὶ γένοιτό σοι ἅπαντες εἰς ἀφανισμόν οἱ ἐχθροί,
 τῆς ἄνωθεν κραταιᾶς ἰσχύος κατὰ πάντων σοι χαριζομένης V. 79
 τὸ ἄμαχον, τοσοῦτον τὸ ἀληθινὸν αὐτοῦ ὄνομα ἀγαπῶντι καὶ
 κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἐκείνου τὴν χεῖρα ὀπλίζοντι."

15 11. Οὕτω μὲν οὖν τὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν οἰκονομήσας, αὐτὸς πρὸς τὸ κατεπεῖγον καὶ ὑπόγνιον τὸν κίνδυνον ἀπειλοῦν ἠτοιμάζετο, ἐγκαρτερῶν ἔτι τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, B σκοπῶν ὅπως διὰ παντοίας μεθόδου τοῖς εἰς προὔπτον ἐπι-

2. ἀπεστάλη C. 3. μαργάρων C. ἔχουσα ἔνδοθεν τμήματα A. 4. τοῦ C, τῶν P, τὸν G. 5. ἐντεθέντα χάρτην G. lege σαρδωνύχιον cum Ducangio Gloss. I. p. 147. 6. ἀστροπελέκην A. 7. μακρῦναι et πλατῦναι PG, recte A. 8. τῆς om. A. 10. καὶ γαλήνη, ἥλιος PG, alterum A. vid. annotat. 11. ἀφανισμόν C, ὄνειδισμόν PG, ὄνειδισμόν καὶ ἀφάνειαν A. 13. τοσοῦτο G. 16. αὐτὸς om. A. κατεπεῖγων G. ἀπειλοῦν C, ἀπλοῦν PG. 17. ἐγκαρτερῶν : καὶ τῶς ἐν τῇ βασ. τῶν πολ. ἐγκαρτερῶν ἦν καὶ διὰ παντοίας A.

invicem voluntate simus, etiam necessitudinis familiaritas inter nos intercedat, ut alter alterius potentia aucti, terrori deo iuvante simus adversariis. misimus autem nobilitati tuae amicitiae et bonae voluntatis ergo crucem, quae in sinu gestari solet, auream et margaritis ornata, pyxidem auream, in qua sanctorum particulae nonnullorum insunt, quorum cuiusque nomen ex apposita cuique chartula cognoscitur; pateram e sardonyche et poculum crystallinum, astriformem securim aurea ligatam fibula et opobalsamum. prolonget deus vitam tuam, dilatet fines imperii tui afficiatque omnes adversantes opprobrio et pernicie. pax sit dominationi tuae, et tranquillitatis lux universae terrae tibi subditae illucescat, et redigantur omnes hostes tui ad interuersionem, coelesti dei potentia vim tibi contra omnes largiente invictam, quippe qui tantopere verum eius nomen colas et contra hostes illius armis accingere."

11. Ita rebus per Occidentem dispositis, ipse ad ea, quae urgebant praesensque periculum intentabant, sese paravit, in urbe etiam tum degens, dispexitque, qua ratione hostibus iamiam immi-

κειμένοις ἐχθροῖς ἀντικατασταίῃ. καὶ ἐπεὶ, ὡς ὁ λόγος φθασας ἐδήλωσε, τοὺς μὲν ἀθρευτάτους Τούρκους περὶ τὴν Προποντίδα ἑώρα ἐνδιατρίβοντας, τοῦ Σολυμᾶ τῆς ἐφίας ἀπάσης ἐξουσιάζοντος καὶ περὶ τὴν Νίκαιαν ἀυλιζομένου (οὗ καὶ σουλτανίκιον ἦν, ὅπερ ἂν ἡμεῖς βασιλείον ὀνομάσαιμεν,) καὶ 5 προνομᾶς συνεχῶς ἀποστελλόντος καὶ ληϊζομένου ἅπαντα τὰ τε περὶ τὴν Βιθυνίαν διακειμένα καὶ Θυνίαν, καὶ μέχρις αὐτῆς Βοσπόρου τῆς νῦν καλουμένης Δαμάλεως ἱππηλασίας καὶ ἐπιδρομᾶς ποιουμένους καὶ λείαν πολλὴν ἀφαιρουμένους καὶ μονονονῦ ὑπεράλλεσθαι καὶ αὐτῆς ἐπιχειροῦντας τῆς 10 θαλάττης· οὗς οἱ Βυζάντιοι ὀρῶντες ἀφόβως πάντῃ ἐνδιατρίβοντας ἐν τοῖς περὶ τὰς ἀκτᾶς διακειμένοις πολιχνίοις καὶ ἱεροῖς τεμένεσι, μὴ τινος ἐκεῖθεν αὐτοὺς ἀπελαύνοντος, ἔντρομοι διὰ παντὸς ὄντες, διηποροῦντο ὅτι δεῖ διαπράξασθαι ταῦτα ὀρῶν ὁ βασιλεύς, πολλοῖς κυμαινόμενος λογισμοῖς καὶ 15 πολλὰς λαμβάνων μεταβολὰς καὶ τροπὰς, τοῦ κρατήσαντος γίνεται λογισμοῦ καί, ὡς ἐνόν, ἔργου εἴχετο. ἀφ' ὧν οὖν ἐξ ὑπογυίου συνειλοχῶς ἦν Ῥωμαίων ἀνδρῶν καὶ τινῶν ἀπὸ τοῦ Χώματος ὠρημένων δεκάρχας προχειρισάμενος καὶ ἐν Δάκατιοῖς ἐνθήμενος, τοὺς μὲν ψιλούς τόξα καὶ ἀσπίδα φέρον- 20 τας μόνον, τοὺς δὲ καὶ ἄλλως θωρηξασθαι εἰδότας κόρυσί τε

4. οὗ γὰρ G. 5. σουλτανική G. 6. πρὸς νομᾶς G. τὰ om. G. 7. Θυνίαν C. 9. δὲ καὶ ἐπιδρομᾶς G. ἀφαιρούμενοι C. 10. ἐπισχυροῦντας P, ἐπιχειροῦντας CG. 11. θαλάσσης C. 13. αὐτοῖς G. ἔντρομοι — διηποροῦντο om. G. 16. κρατίστου G. 21. εἰωθότας conl. Diesterwegius. vid. annotat.

mentibus resisteret. cumque, ut supra narravimus, Turcas videret impiissimos circa Propontidem commorari, Solyma, qui Orienti toti imperitabat, Nicaeae habitante (ubi etiam sultanicum erat, quod nos palatium diceremus,) et praedatores quotidie immittente et omnes circa Bithyniam Thyniamque regiones depredante, atque etiam usque ad ipsum Bosphorum, quae Damalis nunc vocatur, incursiones illos facere praedamque multam agere et tantum non ipsum traicere mare: quos cum Byzantii sine ullo metu in oppidulis circa litora situs et in sacris templis morari animadverterent, nemine inde eos pellente, terrore indesinenter percussi, quid consilii caperent non habebant; — haec igitur imperator videns, postquam multa cum animo agitavit sententiamque saepe mutavit, tandem consilium, quod optimum videbatur, secutus, quam poterat celeriter rem aggressus est. ex iis igitur, quos subito conscripserat Romanos et Chomate oriundos, decuriones delegit navibusque imposuit, alios leviter armatos arcu duntaxat et clypeo, alios etiam galeis clypeisque et ha-

καὶ ἀσπίσι καὶ δόρυσι, νυξὶ περὶ τὰς ἀκτὰς καὶ τοὺς ἀγρια-
 λουὺς ἐρχομένους λάθρα ἐξάλλεσθαι τε καὶ τοῖς ἀθέοις εἰσπί-
 πτειν ἐκέλευσεν, εἶγε κατανοοῖεν μὴ πολλαπλοῦς τῆς αὐτῶν
 ποσότητος ἐκείνους εἶναι, καὶ εὐθὺς παλινοστεῖν ἕκαστος ὅθεν
 5 ἐξῆι. ἀπειροπολέμους δὲ πάντῃ γινώσκων αὐτούς, ἐπέσκη-
 πτεν ἀψοφητὴ τὴν εἰρεσίαν τοῖς ἐρέταις παραγγέλλειν ποιεῖ-
 σθαι, φυλαττομένους ἅμα καὶ ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ῥωγμαῖς τῶν
 πετρῶν λοχόντων βαρβάρων. τούτων γοῦν ἐπὶ τισιν ἡμέραις
 οὕτω τελουμένων, κατ' ὀλίγων τῶν περὶ τὴν θάλατταν χωρίων P. 96
 10 ἀνωτέρω ἐχώρουν οἱ βάρβαροι. ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ μεμαθη-
 κώς, τοῖς ἀποσταλεῖσι παρεκελεύετο καταλαβεῖν, ἅπερ ἐκεῖ-
 νοὶ πρώην κατεῖχον πολίχνια καὶ οἰκοδομηματα, καὶ εἴσω
 τούτων διανυκτερεύειν· περὶ δὲ τὰς ἡλιακὰς ἀγῆας, ὀπηγίκα
 χορταγωγίας χάριν ἢ τινος καὶ ἐτέρας χρείας τοῖς ὑπεναντίοις
 15 ἄμβαινει ἐξιέναι, ἀθρόον αὐτοῖς ἐπιτίθεσθαι, καὶ εἴ τι κατ'
 αὐτῶν δυνηθεῖεν, ἀρκεῖσθαι τούτῳ, κὰν μικρὸν ᾗ, καὶ μὴ Β
 πλεῖον ζητοῦντας παρακινδυνεύειν καὶ θάρσος τοῖς ἐχθροῖς ἐν-
 τεῦθεν διδόναι, ἀλλ' εὐθὺς ὑποστρέφειν καὶ εἴσω τῶν φρουρίων
 γίνεσθαι. οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ πορρωτέρω αὐθις οἱ βάρ-
 20 βαροι ἐγίνοντο, ὥστε ἀποθαρρῆσαι τὸν αὐτοκράτορα τοῖς
 τέως πεζοῖς καὶ ἰππασίαις κελεῦσαι καὶ δόρυ κινεῖν καὶ
 πολλοὺς διαύλους ἰππασίας κατὰ τῶν ἐναντίων ποιεῖν, οὐκέτι V. 80

2. τοῖς add. G.
 voluit ῥωγμαῖς.

3. κατανοοῖεν P, recte G.

7. ῥωγμαῖς C,

15. συμβαίνει CG.

9. lege κατ' ὀλίγον.

10. ἀνωτέρων C.

20. fortasse ἀποθαρρῆσαντα.

stis instrui solitos; eosque noctu ad littora accedere, clam de navi-
 bus exsilire barbarosque invadere iussit, si quando illos non multo
 maiore, quam ipsi, numero esse cernerent, et statim regredi, unde
 quisque exisset. verum cum eos rei bellicae plane imperitos novis-
 set, praecepit, ut nautas quam minimo strepitu remigare iuberent,
 simulque ab insidiis barbarorum in rupibus subsidentium sibi cave-
 rent. id ubi per dies aliquot ita factum esset, paulatim barbari ex
 maritimis locis in interiora recedebant. quo imperator cognito, iis,
 quos miserat, praecepit, oppidula et aedificia, quae illi ante ob-
 tinuissent, occuparent in iisque pernoctarent; primo autem mane,
 quo tempore commeatus vel alius rei causa prodire hostes solerent,
 cuncti aggredierentur, et si quid profecissent, eo, licet exiguo, con-
 tenti essent, nec, dum maiora concupiscerent, in periculum incide-
 rent et hostibus animos redderent; sed illico cederent atque in arces
 sese reciperent. non ita multo post etiam ulterius barbari recesser-
 runt; qua re confirmatus imperator animo, suos huc usque pedites
 etiam equitare iussit et hastam vibrare, saepiusque repetitis incur-

ἐν νυκτὶ οὐδὲ λάθρα ἐμπίπτουσιν, ἀλλὰ καὶ ἡμέρας ἄρτι
 ἀνυαζούσης. καὶ οἱ τέως δεκάρχαι πεντηκοντάρχαι γεγόνασιν,
 C καὶ οἱ πεζοὶ οἱ καὶ νυκτὸς μετὰ δέους πολλοῦ τοῖς ἐναντίοις μα-
 χόμενοι, ἑωθινοὶ αὐτοῖς ἐπετίθεντο, καὶ ἡλίου ἐς μεσουράνημα
 φθάνοντος μετὰ θάρσους λαμπροῦς ξυνίστων πολέμους. οὐ- 5
 τως οὖν τοῖς μὲν εἰς τοῦπίσω προὔχῳρει τὰ πράγματα, τῇ
 δὲ Ῥωμαίων ἀρχῇ ἀναλάμπειν κατὰ μικρὸν τὸν ὑποτυφόμε-
 νον τῆς ἐξουσίας σπινθῆρα συνέβαινε. οὐ γὰρ ἀπὸ τῆς
 Βοσπόρου μόνον καὶ τῶν τῇ θαλάττῃ παρακειμένων χωρίων
 ὁ Κομνηνὸς αὐτοῦς πόρρω που μάλα ἀπήλασεν, ἀλλὰ καὶ 10
 τῶν περὶ Βιθυνίαν καὶ Θυνίαν ἅπασαν καὶ τῶν τῆς Νικο-
 D μῆδους ὀρίων ἐκδιώξας, τὰ περὶ εἰρήνην ἀνέπεισε τὸν σουλ-
 τάνον μάλα θερμοῶς ἐξαιτεῖσθαι. ὡς δὲ τὴν ἀκατάσχετον
 τοῦ Ῥομπέρτου ὄρμην ἐκ πολλῶν ἐβεβαίωτο, καὶ ὡς ἀπει-
 ροπληθεῖς συναγροχῶς δυνάμεις ἤδη πρὸς τὴν ἡῖονα τῆς Λογ- 15
 γιβαρδίας ἐγγίξειν ἐπείγεται, ἄσμενος τὸν περὶ εἰρήνης δέ-
 χεται λόγον. εἰ γὰρ μηδὲ τὸν Ἡρακλέα πρὸς δύο μάχεσθαι
 ἐνῆν, ὡς ὁ παροιμιώδης αἰνίττεται λόγος, πολλῶ μᾶλλον νέον
 ἀρχηγὸν νεωστὶ διεφθορίας ἐπιδραξάμενον ἤδη ἀρχῆς, κατὰ
 μικρὸν μὲν πρὸ πολλοῦ φθινούσης, εἰς τοῦσχατον δὲ ἤδη 20
 ἔλληλακνίας, μὴ δυνάμεις, μὴ χρήματα κεκτημένον· προπέ-
 ποτο γὰρ ἅπαντα ἐν μηδενὶ χρησίμῳ καταναλωθέντα. ἔνθεν

4. ἐς om. G. μεσουράνημα P, μεσουράνισμα CG. 5. συν-
 ιστων C, ξυνίστων PG. 7. τὸν G, τὸ P. 11. Θυνίαν C.
 20. δ' G.

sionibus hostem lacescere; nec id amplius noctu et furtim, sed ipsa
 iam luce. ac decuriones qui hucusque erant, quinquaginta mili-
 tum ductores fiebant, et pedites, qui noctu non sine magno pa-
 vore cum hostibus pugnaverant, mane adorti, ubi sol medium ob-
 tinuit coelum, fortiter cum iis acerrimeque dimicabant. sic illo-
 rum res retro se tulit, Romano autem imperio, ut sopita potentiae
 scintilla paullatim exardesceret, contigit. non enim a Bosporo so-
 lum et maritimis regionibus procul eos depulit Alexius, verum etiam
 Bithynia Thyniaque universa atque Nicomediae finibus cum Turcas
 eiecisset, sultanum eo adegit, ut pacem instanter peteret. iam cum de
 vehementissimo Roberti impetu a multis certior factus esset eumque,
 immensis copiis contractis, iam in Longibardiae littus contendere, li-
 benter pacis condiciones accepit. nam ne Hercules quidem adversus
 duos, ut in proverbio est, certare potuit, nedum iuvenis imperator,
 qui vix susceperat imperium rei publicae, quae cum paullatim pridem
 imminuta esset, in ultimo iam discrimine erat, et copiis et pecuniis
 deficientibus: absumpta enim omnia erant sine ulla utilitate publica. id

τοι καὶ τοὺς Τούρκους διὰ παντοίας μεθοδου τῆς τε Δαμά-Ρ. 97
λειως καὶ τῶν περὶ αὐτὴν παραλίων τόπων ἐκδιώξας, ἅμα δὲ
καὶ δώροισι δεξιωσάμενος, ἐξεβιάζετο εἰς εἰρηρικὰς ἀπονεῦσαι
σπονδάς, καὶ ὄρον αὐτοῖς τὸν καλούμενον Δράκοντα ποταμὸν
5 δεδωκώς, μὴ ὑπερβαίνειν ὅλως αὐτοῦ, μήτε ποτὲ πρὸς τὰ
ὄρια Βιθυνῶν ἐξορμαῖν ἔπεισεν.

12. Οὕτω μὲν οὖν τὰ περὶ τὴν ἔσω κατηύναστο. κατα-
λαβὼν δὲ τὸ Δυρράχιον ὁ Παλαιολόγος, ταχυδρόμον ἀποστείλας
τὰ περὶ τοῦ Μονομαχάτου ἐδήλου, ὅτι τὰ περὶ τὴν ἐκείνου
10 ἄφιξιν μεμαθηκώς, σπουδαίως πρὸς τε τὸν Βοδῖνον καὶ τὸν
Μιχαηλᾶν προσεληλύθει. ἐδεδίει γὰρ διὰ τὸ μὴ ὑπακοῦσαι, Β
ἀλλὰ κενὸν ἀποπέμψαι, ὃν πρὸ τοῦ τὴν μελετωμένην ἀπο-
στασίαν εἰς φῶς ἀγαγεῖν ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος πρὸς αὐτὸν
ἀποπεπόμφει γραμματοκομιστήν, χρήματα δι' αὐτοῦ αἰτούμε-
15 νος, κἂν ὁ βασιλεὺς μηδὲν κατ' αὐτοῦ ἐναντίον διανοεῖτο, εἰ
μὴ τὴν τῆς ἀρχῆς παράλυσιν διὰ τὴν ἤδη ὄηθεῖσαν αἰτίαν.
διαγνοὺς δὲ τὰ κατὰ τὸν Μονομαχάτον ὁ αὐτοκράτωρ, χρυσό-
βουλλον λόγον πρὸς αὐτὸν ἐξαποστέλλει, πᾶσαν ἀφροντισίαν
αὐτῷ παρέχων· ὃν ἐν χερσὶν ἐκεῖνος λαβὼν παλινδρομεῖ πρὸς
20 τὰ βασίλεια. ὁ δὲ Ῥομπέρτος εἰς Ὑδροῦντα παραγενόμενος C
καὶ τὴν ἅπασαν αὐτοῦ ἐξουσίαν καὶ αὐτῆς δὴ τῆς Λογγιβαρ-
δίας τῷ υἱῷ αὐτοῦ Ῥογέρη ἀναθέμενος, ἐκεῖθεν ἐξελθὼν, τὸν

2. δὲ add. A.	3. ἐξεβιάζετο CG, ἐξεβιάσατο P, κατηνάγκασε A.
5. αὐτοῦ ὅλως A.	7. οὖν om. A. παρὰ A. ἔωαν A.
10. σπουδαίως G.	10. Βοδῖνον CG. καὶ οἷα. P. 17. χρυ-
σοβούλλου G.
18. ἀφροντησίαν G.	20. Ὑδροῦντα CA. 21.
τῆς om. G. Λογγοβαρδίας P. 22. ἐκεῖθεν : πέραν A.

eum compulit, ut postquam Turcas variis modis Damali et locis cir-
ca maritimis eiecit, eosdemque insuper largitione devinxit, propensiore
ad pacem animo esset. terminum iis Dracontem quem appellant flu-
vium concessit, quem ne traicerent, neve in Bithyniorum fines ir-
rumperent, pactus est.

12. Ita res Orientis compositae sunt. at Palaeologus ubi Dyrrha-
chium pervenit, cursore misso, Alexio significat, Monomachatum,
audita Palaeologi profectio, celeriter ad Bodinum et Michaelam se
recepisse. nam in metu erat, propterea quod non obtemperaverat,
sed, quem ante factam rebellionem imperator Alexius cum litteris
miserat nuntium pecuniam rogatum, vacuum dimiserat. quanquam
nihil in eum gravius imperator decreverat, nisi quod magistratum
erat abrogaturus propter causam, quam dixi. cum haec de Monoma-
chato audivisset imperator, bullam ad ipsum auteam misit, qua ple-
nam ipsi securitatem dedit. qua ille accepta, reversus in aulam est.
sed Robertus, postquam Hydruntem pervenit, et omnem suam ditio-

λιμένα τοῦ Βρεντησιῦ κατέλαβε, καὶ κεῖσε τὴν τοῦ Παλαιολόγου εἰς τὸ Δυρράχιον ἔλευσιν μεμαθηκώς, παραχρῆμα ἐν V. 81 τοῖς μείζοσι τῶν πλοίων πύργους δειμάμενος διὰ ξύλων, διὰ βύρσης τούτους περιέστειλε. καὶ πάντα τὰ πρὸς τειχομαχίαν ἐπιτήδεια ἐν ταῖς ναυσὶν εἰσαγαγὼν σπουδαίως, εἰς τε τοῖς 5 δρόμωνας ἵππους τε καὶ ἐνόπλους ἵππείας εἰσελάσας, καὶ πάντοθεν τὰ πρὸς πόλεμον ὀξέως μάλα ἐξαρτήσας, διαπερῶν ἠπείγετο. ἐσκόπει γάρ, ὀπηρῖκα τὸ Δυρράχιον καταλάβη, περιζῶσαι τοῦτο διὰ τῶν ἐλεπόλεων ἀπὸ τε θαλάττης καὶ ἠπείρου, ἵν' ἅμα μὲν καταπλήξῃ τοὺς ἐντός, ἅμα δὲ καὶ 10 πανταχόθεν περιστοιχίσας αὐτούς, ἐξ ἐφόδου τὴν πόλιν αἰρήσεται. θόρυβος τοίνυν ἐντεῦθεν τοὺς τε νησιώτας καὶ τοὺς περὶ τὴν ἡῖονα τοῦ Δυρραχίου ταῦτα μεμαθηκότες κατέσχε πολὺς. ἐπεὶ δὲ κατὰ γνώμην αὐτῶ πάντα ἤδη τετέλεσται, λύσας τὰ προμνήσια, τοὺς τε δρόμωνας καὶ τὰς τριήρεις 15 νῆας καὶ μονήρεις κατὰ τὴν τῶν ναυτικῶν ἐμπειρίαν εἰς ποP. 98 λέμου σχῆμα διατυπώσας, σὺν εὐταξίᾳ τοῦ πλοῦς ἀπεπειρῶτο. οὐρίου δὲ τυχῶν πνεύματος, τὴν κατὰ τὸν Αὐλῶνα περῖαν κατέλαβε, καὶ τὴν ἡῖονα παραπλέων, ἀπῆλθε μέχρι Βοθρεντοῦ. καὶ κεῖσε ἐνωθεὶς μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Βαϊ- 20 μούντου τοῦ προφθάσαντος περῶσαι καὶ τὸν Αὐλῶνα ἐξ ἐφ-

1. Βρεντησιῦ GA, Βροντησιῦ C, Βρεντεσιῦ P. 7. lege ἐξαρτύσας. 10. δὲ om. G. 11. περιστοιχίσας C, περιστοιχίσας PG. 14. γνώμην : νοῦν A. τὰ πάντα A. ἤδη om. PG, add. CA. 17. ἀταξία CG. 18. δὲ : τε A. 19. ἡῖονα A. διαπλέων G. ἀπῆλθε μέχρι A, ἀπῆλθεν μέχρι C, ἀπῆλθεν ἐν μέχρι PG. 20. βοθρεντοῦ A. βαϊμούντου GA hic et infra. 21. τοῦ add. G.

nem atque adeo ipsam Longibardiam Rogerio filio commisit, inde solvens Brundusi portum occupavit; ubi audito Palaeologum Dyrrhachium advenisse, in maioribus statim navigiis turres aedificari ligneas iussit, quas corio contexit. omnibusque, quibus ad oppugnandum opus est, in naves diligenter comportatis, equis equitibusque armatis in dromones impositis, rebusque ceteris ad bellum undecunque summa industria paratis, traicere properabat. in animo enim erat, si Dyrrhachium pervenisset, machinis urbem terra marique circumdare, ut percussis qui intus essent et omni ex parte inclusis, primo impetu urbem caperet. hinc et insulani et qui Dyrrhachii littus incolebant, cum nuntium illum accepissent, in summa trepidatione erant. Robertus, omnibus iam ex sententia confectis, ancoras solvit, ac dromonibus et triremibus uniremibusque rerum nauticarum usu in belli speciem ornatis, ordine expeditionem ingressus est. ventum nactus secundum, adversae ad Aulonem ripae appulit, indeque oram legens Buthrotum

δου κατασχεῖν, διχῆ τὸ ἅπαν διελὼν στρατεύμα, τὸ μὲν
 αὐτὸς κατεῖχε, διὰ θαλάττης τὸν ἀπόπλουν ὡς πρὸς τὸ
 Δυρράχιον ἐθέλων ποιήσασθαι, τοῦ δὲ τὸν Βαῖμουῖνον ἄρ-
 χεῖν ἐπέτρεψε, διὰ ξηρᾶς μέλλοντα πρὸς τὸ Δυρράχιον ὁδεῦ- B
 5σαι. καὶ δὴ τὴν Κορυφὴν διελθὼν καὶ πρὸς τὸ Δυρράχιον
 ἀποκλίνας, κατὰ τὸ ἀκρωτήριον Γλωῖσσαν καλούμενον μεγίστῳ
 κλύδωνι αἴφνης περιπεπτώκει. νιφετὸς γὰρ πολὺς καὶ ἄνε-
 μοι τῶν ὄρῳν κινηθέντες τὴν θάλατταν σφοδρῶς συνετάρα-
 τον. κἀντεῦθεν ἠγείρετό τε τὰ κύματα καὶ ἐπωρύετο, αἶ τε
 10 κῶπαι τῶν προσκώπων καθημένων ἐθραύοντο, τὰ δ' ἰστία
 διαβιβρώσκοντες ἦσαν οἱ ἄνεμοι, αἶ δὲ κεραῖαι συνθλώμεναι
 κατὰ τοῦ καταστρώματος ἐπιπτον, καὶ αὐτανδρα ἤδη τὰ σκάφη
 κατεποντίζοντο, κἀν θέρους ὥρα ἦν, τοῦ ἡλίου τὸν καρκῆνον C
 ἤδη παρελθόντος καὶ πρὸς τὸν λέοντα ἐπειγομένου, ὅποτε καὶ
 15 τὴν τοῦ κυνὸς ἐπιτολὴν εἶναί φασιν. ἐταράττοντο οὖν ἅπαν-
 τες ἐξαπορούμενοι, καὶ οὐκ εἶχον ὅ τι καὶ δράσαιεν, πολεμίοις
 τοιούτοις ἀντικαθίστασθαι μὴ δυνάμενοι. θροῦς δὲ ἐπῆρτο
 πολὺς, ὤμοζον, ἐποτνιῶντο, ἐθεοκλύτον θεὸν σωτήρα ἐπι-
 καλούμενοι, καὶ τὴν ἠπειρον θεάσασθαι ἐπηύχοντο. ὁ δὲ κλύ-
 20 δων τέως οὐκ ἐνεδίδου, μνηνόντος ὡσπερ τοῦ θεοῦ πρὸς τὸ
 τοῦ Ῥομπέρτου ἀκάθεκτον καὶ ὑπέρογκον φρύαγμα καὶ τὸ D

4. ἐπέτρεψε A, ἐπέτρεψεν PG. 5. δὴ om. G. 10. καθη-
 μένων A, καθιέντων PG. 11. οἶ om. G. 12.
 καταστρώματος : στρατεύματος A. 15. γοῦν A. 17. δ' P,
 δὲ GA. 18. ὤμοζον PG, recte A. ἐθεοκλύτον C, ἐθεο-
 κλήτον PGA. θεὸν καὶ σωτήρα G. 19. ηὔχοντο A.

pervenit. ubi adiuncto sibi Boëmundo filio, qui prius traiecerat eâ
 Aulonem primo impetu ceperat, in duas partes universas copias di-
 visit, quarum alteram ipse duxit, mari Dyrrhachium navigaturus,
 alteri alium Boëmundum praefecit, qui terrestri itinere Dyrrhachium
 proficisceretur. iamque Corcyram praetervectus ad Dyrrhachium tenebat,
 cum circa promontorium, quod Glossa dicitur, procella eum maxima
 oppressit. tempestas enim nivalis et venti ex montibus perflantes mare
 vehementer turbabant. dum fluctus cientur et immane sonant, remi
 franguntur, cessante remige; discernuntur vela vi ventorum; anten-
 nae fractae in foros cadunt, et cum ipsis hominibus iam navigia
 merguntur; quanquam aestivum tempus erat, sole post cancrum su-
 peratum ad leonem festinante, quod caniculae exorientis tempus
 esse aiunt. gravis igitur perturbatio invasit omnes, nec quid agerent
 habebant; nam talibus hostibus resistere non poterant. clamorem quis-
 que tollere, lamentari, miseros se appellare, deum invocare salva-
 torem, et ut terram conspicerent, vota facere. nec tamen remisit tunc
 tempestas, irascente quasi deo propter impotentem et immodicam

τέλος ἐκ πρώτης ἀφειρηθείας οὐκ εὐτυχὲς παραδεικνύοντος ἤδη. τὰ μὲν οὖν τῶν πλοίων σὺν αὐτοῖς πλωτῆρσι κατεποντίσθη, τὰ δὲ ταῖς ἀκταῖς προσαραχθέντα συνεθλάσθη. τῶν δὲ περιστελλουσῶν τοὺς πύργους βυρσῶν ὑπὸ τοῦ ἕτεοῦ χαλαρωτέρων γεγωνιῶν, οἳ τε ἤλοι τῶν οἰκείων τόπων ἐξέστησαν, 5

V. 82 καὶ τὸ ἐντεῦθεν αἱ βύρσαι βάρως εἰληφνῦναι τοὺς ξυλίλους ἐκείνους πύργους ταχὺ περιέτρεψαν, καὶ καταρραγέντες τὰς ναῦς κατέδυσαν. τὸ δέ γε σκάφος, ἐν ᾧ ὁ Ῥομπέρτος ἐνῆν, ἡμίθραυστον γεγονὸς μόγις διεσώθη· διεσώθησαν δὲ καὶ τινες τῶν ὀλκάδων σὺν τοῖς πλωτῆρσι παραδόξως. πολλοὺς μὲν 10

P. 99 οὖν ἡ θάλαττα ἀποπτύσασα, οὐκ ὀλίγα δὲ βαλάντια καὶ ἄλλ' ἄττα ἐξ ὧν τὸ ναυτικὸν τοῦ Ῥομπέρτου συνεπεφέρετο, περὶ τὴν ψάμμον κατέστρωσε. τοὺς μέντοι νεκροὺς οἱ σωθέντες περιστέλλοντες ἔθαπτον, κἀντεῦθεν πολλῆς τῆς ἐκ τούτων δυσωδίας ἐμπύπλαντο. οὐ γὰρ ἐνῆν αὐτοῖς τοσοῦτους ῥαδίως ἐνσοριάσαι. 15 τῶν οὖν ἐδοδίμων ἀπάντων ἀφανισθέντων, τάχα ἂν καὶ ὑπὸ λιμοῦ διεφθάρησαν οἱ τέως σωθέντες, εἰ μὴ τὰ λήϊα πάντα καὶ οἱ ἀγροὶ καὶ οἱ κῆποι τοῖς καρποῖς ἔβριθον. συνετὰ μὲν οὖν ταῦτα ἦσαν πᾶσι τοῖς φρονοῦσιν ὀρθῶς, τὸν δὲ Ῥομπέρτον οὐδὲν τῶν γεγονότων ἐφόβει, ἀκαταπτοήτως ἔχοντα καὶ 20

4. ἀπὸ GA. 5. τόπων : ἁρμογιῶν A. 8. γε om. A. 9. διεσώθησαν A, ἐσώθησαν PG. 11. οὖν om. A. θάλαττα C, θάλασσα PGA. ἀποπτύουσα CG, ἀποπτύσασα PA. ἄλλα τὰ libri, correxi. 12. κατέστρωσε περὶ τὴν ψάμμον G. 13. περιστέλλοντες ἔθαπτον A. 15. ἐπίπλαντο A. lege ἐνεπίπλαντο. ἐνσοριάσαι PG, recte CA. 16. ἐδοδίμων P. πάντων A. τάχ' ἂν A. καὶ om. G. 19. πᾶσι add. CA.

Roberti insolentiam, et exitum ipso principio non felicem fore iam significante. navium aliae cum ipsis vectoribus mari hauriebantur, aliae littori illisae frangebantur. coriis autem, quae turres tegebant, magis magisque imbre laxatis, clavi locis suis excidebant, et coria, iam pondus nacta, facile evertabant ligneas istas turres; quarum ruina naves ipsae submersae sunt. navigium, quo Robertus vehebatur, semifractum vix servatum est; servatae quoque sunt onerariae aliquot naves cum vectoribus praeter expectationem. multos mare eiecit, nec pauca marsupia et alia quaedam de iis, quae classarii secum attulerant, in littore sparsit. mortuos rite sepelierunt, qui servati erant; quod dum faciunt, multo cadaverum foetore implebantur; neque enim celeriter tanto numero humari poterant. cum autem commeatu omnis mari absumtus esset, non multum abfuit, quin etiam superstitibus fame perirent, nisi segetes omnes et agri et horti frugibus onusti fuissent. hoc infortunium quid significaret, facile omnes, qui saperent, intelligebant; at Robertum nihil eorum, quae acciderant,

εἰς τοσοῦτον, οἶμαι, τὴν ζωὴν ἑαυτῷ διαρκέσαι ἐπευχόμενον, ἐφ' ὅσον πρὸς οὓς ἐθέλει μάχεσθαι δύναιτο ἄν. ἔνθεν τοὶ καὶ τοῦ προκειμένου σκοποῦ τῶν γεγονότων οὐδὲν ἀπεῖρξεν αὐτόν. ἀλλὰ μετὰ τῶν περισωθέντων (ἦσαν γὰρ τινες οἱ 5 θεοῦ ἀμάχῳ δυνάμει τοῦ κινδύνου ῥυσθέντες) ἑβδόμην ἡμέραν εἰς τὴν Γλαβινίτζαν ἐγκατεθήσασα, ἐφ' ᾗ αὐτὸν ἀνακτίσασθαι, διαναπαῦσαι δὲ καὶ τοὺς ἐκ τοῦ κλύδωνος τῆς θαλάττης διασωθέντας, φθάσαι δὲ καὶ τοὺς εἰς τὸ Βρεντήσιον καταλειφθέντας καὶ μὴν καὶ τοὺς ἄλλοθεν προσδοκω- C
10 μένους διὰ στόλον καταλαβεῖν, τοὺς τε πρὸ μικροῦ φθάσαντας διὰ τῆς ἡπείρου διαπεραιωθῆναι ἰππέας ἐνόπλους καὶ πεζοὺς καὶ τὸ ψιλὸν τῆς αὐτοῦ δυνάμεως, ἅπαντας συναγροχῶς διὰ τε τῆς ἑξοῦς καὶ τῆς θαλάσσης, τὸ Ἰλλυρικὸν πεδίου κατέλαβε μετὰ πασῶν τῶν αὐτοῦ δυνάμεων. συνῆν 15 δὲ αὐτῷ καὶ ὁ ταῦτά μοι διηγούμενος Λατίνος, ὡς ἔλεγε, πρέσβυς τοῦ ἐπισκόπου Βαρέως πρὸς τὸν Ῥομπέρτον ἀποσταλεῖς, καὶ ὡς διεβεβαιοῦτο, σὺν τῷ Ῥομπέρτῳ τὴν τοιαύτην διέτριβε πεδιάδα. καὶ δὴ ἐντὸς τῶν ἐρειπωθέντων τειχῶν D τῆς πάλαι καλουμένης πόλεως Ἐπιδάμνου καλύβας ἐπήγγυ- 20 το, ἰλαδὸν τὰς δυνάμεις κατατιθέμενοι. ἐν ᾗ βασιλεὺς ποτε Ἡπειρώτης Πύρρος Ταραντίνοις ἐνωθεὶς Ῥωμαίοις ἐν Ἀπουλίᾳ καρτερόν τὸν πόλεμον συνεστήσατο· καὶ ἀνδροκτασίας

3. τῶν γεγονότων om. P.

PG.

add. A.

18. ἐρειπωθέντων A.

4. περισωθέντων A, σωθέντων

21. Ταραντίνος C.

22. τὸν

perterrificabat, cum impavido esset animo et eatenus, opinor, vitam sibi superesse precaretur, ut, contra quos vellet, pugnare posset. itaque a consilio nihil eorum, quae acciderant, eum deterrebat; sed cum iis, qui supererant, (nonnulla enim pars erat divina potentia periculo erepta,) Glabinitzae substitit dies septem, ut se suosque, qui ex tempestate elapsi erant, quiete reficeret; praeterea ut et ii, quos Brundusii reliquerat et quos aliunde classe adventuros exspectabat, et qui paulo ante terrestri itinere Buthroto profecti erant equites armati ac pedites levisque armaturae milites, adventarent. quibus collectis terra marique omnibus, Illyricum agrum cum universa copiarum vi occupavit. una cum eo erat quoque, qui haec mihi narravit, Latinus, episcopi Barensis, ut aiebat, ad Robertum legatus, qui se apud Robertum per expeditionis illius tempus commoratum affirmavit. atque intra diruta moenia urbis, quae Epidamnus olim dicebatur, tabernacula collocarunt, copiis catervatim dispositis. in qua urbe qui regnavit quondam Pyrrhus Epirota, ubi societatem cum Tarentinis iniit, grave contra Romanos in Apulia bellum suscepit. cumque magna

ἐντεῦθεν πολλῆς γεγωνίας, ὡς ἄρδην ἅπαντας ξίφους παρα-
νάλωμα γεγονέναι, ἄοικος πάντη καταλέλειπται. ἐν ὑστέροις
δὲ χρόνοις, ὡς Ἕλληνές φασι καὶ αὐτὰ δὴ τὰ ἐν τῇ πόλει
γλυπτὰ γράμματα μαρτυροῦσιν, ὑπ' Ἀμφίονος καὶ Ζήθου
P. 100 ἀνοικοδομηθεῖσα εἰς ὃ νῦν ὄραται σχῆμα, αὐτίκα καὶ τὴν 5
κλῆσιν μεταμείψασα Δυρράχιον προσηγόρευται. τοσαῦτα μὲν
οὖν παριστορεῖσθω καὶ περὶ ταύτης τῆς πόλεως· καὶ ἡμῖν
τὰ τοῦ τρίτου λόγον ἐνταυθοῖ συμπεπεράνθω, τὰ δ' ἐφέξῃς
ὁ μετὰ τοῦτον εὐθὺς ἱστορήσειεν.

1. ἐντεῦθεν A, ἐκεῖθεν PG. ἅπαντας ἄρδην A. 4. ἐπ' CG.
6. παραμείψασα G. προσαγορεύεται G. 7. παριστορεῖ-
σθω C, περιῖστορεῖσθω PG, προσιστορεῖσθω A. 8. τοῦ om. G.
ἐνταῦθα G. συμπεράνθω G.

caede facta, ad unum omnes periissent, urbs vasta plane mansit. poste-
rioribus autem temporibus, ut Graeci narrant atque ipsae etiam litte-
rae urbis monumentis insculptae testantur, ab Amphione et Zetho in
eam, qua hodie visitur, restituta formam, mutato iam nomine, Dyr-
rhachium appellata est. hactenus de hac urbe in transcurso, et finem
hic faciamus libri tertii; reliqua sequens iam exponet.

ΑΛΕΞΙΑΣ Δ.

ALEXIADIS LIBER IV.

ARGUMENTUM.

Dyrrhachium a Roberto terra marique obsidetur. Georgius Palaeologus per litteras Alexium edocet de urbis periculo (1). is praeter Turcas in auxilium Venetos arcessit, quorum classem, prope Dyrrhachium appulsam, Boëmundus adoritur damno suo (2). nihil intermissa per hiemem obsidione, Roberti exercitus insequente anno fame morboque graviter affligitur (3). imperator Cpoli in Robertum movet, Isaacio fratre ad tutelam urbis relicto. in itinere de rebus ad Dyrrhachium gestis certior fit (4). ubi advenit, Palaeologum in castra evocat. an acie decertandum sit, consultant (5). interim Robertus fert pacis condiciones. quibus repudiatis, ne sui mox proeliaturo spem in fuga ponant, naves demergi iubet (6). utrimque acies instruitur (7). Romani nobilissimi in proelio occumbunt; Alexius ipse vulneratus fugae se mandat (8). mirabiliter se ab insequentibus hostibus expedit (9). bidui itinere Achridem pervenit, ubi Dyrrhachii tuendi rationem inquit (10).

1. Ἡ μὲν οὖν ἠπειρος τὸν Ῥομπέρτον εἶχεν ἐν αὐτῇ αὐτῶν P. 102
λιζόμενον, ἑπτὰ καὶ δεκάτην ἄγοντος τοῦ Ἰουνίου μηνὸς τῆς V. 83

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον δ' GA. 2. ἔχοντος G.

1. In terra igitur continenti Robertus castra metatus est, die decimo septimo mensis Iunii indictione quarta, cum equestribus pe-

τειάρτης ἐπινεμήσεως, μεθ' ἰππέων καὶ πεζῶν δυνάμεων ἀρι-
 θμὸν ὑπερβαινουσῶν, καὶ φοβερὸν ἰδεῖν ἀπὸ τε τοῦ σχήμα-
 τος ἀπὸ τε τῆς στρατηγικῆς καταστάσεως· ἤδη γὰρ ἀπαν-
 P. 103 ταχόθεν αὐθις συνήθροιστο στράτευμα· ἐν δὲ τῇ θαλάττῃ
 παντοῖον εἶδος πλοίων μεθ' ἑτέρων στρατιωτῶν, ἐμπειρίαν 5
 πολλὴν τοῦ διὰ θαλάττης πολέμου ἐχόντων, τὸ ναυτικὸν αὐ-
 τοῦ διεπλώϊζετο. περιστοιχισθέντες οὖν οἱ τοῦ Δυρραχίου
 ἐντὸς ἑξ ἑκατέρου μέρους, θαλάττης φημί καὶ ἠπείρου, καὶ
 ἀπειροπληθεῖς τὰς τοῦ Ῥομπέρτου ὄρωντες δυνάμεις καὶ πάν-
 τα λόγον ὑπερβαινούσας, μεγίστῳ δέει συνείχοντο. ὁ δὲ γε 10
 Παλαιολόγος Γεώργιος γενναῖος ὢν ἀνὴρ καὶ στρατηγικὴν
 B πᾶσαν ἐξησκημένος, μυρίους δὲ πολέμους ἀγωνισάμενος κατὰ
 τὴν ἔω καὶ νικητῆς ἀναδειχθεὶς, ἀκατάπληκτος ὢν τὴν πόλιν
 κατωχύρου, τὰς τε ἐπάλξεις κατασκευάζων κατὰ τὰς ὑπο-
 15 θημοσύνας τοῦ αὐτοκράτορος, καὶ λιθοβόλους τὰ τεῖχη κατα-
 πυκνῶν μηχανήμασι, τοὺς τε ἀναπεπτωκότας τῶν στρατιωτῶν
 ἀνακτιώμενος, καὶ σκοποὺς δι' ὅλου καταστήσας τοῦ τείχους.
 καὶ αὐτὸς δὴ περιπολεύων διὰ πάσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἐπα-
 γρουπνεῖν τοὺς φυλάσσοντας παρεκελεύετο. τηρικαῦτα δὲ καὶ
 διὰ γραμμάτων τὴν τοῦ Ῥομπέρτου ἔφοδον ἐδήλου τῷ αὐτο- 20
 C κράτορι, καὶ ὅτι τὴν πόλιν πολιορκήσων τὸ Δυρράχιον παρε-
 γένητο. οἱ δὲ ἐντὸς ὄρωντες τὰς ἔξωθεν ἐλεπόλεις καὶ τὸν

2. an φοβερῶν? ἰδὼν G. 3. καὶ ἀπὸ τῆς G. ; γὰρ om. G.
 5. παντοῖων G. 6. θαλάσσης CA. 7. διεπλώϊζετο C, διεπλωϊ-
 ζετο PG. vid. annotat. περιστοιχίσαντες C. 12. κατὰ :
 περὶ C. 13. ἀναδεχθεῖς G. 14. κατὰ : ἦν κατὰ A. 18. ἐνα-
 γρουπνεῖν G.

destribusque copiis innumeris, terribili specie propter habitum ordi-
 nandique rationem; iam enim undique exercitus rursus convenerat; a
 mari vero omnis generis navigia cum aliis militibus, qui multum
 maritimi belli usum habebant, navales eius copias vehebant. circum-
 venti igitur qui Dyrrhachium obtinebant, ex utraque parte, terra dico
 marique, et immensas Roberti omnemque numerum superantes co-
 pias conspicati, maximo terrore affecti sunt. at Palaeologus Georgius,
 vir fortis et totius rei militaris peritus, qui ex innumeris in Oriente
 commissis proeliis victor discesserat, intrepido animo urbem communie-
 bat, et propugnacula exstruens, prout imperator mandaverat, et bal-
 listas moenibus imponens; milites praeterea, siqui animum abiece-
 rant, erigebat, speculatoribusque per murorum circuitum dispositis,
 ipse ambiens noctu diuque vigilare custodes iubebat. eo etiam tem-
 pore imperatorem litteris de Roberti irruptione edocuit eumque
 urbis Dyrrhachii expugnandae consilio advenisse. oppidani autem,

κατασκευασθέντα ὑπερμεγέθη μύσωνα ὑπερανεστηκότα καὶ
αὐτῶν τῶν τοῦ Δυρραχίου τειχῶν, βύρσαις τε πανταχόθεν
περιπεφραγμένον, καὶ τὰ λιθοβόλα μηχανήματα κατὰ κορυ-
φὴν τούτου ἰστάμενα, τὴν τε πᾶσαν περιβολὴν τῶν τειχῶν
5 ἔξωθεν τοῦ στρατοπέδου περιζωσθεῖσαν, καὶ τοὺς ἀπανταχό-
θεν συρρέοντας συμμάχους πρὸς τὸν Ῥομπέρτον, καὶ τὰς πα-
ρακειμένας πόλεις ἔξ ἐπιδρομῆς πορθουμένας, καὶ τὰς καλύ-
βας ἐκεῖθεν καθεκάστην πολλαπλασιαζομένας, δέει συνείχον-
το, διαγινώσκοντες ἤδη τὸν σκοπὸν τοῦ δουκὸς Ῥομπέρτου, D
10 ὡς οὐκ ἐπὶ τῷ πόλεις καὶ χώρας δηώσασθαι καὶ λείαν πολ-
λὴν ἐκ τούτων συγκομισάμενος αὐθις εἰς Ἀπουληϊαν ἐπανα-
στρέψαι, ὡς ἀπανταχοῦ διεκκηκεύετο, τὸ Ἰλλυρικὸν πεδίων
κατέλαβεν, ἀλλὰ τῆς ἀρχῆς τῆς Ῥωμαίων βασιλείας ἰμειρό-
μενος, τὸ Δυρράχιον, ὃ φασιν, ἐκ πρώτης ἀφετηρίας πολιορ-
15 κῆσαι ἠπειέγεται. κελεύει τοίνυν ὁ Παλαιολόγος ἄνωθεν πυθέ- P. 104
σθαι, ὅτου χάριν παραγέγονεν. ὃ δέ φησιν “ὥστε τὸν τῆς V. 84
βασιλείας ἔξωσθέντα Μιχαὴλ τὸν ἐμὸν κηδεστὴν εἰς τὴν ἰδίαν
τιμὴν αὐθις ἀποκαταστῆσαι καὶ τὰς εἰς αὐτὸν γεγωνίας
ὑβρεῖς ἐπεξελθεῖν καὶ τὸ ὄλον ἐκδικῆσαι αὐτόν.” οἱ δέ φασι
20 πρὸς αὐτόν, ὡς “εἰ τὸν Μιχαὴλ θεασάμενοι γνωρίσομεν,
προσκυνήσομέν τε εὐθύς αὐτόν καὶ τὴν πόλιν παραδῶμεν.”
ταῦτα ἀκούσας ὁ Ῥομπέρτος προστάσσει εὐθύς τὸν Μιχαὴλ

2. τοῦ om. CG. τε : δὲ G. πανταχοῦ CG. 5. ante τοῦ
excidit διὰ. 7. καὶ τὰς καλύβας — πολλαπλασιαζομένας add.
P in margine. 8. καθεκάστην om. CG. 10. τῷ : τὸ G. 12.
διεκκηκεύετο P. 17. ἔξωσθέντα A. 18. τιμὴν om. A.

cum machinas extra urbem et ingentem exstructam turrem conspexis-
sent, ipsis Dyrrhachii muris altiolem, coriis undique circumdatam, et
ballistas insuper impositas, et totum murorum ambitum castris cin-
ctum, et confluentes undique ad Robertum socios, et oppida, quae
adiacebant, in transcurso diruta, et tabernacula hinc quotidie mul-
tiplicata: terrore affecti sunt. etenim perspexerunt iam, ducem Ro-
bertum non eo consilio Illyricum occupasse, ut urbibus agrisque va-
statis, praeda magna potitus, in Apuliam rediret, quemadmodum
ubique perhibebat, sed imperium Romanorum appetentem, Dyrrha-
chium ab ipso, quod aiunt, carcere oppugnatum contendere. iussit
igitur Palaeologus de muris interrogari Robertum, cur advenisset?
quibus respondit, in animo esse, Michaellem, regno pulsum, sibi af-
finem, in dignitatem pristinam restituere et iniurias illatas animad-
vertere omninoque eum ulcisci. ad haec illi, si Michaellem conspi-
cati agnoscerent, continuo se adoraturos urbemque tradituros. quibus
Robertus auditis, iussit statim Michaellem, splendida veste indutum,

λαμπρῶς ἀμφιασθέντα ὑποδειχθῆναι τοῖς τῆς πόλεως οἰκήτο-
 ραῖν. ἀπαγαγόντες δὲ τὸν τοιοῦτον μετὰ λαμπρῶς προπομπῆς,
 Βπαντοίοις ὄργανοις μουσικοῖς καὶ κυμβάλοις κατακτυπούμενον
 ἐποδεικνύουσιν. ἅμα δὲ τῷ τοῦτον θεάσασθαι, ἄνωθεν μυ-
 ραῖαις ὑβρεσιν ἐπλυνον, μὴ ἐπιγινώσκειν αὐτὸν ὄλως δυσχυ- 5
 ριζόμενοι. ὁ δὲ Ῥομπέρτος παρ' οὐδὲν ταῦτα θέμενος, τοῦ
 προκειμένου ἔργου εἶχετο. ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα οἱ τε ἐντός, οἱ
 τε ἐκτός πρὸς ἀλλήλους ἔλεγον, ἄφνω τῆς πόλεως ἐκπηδή-
 σαντές τινες μετὰ τῶν Λατίνων συναίρουσι πόλεμον, καὶ με-
 ρικῶς αὐτοὺς καταβλάψαντες αὐθις εἰσῆλθον εἰς τὸ Δυρρά- 10
 χιον. περὶ δέ γε τοῦ συνεφεπομένου μοναχοῦ τῷ Ῥομπέρτῳ
 διαφόρου γνώμης ἦσαν οἱ πλείους. οἱ μὲν διεκήρυττον τὸν
 Κοίνοχόον λέγοντες εἶναι Μιχαὴλ βασιλέως τοῦ Δούκα, οἱ δὲ
 αὐτὸν ἐκεῖνον διεβεβαιοῦντο τὸν αὐτοκράτορα Μιχαὴλ τὸν
 τοῦ βαρβάρου συμπένθερον, δι' ὃν καὶ τὸν πολὺν ἀνείλετο 15
 πόλεμον, ὡς φασιν. ἔτιοι δὲ διενίσταντο ἀκριβῶς εἰδέναι,
 ὅτι σκῆψις ἦν τὸ ὄλον τοῦ Ῥομπέρτου. οὐ γὰρ αὐτόμολος
 εἰς αὐτὸν ἐκεῖνος ἐληλύθει, ἀλλ' ἐπεὶ ἀπὸ ἐσχάτης πενίας καὶ
 τύχης ἀφανοῦς διὰ δραστηριότητα φύσεως καὶ φρονήματος
 ὄγκον πασῶν τῶν κατὰ τὴν Λογγιβαρδίαν πόλεων καὶ χωρῶν 20
 καὶ αὐτῆς τῆς Ἀπουλητίας ἐγκρατῆς γεγωνῶς κύριον ἑαυτὸν
 κατέστησεν, ὡς ὁ λόγος ἄνωθεν φθάσας ἱστόρησε, μετ' οὐ

1. ἀμφιασθῆναι καὶ CG. 2. καὶ ἀπαγαγόντες τοῦτον A. τὸν
 τοιοῦτον C et in margine P, τοῦτον PGA. vid. annotat. πομ-
 πῆς A. 4. ὑποδείκνυσιν G. μυρταῖς C. 5. ἐπέπλυνον
 CG. 7. ἐντός καὶ ἐκτός CA. 8. διέλεγον A. 11. τοῦ
 om. G. 18. ἐκεῖνον CG. 19. τῆς φύσεως G. 22. ὁ
 om. G.

urbis incolis ostendi; cumque is splendida pompa, musicorum omnis generis instrumentorum et cymbalorum cantu, in conspectum prodiret, illico de muris omnia in eum maledicta iaciunt, agnoscere se hominem prorsus negantes. Robertus nihili haec habens, operi proposito intabat. sed dum quique intus quique extra erant, ita inter se colloquuntur, clam egressi ex urbe nonnulli, manum cum Latinis conserunt, et postquam aliquantum damni intulere, Dyrrhachium recedunt. de eo autem, qui Robertum comitabatur, monacho inter se plerique dissentiebant. nam alii pincernam esse imperatoris Michaelis Ducae affirmabant, alii Michaellem ipsum barbari illius consocerum, propter quem etiam magnum suscepisset bellum; nonnulli perseverabant certo se scire, totum Roberti commentum esse. neque enim (ita aiebant) Michael ad Robertum transfugit; sed cum hic ex summa egestate et obscuritate fortunae audaci et arroganti animo omnibus Longibardiae urbibus agrisque atque ipsa Apulia potitus, regnum

πολὺ εἰς ἔφρεσιν πλειόνων ἐλθῶν, ὅποια ταῖς ἀγορέστοις ἐγγί- D
 γνεσθαι εἶωθε ψυχαῖς, τῶν κατὰ τὸ Ἰλλυρικὸν διακειμένων
 πόλεων δεῖν ἔγνω ἀποπειροῦσθαι καὶ οὕτως, εἰ εὐδοα αὐτῷ
 τὰ πράγματα γένοιτο, τοῖς ἔμπροσθεν ἐπεκτείνεσθαι. καὶ
 5 γὰρ πᾶς φιλοχρήματος, ἐπειδὴν ἀρχῆς δρᾶξοιτο, γαγγραίνης P. 105
 οὐδὲν διενήνοχεν, ἥτις ἐπειδὴν σώματος ἐπιλάβοιτο, οὐδα-
 μῶς ἴσταται, μέχρις ἂν τὸ ὄλον διαπορευομένη λυμήνηται.

2. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ πάντα διὰ γραμμάτων τοῦ Πα-
 λαιολόγου ἀναδιδραχθεῖς, καὶ ὅτι κατὰ τὸν Ἰούνιον μῆνα δια-
 10 περάσας (ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε,) καὶ τοσοῦτω κλύ-
 δωνι καὶ ναυαγίῳ κατασχεθεῖς καὶ οἷα θεομηνία περιπεσών,
 οὐχ ὑπεστάλη, ἀλλὰ τὸν Αὐλῶνα μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ συνελ-
 θόντων ἐξ ἐφόδου κατέσχε, καὶ ὅπως αὐθις ἀπανταχόθεν
 ἀπειροπληθεῖς δυνάμεις ἐς αὐτὸν συρρέουσι νιφάσιν εἰοικῦαι
 15 χειμερήσι, καὶ οἱ κουφότεροι τὸν ψευδώνυμον ἐπ' ἀληθείας B
 Μιχαὴλ εἶναι τὸν βασιλέα πιστεύοντες προσέρχονται τῷ Ρομ- V. 85
 πέρτῳ, ἐδεδείει πρὸς τὸ τῆς ὑποθέσεως ἀποβλέπων μέγεθος.
 καὶ τὰς ὑπ' αὐτὸν δυνάμεις μηδὲ τὸ πολλοστὸν τῶν τοῦ Ρομ-
 πέρτου σωζούσας κατανοῶν, δέον ἔκριεν ἐκ τῆς ἐώς τοὺς
 20 Τούρκους μετακαλέσασθαι, καὶ τηρικαῦτα περὶ τούτου δηλοῦ
 τῷ σουλτάνῳ. ἀλλὰ καὶ τοὺς Βενετικούς προσκαλεῖται δι'
 ὑποσχέσεων καὶ δώρων, (ἀφ' ὧν, ὡς φασι, καὶ τὸ βένετον

2. εἶωθε γίγνεσθαι G, εἶωθε γίνεσθαι C. τὸ om. G. 6.
 κατὰ οὐδὲν C. 8. αὐτοκράτωρ : βασιλεὺς A. γραμμάτων :
 γραφῶν A. 9. ἀναδιδραχθεῖς : ἀναμαθῶν A. 16. τὸν βα-
 σιλέα εἶναι A. 19. τοὺς add. A. 21. σουλτάν G.

sibi comparasset, ut supra exposuimus; brevi post maiora appetens, id quod immodicis insitum esse solet ingeniis, Illyrici urbes tentandas duxit: quae si prospere sibi successissent, ulterius grassandum. quippe omnis avaritia, ubi initium cepit, a gangraena nihil differt, quae cum corporis partem attigerit, nullo modo consistit, donec totum perdidit.

2. Sed imperator cum Palaeologi litteris edoctus esset, mense illum Iunio (ut supra iam relatum est,) traiecit et quamvis tempestate gravissima ac naufragio interceptum deique ira afflictum, tamen non absterritum esse, sed Aulonem cum iis, qui comitabantur, statim cepisse, et innumeras undecunque ad eum copias nivium instar hibernarum confluere, et qui leviori animo essent, Pseudomichaelem illum re vera pro imperatore habentes, ad Robertum transire; sollicitatus est, difficultatem rei, quam sibi proposuit. secum reputans. cumque suas copias ne multesimam quidem partem Roberti copiarum aequare animadverteret, ex Oriente Turcas arcessendos duxit; idque sultano significavit. idem pollicitationibus donisque Venetos,

χρῶμα ἐν ταῖς ἵππικαῖς ἀμίλλαις Ῥωμαίοις ἔξεύρηται,) τὰ
 μὲν ἐπαγγελιάμενος, τὰ δὲ καὶ προτείνων ἤδη, εἰ μόνον θε-
 C λήσαιεν τὸ ναυτικὸν ἀπάσης τῆς χώρας αὐτῶν ἐξοπλίσει καὶ
 τάχιον εἰς τὸ Δυρράχιον καταλαβεῖν, ἐφ' ᾧ τοῦτο μὲν φυλά-
 ξαι, μετὰ δὲ τοῦ στόλου τοῦ Ῥομπέρτου καρτερόν συστήσα- 5
 σθαι πόλεμον. καὶ εἰ κατὰ τὰ διαμηνυθέντα αὐτοῖς ποιήσαιεν,
 εἴτε θεοῦ ἐπαρήγοντος τὴν νικῶσαν σχοῖεν, εἴτε (ὅποια συμ-
 βαίνειν εἴωθεν,) ἤττηθεῖεν, ἐκεῖνα αὐτὰ λήψονται κατὰ τὰ
 ὑπεσχημένα, ὥσπερ εἰ κατὰ κράτος ἐνίκησαν. ἀλλὰ καὶ ὅποια
 τῶν θελημάτων αὐτῶν μὴ ἐπισηφάλη τῇ τῶν Ῥωμαίων ἀρχῇ 10
 εἶεν, ἀποπληρωθήσονται διὰ χρυσοβούλλων λόγων ἐμπεδωθέν-
 τα. οἱ δὲ τούτων ἀκούσαντες, πάντα ὅσαπερ ἤθελον αὐτοῖς
 D διὰ πρέσβεων ἐξαιτησάμενοι, τὰς ὑποσχέσεις βεβαίαις λαμ-
 βάνουσι. τηρικαῦτα τοίνυν στόλον εὐτρεπίσαντες διὰ παντοίου
 εἴδους πλοίων, τὸν πρὸς Δυρράχιον ἀπόπλουν ἐποιοῦντο σὺν 15
 εὐταξίᾳ πολλῇ. καὶ πολλοὺς κελεύθους διανηξάμενοι, κατέ-
 λαβον τὸ ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραμώμου θεοτόκου πάλαι ἀνοι-
 κοδομηθὲν τέμενος εἰς τόπον Παλλία καλούμενον ἀπέχοντα
 τῆς παρεμβολῆς τοῦ Ῥομπέρτου, ἔξωθεν τοῦ Δυρραχίου κει-
 μένης, ὡσεὶ σταδίους ὀκτωκαίδεκα. θεασάμενοι δὲ τὸ ναυτι- 20
 P. 106 κὸν τοῦ Ῥομπέρτου ἐκεῖθεν τῆς πόλεως Δυρραχίου παντοίῳ

1. ἀμίλλαις om. A. Ῥωμαίων G. 4. εἰς om. G. 6. διαμηνυ-
 θέντα C, μηνυθέντα PG. 11. ἀποπληρωθήσεται C, ἀποπληρώ-
 σονται G, ἀποπληρωσθήσονται A. 14. τοίνυν A et in margine P,
 γοῦν PG. 15. πλοίων πρὸς τὸ Δυρράχιον A. 16. πολ-
 λούς : lege πελάγους. vid. annotat. 17. ὑπεραμώμου : ὑπερα-
 γίας A. 20. σταδίους G. δὲ : καὶ G, om. A.

(unde veneto colori in certaminibus equestribus nomen a Romanis
 inditum fuisse dicitur) in auxilium vocat, partim promittens, alia
 etiam statim offerens, dummodo cum omnibus copiis maritimis celerri-
 me Dyrrhachium vellent petere, ut et urbem tuerentur, et cum classe
 Roberti proelio dimicarent. quod si fecissent, quemadmodum ipsis si-
 gnificatum esset, sive deo iuvante victoriam reportassent, sive, ut
 sunt casus rerum, superati essent, eadem illa, quae polliceretur,
 accepturos esse, acsi devicissent hostem. praeterea etiam, si quae
 cuperent, quae salva re Romana concedi possent, ea, bullis aureis
 firmata, praestitum iri. quibus illi auditis, quaecunque volebant,
 per legatos postulant, et ubi promissorum fidem acceperunt, classe ex
 omnis generis navibus ornata, Dyrrhachium solvunt satis bono or-
 dine; et pelagi alta permensi, appellunt ad templum in nomine
 superimmaculae dei matris olim exstructum in loco, qui Pallia vo-
 catur, a Roberti castris, extra Dyrrhachium positus, octodecim fer-
 me stadiorum spatio. sed cum Roberti classem e regione Dyrrhachii

εἶδει πολεμικῶν ὀργάνων περιπεφραγμένον, ἀπεδειλίασαν πρὸς τὸν πόλεμον. μεμαθηκῶς δὲ τὴν τούτων ἔλευσιν ὁ Ῥομπέρτος, πέμπει τὸν υἱὸν αὐτοῦ Βαῖμοῦντον πρὸς αὐτοὺς μετὰ στόλου, μνηύων εὐφημῆσαι τὸν βασιλέα Μιχαὴλ καὶ αὐτὸν 5 τὸν Ῥομπέρτον. οἱ δὲ εἰς νέωτα τὴν εὐφημίαν ἀνήρτων. ἐσπέρας δὲ καταλαβούσης, ἐπεὶ οὐκ ἐνῆν αὐτοῖς ταῖς ἀκταῖς προσπελάσαι, νηνεμίας οὔσης, συναρτήσαντες τὰ μεῖζονα τῶν πλοίων καλωδίους τε δεσμήσαντες καὶ τὸν λεγόμενον πελαγολιμένα συναπαρτίσαντες, πύργους τε ξυλίλους ἐν τοῖς 10 ἰοῖστοις αὐτῶν οἰκοδομήσαντες, διὰ καλωδίων ἀνήγαγον ἐν αὐ- B τοῖς τὰ ἑκάστῳ αὐτῶν συνεφεπόμενα μικρὰ ἀκάτια. ἐντὸς δὲ τῶν τοιούτων ἄνδρας ἐνόπλους εἰσαγαγόντες, ξύλα τε παχύτατα εἰς μέρη διατεμόντες, οὐκ εἰς πλεῖον πήχεως ἑνός, σιδηρέους ἤλους ὄξεῖς ἐμπήξαντες ἐν αὐτοῖς, τὴν τοῦ Φραγγικῶ 15 στόλου ἐξεδέχοντο ἔλευσιν. ἡμέρας δὲ ἤδη αὐγαζούσης, καταλαμβάνει ὁ Βαῖμοῦντος τὴν εὐφημίαν ἐξαιτούμενος. τῶν δὲ εἰς τὸν πώγωνα αὐτοῦ ἐφρυβρισάντων, τοῦτο ὁ Βαῖμοῦντος μὴ ἐνεγκῶν, αὐτὸς πρῶτος κατ' αὐτῶν ἐξορμήσας, τοῖς μεγί- V. 86 στοις τῶν αὐτῶν πλοίων προσεπέλασεν, εἶτα καὶ ὁ λοιπὸς C 20 στόλος. καρτεροῦ δὲ πολέμου συρραγέντος, ἐπεὶ ὁ Βαῖμοῦντος καρτερώτερον αὐτοῖς ἐπεμάχετο, ἐν τῶν εἰρημένων ξύλων

3. Βαῖμοῦντον GA hic et infra. 5. ἀνήρτων A. 6. ἐνῆν : ἦν A. 7. οὐκ οὔσης conl. Hoeschel. vid. annotat. 8. συναρτίσαντες A. 9. ἰοῖστοις libri, correxit Wilken. Hist. Comn. p. 161. 10. τῶν τοιούτων : τούτων G. 11. πήχεως GA. 12. πῆξαντες G. 13. αἰτούμενος A. 14. καρτερώτατον A. 15. ἀπεμάχετο A.

conspexissent, omni instrumentorum bellicorum genere instructam, animum ad proelium demittebant. Robertus, cognito eorum adventu, Boëmundum filium cum classe mittit, qui eos et regi Michaeli et ipsi Roberto fausta acclamare iussit; quam rem in crastinum illi distulere. vesperscente autem coelo, cum littori applicare non liceret, maiora navigia, cessante vento, rudentibus inter se devinciunt maritimumque, qui dici solet, portum efficiunt; turres ligneas in malis ita exstruunt, ut quae singulas naves sequebantur scaphae, eas funibus sublime traherent; in quas armatos imponunt stipitesque crassissimos, in longitudinem fere cubiti dissectos, acutis infixis clavibus ferreis. sic Francicae classis opperiantur adventum. luce orta, Boëmundus accedit, et ut acclamarent poscit; at illi cum in os eum illuderent, id Boëmundus non ferens, ipse primus in eos invehitur, et maxima eorum navigia aggreditur: quem cetera classis sequitur. atroci exorta pugna, cum Boëmundus gravius instaret, illi, uno ex truncis, quos diximus, deiecto, statim perforant navem, in qua Boëmundus

ἄνωθεν ὄψαντες, εὐθὺς διέτρησαν τὴν ναῦν, ἐν ἧ ὁ Βαϊ-
 μοῦντος ἐτύγγανεν ὢν. ὡς δὲ ἀναρροιβδήσαντος τοῦ ὕδατος
 καταποντίζεσθαι ἔμελλεν, οἱ μὲν ἔξερχόμενοι τῆς νεώος, ἔξ
 οὔπερ ἔφυγον, εἰς τοῦτ' αὐτὸ ἐνέπιπτον καὶ ἐβυθίζοντο, οἱ
 δὲ μετὰ τῶν Βενετίκων μαχόμενοι ἀνηρέθησαν· ἐκεῖνος δὲ 5
 εἰς κίνδυνον ἤδη ἑλληκῶς, εἰς ἐν τῶν αὐτοῦ πλοίων εἰσπη-
 δήσας, εἴσεισιν. ἐπὶ πλέον δὲ θαρρήσαντες οἱ Βενετικοὶ καὶ
 D τὴν κατ' αὐτῶν μάχην θαρραλεώτερον συνάψαντες καὶ τε-
 λείως κατατροπώσαντες τούτους, ἐδίωξαν ἄχρι τῆς τοῦ Ῥομ-
 πέρτου σκηνῆς. ἅμα δὲ τῷ τῆ χέρσῳ πελάσαι, εἰσπηδήσαν- 10
 τες ἄλλον πόλεμον μετὰ τοῦ Ῥομπέρτου συνάπτουσι. τού-
 τους θεασάμενος ὁ Παλαιολόγος, ἔξελθὼν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦ
 κάστρου Δυρραχίου μαχόμενος ἦν μετ' αὐτῶν. καρτεροῦ
 γοῦν γεγονότος πολέμου καὶ μέχρι τῆς Ῥομπέρτου παρεμβο-
 λῆς φθάσαντος, ἐκεῖθεν ταύτης πολλοὶ ἐδιώχθησαν, πολλοὶ 15
 δὲ καὶ παρανάλωμα ξιφῶν γεγόνασιν. οἱ δὲ Βενετικοὶ λείαν
 πολλὴν ἀφελόμενοι, εἰς τὰ ἴδια πλοῖα παλινοστήσαντες εἰσῆ-
 P. 107 σαν, ὁ δὲ Παλαιολόγος εἰς τὸ κάστρον αὐθις εἴσεισιν. ἡμέ-
 ρας γοῦν τινὰς οἱ Βενετικοὶ διαναπανσάμενοι, ἀποστέλλουσι
 πρὸς τὸν βασιλέα πρέσβεις διαμνηνύοντες τὰ γεγονότα. ὁ δὲ 20
 φιλοφρονησάμενος αὐτούς, ὡς εἰκός, καὶ μυρίων εὐεργεσιῶν
 ἀξιώσας ἀπέλυσεν, ἀποστείλας μετ' αὐτῶν χρήματα ἰκανὰ
 πρὸς τε τὸν δοῦκα Βενετίας καὶ τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἄρχοντας.

3. ἔμελλεν A, ἔμελλον PG. 4. οὔπερ CA, ἦσπερ P, ἦπερ G.
 τοῦτο αὐτὸ A. 5. ἀνήρουντο A. 6. ἑλληκῶς G. 18.
 αὐθις A, εὐθὺς PG. 22. στείλας A.

forte erat. quae, subeunte aqua, cum in eo esset, ut mergeretur, alii navem egressi, in id ipsum, quod fugiunt malum, ruunt et merguntur: alii cum Venetis pugnantes occiduntur. Boëmundus autem, qui in discrimen iam adductus esset, in aliud navigium insiliens se subduxit. Veneti alacriori animo cum hostibus contendunt, eosque plane in fugam versos persequuntur usque ad Roberti castra. ubi littori appropinquarunt, e navibus in terram descendunt et aliud proelii genus cum Roberto conserunt. quos conspicatus Palaeologus, eruptione et ipse ex Dyrrhachii arce facta, cum Venetis arma coniungit. cumque gravis dein exorta pugna ad Roberti usque castra processisset, in fugam hinc multi pelluntur, multi etiam trucidantur. Veneti, magna praeda potiti, ad naves suas redeunt; Palaeologus se in arcem rursus recipit. postquam aliquot dies quieti indulserunt, Veneti legatos ad imperatorem mittunt, qui ea, quae contigerant, nuntiarent. quos ille benevole, ut par erat, exceptos et innumeris beneficiis affectos dimittit, satis amplis ad Venetiae ducem quique sub eo erant magistratus, muneribus una missis.

5. Ὁ δὲ Ῥομπέρτος μαχιμώτατος ὢν, δεῖν ἔγνω μὴ ἀφίστασθαι τοῦ πολέμου, ἀλλὰ καρτερώς μάχεσθαι. χειμῶ-
 νος δὲ ὄντος οὐκ ἦν αὐτῷ τὰ πλοῖα εἰς τὴν θάλασσαν κα-
 θελκύναι· ἀπέργε δὲ καὶ τοὺς ἀπὸ Λογγιβαρδίας ἐρχομένους B
 5 καὶ τοὺς τὰ πρὸς χρεῖαν αὐτῷ ἐκείθεν κομίζοντας ὃ τε Ῥω-
 μαϊκὸς καὶ ὃ τῶν Βενετικῶν στόλος, τὸν ἀναμεταξὺ πορθμὸν
 ἐπιμελῶς τηροῦντες. ὡς δὲ τὸ ἔαρ ἤδη παρῆν καὶ ὃ θαλάτ-
 τιος κλύδων ἐπέπαντο, πρῶτον μὲν οἱ Βενετικοὶ λύσαντες τὰ
 προμνήσια κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐξώρμησαν· ἐρχομένως δὲ
 10 τούτοις ὃ Μαύριξ μετὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ἀπέπλευσε στόλου. καὶ
 συναίρεται πόλεμος ἐντεῦθεν βαρύτερος, καὶ οἱ τοῦ Ῥομπέρ-
 του τὰ νῶτα διδόασιν. εἶτα δεῖν ἔγνω ὃ Ῥομπέρτος ἅπαντα
 τὸν αὐτοῦ στόλον ἐλκύναι εἰς τὴν χέρσον. οἱ δὲ νησιῶται
 καὶ τὰ παρὰ θάλατταν τῆς ἠπείρου πολίχνια καὶ ὀπόσοι ἄλλ- C
 15 λοι φόρους παρεῖχον τῷ Ῥομπέρτῳ, τεθαρορηκότες διὰ τὰ
 συμπεσόντα αὐτῷ, οὐχ ἑτοιμῶς τὰ ἐπιτεθέντα βάρη ἐδίδουν,
 τὴν αὐτοῦ κατὰ θάλατταν μαθόντες ἦτταν. δεῖν οὖν ἔγνω
 πλείονι περιεργίᾳ πολέμου χρῆσασθαι καὶ διὰ τε θαλάσσης
 καὶ ἠπείρου μάχεσθαι. ἐπεὶ δὲ οὐκ ἐνῆν τὰ κατὰ γνώμην
 20 εἰς ἔργον προάγειν, δεδιὼς τὸ νανάγιον, ἀνέμων μεγάλων
 τημικαῦτα πνεόντων, ἐγκαρτερήσας ἐπὶ δυσὶ μῆσι πρὸς τὸν

3. οὐκ ἔ : πλοῖα A. an ἐνῆν? 7. τὸ om. G. 10.
 μάβριξ A. μετὰ A, κατὰ PG. τοῦ om. A. 12. διδόασι,
 καὶ περὶ τὸν γλυκὺν ποταμὸν ἠύλισαντο. ἐπεὶ δὲ καὶ οἱ ἐκ τοῦ
 δυρδῶχλου ἀπέργον χορταγωγίας χάριν A. 20. προάγειν C,
 ἄγειν PG. 21. μῆσι δυσὶ G.

3. Robertus, ut impiger militiae erat, bellum deponere non oportere arbitrabatur, verum fortiter pugnandum. sed cum hiems esset, naves in mare deducere non licuit; prohibuit etiam qui e Longibardia veniebant com meatumque apportabant, classis Romana et Veneta, freto inter utramque terram diligenter custodito. vere autem inito, cum mare ventis saevire desiisset, primum Veneti contra Robertum solvunt: quibus mox Maurix cum classe Romana se adiungit; proelioque commisso gravissimo, Roberti milites terga vertunt, tum Robertus classem omnem in continentem subducendam statuit. insulani autem et continentis oppida maritima et quotquot praeterea vectigales Roberto erant, animo propter ea, quae illi acciderant, erecto, aegre iam tributa pendebant, quippe qui cladem mari acceptam cognoscent. censuit igitur maiorem sibi ad bellum diligentiam adhibendam et terra marique pugnandum. sed cum quae animo agitabat, perficere non posset, validis eo tempore ventis flantibus, naufragium timens, duos fere menses in portu urbis Iericho se continebat atque ad bellum terra

λιμένα τῆς Ἱεριχῶ ἠντρεπίζετο, βουλόμενος ἀπό τε τῆς θαλάττης καὶ τῆς ἡπείρου μάχεσθαι, καὶ τὰ τῆς μάχης ἐξήρτυεν. V. 87 ὁ δὲ στόλος ὃς τε Βενέτικος καὶ ὁ Ῥωμαϊκός, ὡς ἐνόν, τὸν πορθμὸν ἐτήρει, καὶ ὀπηνίκα μικρὸν ἢ θάλασσα τοῖς βουλομένοις πλεῖν νῶτα ὑπέϊχε, τοὺς ἐκεῖθεν πρὸς τὸν Ῥομπέρτου 5 ἐπιχειροῦντας διαπερῶν ἀπέϊργεν. ὡς δὲ οὐδ' ἀπὸ τῆς ἡπείρου ῥαδίως ἐνῆν τὰ πρὸς χρεῖαν κομίζεσθαι περὶ τὸν Γλυκὺν ποταμὸν ἀυλιζομένοις αὐτοῖς, τῶν ἐκ τοῦ Δυρραχίου ἀπειρογόντων τοὺς χορταγωγίας χάριν ἢ συγκομιδῆς ἐτέρας P. 108 ἐξιόντας τῆς τοῦ Ῥομπέρτου ταφρείας, λιμώττειν ἐντεῦθεν 10 τούτοις συνέβαινε. ἀλλὰ καὶ τὸ ἄηθες τοῦ τόπου μεγάλως αὐτοὺς ἐλυμαίνετο. διὰ παραδρομῆς τοίνυν μηνῶν τριῶν, ὡς λέγεται, φθορὰ γέγονεν ἀνδρῶν εἰς χιλιάδας δέκα συμποσομένων. ἢ δὲ νόσος αὕτη καὶ τὰς μετὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἵππικὰς δυνάμεις καταλαβοῦσα, πολλοὺς διέφθειρεν. ἀπὸ 15 μὲν γὰρ τῶν ἵππέων κόμητες καὶ λογάδες ἀλκιμώτατοι ἄνδρες μέχρη τῶν πεντακοσίων νόσου καὶ λιμοῦ παρανάλωμα γεγόνασι, τῆς δὲ χθαμαλωτέρας τύχης ἵππεῖς ἀναρίθμητοι. τῶν δὲ πλοίων αὐτοῦ εἰς τὸν Γλυκὺν ἐνορμισθέντων ποταμὸν, ὡς εἴρηται, τούτου ὀλιγωθέντος διὰ τὴν ἀνν- 20 δρίαν, ἥδη μετὰ τὸν χειμῶνα καὶ τὸ ἐπιγεγονὸς ἔαρ τοῦ

3. τε om. CG. 6. διαπερῶν ἀπέϊργεν δὲ P, διαπερῶν. ἀπειρίως δὲ G, recte C. 7. περὶ : πρὸς CG. 9. συγκομιδῆς καὶ ἐτέρας χρεῖας ἐξιόντας A. 10. τοῦ om. A. ταφρείας A. 12. τριῶν μηνῶν A. 13. ποσομένων CAG. 15. πολλὰς A. 16. μὲν om. A. 19. τὸ δὲ πλοῖον αὐτῶν A. Γλυκὺν P. ἐνορμισθέντες A. 21. μετὰ τὸν — ὀπόσον ταῖς om. CG.

marique gerendum, quae opus erant, parabat. classis autem et Veneta et Romana, ut poterat, transitum custodiebat, et quando vel paululum mare navigationis patiens erat, qui ex Longibardia ad Robertum traicere conabantur, prohibebat. verum nec terra, quae usui necessaria erant, comparare iis proclive erat, ad Glycyn fluvium considentibus. qui enim Dyrrhachium tenebant, arcebant omnes, qui frumentandi vel alius rei comportandae causa Roberti vallum egrediebantur. unde accidit, ut fame premerentur; deinde etiam insueta coeli temperies admodum eos affligebat. tribus igitur mensibus periisse dicunt ad decem millia hominum. morbi vis equitatum quoque Roberti invasit, multosque consumsit. nam ex equitibus comites et electi viri fortissimi ad quingentos lue et fame extincti sunt; humilioris fortunae equites innumeri. navibus autem in Glycyn fluvium subductis, ut diximus, cum propter siccitatem hic paene exaruisset, aestivis iam caloribus post hiemem et quod subierat ver urgentibus, ac ne tan-

θερους θερμότερον επιβάλλοντος, και μηδ' ὅποσον ταῖς χα-
 ράδραις εἶωθε καταρρεῖν ὕδωρ ἔχοντος, ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν,
 μὴ δυνάμενος αὐτὸς αὐτὰ εἰς τὴν θάλασσαν ἐλκύσαι. ἀλλ'
 οἷα μηχανικώτατος ὢν και βαθύνους ἀνήρ, πασσάλους ἐκα-
 5 τέρωθεν ἐκέλευε πῆγνυσθαι τοῦ ποταμοῦ, συνδεδέσθαι δὲ τού-
 τους διὰ λόγων πυκνῶν, εἶτα δένδρη παμμεγέθη κόπτον-
 τας ῥιζόθεν ὀπισθεν αὐτῶν καταστρωννύειν, ψάμμον ἐπι-
 πάττοντας ἀνωθεν, ὡς εἰς ἓνα τὸ ὕδωρ συλλείβεσθαι τό-
 πον, ὡσπερ εἰς διώρυχα μίαν τὴν ἐκ τῶν πασσάλων γεγο-
 10 νυῖαν συναθροιζόμενον. και κατὰ μικρὸν ἀναλιμνάζον τὸ C
 ὕδωρ τὴν κρηπίδα πᾶσαν ἐπλήρου τοῦ ποταμοῦ και εἰς βά-
 θος ἀξιόλογον ἤρχετο, ἕως τὰς ναῖς ἀνεκούφισε και τὰς τέως
 ἐρηρσιμένας νῆας τῇ γῆ ἀνέσχε τε και ἀκρόπλους ἐποίησε.
 και τὸ ἀπὸ τοῦδε εὐπλοίας ἐπιδραξάμενα τὰ πλαῖα, εὐκόλως
 15 πρὸς τὴν θάλασσαν εἰλκυσθησαν.

4. Μεμαθηκῶς δὲ τὰ κατὰ τὸν Ῥομπέρτον ὁ αὐτοκρά-
 τωρ, παραχορῆμα διὰ γραφῆς τῷ Πακουριανῷ τὴν αὐτοῦ
 ἀκάθεκτον ὄρμην παρίστησι και ὅπως τὸν Αὐλῶνα κατέλαβε,
 μὴ πεφροντικῶς ὄλως τῶν συμπεσόντων αὐτῷ δεινῶν κατ' ἤπει- D
 20 ρὸν τε και θάλατταν, μήτε τῆς ἠτιης ἐκείνης, ἦν ἐκ πρώ-
 της, ὃ φασιν, ἀφετηρίας ἐπεπόνθει· και ὡς χρὴ μὴ μέλ-
 λειν, ἀλλὰ θᾶπτον τὰς δυνάμεις ἐπισυναγαγόντα ἐνωθῆναι

6. δένδρα A. 7. ὀπισθεν — τόπον om. CG. 9. post γε-
 γονυῖαν add. G ὡς εἰς ἓνα τὸ ὕδωρ συλλείβεσθαι τόπον. 13.
 νῆας om. A. 14. εὐπλοίας A. 16. τὸν add. CA. 18.
 κατελάβετο G. 19. αὐτῷ add. CG. 20. τῆς om. G.

tum quidem aquae haberet, quantum in torrentibus esse solet, in an-
 gustiis erat, quoniam naves in mare rursus deducere nequibat. verum
 ut erat consilii plenus et alta mente praeditus, palos in utraque flu-
 vii parte infigi densisque viminibus devinciri, dein ingentes arbores
 excisas radicitus pone sterni et arenam superfundi iussit, ut in unum
 aqua conflueret locum, quasi in fossam unam, ex palis factam, cor-
 rivata. ac paullatim accrescens fluvius crepidinem omnem explevit, sa-
 tisque magnam profunditatem nactus, naves levavit et hucusque in
 vado haerentia navigia tulit. quo factum est, ut classis mox facili ne-
 gotio in mare deduceretur.

4. His rebus imperator cognitis, statim per litteras Pacuriano
 nuntiat, Robertum, gravissima irruptione facta, Aulonem occupasse,
 neque quicquam mala, quibus terra marique afflicta esset, et
 quam primo, ut aiunt, limine cladem accepisset, omnino curare. qua-
 propter ne cunctaretur, sed copias coactas celerrime sibi adiun-
 geret. haec ad Pacurianum. ipse extemplo Cpoli proficiscitur, mense

οί. ταῦτα μὲν οὖν πρὸς τὸν Πακουριανόν. αὐτὸς δὲ παρα-
 νίκα ἔξεισι τῆς Κωνσταντίνου εἰς μῆνα Αὐγουστον τῆς τεταρ-
 P. 109 τῆς ἐπιμεμήσεως, τὸν Ἰσαάκιον εἰς τὴν μεγαλόπολιν καταλι-
 πών, ἐφ' ᾧ τὰ κατὰ τὴν πόλιν ἐδράζεσθαι, καὶ εἶπον τινὲς
 λόγοι ἀπάδοντες ἐξ ἐχθρῶν ἔξακούοντο, ὅποια εἶωθεν, αὐ- 5
 τὸν διασκεδάζειν τε καὶ φρουρεῖν τὰ βασίλεια καὶ τὴν πό-
 V. 88 λιν, ἅμα καὶ τὸ τῶν γυναικῶν φιλοπενθὲς ἀνακτώμενον. τὸ
 δέ γε εἰς τὴν μητέρα ἦκον, οὐδεμιᾶς, ὡς οἶμαι, βοηθείας
 ἐδεῖτο, ῥωμαλαιοτάτης καθισταμένης ἐκείνης καὶ ἄλλως με-
 ταχειρίζεσθαι τὰ πράγματα δεξιωτάτης. τοιγαροῦν τὸ γράμμα 10
 ὁ Πακουριανὸς ἀνελίξας, τηλικαῦτα ὑποστράτηγον προχειρί-
 ζεται Νικόλαον τὸν Βρανᾶν, ἄνδρα γενναῖον καὶ πολλὴν ἐμ-
 Βπειρίαν ἔχοντα περὶ τὰ πολεμικά· ὁ δὲ μετὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ
 παντὸς καὶ τῶν τῆς μείζονος τύχης τῆς Ὀρεστιάδος σπουδαίως
 ἔξεισιν, ἐνωθῆναι τῷ βασιλεῖ ἐπειγόμενος. ἐφθακῶς δὲ καὶ 15
 ὁ αὐτοκράτωρ εὐθύς εἰς πολέμου σχῆμα τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν
 κατέστησεν, ἡγεμόνας τῶν λογάδων ἐπιστήσας ἄνδρας γενναιο-
 τάτους, παρακελευσάμενος οὕτω τῆς ὁδοιπορίας ἔχεσθαι, οὐ-
 περ ὁ τόπος αὐτοῖς τοῦτο δίδωσιν, ἵνα τὸ σχῆμα τῆς παρα-
 τάξεως διαγνόντες καὶ τὸν ἴδιον ἕκαστος γνωρίσας τόπον, ἐν 20
 τῷ καιρῷ τῆς μάχης ἀσύγχυτοι μένωσι, καὶ μὴ ῥαδίως με-
 ταφέροιντο καὶ ὡς ἔτυχεν. ἐξῆρχε μὲν οὖν τοῦ τῶν ἔξκου-

1. παρανίκα CA, αὐτίκα PG. 3. τετάρτης ἐπιμεμήσεως, καὶ
 τὰ ταγματα συναθροίσας καὶ καταστήσας, πανστρατὶ κατὰ τοῦ
 ῥομπέρτου ἐξώρησε A. 5. ἐπάδοντες CG. ἐπακούοιν-
 το G. 7. ἅμα δὲ καὶ G. 9. lege ῥωμαλεωτάτης. 18.
 παρακελευόμενος CG. 22. ἐξουβιῶν libri, correxit Ducang.
 Gloss. I. p. 404.

Augusto quartae indictionis, Isaacio in urbe relicto, qui rerum urba-
 narum curam gereret, et si qui sermones seditiosi, quemadmodum
 assolet, ex inimicis audirentur, eos opprimeret, palatiumque et urbem
 custodiret, simul etiam mulierum dolorem consolando levaret, quan-
 quam matrem quod attinet, nullo eam arbitror solatio indiguisse,
 quippe quae et forti esset animo, et ceteroqui in expediendis rebus
 dexterima. interim Pacurianus, epistola lecta, Nicolaum Branam, vi-
 rum fortem et multa rei bellicae experientia, legatum creat; ipse
 cum exercitu universo et nobiliorum flore Orestia de celeriter egres-
 sus, imperatori se adiungere festinat. iam et hic omnes statim copias
 belli more ordinaverat, cumque e delectorum numero homines prae-
 fecisset strenuissimos, iter eodem modo facere iussit, ubi locorum
 natura permetteret; ut aciei forma perspecta, suo quisque loco as-
 sueracti, in pugnae discrimine non confunderentur, neve facile ac

βίτων τάγματος Κωνσταντῖνος ὁ Ὡπος, τῶν Μακεδόνων ὁ C
 Ἀντίοχος, τῶν Θετταλῶν δὲ Ἀλέξανδρος ὁ Καβασίλας, ὁ δὲ
 γε Τατίκιος καὶ μέγας τῷ τότε πριμικήριος τῶν περὶ τὴν
 Ἀχριδῶ οἰκούντων Τούρκων ἡγεμόνευε, γενναιότατος ὢν καὶ
 5 ἀκατάπληκτος ἐν μάχαις, οὐκ ἐλευθέρας μὲν ὢν τύχης ἐκ
 προγόνων· καὶ γὰρ ὁ πατὴρ αὐτοῦ Σαρακηνὸς ὢν ἐκ προ-
 νομῆς περιῆλθε τῷ πρὸς πατρὸς ἐμῶ πάππῳ Ἰωάννῃ τῷ Κο-
 μνητῷ. τῶν δὲ γε Μανιχαίων πρὸς τοῖς διτακοσίοις εἰς δισ-
 χιλίους ποσομένων ἡγεμόνες ἦσαν ὁ Ξαντᾶς καὶ ὁ Κου-
 10 λέων, τῆς αὐτῆς αἰρέσεως καὶ οὗτοι· ἄνδρες ἅπαντες οὗτοι
 μαχιμώτατοι καὶ αἵματος ἀπογεύσασθαι τῶν ἐχθρῶν καιροῦ
 καλοῦντος ἐτοιμώτατοι, καὶ πρὸς γε ἔτι καὶ ἰταμοὶ καὶ ἀναί- D
 σχυντοι· τῶν δὲ γε οἰκειότερων αὐτῷ (βεστιαρίτας ἢ συν-
 ἡθεια καλεῖ,) καὶ τῶν Φραγγικῶν ταγμάτων ὁ Πανουκωμί-
 15 τῆς καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Οὐμπερτόπουλος, ἐκ γένους τὴν
 ἐπωνυμίαν λαχών. οὕτως οὖν τὰ τάγματα καταστήσας, παν-
 στρατὶ κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐξώρμησε. συναντήσας δὲ τινε
 ἐκεῖθεν ἐξερχομένῳ, περὶ τῶν κατὰ τὸ Δυρράχιον πυθόμε-
 νος σαφέστερον ἐμεμαθήκει, ὅτι ὁ Ῥομπέρτος κινήσας πάντα P. 110

2. Θετταλῶν δὲ Ἀνδρόνικος ἢ Ἀλέξανδρος PG, Ἀνδρο. ἢ om. F, ἢ
 om. C. 3. τὴν FP, τῶν G. Ἀχριδῶ FC, Ἀχριδῶν PG.
 5. μὲν : δὲ? 7. περιῆλθε FP, περιελθὼν CG. 9. Ζάν-
 τας G. 11. ἀπογεύσασθαι FP, ἀπογεύεσθαι CG. 12. καὶ al-
 terum om. G, add. FP. 13. αὐτῷ C, αὐτῶν PG. 14. Φραγγ-
 ικῶν P. Πάνν Κομήτης G, Πανουκομήτης P, Πανουκωμί-
 τῆς F. 15. Οὐμπερτόπουλος PG, recte C. 16. λαβῶν PG,
 λαχῶν FC. 18. ἐρχομένῳ A. 19. μεμαθήκει A. νικήσας
 PG, κινήσας FA et in margine P.

temere loco moverentur. excubitarum agmini praefectus erat Constan-
 tinus Opus, Macedonibus Antiochus, Thessalis Alexander Cabasilas;
 Taticius magnus tunc primicerius Turcos circum Achridonem habitantes
 ducebat, qui summa fortitudine erat et in proeliis animo intrepido;
 non ingenuae ille quidem a maioribus conditionis; pater enim eius
 Saracenus cum esset, inter praedandum captus, avo meo paterno Io-
 hanni Comneno servivit. Manichaeis bis mille et octingentis prae-
 erant Xantas et Culeo, eiusdem et ipsi haeresis; qui omnes homines
 sunt bellicosissimi et ad hostium caedem, ubi occasio est, faciendam
 paratissimi; ad hoc temerarii insolentesque. familiaribus denique impe-
 ratoris, (vestiaritae vocari solent,) et Francicis cohortibus praeerant
 Panucomites et Constantinus Ubertopulus, a genere cognomen nactus.
 sic constitutis Alexius ordinibus, cum universo exercitu in Robertum
 movet. ubi obviam factus est cuidam, qui inde veniebat, sciscitatus,
 quomodo Dyrrhachii res se haberent, distinctius cognovit: Robertum om-

τὰ πρὸς τειχομαχίαν ἐπιτήδεια ὄργανα τοῖς τείχεσι προσεπέ-
 λασεν. ὁ δὲ Παλαιολόγος Γεώργιος διὰ πύσης νυκτὸς καὶ
 ἡμέρας πρὸς τὰς ἔξωθεν ἐλεπόλεις καὶ τὰ μηχανήματα ἀν-
 τικαθιστάμενος καὶ ἀπαγορεύσας ἤδη καὶ τὰς πύλας ἀναπε-
 τάσας καὶ ἔξελθὼν μετ' αὐτὸν καρτερὸν συνεστήσατο πόλε- 5
 μον. καὶ καιρίως ἐν διαφόροις τοῦ σώματος τόποις ἐπλήγη,
 καὶ μᾶλλον περὶ τὸν κρόταφον, βέλους διελθόντος. ὁ βιαζό-
 μενος ἔξελεῖν καὶ μὴ δυνηθεῖς, μετακαλεσάμενός τινα τῶν
 ἐμπείρων, περιεῖλε τὰ ἄκρα, τὸν τε στύρακά φημι καὶ οὗ
 B τὸ βέλος πτερύσσεται, τὸ δ' ἐπίλοιπον μέρος τῆς τόπῳ τῆς 10
 πληγῆς ἐναπέμεινε. δεσμήσας δὲ τὴν κεφαλὴν, ὡς ὁ καιρὸς
 ἐνεδίδου, αὐτὸς ἐς μέσους τοὺς ἐναντίους ἑαυτὸν ὠθήσας, μαχό-
 μενος μέχρι δείλης ἑσπέρας ἀκλόνητος ἴστατο. ταῦτα ἀκη-
 κοῶς ὁ βασιλεὺς καὶ διαγνοὺς ἀρωγῆς ταχείας τοῦτον δεῖ-
 σθαι, ἐπέτεινε τὴν ὁδοιπορίαν. καταλαβὼν δὲ τὴν Θεσσαλο- 15
 νικῆν, διὰ πολλῶν ἐπὶ πλέον τὰ κατὰ τὸν Ῥομπέρτον ἔβε-
 V.89 βαιοῦτο. καὶ γὰρ ἔτοιμος ὢν ὁ Ῥομπέρτος καὶ γενναίους
 μὲν παρετοιμάσας στρατιώτας, πολλὴν δὲ καὶ ὕλην κατὰ τὴν
 πεδιάδα συναθροίσας τοῦ Δυρραχίου, τὴν παρεμβολὴν κατέ-
 C θητο ὡσεὶ τόξου βολὴν τῶν τειχῶν τούτου ἀπέχουσαν. πολ- 20

2. Γεώργιος om. A. 3. τὰς : τὰ A. ἔξωθεν om. G. τὰ
 om. G. 4. ἤδη καὶ om. A. 5. αὐτὸν P, αὐτῶν CG. Iege
 αὐτοῦ. συνέστησε C, ἐνεστήσατο G. 8. μεταπεμφάμενος A.
 11. δὲ : οὖν A. 12. ἐδίδου CG, alterum PA. καὶ αὐτὸς
 conii. Hoeschel. 15. ἐπέτεινε CA, ἐπιτείνει G, ἐπέτειγε P.
 16. τὰ κατὰ τὸν Ρομπ. ἐπὶ πλέον P, altero ordine AG. 18.
 μὲν CG, μὴν P.

nes, quibus ad oppugnandam urbem opus est, machinas moenibus
 admovisse; quibus cum Palaeologus dies noctesque obstitisset, desper-
 rantem iam aperuisse urbis portas, et egressum atrox cum eo com-
 misisse proelium. graviter eum variis corporis partibus sauciatum esse,
 praesertim circa tempora, telo transfixo; quod cum evellere frustra
 conatus esset, advocato medico, teli partem extremam, qua parte
 pennulae affigi solent, incidisse, reliqua sagitta in vulnere relicta;
 et obligato, prout tempus sivilisset, capite, rursus in medios hostes ir-
 ruisse et usque ad vesperam invictum stetisse. his imperator auditis,
 maturo auxilio opus esse intelligens, iter acceleravit. cumque Thessa-
 lonicam pervenisset, per multos de iis, quae Robertus ageret, exploratiora
 etiam cognovit. is etenim expeditus, tum strenuis paratis copiis, tum
 multa in campo Dyrrhachiensi comportata materia, castra posue-
 rat non longius ab urbe, quam quo telum adiici posset; sed magnam ta-
 men exercitus sui partem in montibus circa et vallibus clivisque collo-

λὰς μέντοι τῶν ὑπ' αὐτὸν δυνάμεις καὶ περὶ τὰ ὄρη καὶ τὰ
 τέμνη καὶ τοὺς βουνοὺς κατέθετο. ἀλλὰ καὶ τὴν τοῦ Παλαιο-
 λόγου ἐπιμέλειαν ἐκ πολλῶν κατεμάνθανε. ἤδη γὰρ ὁ Παλαιο-
 λόγος ἐμπρῆσαι διανοούμενος τὸν ἐτοιμασθέντα παρὰ Ῥομ-
 5 πέρτου μόνον, καὶ τοῖς τείχεσιν ἐπιθεὶς νάρθαν καὶ πίσσαν
 καὶ ξηρῶν ξύλων σχίδακας καὶ λιθοβόλα ὄργανα, τὴν τοῦ
 πολέμου συμβολὴν ἐκαρᾶδόκει. προσδόκιμον δὲ τὸν Ῥομ-
 πέρτον ἔχων ἐς νέωτα, ὃν προφθάσας ἠτοίμασεν ἐντὸς ξύλι-
 νον πύργον κατευθὺ τοῦ ἔξωθεν ἐρχομένου πύργου καταστή-
 10 σας, δι' ὅλης νυκτὸς δοκιμασίαν ἐπεποίητο τοῦ ἄνωθεν τού-
 του δοκοῦ, ὃν προβάλλεσθαι ἐμελλον κατὰ τῶν θυρέτρων τοῦ
 μόνου τοῦ ἔξωθεν ἐνηνεγμένου, εἰ ῥᾶστα τε κινῶτο καὶ
 ἀντιπρόσωπος ἀντιπίπτων ταῖς θύραις οὐκ εὐκόλως ἀνοίγνυ-
 σθαι ἔξυγγορήσειεν. διαγνοὺς δὲ ὡς εὐπετῶς τὸ ξύλον ὠθεῖ-
 15 ται καὶ εὐστοχῆκει τοῦ πράγματος, ἀπεθάρρῃσεν ἤδη πρὸς τὸν
 ἐλπίζομενον πόλεμον. τῇ μετ' αὐτὴν δὲ σιδηροφορῆσαι κε-
 λεύσαντος τοῦ Ῥομπέρτου ἅπαντας καὶ ἐντὸς τοῦ πύργου πε-
 ζοὺς τε καὶ ἵπεις ὀπλοφόρους ὡσεὶ πεντακοσίους εἰσαγα-
 20 θεν οὖσαν θύραν ἀναπεταννύειν ἠπειγόντο, ὡς γεφύρα ταύτη
 χρῆσόμενοι πρὸς τὴν τοῦ κάστρου εἰσέλουσιν, ὁ Παλαιολόγος

1. ὑπ' : ἐπ' G. καὶ περὶ τὰ τέμνη G. 6. πίδακας G. 7.
 συμπλοκὴν CG. 10. ἐξεπεποίητο G. 12. ἐνηνεγμένου P.
 15. ἠστοχῆκει C. 16. τῇ : τὴν A. 17. τοῦ ξυλίνου πύργου A.
 19. ἐπεὶ A, ἐπὶ PG. 20. ἀναπεταννύειν PG, recte CA. 21.
 χρῆσόμενοι CG. τὴν om. P. ἀντικάστρου C, ἀντικα-
 ῥου G.

carat. nec vero non Palaeologi in defendendo industriam ex multis di-
 didicit. iam enim Palaeologus, exstructam a Roberto turrim ligneam in-
 censurus, naphtha et pice aridisque lignis una cum ballistis in moenibus
 impositis, hostium impetum expectabat. cum postero die Robertum
 aggressurum esse putaret, quam antea extruxerat intus turrim li-
 gneam, recta extrinsecus venienti turri opposuit, et trabem suspensam
 superne, quam ianuae turris extrinsecus admotae obiecturi erant, per
 totam noctem periclitatus est, num et facillime moveretur, et portam
 occurrens impediret, quominus aperiri posset. ubi trabem commode
 moveri, nec rem male cessisse vidit, magna iam fiducia hostium impe-
 tum expectabat. postridie eius diei Robertus omnes arma sumere, et
 armatos fere quingentos et pedites et equites turrim ingredi iussit;
 qua moenibus admota, cum iam in eo essent, ut portam superne
 aperirent, qua velut ponte uterentur ad ingrediendam arcem, Pa-
 laeologus intus trabe illa longissima per machinas, quas antea para-

ἐντὸς τὸ παμμέγεθες ξύλον τηρικαῦτα ὠθήσας δι' ὧν φθάσας προκατεσκεύασε μηχανῶν καὶ ἀνδρῶν πολλῶν καὶ γενναίων, ἀπρακτιὸν τὴν τοῦ Ῥομπέρτου μηχανὴν ἐποίησε, τοῦ δοκοῦ τὸ παράπαν μὴ συγχωροῦντος ἀνεωχθῆναι τὴν θύραν. εἶτα Ββάλλων τοὺς ἄνωθεν τοῦ πύργου ἰσταμένους Κελτοὺς συνε-5 χῶς οὐκ ἀνίει· οἱ δὲ τὰς βολὰς μὴ φέροντες ἐκρύπτοντο. κελεύει τοίνυν ἐμπρησθῆναι τὸν πύργον. καὶ οὕτω πᾶν εἴρητο ἔπος, καὶ εὐθύς ἔργον ἢ τοῦ πύργου πυρκαϊὰ ἐγένετο. καὶ οἱ μὲν ἄνωθεν ἐκρημνίζοντο, οἱ δὲ κάτωθεν ἀνοίξαντες τὴν περιπέζιον τοῦ πύργου θύραν ἔφευγον. τούτους δὲ φεύ-10 γοντας ὄρων ὁ Παλαιολόγος, τηρικαῦτα γενναίους ἄνδρας ὀπλοφόρους ἐξάγει διὰ τῆς πυλίδος τοῦ κάστρου καὶ ἑτέρους μετὰ ἀξινῶν, ὡς ἂν δι' αὐτῶν ὁ ξύλινος πύργος ἀφανισθῆ. Καὶ οὐδὲ τούτου ἡστοχῆκει, ἀλλὰ τοῦ πύργου τὰ μὲν ἄνωθεν ἐμπρήσας, τὰ δὲ κάτωθεν διὰ τινῶν λαξευτηρίων ὀργάνων 15 ποδοκοπήσας τελείως ἠφάνισεν.

5. Ἐπεὶ δὲ ὁ ταῦτα διηγησάμενος ἔλεγεν, ὡς ὁ Ῥομπέρτος αὐθις ἕτερον κατασκευάζειν μύσωνα ἠπειέγετο, παρόμοιον τῷ προκατασκευασθέντι, καὶ ἐλεπόλεις κατὰ τοῦ Δυρραχίου ἠτοιμάζε, διαγνοὺς ὁ βασιλεὺς ἀρωγῆς τοὺς ἐν τῷ 20 Δυρραχίῳ ταχείας δεῖσθαι, καταστήσας τὰς ἰδίας δυνάμεις, V. 90 τῆς πρὸς τὸ Δυρραχίον ὁδοῦ εἶχετο. καταλαβὼν οὖν ἐκεῖσε

5. συνεχῶς om. A. 8. καὶ om. A. ἔργον C, ἔργου P, ἔριον G, om. A. 13. ξύλινος om. C. 14. τοῦ μὲν πύργου G. 15. κάτωθεν A, κάτω PG. 17. ὁ CG, ὡς P 18. μύσωνον CG. ἠπειέγετο P, ἐπεχείρει CG. 21. ταχείας C, ταχύ PG. 22. ἐκεῖθεν C.

verat, hominesque multos eosque fortissimos mota, inutilem Roberti machinam reddidit. nam trabs, quominus porta aperiretur, plane impedivit. dein Gallos in summa turri stantes telis continuo petere non destitit; quod illi haud ferentes se occultarunt. tum incendi turrim iussit: et dicto citius turris in flammis abit. qui in superioribus tabulatis erant, praecipites se dant; qui in inferiore parte, ianua turris infima reclusa, fugam capessunt. quos cum Palaeologus fugientes conspexisset, armatos viros fortes per portulam arcis eduxit, aliosque cum securibus, qui turrim excinderent. nec id male successit; sed turrim, superiore parte flammis absumtam, inferiore instrumentis lapidinaris, funditus delevit.

5. Haec qui retulit, cum idem adderet, Robertum operam dare, ut alteram turrim exstrueret, prius conditae parem, aliasque machinas, quas Dyrrhachio admoveret, comparare, imperator celeri auxilio ob- sessis opus esse intellexit, instructisque copiis iter Dyrrhachium in-

καὶ τάφρον ποιήσας καὶ τὰ στρατεύματα καταθείς εἰς τὸν D
 λεγόμενον Χαρζάνην ποταμόν, εὐθύς διὰ τινων ἀποστείλας
 ἠρώτα τὸν Ῥομπέρτον, ὅτου χάριν παρεγένετο καὶ τίς αὐτῷ
 ὁ σκοπός; ἐκεῖθεν δὲ ἀπάρας ἔρχεται εἰς τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ
 5 ἐν ἱεράρχαις μεγίστου Νικολάου ἰδρυμένον τέμενος, τέσσαρας
 σταδίους τοῦ Δυρραχίου ἀπέχον, καὶ τὴν τοῦ τόπου διεσκο-
 πεῖτο θέσιν, ὥστε τὸν ἐπικαιρότατον τόπον, ὅποι χρὴ τὰς
 φάλαγγας ἐν καιρῷ μάχης καταστήσασθαι, προκαταλαβεῖν.
 πεντεκαίδεκάτῃ δ' ἦν τηρικαῦτα τοῦ Ὀκτωβρίου μηνός. αὐ-
 10 χὴν δὲ ἦν ἀπὸ Δαλματίας διήκων πρὸς θάλασσαν, ἀποτελευτῶν
 εἰς ἀκρωτήριόν τι ὕπερ ὅσον χειρρόνησός ἐστιν, ἐν ᾧ καὶ τὸ P. 112
 ἤδη ῥηθὲν ᾠκοδόμηται τέμενος. ἡρέμα δὲ τὸ τοῦ αὐχένος
 πρηνὲς συμβάλλον τῇ πεδιάδι πρὸς τὸ Δυρράχιον ἀπονενευ-
 κός, ἐξ εὐωνύμου μὲν τὴν θάλασσαν, δεξιόθεν δὲ ὄρος ὑψη-
 15 λὸν καὶ ὑπερκείμενον ἔχει. ἐκεῖσε γοῦν τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν
 συναγαγὼν καὶ τὸν χάρακα πηξάμενος, τηρικαῦτα καὶ τὸν
 Παλαιολόγον μετεκαλεῖτο Γεώργιον. ὁ δὲ πεῖραν σχῶν τῶν
 τοιούτων ἐκ μακροῦ, μὴ συμφέρον τοῦτο λογιζόμενος, ἀνέ-
 νευε τὴν ἐξέλευσιν, αὐτὸ τοῦτο πρὸς τὸν βασιλέα δηλώσας.
 20 ὡς δ' αὖθις ὁ βασιλεὺς ἐπιμελέστερον τοῦτον μετεκαλεῖτό, B
 φησιν “ἐμοὶ λίαν ὀλέθριον δοκεῖ πολιορκουμένου τοῦ κάστρου
 ἐξελθεῖν, καὶ εἰ μὴ τὸν δακτύλιον τῆς χειρὸς τῆς σῆς βασι-
 λείας θεάσομαι, οὐκ ἐξελεύσομαι.” ἀποσταλέντα δὲ τοῦτον

5. ἰδρυμένον om. C. 7. τόπον om. G. 9. δὲ G. 10.
 πρὸς C, εἰς PG. 11. οἶον om. CG. 13. συμβάλλον P. 16.
 καὶ alterum om. GA. 18. ante ἀνένευε add. τηρικαῦτα A.

gressus est. eo ubi pervenit, et ad fluvium Charzanem, vallo ducto, milites considerare iussit, per legatos statim Robertum interrogavit, cur advenisset et quid consilii haberet. movet inde ad aedem Nicolai, inter pontifices summi, quae a Dyrrhachio quatuor abest stadia, et naturam regionis explorat, ut aciei instruendae locum aptissimum ante caperet. agebatur tum quintus decimus mensis Octobris dies. iugum erat a Dalmatia ad mare usque pertinens, quod in promontorium desinebat, peninsulae fere forma; ubi etiam aedes, quam diximus, condita erat. cuius iugi declivitas leniter se demittens Dyrrhachium versus, mare a sinistra, a dextra montem excelsum et imminens habet. ibi exercitu contracto universo positisque castris, Palaeologum Georgium accessivit. at is harum rerum ex longo usu peritissimus, parum e re id esse ratus, urbe egredi recusat, legato ad imperatorem misso. cum vero hic, missis iterum nuntiis, instaret, “mihī quidem, respondit, admodum perniciosum videtur, arce obsessa egredi, nec nisi annulum manus tuae regiae videro, hinc non exhibo.” mi-

Θεασάμενος, τηρικαῦτα φοιτᾷ πρὸς τὸν βασιλέα μετὰ πολε-
 μικῶν νηῶν. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτον ἰδὼν, τὰ κατὰ τὸν Ῥομ-
 πέρτιον αὐτοῦ ἐπυνθάνειο. τούτου δὲ πάντα αὐτῷ διασαφή-
 σαντος, ἠρώτα εἰ χρὴ τὸν μετ' αὐτοῦ ἀποθαρρῆσαι πόλεμον.
 ὁ δὲ πρὸς τοῦτον ἀνένευε τέως. ἀλλὰ καὶ τινες τῶν περὶ τὰ 5
 Cπολεμικὰ πεῖραν ἐκ μακροῦ χρόνου ἐσχηκότων ἐπιμελῶς τοῦ-
 τον ἐκώλυον, συμβουλευόμενοι καρτερῆσαι δι' ἀκροβολισμῶν
 σπεῦσαι στενοχωρῆσαι τὸν Ῥομπέρτιον, μὴ συγχωρουμένων
 τῶν ὑπ' αὐτὸν χορταγωγίας χάριν ἢ προνομῆς τῆς ἰδίας πα-
 ρεμβολῆς ἐξιέναι, τοῦτο δὲ καὶ τῷ Βοδίνῳ καὶ τοῖς Δαλμά- 10
 ταις καὶ τοῖς λοιποῖς ἀρχηγοῖς τῶν παρακειμένων χωρῶν πα-
 ρακελεύσασθαι ποιεῖν, διαβεβαιούμενοι, ὡς τοῦτον τὸν τρό-
 πον ῥαδίως ὁ Ῥομπέρτος ἤττηθήσεται. οἱ δὲ πλείονες τῶν
 νεωτέρων τοῦ στρατοῦ τὸν πόλεμον προὔτρέποντο, καὶ πάν-
 15
 Dτων μᾶλλον Κωνσταντῖος ὁ Πορφυρογέννητος καὶ Νικηφόρος 15
 ὁ Συναδηγὸς καὶ ὁ τῶν Βαράγγων ἡγεμῶν Ναμπίτης καὶ αὐ-
 τοὶ οἱ τοῦ προβεβασιλευκότος Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένους υἱεῖς,
 ὁ τε Λέων καὶ ὁ Νικηφόρος. ἅμα δὲ καὶ οἱ πρὸς τὸν Ῥομ-
 P. 113 πέρτιον ἀποσταλέντες ἐπανελήλυθότες, τὰ ἐκείνου πρὸς τὸν
 V. 91 βασιλέα ἀπεστομάτιζον· ὡς “ἐγὼ μὲν” φησιν “οὐδαμῶς 20
 κατὰ τῆς σῆς βασιλείας ἐξελήλυθα, ἀλλ' ἐδικήσων μᾶλλον

1. τηρικαῦτα om. A. 3. αὐτοῦ ἐπυνθ. G, εὐτῷ P, αὐτοῦ om. A.
 4. αὐτῶν P, αὐτοῦ CA, μετὰ τούτου G. 7. καρτερῆσαι om. A.
 lege καὶ δι'. 8. συγχωρούμενον CG. 9. τῶν om. GA.
 αὐτῶν G. 15. scribendum videtur Κωνσταντῖνος. vid. anno-
 tat. 16. ἀμπίτης A. 17. Ῥωμαίων CG. 21. κατὰ τῆς
 σῆς βασιλείας οὐδαμῶς A. μᾶλλον om. A.

sit imperator annulum; quo conspecto, Palaeologus navibus bellicis
 advehitur. ubi eum imperator conspexit, de Roberto percontatus
 est. cognitis rebus omnibus, ecquid acie decertandum cum eo cense-
 ret, quaesivit. dissuadebat tum ille quidem; nec is solum, verum
 etiam alii, rei bellicae peritiam diuturno usu nacti, vehementer de-
 hortabantur. perstaret potius atque in id incumberet, ut levibus
 proeliis lacessendo Robertum in angustias cogeret, prohibitis militi-
 bus eius frumentandi vel pabulandi causa castris suis exire. idem ut
 facerent, Bodino et Dalmatis et reliquis adiacentium regionum prae-
 fectis imperare eum iuebant. ita fore, ut facili negotio Robertus
 superaretur. at iuniorum, qui in exercitu erant, plerique pugnam ma-
 lebant, inprimis Constantinus Porphyrogenitus et Nicephorus Syna-
 denus et Barangorum dux Nampites et ipsi Romani Diogenis quon-
 dam imperatoris filii, Leo et Nicephorus. eodem tempore reversi
 sunt legati ad Robertum missi, et eius ad imperatorem responsa retulere.
 “ego, inquit, nequaquam contra tuam maiestatem expeditionem hanc

τὴν γενομένην εἰς τὸν ἐμὸν συμπένθερον ἀδικίαν. εἰ δὲ σὺ
 τὴν μετ' ἐμοῦ θέλεις εἰρήνην, ἀσπάζομαι τοῦτο καὶ γὰρ, μόνον
 εἰ καὶ αὐτὸς τὰ μετὰ τῶν ἐμῶν δηλωθέντα σοι πρέσβειων
 προθυμηθῆς ἀποπληροῦσαι." ἐπεὶ δὲ ἀδύνατα παντάπασιν
 5 ἐπέζητει καὶ ἐπιβλαβῆ τῇ Ῥωμαίων ἀρχῇ, ὑπισχνούμενος
 ἅμα, εἰ τεύξεται τῶν παρ' αὐτοῦ ζητουμένων, καὶ αὐτὴν τὴν
 Λογγιβαρδίαν ὡς ἀπὸ τοῦ βασιλέως λογίσασθαι, καὶ βοηθεῖν
 ὀπηνίκα χρεία ἐστίν· τὰ δὲ σκῆψις ἦν, ἵνα δόξη δι' ὧν μὲν Β
 αἰτεῖται, αὐτὸς τὴν εἰρήνην θέλειν, ἀδύνατα δὲ λέγων καὶ
 10 μὴ τυγχάνων, τῆς μάχης ἀνθέξεται, εἶτα τὴν τῆς μάχης αἰ-
 τίαν τῷ βασιλεῖ Ῥωμαίων προστρέψειεν· διὰ τοῦτο οὐδὲ πρὸς
 συμβιβάσεις ἤθελον ἀπονεῦσαι. ἀτελέστατα γοῦν αἰτησάμενος
 καὶ μὴ τυχών, συγκαλεσάμενος πάντας τοὺς κόμητάς φησι
 πρὸς αὐτούς· "οἴδατε τὴν παρὰ τοῦ βασιλέως Νικηφόρου
 15 τοῦ Βοτανειάτου γεγωνῖαν ἀδικίαν εἰς τὸν ἐμὸν συμπένθερον,
 καὶ τὴν αἰτιάν, ἣν ἡ ἐμὴ θυγάτηρ Ἑλένη ἐπεπόνθει τῆς βα-
 σιλείας σὺν αὐτῷ ἔξωσθεισα. τοῦτο δὲ μὴ φέροντες, εἰς
 ἐκδίκησιν τούτων κατὰ τοῦ Βοτανειάτου τῆς χώρας ἡμῶν ἔξε- C
 ληλύθειμεν· ἐκείνου δὲ τῆς ἀρχῆς παραλυθέντος, νῦν πρὸς
 20 βασιλέα ἔχομεν νέον καὶ στρατιωτὴν γενναῖον, ὑπὲρ τὸν χρό-

2. ἐμοῦ: αὐτοῦ C. τοῦτο νῦν G, νῦν τοῦτο C, γῦν om. PA.
 4. δὲ om. P. παντάπασιν ἀδύνατα G. 9. αὐτὸς add. C et
 in margine P. 10. τὴν αἰτίαν τῆς μάχης G. 11. διὰ τοῦ-
 το — ἀπονεῦσαι om. C. 12. ἤθελεν G. ἀτελέστατα A,
 ἀτέλεστα PG. 13. πάντας τοὺς κόμητας συγκαλεσάμενος PG,
 altero ordine A. 15. Βοτανειάτου τοῦ Νικηφόρου PG, recte A.
 17. ἔξωσθεισα AG, ἔξεωθεισα C, ἔξεωσθεισα P. 19. πρὸς om. G.

suscepi, sed ulturus potius iniuriam, consocero meo illatam. quodsi
 tu pacem mecum cupis, amplector hoc et ipse, modo ea, quae per
 legatos meos significanda curavi, perficere tibi in animo sit." ceterum
 quae petiit, concedi nullo modo poterant, et perniciose imperio Romano
 erant, quamvis idem polliceretur, si, quae peteret, impetrasset,
 se et ipsam Longibardiam pro imperatoris beneficio habiturum, et
 auxilium laturum, quandoque opus foret. verum haec simulatio fuit,
 ut eo, quod peteret, ipse pacem malle videretur; repudiatis autem
 quas proposuisset conditionibus iniquis, ad arma progressus, causam
 atque invidiam belli in Romanorum imperatorem conferret. hanc igitur
 ob rem ad compositionem propensi non erant. itaque cum immane
 quantum postulasset nec impetrasset, convocatis omnibus comitibus,
 hanc orationem habuit: "scitis, quam ab imperatore Botaniate Nice-
 phoro iniuriam passus sit consocer meus, quaque ignominia fuerit
 affecta filia mea Helena, regno cum eo expulsa. quae cum ferri non
 possent, ad ulciscenda ea adversus Botaniatem patria sumus egressi;

νον αὐτοῦ πείραν τῆς στρατιωτικῆς ἐπιστήμης ἐσχηκότα, καὶ οὐ χρὴ ὡς ἔτυχε τὸν μετ' αὐτοῦ ἀναδέξασθαι πόλεμον. ὅπου γὰρ πολυαρχία, ἐκεῖ καὶ σύγχυσις, τῆς διαφόρου γνώμης τῶν πολλῶν ταύτην εἰσαγούσης. λοιπὸν χρὴ ἐνός τινος ἡμῶν τοὺς λοιποὺς ἐπακούειν, κακεῖνον μὲν τὴν ἐξ ἀπάντων βουλήν ἐπι- 5 ζητεῖν καὶ μὴ τοῖς οἰκείοις λογισμοῖς ἀπεριμερίμνως χρᾶσθαι καὶ ὡς ἔτυχε, τοὺς δὲ γε λοιποὺς τὸ δοκοῦν αὐτοῖς μετ' εὐ- D θύτητος λέγειν πρὸς αὐτόν, ἐπομένους ἅμα τῇ τοῦ προκριθέντος βουλή. καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἷς ἐξ ἀπάντων ἔτοιμος ὢν ὑπέικειν, ᾧ ἂν πάντες προκρίνητε." πάντες οὖν τὴν βουλήν 10 ταύτην ἐπαινέσαντες καὶ καλῶς λέγειν τὸν Ῥομπέρτον φάμενοι, τηρικαῦτα αὐτῷ τῶν πρωτείων παρακεχωρήμασιν ἅπαντες εἰς τοῦτο ὁμογνωμονήσαντες. ὁ δὲ ἀκκιζόμενος οἶον ἀνε- P. 114 βάλλετο τέως τὴν ἐγχείρησιν. οἱ δὲ μᾶλλον ἐπέκειντο τοῦτο αὐτὸν αἰτουῦντες. ὑπέιξας οὖν τῷ φαινομένῳ ταῖς αὐτῶν πα- 15 ρακλήσεσι, καὶ τούτῳ ᾠδίνων ἐκ μακροῦ, λόγους ἐκ λόγων περιέπλεκε, καὶ αἰτίας αἰτίαις συνείρων εὐφρῶς, εἰς ὅπερ ἱμείρετο, ἕκων ἐδόκει τοῖς μὴ εἰς νοῦν βάπτουσιν ἔρχεσθαι. λοιπὸν φησι πρὸς αὐτούς. "ἀκούσατε τῆς ἐμῆς βουλῆς, κόμητες καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ στρατοῦ. ἐπεὶ τὰς σφῶν πατρίδας 20 καταλελοιπότες ἐνταυθοῦ παρεγενόμεθα, καὶ ἡ προκειμένη μά-

2. μετ' : κατ' A. 4. τινος ἡμῶν : τῶν ἐφ' ἡμῶν CG. τοὺς λοιποὺς om. P. 5. ὑπακούειν G. 7. ὡς ἔτυχε : ἀσυμβούλως CG. 10. πάντες : ταύτην οὖν τ. β. ἐπαινέσαντες CG. 13. ἀκκιζόμενος C. 15. αὐτόν : αὐτὸ CG. 16. τούτῳ: lege τοῦτο. vid. annotat. 18. βάλλουσιν G.

quoniam autem hic regno excidit, nunc cum imperatore nobis res est iuveni et milite forti, rerum bellicarum supra aetatem perito. contra quem non oportet temere bellum suscipere. ubi enim multi imperant, ibi etiam perturbatio est, quae ex diversis multorum sententiis oritur. proinde uni alicui nostrum parere ceteros oportet; qui tamen omnes in consilium adhibere, nec suam ipsius sententiam inconsiderate ac temere sequi debet: ceteros autem, quid sibi videatur, libere oportet dicere; sed ita tamen, ut sententiam eius, qui prae reliquis electus est, sequantur. en, ego unus ante omnes paratus sum obedire ei, quem vos omnes elegeritis." laudant omnes hoc consilium Roberti, et recte eum dixisse affirmantes, primas partes communi sententia ei cedunt. at is callide quasi fastidiens, honorem sibi delatum tum recusabat. quare illi magis etiam instabant id rogare. quorum precibus cum victum se simulat, quamvis dudum eam rem cuperet, aliud ex alio intulit; et causas nectendo commode, quo nitebatur, eo invitum animum haud introsipientibus pervenire visus est. iamque haec ad eos locutus est: "audite consilium meum, comites militesque reliqui;

χη πρὸς ἀνδρικότατον βασιλέα ἐστὶν καὶ ἄρτι μὲν τοὺς V. 92
 τῆς βασιλείας οὐκ ἀναδέξασθαι, πολλοὺς δὲ πολέμους ἐπὶ B
 τῶν πρὸ αὐτοῦ βεβασιλευκότων νενικηκότα καὶ μεγίστους ἀπο-
 σιάτας δορυαλώτους αὐτοῖς προσενηνοχότα, ὀλοψύχως χρῆ
 5 τῆς μάχης ἀνθέξασθαι. καὶ εἰ τὴν νικῶσαν ἡμῖν ἐπιψηφιεῖται
 θεός, οὐκέτι χρημάτων ἐν χρεῖα ἐσόμεθα. χρῆ τοιγαροῦν τὰς
 μὲν σκευὰς ἀπάσας ἐμπροῆσαι, τὰς δὲ ὀλκάδας διατρήσαντας
 κατὰ τοῦ πελάγους ἀφεῖναι, καὶ οὕτω τὴν μετ' αὐτοῦ ἀναδέ-
 10 ξασθαι μάχην, ὡς τρηκαῦτα γεννηθέντας καὶ τεθνηξομένους.”

10 ἐπὶ τούτοις κατένευσαν ἅπαντες.

6. Ἄλλα τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦ Ῥομπέρτου διανοήματα
 τε καὶ βουλευματα. ἄλλα ταυτὰ τοῦ αυτοκράτορος ποικιλώ-
 τερά τε καὶ ὀξύτερα. συνεῖχον δ' ὅμως οἱ δημαγωγοὶ ἄμφω C,
 τὰ στρατεύματα, στρατηγίας καὶ δημαγωγίας περὶ βουλευόμε-
 15 νοι, ὅπως μετ' ἐπιστήμης δημαγωγήσαιεν καὶ στρατεύσοιντο.
 καὶ ὁ μὲν αυτοκράτωρ αἴφνης νυκτὸς ἐξ ἑκατέρου μέρους ἐπι-
 πεσεῖν τῇ τοῦ Ῥομπέρτου παρεμβολῇ σκεπτόμενος, τὸ μὲν
 ἐθνικὸν ἅπαν στρατεύμα ἀπὸ τοῦ ὀπισθεν μέρους ἐπέτρεψε
 προσβαλεῖν διὰ τῶν ἀλικῶν διελθόντας, καὶ πλείονα τὴν ὁδοι-
 20 πορίαν ἀναδέξασθαι αὐτοὺς διὰ τὸ ἀνύποπτον οὐκ ἀπηγήνα-

1. βασιλέα C, βασιλέων PG. 5. ἀνθέξασθαι CAG, ἀνδέξασθαι P.
 6. ὁ θεός PG, θεός CA. 8. αὐτῷ P, αὐτοῦ CGA. 11. τὰ om.
 G. 12. τε om. G. ἄλλ' αὐτὰ G, ἄλλα δ' οὖν τὰ A, ἄλλὰ
 δ' αὐτὰ C. lege ἄλλα δ' αὐτὰ. 14. περὶ om. G. 15. κα-
 ταστρατεύσοιντο G. 16. ἐπιπεσεῖν C, ἐπεισεσεῖν GPA. 18.
 ἅπαν om. C. ὀπισθε A. ἐπέτρεψε A, ἐπέτρεψεν PG.
 19. προσβάλλειν τῷ Ῥομπέρτῳ A. ἀλικῶν AG. διελ-
 θῶν G.

quandoquidem relicta patria huc pervenimus, et pugna adversus for-
 tissimum instat imperatorem, qui licet nuperrime imperii gubernacula
 nactus, ex multis tamen bellis sub prioribus imperatoribus victor dis-
 cessit et maximos seditionum auctores bello captos adduxit: toto
 nobis animo haec pugna est capessenda. quodsi victoriam deus nobis
 annuerit, non amplius pecuniam desiderabimus. oportet igitur vasa
 cuncta comburere, naves onerarias perforatas demergere, atque sic
 proelium cum Alexio inire, tanquam hic natos et morituros." his
 assensi sunt omnes.

6. Talia Robertus agitabat consilia; alia rursus imperator mo-
 liebatur magis callida acutioraque. continebant tamen ambo copias
 suas, dum secum de belli administrandi ratione deliberant, ut pru-
 denter munere suo fungerentur. atque imperator quidem ex utraque
 subito parte noctu impetum facere in Roberti castra statuit. itaque
 a tergo barbarorum copias universas, ora maritima emensa, iussit in-

το· αὐτὸς δὲ ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν, ὀπηνίκα γνοίῃ ἐφθακότας
 τοὺς ἀποσταλέντας, ἠβούλετο προσβαλεῖν τῷ Ῥομπέρτῳ. ὃς
 κενὰς τὰς σκηνὰς καταλιπὼν καὶ νυκτὸς διὰ τῆς γεφύρας διελή-
 D λυθῶς, (ὄγδοῇ δ' ἦν πρὸς τῇ δεκάτῃ τοῦ παριππεύοντος μη-
 νὸς Ὀκτωβρίου ἐπινεμήσεως πέμπτης,) τὸ παρὰ τὴν θάλατ- 5
 ταν ἐπ' ὀνόματι τοῦ μάρτυρος Θεοδώρου πάλαι ἀνοικοδομη-
 θέν τέμενος κατέλαβε μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος. καὶ
 δι' ὅλης νυκτὸς τὸ θεῖον ἐξευμενίζόμενοι, τῶν ἀχράντων καὶ
 θείων μυστηρίων μετελάμβανον. εἶτα τὰς ἰδίας καταστήσας
 φάλαγγας, τὴν μέσσην εἶχε τοῦ συντάγματος χώραν, τὸ δέ γε 10
 P. 115 πρὸς θάλατταν κέρας τῷ Ἀμικέτῃ ἐπέτρεψε κόμητι, (κόμης
 δὲ οὗτος τῶν ἐπιφανῶν, γενναῖος καὶ χεῖρα καὶ γνώμην,)
 θάτερον δὲ τῷ νιῷ αὐτοῦ Βαϊμόντῳ, τὴν ἐπὶ κλησιν Σανί-
 σκῳ. τούτων ὁ αὐτοκράτωρ αἰσθόμενος, δεινὸς ὢν τὸ συνοῖ-
 σον ἐν ὀξείᾳ εὐρηκέῃαι ῥοπῇ, μεθαρμοσάμενος ἑαυτὸν πρὸς 15
 τὸ συμπεσόν, αὐτοῦ που κατὰ τὸ πρᾶνὲς παρὰ τὴν θάλασσαν
 τὰς παρατάξεις κατέστησε. καὶ διελὼν τὰ στρατεύματα, τοὺς
 μὲν ἐπὶ τὰς σκηνὰς τοῦ Ῥομπέρτου ἀπερχομένους βαρβάρους
 τῆς ὁρμῆς οὐκ ἀνέκοψε, τοὺς δὲ ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ ἑτερόκοπα
 B φέροντας ἕξῃη παρακατασχὼν μετὰ τοῦ σφῶν ἀρχηγοῦ τοῦ 20
 Ναμπίτου, ἀποβάντας τῶν ἵππων, ἔμπροσθεν ἐκ μικροῦ δια-

1. πεφθακότας A.	3. ἐλληλυθῶς CG, διελληλυθῶς AP.	4.
παριππεύοντος om. G.	5. Ὀκτωβρίου μηνὸς G.	7. μετὰ :
κατὰ P.	10. εἶλετο PG, εἶχετο CA, εἶχε P in margine.	11.
Ἀμικέτῃ C constanter, Ἀμικέτῃ PA.	κόμητι om. C.	12.
καὶ γενναῖος G.	16. θάλατταν G, παρὰ θαλάττης C.	17.
διελθῶν C.		

vadere, nec, quo certius insidiae laterent, itineris ambage eos uti noluit. ipse a fronte, simulatque eos, quos miserat, advenisse animadvertisset, adoriri Robertum volebat. qui quidem, tabernaculis vacuis relictis, pontem nocte transgressus, (erat decimus octavus mensis Octobris dies indictione quinta,) in templum ad mare Theodoro martyri olim exstructum se contulit cum universo exercitu; ubi per totam noctem precibus placato numine, immaculata divinaque mysteria percepere. instructis dein copiis, medium aciei locum ipse tenuit; cornu, quod ad mare spectabat, Amicetae commisit, viro inter comites illustri, et manu et consilio prompto; alterum Boëmundo filio, cognomine Sanisco. his imperator animadversis, qua erat animi alacritate ad ea, quae facto opus essent, temporis momento perspicienda, consilio pro re mutato, in iugi declivitate praeter maris oram aciem constituit. divisisque copiis, barbaros ad Roberti castra invadenda profectos revocare noluit; qui autem in humeris gladios ancipites gestant, eos una cum duce Nampita retinuit et, relictis

στήματος προπορεύεσθαι στοιχηδὸν ἐπέτρεψε· τοῦτο δὲ γένος ἀσπιδοφόρον ξύμπαντες, τὸ δὲ λοιπὸν τοῦ στρατεύματος εἰς φάλαγγας διελών, αὐτὸς μὲν τὸ μεσαίτατον εἶχε τῆς παρατάξεως, δεξιόθεν δὲ καὶ ἔξ εὐωνύμου φαλαγγάρχας τὸν καί-
 5 σαρα Νικηφόρον τὸν Μελισσηνὸν ἐπέστησε καὶ τὸν καλούμενον Πακουριανὸν καὶ μέγαν δομέστικον. τὸ δὲ μεσαίτατον αὐτοῦ τε καὶ τῶν πεζῆ βαδιζόντων βαρβάρων ἱκανοὺς εἶχε στρατιώτας τῆς τοξείας εἰδήμονας, οὓς κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου προεκπέμπειν ἠβούλετο, ἐπιτρέψας τῷ Ναμπίτῃ, ὀπηνίκα βού-
 10 λονται πρὸς τοὺς Κελτοὺς ἐξιπάσασθαι καὶ αὐδὶς ὑποστρέφειν, χώραν αὐτοῖς ἔξ ἐφόδου διδόναι ἐφ' ἑκάτερα σχιζομένους, εἶτα αὐδὶς συνεχίζεσθαι καὶ συνησπικότας πορεύεσθαι. οὕτω γοῦν τὸ ἅπαν διατυπώσας στράτευμα, αὐτὸς μὲν κατὰ V. 93
 15 θέων· οἱ δὲ ἀποσταλέντες βάρβαροι τὰς ἀλκὰς διεληλυθότες, ἐπεὶ καὶ οἱ ἐντὸς τοῦ Δυρραχίου τὰς πύλας ἀνεπέτασαν, τοῦτο αὐτοῖς τοῦ αὐτοκράτορος ἐπισκήψαντος, ἐν ταύτῃ ταῖς Κελτικαῖς σκηναῖς προσέβαλλον. κατ' ἀλλήλων δὲ τῶν δημα-
 20 πασίας ἐκέλευε ποιεῖσθαι, εἴ που ἐκεῖθεν ὑποσῦραι τινὰς δυνηθεῖεν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος. ἀλλ' οὐδ' ὁ βασιλεὺς πρὸς τοῦτο ἀνεπετώκει· ἔπεμπε δὲ μᾶλλον καὶ συχνοὺς τοὺς ἀν-

2. ἀσπιδοφόρον G. ἔπαντες CG. τοῦ δὲ στρατεύματος
 τὸ λοιπὸν GA. 7. τὸν P. 9. ἐμπίτη G. 13. αὐτοῖς CG.
 14. ἴετο G. Κελτῶν G. ἦγονα A. παραθεόντων conl.
 Hoeschel. 15. ἀλικὰς G, ἀκίαις A. 18. προσέβαλλον C,
 προσέβαλον PG. 22. τοὺς add. G.

equis, modico ante aciem intervallo, ordine procedere iussit. tota haec gens clypeis armata est. reliquo exercitu in phalanges distributo, mediam aciem ipse tenebat, a dextra et sinistra praefecit legionibus caesarem Nicephorum Melissenum et Pacurianum quem vocabant magnum domesticum. medium inter se et qui pedites incedebant barbaros locum milites satis multi occupaverunt, iaculandi periti, quos in Robertum praemittere volebat. mandaverat itaque Nampitae, ut sicubi in Gallos equis prorumpere vellent et rursus se recipere, transitum ipsis statim darent, utroque regressi; mox rursus coirent et confertim progredierentur. sic instructo exercitu, ipse in frontem aciei Francicae signa infert, oram transvolans. barbari ad circumeundum missi, ubi maritimum emensi sunt tractum, atque etiam Dyrhachii praesidia iussu imperatoris aperuerunt portas, simul in castra Gallorum impetum fecere. dum vero acies utriusque ducis obviam procedit, Robertus turmas equitum misit, qui exercitum Romanum lacesserent, si quos inde elicere forte possent. nec

τικαταστησαμένους αὐτοῖς πελταστίς. ἀκροβολισμοῖς οὖν με-
 τρείοις ἀμφοτέρων κατ' ἀλλήλων χρησαμένων, ἐπεὶ καὶ ὁ Ῥομ-
 πέρτος ἠρέμα τούτοις εἶπετο καὶ τὸ μεταίχμιον ἤδη ἀπεστενοῦτο
 διάστημα, τῆς φάλαγγος τοῦ Ἀμικέτου προεκδραμόντες πεζοὶ
 καὶ ἵππεῖς περὶ τὸ ἄκρον τῆς παρατάξεως τῆς τοῦ Ναμπίτου 5
 P. 116 προσέβαλλον. γενναιότερον δ' αὐτῶν ἀντικαταστάντων, πα-
 λίνορσοι γεγόνασιν, ἐπεὶ οὐ πάντες λογάδες ἦσαν, καὶ τῆ
 θαλάσση ἑαυτοὺς ἐπιρρίψαντες ἄχρι τοῦ τραχήλου, ταῖς νη-
 σὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ καὶ Βενετικοῦ στόλου πελάζοντες, ἐκεῖθεν
 ἤτιοῦντο τὴν σωτηρίαν, καὶ παρ' ἐκείνων οὐ προσεδέχοντο. ἡ 10
 δέ γε Γαῖτα, ὡς λόγος τίς φησιν, ἡ τοῦ Ῥομπέρτου σύνευνος
 αὐτῷ συστρατενομένη, Παλλὰς ἄλλη κὰν μὴ Ἀθήνη, θεα-
 σαμένη τοὺς φεύγοντας, δριμὺν τούτοις ἐνατενίσασα, κατ' αὐ-
 τῶν μεγίστην ἀφειῖσα φωνήν, μονοῦν τὸ Ὀμηρικὸν ἔπος τῆ
 ἰδία διαλέκτῳ λέγειν ἐόκει "μέχρι πόσον φεύξεσθε; στήτε, 15
 B ἀνέρες ἔστε." ὡς δὲ ἔτι φεύγοντας τούτους ἐώρα, δόρυ μα-
 κρὸν ἐναγκαλισαμένη, ὄλους ὄυτῆρας ἐνδοῦσα κατὰ τῶν φευ-
 γόντων ἵεται. τοῦτο θεασάμενοι καὶ ἑαυτῶν γεγονότες, αὐ-
 θις πρὸς μάχην ἑαυτοὺς ἀνεκαλέσαντο. ἐπεὶ δὲ οἱ πελεκυφό-
 ροι καὶ αὐτὸς ὁ τούτων ἀρχηγὸς ὁ Ναμπίτης δι' ἀπειρίαν καὶ 20

1. ἀκροβολισμοὺς μετρείους C.	6. ἀποκαταστάντων A.	7.		
τῆ add. A.	8. τοῦ om. A.	13. τούτοις A, τούτους PG.		
ἐνατενίζουσα CG, ἐνητέμιζε A.	14. ἀφειῖσα P, ἀφειῖσα CAG.			
ἔπος om. GA.	16. ἐσιῆ libri, correxi.	τούτους φεύγοντας		
A.	18. ἵεται G.	19. αὐτοὺς G.	ἐπειδὴ C.	πελε-
κυφόροι G, πελεκοφόροι PA.	20. αὐτὸς om. A.	ἔμπει-		ρίαν CG.

imperator quidem supinus erat, quin potius magno numero, qui op-
 positi erant, peltastas misit. his aliquantum inter se velitantibus, cum
 etiam Robertus sensim suos sequeretur, et spatium inter utramque
 aciem angustius iam fieret, prosilientes ex Amicetae phalange pedites
 atque equites extremum Nampitae agmen invadunt; sed ubi fortius
 hi resisterent, terga verterunt. quippe non omnes milites erant egre-
 gii. atque in mare se praecipitantes collo tenus, ad naves Romanae
 Venetaeque classis confugiebant, quae tamen eos non recipiunt. ibi
 tum Gaïta, Roberti uxor, in bellum coniugem secuta, Pallas altera,
 licet non Minerva, conspicata fugientes, torvo vultu, maxima voce
 eos increpuit et sua lingua tantum non Homericum illud dicere vi-
 debatur "quo usque fugietis? state, viri estote." quos ubi fugam
 non omittere vidit, longa arrepta hasta, citato cursu fugientes per-
 sequitur. ea re illi animadversa, sui compotes facti, rursus ad pugnam
 se revocabant, cum autem bipenniferi et ipse eorum dux, Nampites,
 propter imprudentiam et pugnandi ardorem citius progressi, longe

θερμοῦτητα ὀξύτερον βεβαδικότες, ἱκανὸν τῆς Ῥωμαϊκῆς παρα-
 τάξεως ἀπέστησαν, σπεύδοντες συμβαλεῖν ἐν ἴσῳ θυμῷ τοῖς
 Κελτοῖς, (καὶ γὰρ οὐχ ἦττον ἐκείνων περὶ τὰς μάχας καὶ
 οὗτοι ἐκθυμότεροί εἰσιν καὶ τῶν Κελτῶν ἐν τούτῳ τῷ μέρει
 5 μὴ ἀποδέοντες,) κεκοπιακότας τούτους ἤδη καὶ ἀσθμαίνοντας
 ὁ Ῥομπέρτος θεασάμενος, καὶ τοῦτο ἀπὸ τε τῆς ὀξείας κινή-
 σεως, τοῦ τε διαστήματος βεβαιωθεὶς καὶ τοῦ ἄχθους τῶν C
 ὀπλων, τινὰς τῶν τούτου πεζῶν ἐπέσκηψε κατ' αὐτῶν εἰσπη-
 δῆσαι. οἱ δὲ προκεκμηκότες ἤδη, μαλακώτεροι τῶν Κελτῶν
 10 ἐφαίνοντο. πίπτει γοῦν τὸ τηρικαῦτα τὸ βάροβαρον ἅπαν, καὶ
 ὅποσοι τούτων ἐσώθησαν, περὶ τὸ τέμενος τοῦ ἀρχιστρατή-
 γου Μιχαὴλ προσπεφευγότες, οἱ μὲν καὶ ὅπόσους ἐξεχώρει
 τὸ τέμενος ἐντός, εἰσῆεσαν, οἱ δὲ ἄνωθεν τοῦ τεμένους ἀνελ-
 θόντες εἰστήκεσαν, τὴν σωτηρίαν, ὡς ᾗοντο, ἐκείθεν πρα-
 15 γματευσάμενοι. οἱ δὲ Λαῖνοι πῦρ κατ' αὐτῶν ἀφέντες, σὺν
 τῷ τεμένει πάντας κατέκασαν. τὸ δέ γε λοιπὸν τῆς Ῥω-
 μαϊκῆς φάλαγγος καρτερῶς πρὸς αὐτοὺς ἀπεμάχοντο. ὁ δὲ D
 Ῥομπέρτος καθάπερ τις περωτὸς ἰππότης σὺν ταῖς λοιπαῖς
 δυνάμεσι ἐλῆ κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος καὶ ὠθεῖται τάν-
 20 την καὶ εἰς μέρη πολλὰ διασπᾷ. ἐντεῦθεν οἱ μὲν τῶν ἀντι-
 κειμένων ἐν αὐτῷ τῷ πολέμῳ μαχόμενοι πίπτουσιν, οἱ δὲ
 φυγῇ τὴν ἑαυτῶν ἐπραγματεύσαντο σωτηρίαν. ὁ δὲ γε βα-
 σιλεὺς Ἀλέξιος καθάπερ τις πύργος ἀκλόνητος ἔμενε, κἂν V. 94

2. συμβαλεῖν P, alterum CAG. 4. τῷ : τὸ P. 8. τούτου
 add. AG. 10. τὸ πρὶος add. A. 13. ἀνωτέρω A. 14.
 εἰσπήκεσαν PG, recte A. πραγματευσόμενοι PA, alterum CG.
 19. κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐλῆ, omisso φάλαγγος PG, recte A. 22.
 γε add. A.

a Romanorum acie abessent, congregi properantes cum Gallis pari virtute,
 (non enim minus illi in proelio fortes sunt, nec Gallis ab ea parte
 quidquam concedunt,) Robertus, qui eos defatigatos iam et anhelan-
 tes conspiceret, eiusque rei et celeritas gradus et longitudo spatii et
 armorum pondus fidem facerent, peditum manum invadere eos ius-
 sit. atque illi iam defessi, a Gallis superantur. tum omnes caedun-
 tur barbari, et si qui proelio elapsi erant, ii fuga templum Michae-
 lis archistrategi petebant. quorum alii, quantum quidem aedes capere
 potuit, intrant, pars templi tectum ascendunt, ibi tutos se fore rati.
 verum Latini, igne immisso, ipsos cum templo concremarunt univer-
 sos. interea reliqua Romanae aciei pars fortiter cum hoste pugnabant.
 sed Robertus, velut alatus quidam eques, cum reliquis copiis impetu
 in aciem Romanorum facto, urgebat eos dissipavitque. ibi adversario-
 rum alii in ipso proelio occumbunt, alii fuga salutem petunt. im-
 perator autem Alexius, veluti turris, immotus stabat, licet multos

πολλοὺς τῶν μετ' αὐτοῦ ἀποβεβλήκει ἀνδρῶν καὶ γένοι καὶ
 πείρα στρατιωτικῆ διαφερόντων. πεπτῶκει γὰρ τὸ τηρικαῦτα
 ὁ Κωνσταντῖος υἱὸς μὲν τοῦ προβεβασιλευκότος Κωνσταντί-
 P. 117 νου τοῦ Δούκα, οὐκ ἰδιωτεύοντος αὐτοῦ ἔτι ἀποτεχθεὶς, ἀλλ'
 ἐν πορφύρα καὶ γεννηθεὶς καὶ τραφεὶς καὶ ταινίας τῷ τότε 5
 καιρῷ βασιλικῆς παρὰ τοῦ πατρὸς ἀξιοθεὶς· καὶ ὁ Νικηφό-
 ρος μὲν τὴν κλῆσιν, Συναδηνὸς δὲ τὴν ἐπίκλησιν καλούμε-
 νος, ἀνὴρ γενναῖος καὶ ὠραιότατος καὶ σφραδάζων πάντων
 ὑπερτερῆσαι κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην μαχόμενος· μεθ' οὗ
 ὁ ἤδη ῥηθεὶς Κωνσταντῖος περὶ κήδους ἐπὶ τῇ ἰδίᾳ ἀδελφῇ 10
 πολλάκις ὠμίλει· καὶ μὴν καὶ ὁ τοῦ Παλαιολόγου πατὴρ
 Νικηφόρος καὶ ἕτεροι τῶν ἐπιφανῶν· πλήττεται γὰρ καὶ ὁ
 Ζαχαρίας καιρίαν κατὰ τοῦ στέρου καὶ τὴν ψυχὴν ἅμα τῇ
 πληγῇ ἐπαφίησι, καὶ ὁ Ἀσπιέτης καὶ πολλοὶ τῶν λογάδων.
 Βτῆς δὲ μάχης μὴ διαλυομένης, ἐπεὶ τὸν βασιλέα ἐώρων ἔτι 15
 ἀντικαθιστάμενον, ἀποκριθέντες τινὲς τῶν Λατίνων τρεῖς, ἀφ'
 ὧν εἷς ὁ ἤδη ῥηθεὶς Ἀμικέτης ἦν, ὁ δὲ ἕτερος Πέτρος ὁ τοῦ
 Ἀλίφα, ὡς αὐτὸς ἐκεῖνος ἔλεγεν, ὁ δὲ τρίτος κατ' οὐδὲν τού-
 των ἐλάττων, ὄλους ῥυτῆρας ἐνδόντες τοῖς ἵπποις, δόρατα
 μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, κατ' αὐτοῦ ἵενται. καὶ ὁ μὲν Ἀμι- 20

2. πεπτῶκει A, πέπτωκε P, πεπτῶκασι G. τὸ add. A. 3. ὁ
 om. A. Κωνσταντῖνος hic et mox Wilken. Hist. Comn. p. 175.
 ὁ υἱὸς τοῦ προβασιλ. κωνσταντ. τοῦ δούκα, ὁ ἐν πορφύρα γεννη-
 θεὶς A. 6. ὁ om. CG. 8. καὶ ὠραιότατος om. CG. 11. ὁ
 τοῦ παλαιολόγου υἱὸς νικόλαος καὶ ὁ ἀμικέτης καὶ πολλοὶ τῶν λο-
 γάδων A. 13. Ζαχίας G. 14. Ασπιέτης C, Ασπέτης P,
 Ασπιώτης G. 17. εἷς om. G. ἕτερος add. A. ὁ ante
 τοῦ add. A. 20. ἵενται G.

suorum perderet, tum genere, tum usu rei militaris insignes. ceci-
 dit enim tum Constantinus, Constantini Ducae olim augusti filius,
 non privato quidem patre genitus, sed in purpura natus nutritus-
 que et imperatoria tunc temporis a patre taenia ornatus. cecidit
 Nicephorus quoque, Synadenus cognomine, vir generosus et forma
 praestans, qui omnes illo die anteire fortitudine gestiverat: cum eo
 Constantinus, cuius modo mentionem feci, de nuptiis cum sorore saepe
 egerat. ipse etiam Palaeologi pater, Nicephorus, aliique ex illustribus
 occubuerunt, quippe Zacharias letali circa pectus ictu percussus, si-
 mul vulnus accepit, animam efflavit, itemque Aspietes et multi
 viri egregii. nondum autem proelio finito, cum imperatorem ad-
 huc locum obtinentem cernerent, tres Latinorum, quorum unus Ami-
 cetes erat, de quo iam diximus, alter Petrus Aliphae filius, ut ipse
 affirmavit, tertius alius quidam, illis nequaquam inferior, admissis
 equis, longis armati hastis, in eum irruere. atque Amicetes quidem
 feriendo aberravit, declinante paululum equo; alterius hastam impe-

κέτης διημαρτήκει τοῦ βασιλέως, μικρὸν παρεκκλίναντος τοῦ ἵππου· τοῦ δ' ἄλλου τὸ δόρυ διὰ τοῦ ξίφους ὁ βασιλεὺς ἀπωσάμενος καὶ τονώσας τὴν χεῖρα, παίει τοῦτον κατὰ τὴν κλεῖδα καὶ τὴν χεῖρα τοῦ λοιποῦ ἀποτέμνει σώματος. ὁ δὲ γα
 5 τρίτος πλήττει τοῦτον εὐθύς κατὰ τὸ μέτωπον, ὁ δὲ φρε- C
 νήρης τε ὦν καὶ ἔδραϊος τὸν νοῦν, μηδὲν ὄλως συγχυθεὶς, γοργότητι γνώμης ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ τὸ δέον συνείς, ὑπτιον ἅμα τῇ πληγῇ ἑαυτὸν ὡς ἐπ' οὐρὰν τοῦ ἵππου ἔθετο. καὶ εὐθύς τὸν χροῶτα τοῦ σώματος μικρὸν παραξέσασα ἢ τοῦ ξί-
 10 φους ἀκμῆ, περὶ τὴν ἀκωκὴν παραποδιοθεῖσα τῆς κόρυθος καὶ τὸν συνέχοντα ταύτην ὑπὸ τὴν γένυν ἱμάτια διασπάσασα, ὥσε ταύτην εἰς γῆν. τηνικαῦτα δὲ ὁ μὲν Κελτὸς ἐκεῖνος πα-
 ραθέει, ὃν ᾔετο κατακρημνίσαι τοῦ ἵππου, ὁ δ' εὐθύς ὀρθω-
 θεὶς, ἐπὶ τῆς ἐφεστρίδος ἔδραϊος ἐκάθητο, μηδὲν τῶν ὄπλων
 15 ἀποβαλὼν. ἀλλὰ καὶ γυμνὸν τὸ ξίφος κατέχων τῇ δεξιᾷ, D
 τῷ δὲ λύθρῳ τοῦ ἰδίου πεφοινιγμένος αἵματος, καὶ τὴν κε-
 φαλὴν ἀπερικάλυπτον ἔχων καὶ τὴν πυρσὴν καὶ ἤλιώσαν κό-
 μην περιπλανωμένην ταῖς ὄψεσι καὶ διοχλοῦσαν αὐτόν· ὁ γὰρ ἵππος ταραττόμενος καὶ ἀποπτύων τοὺς χαλινούς καὶ φοριμάσ-
 20 σων, ἀτακτότερον ἐμπίπτειν τῷ προσώπῳ τοὺς βαστρύχους πα-
 ρεσκεύαζεν· ἀλλὰ καὶ ὡς ἑαυτὸν ἀνακαλεσάμενος, ὡς ἐνήν, τοῖς

2. τοῦ prius : τῶν P. 5. εὐθύς om. A. 6. συσχεθεὶς γορ-
 γότητι A. 10. ἀκωκὴν P, ἀκωκὴν AG. παραποδιοθεῖσα A. 11.
 συνέχοντα A. γένυν : ὄσφυν A. ἐκσπάσας A. 12. ὥσε :
 ἀφήκε A. ἐς G, ἐπὶ τὴν γῆν A. 13. δὲ A. εὐθύς :
 αὐθις G. 15. καὶ om. G. κατέχει A. 18. πεπλανημέ-
 νην G. διοχλοῦσαν P.

rator gladio repulit, et vehementem intorquens ictum, carpum percussit manumque a reliquo abscidit corpore; tertius imperatorem recta in fronte ferit. verum ille, quo erat praesenti ac firmo animo, nihil omnino confusus, ingenii dexteritate celerrime, quid opus esset, perspexit. itaque ubi venientem sensit ictum, supinum se in equi caudam reiecit; quo factum est, ut cute dumtaxat corporis leviter perstricta, cuspidis mucro ad summam offensus galeam, lorum, quo sub mento ea adstringitur, ruperit ipsamque in terram deiecerit. tum Gallus, excussisse se imperatorem equo ratus, praetervehitur; ille statim erectus, in sella firmiter insedit, nullis amissis armis. immo strictum manu tenens gladium, sanguine suo cruentatus, nudo capite, coma flava splendidaque oculis circumfusa, non sine molestia: nam equus efferatus et freni impatiens exsultando effecit, ut incomposite crines in frontem defluerent: tamen vel sic, ubi se, quantum poterat, revocavit ad seipsum, hostibus se obiecit. verum ubi etiam Turcas

ἐναντίοις ἀντικαθίστατο. ἐπεὶ δὲ καὶ τοὺς Τούρκους φεύγον-
 τας ἑώρα καὶ αὐτὸν τὸν Βοδῖνον ἀπολέμητον ὑποχωροῦντα·
 ὦπλιστο γὰρ καὶ οὗτος καὶ εἰς πολέμου τύπον τὸ αὐτοῦ δια-
 τυπώσας στρατεύμα, κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν ἴστατο, ὡς
 P. 118 ἐπαρήξων τάχα τῷ αὐτοκράτορι κατὰ τὰς πρὸς αὐτὸν γεγε- 5
 νημένας συνθήκας· ἐκαραδόκει δέ, ὡς ἔοικεν, ἵνα, εἰ μὲν τὴν
 ῥοπήν τῆς νίκης τῷ αὐτοκράτορι δοθεῖσαν γνοιή, ἐπιτεθείη
 καὶ αὐτὸς τοῖς Κελτοῖς, εἰ δὲ τὸναντίον, ἀτρεμήσῃ τε καὶ
 ὀπισθόπους γένηται· ταῦτα διαλογιζόμενος, ὡς ἔξ ὧν ἐπε-
 V. 95 πράξει δῆλον, καὶ τὴν νικῶσαν ἀπάρτι τοὺς Κελτοὺς ἐγνω- 10
 κῶς ἔχοντας, ἄγευστος πολέμου τὸ παράπαν, οἴκαδε ἐπανα-
 δεδραμήκει· ὃ δὲ αὐτοκράτωρ ταῦτα θεασάμενος καὶ μη-
 B δένα τὸν αὐτῷ ἐπαμύνοντα βλέπων, τὰ μετάφρενα καὶ αὐτὸς
 τηρικαῦτα δίδωσι τοῖς ἐναντίοις. καὶ οὕτως ἐδίωκον οἱ Λα-
 τῖνοι τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατεύμα.

7. Ὁ δὲ Ῥομπέρτος καταλαβὼν τὸ τέμενος τοῦ ἁγίου
 Νικολάου, ὅπου καὶ ἡ βασιλικὴ σκηνὴ καὶ ἅπανσα ἡ σκευὴ
 τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος, ὅπόσους εὐσθενεῖς εἶχε, τὸν
 βασιλέα διώκειν ἐκπέπομφεν, αὐτοῦ που αὐτὸς ἐγκαρτερῶν,
 φανταζόμενος τὴν τοῦ αὐτοκράτορος κατάσχεσιν. τοιοῦτοι γὰρ 20
 λογισμοὶ τούτου τὸ ὑπέρογκον ἔξέκαιον φρόνημα, οἱ δὲ εὐ-
 ψύχως μάλια τοῦτον ἐδίωκον μέχρι τόπου τινὸς παρὰ τῶν

1. ἀντικαθιστῆ A. 3. τόπον CG. 5. τὰς om. G. 11.
 τοῦ πολέμου G. τὸ om. G. 12. καὶ ὡς μηδένα PA, ὡς
 om. CG. 13. ἀπαμύνων G. 19. αὐτοῦς ἐγκαρτεροῦντας A.
 22. παρὰ τῶν ἐγχωρίων : ἐγχωρίως A.

fugientes vidit et ipsum Bodinum, pugna haud tentata, recedentem, (erat enim hic quoque in armis, et proelii more agmine suorum instructo, ita se gesserat hoc die, tanquam auxilium imperatori iam iamque ex pacto laturus; sed morabatur aperte, ut, si victoriam ad imperatorem se inclinare cerneret, Gallos et ipse aggredederetur; sin minus, pugnando abstineret seque reciperet: qui cum talia, ut re ipsa apparuit, animo agitaret, simulac victoriam in Gallorum manibus esse intellexit, proelii omnino expers, domum se proripuit,) ubi igitur haec imperator vidit, seque destitutum plane ab omnibus cognovit, tergum et ipse tandem hostibus dedit. sicque Latini exercitum Romanum persequebantur.

7. Postquam Robertus S. Nicolai templum occupavit, ubi praetorium omniaque Romani exercitus suppellectilia erant, valentissimos quos habebat milites ad insequendum imperatorem misit, dum ipse ibidem permanet, fore ut imperator caperetur, sperans. quales cogitationes spiritus eius atque arrogantiam aiebant. illi strenuissime

ἐγχωρίων καλουμένου Κακῆ Πλευρά. ἣ δὲ τούτου θέσις πο- C
 ταμὸς ῥέων κάτωθεν ὁ Χαυζάνης καλούμενος, ἐνθεν δὲ ὑπερ-
 κειμένη πέτρα ὑψηλή. ἀναμεταξὺ δὲ τούτων φθάνουσιν αὐ-
 τὸν οἱ διώκοντες· οἳ καὶ παίουσιν αὐτὸν κατὰ τὴν ἀριστερὰν
 5 πλευρὰν διὰ τῶν δοράτων, (ἐννέα δὲ ἦσαν ζύμπαντες,) καὶ
 ἐπὶ τὰ θάτερα κλίνουσι. τάχα δ' ἂν καὶ ἐπεπτώκει, εἰ μὴ τὸ
 ζήφος, ὃ τῆ δεξιᾷ κατεῖχε χειρὶ, ἔφθασεν ἐναπερειοθῆναι τῆ
 γῆ. καὶ μὴν καὶ ἡ τοῦ μύωπος ἀκμὴ τοῦ ἀριστεροῦ ποδὸς
 ἐνδακούσα τὸ ἄκρον τῆς ἐφεστρίδος, ὃ ὑπόστρωμα λέγουσιν,
 10 ἀκλινέστερον τὸν ἰππότην ἐποίει. καὶ αὐτὸς δὲ τῆ λαιᾷ τῆς
 χαίτης δραξάμενος τοῦ ἵππου, ἀνεῖχεν ἑαυτόν. βοηθεῖται D
 μέντοι ἐκ θείας τινὸς δυνάμεως, σωτηρίαν παρ' ἐχθρῶν αὐ-
 τῷ κομιζούσης παραδόξως. ἀναφύει γὰρ δεξιόθεν ἄλλους
 Κελτοὺς τὰ δόρατα πρὸς ἐκεῖνον ὀρθώσαντας· οἳ καὶ τὰ
 15 ἄκρα τῶν δοράτων κατὰ τὴν δεξιὰν πλευρὰν ἐμβαλόντες, ὠρ-
 θωσάν τε ἀθρόον τὸν στρατιώτην καὶ εἰς τὸ μέσον κατέστη-
 σαν. καὶ ἦν ἰδεῖν θαῦμα παράδοξον. οἱ μὲν γὰρ ἔξ εὐωνύμων P. 119
 ἀνατρέπειν ἠπείγοντο, οἱ δὲ ἐκ τῶν δεξιῶν τὰ δόρατα τῆ
 πλευρᾷ πῆξαντες, ὥσπερ τοῖς πρώην ἐναντιούμενοι καὶ ἀντε-

1. κακῆ C. 2. ἐνθεν δὲ : ἐνδοθεν A. 5. δ' G. ἦσαν
 om. C. 6. τὰ add. A. 7. κατέσχε A. 9. λέγουσιν A,
 λέγουσι PG. 10. ἀκλινέστερον CA, κλινέστερον PG. 11.
 δραξάμενος τοῦ ἵππου AG, τοῦ ἱ. δραξάμενος P. 12. μέντοι :
 μὲν CG. παρ' : ἔξ CG. 13. κομιζούσης αὐτῷ G. ἀνε-
 φύει G, ἀναφύει A, ἀναφύει P. γὰρ : μὲν A. 15. ἐμβα-
 λόντες G. 16. ἀθρόως C. 19. τοῖς πρώην : αὐτοῖς πά-
 λιν A. ἀντερείδοντες — δόρατα : ἀντιβάλλοντες δεξιόθεν τὰ
 δόρατα A.

imperatorem persequerentur usque ad locum, quem incolae Cace-
 pleura vocant. cuius loci hic situs est: fluit infra qui Charzanes
 appellatur amnis; hinc alta imminet rupes. inter utrumque imperato-
 rem deprehendunt hostes insectantes; qui quidem laevum eius latus
 hastis percutiunt, (novem omnino erant,) et in dextram partem eum
 inclinant. deiecissentque fortasse equo, nisi ensis, quem dextra tene-
 bat, solo innisus eum sustinisset. etiam calcaris laevi aculeus, extre-
 mo strato, quod substramen dicitur, implicitus, firmiter equo inhae-
 rentem reddidit. atque adeo ipse, laeva manu equi correpta iuba, sese
 sustinebat. quanquam servatus est ope quadam divina, quae salutem
 ei ab hostibus praeter spem attulit. immisit enim a dextra alios Gal-
 los, qui cum imperatorem hastis peterent easque dextro eius lateri
 applicarent, erigebant repente illum et in medio strato collocabant.
 ac spectaculum erat miraculi plenum. nam a laeva alteri deicere ni-
 tebantur, alteri, dextro lateri hastis infixis, dum illis quasi adversantur

ρεΐδοντες δόρασι δόρατα, ἐπ' ὀρθοῦ σχήματος τὸν βασιλέα
 ἐποίησαν. ἐδράσαντος δὲ ἑαυτὸν γενναιότερον καὶ συσφίγγαν-
 τος περιβάδην τὸν ἵππον ὁμοῦ καὶ τὴν ἐφροσπίδα, τηρικαῦτα
 γίνεται τι τῆς γενναιότητος ἐκείνου τεκμήριον. ὁ γὰρ ἵππος
 ἄλλως μὲν καὶ θερμότητος ὦν καὶ ὑγροσκελής, ἄλλως δὲ καὶ
 Β ἀθλητικώτατος καὶ πολεμικός, (ἔφθη γὰρ ὅπου τοῦτον ἀνα-
 λαβέσθαι τοῦ Βρυεννίου μετὰ τῆς ἐροθροβαφοῦς ἐφροσπίδος,
 ὁπότε τοῦτον εἶλεν ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης, βασιλεύοντος ἔτι
 Νικηφόρου τοῦ Βοτανειάτου,) τὸ δὲ ὄλον εἶπεῖν, ὑπὸ θείας
 προνοίας ἐμπνευσθεῖς, πάλ्लεται τε εὐθὺς καὶ διαέριος γίνε- 10
 ται καὶ ἐπ' ἄκρον τῆς εἰρημένης πέτρας ἐφίσταται, ὥσπερ
 ὑπόπτερος κουφισθεῖς καί, τοῦτο δὴ τὸ τοῦ μύθου, Πεγάσου
 πτερὰ λαβὼν. Σγουρίτζην τουτοῖ τὸν ἵππον ὁ Βρυένιος
 C ὠνόμαζεν. τὰ δὲ τῶν βαρβάρων δόρατα, ὥσπερ κενεμβατή-
 σαντα τὰ μὲν καὶ τῶν χειρῶν τούτων ἐξέπεσον, τὰ δὲ δια- 15
 πεπαρμένα τοῖς μέρεσι τοῦ ἐσθήματος τοῦ βασιλέως ἐναπο-
 μείναντα, μετεωρισθέντα τῷ ἵππῳ συνηκολούθησαν. ὁ δὲ
 V. 96 εὐθὺς ἀποκόπτει τὰ ἐπαγόμενα δόρατα. καὶ οὔτε τεθορύβη-
 ται τὴν ψυχὴν ἐν τοσούτοις δεινοῖς καταστάσι, οὔτε συνεθο-
 λώθη τοὺς λογισμοὺς, ἀλλὰ ταχὺ τοῦ συνοίσοντος γίνεται καὶ 20
 τὸ παράδοξον ἐκ μέσου αὐτῶν ποιεῖται. οἱ δὲ γε Κελτοὶ

2. ἐδράσαντες G. ἑαυτὸν : αὐτοῦ A. 4. τι om. CAG. 5. καὶ
 tertium add. AG. 9. τοῦ Βοταν. Νικηφόρου G, τοῦ Βοτανειάτου
 omisso Νικηφόρου A. 10. ὑπάλλεται AG. lege ὑφέλλεται.
 12. τὸ : τὰ G. τοῦ μύθου A, τῶν μύθων PG. 13. τὸν
 ἵππον ὠνόμαζον A, ὠνόμαζεν ὁ Βρυένιος G. 15. καὶ om.
 A. 16. μέλεσι τοῦ βασιλέως AG. 19. τοιούτοις G. 21.
 αὐτῶν AG, ἑαυτὸν P.

et hastis hastas obiciunt, imperatorem erectum constituebant. qui
 ubi in sede se certius firmavit et equum pariter ac stratum femini-
 bus constrinxit, fortitudinis documentum ab illo editum est. etenim
 equus, cum ceteroquin et perfervidus esset firmisque cruribus, et plane
 aptus ad belli certamina, (acceperat eum a Bryennio quondam cum
 purpureo ephippio, cum is in proelio captus esset, Nicephoro Bota-
 niate etiam tum imperatore,) divina denique providentia inflammatus,
 subsilit repente in altum et in summa rupe, cuius modo meminimus,
 insistit, velut volucris sublatus atque, ut in fabula est, Pegasi alas
 nactus: Sguritzem hunc equum Bryennius nominaverat. barbarorum
 hastae, partim in vanum coniectae, horum manibus excidebant, aliae
 infixae vestimentis imperatoris inhaerentesque, subline una cum equo
 ferebantur; quas ille statim excussit. ac licet in tanto discrimine ver-
 saretur, tamen nec perturbatus animo erat, nec consilii inops, sed
 statim, quod facto opus erat, aggressus, miraculum e medio amolitur.

κειηνότες εἰσπήκεσαν, τὸ γεγονός ἐκπληττόμενοι· καὶ γὰρ
 ἦν ἐκπλήξεως ἄξιον· θεασάμενοι δὲ τοῦτον ἐφ' ἑτέραν τρα-
 πέντα, καὶ αὐθις ἐδίωκον. ὁ δὲ ἐπὶ πολὺ νῶτα τοῖς με-
 ταδιώκουσι στρατιώταις διδούς, στρέψας τὸν χαλινὸν καὶ συν-
 5 ἀντήσας ἐνὶ τῶν διωκόντων, διελαύνει τὸ δόρυ τοῖς στέροισι. D
 ὁ δὲ τηρικαῦτα εἰς γῆν ὑπτιος ἔκειτο. ὁ δὲ βασιλεὺς αὐθις
 τὰς ἡνίας στρέψας, εἶχετο τῆς προτέρας ὁδοῦ. συναντᾷ τοί-
 ρυν ἀπὸ τῶν ἔμπροσθεν διωκόντων τὰς Ῥωμαϊκὰς δυνάμεις
 Κελτοῖς οὐκ ὀλίγοις· οἱ δὲ πόρρωθεν τοῦτον θεασάμενοι,
 10 συνησπικότες ἔστησαν, τοὺς τε ἵππους ἀναψῦξαι βουλόμενοι,
 ἅμα δὲ καὶ ζωγρηῆσαι τοῦτον ἐθέλοντες κἀντεῦθεν ὡσπερ τι
 λάφυρον τῷ Ῥομπέρτῳ κομίσαι. ὁ δὲ ἅμα μὲν τοὺς ὀπισθεν
 φεύγων διώκοντας καὶ τοὺς ἔμπροσθεν θεασάμενος, ἀπεγνώ-
 κει τὰς σωζούσας ἐλπίδας. συλλεξάμενος δὲ ἐαυτὸν, ἐπεὶ P. 120
 15 τῶν ἄλλων μέσον τινὰ ἐθεάσατο, ἀπὸ τε τοῦ σώματος καὶ τῆς
 τῶν ὄπλων ἀποπαλλομένης αἴγλης τὸν Ῥομπέρτον εἶναι νομί-
 σασ, καταστήσας τὸν ἵππον, κατ' αὐτοῦ φέρεται· κάκεινος δ'
 ἐκεῖθεν, πρὸς αὐτὸν τὸ δόρυ εὐθύνας. καὶ μέντοι γε καὶ
 20 συναλλάσαντες ἄμφω κατὰ τὸ μεταίχιμον, κατ' ἀλλήλων ἰεν-
 ται. πρότερος δὲ ὁ αὐτοκράτωρ διθύνας τὴν χεῖρα, παίει
 τοῦτον διὰ τοῦ δόρατος· τὸ δὲ αὐτόθεν διὰ τῶν μαζῶν εἰς

1. εἰσπήκεσαν A, εἰσπήκησαν PG. 3. τὸ πολὺ A. 4. τοὺς
 χαλινούς AG. 6. αὐθις: εὐθύς G. 11. κἀντεῦθεν: καὶ A.
 13. διώκοντας φεύγων A. 14. ἐπεὶ A, ἐπὶ PG. 17. φέ-
 ρεται: φαίνεται A. 18. τὸ δόρυ om. A. γε om. A. 19.
 μεταίχιμον AG, μεσαίχιμον P. ἰενται P, recte AG. 20.
 πρότερος A, πρότερον PG.

Galli hiantes stabant, re haud immerito perculti; mox altrorsum fu-
 gientem conspicati, rursus insequuntur. verum ille, postquam diu in-
 sequentibus militibus terga dedit, versis habenis, uni instantium oc-
 currit, et pectus hasta transfixit. is statim supinus humi procubuit. at
 imperator, converso rursus equo, eodem quo antea itinere perrexit.
 nec paucis obviam fit Gallis, qui Romanas copias ulterius perse-
 cuti erant; qui ut procul eum conspexere, confertim subsistunt,
 ut et equis paullulum quietis darent, et vivum Alexium cape-
 rent, captumque veluti spoliū ad Robertum adducerent. ibi tum
 imperator, qui et persequentēs a tergo hostes fugeret, et obviam a
 fronte factos cerneret, de salute desperavit. sed animo collecto, cum
 in hostium globo quempiam animadvertisset, quem et proceritate cor-
 poris et armorum fulgore Robertum esse suspicabatur, recta eum
 equo petit. idem alter facit, hastam in Alexium torquens. ita in medio
 concurrunt ambo seque invicem aggrediuntur. prior imperator, directa
 manu, percutit eum hasta, quae illico per pectus in dorsum traicitur.

τὰ μετὰ φρενα διεκβάλλεται. καὶ τὸν μὲν βάρβαρον αὐτίκα
 Βεῖχεν ἢ γῆ· εὐθύς δὲ τοῦτον ἀφῆκε καὶ ἡ ψυχὴ, τῆς τρω-
 σεως καιρίας γεγεννημένης. καὶ τοῦ λοιποῦ ὁ βασιλεὺς, δια-
 σχισθείσης τῆς φάλαγγος, διὰ μέσων αὐτῶν ἐξιππάσατο,
 ἄδειαν ἑαυτῷ ἐφευράμενος τὴν σφαγὴν τοῦ βαρβάρου τούτου. 5
 οἱ δ' εὐθύς τὸν τρωθέντα εἰς γῆν ἐρριμμένον θεασάμενοι,
 περιχυθέντες τῷ κειμένῳ, περὶ αὐτὸν διεπονοῦντο. καὶ οἱ
 ὕπισθεν δὲ τὸν βασιλέα διώκοντες τούτους θεασάμενοι, ἀπο-
 βάντες τῶν ἵππων καὶ γνωρίσαντες τὸν ἄνδρα, ἐκόπτοντο ὀλο-
 λύζοντες. ἀλλ' ὁ Ῥομπέρτος μὲν οὐκ ἦν, ἕτερος δὲ τῶν 10
 ἐπιφανῶν καὶ ὁ τούτου δευτέρος. τούτων δὲ ἀσχολουμένων,
 ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὰ πρόσω τὴν πορείαν ἐπεποίητο.

C 8. Ἄλλ' ἔγωγε μεταξὺ τῶν λόγων ἐπελαθόμεν τὸ μὲν
 διὰ τὴν φύσιν τῆς ἱστορίας, τὸ δὲ καὶ διὰ τὴν τῶν πρα-
 γμάτων ὑπερβολὴν, ὅτι πατρὸς κατορθώματα γράφοιμι. μηδὲ 15
 γὰρ βουλομένη τὴν ἱστορίαν ὑποπτον θεῖναι, πολλάκις παρα-
 τρέχω τὰ τοῦ πατρὸς, μήτε ἀξάνουσα, μήτε πλάτος περι-
 τιθεῖσα. εἶθε γὰρ ἔλευθέρα ἦν τοῦ πάθους τούτου τοῦ πα-
 τρικοῦ καὶ ἀπόλυτος, ἵνα καθάπερ ὕλης ἀμφιλαφοῦς δραξα-
 μένη, τὴν σοβάδα γλῶσσαν ἐνεδειξάμην, ὅποσιν ἔχει περὶ τὰ 20

2. εἶχε γῆ A, εἶχεν γῆ P, εἶχε ἢ γῆ G. δὲ A, γὰρ PG.
 ἀφῆκεν ἢ G, ἀφῆκεν καὶ ἢ P, recte A. 3. ὁ βασιλεὺς τοῦ
 λοιποῦ G. 5. ἑαυτῷ A, αὐτῷ PG. τούτου om. A. 6.
 δὲ G. 7. διαχυθέντες A. τῷ add. A. διεπονοῦντο :
 κατεθρονοῦντο A. ἀλλὰ καὶ A. 8. δὲ add. C. 12. πε-
 ποίητο A. 14. καὶ om. CG. 16. μετατρέχω CG. 17.
 πλάτος : πάλιν CG. περιτιθεῖσα C, περιπεθεῖσα PG.

statim humi barbarus prostratus, animam efflat, gravi accepto vul-
 nere. mox divisa imperator phalange, per medios ferebatur hostes,
 opportunitatem ex barbari istius nece nactus. nam illi ut vulneratum
 et humi stratum conspexere commilitonem, accurrebant et in iacente
 occupati erant. nec qui a tergo imperatorem persequebantur, cum
 hos vidissent, non descenderunt equis agnitumque planxerunt ulu-
 lantes. quanquam Robertus non erat, verum nobilium unus et a
 Roberto secundus. sic igitur istis occupatis, imperator iter porro
 perrexit.

8. Verum ego, dum haec narro, oblita sum et propter historiae
 naturam et propter facinora inaudita, patris me res gestas describere.
 etenim ne historiae fidem suspectam reddam, saepe transcurro, quae
 de patre narranda sunt, nec exaggerans ea, nec copiose tractans.
 quod utinam vacua essem ab hoc erga parentem affectu et soluta!
 certe in amplissimo veluti campo libere excurrens, quantum oratio
 mea in tractandis rebus praeclare gestis usum habeat, probassem. nunc

καλὰ τὴν οἰκείωσιν. ἐπηλυγάζει δέ μου τὸ πρόθυμον ἢ φυ- D
 σικὴ στοργή, μὴ πως δόξαιμι τοῖς πολλοῖς ὑπὸ προθυμίας V. 97
 τοῦ λέγειν περὶ τῶν κατ' ἐμαυτὴν, τερατολογίας παρέχειν
 ὑπόληψιν. καὶ γὰρ ἂν πολλαχοῦ τῶν κατορθωμάτων τῶν
 5 πατρικῶν μεμνημένη, καὶ τὴν ψυχὴν αὐτὴν ἀπεσιτάλαξα, ξυγ-
 γράφουσά τε καὶ διηγουμένη, ἐν ὁποίοις κακοῖς περιπέτωκε, P. 121
 καὶ οὐδ' ἄνευ μονοψίας καὶ θρήνου τὸν τόπον παρηλθον.
 ἀλλ' ἵνα μὴ ῥητορεία κομψή τις ἦ κατὰ τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς
 ἱστορίας, ὥσπερ τις ἀπαθῆς ἀδάμας καὶ λίθος, παρατρέχω
 10 τὰς τοῦ πατρὸς μου ξυμφορὰς. ἄπερ ἔδει κάμει καθάπερ
 ἐκεῖνον τὸν Ὀμηρικὸν νεανίσκον εἰς ὄρκον προφέρειν (οὐδὲ
 γὰρ εἶμι χεῖρων ἐκείνου τοῦ λέγοντος “οὐ μὰ Ζῆν', Ἀγέλαε,
 καὶ ἄλγεα πατρὸς ἐμεῖο”) πρὸς τὸ εἶναι καὶ λέγεσθαι φιλο-
 πάτωρ. ἀλλὰ τὸ μὲν πάθος τὸ πατρικὸν ἐμοὶ μόνῃ καταλε-
 15 λείφθω καὶ θανμάζειν καὶ ὀλοφύρεσθαι, τὰ δὲ τῆς ἱστορίας B
 ἐχέσθω. μετὰ ταῦτα οἱ μὲν Κελτοὶ τῆς πρὸς τὸν Ῥομπέρ-
 τον ὁδοῦ φερούσης εἶχοντο. ὁ δὲ κενὸς τούτους θεασάμε-
 νος, πυθόμενός τε τὰ τούτοις συμπεσόντα, πάντας μὲν μεγά-
 λως κατητιᾶτο, ἕνα δὲ τούτων ἐκκριτον καὶ μαστίζειν ἠπεί-
 20 λει, ἄνανδρόν τε ἀποκαλῶν καὶ ἀπειροπόλεμον· καὶ ὅτι μὴ
 καὶ αὐτὸς ἐπὶ τῆς πέτρας μετὰ τοῦ ἵππου ἀνέθορε, καὶ τὸν

1. ἐπηλυγάζει C, ἐπιλυγάζει PG. 5. ἀπεσιτάλαξα C, ἐπεσιτά-
 λαξα PG. 6. πόσοις CG. κακοῖς C et in margine P, και-
 ροῖς PG. 8. ἵνα ἢ τορεία G. ἐκεῖνο om. G. 10. μου
 om. C. 17. θεασάμενός τε καὶ τὰ συμπεσόντα A. 19.
 ἠτιᾶτο μὲν πάντας μεγάλως A. τῶν τούτων A. 21. τὴν
 πέτραν A.

coercet hanc animi propensionem naturalis amor, ne forte multitudinī videar, domesticas res celebrandi cupiditate fabulosae narrationis praehere suspicionem. ac si frequenter ea, quae pater meus bene gessit, commemorarem, lacrimis confecta essem in describendis tantis malis, quibus ille circumventus est; nec vero etiam sine lamentis luctuque locum praetermissem. verum ne oratorius quidam fucus illam historiae partem adulteret, veluti adamas durus aut silex, patris mei casus transcurro; quos quidem etiam me, ut Homericum illum iuvenem, ad iusiurandum (nec enim deterior sum illo, qui ait “non per Iovem, Agelae, et per patris mei mala”) adhibere oportebat, quo patris amans et essem et dicerer. sed casus paterni mihi soli relinquuntur et admirandi et deplorandi; in sequentibus autem historiam enarrare pergam. postea Galli ad Robertum rediere. qui ubi vacuos eos conspexit, et quae ipsis acciderant audivit, cum omnes vehementer obiurgavit, tum unum inter ceteros insignem etiam flagris se caesurum esse minabatur, ignavum rei que bellicae imperitum eundem dicens. atque

βασιλέα Ἀλέξιον ἢ κρούσας ἀνεῖλεν ἢ δραξάμενος ζῶντα ἤγα-
 γε, τὰ πάνδεινα πάσχειν ᾗετο. ἦν γὰρ ὁ Ῥομπέρτος οὗτος
 C τὰλλα μὲν εὐψυχότατός τε καὶ φιλοκινδυνότατος, πικρίας δὲ
 ὄλος ἄνθρωπος, καὶ ἐν ῥοσίν ἐπικαθήμενον ἔχων τὸν χόλον
 καὶ τὴν καρδίαν μεστήν θυμοῦ καὶ ὀργῆς ἔμπλεων, καὶ οὕτως 5
 ἔχων περὶ τοὺς πολεμίους, ὡς ἢ τὸν ἀντικαθιστάμενον δια-
 πεῖραι τῷ δόρατι, ἢ ἑαυτὸν διαχρήσασθαι, παρὰ τὸν Μοι-
 ραῖον, φησι, κλωστήρη ἀπαλλαττόμενος. ὁ μέντοι στρατιώ-
 τῆς ἐκεῖνος, ὃν ὑπ' αἰτίαν ὁ Ῥομπέρτος ἤγε, τό τε ἀνεπίβα-
 τον καὶ ὄξυ τῆς πέτρας μάλα σαφῶς διηγείτο, καὶ ὅτι εἰς τὸ 10
 μετεωρότατον ὁ τόπος ἐπῆρτο, καὶ ὡς ἡ πέτρα ὄξεῖα ἦν καὶ
 ἀκροσφαλῆς, καὶ ὡς οὐδένα οὐ πεζόν, οὐχ ἰππότην ἐπιβῆναι
 ταύτης δυνατὸν ἄνευ θείας τινὸς μηχανῆς, μὴ ὅτι γέ τινα πο-
 D λεμούμενον καὶ μαχόμενον, ἀλλ' οὐδ' ἄνευ πολέμου τινὸς εἶναι
 δυνατὸν ἀποπειρᾶσθαι τῆς πέτρας. “εἰ δέ μοι” φησι “καὶ 15
 διαπιστοίης, ἐπιχειρήσας ἢ αὐτὸς σὺ ἢ τις ἄλλος τῶν ἰππο-
 τῶν ὁ θαρραλεώτατος, τῶν ἀμηχάνων αἰσθήσεται. εἰ δ' οὖν,
 ἀλλ' εἴ τις ἀναφανεῖται τῆς πέτρας περιγεγόμενος, μὴ ὅτι γε
 ἄπτερος, ἀλλὰ καὶ ὑπόπτερος ὢν, ἔτοιμος αὐτὸς πᾶν ὅ τι
 δεῖνὸν ὑποστῆναι καὶ ἀνανδρίαν κατακριθῆναι.” ταῦτα εἰ- 20
 P. 122 πῶν μετὰ θαύματος καὶ ἐκπλήξεως ὁ βάρβαρος τὸν ἐπίχολον
 Ῥομπέρτον κατέστειλέ τε καὶ εἰς θαῦμα ἐκίνησεν ἀφόμενον

1. ἀνήγαγε CG. 4. ἐν C, ἐπὶ PG. 9. αἰτίαςιν CG. 12.
 ἀκροσφαλῆς G, ἀκροσφαλῆς P. 12. οὐχ : χχ G. 15. μοί :
 μή A. καὶ om. AG. 16. ἢ αὐτὸς : καὶ αὐτὸς G. ἄλ-
 λος τις A. 19. ὅ τι : εἴτι C. 20. δεῖνὸν : δυνατὸν CG.
 ἀνανδρίαν C, ἀνανδρίας PG. 22. τε om. G.

is, quod non et ipse in saxum cum equo insilisset, nec imperatorem
 Alexium sive ictu trucidasset, sive vivum adduxisset captum, gravis-
 sima quaeque passurus sibi videbatur. erat quippe Robertus cum fortis-
 simus et maxime temerarius, tum praecipue ad saevitiam proclivis,
 et naribus quasi insidentem iram habebat animumque iracundiae ac
 stomachi plenum, atque ita se in hostes gerebat, ut aut adversarium
 hasta transfigeret, aut ipse sibi mortem conscisceret, Parcarum, ut
 aiunt, filo vel contra fatum rupto. sed miles ille, in quem culpam
 Robertus conferebat, quam praerupta atque praecipua rupes illa esset,
 clare exponebat; altissime locum exurgere, rupem summa proclivi-
 tate esse, neque quenquam, nec peditem nec equitem, sine divina
 quadam machina ascendere in eam posse, et tantum abesse, ut pu-
 gnanti et lacessito id contingat, ut ne extra quidem proelium rupes
 superari queat. “quod si mihi, inquit, fidem non habes, vel tu ipse
 vel alius quidam equitum audacissimus cum expertus fuerit, id nullo
 modo fieri posse senties; sin quis erit, qui in verticem rupis enita-

τοῦ ὀργίζεσθαι. ὁ δὲ βασιλεὺς τοὺς ἔλιγμοὺς τῶν παρακει-
 μένων ὄρων καὶ πᾶσαν τὴν δύσβατον ἀτραπὸν ἐν δυσὶ νυχθη-
 μέροις διεξελθὼν, καταλαμβάνει τὴν Ἀχρίδα. ἐν δὲ τῷ
 μεταξὺ τὸν Χαρζάνην διελθὼν καὶ μικρὸν περὶ τὴν καλουμέ-
 5 νην Βαβαγορὰν ἐγκαρτερήσας, (τέμπος δ' αὐτῇ δύσβατόν
 ἐστι,) μὴθ' ὑπὸ τῆς ἡττης, μὴθ' ὑπὸ τῶν ἄλλων τοῦ μόθου
 κακῶν τὸν νοῦν συγχυθεὶς, μὴθ' ὑπὸ τῆς κατὰ τὸ μέτωπον
 τοῦ τραύματος ὀδύνης ὑποχαλάσας, κἂν τὰ ἐντὸς ὑπὸ τῆς Β
 λύπης τῶν ἐν τῇ μάχῃ πεπιτωκότων καὶ μᾶλλον τῶν γενναίως V. 98
 10 ἀγωνισαμένων ἀνδρῶν ἐξεφλέγετο. ἀλλ' ὅμως ὅλος τῆς πό-
 λεως ἦν Δυρραχίου καὶ ταύτης ἐμέμνητο, ἀχθόμενος ὅτι
 ἄτερο ἡγεμόνος καταλέλειπτο, τοῦ Παλαιολόγου διὰ τὴν ὄξειαν
 συμβολὴν τοῦ πολέμου μὴ δυνηθέντος ἐπαναστρέψαι. καί,
 ὡς ἐνόν, τοὺς κατ' αὐτὴν ἠσφαλίσατο καὶ τὴν τῆς ἀκροπό-
 15 λεως φρουρὰν τοῖς ἐκκρίτοις Βενετικοῖς τῶν ἐκεῖσε ἀποίκων
 ἀνέθετο, τὴν δὲ γε ἐπίλοιπον πᾶσαν πόλιν τῷ ἐξ Ἀρβανῶν
 ὀρμωμένῳ Κομισκόρτῃ, τὰ συνοίοντα διὰ γραμμάτων ὑπο-
 θέμενος.

5. Βαβαγορὰν G. Iege αὐτη. 6. τῶν add. G. τοῦ μό-
 θου om. CG. 9. τῆ om. G. 11. καὶ ὅτι A. 13. ἐπα-
 ναστρέψαι μὴ δυνηθέντος A. 14. ἐξόν CG. τῆς om. CG.
 16. Ἀρβανῶν G. 17. κομησκόρτῃ G.

tur, non modo alarum expers, sed etiam alatus, non recuso, quin supplicium quantumvis acerbum patiar ignaviaeque condemner." quae cum mirabundus rei que novitate stupens barbarus dixisset, Roberti iram placavit et in admirationem vertit. at imperator adiacentium montium flexus difficillimo duorum dierum totidemque noctium itinere emensus, Achridem pervenit. in quo itinere cum Charzanem fluvium traiecisset et paullulum in valle invia, quae Babagora dicitur, commoraretur, nec clade ceterisque proelii incommodis perturbatus, nec dolore accepti in fronte vulneris afflictus, quamvis intimo luctu suorum, qui in pugna ceciderant, eorum praesertim, qui strenue dimicaverant, premeretur, tamen totum in Dyrhachio urbe animum occuparat sollicitusque erat, quod praeside careret. etenim Palaeologo propter pugnam amissam eo reverti non licuerat. itaque, quantum poterat, incolas confirmavit, atque arcis custodiam Venetorum qui ibi erant colonorum primoribus mandavit, reliquam urbem Comiscortae ex Albanis oriundo tradidit, et quae facienda viderentur, per litteras significavit.

ΑΛΕΞΙΑΣ Ε.

ALEXIADIS LIBER V.

ARGUMENTUM.

Dyrrhachium Roberto se dedit. Alexius Deaboli suos colligit. ad militem parandum, in summa aerarii inopia, pecuniam sibi, quacunque ratione possit, procurari iubet (1). Isaacius Sebastocrator, convocata synodo, obtinet, ut vasa sacra, quorum nullus esset usus, in publicum conferantur. inde vehemens Leonis Chalcedonensis episcopi erga imperatorem odium et insolentia (2). Robertus, ubi Henricum, ab Alexio arcessitum, Longibardiam invasurum cognovit, Boëmundo relicto, in Italiam redit. una cum papa in Henricum movet, qui tamen, audita Alexii clade, domum se recipit (3). interim Boëmundus, in Illyrico bellum urgens, Iohannina occupat. Romanos proelio bis fundit (4). Alexius, Cpolim reversus, Turcarum auxilia advocat. Boëmundus Larissam obsidet, Leone Cephala fortiter propugnante. imperator auxilio venit (5). structis insidiis, ipse castra Gallorum expugnat (6). sed altero die Michaelis Ducae imprudentia minus prospere res cedit. comites Galli, ab Alexio tentati, Boëmundum Aulonem recedere cogunt (7). imperator Cpolim revertitur. ecclesia erroribus Iohannis Itali turbata. eius hominis ortus, studia, mores (8). anathemati Alexii iussu subiectus, mox ad frugem bonam redit (9).

P. 125 1. Ὁ μέντοι Ῥομπέρτος ἀμεριμνήσας παντάπασι, τὴν
V. 107 γλαίαν πᾶσαν καὶ τὴν βασιλικὴν σκητὴν ἀφελόμενος, τροπαιο-

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον ε' AG.

1. **R**obertus animo plane securo, praeda omni et imperatorio tabernaculo potitus, victoria reportata exsultans planitiem repetiit,

φόρος καὶ γανριῶν τὴν πεδιάδα κατέλαβεν, εἰς ἣν πρότερον
 ηὐλίζετο, τὸ Δυρράχιον πολιορκῶν. καὶ μικρὸν διαναπανσά-
 μενος ἐβουλεύετο, εἰ χρὴ αὖθις ἀποπειρᾶσθαι τῶν τοῦτου
 τειχῶν, ἢ τὴν μὲν πολιορκίαν εἰς τὸ ἐπιὸν ἕαρ παραφυλά-
 5 ξασθαι, τὸ παρὸν δὲ τὴν Γλαβινίτζαν καταλαβεῖν καὶ τὰ Ἰω-
 αννίνα, κἀκεῖσε παραχειμάσαι, καταθέμενον τὸ ὀπλιτικὸν
 ἅπαν εἰς τὰ ὑπερκείμενα τέμνη τῆς πεδιάδος Δυρραχίου. οἱ
 δ' ἐντὸς Δυρραχίου, καθάπερ ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἐπεὶ οἱ Β
 πλείους ἀπὸ Μέλφης καὶ Βενετίας ἦσαν ἄποικοι, τὰ ξυμπε-
 10 σόντα τῷ αὐτοκράτορι μεμαθηγότες, καὶ τὴν τοσαύτην ἀνδρο-
 κτασίαν καὶ τὴν τῶν τηλικούτων ἀνδρῶν σφαγὴν, καὶ τοὺς
 στόλους ὑποκεχωρηκότας, καὶ ὅτι ὁ Ῥομπέρτος εἰς τὸ ἐπιὸν
 ἕαρ τὴν πολιορκίαν ταμιεύεται, διεσκοπεῖτο ἕκαστος, ὃ τι
 πράττειν χρὴ καὶ σώζεσθαι καὶ μὴ αὖθις ἐς τοσοῦτους ἐμπε-
 15 πτωκέναι κινδύνους. συλλεξάμενοι οὖν ἑαυτούς, τὸ ἀπόρρη-
 τον ἕκαστος εἰς τὸ ἐμφανὲς ἄγουσι, καὶ περὶ τῶν ὄλων γνω-
 σιμαχήσαντες, ὥσπερ ἐν ἀπόροις πόρον εὕρηκέναι ἀήθησαν
 πεισθῆναί τε τῷ Ῥομπέρτῳ καὶ παραδοῦναι οἱ τὴν πόλιν. C
 ἐρεθισθέντες δὲ καὶ παρὰ του τῶν ἐποίκων Μέλφης καὶ ταῖς
 20 τούτου πεισθέντες ὑποθημοσύναις, τὰς εἰσόδους ἀναπετάσαν-
 τες, πάροδον τῷ Ῥομπέρτῳ δεδώασιν. ἐγκρατῆς δὲ τούτου
 γενόμενος, τὰς δυνάμεις μετεκαλεῖτο, φιλοκρινῶν ἅμα, εἴ που

2. ηὐλίξειο πρότερον A. 3. ἐβούλειο G. εἰ C, ἢ PG. vid.
 annotat. 4. μὲν om CG. 8. δὲ A. ἐδήλωσε G. 17.
 εὕρημένοι G. 18. τε om. C 19. παρὰ τοῦ PG, correxi.
 ἐποίκων C, ἀποίκων PG. 22. φυλλοκρινῶν C. lege φυλο-
 κρινῶν.

in qua antea castra posuerat, cum Dyrrhachium obsideret. atque paululum illic commoratus, deliberavit, utrum tentanda rursus moenia huius urbis essent, an in ver proximum oppugnatione dilata, in praesenti Glabinitzam et Iohannina occupare ibique hiemare praestaret, exercitu universo in vallibus collocato, quae supra Dyrrhachii planitiem iacent. verum qui Dyrrhachium obtinebant, cum plerique Melphenses et Veneti essent coloni, ut supra narravimus, postquam imperatoris cladem insignent et tantorum hominum caedem acceperunt, et classem utramque decessisse, Robertumque in ver proximum obsidionem parare, eorum quisque, quid faciendum esset, ut incolumes forent, neve in tanta rursus pericula inciderent, dispiciebant. concione convocata, suam quisque mentem aperiunt ac de summa rei consilia agitant; tandem difficultatis expediendae eam sibi viam reperisse visi sunt, ut Roberto morem gererent urbemque dederent. cumque etiam a Melphensium accolarum quodam instigati essent, consiliis eius obsecuti, portis patefactis, aditum Roberto dederunt. urbe is occupata, copias

τέτρωταί τις καιρίαν ἢ ἐπὶ χροῖτα παραξέσαντος τυχόν τοῦ
 ξίφους, καὶ διερευνώμενος ὁποῖοί τε καὶ ὀπόσοι πολέμου πα-
 ρανάλωμα γέγονασιν ἐν ταῖς προηγησαμέναις μάχαις, σκοπῶν
 D ἄμα, ἐπεὶ χειμῶν ἤδη παρῆν κατὰ τὸδε καιροῦ, διὰ τούτου
 καὶ μισθοφορικὸν ἕτερον ἐπισυνάξει καὶ ξενικὰς ἐπισυλλέξει 5
 P. 126 δυνάμεις, καὶ ἤρος ἐπιφανέντος, τηρικαῦτα πανστρατὶ κατὰ
 τοῦ βασιλέως χωρῆσαι. ἀλλ' οὐκ αὐτὸς μὲν ὁ Ῥομπέρτος,
 καίτοι νικητὴν ἑαυτὸν καὶ τροπαιοῦχον ἀνευφημῶν, τοιαῦτα
 ἐλογίζετο, ὃ δ' ἠττηθεὶς βασιλεὺς καὶ τραυματίας γεγονώς,
 διὰ τὴν ἀνύποιστον ἐκείνην ἦταν καὶ τοσοῦτους καὶ τοιού- 10
 τους ἀποβεβληκῶς μορμολυχθεὶς οἷον συνέσταλται· ἀλλὰ μη-
 δὲν σμικροπρεπὲς περὶ ἑαυτοῦ λογισάμενος, μηδὲ χαλάσας
 ὄλως τὸν λογισμὸν, σπεύδων ἦν ὅλη γνώμη τὴν ἦταν ἤρος
 φανέντος ἀνακαλέσασθαι. ἦσαν γὰρ ἄμφω πάντα προῖδειν
 καὶ συνιδεῖν ἱκανοί, καὶ πολεμικῶν τεχνασμάτων οὐδενὸς 15
 B ἀδαεῖς, ἀλλὰ πάσαις μὲν τειχομαχίαις, πάσαις δὲ λοχήσεσι,
 V. 102 καὶ ταῖς ἐκ παρατάξεως ἀγωνίαις ἐθάδες, τὰς δὲ διὰ χειρὸς
 πράξεις δραστικοὶ καὶ γενναῖοι, καὶ ἐχθροὶ πάντων τῶν ὑπ'
 οὐρανὸν ἠγεμόνων γνώμη καὶ ἀνδρεία κατάλληλοι. εἶχε δὲ τι τοῦ
 Ῥομπέρτου πλέον ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος, ὅτι νεάζων τὴν ἡλικίαν 20
 ἔτι, κατ' οὐδὲν ἐλάττων τοῦ ἤδη ἀκμάζοντος ἦν καὶ τὴν γῆν

1. παραξήσαντος P. 2. πόσοι G. 3. γέγοναν C, ἐγεγόνα-
 σε G. καὶ σκοπῶν CG. 4. διὰ τούτου om. G. 8. νικη-
 τὴν καὶ τροπαιοῦχον ἑαυτῶν G. 12. περὶ om. PG, add. F, αὐ-
 τοῦ G. 14. ἀνακαλέσασθαι ἤρος φανέντος G. 15. τεχνη-
 σμάτων G. 17. ἐθάδες FC et in margine P, αὐθάδεις PG.
 21. κατ' : καὶ G.

eo evocavit perquisivitque, num quis forte vulneratus esset graviter, an cutem leviter gladio perstringente; simul percontatus est, quot qualesque in pugnis superioribus periissent; cogitavit idem, cum hiems tum iam adesset, per id tempus exercitum mercenarium alterum cogere et peregrinos milites conducere, vere autem ineunte cum omni copia- rum vi imperatorem aggredi. neque tamen solus Robertus, qui victoriam tropaeaue retulerat, talia in animo habebat, victus autem imperator et vulneratus, intolerabili ista clade, tot tantisque viris amissis, quasi formidine perterrefactus, animo cecidit. immo nihil se indignum cogitans, nec omnino deliberandi curam remittens, tota mente nitentur victoriam vere proximo revocare. nam uterque quidvis prospicere et perspicere facile poterant, nec bellicae artis ullius rudes erant, sed in omni genere op- pugnationis struendarumque insidiarum atque in proeliis aperto Marte committendis exercitati, manu prompti et fortes, et adversarii prae omni- bus ubique ducibus consilio et fortitudine pares. quanquam eo excellit Alexius, quod iuvenis adhuc aetate erat, nec tamen ulla re alteri cedebat,

μικροῦ σαλεύειν ὄλας τε φάλαγγας ἐκ μόνου ἐμβοήματος ἀύ-
 χουῖντος συνταράττειν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἑτέροις συντηρεῖσθω-
 σαν τόποις· μελήσει γὰρ πάντως τοῖς ἐγκωμιάζειν ἐθέλου-
 σιν. ὁ δὲ γε βασιλεὺς Ἀλέξιος, ἐν Ἀχρίδι μικρὸν ἑαυτὸν
 5 ἀνακτησάμενος καὶ τὸ σῶμα διαναπαύσας, καταλαμβάνει τὴν
 Δεάβολιν. καὶ τοὺς μὲν τοῦ πολέμου διασωθέντας τῆς ἐκ
 τοῦ μόχθου κακοπαθείας, ὡς ἐνόν, ἐπανελάμβανε, τοὺς δὲ γὰρ
 ἐπιλοίπους ἀπανταχόθεν ἀποστεύλας διεκηρύκευε τὴν Θεσσα-
 λονίκην καταλαβεῖν. ἐπεὶ δὲ πείραν τοῦ Ῥομπέρτου καὶ τῆς
 10 τολμῆς τοῦ τηλικούτου ἔσχε στρατεύματος, καὶ πολλὴν ἀφέ-
 λειαν καὶ ἀνανδρίαν τῶν ὑπ' αὐτὸν κατεψηφίσατο, (οὐ γὰρ Ἐ
 ἂν προσθεῖην στρατιωτῶν, ὅτι καὶ οἱ τέως παρόντες ἀγύμνα-
 στοί τε τὸ παράπαν ἦσαν καὶ πάσης στρατιωτικῆς ἐμπειρίας
 ἀδαεῖς,) διὰ τοῦτο γοῦν ἐδεῖτο συμμάχων· τὸ δὲ ἄτερ χρη-
 15 μάτων οὐκ ἐνῆν· τὰ δὲ οὐ παρῆν, τῶν βασιλικῶν ταμειῶν
 ἐπὶ μηδενὶ δέοντι κενωθέντων ὑπὸ τοῦ προβεβασιλευκότος Νι-Ρ. 127
 κηφόρου τοῦ Βοτανειάτου τοσοῦτον, ὡς μηδὲ τῶν ταμειῶν
 κεκλειῖσθαι τὰς θύρας, ἀλλὰ ἀνέτως πατεῖσθαι παντὶ τῷ βου-
 λομένῳ δι' αὐτῶν ὁδεύειν· προπέποτο γάρ. ἔνθεν τοι καὶ
 20 ἐν ἀμηχανίᾳ τὸ πᾶν συνίστατο, ἀσθενείας τε καὶ πενίας ὁμοῦ
 συμπιεζούσης τὴν ὑπὸ τοὺς Ῥωμαίους. τότε δὲ τότε τί τὸν

7. lege μόθου. τοὺς ἐπιλοίπους δὲ A. 13. καὶ πάσης: καὶ
 om. C, ἐν πᾶσι καὶ G. 14. τὸ δὲ A, τόδε PG. 15. ταμειῶν
 AG. 16. ὑπὸ τῶν προβεβασιλευκότων τοῦ τε βοτανειάτου καὶ
 μιχαήλ τοῦ δούκα A. 17. τοσοῦτον add. C. ταμειῶν G.
 19. ἐντεῦθεν καὶ ἀμηχανίᾳ A. 20. ἀσθενείας AG, ἀσθενίας P.
 τε add. A. 21. τοὺς add. A.

qui in ipso flore erat, et terram tantum non concutere totasque pha-
 langas solo clamore perturbare se posse iactabat. verum de his alius
 erit dicendi locus: neque enim ista negligere oportet, qui laudatio-
 nem scribere volunt. sed Alexius imperator, postquam Achride paullu-
 lum quieti se dedit corpusque recreavit, Deabolim se contulit. ibi qui e
 clade incolumes pervenerant, ex belli laboribus et fatigatione, quantum
 poterat, refecit; reliquos undecunque, missis legatis, Thessalonicam
 convenire iussit. sed cum Robertum eiusque exercitus audaciam ex-
 pertus esset, ob magnam autem tenuitatem atque ignaviam parum
 fiduciae poneret in suis, (militibus non addiderim, cum etiam qui tum
 aderant, inexercitati omnino essent et rei militaris prorsus imperi-
 riti,) hanc igitur ob causam sociis indigebat; at socii sine pecunia
 parari non poterant; pecunia autem non aderat, cum aerarium regi-
 um sine ullo usu esset ab eo, qui antea imperaverat, Nicephoro
 Botaniate, exhaustum, ita ut ne clausae quidem essent aerarii fores,
 sed cuivis paterent, qui intrare vellet: quippe direptum erat. quo
 factum est, ut magnis in angustiis res publica esset, infirmitate si-

νέον βασιλέα καὶ ἄρτι τῶν τῆς βασιλείας οἰάκων ἐπιβεβηκότα
 ἐχορῆν διαπράξασθαι; πάντως ἢ ἔξαπορούμενον τὸ πᾶν κατα-
 λιπόντα ἐκοτῆναι τῆς ἀρχῆς, ὡς μὴ ἀναίτιον ὄντα αἰτιῶτό
 Β τις αὐτὸν ὡς ἀπειροπόλεμον καὶ ἀνεπιστήμονα ἀρχηγόν, ἢ
 ἔξ ἀνάγκης, ὡς ἐνόν, καὶ συμμάχους μετακαλέσασθαι καὶ τὰ 5
 τούτοις δοθησόμενα χρήματα ὄθεν δήποτε συναγαγεῖν, καὶ
 τοὺς ἀπανταχῆ διασπαρέντας τοῦ στρατεύματος διὰ δωρεῶν
 ἀνακαλεῖσθαι, ἵνα ἐντεῦθεν μείζους ἐλπίδας κτησάμενοι, αὐ-
 τοὶ μετ' αὐτοῦ ἐγκαρτερήσαιεν, καὶ οἱ ἀπόντες πρὸς τὸ ἐπαν-
 ἔρχεσθαι προθυμότεροι γένοιντο, καὶ οὕτως γενναιότερον πρὸς 10
 τὰ Κελτικὰ πλήθη ἀντικαταστήναι δυνήσαιντο. ἀνάξιον μὲν
 οὖν καὶ ἀσύμφωνον τῆς αὐτοῦ περὶ τὰ στρατιωτικὰ ἐπιστή-
 μης ὁμοῦ καὶ τόλμης μηδὲν πεπραχέναι βουλόμενος, πρὸς
 C δύο ταῦτα ἀπέβλεψε, συμμάχους τε ἀπανταχόθεν μεταπέμ-
 ψασθαι, ἐλπίσι πολλῶν δωρεῶν εὐμηχάνως τούτους ὑποσπ- 15
 ρόμενος, τὴν δέ γε μητέρα καὶ τὸν ἀδελφὸν αἰτήσασθαι χρή-
 V. 103 ματὰ οἱ ξυμπορισαμένους ὄθεν δήποτε ἐκπέμψαι.

2. Οἱ δὲ πόρον πορισμοῦ μὴ ἐφευρηκότες ἕτερον, πρό-
 τερον μὲν ἅπαντα τὰ αὐτῶν συναγαγόντες χρήματα, ὅποσα ἐν
 χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ, τῇ βασιλικῇ χωνεῖα παρηραπέμπομασι • 20

1. τῶν Diesterwegius, τὸν libri. 2. ἢ CG, καὶ P. κατα-
 λιπόντα PG, καιαλιπόντα C. 3. ἀναίτιον CG, ἐνάτιον P.
 αἰτιῶτο G. 6. δοθησόμενα : ἐπαρκέσοντα P in margine. χρη-
 μάτων P. 7. τοὺς C, τούτους PG. 8. αὐτοὶ δὲ C, οἱ τε
 conl. Diesterwegius. 11. δυνήσεται CG. 12. τῆς αὐτοῦ
 om. G. 14. καὶ συμμάχους A. 15. ἀποσπρόμενος A. 16.
 δέ γε : δὲ A. 18. ἐφευρίζοντες P, alterum CAG.

mul et egestate imperium Romanum urgentibus. in tali tempore quid
 imperatori iuveni quique modo ad imperii gubernacula accesserat, faci-
 endum erat? omnino aut desperata rei publicae salute, imperio ab-
 dicandum, ne quis eum, cum culpaē expers esset, culparet tanquam
 ducem imperitum atque rudem; aut in summa necessitate, quan-
 tum posset, et socii cogendi et quam ipsis solveret pecunia unde-
 cunque conquirenda, et dispersae ubique exercitus reliquiae donis
 revocandae, quo ad maiorem spem erecti, et qui secum essent, per-
 durarent, et qui aberant, ad redeundum propensiores fierent, at-
 que ita fortius Gallorum copiis resisti posset. iam cum nihil, quod a
 militari sua experientia simul et virtute abhorreret seque indignum
 esset, facere vellet, ad haec potissimum duo animum attendit, pri-
 mum ut socios undique cogeret, multorum munerum spe facile allici-
 endos; dein a matre fratreque petiit, ut pecunias undecunque confec-
 ctas sibi mitterent.

2. Illi, quod pecuniae parandae viam alteram non inveniebant,
 primum omnes res suas, quaecunque auro argenteve essent, ad mo-

πρώτη δὲ πάντων ἡ βασιλὶς καὶ μήτηρ ἐμὴ ὀπόσα ἔκ τε μη-
 τρώου καὶ πατρώου κλήρου ἐνυπῆρχον αὐτῆ, κατεβάλλειο,
 καὶ τοὺς ἄλλους ἐντεῦθεν πρὸς τοῦτο ἐρεθίσαι οἰομένη· ἐδε-
 δίδει γὰρ ὑπὲρ τοῦ αὐτοκράτορος, ἐν στενωῶ κομιδῆ τὰ κατ' αὐ- D
 5 τὸν ὀρώσα· εἶτα δὲ καὶ ἕξ ἑτέρων, ὀπόσοι εὐνοϊκώτερον πρὸς
 τοὺς βασιλεῖς τούτους διέκειντο, αὐθαιρέτως προτεθυμηκότων
 καταβάλλεσθαι, ὀπόσον ἕκαστος εἶχε προθέσεως, χρυσοῦ καὶ
 ἀργυροῦ πορισάμενοι, ἕξέπεμψαν τὸ μὲν τι τοῖς συμμάχοις, P. 128
 τὸ δὲ τι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ἀλλὰ πρὸς τὴν ἐπικειμένην
 10 χρεῖαν μηδαμῶς ἕξαρχούντων, τῶν μὲν χάριτας αἰτοῦντων,
 ὡς συναγωνισαμένων δῆθεν, τῶν δέ, ὀπόσον μισθοφορικόν,
 δαψιλέστερον τὸν μισθὸν ἕξαιτουμένων, ἐνέκειτο αὐθις καὶ
 ἕτερα ἀνακαλούμενος διὰ τὸ ἀπεγνωκέναι τὴν Ῥωμαίων εὐ-
 νοϊαν. οἱ δὲ ἐν ἀμηχανίᾳ γεγονότες καὶ πολλοὺς λογισμοὺς
 15 ἀνελίξαντες ἰδίᾳ τε καὶ κοινῆ, ἐπεὶ καὶ τὸν Ῥομπέρτον αὐθις
 ὀπλιζόμενον μεμαθήκεσαν, μὴ ἔχοντες ὅ τι καὶ δράσαιεν, εἰς
 τοὺς πάλαι κειμένους νόμους καὶ τοὺς κανόνας περὶ τῆς τῶν B
 ἱερῶν ἐκποιήσεως ἀπέβλεψαν. καὶ μετὰ τῶν ἄλλων εὐρηκότες
 καὶ τοῦτο, ὅτι περ' ἐπ' ἀναρρῶσει αἰχμαλώτων τὰ τῶν ἁγίων
 20 τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν ἱερὰ ἕξεστιν ἐκποιεῖσθαι, (ἑώρων δὲ ὅτι

1. δὲ CG, ὅτι P. τε : τοῦ G. μητρώου καὶ πατρώου P,
 πατρ. καὶ μητρώου CG. 2. κατεβάλλειο G. 5. ἐνορώσα CG.
 7. καταβάλλεσθαι C. ὀπόσον CAG, ὀπόσης P. an ὅπως?
 προθέσεως om. G, εἶχε προθέμενος ἕκαστος A. 8. ζυμμά-
 χους P, συμμάχοις CAG. 10. fortasse τούτων post ἕξαρχούν-
 των excidit. 11. ὀπόσων μισθοφορικῶν G. 15. καὶ alte-
 rum: δὲ G. 19. καὶ τοῦτο add. AG. περ om. CG. 20.
 τοῦ θεοῦ om. A.

netam regiam miserunt. ac prima quidem inter omnes imperatrix,
 mater mea, quidquid ex materna et paterna hereditate supererat,
 suppeditavit, etiam ceteros, ut idem facerent, eo incitari rata: siqui-
 dem sollicita erat de imperatore, quem maximis difficultatibus cir-
 cumventum nosset. dein etiam ex ceteris, quicumque amicus erga
 imperatores affecti, sponte suppeditare cupiebant, pro suo quisque
 studio aurum argentumque partim sociis, partim imperatori confere-
 bant ac mittebant. sed cum ad praesentem usum nequaquam pecunia
 sufficeret, (nam alii praemia exspectabant, ut socii scilicet belli;
 mercenariorum autem quantum militum erat, augeri flagitabat mer-
 cedem,) iterum institit pecuniam poscere, de Romanorum benevolen-
 tia desperans. quare illi in angustias adducti, multis deliberationi-
 bus privatim publiceque habitis, ubi etiam Robertum rursus bellum
 parare audierunt, quid agerent nescii, ad veteres leges canonesque de
 suppellectile sacra alienanda animum adverterunt; cumque praeter cae-
 tera invenissent, ad redimendos captivos sanctarum dei ecclesiarum

καὶ τῶν Χριστιανῶν, ὅσοι περὶ τὴν Ἀσίαν ὑπὸ τὴν βαρβα-
 ρικὴν ἐτέλουν χεῖρα, καὶ ὅπόσοι τὴν σφαγὴν ἐξέφυγον, ἐμι-
 αίνοντο διὰ τὴν τῶν ἀπίστων συναναστροφὴν,) ὀλίγ' ἄττα
 τῶν πάλαι ἡρωικῶτων ἱερῶν καὶ καταλελυμένων, ὡς εἰς μη-
 δεμίαν χρεῖαν συντελοῦντα, ἀλλ' ἀφορμὴ μόνον ἱεροσυλίας 5
 καὶ ἀσεβείας ἅμα τοῖς πολλοῖς παρεχόμενα, ὡς ὕλην χαρά-
 C γματος εἰς μισθὸν τοῖς στρατιώταις καὶ συμμάχοις τὰ τοι-
 αῦτα χρηματίσαι ἐσκέψαντο. τούτου γοῦν συνδόξαντος, ἀνέρ-
 χεται ὁ σεβαστοκράτωρ Ἰσαάκιος εἰς τὸ τοῦ Θεοῦ μέγα τέμε- 10
 νος τὴν σύνοδον ἐκκλησιάσας καὶ τὸ τῆς ἐκκλησίας ἅπαν πλή-
 ρωμα. θεασάμενοι δὲ τοῦτον οἱ τῆς ἱερᾶς συνόδου ἐπ' ἐκ-
 κλησίας τῷ πατριάρχῃ συνεδριάζοντες, ἐκθαμβοὶ γεγονότες
 ἡρώτων, ὅτου χάριν παρεγένετο. ὁ δὲ “λέξων ἤκω τι πρὸς
 ὑμᾶς χρήσιμον τῇ βιαίᾳ τῶν πραγμάτων παρεμπτόσει καὶ
 D σωστικὸν τοῦ στρατοῦ.” ἅμα δὲ καὶ τοὺς περὶ τῶν μὴ χρη- 15
 σιμευόντων ἱερῶν κανόνας ἀπεστομάτιζε, καὶ πολλὰ περὶ τού-
 των δημηγορήσας, “ἀναγκάζομαι” φησιν “ἀναγκάζειν, οὕς
 P. 129 οὐ βούλομαι ἀναγκάζειν.” καὶ γενναίους προτιθέμενος λογι-
 V. 104 σμούς, ἐδόκει τάχα πείθειν τοὺς πλείονας. ὁ δὲ γε Μετα-
 ξᾶς ἀντέτεινεν, ἀνθυποφορὰς τινὰς εὐλόγους εἰσαγαγών, ἀπο- 20
 σκόπτων ἅμα καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Ἰσαάκιον. ἀλλ' ὁμως τὰ

4. ἱερῶν ἡρωικῶτων καταλελυμένων G. 6. ἅμα om. CG. ὡς :
 ὡσπερ G. χαραγμάτων CG. 8. γοῦν CA, οὖν PG. 11.
 τῆς ἱερᾶς συνόδου om. A. 12. τῷ συνεδριάζοντες πατριάρχῃ
 P, συνεδριάζοντα πατριάρχῃ C, omisso τῷ, sed spatio relicto,
 recte AG. 14. ὑμᾶς A, ἡμᾶς PG. 17. ἀναγκάζειν om. G.
 20. ἀντέτεινεν A. ἀνθυποφορὰς P.

licitum esse vasa sacra alienare, (nec vero latebat, Christianos, quot-
 quot per Asiam in barbarorum servitute degerent, et quotcunque ne-
 cem effugissent, pollui infidelium consuetudine,) pauca quaedam e
 vasis sacris dudum otiosis, quippe quae nullum omnino usum haberent,
 sed sacrilegii tantum et impietatis simul occasionem multitudini praebe-
 rent, in monetam danda censebant, quo et milites et socii merce-
 dem acciperent. id ubi visum est, Isaacius Sebastocrator in magnum dei
 templum se confert, in synodum omnibus ecclesiae sacerdotibus con-
 vocatis. quem cum conspexissent, qui in sacra synodo patriarchae
 assidebant, admiratione affecti, quam ob rem venisset, interroga-
 runt. Isaacius “dicturus, inquit, veni vobis aliquid, quod in misera
 hac rei publicae conditione utile erit exercitumque servabit.” simul
 canones de supervacanea ecclesiarum supellectile commemorat, et
 postquam multa de ea re dixit, “cogor, inquit, cogere, quos cogere
 nolo.” atque additis generosis sententiis, plerisque videbatur facile rem
 persuadere. at Metaxas obstitit, haud ineptis contra prolatis ratio-

δεδομένα ἐκράτει. τοῦτο ὕλη μεγίστης κατηγορίας τοῖς βασιλεῦσιν ἐγένετο, (οὐκ ὀκνῶ γὰρ καὶ τὸν Ἰσαάκιον ἀπόρρυρον βασιλέα κατονομάζειν,) οὐ τότε μόνον, ἀλλὰ καὶ μέχρι καιροῦ διαρκέσασα. καὶ γὰρ ἀρχιερεῦς τις τηρικαῦτα Χαλκιδόνης Λέων προῦκάθητο, οὐ τῶν πάνυ σοφῶν καὶ λογίων, Β
 ἀρετῆς δὲ ἐπιμεμημένος, τὸ δὲ ἦθος αὐτῷ σκληρὸν καὶ ἀπόκροτον· οὗτος οὖν τῶν ἐν τοῖς Χαλκοκρατείοις πυλῶν ἀφαιρουμένων τοῦ ἐπικειμένου αὐταῖς ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ, εἰς
 τὸ μέσον εἰσδύς ἐπαρρησιάζετο, μηδ' ὅλως ἢ οἰκονομίας ἢ τῶν
 10 περὶ τῶν ἱερῶν κειμένων νόμων ἐπαισθανόμενος. ὑβριστικώτερον δὲ καὶ οἷον εἰπεῖν ἀτακτώτερον τῷ τηρικαῦτα κρατοῦντι προσεφέρετο, ὅσάκις εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἐπαρῆει, τῇ ἀνεξικακίᾳ ἐκείνου καὶ τῇ φιλανθρωπίᾳ καταχρώμενος. καὶ ὅπηνίκα μὲν τὰ πρῶτα κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ὁ αὐτοκράτωρ τῆς βασιλίδος C
 15 πόλεως ἐξῆει, Ἰσαακίου τοῦ σεβαστοκράτορος καὶ αὐταδέλφου αὐτοῦ μετὰ τῆς κοινῆς γνώμης καὶ τῶν νόμων ἅμα καὶ τοῦ δικαίου ὅθεν δῆποτε συμποριζομένου χρήματα, εἰς θυμὸν ἐκίνει τὸν ξηθέντα ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως, ἀναισχυντώτερον αὐτῷ προσφερόμενος. ὡς δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς πολλάκις μὲν
 20 ἤτηθεῖς καὶ μυριάκις αὐθις κατατολμήσας τῶν Κελτῶν, θεῶ

1. τοῦτο δὲ μεγίστης G. 3. καὶ om. G. 6. δὲ prius om. G. τὸ δὲ : τόδε P. 7. τοῖς om. G. ἀφαιρουμένους P, ἀφαιρούμενος CG, recte A. 9. τῶν om. AG. 10. κειμένων A, κειμηλίων PG. 14. πρώτου G. 16. τῆς om. A. γνώμης καὶ — χρήματα A, γνώμης ὅθεν δῆποτε συμποριζ. χρήματα μετὰ τῶν ν. ἅμα καὶ τοῦ δικαίου PG. 17. ποριζόμενων A. 18. ἀναισχυντώτερον A, ἀναισχυντώτερον PG.

nibus, ipsi etiam Isaacio illudens. vel sic tamen sententia eius vicit. ea causa erat maximi in imperatores criminis, (nam non dubito etiam Isaacium sine purpura imperatorem dicere,) non tum solum, verum etiam diu permanens. etenim ecclesiae tum temporis Chalcedonensi praefuit Leo, non ille quidem admodum eruditus, ceterum virtutis studiosus, moribus duris atque austeris. is igitur, cum a valvis Chalcopraetiorum aedis auri argentique ornamenta avellerentur, in medium proruens, audacter intercessit, nec necessitatis, nec legum de sacra suppellectile latarum rationem ullam habens. quin etiam insolentius et, prope dixerim, effrenatius in imperatorem se gessit, quoties in urbem regiam rediret, patientia illius et humanitate abusus. atque imperatore primum adversus Robertum urbe egresso, cum Isaacius sebastocrator eius frater omnium consensu ac secundum leges aequumque pecuniam undique conficeret, huius ille iram concitavit, impudentius in eum invectus. cum autem imperator aliquot a Gallis acceptas clades sexcentis de illis reportatis victoriis ultus, deo iuvante,

νεύσει νικηφόρος στεφανίτης επανεληλύθει, ἐπεὶ καὶ αὐθις ἄλλο νέφος ἐχθρῶν, τοὺς Σκύθας φημί, καὶ αὐτοῦ ἐξορμῶν
 Δῆδη μεμαθήκει, καὶ διὰ τοῦτο καὶ ἡ συλλογὴ τῶν χρημάτων, καὶ τοῦ βασιλέως ἐν τῇ μεγαλοπόλει ἐνδημοῦντος, ἐφ' ὁμοίαις αἰτίαις ἐσπουδάζετο, ὃ ἀρχιερεὺς ἐκεῖνος ἀναιδέστερον προσέ- 5
 πεσε τῷ αὐτοκράτορι. καὶ συζητήσεως ἐντεῦθεν πολλῆς περὶ τῶν ἱερῶν γενομένης, λατρευτικῶς, οὐ σχετικῶς δὲ προσκυνεῖσθαι τὰς ἁγίας εἰκόνας παρ' ἡμῶν ἐδογματίζεν, ἐν τισι μὲν εὐλόγως ἅμα καὶ ἀρχιερατικῶς ἐνιστάμενος, ἐν τισι δὲ καὶ οὐκ ὀρθῶς δογματίζων, οὐκ οἶδα εἴτε δι' ἔριν καὶ τὴν πρὸς 10
 P. 130 τὸν βασιλέα ἀπέχθειαν τοῦτο πεπονθῶς, εἴτε δι' ἄγνοιαν. ἔξακριβοῦν γὰρ ἀσφαλῶς τὸν λόγον οὐκ εἶχεν, ὅτι λογικῆς μαθήσεως ἀμέτοχος ὑπῆρχε παντάπασιν. ὡς δ' ἐπὶ πλεον πρὸς τοὺς βασιλεῖς ἐθρασύνετο, χαιρεκάκοις ἀνδράσι πειθόμενος, ὅποιοι πολλοὶ τότε ὑπῆρχον τοῦ πολιτεύματος, εἰς 15
 τοῦτο παραντιτόμενος, καὶ πρὸς ὕβρεις καὶ βλασφημίας ἀκαίρους ἐτράπετο, καὶ ταῦτα παρακαλοῦντος αὐτὸν τοῦ βασιλέως μεταβαλεῖν τὴν περὶ τῶν εἰκόνων γνώμην, ἔτι δὲ καὶ τῆς πρὸς αὐτὸν ἀποσχέσθαι ἀπεχθείας, ὑπισχνουμένου ἅμα καὶ τὰ ἱερά ταῖς ἁγίαις ἐκκλησίαις λαμπρότερα ἀποδοῦναι 20
 καὶ πᾶν ὃ τι δεοὶ ποιεῖν πρὸς διόρθωσιν, καὶ ἦδη καὶ διορ-

1. νικηφόρος καὶ στεφανίτης PG, καὶ om. FA. 2. ἐξορμῶν P.
 3. ἐμεμαθήκει G. καὶ prius om. A. 4. καὶ om. A. 5.
 προσέπεσε: προσέκειτο A. 6. πολλῆς ἐνθεῦτεν A. 7. γνωμέ-
 νης C. 8. τὰς om. A. 9. καὶ κανονικῶς ἅμα PA, ἅμα καὶ
 ἀρχιερατικῶς FC et in margine P. προῖστίμενος A. 10.
 οἶδ' G. 18. δὲ: γὰρ CG. 19. ἀπέχεσθαι CG. 21. πρὸς
 om. G. διορθωμένου PG, διορθουμένου C.

victor et triumphans rediisset, ubi aliam rursus hostium nubem, Scythas dico, iam in se proficisci cognovit, ideoque festinanter pecuniae, ipso imperatore in urbe commorante, similibus de causis conquirebantur, episcopus iste impudentius imperatorem lacessivit. cumque multa hac occasione de sacris disputarentur, absoluto a nobis, non relativo cultu sacras imagines adorari contendit. ac licet in nonnullis probabiliter et pro dignitate muneris causam egerit, tamen in aliis parum recte sensit: quod nescio utrum contentionis aestui et in imperatorem odio, an ignorantiae tribuendum sit; nam subtiliter clareque sententiam enuntiare non poterat, quippe litterarum doctrinaeque omnino rudis. ubi is malitiosis hominibus obsecutus, quales multum rei publicae procurationem habebant, in lacessendis imperatoribus audacia etiam processit, atque contumeliis et maledictis intempestivis usus est, licet imperator, ut illam de imaginibus sententiam mutaret et in gratiam secum rediret, hortaretur simulque ea, quae e sanctis ecclesiis demississet, splendidiora restitutum et quidquid oport-

θουμένου παρὰ τῶν ἐλλογιμωτέρων τότε τῆς συνόδου, οὓς οἱ Β
 τῷ τοῦ Χαλκηδόνος μέρει προσκείμενοι κόλακας ἐκάλουν, κα- V. 105
 θαιρέσει κατεδικάζετο. ὡς δὲ μηδὲν ὑποπήσσω οὐδόλως
 ἤρέμει, ἀλλὰ καὶ αὐθις συνετάρατε τὴν ἐκκλησίαν, οὐκ
 5 ἀγεννῆ φροναίαν συνεπαγόμενος, ὡς ἄτεγκτος ἦν πάντη καὶ
 ἀδιόρθωτος, μετὰ πολλῶν ἐνιαυτῶν παρέλευσιν πάντες ὁμοῦ
 τοῦ ἀνδρὸς κατεψηφίσαντο· κἀντεῦθεν ὑπερορίαν καταδικά-
 ζεται. καὶ δέχεται τοῦτον ἢ περὶ τὸν Πόντον Σωζόπολις,
 παντοίας προνοίας καὶ θεραπείας βασιλικῆς ἀξιούμενον, κἀν
 10 οὐδαμῶς χρᾶσθαι ταύταις ἠβούλετο ὕστερον δι' ἣν πρὸς τὸν C
 αὐτοκράτορα ἔτρεφε μῆνιν, ὡς εἴοικεν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ᾧ-
 δέ πη περιγεγράφω.

3. Ὁ δέ γε αὐτοκράτωρ τοὺς νεήλυδας (συνέρχον γὰρ
 ἱκανοὶ περισωθέντα τοῦτον μεμαθηκότες,) ἐπιμελῶς ἐξεπαί-
 15 δευεν, ὅπως ἰππεύειν χρῆ καὶ τοξεύειν εὐστοχώτατα, ὀπλι-
 τεύειν τε καὶ ἐνεδρεύειν ἐπικαιρότατα. ἐπεπόμφει δὲ αὐθις
 πρὸς τὸν ῥῆγα Ἀλαμανίας πρέσβεις, ὧν προσεξήρχεν ὁ Μη-
 θύμνης καλούμενος, καὶ διὰ γραφῆς ἐπὶ πλεον ἐρεθίζει,
 μὴ μέλλειν ἔτι, ἀλλὰ τὰς αὐτοῦ ἀναλαβόμενον δυνάμεις,
 20 τάχιον τὴν Λογγιβαρδίαν καταλαβεῖν κατὰ τὰς συγκεκριμένας
 συνθήκας, ἐφ' ᾧ ἀπασχολῆσαι τὸν Ῥομπέρτον, ἵν' οὕτως

2. τῷ G, τὸ P. 3. ὄλωσ A. 5. φροναίαν A. ἄτεγ-
 κτος A, ἄτακτος PG. 7. κατεδικάζετο A. 9. βασιλικῆς
 om. CG. κἀν G, καὶ P. 10. ταύτης χρῆσθαι G. vid. an-
 notat. 15. καὶ τοξεύειν om. G. 16. ἐκπεπόμφει A. 17.
 ἀλαμανίας A, Ἀλαμανείας PG. προσεξήρχον P. 20. μετὰ
 τῶν συγκεκριμένων συνθηκῶν CG.

teret ad damnum resarciendum facturum promitteret, iamque a nobilissimis eorum, qui synodo tum intererant, culpa liberatus esset: quos, qui Chalcedonensis partibus favebant, assentatores dicebant: munus ei abrogatum est. cum vero nequaquam animum submitteret, neque omnino quiesceret, sed rursus ecclesiam turbaret, haud exigua sibi adiuncta factione, quippe qui pervicax esset nec emendandus; multis annis praeteritis, omnium calculis damnatus, in exilium pulsus est. excepit eum Sozopolis ad Pontum, ubi providerat imperator, ut officiose coleretur; quanquam nullo modo hac liberalitate uti voluit propter eam, ut videtur, quam in imperatorem susceperat inimicitiam. sed de his hactenus.

3. Imperator autem milites, qui recens advenerant, (confluxerant enim satis magno numero, ut salvum eum esse audierant,) sedulo docuit equum regere et iaculari certissime et pugnare in armis et insidias tempore struere. misit etiam denuo ad Alemaniae regem legatos, quorum princeps Methymnes qui dicebatur fuit, et per litteras eum hortatur, diutius ne cunctaretur, sed collectis copiis, celerrime

Δαδείας τυχῶν στρατεύματα αὐθις καὶ ξενικὰς δυνάμεις συλ-
 λέξεται καὶ οὕτω τοῦτον τοῦ Ἰλλυρικοῦ ἀπελάσῃ, πολ-
 P. 131 λὰς τῷ Ἀλαμανίας ῥηγὶ ὁμολογήσας τὰς χάριτας, εἰ οὕτω
 ποιήσεις, καὶ τὸ ὑποσχεθὲν αὐτῇ διὰ τῶν παρ' αὐτοῦ στα-
 λέντων πρέσβειων κῆδος ἐκπληρῶσαι διαβεβαιούμενος. ταῦτα 5
 οἰκονομήσας, τὸν Πακουριανὸν μέγαν δομέστικον αὐτοῦ πον
 καταλιπὼν, αὐτὸς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανερχεται, ἐφ'
 ᾧ καὶ ξενικὰς ἀπανταχόθεν συλλέξασθαι δυνάμεις καὶ ἄλλ'
 ἅτα οἰκονομηῆσαι τῷ καιρῷ καὶ τοῖς ξυμπεσοῦσι πράγμασι
 ξυμβαλλόμενα. οἱ δὲ Μανιχαῖοι, ὃ τε Ξαντᾶς καὶ ὁ Κου- 10
 λέων, μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ὡς εἰς δύο πρὸς τῇ ἡμισεῖᾳ χι-
 λιάδας ποσομένων, ἀσυντάκτως οἴκαδε ἐπανερχονται. καὶ
 πολλάκις μετακαλούμενοι παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος, ὑπισχνούντο
 B μὲν ἐληλυθῆναι, ὑπερετίθεντο δὲ τὴν ἔλευσιν. ὁ δὲ ἐπέκειτο,
 καὶ δωρεὰς αὐτοῖς καὶ τιμὰς διὰ γραφῶν ὑπισχνούμενος, καὶ 15
 οὐδ' οὕτω πρὸς αὐτὸν ἐληλύθησαν. οὕτως οὖν τοῦ βασιλέως
 κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐτοιμαζομένου, ἤκέτις τῷ Ῥομπέρτῳ
 ἀπαγγέλλων τὴν τοῦ ῥηγὸς Ἀλαμανίας εἰς Λογγιβαρδίαν ὅσον
 ἤδη ἀφίξιν. ὁ δὲ ἐν ἀμηχανίᾳ γενόμενος, διεσκοπεῖτο, τί ἂν
 χρὴ ποιεῖν. πολλὰ τοίνυν γνωσιμαχήσας, ἐπεὶ τὸν μὲν Ῥο- 20
 γέρην ἐν τῷ πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν διαπερᾶν διάδοχον τῆς αὐτοῦ
 ἀρχῆς καταλέλοιπε, τῷ δὲ γε Βαῖμούντῳ νεωτέρῳ ὄντι οὐπω

1. δυνάμεις om. G. 3. Ἀλαμάνων C, Ἀλαμάνῳ G. 8.
 ξενικοῦ G. 13. ὑπισχνούνται C. 16. οὐδ' om. G. fortasse ἀλλ'
 οὐδ' οὕτω. lege ἐληλύθεισαν. 18. Ἀλαμάνου C. 22.
 κατέλειπε C.

Longibardiam ex pacto invaderet, quo Robertum abstraheret, ipse
 autem facultatem nactus, legiones et auxilia rursus cogeret illum-
 que Illyrico pelleret. in eo si rex Alemaniae ipsi operam commodas-
 set, maximam se gratiam relaturum et promissam per legatos affini-
 tatem iuncturum esse affirmavit. his ita dispositis, Pacuriano magno
 domestico ibi relicto, ipse Cpolim revertitur, ut et auxiliares undecun-
 que copias cogeret, et alia quaedam pro tempore ordinaret. Mani-
 chaei autem, Xantas et Culeo, cum iis, quos ducebant, numero ad duo
 millia et quingentos, temere domum revertuntur; saepiusque ab impe-
 ratore invitati, reddituros se promiserunt, sed distulerunt redditum.
 instabat ille et dona honoresque pollicebatur: at ne sic quidem re-
 versi sunt. dum ita imperator adversus Robertum se parat, venit nun-
 tius ad Robertum, qui Alemaniae regem iam in eo esse nuntiavit, ut
 Longibardiam invaderet. qua re ille in angustias adductus, dispicie-
 bat, quid faciendum esset. postquam diu deliberavit, quoniam Roge-
 rio filio, cum in Illyricum traiceret, Longibardiae imperium commi-

χώραν τινὰ ἀπενείματο, συναγαγὼν τοὺς κόμητας ἅπαντας καὶ C
 τοὺς ἐκκρίτους τοῦ ὀπλιτικοῦ παντός, μετακαλεσάμενος τὸν υἱὸν
 αὐτοῦ Βαῖμοῦντον τὸν Σανίσκον, δημηγόρος προὑκάθητο καί
 φησιν· “οἴδατε, κόμητες, ὅτι τὸν φίλτατόν μου υἱὸν Ρο-
 5 γέστην καὶ πρωτότοκον τῶν υἱῶν κύριον τῆς ἐμῆς ἐν τῷ πρὸς
 τὸ Ἰλλυρικὸν μέλλειν διαπερᾶν κατέστησα χώρας. οὐ γὰρ
 ἔχρη ἐκεῖθεν ὑποχωροῦντα καὶ τοιοῦτον ἀναδεχόμενον ἔργον
 τὴν ἰδίαν χώραν ἄτερ ἡγεμόνος καταλιπεῖν εἰς προνομὴν ἔτοι-
 μον παντὶ τῷ βουλομένῳ ἐκκεῖσθαι. ἐπεὶ δὲ ὁ ῥῆξ Ἀλαμανίας V. 106
 10 πολιορκήσων ταύτην ἤδη καταλαμβάνει, χρὴ καὶ ἡμᾶς, ὡς ἐνόν, D
 ταύτης ἀντιποιήσασθαι. οὐδὲ γὰρ δεῖ ἑτέρων ἐπιλαμβανομένους
 τῶν ἰδίων κατερραθυμηκένοι. λοιπὸν ἐγὼ μὲν ἄπειμι, ἐφ’ ᾧ τῆς
 οἰκείας χώρας ἀντιποιήσασθαι, τὴν πρὸς τὸν Ἀλαμανίας ἀνα-
 δησάμενος μάχην. τουτιῶι δέ μου τῷ υἱῷ τῷ νεωτέρῳ ἐπαφίημι
 15 τὸ τε Δυρράχιον καὶ τὸν Αὐλῶνα καὶ τὰς λοιπὰς πόλεις καὶ
 νησοὺς, ὅσας φθάσας αὐτὸς τῶμῳ δόρατι κατέσχον. παρεγ-
 γυῶμαι δὲ καὶ ὑμῖν καὶ ἀξιῶ ὡς ἐμὲ τοῦτον λογίζεσθαι καὶ
 ὄλη χειρὶ καὶ γνώμῃ ὑπὲρ αὐτοῦ μάχεσθαι. καὶ σοὶ δὲ τῷ φιλ-
 τάτῳ μοι ἐπισκῆπτω υἱῷ” ἀποστρέψας τὸν λόγον πρὸς τὸν Βαῖ- P. 132
 20 μοῦντον “διὰ τιμῆς πάσης τοὺς κόμητας ἄγειν καὶ συμβούλοις

1. ἀπενείματο C, απενήματο P, ἀγενήματο G. 2. ὀπλιτικοῦ P.
 3. γεανίσκον CG, σανίσκον PF. 9. ἀλαμανίας F, Αλαμανε-
 ας PG, ἀλαμ' C. 10. ὑμᾶς C. 13. Ἀλαμάνον G. vid.
 annotat. ἀναδησάμενος F, ἀναδυσάμενος PG. τουτιῶι CG,
 τουτιωνί P. μου G, μοι P. 17. τῷ μῳ P, τοῦμῳ G, correxi.
 καὶ prius add. F. 18. χειρὶ PG, ψυχῇ F et in margine P.

serat, Boëmundo autem, filio natu minori, nullam dum ditionem assi-
 gnauerat, comitibus omnibus et lectis ex toto exercitu militibus convo-
 catis arcessitoque Boëmundo filio, Sanisco cognomine, hanc orationem
 pro tribunali habuit. “scitis, comites, Rogerium, carissimum filium
 meum natu maximum, cum in Illyricum traiecturus essem, dominum
 a me constitutum esse ditionis meae; non enim inde decedentem et
 tantum aggredientem opus propriam ditionem sine praeside relin-
 quere decebat, ut praedam cuivis paratam. quoniam vero Alemaniae
 rex infesto animo hanc iam invadit, nostrum utique est, quantum
 possumus, eam defendere. nec enim, aliena qui occupant, propria
 negligere oportet. proinde ego hinc abeo, ut domesticam terram pro-
 tegam, bello cum Alemaniae rege suscipiendo. huic autem filio meo
 natu minori trado Dyrrhachium et Aulonem ceterasque urbes et insulas,
 quotquot bello cepi. quem ut mei loco habeatis et toto corpore ani-
 moque pro eo pugnetis, moneo iubeoque. tibi autem, fili carissime,”
 orationem ad Boëmundum vertit, “commendo, ut omni honore co-
 mites prosequaris, eorumque consilio in omnibus utaris, nec ut do-

ἐν ἅπασι χρῆσθαι, καὶ μὴ οἶον ἐναυθεντεῖν, ἀλλὰ πάντων αὐτοῖς κοινωνεῖν. σὺ δὲ ἀλλ' ὄρα μὴ καταμελήσεις τὸν κατὰ τοῦ βασιλέως Ῥωμαίων ἀναπράξασθαι πόλεμον, ἀλλ' ἐν ὅσῳ μεγάλην ἦτταν ἤττήθη καὶ μικροῦ μαχαίρας ἔργον ἐγεγόνει, καὶ τὸ πολὺ τῶν αὐτοῦ στρατευμάτων τῷ πολέμῳ ἀνήλωτο, 5 (καὶ γὰρ" φησι "καὶ ἐγγὺς ἦλθε τοῦ ζωγορηθῆναι καὶ ἐκ μέσων τῶν χειρῶν ἡμῶν τραυματίας ὄχρετο,) μὴ ἀνήσεις ὄλως, Β μὴ πως ἀνέσεως τυχῶν, συλλέξῃ τό τε πνεῦμα καὶ γενναιότερον ἢ τὸ πρότερον ἀντικατασταίῃ σοι. οὐ γὰρ τῶν τυχόντων ὁ ἀνὴρ, ἀλλ' ἐκ νηπίου ἐν πολέμοις καὶ μάχαις ἐντρα- 10 φεῖς, πᾶσάν τε τὴν ἔω καὶ τὴν ἐσπέραν ἐληλυθώς, ἐπόσους ἀποστίτας τοῖς πρώην αὐτοκράτορσι δορυθηράτους ἐποίησε, καὶ αὐτὸς πάντως ἐκ πολλῶν ἀκούεις. εἰ γοῦν ὄλως ἀναπέσης καὶ μὴ κατ' αὐτοῦ χωρήσης πάσῃ γνώμῃ, ὅποσα μὲν αὐτὸς ἔργα πολλὰ καμῶν ἤνυσσα, φροῦδα ποιήσεις, αὐτὸς δὲ τοὺς 15 καρπούς τῆς ἰδίας θρασύμίας πάντως δρέψῃ. καὶ γὰρ μὲν ἤδη ἄπειμι, ἀγωνισόμενος τὸν ὄηγα τῆς ἡμεδαπῆς ἀπελάσαι χώ- C ρας καὶ οὕτω τὸν φίλτατόν μοι Ρογέρην ἐπὶ τῆς δοθείσης αὐτῷ ἐξουσίας ἐδράσασαι." οὕτω μὲν οὖν ξυνταξάμενος αὐτῷ, εἰσεληλυθώς εἰς μονῆρες, τὴν περαίαν τῆς Λογγιβαρδίας κα- 20 τέλαβε· καὶ ὀξέως εἰς τὸ Σαλερηνὸν ἐκεῖθεν παραγίνεται, ὕπερ παλαί ποτε εἰς κατοικίαν τῶν τῆς δουκιῆς ἀξίας ἀντι- ποιουμένων ἀφώριστο. κείθι γοῦν ἐγκαρτερήσας, ἱκανὰς συν-

1. ἐν om. C. χρῆσθαι F, χρῆσασθαι PG. 2. καταμελήσης C.
 8. συλλέξαι C. an συλλέξαιτό τε? 10. ἐν om. C. 11. ma-
 lim διεληλυθώς. 12. πρόσω G. 21. Σαλερηνόν: σαυρινόν G.

minum te geras, sed omnium eos participes facias. vide, ne in bello cum Romanorum imperatore patrando segniter agas; sed cum gravi affectus sit clade, qua ipse paene periit, maxima copiarum parte absumpta, (nam ut caperetur, inquit, prope fuit, vixque e manibus nostris vulneratus evasit,) nolī remittere, ne is forte otium nactus, respiret et generosius quam antea obsistat. non enim unus e multis est ille; sed a puero bellis proeliisque innutritus, quam multos per Orientem atque Occidentem seditionum auctores imperatoribus prioribus captos adduxerit, ipse a multis certe audivisti. itaque si quid remittis, nec omnium virium contentione eum aggredieris, quae ego multo labore profeci, perdes, et desidiae tuae fructus ipse capies. atque ego iam abeo, ut Alemaniae regem a finibus nostris propulsem, et ditionem Rogerio filio carissimo datam tuear." postquam tali modo valedixit, conscensa navi, in oram adversam Longibardiae pervenit; inde celeriter Salernum contendit, in qua urbe antiquitus sedes erat eorum,

ειλόχει δυνάμεις καὶ μισθοφορικὸν ἐξ ἄλλοδαπῶν ὅτι πλεῖστον. ὁ δὲ ῥῆξ Ἀλαμανίας κατὰ τὰς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ὑποσχέσεις καταλαμβάνειν ἤδη τὴν Λογγιβαρδίαν ἠπειγέτο. τοῦτο μεμαθηκὸς ὁ Ῥομπέρτος ἔσπευδε τὴν Ῥώμην καταλα- D
5 βεῖν, ἐνωθησόμενός τε τῷ πάπα καὶ τὸν Ἀλαμανίας ἀπειρῶν τοῦ προκειμένου σκοποῦ. ἐπειδὴ οὐδ' ὁ πάπας πρὸς τοῦτο ἀνένευεν, ἄμφω κατὰ τοῦ Ἀλαμανίας ἐξώρμησαν. ὁ μέντοι ῥῆξ πολιορκεῖν τὴν Λογγιβαρδίαν ἐπειγόμενος, ἐπεὶ τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα ἐμεμαθήκει καὶ ὅτι μεγάλην ἦτταν
10 ἠιτηθεῖς, τῶν μὲν τοῦ στρατεύματος ξιφῶν παρανάλωμα γεγονότων, τῶν δὲ ἕκασταχοῦ διασπαρέντων, αὐτὸς εἰς πολλοὺς καταστάς κινδύνους ἐν τῷ γενναίως μάχεσθαι, καιρίως ἐν διαφόροις τοῦ σώματος πληγαῖς μέρεσι, τόλμη καὶ γεν- P. 133
καιότητι γνώμης παραδόξως ἐρρυσθή, στρέψας τὰς ἡνίας, V. 107
15 πρὸς τὴν ἐνεγκαιμένην ἀνεχώρει, τοῦτο νίκην λογισάμενος τὸ μὴ κινδύνους ἑαυτὸν ὑποβαλεῖν ἐπὶ μηδεὶ δέοντι. οὗτος μὲν οὖν εἶχετο τῆς πρὸς τὰ οἴκοι φερούσης· ὁ δὲ Ῥομπέρτος φθάσας εἰς τὴν τοῦ ῥηγὸς παρεμβολήν, αὐτὸς μὲν προσωτέρω διώκειν οὐκ ἤθελεν, ἀπόμοιραν δὲ ἱκανὴν τῶν αὐτοῦ τα-
20 γμάτων διελών, διώκειν τὸν Ἀλαμανίας προὔτρεψατο. αὐτὸς δὲ τὴν λείαν πᾶσαν ἀναλαβόμενος, μετὰ τοῦ πάπα πρὸς Ῥώμην ἀπένευσεν. καὶ τοῦτον ἐπὶ τοῦ ἰδίου θρόνου ἐδρά- B

3. ὑποσχέσεις : συνθήκας A. 6. ἐπεὶ δὲ CG. 7. Ἀλαμάνου G. 8. ἐπεὶ καὶ τὰ A. 9. μεμάθηκε A. 10. lege ξίφους. 15. ἀνεχώρει A, ἐχώρει PG, 16. ὑπολαβεῖν G. ἐπ' οὐδενὶ G. οὕτως G. 20. Ἀλαμάνον CG. προὔτρεπετο CG, ἐπετρέψατο A. 22. ἐδράσας CA et in margine P, καθίσας PG.

qui ducalem dignitatem obtinebant. ibi commoratus, satis magnum coegit exercitum et mercenarias copias quam plurimas. interim Alemaniae rex secundum ea, quae imperatori pollicitus erat, invadere iam Longibardiam festinabat; quo comperto, Robertus Romam contendit, ut exercitu cum papa coniuncto, Alemaniae regem a proposito arceret. ubi etiam papa assensit, ambo in Alemaniae regem movent. at rex, qui adoriri Longibardiam properabat, postquam imperatorem proelio superatum audivit et, copiis eius partim occisis, partim fuga dispersis, ipsum in summo discrimine, dum fortiter pugnaret, variis corporis partibus graviter vulneratum, audacia et fortitudine animi incredibiliter servatum esse: rursus in patriam se contulit, id pro victoria habens, quod pericula non subiisset nihil profuturus. hic igitur domum petiit; Robertus autem, ubi castra regis occupavit, ipso fugientem persequi amplius noluit; ceterum partem militum idoneam delegit, qui Alemaniae regem persequerentur. ipse praeda omni po-

σας, εὐφημίας αὐθις παρ' ἐκείνου τυγχάνει. κᾱπειτα πρὸς τὸ Σαλερηνὸν ἐπανέρχεται, τῆς ἐκ τῶν πολλῶν μύθων κακοπαθείας ἐαντὸν ἀνακτησόμενος.

4. Μετ' οὐ πολὺ δὲ καταλαμβάνει τοῦτον ὁ Βαϊμούντος, τὴν ἀγγελίαν τῆς ἐπισυμβάσης αὐτῷ ἤτις ἐπὶ τοῦ προσ-5 ὄπου φέρων. ὅπως δὲ ξυνέπεσε τὰ τῆς τύχης αὐτῷ, ὁ λογος ἤδη δηλώσει. καὶ γὰρ τῶν ἐκείνου μεμνημένος παραγγελμάτων, καὶ ἄλλως δὲ Ἀρηίφίλος ὢν ἀνὴρ καὶ φιλοκινδυνότατος, ἀπρὶξ τῆς κατὰ τοῦ βασιλέως μάχης εἶχετο. καὶ τὰς ἰδίας δυνάμεις ἀναλαβόμενος, συνεφεπομένους ἔχων καὶ 10 ὅποσοι ἐλλογιμώτεροι καὶ λογάδες Ῥωμαίων στρατιῶται καὶ ἠγεμόνες τῶν παρὰ τοῦ Ῥομπέρτου κατασχεθεισῶν χωρῶν καὶ πόλεων, (ἀπεγνωκότες γὰρ καθάπαξ τοῦ αὐτοκράτορος, ὅλοι τῆς τοῦ Βαϊμούντου γεγόνασι γνώμης,) καταλαμβάνει διὰ τῆς Βαγενητίας τὰ Ἰωάννινα, καὶ τάφρον κατὰ τοὺς ἔξωθεν 15 διακειμένους ἀμπελῶνας ποιήσας πρότερον, ἅμα δὲ καὶ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν ἐν ἐπικαίροις τόποις καταθέμενος, αὐτὸς ἐντὸς τὰς σκηνὰς ἐπήξατο. τὰ δὲ τεῖχη περιαθρήσας καὶ τὴν τοῦ κάστρου ἀκρόπολιν ἐπισφαλῆ διαγνοῦς, οὐ μόνον αὐτὴν ἀνορθοῦν, ὡς ἐνόν, ἠπειγέτο, ἀλλὰ καὶ ἑτέραν ἐν ἄλλῳ μέρει 20

2. σαλερινὸν G. πολλῶν om. CG. μύθων C, μόχθων PA, μύθων G. 9. τῆς add. FA. 14. γέγοναν C. 15. Βαγενητίας PF, βαγενείας A, βεγενείας G et in margine "forte Γλαβινίτζης". 16. διακειμένους om. CG. 17. ὀπλιτικὸν P. 18. ἐπέξατο P. τὰδε P, τὰ δὲ G.

titus, una cum papa Romam versus iter direxit; quem cum in sede confirmasset, ipse vicissim ab eo rex renuntiatur. dein Salernum se contulit, ut ex multis belli laboribus se reficeret.

4. Paulo post Boëmundus ad eum pervenit, acceptae cladis nuntium in vultu ferens. quem quomodo fortuna affligerit, deinceps narrabimus. nam cum is patris praecepta probe teneret et alioquin vir esset fortis atque ad pericula promptissimus, pugnae cum imperatore conserendae occasionem captavit. itaque cum copiis suis, comitantibus etiam, quotquot Romanorum milites lecti ducesque ex captis a Roberto regionibus urbibusque transfugerant, (cum enim de imperatoris rebus omnino desperarent, toto animo obnoxii Boëmundo erant,) per Bagenetiam Iohannina profectus est. ubi cum vallum in vineis extra urbem situs primum iecisset, exercitumque universum idoneis disposuisset stationibus, ipse intus castra posuit. muros autem postquam exploravit, et arcem parum firmam intellexit, non modo illam restituere, quantum posset, studuit, sed et alteram in alia moenium parte, ubi magis commodum videbatur, turrim firmissimam extruxit:

τῶν τειχῶν, οὐ μᾶλλον αὐτῷ συνοῖσον δέδοκτο, ἐρμυνοτάτην ἀνφοδόμει, ληϊζόμενος ἅμα καὶ τὰς παρακειμένας πόλεις D καὶ χώρας. ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ, εὐθύς μὴδὲν μελλήσας ὅλως τὰς δυνάμεις ἀπάσας συναγαγὼν, τῆς Κων- 5 σταντινουπόλεως σπεύσας ἔξεισι κατὰ μῆνα Μαΐιον. τοιγαροῦν τὰ Ἰωάννινα καταλαβὼν, ἐπεὶ ὁ τοῦ πολέμου καὶ τῆς μάχης καιρὸς ἤδη παρῆν, τὰ οἰκεῖα στρατεύματα μὴδὲ τὸ πολλο- στὸν τοῦ Βαϊμούντου δυνάμεων ὄντα κατανοῶν, καὶ ἄλλως δὲ ἀπὸ τῆς τοῦ Ῥομπέρτου προηγησαμένης μάχης γινώσκων 10 τὴν πρώτην κατὰ τῶν ἐναντίων ἵππασίαν τῶν Κελτῶν ἀνύποι- στον, δέον ἔκρινε πρῶτον μὲν διὰ πελταστῶν μετρητῶν τινῶν καὶ ἐκκρίτων ἀκροβολισμοὺς ποιήσασθαι, ἵνα ἐντεῦθεν ἔνδει- P. 134 ξίν τινα καὶ τῆς τῷ Βαϊμούντῳ ἐνυπαρχούσης στρατηγικῆς ἐπιστήμης σχοίῃ, καὶ γένοιτό οἱ διὰ τῶν μερικῶν προσβολῶν 15 τὴν τοῦ ὅλου γνῶσιν ἐσχηκέναι κἀντεῦθεν ξὺν ἐπιστήμῃ βε- βαιότερον πρὸς τὸν Κελτὸν ἀντιπαρατάξασθαι. οὕτω γοῦν τὰ στρατεύματα κατ' ἀλλήλων ἐσφάδαζεν. ὁ δὲ βασιλεὺς τὴν ἀνύποιστον τῶν Λατίνων δεδιὼς πρώτην προσβολήν, και- νόν τι ποιεῖ. ἀμάξας κουφοτέρας κατασκευάσας καὶ τῶν συν- 20 ἡθῶν ἥτιους, ἐφ' ἐκάστη τούτων κοντοὺς ἐνέπηξε τέσσαρας καὶ πεζοὺς ὀπλοφόρους ἐπέστησεν, ὥστε ὀηνηίκα οἱ Λατῖνοι

1. ἐρμυνοτάτην P, recte CG. 2. παρακειμένας A, περικειμέ-
 νας PG. 4. κωνσταντίου A. 5. κατὰ add. CA. τοιγαρο-
 ροῦν : καὶ A. 7. παρῆν : ἦν G. 11. πελταστῶν egregie
 Diesterwegius, πολλοσιτῶν PG, ἀποστολῶν P in margine. vid. an-
 notat. 14. γένητό C. προσβολῶν CG. 19. παρασκευά-
 σας A. 20. ἐκάστην A.

simul finitimas urbes regionesque vastavit. his imperator auditis, sine ulla mora copiis collectis omnibus, Cpoli propere egreditur, mense Maio. ubi Iohannina pervenit, pugnandi opportunitate oblata, cum suum exercitum ne minimam quidem Boëmundi copiarum partem explere perspiceret, et vero etiam ex proelio cum Roberto ante commisso cognosset, equitatus Gallici primum in hostes impetum sustineri non posse, primum quidem, missis peltastis paucis iisque lectis, in hostes velitandum videbatur, quo et Boëmundi artem bellicam experiretur, et ex parvulis proeliis cognito totius rei statu, prudentius securiusque Gallo resistere liceret. ita copiis utrimque pugnare gestientibus, imperator, qui primum illum haud sustinendum impetum Latinorum metueret, novum quid commentus est. currus paravit leviores et solitis minores, quorum unicuique contos infixit quatuor. his pedites loricatedos imposuit, ut, cum Latini habenis immissis in Romanorum aciem irruerent, currus a militibus sub-

V. 108 ὄλους ὄντηρας χαλάσαντες κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς ὀρμήσουσι
 Βφάλαγγοσ, τὰσ ἀμάξασ ὄθεισθαι πρόσω διὰ τῶν ὄφισταμέ-
 νων ὄπλοφόρων πεζῶν, ἴν' οὔτω τὸ συνεχῆσ διακόπτηται τοῦ
 συνασπισμοῦ τῶν Λατίνων. καὶ ἐπεὶ καιρὸσ πολέμου παρῆν,
 τοῦ ἡλίου ἤδη τοῦ ὄριζοντοσ λαμπρῶσ ὄπερκύψαντοσ, ὁ αὐ- 5
 τοκράτωρ τὰσ φάλαγγασ εἰσ πολέμου τύπον καταστήσασ, αὐ-
 τὸσ τὸ μεσαίτατον εἶχεν. ὁ γοῦν Βαῖμοῦντοσ οὐκ ἀνέτοιμοσ,
 τῆσ μάχης συγκροτουμένησ, πρὸσ τὴν μηχανὴν ἐφάνη τοῦ
 αὐτοκράτοροσ. ἀλλ' ὄσπερ προγνοῦσ τὸ βεβουλευμένον, με-
 θαρμόξεται πρὸσ τὸ ξυμπεσόν, καὶ τὰσ ἰδίασ δυνάμεισ διχῆ 10
 διελῶν καὶ τὰσ ἀμάξασ παρεκκλίνας, κατὰ τῆσ Ῥωμαϊκῆσ
 Ἐκατέρωθεν ἴεται παρατάξεωσ. καὶ φάλαγγεσ μὲν φάλαγξι
 τρηκαῦτα ἐμίγνυντο καὶ ἀνέρεσ ἀνδράσι κατὰ στόμα ἐμάχον-
 το. οὔτω δὲ πολλῶν Ἐκατέρωθεν ἐν τῷ μάχεσθαι πεσόντων,
 τὴν μὲν νικῶσαν εἶχεν ὁ Βαῖμοῦντοσ, ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ 15
 καθάπερ τισ πύργοσ ἀκλόνητοσ ἴστατο, ἐξ Ἐκατέρου μέρουσ
 βαλλόμενοσ, καὶ ὄπου μὲν ἴππαζόμενοσ κατὰ τῶν ἐπιόντων
 Κελτιῶν καὶ συμπλεκόμενοσ ἐνίοισ, πλήττων καὶ κτείνων καὶ
 πληττόμενοσ, ὄπου δὲ καὶ τοῦσ φεύγοντασ συχροῖσ ἐμβοήμα-
 σιν ἀνακτώμενοσ. ὄσ δ' εἰσ μέρη πολλὰ τὰσ φάλαγγασ δια- 20
 σπασθεῖσασ ἑῶρα, δεῖν ἐλογίσατο καὶ αὐτὸσ ἑαντιῷ τὸ ἀσφα-
 λῆσ περιποιήσασθαι, οὐ σῶσων ἑαντόν, οὔθ' ὄπὸ δειλίασ
 Δοσυχυθεῖσ, ὄσ τάχα ἄν τισ εἴποι, ἀλλ' εἴ που τὸν κίνδυνον
 διεκφυγῶν καὶ συλλεξάμενοσ ἑαντόν, αὐθισ γενναιότερον τοῖσ

3. διακόπη G. 7. τὸ om. G. 8. τὴν CG, τὸν P. 9.
 βουλευόμενον A. 10. διχῆ A, δίχα PG. 12. ἴεται A et in
 margine P, ἴσταται PG. lege φάλαγξι. 15. γε om. G. 22.
 οὔθ' C, οὔδ' PG.

sistentibus porro acti Latinorum aciem rumperent. cumque pugnan-
 di tempus adesset, sole iam orto, imperator aciem instruxit, quam
 mediam tenuit ipse. Boëmundus autem non imparatus, cum congrederen-
 tur, ad machinam videbatur imperatoris, sed tanquam praecognito eius
 consilio, aciei ordinem, prout res poscebat, mutavit et, copiis in
 duas partes divisus evitatisque curribus, utroque a latere Romanos
 aggressus est. iam miscentur cohortes cohortibus, viri cum viris adversa
 fronte pugnant. postquam multi utrimque ceciderunt, Boëmundus qui-
 dem victoriam nanciscitur; imperator vero imperterritus ad turris in-
 star stare, licet ab utraque parte impugnaretur, modo in adver-
 sos vectus Gallos, vulnerare eos trucidareque, vicissim et ipse vulne-
 rari, modo fugientes suas crebris clamoribus revocare. sed ut copias
 ubique disiectas vidit, tandem et ipse sibi praecavendum censuit, non
 quo se servaret, nec, quod facile quis suspicetur, confusus metu, sed

μαχομένοις Κελτοῖς ἀντικατασταίῃ. ὑποφεύγων δὲ τοὺς ἐχθροὺς μετ' ὀλίγων πάνυ τινῶν καὶ τῶν Κελτῶν τισὶν ἐντυχῶν, αὐθις ἐκεῖνος ὁ ἀκαταπτόητος στρατηγὸς ἐδείκνυτο. ἀναρρώσας γὰρ τοὺς σὺν αὐτῷ καὶ σφοδρῶς τὴν κατ' αὐτῶν ἵππασίαν ὡς 5 σήμερον τεθνηξόμενος ποιήσας ἢ κατὰ κράτος ἤττησων, κτείνει μὲν αὐτὸς παίσας ἓνα τῶν Κελτῶν, καὶ ὅπόσοι δὲ σὺν αὐτῷ Ἄρεως ἦσαν ὑπασπισταὶ πολλοὺς τρώσαντες ἐξεδίωξαν. καὶ οὕτως ἀμετρήτους καὶ μεγίστους διεκφυγῶν κινδύ- P. 135
 10 νους, αὐθις σώζεται διὰ τῶν Στρουγῶν διελθῶν εἰς Ἀχρί-
 15 δας. κακεῖθ' ἐγκαρτερήσας καὶ ἱκανοὺς τῶν πεφευγόντων ἀνακαλεσάμενος, αὐτοῦ που μετὰ τοῦ μεγάλου δομεστίκου πάντας καταλιπὼν, καταλαμβάνει τὸν Βαρδάρην, οὗ ἠρασιώνης χάριν βασιλικὰς γὰρ ῥαθυμίας καὶ ἀναπαύλας οὐδαμῶς ἐαυτῷ ἀπεμέτρει. καὶ αὐθις συναγαγὼν τὰ στρατεύματα καὶ
 20 μισθοφορικὸν συλλεξάμενος, κατὰ τοῦ Βαϊμούντου χωρεῖ, ἕτερόν τι σκοπήσας, δι' οὗ καταγωνίσαιτο τοὺς Κελτοὺς. τριβόλους γὰρ σιδηροὺς κατασκευάσας, ἐπεὶ τὴν μάχην ἐς νέωτα προσεδόκα, ἐσπέρας ταῦτα ἐν τῷ μεταιχμίῳ τῆς πεδιάδος κατέστρωσεν, οὐπερ σφοδροτέραν ἐστοχάζετο τοὺς Κελτοὺς τὴν B
 20 ἵππασίαν ποιήσασθαι, μηχανώμενος τάχα τὴν πρώτην καὶ ἀνύποιστον τῶν Λατίνων ὁρμὴν διὰ τούτων ἀποθραῦσαι, περιπαρέντων τῶν τριβόλων τοῖς τῶν ἵππων ποσὶ, καὶ τοὺς μὲν

7. ἄρεος C. 9. Στρούγων PG, στρουγῶν A. 10. κακεῖθεν A, κακεῖσε CG. 11. τοῦ om. A. 14. καὶ prius: ἀλλ' αὐθις add. AG.
 15. τοῦ om. A. 17. σιδηροὺς G, σιδηρὰς PA. 18. ταύτης F, τούτους P, ταύτας A et in margine P, ταῦτα C. μεσαι-
 χμίῳ C. κατέστρωσαν C.

cum periculum effugisset seque recollegisset, fortius Gallis pugnanti-
 bus sese obiecturus. cum paucis admodum suorum dum fugit, Gallis aliquot obviam factus, imperterritum denuo ducem se probavit. nam postquam suos confirmavit, vehementi impetu facto, velut moriturus hodie aut splendide superaturus, trucidat ipse Gallorum unum, et quoquot ex comitibus erant Martis commilitones, multis vulneratis, in fugam hostes vertunt. sic innumeris maximisque periculis defunctus, rursus incolumis imperator per Strugas pervenit Achridas. ibi commoratus, cum multos eorum, qui fugerant, revocasset, omnes sub magno domestico reliquit; ipse ad Bardarem perrexit, non quietis causa: regio enim otio atque inertiae nequaquam se dabat: sed rursus coactis legionibus mercenariisque copiis, contra Boëmundum proficiscitur, alio excogitato dolo, quo Gallos devinceret. muricibus enim ferreis paratis, cum in proximum diem pugnam exspectaret, vespere eos spatio quod interiacebat campi sparsit, ubi vehementiorem coniciebat Gallos equites impressionem facturos, ut primus vix sustinendus

κατὰ μέτωπον ἰσταμένους τῶν Ῥωμαίων, ὅποσοι δόρατα ἔφερον, μεμετροημένας τὰς ἵππασίας ποιῆσθαι καὶ ὅποσον μῆ τοῖς τριβόλοις περιπαρεῖεν, ἀλλ' ἔφ' ἑκάτερα σχιζομένους ὑποστρέφειν, τοὺς δὲ πελταστὰς πόρρωθεν κατὰ τῶν Κελτῶν σφοδρούς ἐκπέμπειν τοὺς οἰστούς, τὸ δέ γε δεξιὸν καὶ εὐώ- 5
 νυμον κέρας ἐξ ἑκατέρου μέρους ἀσκέτω ἄντη τοῖς Κελτοῖς ἐπεισεσεῖν. τοιαῦτα μὲν τὰ τοῦμοῦ πατρὸς διανοήμα-
 V. 109 τα. τὸν δὲ Βαϊμουῦντον ταῦτα οὐ διέλαθε. συνέβαινε γάρ
 C τι τοιοῦτον. ὅπερ γὰρ ὁ βασιλεὺς ἐσπέρας κατ' ἐκείνου
 ἐβουλεύσατο, πρωΐας ὁ Κελτὸς μεμάθηκε. καὶ πρὸς τὸ ἀκου- 10
 σθὲν εὐφρῶς μεταμοσάμενος, τὴν μάχην ἀνεδέχετο καὶ οὐκέτι, ὡς ἔθος αὐτῷ, τὴν ὁρμὴν τῆς μάχης ἐποίει, ἀλλὰ προαρπάσας τὴν τοῦ αὐτοκράτορος βουλήν, αὐτὸς ἐξ ἑκα-
 τέρου μέρους τὸν μόθον μᾶλλον ἀνεροίπισε, τὴν κατὰ μέ-
 τωπον φάλαγγα ἀτρεμεῖν τέως παρακελευσάμενος. τῆς γοῦν 15
 μάχης ἀγχεμάχου γεγονυίας, οἱ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος
 τὰ νῶτα τοῖς Λατίνοις δεδώκασιν, μηδ' ἀντωπῆσαι τούτοις
 τοῦ λοιποῦ ἰσχύοντες, προκατεπισημένοντες ὄντες διὰ τὴν προη-
 D γησαμένην ἦταν. καὶ σύγχυσις τηλικαῦτα τῆς Ῥωμαϊκῆς
 παρατάξεως ἦν, καὶ ὁ βασιλεὺς ἀκλόνητος μένων, γενναίως 20
 καὶ χειρὶ καὶ γνώμῃ ἀντικαθίστατο, πολλοὺς μὲν τρώσας,
 ἔστι δ' οὗ καὶ τρωθεῖς. καὶ ἐπεὶ τὸ ἅπαν ἐκρεῦσαν ἤδη
 στρατεύματα ἐθεάσατο καὶ ἑαυτὸν μετ' ὀλίγων καταλειφθέντα,

1. Ῥωμαϊκῶν G. 4. κατὰ add. C. 5. οἰστούς G. 8. συνέβη A. 9. γὰρ om. A. 10. ἐμάνθανε A. 12. οὐκέθ' A. ἐποιεῖτο G. 14. ἀνεροίπισε PG, ἀνερίπισε A, recte C. μετώπου G. 18. προηγουμένην A. 19. καὶ σύγχυσις : σύγχυσις οὖν A. 20. καὶ : καὶ A. 23. καταλειφθέντα CG, καταληφθέντα P.

Latinorum impetus frangeretur, equorum pedibus murice transfixis. idem quotquot a fronte stabant Romani hastis armati, modice et quantum non in tribulos inciderent, iussit progredi, dein acie utroqueversus divisa, recedere, peltastas autem eminus crebra in Gallos tela mittere, dum a dextro sinistroque cornu vehementissimus in Gallos impetus fieret. hoc erat patris mei stratagema, quod tamen Boëmundum non latebat. accidit enim, ut quod imperator vespere excogitaverat, id mane ad Gallum perferretur. itaque mutato is pro iis, quae audierat, consilio, pugnam suscipit, nec iam, ut consueverat, impetu adoritur; sed imperatoris consilium occupans, ipse ab utroque latere pugnam ciebat, turma a fronte interim immotam stare iussa. ubi cominus pugnatum est, Romani terga vertunt, nec intueri Latinos amplius possunt, nupera clade iam perterriti. tum Romana turbatur acies, licet imperator intrepidus staret, et manu animoque for-

δέον ἐλογίσατο, μὴ ἀλόγως ἀνθιστάμενος κινδυνεύσαι. ἐπὶ γὰρ τις πολλὰ μογήσας μὴ πρὸς ἰσχύος ἔχη τοῖς ἐχθροῖς ἀν- P. 136
 τικαθίστασθαι, μάταιος ἂν εἴη εἰς προὔπτον κίνδυνον ἑαυτὸν
 συνωθῶν. τοῦ γοῦν δεξιῦ καὶ εὐωνύμου κέρως τῆς Ῥωμαϊ-
 5 κῆς φάλαγγος φυγαδεῖα χρησαμένων, ὁ βασιλεὺς ἔτι ἐγκαρ-
 τερῶν μετὰ τῆς τοῦ Βαϊμούντου φάλαγγος γενναίως ἀπεμά-
 χητο, τὸν ὅλον αὐτὸς ἀναδεξάμενος πόλεμον. τὸ δὲ ἀναντίρ-
 ρητον συνεῖς τοῦ κινδύνου, δέον ἔκρινεν ἑαυτὸν περισῶσαι,
 ὡς αὐθις δύνασθαι μάχεσθαι πρὸς τὸν καταγωνισάμενον, καὶ
 10 ἀντίπαλος ἔσεσθαι καρτερώτατος, καὶ μὴ τὸ πᾶν τῆς νίκης
 ἄρσασθαι τὸν Βαϊμούντον. τοιοῦτος γὰρ ἦν ἠττώμενος καὶ νι- B
 κῶν, φεύγων καὶ αὐθις διώκων, καὶ μηδέποτε ὑποπτήσων,
 μήτε μὴν ἀνελπιστίας βρόχοις ἀλισκόμενος. ἦν γὰρ καὶ εἰς θεὸν
 μεγίστην ἔχων πίστιν, καὶ τοῦτον μὲν ἐς μέσον διὰ παντὸς
 15 περιφέρων, ὅρκον δὲ παντάπασιν ἀπεχόμενος. ἀπειρηκῶς
 οὖν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, ὀπισθόρμητος καὶ αὐτὸς γέγονε,
 διωκόμενος παρὰ τοῦ Βαϊμούντου καὶ ἐκκρίτων κομήτων. ἐν
 τούτοις δὲ φησι πρὸς τὸν Γουλὴν (οὗτος δὲ πατρῷος αὐτοῦ
 θεράπων) καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ “μέχρι πόσου φευξόμεθα;” καὶ
 20 στρέψας τὸν χαλινὸν καὶ τοῦ κουλεοῦ τὸ ξίφος ἔξαγαγὼν,
 παίει τὸν πρότως αὐτῷ συναντήσαντα κατὰ τῆς ὄψεως. τοῦτο

2. ἔχη C, ἔχει PG. 3. εἴη : ἦ C. 4. ἐπωνύμου G. 6.
 ἐνεμάχητο G. 11. ἦν om. G. 15. δὲ CG, δὴ P. 18.
 θεράπων αὐτοῦ G. 19. post θεράπων add. ἦν A. πόσον G.
 20. χαλινὸν P. κολεοῦ PG, κουλεοῦ CA.

titer contenderet, multis vulnera inferens, interdum et ipse vulneratus. tandem cum totum dilapsam iam exercitum cerneret seque cum paucis desertum, temere resistendo periclitari diutius noluit. nam ubi quis, multis exanclatis laboribus, per vires non potest adversariis resistere, temerarius esset, si in periculum certum se proliceret. dextro igitur et sinistro aciei Romanae cornibus in fugam versis, imperator adhuc perstitit ac Boëmundi copias fortiter propulsavit, dum unus totum impetum sustinet. sed praesenti periculo perspecto, se servare statuit, ut denuo victorem aggressus, gravissime cum eo contendere posset, nec victoriam perfectam Boëmundus reportaret, tali erat animo, victus sive victor, fugiens sive vicissim persequabatur; neque unquam animum abiiciebat, nec vero etiam desperationis laqueis constringebatur. erat quippe maxima in deum fide, eumque palam omni tempore in ore ferebat, quanquam iureiurando abstinebat omnino. cum igitur desperatis, ut modo dixi, rebus, ipse retro cederet, insequente Boëmundo cum lectissimis comitum, Gulen (paternus hic famulus erat) ceterosque, qui cum eo erant, allocutus, “quonam, in-

οὐ Κελτοὶ θεασάμενοι καὶ διαγνόντες αὐτὸν τῆς ἰδίας ἀπεγνωκό-
C τα σωτηρίας, ἐπειδὴ τοὺς τοιαύτης γνώμης γεγονότας ἄνδρας
ἀκαταμαχήτους πάσαι ἐγίνωσκον, ὑποσταλέντες τοῦ διώκειν
ἐπαύσαντο. καὶ οὕτω τῶν διωκόντων ἀπαλλαγείς, ὑπεξῆει
τοῦ κινδύνου. οὐδὲ φεύγων δὲ ὅλως ἀνεπεπτώκει, ἀλλὰ τῶν 5
φευγόντων τοὺς μὲν ἀνεκαλεῖτο, τοὺς δὲ καὶ ἐπέσκωπτε, καὶ
οἱ πολλοὶ τὸν ἀγνοοῦντα ὑπεκρίνοντο. οὕτω γοῦν τοῦ κινδύ-
νου σωθεὶς, εἰσέρχεται εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἐφ' ᾗ συναγα-
γεῖν αὐτῆς στρατεύματα καὶ κατὰ τοῦ Βαϊμούντου χωρῆσαι.

5. Ἐπεὶ δὲ τοῦ Ῥομπέρτου πρὸς Λογγιβαρδίαν παλινο- 10
στήσαντος τὴν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος μάχην ὁ Βαϊμούντος
ἀνεδέξατο, ταῖς ἐκείνου ὑποθημοσύναις χρώμενος καὶ διὰ
D παντὸς μάχας καὶ πολέμους ἀναρριπίζων, τὸν μὲν Πέτρον
τοῦ Ἀλίφα μετὰ τοῦ Πουντέση εἰς πολιορκίαν ἐν διαφόροις
τόποις ἐξέπεμψεν. ἐνθεν τοι καὶ τοὺς μὲν δύο Πολόβους 15
εὐθύς ὁ Πέτρος τοῦ Ἀλίφα κατέσχε, τὰ δὲ Σκόπια ὁ προρ-
ρηθεὶς Πουντέσης. αὐτὸς δὲ μηνυθεὶς παρὰ τῶν Ἀχριδιω-
τῶν, ταχὺ τὰς Ἀχρίδας καταλαμβάνει. καὶ πρὸς μικρὸν ἐγ-
V. 110 καρτερήσας, τοῦ Ἀριέβη φρουροῦντος τὸ κάστρον, ἄπρακτος
ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ὀστροβόν. κάκειθεν κενὸς ἀποπεμφθεὶς, 20
διῆλθε διὰ τοῦ Σωσκοῦ, καὶ διὰ τῶν Σερβίων ἀπῆλθεν εἰς
Βέρροϊαν. καὶ προσβαλὼν ἐν πολλοῖς καὶ πολλάκις τόποις καὶ

1. σωτηρίας ἀπεγνωκότα G. 8. εἰς om. A. 9. τοῦ om. A.
14. σποντέση G. 15. μὲν δύο: μηδὲν G. Πολόβους: πο-
λέμους CG. 20. τὸν om. CG. 21. σωσκοῦ G, Σοσκοῦ P.

quit, usque fugiemus?" et converso equo gladioque stricto, in facie vulnerat, qui primus ex insequentibus se obtulit. id ubi Galli animadverterunt et desperatam ab illo salutem perspexere, cum dudum cognitum haberent, qui tali animo essent, vinci non posse, metu finem persequendi fecerunt. ita liberatus ab insequentibus, periculo evasit. nec tamen in fuga animo conciderat, sed fugientes alios revocabat, alios increpabat; quanquam plerique ignorationem simulabant. hac igitur ratione cum periculo elapsus esset, in urbem regiam rediit, ut novis paratis copiis, in Boëmundum moveret.

5. Boëmundus autem cum post Roberti in Longibardiam reditum bellum cum imperatore suscepisset, et praeceptis obsecutus patris, sine intermissione pugnas et proelia ciceret, Petrum Aliphae una cum Puntese varias urbes oppugnatum dimisit. ac Polobos quidem duos statim Petrus Aliphae cepit; Scopia Punteses, quem dixi. ipse ultro accessit ab Achridiotis, celeriter Achridas occupavit; ubi postquam brevem moram fecit, Ariebe arcem defendente, infecta re Ostrobium abiit. inde repulsus pariter, per Soscum et Servia Berrhoeam profe-

μὴ ἀνύσας, διὰ τῶν Βοδινῶν καταλαμβάνει τὰ Μόγλενα καὶ P. 137
 ἀνεγείρει καστέλλιον τι πρὸ χρόνου ἐρειπωθέν. εἶτα καταλι-
 πῶν ἐκεῖ μετ' ἰκανῶν κόμητά τινα Σαρακηνὸν ἕξ ἐπωνυμίας
 καλούμενον, εἰς τὸν Βαρδάρην κατέλαβεν εἰς τὰς καλουμένας
 5 Ἀσπρας Ἐκκλησίας. καὶ τριμηναῖον χρόνον διατρίβοντος
 ἐκεῖ, ἐν τῷ μεταξύ ἔκκριτοι τρεῖς τῶν κομήτων, ὅ τε Πουν-
 τέσης, ὁ Ρικάλδος καὶ Γελιέλμος τις καλούμενος, συνωμοσίαν
 πεποιηκότες αὐτομολῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα ἐφωράθησαν. καὶ
 ὁ μὲν Πουντέσης τοῦτο προγνοῦς, ἀποδράσας προσῆλθε τῷ αὐ-
 10 τοκράτορι, οἱ δὲ λοιποὶ δύο κατεσχέθησαν καὶ ἀπελύθησαν
 κατὰ τὸν νόμον τῶν Κελτῶν εἰς πόλεμον. καὶ ἡττηθεῖς κατε- B
 βλήθη ὁ Γελιέλμος, ὃν καὶ κατασχὼν ἐτύφλωσεν ὁ Βαϊ-
 μοῦντος, τὸν δέ γε ἕτερον Ρικάλδον ἀπέστειλε πρὸς τὸν πα-
 τέρα αὐτοῦ Ρομπέρτον εἰς Λογγιβαρδίαν, ὅφ' οὗ ἀφαιρεῖται
 15 καὶ οὗτος τοὺς ὀφθαλμούς. ὁ δὲ Βαϊμοῦντος ἀπάρας ἀπὸ
 τῶν Ἀσπρων Ἐκκλησιῶν, ἀπῆλθεν εἰς Καστορίαν. τοῦτο μα-
 θὼν ὁ μέγας δομέστικος, καταλαμβάνει τὰ Μόγλενα, καὶ κα-
 τασχὼν τὸν Σαρακηνὸν κτείνει, παραντίκα ἐρειπώσας τελείως
 τὸ καστέλλιον. ὁ δέ γε Βαϊμοῦντος ἐξελθὼν τῆς Καστορίας,
 20 ἔρχεται εἰς τὴν Λάρισσαν, κεῖθι παραχειμάσαι βουλόμενος.
 καταλαβὼν δὲ τὴν μεγαλόπολιν ὁ αὐτοκράτωρ, καθάπερ εἴρη-

1. Βοδινῶν Ducangius in annotat. 2. καστέλιον C hic et infra.
 3. μετ' P. 4. καλούμενον εἰς τὸν Βαρδάρην, κατέλαβεν libri.
 interpunctionem mutavi. 6. τρεῖς : τινες CG. 7. ὁ τε G.
 Ρικάλδος CG utrobique, Ρεβόλδος P. an Ρενάλδος? vid. annotat.
 Γελιέλμος CG hic et infra. 12. ὁ Βαϊμοῦντος add. G. 13.
 ἔστειλε G. 20. ἐκεῖθι CG.

ctus est. ac multis saepe tentatis locis, postquam nihil profecit, per Bodena pervenit Moglena ibique castellum olim dirutum restituit. dein, relicto ibi cum satis magna militum manu comite, Saraceno cognominato, ad Bardaren se in locum contulit, qui Asprae Ecclesiae vocatur. dum tres ibi menses commoratur, detecta est coniuratio trium insignium comitum, Puntesis, Renaldi et Guilelmi cuiusdam, qui ad imperatorem transfugere decreverant. ac Punteses quidem id odoratus, fuga ad imperatorem se subduxit; reliqui duo capti, more Gallorum certamine se purgare iussi sunt. victus Guilelmus pro convicto habitus est; quem Boëmundus luce privavit. alterum Renaldum ad Robertum patrem in Longibardiam misit, a quo itidem excaecatus est. Boëmundus Aspris Ecclesiis profectus est Castoriam: quo cognito, magnus domesticus Moglena contendit, iisque potitus Saracenum occidit ac statim castellum funditus destruit. Boëmundus autem Castoria egressus, Larissam venit, ubi hiemare in animo habuit. imperator, postquam in urbem regiam, ut diximus, pervenit, quo erat impigro nec

Cται, εὐθὺς ἔργου εἶχετο, ὁποῖος ἐκεῖνος Θερμουργὸς καὶ μη-
 δέποτε ῥαστώνης μετείληχώς, δυνάμεις τε ἤτειτο τὸν σουλ-
 τάνον μετὰ ἡγεμόνων πείραν ἐκ μακροῦ ἐσχηκότων. ὁ δὲ
 τηρκαῦτα πέμπει πρὸς αὐτὸν χιλιάδας ἑπτὰ μετὰ ἡγεμό-
 νων λίαν ἐμπείρων, καὶ αὐτὸν δὲ τὸν Καμίρην, χρόνῳ καὶ ὅ
 πείρα τῶν ἄλλων ὑπερέχοντα. ἐν ὅσῳ δὲ ταῦτα ὁ βασι-
 λεὺς ὠκονόμει καὶ ἠτοιμάζετο, ὁ Βαῖμουῖντος μέρος τι
 τοῦ ἰδίου στρατεύματος ἀποδιελόμενος, Κελτοὺς καταφρά-
 κτους ὅλους ἀποστείλας, ἐξ ἐπιδρομῆς κατέσχε τὴν Πελαγο-
 νίαν, τὰ Τρίκαλα καὶ τὴν Καστορίαν. αὐτὸς δὲ ὁ Βαί-10
 μουῖντος μετὰ ξύμπαντος τοῦ στρατεύματος καταλαβὼν τὰ
 D Τρίκαλα, ἀποσπάδα τοῦ ὅλου στρατεύματος ἀποστείλας γεν-
 ναίους ὅλους, ἐξ ἐφόδου κατέσχε τὸν Τζίβισκον. καὶ οὕτω
 καταλαβὼν τὴν Λάρισσαν καὶ αὐτὴν τὴν τοῦ μεγαλομάρτυ-
 ρος Γεωργίου μνήμην σὺν ὄλαις δυνάμεσι καὶ περιζώσας τὰ 15
 τεῖχην, ἐπολιόρκει αὐτήν. ὁ δὲ ταυτηνὴ τὴν πόλιν φυλάιτων
 πατρῷου τοῦ αὐτοκράτορος Θεράποντος υἱός, Λέων ὁ Κεφα-
 λαῖς, γενναίως πρὸς τὰς τοῦ Βαῖμουῖντος ἀντικαθίστατο μη-
 χανὰς ἐπὶ ὄλοις μηνσὶν ἕξ. δημοῖ δὲ τὴν τοῦ βαρβάρου ἔφο-
 δον διὰ γραφῶν τηρκαῦτα τῷ αὐτοκράτορι. ὁ δὲ οὐ παρα-20
 χρῆμα, καίτοι σφαδάζων, τῆς πρὸς τὸν Βαῖμουῖντον φερού-

2. σουλιάν A. 4. πρὸς αὐτὸν om. G. μετὰ ἀρχηγῶν ἐμπείρων
 A. 5. λίαν om. CG. δὲ add. CG. lege δη. καμύτην A, κα-
 μήρην G. 8. στρατεύματος τοῦ ἰδίου A. 10. ὁ Βαῖμουῖντος
 om. A. 11. παντός G. 12. ἀποσπᾶ δη τοῦ G. ἀποστείλας
 add. C. 13. καὶ ἐξ ἐφόδου PG, καὶ om. C. τζάβισκον A.
 εἰθ' GA, καθ' P, correxi. 14. τὴν alterum om. G. 16. ταύ-
 την A. 19. ἐπὶ CA, ἐπ' PG. 21. τοῦ Βαῖμουῖντου G.

quieti unquam indulgente animo, illico opus aggressus, a sultano
 copias petiit cum ducibus, rei militaris longo usu peritis. misit ille
 septem millia Turcarum, quibus cum alii duces praeerant peritissi-
 mi, tum Camyres ipse, qui aetate et usu ceteros superabat. haec
 dum imperator parat, Boëmundus, missa copiarum parte, quae Gallis
 loricatis tantum constabat, statim Pelagoniam cepit et Tricala et Cas-
 storiam. Boëmundus ipse toto exercitu Tricalis moratus, dimissa manu
 lectissimorum ex universo numero militum, illico Tzibiscum occupa-
 vit. inde Larissam, ipsa Georgii magni martyris memoria, copiis omni-
 bus accessit et obsidione urbem clausit eam qui defendebat, Leo
 Cephalas, paterno imperatoris ministro natus, fortiter Boëmundi ma-
 chinis totos sex menses obstitit. imperatorem idem per litteras de
 barbari adventu certiore fecit. is licet pugnandi cupiditate arderet,
 tamen non extemplo in Boëmundum movet; sed plures undique
 milites mercenarios cogens, iter distulit; dein bene instructis omnibus,

σης ἤπειτο, ἀλλὰ πλεῖον μισθοφορικὸν ἐπισυνάγων ἅπαντα-
 χόθεν, ἀνεβάλλετο τὴν ἐξέλευσιν. εἶτα καρτερῶς ὀπλίσας P. 138
 ἅπαντας, ἐξείσει τῆς Κωνσταντίνου. καὶ τοῖς μέρεσι τῆς
 Λαρίσσης ἐγγίσας καὶ διελθὼν διὰ τοῦ βουνοῦ τῶν Κελλίων
 5 καὶ τὴν δημοσίαν λεωφόρον δεξιόθεν καταλιπὼν καὶ τὸν βου-
 νὸν τὸν οὕτως ἐγγωρίως καλούμενον Κίσσαβον, κατήλθεν
 εἰς Ἐζεβάν· χωρίον δὲ τοῦτο Βλαχικὸν τῆς Ἀνδρωνείας ἔγ-
 γιστα διακεῖμενον. ἐκεῖθεν δὲ καταλαβὼν δὲ ἑτέραν αὐθις
 κωμόπολιν Πλαβίτζαν συνήθως καλουμένην, ἀγχοῦ που τοῦ
 10 οὕτωςί πως καλουμένου ποταμοῦ ῥέοντος διακειμένην, τὴν
 σκηνὴν κατέθετο, ἀποχρῶντα τάφρον διορύξας. καὶ ἐγερωθεὶς
 ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς ἀπῆλθεν ἄχρι τῶν κηπουρείων τοῦ Δελ- V. 111
 φινᾶ, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὰ Τρίκαλα. γράμμα δὲ τις τηρικαῦτα
 ἦκε κομίζων τοῦ Κεφαλαῦ Λέοντος, περὶ οὗ φθάσας ὁ λόγος B
 15 ἐδήλωσε, παρρησιαστικώτερον γράφοντος· “ἴσθι, ὦ βασιλεῦ,
 ὅτι μέχρι τοῦ νῦν σπουδὴν πολλὴν εἰσηνηχοῦς, διετήρησα
 τὸ κάστρον ἀνάλωτον. ἤδη δὲ τῶν ἐφειμένων Χριστιανοῖς
 τροφίμων στερούμενοι, καὶ τῶν μὴ προσηκόντων ἠψάμεθα.
 ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἡμῖν ἀπέλιπον. εἰ γοῦν βοηθῆσαι ἡμῖν θέ-
 20 λων σπεύσεις καὶ τοὺς πολιορκοῦντας ἐκδιώξαι δυνηθεῖς,

1. πλεῖον CA, πλείστον P, om. G. συναγαγὼν C, συναγὼν G.
 6. Κίσσαβον C. 7. Ἐζεβάν CAG, Ἐζεβάν P. Βλαχικὸν om. A.
 Ἀνδρωνείας AG, Ἀνδρονείας P. 8. δὲ alterum om. CG. lege
 καὶ ἑτέραν. 10. ῥέοντος corruptum. an ποταμὸς eximie voca-
 tur Salabrias sive Peneus? διακειμένην om. CG. 11. ἀποχρῶ-
 σαν CG. διορύξας C, διορύξας PG. 12. κηπουρείων: σκή-
 πτρον CG, κηπου . . . ἀδελφινᾶ A. 13. γράμματα A. 14.
 τούτω τοῦ A. περὶ οὗ — ἐδήλωσε add. CG et in margine P.
 15. ἴσθι AG, ἴσθ' P. 16. προσενηχοῦς AG, συνενηχοῦς C.
 17. ἐφειμένων C, ἐφαιμένων G, ἐφωμένων P, ἀμφειμένων A.
 19. ταῦθ' A. ἐπέλιπον CA, ἀπέλιπον PG.

Cppli egreditur. postquam Larissae finibus appropinquavit et Celliorum montem superavit, via publica et monte, quem indigenae Cissabum vocant, ad dextram relictis, descendit Ezeban; oppidum id Vlachicum est, proxime Androniam situm. hinc cum in alium rursus pagum profectus esset, quem Plabitzam vulgo appellant, ad amnem * * * nomine adiacentem, castra ibi posuit et quanta opus erat fossa munivit. unde movens, ad hortos Delphinae se contulit, indeque Tricala. quo loco litteras ei quidam reddidit Leonis Cephalae, cuius supra mentio facta est, liberius in hunc modum scriptas: “scias, imperator, hucusque me, magna adhibita cura, incolumem arcem servasse. iam cibus, quibus vesci Christianis licet, deficientibus, etiam quibus nefas est, usi sumus. verum ne hi quidem suppetunt. quapropter si auxiliaturus nobis brevi venies et obsidione liberare nos

τῷ θεῷ χάρις καὶ δόξα. εἰ δ' οὖν, τοῦμὸν ἤδη πεπλήρωκα
καὶ τὸ ἐντεῦθεν ἀνάγκη δουλεύοντες, (καὶ τί γὰρ δεῖ πρὸς
φύσιν καὶ τὴν ἐκ ταύτης τυραννίδα ποιεῖν;) γνώμην ἔχομεν
τὸ φρούριον παραδοῦναι τοῖς ἐπικειμένοις ἐχθροῖς καὶ φανε- 5
ρῶς ἀποπνίγουσιν. ἀλλ' εἰ ταῦτα δυστυχεῖσαι συμβαίη, ἐπά-
Cρατος μὲν γενοίμην ἐγώ, τολμηρῶς δὲ καὶ κατὰ τῆς σῆς βα-
σιλείας τοῦτο παρησιάζομαι· εἰ μὴ τάχιον σπεύσεις τοῦ κιν-
δύνου ἡμᾶς ἐξελέσθαι, μὴ πρὸς τοσοῦτον βάρος πολέμου τα
καὶ λιμοῦ ἀντισχεῖν ἐπὶ πλεόν δεδυνημένους, σὺ δ' ὁ ἡμέτε- 10
ρος βασιλεύς, εἴγε δυνάμενος βοηθεῖν οὐκ ἐπέσπενσας τὴν
βοήθειαν, οὐκ ἂν φθάνοις ἔγκλημα προδοσίας ἀποφυγγάνων.”
ὁ δὲ αὐτοκράτωρ δεῖν ἔγνω διὰ τινος τρόπου ἑτέρου αὐτοὺς
καταγωνίσασθαι. λογισμοὶ δὲ τοῦτον συνεῖχον καὶ μέριμναι,
καὶ δῆτα σκοπῶν, ὅπως χρῆ λόχους ἐνδιαστήσασθαι, δι' ὅλης
τῆς ἡμέρας διεπονεῖτο, ἄρωγόν τὸν θεὸν ἐπικαλούμενος. με- 15
τακαλεσάμενος οὖν τηρικαῦτα τῶν γερόντων τινὰ Λαρισσαίων,
D ἐπυνθάνετο περὶ τῆς τοῦ τόπου θέσεως. καὶ ἀνατείνας τοὺς
ὀφθαλμούς, ἅμα καὶ τῷ δακτύλῳ ἐπισημαίνων, ἐπιμελῶς
ἀνηρώτα, ὅποι φάραγγές εἰσι διερωγωνῖαι τοῖς τόποις, ἢ
λόχμαι τινὲς βαθεῖαι πρὸς αὐτὰς συνεχιζονται. ταῦτα δὲ 20
τοῦ Λαρισσαίου ἐπυνθάνετο, βουλόμενος λόχον ἐπιστῆσαι καὶ

1. καὶ δόξα add. A. 2. γὰρ πρὸς — τυραννίδα δεῖ ποιεῖν G.
4. ἐγκειμένοις A. 6. καὶ om. A. 7. σπεύσεις C, σπεύσης PG.
8. βάρος om. G. 10. ἐσπενσας AG. 12. αὐτοὺς om. A.
14. ἐνδιαστήσασθαι C, ἐνστήσασθαι PA, ἐνδιαστήμενος G. 15.
τῆς add. A. ἄρωγόν τ. φ. ἐπικαλούμενος, διεπονεῖτο AG.
16. τινὰ τῶν γερόντων G. 17. ἀνατείνας P. 19. ὅπη A.
20. συσχίζονται C. 21. βουλόμενος om. G.

poteris, deo sit gratia et gloria: sin minus, ego quidem, quod me-
um erat, praestitū; et necessitati obsecuti, (quid enim oportet ad-
versus naturam eiusque imperium niti?) arcem hostibus dedere decre-
vimus, qui nos premunt et manifesto suffocant. haec calamitas si no-
bis acciderit, ego quidem devovebor; sed libere etiam maiestati tuae
hoc dico: nisi properas periculo nos eximere, qui tanta et belli et
famīs incommoda diutius sustinere non possimus, tu, imperator no-
ster, siquidem auxilium cum ferre potuisses, non celeriter tuleris, pro-
ditionis crimen effugere vix poteris.” at imperator hostes alio quo-
dam modo debellandos censuit; itaque cura atque sollicitudine tene-
batur; et quo modo insidiae struendae essent, per totum dispiciebat
diem, dei auxilium implorans. arcessitum autem senem Larissaeum
interrogavit de situ loci, oculisque intentis, digito simul demonstrans,
percontatus est, ubi fauces essent vel frutices densi. haec ex Laris-

δι' ἀπάτης τοὺς Λατίνους καταγωνίσασθαι· τὸν γὰρ φανε-
 ρὸν καὶ κατὰ μέτωπον φθάσας ἀπηγόρευε πόλεμον, πολλάκις
 συμβαλὼν καὶ ἠττηθεὶς καὶ πείραν τῆς σύμβολῆς τοῦ Φραγ-
 γικοῦ πολέμου λαβῶν. ἐπεὶ δὲ ἥλιος κατέδν, αὐτὸς τε δι'
 5 ὄλης κεκοπιακῶς τῆς ἡμέρας ὁ βασιλεὺς εἰς ὕπνον ἐτρέπετο,
 ὄνειρος ἐφίσταται τούτῳ. ἐδόκει γὰρ ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ τεμέ-
 νους τοῦ μεγαλομάρτυρος Δημητρίου ἐστάναι καὶ φωνῆς P. 139
 ἀκοῦσαι “μὴ λυποῦ, μηδὲ στένε, αὐριον νικᾷς.” τὴν δὲ φω-
 νὴν βάλλειν αὐτοῦ τὴν ἀκοὴν ᾤετο ἐκ μιᾶς τῶν ἐν τῷ τεμένει
 10 ἀπηγορημένων εἰκότων, ἐν ᾗ ὁ μεγαλομάρτυς Δημήτριος κα-
 τεγέγραπτο. διυπνισθεὶς δὲ καὶ περιχαρῆς γεγονὼς ἐκ τῆς
 τοῦ ὄνειρου ταύτης ὁμοφῆς, ἐθεοκλύτει τε τῷ μάρτυρι καὶ
 προσυπισχνεῖτο, εἰ γένοιτό οἱ νίκην κατὰ τῶν ἐχθρῶν ἄρα-
 σθαι, αὐτόθι τε παραγενέσθαι καὶ πρὸ σταδίων ἰκανῶν τῆς
 15 πόλεως Θεσσαλονίκης οὐκ ἔφιππον, ἀλλὰ πεζῇ καὶ βάδην
 ἐρχόμενον εἰς τὴν αὐτοῦ εἰσελεύσεσθαι προσκύνησιν. καὶ δὴ
 μετακαλεσάμενος τοὺς στρατηγούς τε καὶ ἡγεμόνας καὶ συγ- B
 γενεῖς ἅπαντας, βουλῆς ἤρχετο, τὴν ἐκάστου γνώμην ἀναζη-
 τῶν· εἶτα τὸ σκοπηθὲν ἀπήγγειλε. τὸ δὲ ἦν παραδοῦναι τὰ
 20 τάγματα ἅπαντα τοῖς συγγενέσιν αὐτοῦ· προεξάροχοντα δὲ τὸν

1. διὰ G. 6. ὄνηρος P. γὰρ add. A. 8. ἀκούσας P.
 λύπους G. 10. μεγαλομάρτυρῶ A. καταγέγραπτο G. 12.
 τοῦ add. A. ἐθεοκλύτει C, ἐθεοκλήτει PAG. 13. προσυ-
 πισχνεῖτο P. 14. αὐτόθι CAG, αὐτός P. τε om. G. 16.
 εἰσελεύσεσθαι A, ελεύσεσθαι PG. 17. καὶ συγγενεῖς om. A.
 19. δοῦναι CG.

saeo quaesivit, quoniam insidias struere et dolo Latinos debellare vo-
 lebat. dudum enim in aperto Marte parum spei ponebat, cum saepe
 congressus succubisset et Francorum impetum expertus esset. sole
 occaso, cum imperator contentione totius diei fatigatus, somno
 se dedisset, somnium ei se obtulit. visus enim sibi est intra templum
 Demetrii magni martyr stare et hanc audire vocem: “ne angare, neve
 gemas, cras vinces.” emitti autem ea vox videbatur ex una in aede
 suspensarum imaginum, qua Demetrius magnus martyr pictus erat.
 somno experrectus et summo gaudio affectus ob divinam hanc vo-
 cem, supplicavit martyri vovitque, si contingeret sibi victoriam de
 hostibus reportare, eo se profecturum et stadiis sat multis ante, quam
 Thessalonicam pervenisset, equo relicto, pedibus et gradu presso ad
 eius venerationem ingressurum. dein convocatis ducibus praefectis-
 que et propinquis omnibus, consilium instituit, et postquam senten-
 tias interrogavit, quid sibi visum esset protulit. nimirum manipulos
 omnes propinquis suis tradendos censuit. summum autem imperium

Μελισσηνὸν Νικηφόρον ἐφίστησιν καὶ τὸν Κουρτίκιον Βασι-
λειον, τὸν καὶ Ἰωαννάκην καλούμενον· ἀνὴρ δὲ οὗτος τῶν
ἐπιφανῶν, περιβόητος ἐπ' ἀνδρεία καὶ στρατιωτικῇ ἐπιστήμῃ,
ἐξ Ἀδριανουπόλεως ὀρμώμενος. οὐ τὰ τάγματα δὲ μόνον
αὐτοῖς παραδίδωσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς βασιλείας παράσημα 5
ἅπαντα. ἐπέσκηπτε δὲ ποιήσασθαι τὴν παράταξιν καθ' ὃ
C
C οσχῆμα ἐν τοῖς προηγησαμένοις πολέμοις αὐτὸς παρετάττετο,
V. 112 παραγγεῖλας αὐτοῖς δι' ἀκροβολισμῶν πρότερον ἀπόπειραντῶν
ἔμπροσθεν τῶν Λατίνων ἐρχομένων ποιήσασθαι, εἶτα τὸν
ἐννάλιον ἀλαλάξαντας, πανστρατὶ κατ' αὐτῶν χωρῆσαι· ἐπὰν 10
δὲ ὁ συνασπισμὸς γένηται καὶ εἰς χεῖρας κατ' ἀλλήλων ἔλ-
θωσι, νῶτα παρῶσαι τοῖς Λατίνοις καὶ φεύγειν ἀκρατῶς
ὡς πρὸς τὸ Λυκοστόμιον ὑποκρίνεσθαι. ἐν ᾧ δὲ ὁ βασιλεὺς
ταῦτα παρεκελεύετο, χρεμετισμὸς ἁπάντων τῶν ἵπων τοῦ
στρατοπέδου αἴφνης ἐξηκούσθη. καὶ Θάμβος ἐπὶ τούτῳ κα- 15

1. κουρτίκιον AG. 2. καὶ τὸν A. Ἰωαννάκην C. οὗτος
τῶν ἐπ' ἀνδρεία βεβοημένων· τὸν ἀδελφὸν ἀδριανὸν εἰς βασι-
λέα μετασχηματίσας. ᾧ στρατεύμα δούς, ἐναντίον τοῦ στρα-
τεύματος ὀρμώμετος στήναι διακελεύεται. εἰ δ' ἐκεῖνος ὀρμήσει
μαχέσασθαι, στρέψαι τὰ νῶτα καὶ αὐτίκα φεύγειν. ταῦτα μὲν
οὖν τῷ ἐσχηματισμένῳ βασιλεῖ ἐνετείλατο. ἐκεῖνος δὲ μετὰ τῆς
λοιπῆς στρατιᾶς δι' ὁδῶν ἀδήλων περιουδύσας, καὶ τῷ τῶν φράγ-
γων ἐμβελῶν χάρακι τὰς τε σκηνὰς αὐτῶν καὶ τοὺς (leg. τὰ) ἐν
αὐταῖς ἐλήθησεν καὶ φόνον πολὺν ἐποίησεν. τοῦ βαϊμούργου
δὲ κατὰ τοῦ ἐσχηματισμένου βασιλέως ὀρμήσαντος, κῆκεῖνος καὶ
ἢ σὺν αὐτῷ στρατιὰ τὰ χαλινὰ χαλάσαντες ἔφυγον. ὁ δὲ βάρ-
βαρος ἐγαυροῖα μᾶλλον καὶ ἐπῆροτο ὡς ἀπροσμάχητος. ἐν τούτῳ
δ' ἀγγέλλεται αὐτῷ τοῦ χάρακος ἢ ἐκπόρθησις καὶ ἡ φθορὰ τῶν
ἐκεῖ· καὶ εὐθύς παρεῖτο ἀκούσας δὲ τὰ παρὰ τοῦ
βρυνενίου μηνυθέντα A, quae ad verbum descripsit Zonaras III,
p. 236. 4. Ἀδριανουπόλεως C, Ἀδριανουπόλεως P, ἀδρια-
νουπόλεως G. correxi. ὀρμώμετος P. 7. προσεταιττετο G.
9. ἐρχομένων add. C. 10. ἐννάλιον C et in margine PG, ἐνά-
λιον P. 13. ὑποκρίνασθαι G. 14. χρεματισμὸς P, χρεμε-
τισμὸς CG.

Melisseno Nicephoro detulit et Curticio Basilio, qui et Iohannaces vocabatur; erat hic e numero illustrium, fortitudine et militari peritia celeberrimus, Adrianopoli oriundus. nec vero copias tantum illis tradidit, sed insignia quoque imperatoria universa, praecepitque, aciem ita instruerent, quemadmodum in prioribus proeliis ipse fecisset; velitando prius Latinos antecedentes tentarent, dein clamore sublato, omnibus copiis in eos moverent; certamine autem utrimque conserto, terga repente Latinis darent ac fugam effusam Lycostomium versus simularent. quae dum imperator praecipit, hinnitus repente

τέσχεν ἄπαντας· ἀγαθὸς δὲ ὁμῶς οἰωνὸς αὐτῷ τε τῷ βασι-
 λεῖ παραντίκα καὶ πᾶσι τοῖς περιεργοτέροις ἐδόκει. ἀλλὰ
 ταῦτα μὲν οὕτως πως ἐπισκήψας αὐτοῖς καὶ καταλιπὼν δε- D
 ξιόθεν τοῦ κάστρου Λαρίσσης, περιμείνας τὴν τοῦ ἡλίου δύ-
 5 σιν, γεννάδας τινὰς ἄνδρας ἐπεσθαί οἱ ἐπιτάξας, τὴν τοῦ
 Λιβοτανίνου κλεισοῦραν διεληλυθὼς καὶ τὸν Ῥεβένικον περι-
 κόψας καὶ διὰ τῆς καλουμένης Ἀλλαγῆς πρὸς τὸ εὐώνυμον
 τῆς Λαρίσσης μέρος καταλαβὼν, καὶ περιαθρήσας τὴν ἄπα-
 σαν τοῦ τόπου θέσιν, χθαμαλότερον τόπον κατανοήσας, ἐκεῖθι
 10 μετὰ τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ λοχῶν ἦν. οἱ δὲ ἠγεμόνες
 τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων, ὀπηνίκα ὁ βασιλεὺς προλοχῆσειν,
 ὡς εἴρηται, ἐπειγόμενος τὴν τοῦ Λιβοτανίνου κλεισοῦραν
 διέρχεσθαι ἐμελλε, τηνικαῦτα ἀποσπάδα τινὰ τῶν Ῥωμαϊκῶν
 ἀποδιελόμενος ταγμάτων κατὰ τῶν Κελτῶν ἐξέπεμψαν, ἐφ'
 15 ᾧ πρὸς ἑαυτοὺς ἐλκύσαι, ὡς μὴ ἐκεχειρίαν ἔχοιεν φωρᾶσαι
 τὸν αὐτοκράτορα, ὅπη πορεύεται. οἱ καὶ πρὸς τὴν πεδιάδα κα-
 τελθόντες, προσέβαλον τοῖς Κελτοῖς, καὶ ἐφ' ἱκανὸν μαχεσά-
 μενοι διέστησαν, τῆς νυκτὸς ἀπάρτι μὴ παραχωρούσης τὴν
 μάχην. καταλαβὼν δὲ τὸν σκοπηθέντα τόπον ὁ βασιλεὺς, P. 140
 20 ἄπαντας ἀποβῆναι τῶν ἵππων ἐκέλευσε καὶ ἐπὶ γόνυ κλιθέν-
 τας τοὺς χαλινοὺς χερσὶ κατέχειν. καὶ αὐτὸς δὲ χαμαιδρόμῳ

2. παραντίκα CG, τηνικαῦτα P. 4. τοῦ alterum om. G. 6.
 an περικίμψας? 8. Λαρίσσης P in margine, κλεισοῦρας
 PG. 12. Λιβοτανίνου C, Λειβοτανίνου PG. 13. τινὰ add. CG.
 14. lege ἀποδιελόμενοι. ἐξέπεμψεν G. 15. αὐτοὺς G.
 ἐλκύσας P. φωράσαι CG, φωρᾶσθαι P, correxi. 16. ὅπη
 C, ὅποι PG. πορεύηται G. κατελθόντας G. 20. ἐκέ-
 λευσε C, ἐκέλευε PG.

omnium, qui in exercitu erant equi, auditus est; quae res cum omnes admiratione cepisset, tamen imperatori et intelligentioribus quibusque bonum statim visum est omen. postquam haec mandavit, et ad dextram arcis Larissae eos reliquit, solis occasu, generosis quibusdam viris sequi se iussis, per Libotanini angustias perrexit, et Revenicum circumvectus, per Allagen quem dicunt locum ad sinistrum se contulit Larissae latus. atque explorato totius regionis situ, cum depressiorem invenisset locum, ibi cum iis, qui ipsum comitabantur, subsedit. Romanarum autem copiarum duces, cum imperator insidias, ut diximus, collocaturus, in eo esset, ut Libotanini angustias transiret, exercitus partem adversus Gallos miserunt, ut, quo imperator proficisceretur, impedirentur observare. hi igitur in planitiem progressi, Gallos adoriuntur, et postquam satis pugnarunt, destiterunt, intercedente tum nocte. imperator ubi in locum, quo tendebat, pervenit, descendere de equis omnes iussit, et genibus nixos, habenas manibus tenere.

περιτυχών, ὡσαύτως κατακλιθεὶς, τὸν χαλινὸν ἐν χερσὶ κατέχων, ἐπὶ πρόσωπον τὸ ἐπίλοιπον τῆς νυκτὸς ἔκειτο.

6. Ἀνίσχοντος δὲ τοῦ ἡλίου, ἐπεὶ τὰ τῶν Ῥωμαίων τάγματα κατὰ φάλαγγας ἰστάμενα ὁ Βαϊμοῦντος ἐθεάσατο, τὰς τε βασιλικὰς σημαίας καὶ τὰ ἀργυρόηλα δόρατα, τοὺς 5 ἵππους μετὰ τῶν βασιλικῶν ἐρυθρῶν ἐφεστρίδων, ὡς ἐνόν, καὶ αὐτὸς τὴν ἰδίαν κατ' αὐτῶν κατεστήσατο φάλαγγα, διχῆ B διελὼν τὰς δυνάμεις, καὶ τῶν μὲν αὐτὸς κατάρχων, τῶν δὲ φαλαγγάρχην τὸν Βρυέννιον καταστήσας. Λατίνος δὲ οὗτος τῶν ἐπιφανῶν, ὃν καὶ κοροσταῦλον ὠνόμασαν. οὕτω γοῦν 10 τὰς ἰδίας καταστήσας δυνάμεις, τὸ σῦνηθες καὶ πάλιν ποιεῖ καὶ κατὰ μέτωπον τῆς παρατάξεως, ὅπη τὰ βασιλικά ἐώρα παράσημα, ἐκεῖ τὸν αὐτοκράτορα νομίσας εἶναι, ὡς πρηστῆρ τοῖς φαινομένοις ἐμπίπτει. οἱ δὲ μικρὸν ἀντισχόντες, τὰ νῶτα 15 τούτῳ διδύασιν. ὁ δὲ τούτους διώκων ὀπισθεν ἤλανεν ἀκρατῶς, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσεν. ὁ μέντοι βασιλεὺς τὰ ἴδια τάγματα ἐπὶ πολὺ φεύγοντα ὄρων καὶ τὸν Βαϊμοῦν- C τον ὀπισθεν τῶν Ῥωμαϊκῶν ταγμάτων ἀκρατῶς διώκοντα, στοχασάμενος ἱκανὸν ἤδη διάστημα τῆς ἰδίας ἀποστήναι τὸν Βαϊμοῦντον παρεμβολῆς, ἐπὶ τὸν ἵππον ἀναβάς, τὸ αὐτὸ δὲ 20 καὶ τοῖς μετ' αὐτοῦ παρακελευσάμενος, καταλαμβάνει τὴν τοῦ Βαϊμοῦντου παρεμβολήν. καὶ εἴσω ταύτης γενόμενος, πολλοὺς μὲν τῶν παρευρεθέντων Λατίνων ἀναιρεῖ καὶ τὰ λά-

5. malim καὶ τοὺς. 7. φάλαγγαν PG, recte C. 12. κατὰ τὸ μέτωπον G. 15. διδύασι G. 19. τὸν Βαϊμοῦντον om. CG. 21. καταλαμβάνει C, παραλαμβάνει PG.

atque etiam ipse trixagini herbae, quam forte invenerat, similiter innisus, habenas tenens manibus, in faciem per reliquam noctem procubuit.

6. Sole oriente, cum Romanorum copias in acie collocatas Boëmundus conspexisset et imperatoria insignia hastasque argenteis distinctas clavis atque equos purpureis ephippiis instratos, et ipse, ut poterat, aciem instruxit, in duas partes copiis divisus, quarum alteram ipse duxit, alteri Bryennium praecepit: Latinus hic erat ex illustribus, quem etiam conostabulum vocabant. sic igitur constitutis Boëmundus copiis, quod consueverat, rursus fecit et in frontem aciei, ubi imperatoria insignia conspexit, imperatorem ibi esse ratus, ut fulgur in fallacias invehitur. Romani, postquam paullulum obstiterunt, terga vertunt; quos ille insequitur summa, quam supra diximus, vehementia. at imperator ubi copias suas procul fugientes vidit et Boëmundum vehementissime insequentem, iam satis longe a castris suis Boëmundum abesse ratus, equo conscenso iussisque suis idem

φυγα ἐκεῖθεν ἀναιρεῖται· εἶτα περιαθρεῖ τοὺς διώκοντας καὶ
 φεύγοντας. καὶ ἐπεὶ ἀτεχνῶς ἑώρα τὴν φυγὴν ποιουμένους,
 καὶ τὸν Βαῖμοῦντον ὀπισθεν διώκοντα καὶ ἐκείνου ὀπισθεν τὸν
 Βρυέννιον, μετακαλεσάμενος τὸν καλούμενον Πυρρὸν Γεώρ-
 5 γιον ἐπὶ τοξείᾳ ὑμνούμενον καὶ ἑτέρους ἄνδρας γενναίους, χω-
 ρίσας ἱκανοὺς πελταστάς, ὀπισθεν τοῦ Βρυεννίου ὀξέως ἐλαύν- D
 νειν ἐπέσκηψεν, φθάσας δὲ μὴ ἀγχέμαχον τὴν μάχην ποιῆ-
 σαι, ἀλλὰ πόρρωθεν κατὰ τῶν ἵππων μάλα συχνὰ πέμπειν
 τὰ βέλη. επικαταλαβόντες οὖν τοὺς Κελτοὺς, τοὺς ἵππους
 10 πνκνοῖς οἴστοις ἔβαλλον, ὡς ἐν ἀμηχανίᾳ τοὺς ἱππότητας καθί- V. 113
 στασθαι. καὶ γὰρ Κελτὸς ἀνὴρ πᾶς, ἐποχοῦμενος μὲν, ἀνύ-
 ποιτος τὴν ὁρμὴν καὶ τὴν θέαν ἐστίν, ἐπὰν δ' ἀποβαίῃ τοῦ
 ἵππου, τὸ μὲν τι τῷ μεγέθει τῆς ἀσπίδος, τὸ δὲ τι καὶ διὰ
 τὰ τῶν πεδίλων προάλματα καὶ δρόμον ἀνεπιτήδειον, εὐχει-
 15 ρότατός τε τηρικαῦτα γίνεται καὶ ἄλλοιὸς παντάπασιν ἢ πρό-
 τερον, ὀκλαζούσης οἶον καὶ τῆς ψυχικῆς αὐτῷ προθυμίας. καὶ P. 141
 τοῦτο, οἶμαι, γινώσκων ὁ βασιλεὺς, μὴ τοὺς ἱππότητας, ἀλλὰ
 τοὺς ἵππους ἀναιρεῖν ἐπέταττε. τῶν δὲ ἵππων τῶν Κελτῶν
 πιπτόντων, περιεδινοῦντο οἱ τοῦ Βρυεννίου. καὶ ἀπὸ τῆς
 20 τούτων πολλῆς συστροφῆς κονίσσαλος μακρὸς καὶ πνκνὸς ἵστατο
 μέχρι νεφῶν κορυφούμενος, ὡς παραβάλλεσθαι τοῦτον κατ' ἐκεῖ-

6. ἐλαύνειν ὀξέως G. 12. τὴν prius: εἰς CG. 13. τῷ μέντοι
 P, τὸ μέντοι G, τὸ μὲν τι G. 14. εὐχειρῶτατος G. vid. an-
 notat. 15. ἢ: καὶ CG. 19. περιωδινοῦντο C. 20. κο-
 νίσσαλος C.

facere, Boëmundi castra invadit, ac multis, qui illic reperti sunt, Lati-
 nis necatis, praeda omni potitur. dein eos, qui persequiebantur quique
 fugiebant, respicit. cumque suos fugam plane simulare, Boëmundum
 autem a tergo insequi et post hunc Bryennium videret, accessivit
 quem vocabant Georgium Pyrrhum, iaculandi arte celebrem, et alios
 fortes viros, eosque cum idonea, quam ipsis attribuit, peltastarum manu
 Bryennium celeriter persequi iussit, hac tamen cautione, ut, cum prope
 accessissent, non cominus pugnandi copiam facerent, sed eminus tela
 in equos creberrime mitterent. assecuti igitur Gallos, equos ingenti
 telorum vi petunt, ut in magnam equites incurrerent difficultatem.
 nam Gallus miles omnis, dum equo vehitur, et impetu et adpectu
 terribilis est; sin descenderit ex equo, tum magnitudine clypei, tum
 propter rostratos calceos cursumque impeditum, facillime superari
 potest et alius omnino atque antea est, deficiente quasi ipsius animi
 alacritate. id, arbitror, perspectum imperator habens, non equites,
 sed equos interfici iussit. equis autem Gallorum cadentibus, turba-
 bantur, qui cum Bryennio erant, magnaue eorum conglobatione den-
 sus excitatur pulvis ad nubes usque, ita ut caligo tum oriretur instar

νο καιροῦ τῷ κατὰ τὴν Αἴγυπτον γεγονότι πάλαι σκότει ψηλαφη-
 τῷ. τὰς τε γὰρ τούτων ὕψεις ἀπετύφλου ἢ πυκνότης τῆς κόνεως
 καὶ ἄγνοιαν ἐμπαρεῖχεν, ὁπόθεν καὶ παρὰ τίνων οἱ οἷστοι
 πέμπονται. τρεῖς δὲ Λατίνους ἀποστείλας ὁ Βρυέννιος ἐδή-
 λωσε τῷ Βαϊμόντῳ τὸ πᾶν. οἱ καὶ κατέλαβον αὐτὸν εἰς τι 5
 Βνησίδιον ποταμοῦ τοῦ οὕτω καλουμένου Σαλαβρία μετὰ τινων
 ἰσάμενον ὀλίγων Κελτῶν καὶ σταφυλὰς ἐσθίοντα, ἅμα δὲ καὶ
 ὑπέροκμπόν τι καυχώμενον, ὅπερ καὶ μέχρι τοῦ νῦν παρωδεῖ-
 ται καὶ περιφέρεται. τοῦτο γὰρ πολλάκις ἔλεγε βαρβαρίζων
 τὸ Λυκοστόμιον, ὅτι “τὸν Ἀλέξιον εἰς λύκου στόμα ἐνέβα- 10
 λον.” τοιοῦτον γὰρ ἡ ὑφεροψία σφάλλουσα τοὺς πολλοὺς καὶ
 πρὸς τὰ ὑπ’ ὄψιν καὶ ἐν ποσὶ κείμενα. ἀκούσας δὲ τὰ παρὰ
 τοῦ Βρυεννίου μνησθέντα καὶ ἐπιγνοὺς τὸν δόλον καὶ τὴν δι’
 ἀπάτης νίκην τοῦ αὐτοκράτορος, ἤχθετο μὲν, ὡς εἰκός, κα-
 τέπιπτε δὲ οὐδαμῶς, ὁποῖος ἐκεῖνος. ἀποκριθέντες οὖν τινὲς 15
 Σιτῶν ὑπ’ αὐτὸν κατάφρακτοι Κελτοὶ ἀνῆλθον εἰς ἀκρώρειάν
 τινα κατέναντι τῆς Λαρίσσης διακειμένην. τούτους τὸ ὀπλι-
 τικὸν θεασάμενοι, ζὺν πολλῇ προθυμίᾳ ἐβίαζον προσβαλεῖν
 αὐτοῖς· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἀπεῖργε τούτους τοῦ ἐγχειρήματος.
 ἐκ διαφόρων δὲ πολλοὶ καὶ διάφοροι ζυμμιγέντες ταγμάτων 20
 ἀνελθόντες προσέβαλλον τοῖς Κελτοῖς· οἱ δὲ παραχρῆμα κατ’
 αὐτῶν ὠρμηκότες, ἀναιροῦσιν ἄχρι τῶν πεντακοσίων. εἶτα

2. τὰς τε : τότε G. 6. νησίδιον PG, recte C. σαλευρία CG.
 8. παρῳδεῖται G. 10. ἔβαλον G. 16. αὐτὸν C, αὐτῷ PG.
 vid. annotat. 18. σὺν A. προσβαλεῖν FP, ζυμβαλεῖν CAG.
 19. ἀπῆγε CAG. 20. ἐκ διαφόρων δὲ πολλῶν συμμιγέντες
 ταγματίων A. 21. προσέβαλλον A, προσέβαλον PG.

tenebrarum illarum palpabilium, quibus Aegyptus olim afflicta est; nam prospectum adimebat vis pulveris nec explorandi potestatem dabat, unde et a quibus sagittae mitterentur. tribus autem Latinis missis, Bryennius rem omnem Boemundo nuntiavit. hi invenerunt illum cum paucis suorum in parva insula fluvii, cui nomen Salabrias, uvas comedentem, simulque insolentius aliquid iactantem, quod etiamnum in ore vulgi est. nam saepius repetebat, barbaro ore Lycostomium efferens, Alexium in lupi fauces a se coniectum esse. adeo superbia plurimos fallit etiam in iis, quae sub oculis et ante pedes sunt. sed cum nuntium Bryennii accepisset, et dolum imperatoris cognovisset victoriamque fraude partam, commotus est quidem, ut par erat, nequaquam tamen, qua erat fortitudine, concidit animo. electi igitur loricati aliquot Galli tumulum conscendunt e regione Larissae situm. quos simulac exercitus Romanus conspexit, magna poscunt alacritate cum ipsis congredi. id cum imperator fieri vetuisset, tamen varii ex variis cohortibus magno numero permixti, in collem evadunt Gallos-

τοῦ βασιλέως στοχασαμένου τὸν τόπον, δι' οὗ ὁ Βαϊμοῦντος
ἔμελλε διελθεῖν, καὶ ἀποστείλαντος γενναίους στρατιώτας
μετὰ καὶ Τούρκων καὶ τοῦ Μιγιδηνοῦ προεξάρχοντος, ἅμα τῷ
πλησίον γενέσθαι, εὐθύς ὁ Βαϊμοῦντος ὁρμήσας κατ' αὐτῶν,
5 ἤτησε τούτους μέχρι τοῦ ποταμοῦ διώξας. D

7. Τῇ δὲ μετ' αὐτήν, ἀγαζούσης ἤδη τῆς ἡμέρας, πα-
ραδραμῶν τὸν ἤδη ῥηθέντα ποταμὸν μετὰ τῶν συνεφεπομένων
αὐτῷ κομήτων καὶ αὐτοῦ δὴ τοῦ Βρυεννίου, ἐπεὶ ἐλώδη τό-
πον ἐν τοῖς τῆς Λαρίσσης μέρεσιν ἐθεάσατο, ἀναμεταξὺ δύο
10 βουνῶν πεδιάδα ἁλσώδη εὐρὴν ἀποτελευτῶσαν εἰς στενωπὸν
ὄξυν, (κλεισοῦραν τοῦτο καλοῦσιν,) τὴν λεγομένην Δεμενίκου
παλάτιον, διὰ τούτου εἰσελθὼν, ἐκεῖ τὸν χάρακα ἐπήξατο.
τῇ δὲ μετ' αὐτήν κατὰ τὸ περίορθρον καταλαμβάνει αὐτὸν
ὁ φαλαγγάρχης Μιχαὴλ ὁ Δούκας, ὁ πρὸς μητρὸς ἐμὸς θεῖος,
15 μετὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ παντός, ἀνήρ ἐπὶ φρονήσει διαβεβοημέ-
νος, ὥρα δὲ καὶ μεγέθει σώματος διαφέρων οὐ τῶν τότε P. 142
καιροῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν πρόποτε γεγεννημένων, (θάμβος γὰρ εἶ-
χεν ἅπαντας τοὺς ὄρωντας τὸν ἄνδρα,) συνιδεῖν δὲ τὸ μέλλον
καὶ φρωᾶσαι τὸ ἐνεστὸς καὶ καταπραΰνασθαι δεινότητος τε καὶ V. 114

1. τὸν τόπον A, τοῦ τόπου PG. 3. καὶ prius add. CA. μιγιδηνοῦ A.
6. τῇ : τὴν A. μετ' αὐτήν κλεισοῦραν εἰσελθὼν, ἐπὶ ἐλώδη
τόπον τινὰ, ἐν τοῖς μέρεσι τῆς λαρίσσης καὶ διακειμένον, καὶ
δομενίκου παλάτιον καλούμενον, ἐκεῖ τὸν χάρακα ἐπήξατο A.
9. τῆς om. G. 11. ὄξυν add. CG et in margine P. τοῦτον
CG. τὴν λεγομένην : καὶ γενομένην G. Δεμενίκου C,
Δομενίκου PAG. 13. αὐτὸν : τὸν τόπον A. 14. μητρὸς :
πατρὸς CG. 15. ἀνήρ τις C. 17. καιροῦ om. A. 19. καὶ
primum om. G. καὶ alterum om. C.

que adoriuntur: in quos impetu illi statim facto, ad quingentos caedunt. dein cum imperator in locum, ubi Boëmundum transiturum esse coniciebat, milites fortes una cum Turcis, Migideno duce, mississet, eos Boëmundus, ut prope fuerunt, aggressus vicit atque ad fluvium usque persecutus est.

7. Postridie eius diei, sole orto, Boëmundus fluvium, cuius mentionem iam fecimus, una cum comitibus et ipso Bryennio transgressus, cum palustrem regionem prope Larissam animadvertisset, invenissetque inter montes duos locum saltuosum in angustias, quas clusuras vocant, desinentem, Demenici palatium dictum, eum ingressus est ibique castra posuit. postero die sub diluculum cum universo exercitu accessit phalangis dux Michael Ducas, avunculus meus, vir prudentiae laude celeberrimus, forma et magnitudine corporis non aequalibus modo, sed omnibus omnino, qui unquam fuere, praestans: admiratio cepit omnes, qui adspiciebant hominem: idem de futuris callidissime coniciebat et praesentia indagabat conficiebatque unus omnium dex-

ἀπαράμιλλος. τούτῳ ὁ αὐτοκράτωρ ἐπέσκηψεν μὴ πάντα ἐν-
 τὸς τοῦ στομίου τῆς κλεισοῦρας εἰσελθεῖν, ἀλλὰ τὰς μὲν δυ-
 νάμεις ἔξωθεν ἰστασθαι ἰλαδόν, ὀλίγους δὲ διελεῖν Τούρκων
 καὶ Σαρροματῶν τῆς τοξείας εἰδήμονας καὶ τούτοις παραχω-
 ρῆσαι τῆς εἰσόδου, ἐπισκῆψαι δὲ τούτοις, μηδενὶ ἑτέρῳ ξίφει 5
 πλὴν δίοστοις χρήσασθαι. εἰσελθόντων δὲ καὶ ἵππασίας ποι-
 Βουμένων κατὰ τῶν Λατίνων, οἱ ἔξωθεν ἰστάμενοι πρὸς ἀλ-
 λήλους σφαδάζοντες ἤριζον, ὅποιος ἂν τὸ στόμιον εἰσέλθοι.
 ὁ γὰρ Βαίμουντος πλήρης ὢν στρατηγικῆς ἐπιστήμης, τοὺς ὑπ'
 αὐτὸν ἐκέλευε συνησπικότητας ἰστασθαι, καὶ ταῖς ἀσπίσιν ἐαν- 10
 τοὺς περιφράττοντας ἀτρεμεῖν. ὁ δέ γε πρωτοστράτωρ θεα-
 σάμενος τοὺς ὑπ' αὐτὸν κατὰ μικρὸν ἐκρέοντας καὶ εἰσερχο-
 μένους διὰ τοῦ στομίου, εἰσῆλθε καὶ αὐτός. ὁ δὲ Βαίμουν-
 τος τούτους θεασάμενος, ὥσπερ λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώ-
 ματι κύρσας, εἶπεν ἂν τις Ὀμηρικῶς, ὡς καὶ οὗτος ἰδὼν ἐν 15
 αὐτοῖς ὀφθαλμοῖσι τούτους καὶ τὸν πρωτοστράτορα Μιχαήλ,
 C ἀσχέτῳ ῥύμη πανσυδὶ κατ' αὐτῶν ἴεται. οἱ δὲ παραχρῆμα
 νῶτα τούτοις διδύασιν. Οὐζᾶς δὲ τὴν κλῆσιν φερώννυμον ἐκ τοῦ
 γένους λαχών, ἐπ' ἀνδρεία διαβεβοημένος, εἰδὼς ἦδ' ἐπὶ δεξιὰ
 ἦδ' ἐπ' ἀριστερὰ νωμῆσαι βῶν ἀζαλέην, καθ' Ὀμηρον, ἐν 20

1. ἐπέσκηψεν ὁ αὐτοκράτωρ G. 2. τῆς κλεισοῦρας στομίου G,
 altero ordine PA. 3. ἔξω A. διελὼν C, διελθεῖν A. 4.
 καὶ alterum om. CG. 5. τούτοις: σφίσι A. 9. στρατηγικῆς FC
 et in margine P, βασιλικῆς PAG. 12. αὐτὸν: αὐτοὺς A. 13.
 ὁ δὲ: καὶ ὁ A. 14. τούτους: τοῦτον A. ὥστε conl. Hoe-
 schel. 16. ὀφθαλμοῖσι CAG, ὀφθαλμοῖς P. 18. τού-
 τοις add. A. 19. λαβῶν G. 20. καθ' Ὀμηρον om. A.

terreme. huic igitur praeceperat imperator, ut non omnes in angustia-
 rum fauces introduceret, sed copias extra consistere iuberet turma-
 matim dispositas. paucos tantum e Turcis Sarmatisque selectos, qui
 iaculandi arte excellerent, intrare pateretur, nec tamen ullo alio ar-
 morum genere quam telis eos uti sineret. verum cum hi ingressi in
 Latinos equis invehentur, qui foris stabant, pugnandi cupiditate
 flagrantes, certabant in fauces introire. nam Boëmundus, rei milita-
 ris admodum peritus, suos confertim stare, scutisque tectos subsistere
 iussit. at protostrator cum suos paulatim dilabi et fauces ingredi cer-
 neret, ingressus est et ipse. quos Boëmundus conspicatus, sicut leo
 gaudet, qui magnam in praedam inciderit, (ita Homerice dixeris),
 sic et hic, ubi suis ipse oculis protostratorem Michaelem cum suis in-
 gressum vidit, vehementissimum in eos copiis omnibus impetum fa-
 cit; illi terga statim vertunt. Uzas autem, nomen a gente nactus,
 virtutis laude insignis, ac peritus, ut Homerus ait, clypeum et dex-
 trorsum et sinistrorsum movere, is, igitur, cum ex angustiis egre-

τῷ τοῦ στομίον ἐξέρχεσθαι δεξιὰ παρεκκλίνας, γοργῶς ἐπι-
 στραφεῖς, παίει τὸν αὐτῷ ὑπαντιάσαντα Λατῖνον· ὁ δ' εὐ-
 θύς κύμβαχος κατὰ γῆς ἔκειτο. ὁ δὲ Βαῖμοῦντος ἐδίωκε τού-
 τος μέχρη τοῦ ποταμοῦ Σαλαβρία. ἐν δὲ τῷ φεύγειν ὁ ἤδη
 5 ὤρθεῖς Οὐζᾶς παίει τὸν τὴν σημαίαν τοῦ Βαῖμοῦντος κατέ-
 χοντα διὰ τοῦ δόρατος, καὶ τὴν σημαίαν τῶν χειρῶν αὐτοῦ
 ἀφαρπάσας, μικρὸν περιδινεῖ καὶ κλίνει πρὸς τὸ πρηνές. οἱ D
 γοῦν Λατῖνοι τὴν σημαίαν ἐξ ὀρθίου σχήματος κατακλιθεῖ-
 σαν ἑωρακότες, ἐν συγχύσει γεγόνασιν καὶ ἐφ' ἑτέραν ἐτρά-
 10 ποντο ἀτραπὸν, δι' ἧς καὶ τὰ Τρίκαλα καταλαμβάνου-
 σιν ἤδη προκατασχεθέντα παρὰ τινων τῶν τοῦ Βαῖμοῦν-
 του πρὸς τὸ Λυκοστόμιον φευγόντων. κάκεισε τέως ἀυλίζον-
 ται εἰσω τούτων γεγονότες· ἐκεῖθεν δὲ καταλαμβάνουσι τὴν P. 143
 Καστορίαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ὑποστρέψας ἀπὸ Λαρίσσης καὶ
 15 τὴν Θεσσαλονίκην καταλαβὼν, ὁποῖος ἐκεῖνος περὶ τὰ τοιαῦ-
 τα, ταχὺ μάλα πρὸς τοὺς σὺν τῷ Βαῖμοῦντι κόμητας ἀπο-
 στείλας, πολλὰς ὑποσχέσεις ἐπεποίητο, εἰ τὸν Βαῖμοῦντον
 τοὺς μισθοὺς ἀπαιτήσουσιν, οὗσπερ αὐτοῖς καὶ ὑπέσχετο·
 τοῦ δὲ μὴ ἔχοντος ἀποδοῦναι, παραπείσουσι τοῦτον κατελθεῖν
 20 εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀναζητῆσαι ταῦτα ἀπὸ τοῦ ἰδίου πα-
 τρός Ῥομπέρτου, καὶ αὐτὸν ἐκεῖνον διαπερᾶσαι τοὺς αὐτῶν
 μισθοὺς ἐξαιτησόμενον. καὶ εἰ τοῦτο ἀνύσαιεν, πάντας τιμῆς
 καὶ εὐεργεσιῶν μυρίων ἐπαπολαῦσαι. καὶ ὅσοι μὲν τοῦτω B

1. καὶ γοργῶς A. 2. ὑπαντιάσαντα PA, ὑπαντήσαντα CG.
 4. σαλαβρία CG. 8. ἐξ ὀρθίου σχήματος om. A. 11. παρὰ
 τινων τῶν παρὰ τοῦ Βαῖμοῦντος πρὸς τὸ Λυκοστόμιον φευγόν-
 των conl. Wilken. Hist. Comn. p. 200. 12. ἀυλίζονται C, ἠυλί-
 ζοντο PG. 16. σὺν: ἐν G. 18. ὡσπερ CAG. 23. μυρίων
 εὐεργεσιῶν A. τούτω A, τούτων PG. vid. annotat.

diens ad dextram declinaret, celeriter conversus, Latinum occurren-
 tem percudit; atque is statim praeceps humi corruit. Boëmundo au-
 tem Romanos persequente usque ad Salabriam flumen, idem, cuius
 meminimus, Uzas signiferum Boëmundi hasta percussit, signumque de
 manibus extortum aliquantum vibravit inclinavitque terram versus.
 Latini, cum signum inclinatum cernerent, trepidantes alteram capes-
 sunt viam ac Tricala perveniunt, quae urbs a nonnullis Boëmundi
 militibus Lycostomium versus fugientibus iam occupata erat. illic ali-
 quamdiu commorati, Castoriam occupant. imperator Larissa reversus
 cum Thessalonicam pervenisset, ut solebat in eiusmodi rebus, celeriter
 per legatos Boëmundi comitibus maximas pollicitationes fecit, si a Boë-
 mundo stipendia exigenter promissa; et cum solvendo non esset, eum
 inducerent, ut ad mare proficisceretur et pecuniam a Roberto patre
 requireret, vel adeo ipse traiceret, quo mercedem pararet. quod si

ἐπὶ μισθῷ δουλεῦσαι θελήσουσι, προσλαμβάνεσθαι τούτους
καὶ ἀποχρῶντα τὸν μισθὸν ἀποδοῦναι κατὰ τὰ θελήματα αὐτῶν,
τούς δ' αὖ εἰς τὰς οἰκίας αὐτῶν βουλομένους ἀπελθεῖν ἀκινδύ-
τως διαβιβάσαι διὰ τῆς Οὐγγρίας. ὑπέξαντες οὖν τῷ τοῦ
βασιλέως προστάγματι οἱ κόμητες, τούς τῶν παραδραμόντων 5
τεσσάρων ἐνιαυτῶν μισθοὺς ἀσυμπαθῶς ἀπήτουν. ὁ δὲ μὴ
ἔχων ἀποδοῦναι, ἀνεβάλλετο τέως. ὡς δὲ ἐνέκειντο εὐλόγα
V. 115 αἰτοῦντες, μὴ ἔχων ὁ τι καὶ δράσειε, τὸν μὲν Βρυέννιον
αὐτοῦ που φυλάσσειν τὴν Καστορίαν κατέλιπε, καὶ τὸν τούς
Πολόβους φυλάσσοντα Πέτρον τοῦ Ἀλίφα· αὐτὸς δὲ τὸν 10
Αὐλῶνα κατέλαβε. τοῦτο δὲ μεμαθηκῶς ὁ βασιλεὺς νικητῆς
εἰς τὴν βασιλεύουσαν τῶν πόλεων ἐπαναζεύγνυσι.
C 8. Καταλαβὼν δὲ ταύτην καὶ ἐν συγχύσει τὰ κατὰ τὴν
ἐκκλησίαν εὗρων, οὐδὲ πρὸς βραχὺν τινα χρόνον ἀνέσεως
ἔτυχεν. ἀλλ' ὅποιος ἐκεῖνος ἀποστολικὸς μαθητῆς ὢν, ἐπεὶ 15
κνυμαιομένην τοῖς τοῦ Ἰταλοῦ δόγμασι τὴν ἐκκλησίαν εὔρε,
καὶ κατὰ τοῦ Βρυεννίου ἐβουλευέτο, (Κελτὸς δὲ οὗτος τὴν
Καστορίαν κατασχών, ὡς εἴρηται,) ἀλλ' οὐδ' οὕτως ἡμέλει
τοῦ δόγματος. ἐπὶ τούτοις γὰρ καὶ τὰ κατὰ τὸν Ἰταλὸν [περὶ
τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἰταλικοῦ] ἐβλάστησαν μέγας τὴν ἐκκλη- 20
D σίαν συνταράττοντα. οὗτος δὲ ὁ Ἰταλὸς (δεῖ γὰρ τὰ κατ'

3. ἀκινδύνους C. 6. ἀσυμπαθῶς om. A. 8. δράσειε A, δράσειεν
PG. 9. κατέλιπε G. καὶ τὸν πέτρον τοῦ ἀλίφα τοὺς πολόβους
φυλάξαντα A. 11. νικητῆς om. A. 12. ἐπαναζεύγνυτο A.
15. εἰύγγανεν A. μαθητῆς add. A. 16. Ἰταλικοῦ CG. 17.
κατὰ C, καὶ P, καὶ κατὰ G. 19. τὰ περὶ τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἰτα-
λικοῦ κατὰ τὸν Ἰταλὸν ἐβλάστησαν G. ego indicem capitis, qui in
textum irrepsit, uncis inclusi. 21. ταράττοντα CG. ὁ om. AG.

effecissent, omnes honorem atque innumera beneficia capturos, et
quicumque suis sub signis merere vellent, eos se in commilitium ascit-
turum esse et tantam mercedem soluturum, quantam cuperent. qui
vero redire domum mallent, tutum illis iter per Hungariam se datu-
rum. eam conditionem comites secuti, stipendia quadriennii praeter-
iti sine ulla indulgentia flagitarunt. hic cum a pecunia laboraret,
differebat diem; sed instantibus illis iusta petere, cum non haberet,
quo se verteret, Bryennium reliquit ad Castoriam defendendam; Po-
loborum custodiam Petro Aliphae tradidit; ipse Aulonem petiit. quod
ubi imperator comperit, victor in urbium reginam reversus est.

8. Ibi cum perturbatam ecclesiam invenisset, ne paullum quidem
requievit; sed ut erat disciplinae apostolicae addictus, ubi vexatam
Itali dogmatis ecclesiam vidit, licet proficisci in Bryennium cogitaret,
(Gallum istum Castoriam tenere narravimus,) tamen ne sic quidem do-
ctrinam evangelicam neglexit. eo enim tempore Itali haeresis succe-

αὐτὸν ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς διηγῆσασθαι,) ὄρητο μὲν ἐξ Ἰταλίας
καὶ ἐν τῇ Σικελίᾳ ἐφ' ἰκανὸν διέτριψε· νῆσος δὲ αὕτη ἀγχοῦ
τῆς Ἰταλίας διακειμένη. οἱ γὰρ Σικελοὶ ἀποστάτες τῆς Ῥω-
μαίων ἀρχῆς καὶ εἰς πόλεμον κατ' αὐτῶν καὶ μάχας ἀπονε-
5 νευκότες, τοὺς Ἰταλοὺς εἰς συμμαχίαν προῦκαλῆσαντο, μεθ'
ᾧν καὶ ὁ τοῦ Ἰταλοῦ πατὴρ ἦν, ἔχων καὶ τὸν παῖδα μεθ'
ἑαυτοῦ, κἂν μὴ στρατεύσιμον εἶχε τὴν ἡλικίαν, συνεφερόμε-
νον τούτῳ καὶ συμπαρασκαίροντα καὶ τὰ πολεμικά, οἷα τὰ
τῶν Ἰταλῶν, παιδευόμενον. τὰ μὲν οὖν πρῶτα τῆς ἡλικίας
10 οὕτως εἶχε τῷ Ἰταλῷ, καὶ ἡ πρώτη τοιαύτη τούτῳ καταβολὴ
τῆς παιδεύσεως. ἐπεὶ δὲ ὁ κλεινὸς ἐκεῖνος Γεώργιος ὁ Μα- P. 144
ριάκης, τοῦ Μονομάχου τὰ σκῆπτρα τῆς Ῥωμαίων διέποντος,
τυραννήσας τὴν Σικελίαν κατέσχε, μόλις ἐκεῖθεν ὁ τοῦ Ἰτα-
λοῦ πατὴρ καὶ τὸν παῖδα ἐπιφερόμενος πέφευγε. καὶ εἰς
15 Λογγιβαρδίαν φυγάδες ἄμφω κατήχθησαν ἔτι ὑπὸ Ῥωμαίους
τελοῦσαν. ἐκεῖθεν δὲ οὗτος ὁ Ἰταλός, οὐκ οἶδ' ὅπως, τὴν
Κωνσταντινούπολιν κατέλαβεν, ἀπάσης παιδείας καὶ τέχνης
λογικῆς οὐκ ἐνδεῶς ἔχουσαν. καὶ γὰρ ἀπὸ τῆς αὐτοκρατο-
ρίας Βασιλείου τοῦ πορφυρογεννήτου μέχρι αὐτῆς τῆς τοῦ
20 Μονομάχου βασιλείας ὁ λόγος, εἰ καὶ τοῖς πλείοσιν ἐρραθύ-
μητο, ἀλλ' οὖν γε πάλιν οὐ καταδεδυκῶς, ἀνέλαμψε καὶ ἀνέ- B
θορε καὶ διὰ σπουδῆς τοῖς φιλολόγοις ἐγένετο ἐπὶ τῶν χρό-
νων Ἀλεξίου τοῦ αὐτοκράτορος, τὰ πρὸ τούτου χλιδῶντων

1. αὐτῆς add. CA. 3. τῆς τῶν Ῥωμαίων G. 7. στρατεύειν CG.
8. καὶ alterum om. G. 11. Γεώργιος ἐκεῖνος PG, altero ordine F.
17. Κωνσταντίνου A.

vit, quae magnopere ecclesiam agitavit. hic autem Italus (nam ab initio repetendum est) Italia oriundus, aliquamdiu in Sicilia commoratus est, quae est insula prope Italiam. etenim Siculi cum a Romanis defecissent et bellum in eos pararent, Italos auxilio arcessiverunt; inter quos etiam Itali pater erat, filiolum secum ducens, qui licet nondum militari aetate esset, tamen sequebatur patrem titubanti pede et militiam, ut Italorum mos est, discebat. talis igitur pueritia Itali erat, et tale initium ac fundamentum eruditionis eius. cum vero celebrer ille Georgius Maniaces, Monomacho Romanorum imperatore, tyrannidem in Sicilia occupasset, aegre illinc Itali pater una cum filio aufugit; et in Longibardiam profugi ambo rediere, Romanis etiam tum subiectam. hinc Italus iste, nescio quo modo, Cpolin venit, cuiusvis eruditionis bonarumque artium nequaquam tum expertem. nam inde a Basillii Porphyrogeniti principatu usque ad ipsum Monomachi imperium litterarum studia, etsi fere iacebant, tamen non plane erant extincta, donec imperatoris Alexii temporibus excitata, efflorescere coeperunt ac summa diligentia a philologis tractari. nam antehac delicati plerique erant nugas-

τῶν πλειόνων καὶ παιζόντων ἀνθρώπων καὶ ὀρτυγίαις καὶ ἄλλοις αἰσχίοσι παιγνίοις ἐνασχολουμένων διὰ τὴν χλιδὴν, λόγον δὲ καὶ παιδευσιν ἅπασαν τεχνικὴν ἐν παρέργῳ τιθεμένων. οὕτως οὖν τοὺς ἐνταῦθα ἔχοντας ὁ Ἴταλὸς εὐρηκῶς, καὶ ἀνδράσιν ὁμιλήσας σχολαστικοῖς καὶ ἀμειλίχοις καὶ τὸ 5 ἦθος ἀγρίοις, (ἦσαν γὰρ τότε καὶ τινες περὶ τὴν βασιλεύουσαν τοιοῦτοι,) παιδείας τοίνυν λογικῆς ἐξ ἐκείνων μετασχών, καὶ Μιχαὴλ ἐκείνῳ τῷ Φελλῷ ἐν ὑστέρῳ προσωμίλησεν, ὃς οὐ πάνυ τοι παρὰ διδασκάλους σοφοῖς ἐφοίτησε, διὰ φύσεως C δὲ δεξιότητα καὶ νοὸς ὀξύτητα, τυχὼν μέντοι καὶ θεοῦ ἀρω- 10 γοῦ πρὸς τοῦτοις διὰ τὴν θερμοτάτην ἰκεσίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐπαγρυπνούσης συχνῶς τῷ ἐν τῷ ναῷ τοῦ Κύρου τῆς θεοτόκου σεμνῷ εἰκονίσματι καὶ θερμοῖς τοῖς δάκρυσιν ὑπὲρ τοῦ παιδὸς ἐκκαλουμένης, εἰς ἄκρον σοφίας ἀπάσης ἐληλακῶς V. 116 καὶ τὰ Ἑλλήνων καὶ τὰ Χαλδαίων ἀκριβωσάμενος, γέγονε τοῖς 15 τότε χρόνοις περιβόητος ἐν σοφίᾳ. τούτῳ γοῦν ὁ Ἴταλὸς προσομιλήσας ἐν ἀπαιδευτῷ ἦθει καὶ βαρβαρικῷ οὐκ ἠδύνατο D φιλοσοφίας εἰς βᾶθος ἐλθεῖν, διδασκάλων ὅλως μηδ' ἐν τῷ μανθάνειν ἀνεχόμενος, θράσους ὧν μεστὸς καὶ ἀπονοίας βαρ-

1. πλειόνων ἀνθρώπων καὶ παιζόντων A, πλειόνων καὶ παιζόντων ἀνθρώπων PG. καὶ ante ὀρτυγίαις om. AG. ὀρτυγοθήραις G, ὀρτυγίαις A, ὀρτυγίαις P. correxi. vid. annotat. 2. ἀσχολουμένων C. 3. τεχνικὴν: λογικὴν A. 6. τινες τοιοῦτοι περὶ τὴν βασιλεύουσαν A. 9. οὐ πάνυ: καὶ πάνυ A. τοι: lege τι. 10. ὀξύτητα: εὐθύτητα A. μέν τι A. 11. διὰ τὴν θερμοτάτην — αὐτοῦ AG, διὰ τὴν τῆς μητρὸς θερμοτάτην ἰκεσίαν αὐτοῦ P et omisso αὐτοῦ C. 12. ἐν τῷ A, αὐτῷ PG. 13. σεμνῷ C, σεπιῷ PAG. 15. τὰ alterum om. A. 16. τότε: τε G. ἐν σοφίᾳ om. G. 18. διδασκόντων CG.

que agebant ac coturnicum certaminibus et aliis turpioribus ludicris tempus terebant per mollitiem, litteras et omnem honestarum artium cultum vilipendentes. ita comparatos cum Italus homines hicce invenisset, et doctoribus umbraticis durisque atque agrestibus usus esset, (nam erant tum temporis tales in urbe nonnulli,) cum is igitur litteris eruditus ab his esset, etiam Michaellem illum Psellum postea adiit, qui etsi praeceptorum doctorum scholas minime frequentaverat, tamen naturali ingenii dexteritate et acumine, ad haec etiam dei auxilium nactus ob matris preces ardentissimas, crebris vigiliis ad sanctam deiparae in Cyri templo imaginem non sine lacrimis fervidis pro filii salute fusas, summum omnis sapientiae fastigium assecutus erat, et cum Graecorum simul et Chaldaeorum litteras apprime calleret, magna tum temporis doctrinae laude florebat. huic igitur Italus operam dedit, sed quoniam rudi et barbaro ingenio erat, in adytum philosophiae penetrare non potuit, praecipue quod praeceptores, qua erat arro-

βαρικής, πάντων τε καθυπερερεῖν καὶ πρὸ τοῦ μαθεῖν οἴο-
 μενος, καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν Φελλὸν ἐκ πρώτης ἀφειτηρίας ἀν-
 τετάξατο. ἐμβαθύνας δὲ τῇ διαλεκτικῇ, μεθήμερινούς θορύ-
 βους ἐν πανδήμοις συνελεύσεσιν ἐποιεῖτο, σοφιστικὰς συνεί-
 5 ρων ἐρεσχηλίας, καὶ πᾶν εἴ τι τοιοῦτον προτιθεῖς, καὶ αὐθις P. 145
 ἐπέχων λόγον τοιουτότροπον. τοῦτον προσηταιρίσατο καὶ ὁ
 τηρικαῦτα βασιλεύων Μιχαήλ ὁ Δούκας καὶ οἱ τούτου ἀδελ-
 φοί· καὶ δευτέρου μὲν λόγου τοῦτον πρὸς τὸν Φελλὸν ἐτί-
 θετο, ὅμως δὲ περιείχοντό τε αὐτοῦ καὶ ἐν λογικαῖς συνε-
 10 χρωῶντο ἀμίλλαις· ἦσαν γὰρ φιλολογώτατοι οἱ Δοῦκαι, καὶ
 οἱ τοῦ αὐτοκράτορος ἀδελφοί καὶ αὐτὸς δὴ ὁ βασιλεὺς Μι-
 χαήλ. ὁ δὲ Ἰταλὸς Θερμόν ἀεὶ καὶ μακρὸν πρὸς τὸν Φελλὸν
 ἔβλεπε, κἂν ἐκεῖνος ὡς αἰτὸς τῶν τοῦ Ἰταλοῦ ἐρεσχηλιῶν
 ὑπερίπτατο, διεγείρετο καὶ ἐπρίετο, ἐνεπίμπρατο ἢ ἐλυπεῖτο.
 15 τί τὸ μετὰ ταῦτα; ἐσφάδαζε τὰ τῶν Λατίνων τε καὶ Ἰταλῶν B
 κατὰ Ῥωμαίων, καὶ ἡ τῆς Λογγιβαρδίας ὅλης ὁμοῦ καὶ Ἰτα-
 λίας ἐμελετᾶτο κατάσχεσις. καὶ ὁ βασιλεὺς ἐκεῖνος τὸν Ἰταλὸν
 ὡς οἰκεῖον δῆθεν καὶ ἄνδρα ἀγαθὸν καὶ τὰ τῶν Ἰταλῶν ἐπι-
 20 στάμενον εἰς Ἐπίδαμον ἀπέστειλε. καὶ ἵνα συντέμω τὸν λόγον,
 ὡς κακεῖ ἐφωρᾶτο τὰ ἡμέτερα προδιδούς, καὶ ἀπεσιτέλλετο ὁ

1. ὑπερερεῖν G. μαθεῖν A, μανθάνειν PG. 3. καθη-
 μερινούς A. 4. συνελεύσεσι πεποίητο A. 6. λόγον τοιοῦ-
 τον. τοῦτον τρόπον προσηταιρίσατο P, recte CAG. 8. τοῦ-
 τον om. GA. 9. περιείχοντό τε A, περιείχον τότε PG. 11.
 δῆ: δὲ G. 15. τε add. CA. 16. ὅλως A. 17. ὁ om.
 A. ἐκεῖνον A. 18. καὶ prius om. A. τῶν A, τὸν P,
 κατὰ τῶν G. 19. συντέμω G, συντέμω PA. 20. τὰ κα-
 τὰ προδιδούς ἡμέτερα P, τὰ ἡμέτερα προδιδούς CAG.

gantia et barbara stoliditate, ne in discendo quidem ferre posset, cumque omnibus se, etiam antequam didicisset, antecellere opinaretur, ipsi quoque Psello a primo limine se opponere coepit. dialecticae autem penitus immersus, quotidianos tumultus in conventibus publicis concitabat, cum sophisticas cavillationes sereret ac nihil non ex dialectico genere proponeret et rursus eadem ratione probaret. hunc in familiaritatem receperunt imperator tunc temporis Michael Ducas eiusque fratres, et licet secundo post Psellum loco haberent, tamen amore eum amplectebantur, et in doctis certaminibus eo utebantur. erant enim litterarum studiosissimi Ducas, et imperatoris fratres et Michael ipse. Italus vero ardenti semper et furioso vultu Psellum intuebatur, et si quando ille ut aquila perplexis Itali captiunculis superevolarat, irritabatur et fremebat, urebatur vel dolebat. quid postea? exardescibat Latinorum atque Italicorum in Romanos bellum; et Longibardiae totius simul atque Italiae occupatio agitabatur. eo tempore imperator Italum, scilicet ut familiaritate sibi coniunctum et

μέλλων αὐτὸν μετακινεῖν ἐκεῖθεν, τοῦτου αἰσθόμενος φυγὰς εἰς Ῥώμην ὤχετο. εἴθ' ὁποῖος ἐκεῖνος μεταμεληθεὶς, πρὸς τὸν βασιλέα παρακλήσει χρησάμενος, κατὰ τὴν κέλευσιν ἐκείνου τὴν Κωνσταντινούπολιν κατέλαβε, τὴν μονὴν τὴν οὕτω κα-
 C λουμένην Πηγὴν ἐνδιαίτημα λαβὼν καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν 5
 ἀγίων τεσσαράκοντα. ἔνθα καὶ τοῦ Φελλοῦ μεταχωρήσαντος
 Βυζαντιόθεν μετὰ τὴν ἀπόκαρσιν, αὐτὸς φιλοσοφίας ἀπάσης
 προέστη διδάσκαλος, ὑπάτος τῶν φιλοσόφων χρηματίσας, καὶ
 τὰς τε Ἀριστοτελικὰς βίβλους καὶ τὰς Πλατωνικὰς ἐξηγεῖσθαι
 ἐσπούδαζεν. καὶ ἦν μὲν τῷ δόξαι πολυμαθέστατος, δεινὸς 10
 δὲ μᾶλλον εἶπερ τις ἄλλος διερευνήσασθαι τῶν ἄλλων τὴν
 δεινοτάτην περιπατητικὴν, καὶ ταύτης πλέον τὴν διαλεκτι-
 κήν. πρὸς δὲ τὰς ἄλλας τέχνας τῶν λόγων οὐ πάνυ τι εὐφρῶς
 εἶχεν, ἀλλὰ περὶ τε τὴν γραμματικὴν ἐχώλευε τέχνην καὶ
 D τοῦ ῥητορικοῦ νέκταρος οὐκ ἐγεύσατο· οὐδὲ ἐκεῖθεν ὁ λόγος 15
 τούτῳ ἐφήρμοστο καὶ εἰς κάλλος ἀπέξεστο. ἔνθεν τοι καὶ τοῦ
 χαρακτῆρος εἶχε στρουφνῶς καὶ τὸ πᾶν ἐμπεριβόλως. καὶ
 V. 117 συνενεύκει ὁ λόγος αὐτῷ τὰς ὀφρῶς, καὶ διόλου ἀπέπνει δρι-
 P. 146 μύτητος. διαλεκτικῶν δὲ ἐφόδων ἐμεμέστωτο τούτῳ τὸ σύγ-

1. ἐκεῖθεν μετακινεῖν A, μετακινήσαι CG. 2. ὁποῖος ἐκεῖνος om. A. 3. τὴν add. A. 4. τὴν Κωνσταντινίου A, idque habet Ducang. Constant. Christ. IV. p. 184. 10. τὸ δόξαι G, τῷ om. A. φιλομαθέστατος A. 11. εἶπερ: ἤπερ A. τῶν ἄλλων: lege τῶν ἀνθρώπων. vid. annotat. διερευνήσασθαι τῶν ἄλλων om. G, διερευνήσασθαι om. C, ἐν τῷ διερευνᾶσθαι τὴν δεινοτάτην A. 13. ἄλλας om. A. πάνυ τι CG, πάντι P. 15. οὐδ' A. 16. τούτῳ CAG, τούτου P. 17. an ἀνεμπεριβόλως? vid. annotat. 18. δόλου P, διόλου CAG. 19. τούτου AG.

probum hominem, qui Italice bene sciret, Epidamnum misit. sed (ut rem breviter exponam,) cum res nostras prodere argueretur, mittereturque iam, qui inde eum pelleret, prospiciens id Romam fugit. dein, ut erat ille, ad poenitentiam versus, supplices imperatori litteras misit; cuius iussu Cpolin rediit secessitque in monasterium, Pege dictum, et ecclesiam Quadraginta Martyrum. ibi, Psello post tonsionem Byzantio egresso, ipse philosophiam universam docebat, principis philosophorum dignitatem nactus, Aristotelisque et Platonis libris interpretandis operam navabat. ac plurimarum quidem habebatur litterarum cognitione praeditus; re vera tamen peritus modo erat, si quis alius mortaliū, philosophia Peripatetica longe gravissima, praecipue dialectica. ad reliquas litterarum disciplinas nullo modo aptus erat: in grammatica claudicabat, rhetoricum nectar non gustaverat. itaque nec oratio eius concinna ac polita erat; et character austerus et horridus omnino. contraxerat doctrina supercilia, ac totus redolebat asperitatem. dialecticis autem rationibus plenae eius scriptiones erant, et oratio redundabat epicherematis, sed in disputando

γραμμα, καὶ ἡ γλῶττα τῶν ἐπιχειρημάτων ἐπεφόρητο τῷ δια-
 λεγομένῳ ἐν ταῖς ὁμιλίαις μᾶλλον ἢ ταῖς γραφαῖς. οὕτως
 εἶχεν ἰσχυρῶς πρὸς τὰς διαλέξεις καὶ τοσοῦτον ἄφρυκτος ἦν,
 ὡς τὸν ἀποκρινόμενον αὐτομάτως συναχθῆναι πρὸς τὴν σιγὴν
 5 καὶ εἰς ἀμηχανίαν ἐλθεῖν. ἑκατέρωθεν γὰρ τῆς ἐρωτήσεως
 βόθρον ὠρυττε, καὶ εἰς φρέαρ ἀποριῶν ἐνέβαλλε τὸν προσδια-
 λεγόμενον. οὕτως ἐμπείρως ἔχων τῆς διαλεκτικῆς ὁ ἀνὴρ, καὶ
 ταῖς ἐπαλλήλαις ἐπερωτήσεσι κατέπνιγε τοὺς διαλεγόμενους,
 συγγέων αὐτῶν καὶ συνταράττων τὸν νοῦν. καὶ οὐκ ἦν τὸν
 10 ἅπαξ αὐτῷ συντυχόντα τοὺς λαβυρίθους τούτους διελθεῖν. B
 ἀμουσώτατος δὲ ἄλλως ἦν, καὶ θυμὸς αὐτοῦ κατεκράτει· καὶ
 ἦν τινὰ που προσεκτήσατο ἀρετὴν ἀπὸ τοῦ λόγου, κατέλυε
 καὶ ἠφάνιζεν ὁ θυμὸς. διελέγετο γὰρ καὶ ἔπεισι καὶ χερσὶν
 ὁ ἀνὴρ, καὶ τὸν προσδιαλεγόμενον οὐκ ἠφίει πρὸς ἀπορίαν ὅλως
 15 ἐλθεῖν, οὐδὲ ἀνταρκεῖς ἦν αὐτῷ τὸ ἐπιρῶσαι τοῦ ἀντικει-
 μένου τὸ στόμα καὶ σιγὴν αὐτῷ καταψηφιῆσθαι, ἀλλ' εὐθύς
 ἡ χεὶρ κατὰ τε τοῦ πώγωνος καὶ τῶν τριχῶν προσεφῆλλετο,
 καὶ ὕβρις εὐθύς ξυνεπόδιζεν ὕβριν· καὶ ἀκάθεκτος ἦν ὁ ἄν-
 θρωπος καὶ τὰς χεῖρας ὁμοῦ καὶ τὴν γλῶτταν. τοῦτο δὲ C

3. ἄφικτος C. 4. αὐτομάτως: αὐτοκράτορα A. συναχθῆ-
 ναι A, συνενεχθῆναι PG. 6. ἐνέβαλε A. πρὸς τὸν διαλε-
 γόμενον A. 7. ἔχων A, εἶχε PG. 8. τοὺς διαλεγόμενους
 κατέπνιγε A. 9. ταραττων A. καὶ alterum om. A. 10. λαβι-
 ρύνθους P. τούτους om. A. 12. ἦν τινὰ CG. 13. ἠφάνιζετο A. 14. διαλεγόμενον A. ἀφίει A.
 15. οὐδ' A. αὐτοῦ G. ἐπιρῶσαι τὸ τοῦ ἀντικειμένου
 στόμα G. 16. καταψηφιῆσθαι G. an καταψηφίσασθαι? lege
 αὐτοῦ. 17. τῶν om. P, add. CAG. 18. ξυνεπόδιζεν CA,
 ξυνεμπόδιζεν P. ὁ ἀνὴρ A.

tamen magis quam in scribendo. adeo autem valebat disputando nec
 superari poterat, ut qui responderet, ultro ad silentium atque ad angu-
 stias redigeretur. nam interrogationes faciebat gemina utrimque fovea,
 et in puteum difficultatum iniiciebat, quocum disputabat. tanta pe-
 ritia dialecticae cum esset, etiam continuis interrogationibus prae-
 focabat adversarios, conturbans eorum atque percellens animum; nec
 erat, qui semel cum eo congressus, labyrinthis se hisce expedire posset.
 ceterum litteris admodum rudis erat, et irae perquam impotens; et
 si quam doctrinae laudem assecutus erat, eam iracundia obterebat
 obruebatque. disputabat enim tam lingua quam manu; et adver-
 sarium in angustias omnino venire non sinebat, nec sufficebat ei oppres-
 sisse os adversario, silereque ipsum coegisse; sed manus in barbam statim
 et capillum involabat, et contumelia statim excipiebat contumeliam:
 manu iuxta ac lingua homo indomitus erat. hoc unum habebat non
 alienum a philosopho, quod, ubi percusserat adversarium, iracundiam

μόνον οὐκ ἀφιλόσοφον εἶχεν, ὅτι μετὰ τὴν πληγὴν κατελίμ-
 πανεν τοῦτον ὁ θυμὸς, καὶ τὸ δάκρυον κατελάμβανε, καὶ εἰς
 λαμπρὸν μετάμελον ἤρχετο. εἰ δέ τῳ φίλον καὶ περὶ τῆς ὄψεως
 αὐτοῦ μαθεῖν, μεγάλη μὲν αὐτοῦ ἦ κεφαλή, τὸ μέτωπον προ-
 πετέστατον, πρόσωπον ἐμφανές, καὶ ὁ μυκτῆρ ἐλεύθερόν τε 5
 καὶ ἄνετον ἀπέπνει τὸν ἀέρα, καὶ περιφερῆς ὁ πώγων, τὰ
 στέρνα εὐρὺς καὶ εὐπαγῆς τὰ μέλη τοῦ σώματος, τὴν δὲ τῆς
 ἡλικίας ἀναδρομὴν τῶν εὐμηκεστέρων ἤττων, τὴν δὲ φωνὴν
 τοιοῦτος, οἷος ἂν ἀπὸ τῶν Λατίνων ἐληλυθὼς νεανίας εἰς τὴν
 Βῆμεδαπὴν γῆν, τὰ Ἑλλήνων μὲν ἐκμάθοι, οὐ πάνυ δὲ καθα- 10
 ριεύοιτο τὴν φωνήν· ἀλλ' ἔστιν οὗ καὶ κολοβώτερα ἐκφέρειν
 τὰς συλλαβάς. ἀλλ' οὔτε τὸ τοῦ στόματος οὐκ εὐαγές, οὔτε
 τὸ εἰς ἄκρον ἄφωνον ἐλάνθανε τοὺς πολλούς, τοῖς δὲ ῥητο-
 ρικωτέροις ἀγροικίζων κατελαμβάνετο. ἔνθεν τοι καὶ τὰ συγ-
 γράμματα τούτου συνέσφιγκτο μὲν ἀπανταχόθεν τοῖς διαλε- 15
 κτικοῖς τόποις, ἀσυνταξίας δὲ κακίαν καὶ σολοικισμόν σπορά-
 δην διεσπορῆσαν παντάπασιν οὐκ ἐξέφευγεν.

P. 147 9. Οὗτος τοίνυν προκαθήμενος φιλοσοφίας ἀπάσης, καὶ
 συρροεύσης εἰς αὐτὸν τῆς νεότητος, (καὶ γὰρ τὰ τε Πρόκλου
 καὶ Πλάτωνος καὶ τὰ φιλοσόφων ἀμφοῖν Πορφυρίου τε καὶ 20

1. οὐκ om. C, ὡς AG. κατελίμπανεν AG, καταλίμπανεν P.
 2. τοῦτον: αὐτὸν AG. εἰς μετάληψιν ἤρχετο A. 5. malim
 τὸ πρόσωπον. 6. ἐπέπνει C. 8. εὐμηκεσιάτων CG. 9.
 τοιοῦτος ἦν A. 10. ὅς τὰ A. μάθοι A. καθαριεύοιτο
 τί τὴν P, τί om. AG, καθαριεύει C. 11. κολοβωτέρας P, κολο-
 βώτερος G, κολοβώτερα A. ἐκφέροι A, ἐκφέρει C. 12.
 οὐκ om. AG. 13. ἄκρου G. 14. ἀγροικίζειν G. 15. συν-
 έσφιγκτο P. διαλεκτικῆς A. 16. δὲ καὶ κακίαν PG, καὶ
 om. A. 17. ἐξέφυγον G. 20. τὰ om. A.

mitteret, obortisque lacrimis poenitentiam profiteretur manifestam. quodsi quis etiam figuram hominis nosse cupit: magnum ipsi caput, frons admodum prominens, facies aperta erat; nasus libere spiritum emittebat. barba rotunda, pectus latum, membra corporis firma, statura procerioribus minor. pronuntiatio talis erat, qualis exspectari poterat ab eo, qui adolescens e Latinis huc pervenerat: graeca quidem perfecte tenebat, sed non ab omni parte emendata utebatur pronuntiatione; quin nonnunquam obscurius efferebat syllabas. quae plane vitiosa pronuntiandi ratio ut multitudinem haud latebat, ita artis dicendi peritiores eum ut rustice loquentem reprehendebant. itaque scripta eius constricta quidem undique erant locis dialecticis, ceterum pravae compositionis vitia ac soloecismi passim offendebant.

9. Hic igitur cum universae philosophiae praepositus esset atque ad eum iuventus conflueret, (namque Proclum et Platonem et phi-

Ἰαμβλίχου ἀνεκάλυπτε τούτοις δόγματα, καὶ μάλιστα τὰς
 Ἀριστοτέλους τέχνας καὶ τὴν ὡς ὄργανον παρεχομένην χρείαν
 ὑφηγεῖτο τοῖς ἐθέλουσι πραγματεῖαν, καὶ ταύτη μᾶλλον ἐνη-
 βρύνετο καὶ ἐνησχόλητο,) οὐδὲ πᾶν τι τοὺς μανθάνοντας ὠφελῆ-
 5σαι ἐνίσχυσε, τὸν θυμὸν καὶ τὴν ἄλλην τοῦ ἤθους ἀκαταστασίαν
 κωλύμεν ἔχων. καὶ ὄρα μοι τοὺς τούτου μαθητὰς, τὸν Σολο-
 μῶντα Ἰωάννην καὶ τινὰς Ἰασίτας καὶ Σερβλίας καὶ ἄλλους τάχα V. 118
 περὶ τὴν μάθησιν ἐσπονδακότας· ὧν τοὺς πλείους θαμὰ φοι- B
 τῶντας πρὸς τὰ βασιλεία καὶ αὐτὴ ἐθεασάμην ὕστερον, τε-
 10χνικὸν μηδὲν τι κατὰ ἀκριβείαν εἰδόμενος, σχηματιζομένους δὲ
 τὸν διαλεκτικὸν κινήσειν ἀτάκτους καὶ μορίων παραφόροις
 τισὶ μεταφοραῖς, ὑγιᾶς δὲ οὐδὲν ἐπισταμένους, προβαλλομέ-
 νους τὰς ἰδέας, ἤδη δὲ καὶ τὰς μετεμψυχώσεις συνεσκιασμέ-
 νως πως καὶ ἄλλ' ἄττα ὁμοιότροπα καὶ παραπλησίως τούτοις
 15 ἄλλόκοτα. καὶ τίς γὰρ λόγου μετέχων οὐ παρῆν, τοῦ ἱεροῦ
 ζεύγους τοσοῦτον περὶ τὴν τῶν θεῶν λόγων ἐξερεύνησιν διὰ
 πάσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας διαπονουμένων; τοὺς ἐμούςς φημι
 τοκέας καὶ βασιλεῖς. ἀλλὰ τι μικρὸν παραδιηγῆσομαι· δί- C
 δωσι γὰρ μοι τοῦτο νόμος ῥητορικός. μέμνημαι τῆς μητρὸς
 20 καὶ βασιλίδος πολλάκις, ἀρίστου προκειμένου, βίβλον ἐν χε-
 ροῖν φερούσης καὶ τοὺς λόγους διερευνημένης τῶν δογματι-

3. θέλουσι G.	ἐνηρβύνετο A.	4. πᾶν τι CA, πᾶν τοι
PG.	5. ἐνίσχυσε CAG, ἐξίσχυσε P.	6. κωλύμεν CA, κώλυ-
μα PG.	σολομῶντα, Ἰωάννην G.	10. τι μηδὲν G.
13. ἤδη δὲ om. CG. lege εἶτι δὲ.		12. δ' G.
PG. correxi.	18. δίδωσι P.	14. ἀλλάττα A, ἄλλ' ἔττα

Iosophorum amborum Porphyrii et Iamblichi placita exponebat, ma-
 xime vero Aristotelis tum ceteras artes explicabat cupientibus, tum
 eum librum, qui quasi organi usum praebet: quo se potissimum iactabat,
 ut cuius interpretationi plus operae impenderat,) tamen nihil prodesse
 discipulis potuit per iracundiam et morum importunitatem. vide mihi
 eius discipulos, Salomonem Iohannem et Iasitam quandam et Serbliam
 aliosque doctrinae, si forte, studiosos. horum plerosque aulam frequen-
 tantes regiam ipsa postea vidi: nullo elegantiori studio imbuti, dia-
 lecticum agebant motibus ineptis et membrorum quadam vecordi ia-
 ctatione; sani vero nihil sentiebant: ideas proferebant, ad hoc me-
 tempsychosin subobscurae, et alia quaedam eiusdem generis delira-
 menta. nam quis doctorum hominum aulam non adiit, cum sacrum
 illud par tantopere in litteris divinis perscrutandis dies noctesque
 elaboraret? parentes meos dico imperatores. atque hic breviter
 digrediar; permittit enim lex oratoria. memini matrem meam impe-
 ratricem saepe, prandio iam apposito, librum adhuc manibus tenuisse
 et cum aliorum patrum sanctorum, qui de dogmatis scripserunt, tum

σιῶν ἀγίων παιέρων, μάλιστα δὲ τοῦ φιλοσόφου Μαξίμου
καὶ μάρτυρος. ἐσπονδάκει γὰρ οὐ τοσοῦτον περὶ τὰς φυσικὰς
συζητήσεις, ὅποσον περὶ τὰ δόγματα, τὴν ὄντως σοφίαν
καρποῦσθαι βουλομένη. καὶ μοι πολλάκις θαυμάζειν ἐπήει,
D καὶ θαυμάζουσα ἔφην ποτὲ πρὸς αὐτὴν “πῶς αὐτόθεν πρὸς 5
τοσοῦτον ὕψος ἀπέβλεψας; ἔγωγε τρέμω, καὶ οὐδ’ ἄκροις
ὡσὶν ἀποτολμῶ τούτων ἐπαίειν. τὸ γὰρ πάνυ θεωρητικόν τε
καὶ νοερὸν τοῦ ἄνδρός, ὡς φασιν, ἱλιγγον παρέχεται τοῖς
ἀναγινώσκουσιν.” ἡ δὲ μειδιάσασα ἔφη “ἐπαινετὴν οἶδα τὴν
F. 148 δειλίαν ταύτην· καὶ οὐδ’ αὐτὴ ἀτρέμας ταῖς βίβλοις ταύ- 10
ταις πρόσειμι. ἀλλ’ ὅμως ἀποσπᾶσθαι τούτων οὐ δύναμαι.
σὺ δέ μοι μικρὸν ἀνάμεινον, καὶ ταῖς ἄλλαις ἐγκνῦσασα βί-
βλοις πρότερον, καὶ τῆς τούτων ἀπογεύσει ἡδύτητος.” ἔτροσέ
μου τὴν καρδίαν ἡ τῶν ῥηθέντων μνήμη, καὶ ὡσπερ εἰς πέ-
λαγος ἄλλων διηγημάτων ἐμπέπτωκα. ἀλλὰ με θεσμὸς ἱστο- 15
ρίας ἀπείργει· ἐνθεν τοι καὶ πρὸς τὰ κατὰ τὸν Ἰταλὸν ἀνα-
τρεχέτω ὁ λόγος. ἐν τούτοις οὖν τοῖς ἄνωθεν ῥηθεῖσιν αὐ-
τοῦ μαθηταῖς ἀκμαῶν ὁ Ἰταλός, πᾶσι καταφρονητικῶς προσ-
Βεφέρετο, τοὺς πολλοὺς τῶν ἀνοήτων πρὸς ἀνταρσίας ἀνακι-
νῶν καὶ τυράννουσ ἐκ τῶν οἰκείων μαθητῶν οὐκ ὀλίγουσ ἀπο- 20
καθιστάς. καὶ εἶχον πολλοὺσ προσφέρειν, εἰ μὴ ὁ χρόνος με
τὴν μνήμην ἀφείλετο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἦσαν πρὸ τοῦ ἀνα-

6. ἀπέβλεψας G, ἐπέβλεψας P. 15. ἄλλων C, ἄλλο PG. 18.
Ἰταλικὸς G. 19. ἀνταρσίας A, αὐταρσίας PG. 20. μαθη-
τῶν A, μαθημάτων PG. 22. μνήμην: λύπην A.

praesertim Maximi philosophi atque martyris, opera pertractasse. delectabatur enim non tam quaestionum naturalium, quam dogmatum perscrutatione, veram sapientiam percipere cupiens. ac saepe hanc admirata, aliquando “quid, inquebam, sponte animum ad tantam sublimitatem adiecisti? equidem tremo, ac ne summis quidem auribus ista percipere audeo. nam contemplativa illa et subtilis plane hominis oratio vertiginem, ut aiunt, affert legentibus.” ad haec aridens illa “laudabilem, inquit, metum istum scio; neque ipsa sine tremore ad libros hos accedo. tamen avelli ab iis nequeo. tu vero exspecta paullisper: ubi ceteros prius libros cognoris, etiam horum suavitatem percipies.” percussit mihi cor horum memoria dictorum, et quasi in aliarum rerum narrandarum pelagus incidi. sed cohibet lex historiae; quapropter ad Italum oratio redeat. is igitur cum inter illos, quos dixi, discipulos regnans, omnes per contemptum tractaret, plerosque male sanorum ad rebellionem concitavit, tyrannosque ex ipsius discipulis non paucos reddidit; quorum quidem multos adferre possem, nisi memoriam tempus delevisset. sed haec acciderunt, prius-

χθῆναι τὸν ἑμὸν πατέρα εἰς τὴν τῆς βασιλείας περιοπὴν·
 ἐπεὶ δὲ τὰ ὠδὶ παιδείας εὖρεν ἀπάσης ἐνδεῶς ἔχοντα καὶ τέ-
 χνης λογικῆς, τοῦ λόγου πόρρω που ἀπελαθέντος, αὐτός, εἶ-
 που σπινθῆρες τινες ἦσαν τούτου ὑπὸ σποδιᾷ κρυπτόμενοι,
 5 ἀναχωννύειν ἠπείγετο, καὶ τοὺς ὅσοι περὶ τὰ μαθήματα ἐπιρ-
 ρεπῶς εἶχον, (ἦσαν γὰρ τινες καὶ οὗτοι βραχεῖς καὶ μέχρι C
 τῶν Ἀριστοτελικῶν ἐστηκότες προθύρων,) τούτους πρὸς μά-
 θησιν ὀτρύνων οὐκ ἐνεδίδου, προηγείσθαι δὲ τὴν τῶν θείων
 βίβλων μελέτην τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας ἐπέτρεπε. τὸν δὲ Ἰτα-
 10 λὸν εὐρηκῶς θορύβων τὰ πάντα μεστὰ ποιούμενον καὶ πολλοὺς
 ἐξαπατῶντα, τῷ σεβαστοκράτορι Ἰσαακίῳ τὴν τούτου δοκιμα-
 σίαν ἀνέθετο· ἀνὴρ δὲ οὗτος φιλολογώτατος καὶ μεγαλεπη-
 βολώτατος. καὶ ὅς οὕτως ἔχοντα τὸν ἄνδρα εὐρηκῶς, δη-
 μουσία ἤλεγξε παραστήσας εἰς μέσον, εἶθ' οὕτω τῇ ἐκκλησίᾳ V. 119
 15 παρέπεμψε κατὰ κέλευσιν τοῦ ἀδελφοῦ καὶ βασιλέως. ἐπεὶ
 δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀπαιδευσίαν κρύπτειν οὐχ οἷός τε ἦν, κάκεισε D
 ἔκφυλα τῆς ἐκκλησίας δόγματα ἐξηρεύξατο καὶ εἰς μέσους
 τοὺς τῆς ἐκκλησίας λογάδας κωμωδῶν οὐκ ἐπαύετο καὶ ἄλλ'
 ἅττα ποιῶν ἦθους ἀπαιδεύτου καὶ βαρβαρικοῦ, προέδρου
 20 ὄντος τῆς ἐκκλησίας τηρικαῦτα Εὐστρατίου τοῦ Γαριδᾶ· ὅς

4. τινες om. A. κρυπτόμενος G. 5. περὶ: πρὸς? 6. ante
 μέχρι add. alterum οὗτοι P, om. AG. 7. ἐστώτες G. 9. παι-
 δεύσεως A. δὲ: τε G. 10. τὰ add. A. 14. οὕτως A.
 15. κατὰ om. G. 18. ἄλλά τα P, ἄλλὰττα G. correxi. 19.
 βαρβαρικοῦ· ὁ τότε ἀρχιερατεύων εὐστράτιος ὁ γαρυδᾶς περὶ τὰς
 οἰκοδομὰς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας τοῦτον παρακατέσχεν, ἵνα A.
 20. Γαριδᾶ C, Γαρυδᾶ PG hic et infra.

quam pater meus rerum potitus esset; qui cum in hac urbe huma-
 nitatem omnem doctrinaeque cultum iacere cerneret, litteris procul
 exsulantibus, ipse, si quae eruditionis scintillae sub cinere laterent,
 eas excitare studebat, et quicumque ad litteras tractandas propensio-
 res erant, (erant autem pauci iique non ultra vestibulum philosophiae
 Aristotelicae proventi,) eos ad studia impellere non destitit; sed sacro-
 rum tamen librorum studium graecis litteris anteponerent, praecepit.
 Italum autem ubi omnia miscere multosque decipere intellexit, ho-
 minis explorandi curam commisit Isaacio sebastocratori; erat quippe
 hic litterarum amantissimus et in rebus gravissimis exercitatus. cum
 is illum talem esse cognosset, palam redarguit eum consessu publico,
 ac sic demum ecclesiastico tribunali tradidit iussu fratris imperatoris.
 sed imperitiam suam cum occultare non posset, ibi quoque dogmata effu-
 tivit canonibus contraria et coram ipsis ecclesiae antistitibus ludificari
 et alia quaedam facere non desiit, quae inculti et barbari ingenii essent,
 Eustratio Garida ecclesiae tum temporis praeside. qui quidem in aedifi-

τοῦτον παρακατέσχε περὶ τὰς οἰκοδομὰς τῆς μεγάλης ἐκκλησίας,
 ἵνα τάχα πρὸς τὸ κρεῖττον μεταποιήσῃ. ἀλλὰ μικροῦ θᾶπτον
 ἂν αὐτὸς τῆς ἐκείνου μετέσχε κακίας, ἢ μετέδωκε κρεῖττονος
 P. 149 γνώσεως, κατὰ τὸ φάμενον· ὁ γὰρ Ἴταλὸς τὸν Γαριδᾶν ὄλον
 ἑαυτοῦ ἐποίησατο. τί τὸ ἐντεῦθεν; ὁ δῆμος ἅπας τῆς Κων-5
 σταντίνου πρὸς τὴν ἐκκλησίαν συγκεκίνητο, τὸν Ἴταλὸν ἀνα-
 ζητοῦντες. καὶ τάχα ἂν ἀφ' ὕψους εἰς μέσον τῆς ἐκκλησίας
 ἔρριπτο, εἰ μὴ λαθῶν ἐκεῖνος εἰς τὸν ὄροφον τουτουῖ τοῦ
 θείου τεμένους ἀνελθὼν, ἐν τιμῇ φωλεῶ ἑαυτὸν συνεκάλυψεν.
 ὡς δὲ τὰ παρ' ἐκείνου κακῶς δογματισθέντα πολλοῖς τῶν περὶ 10
 τὰ ἀνάκτορα ἐθροῦλλεῖτο, καὶ μεγιστᾶνες οὐκ ὀλίγοι διεφθά-
 Βρησαν ὑπὲρ τῶν φθοροποιῶν τούτου δογμάτων, καὶ μέγਾਲως
 ἢ τοῦ βασιλέως ψυχὴ διὰ τοῦτο ἐδάκνετο, εἰς ἕνδεκά τινα
 κεφάλαια τὰ δογματισθέντα κακῶς παρὰ τοῦ Ἴταλοῦ συνεκε-
 φαλαιώσαντο καὶ τῷ βασιλεῖ ἐξαπέστειλαν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ 15
 αὐτὰ ταῦτα τὰ κεφάλαια τὸν Ἴταλὸν ἀναθεματίσαι ἐπ' ἄμβω-
 νος ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ ἐκέλευσεν ἀνακεκαλυμμένη τῇ κε-
 φαλῇ, τοῦ πλήθους ἅπαντος ἀκροωμένου καὶ ἐπιλέγοντος αὐ-
 τοῖς τὸ ἀνάθεμα. ὡς οὖν ἐγένετο ταῦτα, καὶ ὁ Ἴταλὸς ἀκά-
 θεκτος ἦν καὶ πάλιν ἐν πολλοῖς τὰ τοιαῦτα ἔλεγεν ἀναφαν- 20

2. μεταποιήσῃ CA, μεταποιήσαι PG. 4. τὸ φ. G, τὸν P. ὁ
 γὰρ : καὶ ὁ C et in margine P. 5. ἑαυτὸν G. τῆς Κων-
 σταντίνου om. A. 6. κελίγητο A. 7. τάχ' ἂν A. ὕψους
 κύμβαχος ἔρριπτο A. 8. τουτουῖ om. AG. 10. τῶν add.
 CA. 11. μεγιστᾶνες om. A. 12. ὑπὸ : ἀπὸ C. τούτου
 A, τούτων PG. 13. ἐδάκνετο CA, ἐδήκνετο P, ἐδείκνετο G.
 14. κακῶς τῷ Ἴταλῷ G. 16. ταῦτα om. A. 18. παντός G.
 ἐπιλέγοντος A, λέγοντος PG. 19. τοῦτο A.

eiis magnae aedis eum detinuit, ut ad frugem, si posset, corrigeret.
 verumenimvero non multum absuit, quin ipse celerius opinionum eius
 pravitate inficeretur, quam illum in viam reduceret, ut aiunt. nam
 totum sibi conciliavit Italus Garidam. quid inde? populus universus
 Cpolititanus ad aedem concurrat, Italum deposcens; ac fortasse ex
 summo is in mediam aedem deiectus esset, nisi clam tecto sacrae
 aedis ascenso, in latebra quadam se abscondidisset. at quae falsa
 iste tradiderat, cum aulicorum sermonibus agitarentur, ac nobiles
 haud pauci perniciosis istis dogmatis corrumperentur, imperatorisque
 animus magnopere hac re morderetur, in undecim capita pravae istae
 Itali opiniones redactae et ad imperatorem delatae sunt; quae ipsa
 capita imperator Italum in aede magna ex ambone, nudo capite, ana-
 themati subiicere iussit, populo universo exaudiente et anathema re-
 petente, quo facto, cum Italus sibi nequaquam temperaret, ea-
 demque rursus palam multis traderet et, licet admonitus ab impera-

δόν, καὶ παραινόμενος παρὰ τοῦ βασιλέως, ἄτακτόν τε καὶ C
 βαρβαρικὸν ἀπεπήδα, ἀναθεματίσθη καὶ αὐτός, κἂν ἐσύστε-
 ρον, αὐθις ἐκείνου μεταμεληθέντος, μετριώτερος καὶ ὁ τούτου
 γέγονεν ἀναθεματισμός. καὶ τὰ μὲν δόγματα ἀπεντεῦθεν ἀνα-
 5 θεματίζεται, τὸ δὲ ἐκείνου ὄνομα πλαγίως πως καὶ ὑποκε-
 κρυμμένως καὶ οὐδὲ τοῖς πολλοῖς γνωρίμως ὑπάγεται τῷ ἐκ-
 κλησιαστικῷ ἀναθέματι. καὶ γὰρ οὗτος ἐν ὑστέροις καιροῖς
 μετεβέβλητο περὶ τὸ δόγμα, καὶ ἐφ' οἷς ποτὲ ἐπεπλάνητο,
 μεταμεμέλητο. ἤρνεῖτο δὲ καὶ τὰς μετεμψυχώσεις καὶ τὸ
 10 ὑβριζειν τὰς σεπτὰς εἰκόνας τῶν ἁγίων, καὶ τὸν περὶ τῶν
 ἰδεῶν λόγον μεθερμηνεύειν πως πρὸς τὸ ὀρθόδοξον ἔσπευδε, D
 καὶ δῆλος ἦν καὶ αὐτὸς καταγινώσκων ἑαυτοῦ ἐφ' οἷς πρόωγ
 τοῦ εὐθέως μετετέτραπτο.

1. τε AG, τι P. 2. ἀναθεματίσθη PG, recte CA. 7. οὗ-
 τος om. A. ἐν ὑστέρω A. 8. περὶ: πρὸς AG. 10. τὰς
 τῶν ἁγίων σεπτὰς εἰκόνας A. 11. πως om. A. 13. μετέ-
 τραπτο CG.

tore, immodeste ac barbaramente descisceret, anathemati et ipse subiectus est. quanquam postea, poenitentiam iterum eo profitente, anathematismus ipse aliquanto levatus est. ac dogmata quidem exinde notantur anathemate; nomen vero eius oblique dumtaxat et obscure nec plerisque ad intelligendum aperte ecclesiastico anathemate damnatur. etenim tempore subsequente mutavit is sententiam, et errorum, in quibus olim versatus erat, eum poenituit. negavit etiam animas post mortem in alia corpora migrare, et venerabiles sanctorum imagines coli nefas esse; quaeque de ideis tradiderat, ad doctrinae orthodoxae regulam correxerat; ut manifestum esset, ipsum sua se sententia damnare, quod a recto olim aberrasset.

ΑΛΕΞΙΑΣ.

ALEXIADIS LIBER VI.

ARGUMENTUM.

Alexius Castoria potitur, expulso Bryennio (1). Manichaei dolo circumventi (2). imperator in urbem redux, concione advocata, de spoliatis ecclesiis se purgat (3). coniuratio detecta. Traulus Manichaeus, Alexio infensus, aufugit et Beliatobam occupat (4). Roberti in Illyricum reditus. arcessiti ab Alexio Veneti varia fortuna dimicant cum Latinis (5). mortuo Roberto, Normanni in Apuliam revertuntur (6). Sethi astrologi vaticinium de obitu Roberti. digressio de genethliologia (7). sub idem tempus nascitur Anna Comnena, cuius in acclamationibus una cum Constantino, Michaelis filio, mentio fit, donec mater filium, summa omnium laetitia, parit (8). Solymas Antiochia potitur, a Tutuse mox oppressus. magnus sultanus, qui a Tutuse sibi metueret, Alexii affinitatem ambit. is, Siasi legati perfidia usus, Sinopen aliaque oppida recuperat (9). Apelchensem, Nicaeae satrapa, Bithyniam incursat. identidem a Romanis victus, ad imperatoris amicitiam se applicat (10). Nicaeam Prosucho, sultani duce, oppugnante, Apelchasemo Alexius auxiliatur urbemque obsidione solvit (11). denuo sultanus contra Apelchasemum mittit Puzanum ducem, eidemque ad Alexium litteras de affinitate iungenda tradit. Apelchasem strangulatur. Alexius, quamvis conditionem oblatam aversans, officiose sultano rescribit; quem tamen interea Tutuses, duodecim subornatis Chasiis, interficit. patris necem Pargyaruchus ulciscitur. dum Alexius Nicaeam recipere tentat, Clitziasthlan sultani dignitatem nactus, consilii eius occurrit (12). Elchanem maritimam ad Apolloniadem oram depraedantem Alexius ad deditionem subigit (13). oritur bellum Scythicum. Pacurianus et Branas a Scythis caesi. in eorum locum Alexius submittit Taticium, qui cautius rem aggreditur (14).

1. Τοῦ μέντοι Βρυεννίου κατέχοντος τὴν Καστορίαν, P. 152
καθάπερ ἄνωθεν εἴρηται, τοῦτον ἐκεῖθεν ἐξελάσαι καὶ τὴν V. 122
Καστορίαν κατασχεῖν ὁ αὐτοκράτωρ σπουδάζων, τὸ ὀπλιτικὸν
αὐθις ἀνεκαλεῖτο. καὶ ὄπλοις ἅπαντας περιφράξας πρὸς τει-
5 χομαχίαν καὶ τὰς κατὰ τοὺς ἐξωθεν πολέμους συμπλοκάς,
τῆς πρὸς τὸ κάστρον φερούσης εἶχετο. ἔστι δὲ ἡ θέσις τοῦ
τόπου τοιαύτη. λίμνη τίς ἐστὶν ἡ τῆς Καστορίας, ἐν ἣ τρά-
χηλος ἀπὸ τῆς χέρσου εἰσέρχεται καὶ περὶ τὸ ἄκρον εὐρύνε-
ται, εἰς πετρώδεις βουνοὺς ἀποτελευτῶν. περὶ δὲ τὸν τρά-
10 χηλον καὶ πύργοι καὶ μεσοπύργια ὠκοδόμηνται κάστρου δίκην,
διόπερ καὶ Καστορία ὀνομάζεται. ἐκεῖ καταλαβὼν ὁ βασι- B
λεὺς τὸν Βρυέννιον, δέον ἔκρινε τῶν πύργων καὶ τῶν μεσο-
πυργίων πρῶτος δι' ἐλεπόλεων ἀποπειραῖσθαι. ἐπεὶ δὲ ἄλλως
οὐκ ἐνῆν, εἰ μὴ ὡς ἔκ τινος ὀρμητηρίου, τοὺς στρατιώτας τοῖς
15 τείχεσι προσπελάζειν, χάρακα μέντοι πρῶτως ἐπήξατο, εἶτα
πύργους ξυλίνους κατασκευάσας καὶ σιδήρῳ τὰ τούτων συν-
δήσας περισφίγματα, ἐκ τούτων ὡς ἔκ τινος φρουρίου τοὺς
κατὰ τῶν Κελτῶν συνίστατο πολέμους. τὰς γοῦν ἐλεπόλεις
καὶ τὰ πετροβόλα μηχανήματα ἐξωθεν καταστήσας, διὰ πά-

1. Περὶ τοῦ πολέμου τῆς Καστορίας P in margine. 2. ὡς εἴρη-
ται A. τὴν Καστορίαν C et in margine P, ταύτην PGA. 3.
ὁ add. GA. ἐσπούδαξε G, ἐσπούδαξε τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν συλ-
λέξας καὶ πρὸς ταύτην φερούσης εἶχετο A. 9. δὲ om. A. 11.
διόπερ A, ὅπερ PG. ἐκεῖ γοῦν καταλαβὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ
τὰς ἐλεπόλεις καὶ τὰ πετροβόλα μηχανήματα καταστήσας A.
12. τὸν Βρυέννιον delendum. 13. lege πρῶτον. 14. ὡς
om. G. 15. πρῶτος G. 16. παρασκευάσας G.

1. Bryennio Castoriam obtinente, ut supra exposuimus, cum inde pellere eum arcemque recipere imperator festinaret, exercitum rursus coegit, et postquam armis, quibus et ad oppugnandum et in acie opus est, omnes instruxit, eo iter ingressus est. eius loci situs est talis. lacus est, qui Castoriae dicitur; in eum promontorium excurrit, in summo latius sese explicans et in scopulosos desinens cli- vos. in hac peninsula turres et moenia exstructa sunt in castri speciem, unde etiam Castoriae nomen est. ibi postquam imperator advenit, turres murosque primum machinis tentanda censuit; sed cum fieri non posset, ut milites ad moenia accederent, nisi ex statione quadam, vallum primum duxit, dein turres extruxit ligneas commisurasque ferreis ligavit clavis; e quibus velut ex castello ad pugnas cum Gallis committendas prodibat. itaque cum turres atque ballistas castro admovisset, dies noctesque instat murosque quatit; sed for-

Cσης νυκτὸς καὶ ἡμέρας μαχόμενος καὶ κατασεύσας τὸν τοῦ
 τείχους περίβολον, ἐπεὶ κρατερώτερον οἱ ἐντὸς ἀνθίσταντο,
 (οὐκ ἐνεδίδουν, οὐδὲ τοῦ τείχους καταρραγέντος,) ὥς δὲ
 οὐκ ἐνῆν αὐτῷ ἔτι τῶν κατὰ σκοπὸν τυχεῖν, βουλὴν βου-
 λεύεται γενναίαν ἅμα καὶ συνειήν, ἵν' ἐξ ἑκατέρου ἕκ τε 5
 τῆς ἠπείρου καὶ τῆς λίμνης, διὰ πλοίων εἰσαγαγῶν γεν-
 ναίους τινάς, ἐν ταύτῳ τὸν πόλεμον ποιήσῃται. πλοίων δὲ
 P. 153 μὴ ἐνόητων, ἐν ἀμάξιαις ἐπιφορτίσας ἀκάτια τινὰ μικρὰ διὰ
 τοῦ μολισκοῦ ἐν αὐτῇ εἰσήγαγεν. ὄρων δὲ τοὺς μὲν ἀνιόν-
 τας τῶν Λατίνων ἐξ ἑνὸς μέρους ταχέως, τοὺς δὲ ἐξ ἑκατέ- 10
 ρου κατιόντας πλείονα χρόνον τρίβοντας ἐν τῷ κατιέναι, τὸν
 Παλαιολόγον Γεώργιον μετὰ ἀλκίμων ἀνδρῶν ἐν αὐτοῖς εἰσε-
 λάσας, εἰς τοὺς περὶ τοὺς βουνοὺς πρόποδας προσορμίσαι
 προσέταξε, παραγγείλας, ὀπηνίκα τὸ δοθὲν αὐτῷ σημεῖον θεά-
 σοιτο, τηρικαῦτα τὴν ἀκρολοφίαν καταλαβόντα ἐξ ὀπισθίων 15
 αὐτῶν καὶ διὰ τῆς ἀοικήτου καὶ ῥαδιωτέρας εἰσελθεῖν· καὶ
 B ὀπηνίκα τὸν αὐτοκράτορα θεάσῃται ἀπὸ τῆς χέρσου τὸν μετὰ
 τῶν Λατίνων πόλεμον ἀναδεξάμενον, καὶ αὐτὸν σπεῦσαι ὡς δύ-
 ναμις, ἵνα μὴ ὡσαύτως πρὸς ἑκάτερα μάχεσθαι δυνάμενοι,
 ἀλλ' ἐξ ἑνὸς μέρους τοῦ τόνου τῆς μάχης χαλάσαντος, ἀλώσιμοι 20
 τηρικαῦτα ἐκ ταύτου μέρους γένωνται. ὁ μὲν οὖν Παλαιολόγος
 Γεώργιος ταῖς ἀκταῖς τοῦ ἤδη ὄηθέντος βουνοῦ προσορμίσας,

7. ἐνταῦθα G. 9. ἐν αὐτῇ: εἰς τὴν λίμνην A. 10. ἑκατέρου:
 lege ἑτέρου. 12. αὐτῷ G. fortasse εἰσελάσαντα. 13. τοὺς
 prius add. CG. προσορμῆσαι P, προσορμίσαι CG. 16. αὐ-
 τῶν CG, αὐτὸν P. 20. χαλάσαντος F, χαλάσαντες PG. 22.
 προσορμίσας CG, προσορμίσας P.

tius, qui intus erant, obstiterunt et ne diruta quidem muri parte
 remiserunt. ubi igitur propositum assequi non poterat, consilium
 iniit generosum simul et prudens, ut ab utraque parte, a conti-
 nenti atque a lacu, navigiis manu militum fortium traiecta, eod-
 dem tempore aggredetur. deficientibus autem navigiis, scaphu-
 las curribus advectas per portum exiguum in lacum deduci iussit.
 cumque Latinorum eos, qui colles ascendebant, ex una parte
 celeriter viam conficere, qui vero ex altera parte descendebant, plus
 temporis descendendo consumere animadvertisset, Palaeologum Geor-
 gium cum fortium militum manu, scaphulis conscensis, ad collium
 radices appellere iussit, ac simul praecepit, ut, si datum sibi signum
 conspexisset, collem statim ascenderet pone hostes et expedita plana-
 que via ingrederetur; cumque imperatorem a continenti pugnam
 cum Latinis suscepisse vidisset, et ipse, quam posset, celerrime ad-
 oriretur. sic enim haud dubie fore, ut, cum perinde utrisque resi-
 stere non possent, ea parte, qua remissior vis hostium esset, supe-

ὄπλισάμενος εἰστήκει, σκοπὸν ἄνωθεν ἐπιστήσας τὸν τὸ δο-
 θέν αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ἐπιτηροῦντα ἰδεῖν σύνθημα, καὶ
 παρήγγειλεν ὥς, ὀπηνίκα τοῦτο θεάσοιτο, αὐθις αὐτῷ τοῦτο
 ἐπισημήνασθαι. ἀνγαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας ἤδη τὸ ἐννάλιον
 5 ἀλαλάξαντες οἱ τοῦ αὐτοκράτορος πόλεμον μετὰ τῶν Λατίνων C
 ἀπὸ τῆς χέρσου συναίρειν ἠπειγόντο. ὁ δὲ σκοπὸς τὸ δοθὲν
 σημεῖον θεασάμενος, δι' ἑτέρου σημείου δηλοῦ τῷ Παλαιο-
 λόγῳ. ὁ δ' εὐθὺς μετὰ τῶν σὺν αὐτῷ τὴν ἀκρολοφίαν θᾶτ- V. 123
 τον καταλαβὼν, συνησπικῶς ἴστατο. τὴν γοῦν ἐκτὸς πολιορ-
 10 κίαν ὁ Βρυέννιος ὄρων καὶ τὸν Παλαιολόγον κατ' αὐτῶν βρού-
 χοντα, οὐδ' οὕτως ἐνεδίδου, ἀλλὰ τοὺς κόμητας ἐκέλευε γεν-
 ναιότερον ἀντικαθίστασθαι. οἱ δὲ ἀναισχυντιότερον αὐτῷ προσ-
 φερόμενοι ἔλεγον “ὄρας, ὥς κακὸν ἐπὶ κακῷ ἐστήρικται·
 15 ἔξεστι οὖν ἐκάστῳ ἡμῶν τοῦ λοιποῦ τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν
 πραγματεύεσθαι, καὶ τοὺς μὲν τῷ βασιλεῖ προσελθεῖν, τοὺς
 δὲ ἐπὶ τὴν οἰκίαν πατρίδα ἐπαναζευῆσαι.” καὶ παραχορῆμα D
 ἔργου ἀψάμενοι, ἔξαιτοῦνται τὸν αὐτοκράτορα μίαν, μὲν ση-
 μαίαν πρὸς τὸ τοῦ μεγαλομάρτυρος Γεωργίου τέμενος στήναι,
 (ἔφθασε γὰρ ἐπ' ὀνόματι τούτου τοῦ μάρτυρος ἐκεῖσε ἀνοι-
 20 κοδομηθῆναι ὁ ναὸς οὗτοςί,) τὴν δὲ ὥς πρὸς τὸν Αὐλῶνα,

1. ἐπιστήσας τούτῳ ἕνα τοῖ τὸ δοθὲν PG, ἐπιστήσας τὸ δοθὲν
 C, recte F. 2. post βασιλέως add. σημεῖον P, om. CF. 3.
 αὐτῷ τοῦ τὸ P. 7. σημείου FC, σημεῖον PG. 10. καὶ τὸν Πα-
 λαιολόγον — βρούχοντα om. CG. an αὐτοῦ? βρούχοντος F.
 14. οὖν FA, γοῦν PG. ὑμῶν A. 17. ἔργον PG, ἔργου FA.
 18. πρὸς τὸ — τέμενος A, πρὸς τῷ — τεμένει PG. 20. τὴν
 δὲ: ἐτέρων δὲ πρὸς τὴν εἰς τὸν αὐλῶνα ἀπάγουσαν A.

rarentur. Palaeologus igitur Georgius postquam sub collem, quem
 iam commemoravi, appulit, armatus substitit et speculatorem in edito
 loco posuit, qui signum ab imperatore datum observaret et, simul
 atque conspexisset, id sibi rursus significaret. luce iam orta, qui cum
 imperatore erant, classico canente, pugnam a continenti conserere
 cum Latinis festinant. speculator, ut datum signum conspexit, per
 alterum signum Palaeologo id nuntiat. qui statim iugo celerrime cum
 suis superato, ibi confertim constitit. at Bryennius, quamvis et ex-
 trinsecus impetum imminetentem et Palaeologum freudentem in se intra
 cerneret, tamen ne sic quidem animo cecidat, sed comites iussit eo
 fortius resistere. at hi inverecundius se gerentes, “vides, inquit,
 ut malum malo accedat. oportet igitur unumquemque nostrum in po-
 sterum salutis suae consulere, et vel ad imperatorem transgredi vel
 in patriam redire.” ac statim rem aggressi, petunt ab imperatore, ut
 signum militare alterum versus templum magni martyris Georgii, (erat
 enim huic templum ibi conditum,) alterum Aulonem versus statuere-

ἴν' ὁπόσοι μὲν ἡμῶν τῇ σῇ βασιλείᾳ θητεῦσαι βούλοιντο, τῇ πρὸς τὸ τέμενος τοῦ μάρτυρος ἀπονευενκία προσέλθωσιν, P. 154 ὁπόσοι δὲ πρὸς τὴν ἰδίαν πατρίδα ἐπαναζεύξαι, τῇ πρὸς τὸν Ἀλῶνα ἀφορώση προσχωρήσωσι." ταῦτ' εἰπόντες παρα-
 χρῆμα προσῆλθον τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ Βρυέννιος γενναῖος ὢν ἄνθρωπος προσεληλυθέναι μὲν τῷ βασιλεῖ οὐδαμῶς ἠβούλετο, ἐπώ-
 μνυτο δὲ μηδέποτε κατ' αὐτοῦ ὄπλα κινῆσαι, εἰ μόνον δοίη τοὺς τοῦτον μέχρι τῶν ὄριων τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας ἀκινδύνως διασώσαντας, καὶ οὕτω πρὸς τὴν ἰδίαν ἀπολῦσαι
 χώραν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ μάλα ταχέως ἐπλήρου τὸ αἰτηθέν 10
 αὐτὸς δὲ τῆς πρὸς τὸ Βυζάντιον εἶχετο νικητῆς ἐπιφανέ-
 στατος.

2. Μικρὸν δὲ ἐνταῦθα τὴν τοῦ λόγου διήγησιν διακό-
 ψασα, ὅπως καὶ τοὺς Παυλικιανούς κατηγωνίσαστο, διηγῆσο-
 Βμαι. οὐκ ἔφερε μηδὲ τούτους τοὺς ἀποστάτας καταγωνίσα- 15
 σθαι πρὸ τοῦ τὰ βασιλεία καταλαβεῖν, ἀλλ' ὥσπερ ἀπὸ τινος
 νίκης ἑτέραν νίκην προτανευόμενος, καὶ τὴν πληθὺν τῶν Μα-
 νιχαίων τὸν κύκλον συμπληροῦσαν τῶν ἑαυτοῦ κατορθωμάτων
 ἐποίει. οὐδὲ γὰρ ἐνῆν τῷ λαμπρῷ τροπαίῳ τῶν ἐσπερίων
 πολεμίων οἷον σπῆλον ἐνεῖναι τοὺς ἐκ Παυλικιανῶν ὀρμωμέ- 20
 νους ἐκείνους. διὰ πολέμου δὲ καὶ μάχης οὐκ ἤθελεν, ἵνα

1. ἡμῶν om. A. 3. ἰδίαν: οἰκείαν A. 4. ἀφορώσει P. 6.
 μὲν om. CG. τῷ βασιλεῖ add. A. οὐδαμῶς: οὐκ A. ἠβού-
 λετο A, ἐβούλετο PG. ἐπώμνυτο PA, ἐπώμνυτο CG. 7.
 κατ' αὐτοῦ μηδέποτε G. 8. τοῦτον: αὐτὸν A. 9. διασώ-
 σαντας G. 11. ἐπιφανέστατος om. A. 13. τοῦ λόγου om.
 G. 14. καὶ add. F.

tur, ut "quicumque nostrum sub tua maiestate merere velint, ad signum martyris aedem versus positum se conferant; qui autem in patriam suam redire cupiant, ad signum, quod Aulonem versus spectat, accedant." quibus dictis, statim ad imperatorem transeunt; Bryennius autem, quo erat animo generoso, idem facere nequaquam voluit; iuravit tamen nunquam se in imperatorem arma capturum esse, modo se, usque ad imperii Romani fines tuto deductum, domum redire sineret. imperator celerrime concessit, quod postulavit; ipse iter Byzantium ingressus est, splendida victoria reportata.

2. Digrediar hic paullulum, ut quomodo Paulicianos quoque debellaverit, enarrem. nam puduit eum, desertores istos non devicisse, priusquam in regiam rediret; sed quasi victoriam ex victoria serens, etiam Manichaeorum multitudine deleta, praeclare factorum orbem implevit. neque enim par erat, illustrem de occiduis hostibus reportatam victoriam quasi macula afficere istos ex Paulicianis profe-

μη ἐν τῇ συμβολῇ τοῦ πολέμου πολλοὶ ἐξ ἑκατέρων ἀναιρε-
 θήσονται, πάλαι τούτους γινώσκων ἐκδυμοτάτους ἄνδρας καὶ
 δριμύ κατὰ τῶν ἐχθρῶν πνέοντας. ἔσπευδεν οὖν διὰ τοῦτο
 τοὺς πρωταιτίους μὲν τιμωρήσασθαι, τοὺς δὲ γε λοιποὺς τῶ
 5 τοῦ στρατοπέδου συγκαταλέξαι σώματι. ἔνθεν τοι καὶ διὰ C
 τρόπου τούτου μετήει. γινώσκων δὲ τὸ φιλοκίνδυνον τῶν
 ἀνδρῶν ἐκείνων καὶ περὶ τοὺς πολέμους καὶ τὰς μάχας ἀκά-
 θεκτον, ἐδεδίει μὴ ἀπογνόντες χειρόν τι μελετήσαιεν· ἡρέ-
 μουν γὰρ τέως τὴν σφῶν οἰκοῦντες πατρίδα, καὶ οὐπω πρὸς
 10 λεηλασίας ἄλλας καὶ προνομὰς ἐξετράποντο· μετεπέμπετο
 οὖν διὰ γραμμῶν τούτους ἐν τῷ πρὸς τὸ Βυζάντιον ἐπα-
 νέρχεσθαι συχναῖς ὑποσχέσεσιν. οἱ δὲ τὴν κατὰ τῶν Κελτῶν
 νίκην αὐτοῦ μεμαθηκότες ἐδεδίεσαν, εἰ τάχα καὶ τὰ γράμμα-
 τα χρησταῖς αὐτοὺς ἐλπίσιν ὑπέσαινον· ὅμως καὶ μὴ βου- D
 15 λόμενοι τῆς πρὸς αὐτὸν εἶχοντο. ἐκεῖνος δὲ τὴν Μοσυνού-
 πολιν καταλαβῶν, αὐτοῦ που προσέμενεν, ὑποκρινόμενος δι'
 ἄλλ' ἄττα ἐγκαρτερεῖν, τὸ δὲ γε ὅλον τὴν αὐτῶν ἀναμένων
 ἀφίξιν. καταλαβόντων δέ, ἐσχηματίζετο ἀναθεωρῆσαι τού-
 τος βούλεσθαι καὶ ἐκάστου τὴν ὀνομασίαν ἐγγράψασθαι. ἐν-
 20 θεν τοι καὶ φοβερός προὔκασθητο, καὶ οὐ φύρδην, ἀλλὰ κατὰ V. 124
 δεκάδας τοὺς λογάδας τῶν Μανιχαίων ποιεῖσθαι ἐκέλευσε,

3. ἐχθρῶν: ἀντιπάλων A. 6. τούτους C. δὲ: malim γὰρ.
 15. Μοσυνούπολιν P, Μοσυνόπολιν AG. 16. αὐτοῦ που A et
 in margine P, αὐτόθι PG. 17. ἀλλάττα A, ἀλλ' ἄττα PG. correxi.
 18. καταλαβόντων C, καταλαβόντας PG, καταλαβόντας δὲ τού-
 τος A. 19. ἀναγράψασθαι CG. 20. κατὰ C et in mar-
 gine P, καὶ PGA. 21. τοὺς λογάδας om. C. ἐκέλευε A.
 post ἐκέλευσε excidisse videtur τὴν πάροδον aut quid tale.

ctos. aperto autem Marte aggredi eos noluit, ne, pugna commissa, multi utrarumque partium exstinguerentur; dudum enim summa eos fortitudine esse norat et ferociam in hostes spirare. quapropter id operam dedit, ut auctores sceleris ulcisceretur, reliquos exercitui adiungeret. hac igitur ratione poenas persecutus est. cum ad pericula eos promptos indomitique in proeliis impetus esse sciret, veritus est, ne desperatis rebas ad peiora delaberentur. nam quieti tum temporis terram incolebant patriam, et ad praedationes et latrocinia nondum se converterant. itaque per litteras, Byzantium rediens, arcessivit eos magnis pollicitationibus. isti, cognita eius de Gallis victoria, quam verebantur, ne forte falsa sibi spe litterae subblandirentur, tamen vel invitati iter ad eum ingressi sunt. Alexius Mosynopoli substitit, fictis morandi caussis, re vera adventum eorum opperiens. qui cum adessent, lustrare eos se velle simulat ac singulorum nomina perscribere. itaque terribili considens specie, non promiscue, sed de-

τὴν τῶν κοινῶν θῆαν ἐς νέωτα ὑποσχόμενος· καὶ οὕτως
 P. 155 εἶσω τῶν πυλῶν ἀπογραφομένους εἰσέρχεσθαι. ἡτοιμασμένοι
 δὲ ὄντες οἱ τούτους δεσμεῖν ὀφείλοντες, τοὺς ἵππους καὶ τὰ
 ὄπλα ἀναλαμβάνόμενοι, τούτους ἐν τοῖς ἀποτεταγμένοις φρου-
 ρίοις ἐνέκλειον. οἱ δὲ γε ἐφεξῆς ἐρχόμενοι, παντελῆ τῶν πρατ- 5
 τομένων ἄγνοιαν ἔχοντες, εἰσήεσαν ἀγνοοῦντες τὸ ἀποβησόμε-
 νον ἐκάστω. τούτους μὲν οὖν οὕτω κατέσχε, καὶ τὰς αὐτῶν
 περιουσίας δημεύσει καθυποβαλῶν, διενείματο τοῖς συγκεκο-
 πιακόσι τούτῳ ἐν ταῖς συμπεσοῦσαις μάχαις καὶ τοῖς κινδύ-
 νοις γενναίοις ἐκείνοις στρατιώταις. ἀπελθὼν δὲ ὁ τὴν οἰκο- 10
 νομίαν ταύτην ἀναδεξάμενος, καὶ τὰς αὐτῶν γυναῖκας τῶν οἰ-
 κιωῶν ἀπελάσας κατὰ τὴν ἀκρόπολιν ἐμφροῦρους εἶχεν. τοὺς
 δὲ γε κατασχεθέντας τῶν Μανιχαίων συμπαθείας κατὰ μι-
 κρὸν ὁ αὐτοκράτωρ ἤξιωσεν· ὅποσοι δὲ καὶ τοῦ θείου βα-
 πτίσματος τυχεῖν προείλοντο, οὐδὲ τούτου ἀπετύγχανον. διὰ 15
 παντοίας δὲ περιελθὼν αὐτοὺς μεθόδου καὶ διαγνοὺς τοὺς
 πρωταιτίους τῆς τοιαύτης ἀπονοίας, ἐν νήσοις περιορίσας
 C καθεῖρξε· τοῖς δὲ γε λοιποῖς ἄδειαν δεδωκὼς ὅπη βουλευτὸν
 αὐτοῖς ἀπιέναι, ἀπέλυσεν. οἱ δὲ τὴν ἐνεγκαμένην τῶν ἄλλων
 προτιμησάμενοι, ἀντίκα πρὸς αὐτὴν ἐπανέτρεχον, ὡς ἐνὸν τὰ 20
 κατ' αὐτοὺς οἰκονομήσαντες.

4. ἀναλαμβάνεσθαι A. 6. τῷ ἐκάστω ἀποβησόμενον A. 7.
 οὖν om. A. 8. τῇ δημεύσει A. συγκεκοπιακόσι P. 10.
 ἀπελθὼν δὲ : πέμψας δὲ εἰς φιλίππου πόλιν καὶ τὰς αὐτῶν A.
 13. lege μετὰ μικρὸν. 17. πρωταιτίους A, αἰτίους PG. 18.
 ὅπη CA, ὅποι PG.

curiatim primores Manichaeorum praetervehi iussit, universos se crastino die lustraturum pollicitus; ac deinde hoc modo urbem, postquam in tabulas relati essent, introire. iam qui ad vinciendos eos parati erant, equis armisque ablati, in suam quemque custodiam deducunt. deinceps qui sequebantur, cum quae fierent plane nescirent, ingrediebantur ignari, quid cuique immineret. hos igitur sic cepit, bonaque eorum publicata generosis istis militibus distribuit, qui proeliorum atque periculorum socii sibi fuerant. cui negotium illud mandatum erat, Philippopolin profectus, etiam uxores eorum, domibus expulsas, in arce carceribus inclusit. captis autem Manichaeis brevi post imperator crimen condonavit; qui sacri baptismi participes fieri cupiebant, iis ne hoc quidem denegavit. omnibus autem artibus adhibitis, ubi auctores pravi illius consilii exploravit, in insulis deportatos detinuit; reliquis potestatem dedit, quo vellent, eundi. hi in patriam, qua nihil carius ducebant, statim reversi, quantum licuit, res suas ordinabant.

3. Ἐκεῖνος δὲ πρὸς τὴν βασιλίδαν τῶν πόλεων ἐπάνεισιν. οὐκ ἔλαθε δὲ τοῦτον τὰ κατ' αὐτοῦ ἐν τριόδοις τε καὶ γωνίαις ὑποψιθουρίζόμενα. ἀλλὰ ἀκούων ἐπιτρούσκετο τὴν ψυχὴν, ὅτι μὴ τοσοῦτον εἰργασμένος, πολλαπλασίω τὰ στόματα τῶν ὑσσοφαντούντων εἶχεν ἑαυτῷ περιχαίροντα. ἐκεῖνος γὰρ χρείας κατεπειγούσης καὶ κοσμοῦ κλύδωνος ἐξ ἀπορίας τῶν βασι- σικῶν ταμείων, πρὸς τοῦτο ἀπέβλεψε καὶ ὡς δάνειον ἐλογί- ζετο, ἀλλ' οὐχ ὡς ἄρπαγμα ἢ τυραννικῆς χειρὸς ἐπιβουλήν, ὡς οἱ διαλοιδροούμενοι λέξειαν. ἀλλὰ καὶ γνώμης οὕτως εἴ- 10 χεν, ὡς μετὰ τὸ κατορθῶσαι τοὺς ἐπικειμένους πολέμους ἀποδώσων ταῖς ἐκκλησίαις τὸν ἀφηρημένον κόσμον αὐτῶν. D καὶ οὐκ ἔφερεν ἐπαναζεύξας τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων, ὑπό- θεσιν γίνεσθαι τοῖς ἐθέλουσι διασύρειν τὰ ἐκείνου. ἐνθεν τοι καὶ ἐκκλησίαν κηρύττει καὶ συνέδριον μέγιστον εἰς τὰ ἐν Βλα- 15 χέρναις ἀνάκτορα, ἑαυτὸν ἐθέλων πρῶτον ὑπόδικον καταστή- σασθαι, καὶ οὕτω τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀπολογήσασθαι. παρῆν δὲ ἤδη καὶ ἡ σύγκλητος ἅπασα καὶ τὸ στρατιωτικὸν καὶ ὅσον τοῦ ἱερατικοῦ καταλόγου, καταδοκοῦντες τὸ τί ἂν βούλοιο ἢ P. 156 τῶν ἀπάντων συνέλευσις. τὸ δὲ ἦν ἄρα ἄλλο οὐδὲν ἢ ἢ τῶν 20 κατὰ τοῦ βασιλέως θουλλονμένων ἀνάκρισις. παρῆσαν οὖν

1. ἐκεῖνος δὲ: ὁ δὲ γε βασιλεὺς A. τὴν τῶν πόλεων βασιλί-
δα A. ἐπάνεισιν A, ἐπάνεισι PG. 3. ὑποψιθουρίζόμενα:
desidero περὶ τῆς τῶν ἱερῶν ἐκποιήσεως vel similem criminis
mentionem, quo sequens πρὸς τοῦτο ἀπέβλεψε referendum sit.
ἀλλ' ἀκούων A. 7. ταμείων G. 9. οἱ om. G. 12. ἐπα-
ναζεύξας C, ὑπαναζεύξας PG. 13. διασύρειν PG, διασύ-
ρειν C. 14. καὶ primum om. G. 16. αὐτοῦ G. 17. ὅσοι A.
18. ἱεροῦ AG. βούλοιο: γένοιτο A. 19. ἄρα om. G.

3. Imperator in urbem reversus, ubi cognovit, quae in triviis et angipertis de alienata sacra supellectile in se susurrabantur, moleste ferebat, quod cum non tantam admisisset culpam, multo plures se allatrarent calumniatores. etenim urgente is necessitate ac rerum secularium propter exhaustum aerarium vexatione, ad id animum adverterat, mutuatus potius, quam latrocinatus vel tyranni more grasatus, ut maledici criminabantur. quin etiam statutum habebat, simulac bella, quae urgebant, prospere finivisset, ecclesiis ornamenta ablata restituere. itaque in urbem redux, cum calumniandi copiam praecisam cuperet, maximam concionem in Blachernarum palatium convocavit, coram qua primum reum se sisteret, deinde causam pro se diceret. convenerat iam senatus universus et principes exercitus et totus ordo sacerdotum, exspectantes, quid omnium conventus sibi vellet. habebatur autem non aliam ob causam, nisi ut eorum, quae in imperatorem iactabantur, quaestio institueretur. aderant igitur sacrorum monaste-

τηνικαῦτα οἱ τῶν ἱερῶν φροντιστηρίων κηδεμόνες, καὶ τὰ βιβλία ἐς μέσον τηνικαῦτα προὔτιθετο, (βρέβια ταῦτα ἢ συνήθεια οἶδε καλεῖν,) ἐν οἷς ἀναγεγράφαι τὰ ἐν ἐκάστῳ τεμένει κειμήλια. καὶ τῷ μὲν φαινομένῳ κριτῆς ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ βασιλικοῦ καθῆστο θρόνου, τῇ δὲ ἀληθείᾳ αὐτὸς ἐξετα- 5
 V. 125 σθησόμενος. ἐξητάζετο τοίνυν τὰ πάλαι παρὰ πολλῶν ἀνα-
 Βτεθέντα τοῖς εὐαγέσιν οἴκοις, καὶ παρὰ τούτων ἐσύτερον ἢ καὶ αὐτοῦ τοῦ αὐτοκράτορος ἀφαιρεθέντα. καὶ ἐπεὶ μηδὲν ἕτερον ἀφαιρεθὲν κατεφαίνετο, ἀλλ' ἢ μόνον ὁ τῇ σορῶ τῆς βασιλίδος ἐκείνης Ζωῆς ἐκ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἐπικείμενος 10 κόσμος καὶ ὀλίγα τινὰ ἄλλα σκεύη μὴ τοσοῦτον εἰς ἱερὰν λειτουργίαν χρηματίζοντα, ἑαυτὸν εἰς τοῦμφανὲς ὁ αὐτοκράτωρ ὑπόδικον καθίστησιν, κριτὴν δὲ τὸν βουλούμενον ὄντιναοῦν. καὶ μετὰ μικρὸν μεταβαλὼν τῇ γλώττῃ λέγει. “ἐγώ” φησι “τὴν βασιλείαν πανταχόθεν κυκλουμένην βαρβάροις εὐράμε- 15
 Cνος καὶ μηδὲν τι πρὸς τοὺς ἐπικειμένους ἐχθροὺς ἀξιόμαχον ἔχουσαν, ἵστε ὅποσοις κινδύνοις περιπέτωκα, μικροῦ καὶ βαρβαρικοῦ ξίφους ἔργον γεγωνώς. καὶ γὰρ πολλαπλασίους ἦσαν οἱ ἐκατέρωθεν ἡμᾶς τοξενόντες. τὰς γὰρ τῶν Περσῶν ἐπελεύσεις καὶ τὰς τῶν Σκυθῶν ἐκδρομὰς οὐκ ἀγνοεῖτε, καὶ 20
 τῶν ἐκ Λογγιβαρδίας ὄξυνομένων δοράτων οὐκ ἐπιλέλησθε.

2. προὔτιθεντο PG, προὔτιθετο C, idque Reiskius tacite correxit ad Constant. p. 752. 4. τῷ μὲν φαινομένῳ PA, τὸ μὲν φαινόμενον CG. 5. τῇ δ' A. 6. ἀνατεθέντα CA, ἀνατιθέντα PG. 7. τούτων: lege τῶν. 9. ἕτερον om. A. ἀλλ' ἢ μόνον ὁ CA, ἀλλ' ἢ ὁ G, κατεφαίνετο ὁ μόνον τῇ P. σορῶ A, σωρῶ PG. 14. λέγει add. A. 15. κυκλουμένην πανταχόθεν A. 16. μηδένα πρὸς τοὺς ἐπιζ. ἐχθ. ἀξιόμαχον ὄντα, ἵστε A. 18. πολλαπλασίους γὰρ ἦσαν A. 21. ἐπελήσθητε CG.

reriorum curatores, et in medium proferebantur libri, (brevia vulgo vocari solent,) in quibus aedis cuiusque supellex perscripta erat. imperator regio sedebat in solio, specie quidem iudicis, re vera ipse reus. imibatur ratio eorum, quae templis olim a multis donata, postea ablata erant cum ab aliis, tum ab ipso imperatore. cumque nihil aliud sublatum esse appareret, nisi tumulto Zoes illius augustae impositum ornamentum auri argentique et pauca quaedam alia vasa, non ita ad sacri ministerii usum necessaria, reum se palam profitetur imperator, iudicemque facit, quisquis vellet. brevi post mutata oratione, “ego, inquit, cum imperium undique invenissem barbaris circumdatum et omni adversus imminentes hostes auxilio destitutum, scitis, quot pericula subierim, barbarorum tantum non ipse ferro absumptus. etenim multo plures erant, qui ab utraque parte nos aggredierentur. Persarum incursiones et Scytharum impetus haud ignoratis; nec Longibardorum infesta in nos

τὰ δὲ χρήματα συναπῆρε τοῖς ὅπλοις, καὶ ὁ κύκλος τῆς ἡγε-
 μονίας εἰς τὸ ἄμερὲς συνένευε κέντρον. ὅπως δὲ τὸ τε ὀπλι-
 τικὸν ἅπαν ἠϋξῆται γυμναζόμενον καὶ ἀπανταχόθεν συλλεγόμε-
 νον καὶ συγκροτούμενον, οἴδατε· καὶ ταῦτα πάντα ὅτι πολλῶν
 5 ἐδεῖτο χρημάτων, ἵστε πάντες, καὶ ὅτι τὰ ἀφαιρεθέντα εἰς δέον
 ἀνήλωτο, κατὰ τὸν Περικλέα ἐκεῖνον, καὶ ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
 τιμῆς δεδαπάνηται. εἰ δὲ τοῖς μεμψιμοίροις ὡς τοῖς κανόσι
 προσκεκρουκότες κατεφάνημεν, θαυμαστὸν οὐδέν. ἀκούομεν
 γάρ, ὅτι καὶ ὁ ἐν βασιλεῦσι προφήτης Δαβὶδ εἰς τὴν αὐτὴν
 10 ἀνάγκην ἐληλυθώς, τῶν ἱερῶν ἐγεύσατο ἄρτων μετὰ τῶν
 στρατευμάτων αὐτοῦ, καὶ ταῦτα μὴ ἐνδεχομένου, τῆς ἐξιδια-
 ζομένης τοῖς ἱερεῦσι τροφῆς ἰδιώτην ἄψασθαι. καὶ ἄλλως δὲ
 καταμαθεῖν ἐστὶ τοὺς ἱεροὺς κανόνας ἐν ἑτέροις ἐνδιδόντας
 τὰ ἱερά πιπράσκεισθαι ὑπὲρ ἀναρρύσεως αἰχμαλώτων. εἰ δὲ P. 157
 15 αἰχμαλωτιζομένης οἰκουμένης καὶ δορυαλώτων ἤδη τῶν πό-
 λεων καὶ αὐτῆς τῆς Κωνσταντίνου γενέσθαι κινδυνευουσῶν,
 ὀλίγων τινῶν καὶ οὐδὲ πάνυ τῆς τῶν ἱερῶν μετεχόντων ἀξίας
 ἐν βίᾳ τοσαύτῃ ἀψάμενοι, εἰς τὴν ἐλευθερίαν τούτων κατε-
 χρησάμεθα, οὐδεμίαν ἄρα κατηγορίαν εὔλογον τοῖς φιλοσκόμι-
 20 μοσι καταλιμπάνομεν." ταῦτ' εἰπὼν καὶ μεταστρέψας τὸν
 λόγον, ἔνοχον οἶον ἑαυτὸν ποιεῖται καὶ καταδικάζει αὐτὸς

2. συνένευε CA, συνένευε PG. ante ὀπλητικὸν P add. ὁ, om.
 CG. 5. τὰ add. CAG. 6. ἀνήλωται G. καὶ ὑπὲρ: ἀπο A.
 9. ὁ om. G. 11. ἐνδεχομένως A. 12. τοῖς add. G. 15.
 an τῆς οἰκουμένης? 18. συνεκρησάμεθα P, κατεκρησάμεθα
 CAG. 21. οἶον: πάλιν A.

arma obliti estis. cum armis deerant pecuniae, orbisque imperii quasi ad
 centrum individuum redigebatur. quantum mox creverit tota res mi-
 litaris, copiis exercitatis et novis undecunque contractis, recordamini.
 nec quenquam vestrum latet, talia a nobis sine magna pecunia non
 potuisse praestari, quaeque ablata fuerunt, utiliter, secundum Periclem
 illum, atque in vestrum honorem impensa esse. quodsi nonnullis ad
 vituperandum proclivioribus canones offendisse visi sumus, mirum non
 est. accepimus enim, ipsum prophetam inter reges Davidem, eadem
 necessitate circumventum, sacros panes gustasse una cum commili-
 tonibus suis, licet nefas esset cibo sacerdotibus proprio vesci. atque
 praeterea etiam intelligere licet, sacros canones aliis locis permittere
 supellectilem sacram venundari ad redimendos captivos. itaque si,
 quo imperium Romanum urbesque nostras et ipsam Cpolin a prae-
 senti servitutis periculo liberaremus, paucis quibusdam, iisque nullo
 plane sacrorum vasorum cultu habitis, in tanto rerum discrimine usi
 sumus, nullam profecto iustam accusandi causam malignis relinqui-

ἐαυτὸν. εἴτ' αὖθις τὰ βρέβια ἀνελίττειν προστάττει τοῖς ἔχουσιν, ἵνα καταφανῆ γένηται τὰ ἀφηρημένα. καὶ παραχοῆμα τῷ μὲν σεκρέτῳ τοῦ Ἀντιφωνητοῦ χρυσοῦ ποσότητα ἱκανὴν ἐλογίσαιτο κατ' ἔτος εἰσχομιζομένου τοῖς τοῦ δημοσίου φροντισταῖς, ὃ καὶ μέχρι τοῦ νῦν ἀπαρασάλευτον διαμεμενήκει· ἐκεῖσε 5 γὰρ ἢ τῆς δηλωθείσης βασιλίδος σορὸς ἐναπέκειτο· τοῖς δὲ Χαλκοπρατείοις ἔτησίαν εἴσοδον χρυσοῦ ἀρκοῦντος τοῖς τῷ θεῷ τεμένει τῆς θεομήτορος συνήθως τοὺς ὕμνους ἐπιτελοῦσιν ἐκ τῶν βασιλικῶν ταμείων προτανεύεσθαι παρεκελεύσαιο.

10

4. Ἐν τούτοις ἐπιβουλή ἀνεφάνη κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, μελειωμένη παρά τε τῶν τῆς συγκλήτου λογάδων καὶ τῶν τοῦ στρατοῦ κορυφαίων· καὶ διεμηνύθη τηρῆκαῦτα τῷ C αὐτοκράτορι. καὶ οἱ κατήγοροι παρέστησαν καὶ τοὺς συνίστο- V. 126 ρας τῆς τοιαύτης βουλῆς ἐξήλεγχον. ἐκδήλου δὲ τῆς μελέτης 15 ἤδη γεγонуίας καὶ τῆς ἀπὸ τῶν νόμων ποινῆς κατ' αὐτῶν βαρείας ἐπερχομένης, ὃ αὐτοκράτωρ ποινὴν μὲν αὐτοῖς οὐδαμῶς ἐπενεγκεῖν προτεθύμητο, δήμευσιν δὲ μόνον καὶ περιορισμὸν κατὰ τῶν πρωταιτίων ἀπεφήνατο, καὶ μέχρι τούτου τὴν τῆς τοιαύτης ἐπιβουλῆς ἐπεξέλευσιν ἔστησεν. ἀλλὰ γὰρ 20 ὁ λόγος ἀνατρεχέτω αὖθις ὅθεν ἀπερρῆη. ὀπηνίκα ὁ αὐτο-

1. εἴτ' αὖθις: καὶ προστάττει ἀνελίττειν τὰ βρέβια A. 4. εἰσχομιζομένην A. τοῦ om. A. 5. ὃ: ἢ A. ἀσάλευτον A. 6. σορὸς CA, σωρὸς PG. 9. ταμείων G. 11. βουλῆ A. ἐφάνη G. 13. καὶ om. A. 16. ἤδη om. A. 17. οὐδαμῶς ἐπενεγκεῖν αὐτοῖς P, altero ordine AG. 21. αὖθις add. CAG et in margine P.

mus." haec locutus, mutata oratione, quasi reum se profitetur seque ipse condemnat. brevia rursus replicari iubet, ut quae ablata essent, patefieret. ac statim secreto Antiphonetae auri summam satis magnam quotannis a vectigalium curatoribus pendendam constituit; quod et hucusque constanter servatur. ibi enim imperatricis, cuius mentionem fecimus, tumultus erat. Chalcoprataeis vero tantum auri, quantum iis, qui in hac sacra deiparae aede hymnos canere solebant, videbatur sufficere, singulis annis ex aerario pendi iussit.

4. Eodem tempore exorta coniuratio in imperatorem est, conflata ab senatus principibus et exercitus ducibus nobilioribus, cuius rei ubi indicium ad imperatorem allatum est, accusatores producti conscios sceleris convincebant. patefacto iam eorum consilio, cum poena legibus praescripta esset gravissima, imperator hanc quidem iis infligi noluit, honorum tantum publicatione et exilio coniurationis auctores multavit, et hactenus scelus ultus est. sed redeat rursus oratio, unde digressa

κράτωρ εἰς τὴν τοῦ δομestικαίου ἀξίαν παρὰ Νικηφόρου τοῦ
 Βοτανειάτου ἀνηρέθη, Τραυλὸν τινα Μανιχαῖον προσλαβόμενος
 μετὰ τῶν γνησίων αὐτοῦ θεραπόντων συγκατέλεξε, καὶ
 τοῦ θείου βαπτίσματος ἀξιώσας, μιᾷ τῶν τῆς βασιλίδος θε-
 5 ραπαιίδων συνέζευξεν. οὗτος οὖν τέσσαρας ἀδελφὰς ἔχων,
 ὡς ταύτας ἐμφροῦρους μετὰ τῶν λοιπῶν τότε συναπαχθεύσας
 ἐθεάσατο τὰ τε προσόντα ἀφαιρεθεύσας ἅπαντα, ἤχθετο καὶ
 φέρειν οὐκ εἶχεν, ἀλλὰ διεσκοπεῖτο, ὅπως ἑαυτὸν τῆς τοῦ
 αὐτοκράτορος χειρὸς ἀπαλλάξειεν. ἐν γνώσει δὲ τούτων ἡ
 10 αὐτοῦ ὁμευνέτις ἤδη γεγонуῖα καὶ ἀποδιδράσκοντα τοῦτον
 ὄρωσα, δηλοῖ τῶν τηρικαῦτα τὴν οἰκονομίαν τῶν Μανιχαίων P. 153
 ἐμπεπιστευμένῳ. οὐ διέλαθε τοῦτο τὸν Τραυλὸν, καὶ τηρι-
 καῦτα ὁπόσοις φθάσας τὸ ἀπόρητον ἀνεκάλυψε, πρὸς ἑαυ-
 τὸν ἐσπέρας μεταπέμπεται. καὶ ὁπόσοι δὲ ἐκ συγγενείας ἦσαν
 15 αὐτῷ προσήκοντες, ἐς αὐτὸν συνεληλυθότες καταλαμβάνουσι
 τὴν Βελιάτοβαν· πολίχνιον δὲ τοῦτο διακείμενον κατὰ τὴν
 ἀκρολοφίαν τοῦ κατὰ ταυτηνὴ τὴν Βελιάτοβαν τέμπους. ἄοι-
 κον δὲ τοῦτο ἐφευρηκότες, ὥσπερ ἴδιόν τι λάχος λογισάμενοι,
 ἐν αὐτῷ τὰς οἰκῆσεις ἐποιοῦντο. εἶτα τὰς καθ' ἑκάστην ἐκεῖ-
 20 θεν ἐκδρομὰς ποιοῦμενοι καὶ μέχρι τῆς σφειέρας φθάνοντες
 πόλεως Φιλίππου, λείαν πολλὴν ἀναλαμβάνόμενοι ἐπανέστρε- B
 φον. ὁ δὲ Τραυλὸς τούτοις μὴ ἀρκούμενος, σπονδὰς μετὰ

1. δομestικου G, δομestικαίου FP. 7. ἀφαιρεθέντα G, alte-
 rum FP. 13. φθάσας F, φθάσαι P, om. G. ἀπεκάλυψε
 G. ἑαυτὸν F, αὐτὸν PG. 21. ἀναλαμβάνόμενοι CG.

est. Imperator enim, cum in magni domestici dignitatem a Nicephoro Botaniate euectus esset, Traulum quendam Manichaeum in familiarium ministrorum numerum adsciverat, eique sacro baptismo dignato unam ex imperatoris famulabus in matrimonium dederat. huic quatuor erant sorores; quas cum in custodiam illo tempore una cum ceteris abductas cerneret bonisque omnibus spoliatas, indignabatur nec ferre poterat. itaque dispiciebat occasionem e manibus imperatoris etabendi. quod ubi coniux eius cognovit aufugientemque maritum animadvertit, rem nuntiavit ei, cui tum Manichaeorum administratio commissa erat. sensit Traulus consilium proditum, et quibuscum rem antea communicaverat, vespere ad se arcessivit; ac congregatis, qui consanguinitate sibi iuncti erant, Beliatobam occupat; oppidulum id est in summo monte positum, qui valli ad Beliatobam adiacet. quod cum vacuum invenissent, in eo tanquam sibi proprio domicilia collocarunt. inde quotidianis excursionibus, interdum usque ad suam ipsorum urbem Philippopolin, factis, multa onusti praeda revertebantur. nec his contentus Traulus foedus cum Scythis Istrum accolentibus

τῶν τὸ Παρίστριον νεμομένων Σκυθῶν ἐποιεῖτο, τοὺς περὶ τὴν Γλαβινίτζαν καὶ Δρίστραν ἡγεμόνας καὶ τὰ ταύταις παρακείμενα ὑποποιούμενος, μνηστευσάμενος ἅμα ἑαυτῷ καὶ τῶν λογάδων Σκυθῶν ἐνὸς θυγατέρα, σπεύδων ὅλη χειρὶ λυπῆσαι τὸν αὐτοκράτορα διὰ τῆς τῶν Σκυθῶν ἐπελεύσεως. ταῦτα δὲ 5 ὁ βασιλεὺς καθ' ἑκάστην μανθάνων, τὸ μέλλον προμηθευσάμενος, ἔσπευδεν ὑποποιεῖσθαι τοῦτον διὰ γραμμάτων καὶ ὑποσχέσεων, ὑφορώμενος τὸ ἐξ αὐτοῦ τεχθησόμενον κακόν. ἀλλὰ καὶ χρυσόβουλλον λόγον ἀπαθείας καὶ πάσης ἐλευθερίας ἐκ- C θέμενος, ἐκπέπομφε πρὸς αὐτόν. ἀλλ' ὁ καρκῖνος ὀρθὰ βα- 10 δίξειν οὐκ ἐμάνθανεν· ὁ αὐτὸς δὲ ἦν ὁ χθρῆς καὶ πρότριτα, τοὺς τε Σκύθας ὑποποιούμενος καὶ πλείονας ἐκ τῶν σφετέρων μεταπεμπόμενος χωρῶν καὶ ληϊζόμενος τὰ παρακείμενα ἅπαντα.

5. Εἶτα ὁ μὲν αὐτοκράτωρ ὁδοῦ πάρεργον καὶ τὰ κατὰ 15 τοὺς Μανιχαίους ποιησάμενος, ὑποσπόνδους αὐθις εἶχεν. ὁ δὲ γε Βαῖμοῦντος κατὰ τὸν Ἀύλωνα χρονοτριβῶν ἦν· ἐπαυγάσθω γὰρ πρὸς αὐτὸν αὐθις ὁ λόγος· καὶ τὰ κατὰ τὸν Βρυέννιον μεμαθηκῶς καὶ τοὺς ἄλλους κόμητας, ὧν οἱ μὲν V. 127 θητεῦσαι τῷ αὐτοκράτορι προεῖλοντο, ἄλλοι δὲ ἄλλοσε διε- 20 Δσπάρησαν, τὴν ἐνεγκαμένην ἀναζητήσας διαπερᾶ εἰς Λογγιβαρδίαν καὶ καταλαμβάνει τὸν ἴδιον πατέρα τὸν Ῥομπέρτον

1. τὸ add. G. 2. Δύστραν G, alterum FP. 9. χρυσοβού-
λου G. ἀληθείας G. 10. ὀρθῶς G. 12. ἐκ τῶν G,
αὐτῶν P. 17. γε om. G. 21. εἰς λογγιβαρδίαν διαπερᾶ A.
22. τὸν Ῥομπέρτον add. A, Ῥομπέρτον C, om. PG.

init, ducibus, qui Glabinitzam et Dristram finitimasque regiones obtinebant, sibi conciliatis et illustris inter Scythas viri filia in matrimonium ducta; id sedulo agens, ut imperatorem Scytharum irruptione vexaret. de quibus imperator quotidie certior factus, cum futurorum curam haberet, litteris et pollicitationibus illum reconciliare studebat, malum inde proventurum suspectans. quin etiam bullam auream, qua impunitas et plena libertas sancita erat, ad eum misit. verum cancer recta ingredi non didicit: idem erat homo, qui heri ac nudius tertius, Scythas sibi conciliabat pluresque semper arcessebat ex finibus eorum ac vicinas omnes regiones populabatur.

5. Postquam imperator obiter Manichaeos quoque ad frugem compulit, rursus in fidem eos recepit. at Boëmundus (nam redeat ad eum oratio) Aulone comorabatur, cumque certior factus esset de Bryennio ceterisque comitibus, quorum quidem alii sub imperatore stipendia mereri mauerant, alii alio dispersi erant: patriam repetiit, et in Longibardiam traiectus, Robertum patrem Salerni convenit, ut supra iam narravi-

εἰς τὸ Σαλαρινόν, ὡς ὁ λόγος φθάσας ἐδήλωσε, καὶ πολλὰ
κατὰ τοῦ βασιλέως εἰπὼν, ἠρέθιζε κατ' αὐτοῦ. ὃν θεασάμε-
νος ὁ Ῥομπέρτος τὴν δεινὴν ἐκείνην ἀγγελίαν ἐπὶ τοῦ προσώ-
που φέροντα, καὶ τὰς πολλὰς ἐκείνας ἄς ἐπ' αὐτῷ εἶχεν ἐλ-
5 πίδας δοστράκου δίκην εἰς τὸναντίον μεταπεσούσας, αὐτὸς ἐφ'
ἱκανὸν εἰστήκει ὥσπερ ὑπὸ κεραυνοῦ βληθεὶς. περὶ πάντων
δὲ πυθόμενος καὶ μαθὼν τὰ παρ' ἐλπίδας αὐτῷ συμπεσόντα,
ἀθυμίᾳ κατεσχέθη. ἀγεννῆς μὲν οὖν οὐδ' οὕτω τι ἐλογίσατο,
οὐδὲ τῆς αὐτοῦ ἀνδρείας καὶ τόλμης ἀνάξιον. μᾶλλον μὲν P. 159
10 οὖν καὶ πρὸς μάχας ἐπιπλέον ἠρέθιστο, καὶ φροντίδες τοῦτον
καὶ μέριμναι αὐθις τῶν προτέρων μείζους συνείχον. ἦν γὰρ
ὁ ἀνὴρ ἰσχυρὸς προστάτης τῶν οἰκείων βουλευμάτων τε καὶ
προλήψεων, καὶ μηδαμῶς ἐθέλων ἀνεῖναι ἐφ' οἷς καθάπαξ
διεβουλευσατο, καὶ τὸ ὄλον εἰπεῖν ἀκατάπληκτος καὶ πάντα
15 αὐτῷ ἀλώσιμα ἐκ μόνης προσβολῆς οἰόμενος γίνεσθαι. εὐθὺς
οὖν τὸ φρονοῦν αὐτῷ τῆς ψυχῆς συναγαγὼν καὶ τῆς πολλῆς
ἀθυμίας ἑαυτὸν ἀνακτησάμενος, ἀποστείλας ἀπανταχόθεν δι-
κηρύκευε τὴν εἰς τὸ Ἰλλυρικὸν αὐθις κατὰ τοῦ βασιλέως δια-
περαίωσιν, μετακαλούμενος ἅπαντας. καὶ αὐτίκα πανταχό- B
20 θεν πλήθος συνείλεκτο στρατιωτῶν, ἵππέων τε καὶ πεζῶν,
πάντων ἐξωπλισμένων λαμπρῶς καὶ πρὸς μάχην ἀποβλεπόν-

1. Σαλαρινόν G. 2. ὃς καὶ θεασάμενος τοῦτον, τὴν δεινὴν A.
3. ἐκείνην om. A. 4. ἐκείνας ἐλπίδας ἄς ἐπ' αὐτῷ εἶχεν A.
6. εἰστήκει A. ἀπὸ G. 7. ἐλπίδα A. 8. οὖν om. G.
9. αὐτοῦ G, ἑαυτοῦ P. μὲν om. G. 10. ἐπιπλέον C,
πλέον PG. 17. ἀπανταχόθεν A, πανταχόθεν PG. διεκη-
ρύκευε A, διεκηρύκευεν PG.

mus, multisque in imperatorem dictis, animum patris adversus illum irritavit. quem ubi Robertus ipso vultu infaustum illum nuntium proidentem vidit et magnam, quam in eo posuerat, spem testulae instar in contrarium versam, obstupuit aliquamdiu, quasi fulmine ictus. sciscitatus autem de omnibus, et quae praeter spem accidissent edoctus, animum deiecit. quanquam ne tum quidem ignavam ac generoso audacique animo indignam cogitationem suscepit. imo magis etiam ad bellum incensus, gravioribus, quam antea, curis ac sollicitudinibus agitabatur. erat enim constans et tenax propositi, nec ab iis, quae semel statuerat, facile declinabat, imperterriti denique vir pectoris, et nihil non expugnabile primo statim impetu sibi ratus. simul igitur animum collegit atque ex magna perturbatione se recepit, statim dimissis quoquoersum, qui iterum in Illyricum contra imperatorem traiecturum se esse nuntiarent, omnes convocavit. ac protenus ingens undique militum conveniebat numerus, tam equitum quam peditum, qui splendide omnes armati erant et pugnandi cupiditate fla-

των. τὸ πλῆθος εἶπεν ἂν Ὅμηρος “ ἦύτε ξθνεα εἰσι μελισ-
 σάων ἀδινάων.” καὶ συνέρρεον ἐκ τε τῶν παρακειμένων πόλεων
 καὶ ἐξ ἄλλοδαπῶν δὲ οὐχ ἦτιον. κἀντεῦθεν ὠπλίζετο καρτε-
 ρῶς, ἐφ’ ᾧ τὴν τοῦ υἱοῦ ἀνακαλέσασθαι ἤτταν. ἱκανὰ δὲ
 συλλεξάμενος στρατεύματα, εἶτα τοὺς αὐτοῦ μετακαλεσάμενος 5
 C βασιλεὺς Ἀλέξιος θέλων τοῦ πατρὸς ἀποστῆσαι, ἀποστείλας
 λάθρα περὶ κήδους αὐτῷ ἐδήλωσεν, ὑποσχόμενος καὶ τιμὴν
 διαφέρουσαν καὶ χρημάτων δύοσιν δαψιλῆ· ὁ δὲ τούτων ἀκού-
 σαι συνέθετο, τὸν δὲ λόγον τέως εἶχεν ἀπόρητον. τούτοις 10
 οὖν τὸ ἰππικὸν ἅπαν παραδούς, ἀπέστειλε παραγγείλας σπου-
 δάσαι κατασχεῖν τὸν Ἀυλῶνα. οἱ καὶ διαπεράσαντες, ἐξ ἐπι-
 δρομῆς τοῦτον εἶλον. καὶ μετρητοὺς τινὰς εἰς φυλακὴν αὐ-
 τοῦ καταλιπόντες, μετὰ τῶν λοιπῶν καταλαβόντες τὸ Βοθρεν-
 τόν, ἐξ ἐφόδου καὶ τοῦτο κατέσχον. ὁ δὲ γε Ῥομπέρτος τὸ 15
 D ναυτικὸν αὐτοῦ ἅπαν ἀναλαβόμενος καὶ τὴν ὡς πρὸς τὸ Βο-
 θρεντὸν παραλίαν παραπλέων, κατέλαβε τὸ Βρεντήσιον, ἐφ’
 ᾧ πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν διαπεράσαι. τὸν δ’ ἀπὸ τῆς Ὑδροῦν-
 τος πορθμὸν ἦτιον διάστημα ἔχειν μεμαθηκῶς, ἐκεῖθεν διε-
 πέρασεν εἰς τὸν Ἀυλῶνα. καὶ οὕτω διὰ τῆς ἀναμεταξὺ τοῦ 20
 Ἀυλῶνος καὶ τοῦ Βοθρεντοῦ παραλίας μετὰ τοῦ στόλου αὐ-
 τοῦ παντὸς διελθὼν, ἤνωθη μετὰ τῶν νιῶν αὐτοῦ. ὡς δὲ

6. Γίδαυ P, Γῆδαυ G, γῆδον A. hic et infra correxi. vid. p. 388
 A, 389 C, 390 B, 392 A. καὶ alterum add. A. 12. καὶ : δὲ C.
 14. καταλιπόντες εἰς τὸ βοθρωτὸν παραγενόμενοι, ἐξ ἐφόδου A.
 15. τοῦτο A, τοῦτον PG. 16. ὡς πρὸς C et in margine P, ἐς PG.
 18. Ἰδροῦντος C. 19. ἔχειν διάστημα G. 22. παντὸς : περὶ G.

grabant. multitudinem Homerus tantam diceret, “quanta apum feruntur examina frequentium.” nec magis ex vicinis quam ex longinquis confluebant oppidis. iamque acriter se paravit ad ulciscendam filii cladem. exercitu satis magno collecto, filios accessivit Rogerium et qui dicebatur Gidus, cui etiam imperator Alexius, ut a patre abstraheret, legatis clam missis, affinitatem obtulerat, et honorem insignem et pergrandem pecuniae summam pollicitus. quibus ille auditis annuerat, sed consilium tum celabat. hos igitur equitatu universo praefecit, dimisitque cum mandatis, ut Aulonem quam celerime occuparent. quod illi, trajecto mari, statim fecerunt. exiguo illic praesidio relicto, cum ceteris copiis Buthrotum proficiscuntur, quod et ipsum facile expugnant. interim Robertus cum classe universa, oram Buthroto oppositam legens, Brundisium pervenit, in Illyricum traiecturus. sed cum Hydrunte breviorum traiectum esse didicisset, inde solvit. dein litus Aulonem inter atque Buthrotum prae-

ἡ Κορυφὴ προκατασχεθεῖσα παρ' αὐτοῦ αὐθις ἀπεσιτάτησε, τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ εἰς τὸν Βοθρεντὸν καταλιπὼν, αὐτὸς μετὰ τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ἀπέπλευσε πρὸς τὴν Κορυφῶ. ἀλλ' ὁ P. 160 μὲν Ῥομπέρτος τοιαῦτα· ἄπερ μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ, 5 οὐδαμῶς ἀνεπετώκει, ἀλλὰ τοὺς Βενετικούς διὰ γραμματίων V. 128 ἐξώτρυνε, παρασκευάσας αὐθις τὸν μετὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἀναδήσασθαι πόλεμον, στόλον ἱκανὸν ἐξοπλίσαντας, καὶ τὰς 10 δαπάνας πολλαπλασίους λήψεσθαι ὑποσχόμενος. αὐτὸς δὲ διήρεις καὶ τριήρεις καὶ παντοῖον εἶδος ληστρικῶν νηῶν κα- 15 τασκευάσας κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου ἐξέπεμψεν, ὀπλίτας εἰσαγα- γὼν τῆς διὰ θαλάττης μάχης εἰδήμονας. τὴν δὲ κατ' αὐτοῦ τῶν στόλων ἔφοδον μεμαθηκῶς ὁ Ῥομπέρτος, τὴν μάχην προ- 20 αρπάζων ὁποῖος ἐκεῖνος, λύσας τὰ προμνήσια μετὰ τοῦ ναυ- B τικοῦ αὐτοῦ παντὸς τὸν λιμένα Κασσώπης κατέλαβεν. οἱ δὲ 15 γε Βενετικοὶ καταλαβόντες τὸν λιμένα Πασσάρων καὶ μικρὸν κάκειθι τὴν τοῦ Ῥομπέρτου ἔφοδον μεμαθηκότες, θᾶττον καὶ αὐτοὶ καταλαμβάνουσι τὸν λιμένα Κασσώπης. καὶ συμβολῆς καρτερᾶς γενομένης καὶ τῆς μάχης ἀγχεμάχον, ἡττᾶται ὁ Ῥομπέρτος. ὁποῖος δ' ἐκεῖνος φιλοπόλεμος καὶ ἐκθύμως ἔχων 20 πρὸς μάχας, οὐδὲ μετὰ τὴν ἡτταν ἐκείνην τὸ παράπαν ἐνε- δίδου, ἀλλ' αὐθις ἠτοιμάζετο πρὸς ἑτέραν μάχην καὶ συμ-

3. προσαπέπλευσε A. ἀλλ' ὁ μὲν: ταῦτ' οὖν ὁ αὐτοκράτωρ μεμαθηκῶς A. 5. ἀνεπεπιτώκει AG. 6. παρώτρυνε AG, ἐξώτρυνε FP. 7. ἐξοπλίσαντας PG, recte C. 8. λήψασθαι G. 9. διήρεις τε G. νηῶν add. CG et in margine P. 11. εἰς θάλασσαν A. 15. Πασσάρων AG hic et infra, Πασσάρων P.

tervectus universa classe, cum filiis se coniungit. quoniam vero Corypho prius occupata defecerat, filiis Buthroti relictis, ipse classe insulam petiit. haec Robertus. quae postquam imperator rescivit, nequaquam oscitabatur, sed bellum adversus Robertum renovans, Venetos litteris acciit, si classem satis magnam armassent, pecunias largissimas pollicens. ipse biremes et triemes et varii generis piraticas naves instructas adversus Robertum misit, militibus impositis pugnae maritimae peritis. ubi adventum classium Robertus cognovit, quo erat animo, aggredi occupans, solvit et cum universa classe portum Cassopes insedit. Veneti tenebant Passarorum portum, ubi comperto Roberti adventu, celeriter et ipsi in Cassopes portum invehuntur. proelio atroci commisso et manu conserta cominus, Robertus fugatur. verum ut pugnandi cupidus erat et bello strenuus, ne victus quidem animum demisit, sed rursus ad alteram eamque graviorem pugnam se comparavit. quo cognito, utriusque classis duces, recenti victoria freti,

βολὴν πολέμου μείζονος. ὅπερ οἱ ἡγεμόνες ἀμφοτέρων τῶν στό-
 C λων μεμαθηκότες κακῆς τῆς προηγησαμένης νίκης θαρρήσαντες,
 μετὰ τὴν τρίτην πάλιν ἡμέραν προσβαλόντες αὐτῷ λαμπρὰν τὴν
 κατ' αὐτοῦ νίκην ἤρασαν. εἶθ' οὕτως ἐπανέρχονται πάλιν εἰς τὸν
 λιμένα Πασσάρων. εἴτε ὅποια ἐν τοῖς τοιούτοις ὡς τὰ πολλὰ 5
 φιλεῖ γενέσθαι, ἐπαρθέντες ἐπὶ ταῖς προγεγενημέναις νίκαις,
 εἴτε τοὺς ἠττηθέντας ἀπελπίσαντες, ἀναπεπτώκασιν ὡς ἤδη
 τὸ πᾶν ἡνυκότες, καὶ καταφρονητικῶς πρὸς τὸν Ῥομπέρτον
 διετίθεντο. εἶτα διελόντες τὰ ταχύδρομα τῶν πλοίων, ἀπέ-
 στείλαν εἰς Βενετίαν διηγησομένους τὰ ἔμπροσθέντα καὶ ὅπως 10
 κατὰ κράτος τὸν Ῥομπέρτον ἠττησαν. ὁ δὲ Ῥομπέρτος ταῦτα
 D μεμαθηκῶς ἀπὸ τινος Βενετίκου Κονταρίνου Πέτρου καλου-
 μένου ἄρτι προσπεφευγότος αὐτῷ, ἐπὶ πλεόν ἀθύμει καὶ οὐκ-
 ἐτι ἀνεκτῶς εἶχεν· λογισμοῖς δὲ κρείττοσιν ἀναρρώσας εαυ-
 τόν, αὐθις κατὰ τῶν Βενετίκων ἵεται. οἱ δὲ Βενετικοὶ τῷ 15
 ἀπροόπτῳ καταπλαγέντες τῆς αὐτοῦ ἐλεύσεως, εὐθύς δεσμή-
 σαντες τὰ μείζω τούτων πλοῖα καλωδίους παρὰ τὸν λιμένα
 τῆς Κορυφῶ καὶ συναπαρτίσαντες τὸν λεγόμενον πελαγολι-
 μένα, τὰ σμικρὰ τούτων σκάφη εἰς μέσον ἤλασαν· σιδηρο-
 φορήσαντες δὲ ἅπαντες ἐκαρυδόκουν τὴν τούτων ἔλευσιν. ὁ 20
 δὲ καταλαβὼν συμμίγνυται τούτοις πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ πό-
 λεμος δεινὸς ἦν καὶ τῶν πρώην ἰσχυρότερος, ἐκθύμως μα-

3. τὴν utrobique om. A. πάλιν add. A. προσβάλλοντες A.
 post αὐτῷ add. PGA οἱ Βενετικοί, om. C. 4. αὐτῶν G.
 5. εἴτε δὲ οἱ ὅποιοι G. 15. οἱ δὲ Βενετικοί: οὐ καὶ A. 17.
 περὶ A. 19. μικρὰ A. σκάφη om. C.

tertio die rursus aggrediuntur victoriamque splendidam reportant. dein in Passarorum portum revertuntur. sed sive elati, ut plerumque fieri solet, victoriis reportatis, sive hostes iam debellatos rati, secure degebant, tanquam tota confecta re, et Robertum contemnebant. celeres etiam naves omnes mittunt Venetias nuntiatum, quae evenissent et quantam de Roberto adepti essent victoriam. quae ubi Robertus comperit ex Veneto quodam, Petro Contarino nomine, nuper ad ipsum transfuga, animum etiam magis despondit, nec ferre amplius potuit. mox tamen prudentioribus rationibus erectus, rursus Venetos aggreditur. Veneti, improviso eius adventu obstupefacti, maioribus statim navigiis ante portum urbis Corypho inter se alligatis et facto maris portum quem vocant, parvas naves in medium cogunt, armatique omnes illorum adventum opperiantur. ille, ut advenit, pugnam conserit. pugna autem atrox erat et prioribus acrior, cum fortius, quam antea, pugnaretur. proelio igitur commisso gravi, et nemine ex ultra-

χομένων ἢ πρότερον. καρτερῶς οὖν μάχης ἀναμεταξὺ γεγο- P. 161
 νυίας καὶ μηδενὸς τῶν μερῶν νῶτα διδόντος, ἀλλὰ μᾶλλον
 κατὰ πρόσωπον ἐρχομένων, ἐπεὶ οἱ Βενέτικοι τὰ προσόντα
 τούτοις φθάσαντες προκατηγαλώκεσαν, καὶ οὐδὲν ἄλλο πλὴν
 5 τῶν ὀπλιτῶν ταῖς ναυσὶ παρῆν, αὐταὶ δὲ τῇ κουφότητι ἐπε-
 πόλαζον οἷον τοῖς ὕδασιν ἀνεχόμεναι, ὡς μηδ' ἄχρι δευτέ-
 ρου ζωστῆρος τοῦ ὕδατος φθάνοντος, πανσυνδὶ ἐπὶ τὴν ἐτέ-
 ραν πλευρὰν τὴν ὡς πρὸς τοὺς πολεμίους συρρεύσαντες, τη-
 νικαῦτα ἐβυθίσθησαν. ἦσαν δὲ ὡσεὶ χιλιάδες τρισκαίδεκα.
 10 αὶ δὲ ἄλλαι τῶν νηῶν σὺν αὐτοῖς πλωτῆρσι κατεσχέθησαν. B
 ὁ δὲ Ῥομπέρτος μετὰ τὴν λαμπρὰν ἐκείνην νίκην ἀπηνώς
 διατεθείς, πολλοῖς τῶν κατασχεθέντων ὁμοτάτως ἐχρήσατο,
 τῶν μὲν τὰς ὄψεις πηρώσας, τοὺς δὲ ῥινοτομήσας, τινῶν V. 129
 δὲ καὶ χεῖρας ἢ πόδας ἢ καὶ ἀμφότερα ἀφελόμενος. περὶ
 15 δέ γε τῶν λοιπῶν ἀποστείλας πρὸς τοὺς ὁμοχώρους αὐτῶν
 διεφήμισεν, ἵν' ὁ βουλόμενος πρίασθαι τὸν ἴδιον τιμῆς, ἀφό-
 βως παραγίνοιτο. ἅμα δὲ καὶ τὰ περὶ εἰρήνης αὐτοὺς ἠρώ-
 τα· οἱ δὲ μνηύουσι πρὸς αὐτόν “ἴσθι, δούξ Ῥομπέρτε,
 ὡς εἰ καὶ τὰς σφῶν ἡμῶν γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα ἀποσφατ-
 20 τόμενα θεασαίμεθα, οὐκ ἂν τὰς πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέ-
 ξιον συνθήκας ἀπαρνησόμεθα, οὔτε μὴν τοῦ ἐπαρήγειν αὐτῷ C
 καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ ἐκθύμως μάχεσθαι ὄλωσ ἐνδύσομεν.” και-

1. ἀναμειαξὺ om. A. 3. κατὰ προσώπου G. 4. προκα-
 τηγαλώκεισαν AG. 5. ναυσὶ A, ταῖς ναυσὶν παρῆν P, παρῆν
 ταῖς ναυσὶν G. 10. δ' A. 14. ἢ πόδας : καὶ πόδας AG.
 16. διευφήμισεν PG, ἐφήμισεν A, διεφήμισεν C, probante Lo-
 beckio ad Phrynich. p. 598. τιμῆς om. A. 19. εἰ om. A.
 20. εἰ θεασόμεθα A. Ἀλέξιον om. A. 22. εὐδύσομεν P.

que parte terga vertente, sed a fronte potius irruentibus, cum Ve-
 neti commeatum antea consumpsissent, neque quidquam praeter mi-
 lites navibus inesset, hae autem propter levitatem innatarent quasi
 undis sublatae, ne secundum quidem cingulum aqua contingente:
 accidit, ut cuncti in illud latus, quod hostes spectabat, confluentes,
 immergerentur. erant autem ad tredecim millia. reliquae naves cum
 ipsis vectoribus captae sunt. Robertus post illustrem hanc victoriam
 in crudelitatem erumpens, multos eorum, quos ceperat, saevissime
 tractavit. alios privavit oculis, aliis nares abscidit, nonnullis manus
 aut pedes aut utraque simul. de ceteris misit popularibus eorum nun-
 tiatum, qui suos redimere vellent, iis secure se adire licere. simul de
 pace eosdem interrogat. at illi hoc responsum dant. “scito, dux Roberte,
 etiamsi uxores et liberos nostros trucidari a te cerneremus, foedus
 cum imperatore Alexio non renuntiarem, neque adiuvere eum et

ροῦ δ' ὀλίγον παρερρηγότος, δρόμωνάς τε καὶ τριήρεις εὐτρε-
πίσαντες οἱ Βενέτικοι καὶ ἄλλ' ἅτα τῶν μικρῶν καὶ ταχυ-
δρόμων νηῶν, μετὰ πλείονος δυνάμεως κατὰ τοῦ Ῥομπέρτου
ἔρχονται. καὶ δὴ καταλαβόντες αὐτὸν περὶ Βοθρετὸν αὐλι-
ζόμενον, τὸν μετ' αὐτοῦ συνάπτουσι πόλεμον καὶ κατὰ κρά- 5
τος νικῶσι, πολλοὺς μὲν ἀποκτείναντες, πλείονας δὲ καὶ βυ-
θίσαντες· μικροῦ δὲ δεῖν καὶ αὐτὸν τὸν γνήσιον υἱὸν αὐτοῦ
Γίδον καὶ τὴν ὀμευνέτιν κατέσχον Γαῖταν. καὶ νίκην κατ'
αὐτοῦ λαμπρὰν ἀράμενοι, δηλοῦσι πάντα τῷ βασιλεῖ. ὃς διὰ
D πολλῶν τούτους ἀμειψάμενος δωρεῶν καὶ τιμῆς, καὶ αὐτὸν 10
τὸν δοῦκα Βενετίας τῷ τῶν πρωτοσεβαστῶν ἀξιώματι μετὰ
τῆς ἀναλόγου ῥόγας ἐτίμησεν, ὑπέριμον δὲ καὶ τὸν πατριάρ-
χην σφῶν ἠξίωσε μετὰ τῆς ἀναλόγου ῥόγας. ἀλλὰ καὶ πάσαις
ταῖς ἐν Βενετία ἐκκλησίαις χρυσίου ποσότητα ἱκανὴν ἐτησίως
διανείμεσθαι ἀπὸ τῶν βασιλικῶν ταμιείων ἐκέλευσε. τῇ μὲν- 15
τοι ἐπ' ὀνόματι τοῦ εὐαγγελιστοῦ ἀποστόλου Μάρκου ἐκκλη-
σία ὑποφόρους ἅπαντας τοὺς ἐκ Μέλφης ἐν Κωνσταντινου-
πόλει ἐργαστήρια κατέχοντας πεποίηκε καὶ τὰ ἀπὸ τῆς πα-
λαιᾶς Ἑβραϊκῆς σκάλας μέχρι τῆς καλουμένης Βίγλας διή-

1. τριήρης P. 2. ἀλλάτια A, ἀλλ' ἅτα PG, correxi. 4. δὴ
om. A. περὶ τὸ Βοθρετὸν A, παρὰ τὸν Βωιτρενιὸν G, παρὰ
τὸ Βρεντισθὸν C. 5. κατακράτος A. 6. κτείναντες A. 7.
αὐτοῦ υἱὸν A. 8. Γίδαν P, γῆδον AG. Γαῖταν om. A.
11. δοῦκα A, Δοῦκαν PG. 12. ἀναλόγου om. A. ἐτίμησεν
om. C. ὑπέριμον — μετὰ τῆς ἀλόγου ῥόγας add. A. ἀνα-
λόγου em. Ducangius in annotat. 14. χρυσίων ἱκανὴν ποσό-
τητα A. 15. διανείμεσθαι: δίδοσθαι A. lege διανείμασθαι.
ταμιείων A. 17. πάσας A. 18. κατέχοντας A, ἔχοντας PG.
πεποίηκε A, πεποίηκεν PG. 19. σκάλλας A hic et infra.

fortiter pro eo pugnare desineremus." paulo post Veneti paratis dro-
monibus et triremibus nonnullisque aliis parvis ac velocibus navibus,
cum maioribus viribus in Robertum movent. cumque in eum circa
Buthrotum stationem habentem incidissent, gravi proelio vincunt, mul-
tis caesis, pluribus demersis. nec multum abfuit, quin ipsum filium
eius germanum Gidum et Gaïtam uxorem caperent. qua victoria re-
portata splendida, imperatori rem omnem nuntiant. is multis mune-
ribus honoribusque eos affecit, ipsum ducem Venetorum protosebasti
dignitate ornavit, salario iusto addito, et hypertimi titulum patriar-
chae eorum concessit cum stipendio congruo. quin etiam omnibus
apud Venetos ecclesiis auri quantitatem satis magnam quotannis ex
aerario regio numerari iussit; ecclesiae autem in honorem evangeli-
stae apostoli Marci exstructae tum vectigales fecit Melphenses omnes,
qui Cpoli officinas haberent, tum donavit officinas, quae a veteri

κοντα ἐργαστήρια καὶ τὰς ἐντὸς τοῦ διαστήματος τούτου ἐμ-
 περιεχομένας σκάλας ἐδώρησατο καὶ ἐτέρων πολλῶν ἀκινή-
 των δωρεὰς ἐν τε τῇ βασιλευούσῃ καὶ τῇ πόλει Δυρραχίου
 καὶ ὅποι ποτ' ἂν ἐκεῖνοι ἤτήσαντο. τὸ δὲ δὴ μείζον, τὴν P. 162
 5 ἐμπορίαν αὐτῶν ἀζήμιον ἐποίησεν ἐν πάσαις ταῖς ὑπὸ τὴν
 ἔξουσίαν Ῥωμαίων χώραις, ὥστε ἀνέτως ἐμπορεύεσθαι καὶ
 κατὰ τὸ αὐτοῖς βουλευτόν, μήτε μὴν ὑπὲρ κομμερχίου ἢ ἐτέ-
 ρας τινὸς εἰσπράξεως τῷ δημοσίῳ εἰσκομιζομένης παρέχειν
 ἄχρι καὶ ὀβολοῦ ἑνός, ἀλλ' ἔξω πάσης εἶναι Ῥωμαϊκῆς
 10 ἔξουσίας.

6. Ὁ δὲ γε Ῥομπέρτος (ἐπαναγέσθω γὰρ αὖθις ὁ λόγος
 ὅθεν ἐξέπεσε καὶ καθ' εἰρὸν ἐχέσθω τῆς διηγήσεως,) οὐδὲ
 μετὰ ταύτην τὴν ἦτταν αὖθις ἠρέμει. ἀλλ' ἐπεὶ προφθάσας
 τινὰ τῶν πλοίων αὐτοῦ μετὰ τοῦ ἰδίου υἱοῦ κατὰ τῆς Κε-
 15 φαληνίας ἀπέστειλε σπεύδων τὴν ἐν αὐτῇ πόλιν κατασχεῖν, B
 τὰ μὲν ἐνόντα αὐτῷ πλοῖα τῇ Βοντίτζῃ προσώρμισε μετὰ τῆς
 παρεμβολῆς πάσης, αὐτὸς δὲ εἰς μονήρη γαλέαν εἰσελθὼν
 τὴν Κεφαληνίαν κατέλαβε. καὶ πρὶν ἢ ταῖς λοιπαῖς δυνά-
 μεσι καὶ τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἐνωθῆναι, ἐγκαρτερῶν ἔτι περὶ τὸν
 20 Ἀθήρα, (ἀκρωτήριόν τι τοῦτο τῆς Κεφαληνίας,) λάβρω κατέ-
 χεται πυρετῷ. μὴ φέρων δὲ τὴν τοῦ πυρετοῦ φλόγωσιν, ὕδωρ
 ψυχρὸν αἰτεῖ. τῶν δὲ περὶ αὐτὸν ἀπανταχοῦ σκεδασθέντων

5. αὐτοῖς A. ἐποίησατο A. 7. κομμερχίου C, κουμμερχίου
 PGA. 13. αὖθις om. A. 16. βοντίτζῃ G. προσώρμησε
 G. 17. δὲ om. G. 20. ἀθήρα FP hic et infra, ἄερα CG.
 λάβρω FP, λαύρω ΔG. 22. αὐτῶν PG, αὐτὸν FCA.

Hebraica scala usque ad Biglam quae dicitur pertinerent, item sca-
 las omnes, quae intra hoc spatium continerentur; addidit quoque
 alias multas res immobiles Cpoli Dyrrhachiique et ubicunque illi
 expeterent. postremo, quod maximum erat, mercaturam illorum omni
 vectigali immunem fecit in cunctis Romani imperii terris, ut libere
 mercatum possent facere, ac commercii aliusve tributū aerario pen-
 dendi nomine ne obolum quidem darent, sed omni plane exempti
 essent Romanorum potestate.

6. At Robertus (nam redeat oratio, unde digressa est et ordi-
 nem sequatur narrationis,) ne post hanc quidem cladem quievit. sed
 cum iam antea navigia nonnulla, praefecto filio, in Cephalleniam mi-
 sisset, ut urbem, quae ibi est, caperet, naves, quas ad manum ha-
 buit, ad Boditzam appulit cum exercitu toto; ipse, monere galea
 conscensa, Cephalleniam tenuit, sed priusquam ceteris copiis filioque
 suo se coniungeret, commoratus adhuc ad Atherem, quod est pro-
 montorium Cephalleniae, acri correptus est febris. cumque ardorem

εἰς τὴν τοῦ ὕδατος ζήτησιν, τῶν ἐγχωρίων τις πρὸς αὐτοὺς
 φησιν “ὄρατε ταυτηνὴ τὴν νῆσον τὴν Ἰθάκην. ἐν αὐτῇ πόλις
 μεγάλη πρῶην ὠκοδόμητο Ἱερουσαλήμ καλουμένη, καὶ τῷ
 χρόνῳ ἠρείπεται· ἐν αὐτῇ πηγὴ ἦν πότιμον ἕσαει καὶ ψυ-
 V. 130 χρὸν ὕδωρ ἀναδιδούσα.” τούτων ὁ Ῥομπέρτος ἀκούσας, δέει 5
 πολλῷ τηρικαῦτα συνεσχέθη. συμβαλὼν οὖν τὸν Ἀθήρα καὶ
 τὴν πόλιν Ἱερουσαλήμ, τὸν ἐφιστάμενον αὐτῷ θάνατον τηρι-
 καῦτα ἐπεγίνωσκε. καὶ γὰρ πρὸ πολλοῦ τινὲς αὐτῷ ἐμαν-
 τεύοντο, ὅποια εἰώθασιν οἱ κόλακες τοῖς μεγιστᾶσιν εἰσηγεῖ-
 σθαι, ὅτι “μέχρι καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀθήρος ἅπαντα μέλλεις ὑπο- 10
 τάξαι· ἐκεῖθεν δὲ εἰς Ἱερουσαλήμ ἀπερχόμενος, τῷ χροεὼν
 λειτουργήσεις.” εἴτε δὲ ὁ πυρετὸς τοῦτον ἀνάλωσεν, εἴτε
 D πλευριτὶς ἦν ἡ νόσος, ἀκριβῶς λέγειν οὐκ ἔχω. τέως δι’ ἕξ
 ἡμερῶν τελευτᾷ. καταλαμβάνει δὲ τοῦτον τὰ ἔσχατα πνέοντα
 ἡ γυνὴ αὐτοῦ Γαῖτα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ κλαίοντα ἐπ’ αὐτῷ. 15
 ἀπαγγέλλεται γοῦν τὸ συμβᾶν τῷ υἱῷ αὐτοῦ, ὄνπερ ἔτι ζῶν
 διάδοχον τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ ἐποίει. ὃς τοῦτο μαθὼν, λύπη μὲν
 ἀφορήτῳ τηρικαῦτα συνείχετο, κρείττοσι δὲ λογισμοῖς ἑαυ-
 τὸν ἀνακτησάμενος καὶ συναγαγὼν τὸ φρονοῦν αὐτῷ τῆς ψυ-
 χῆς, μετακαλεσάμενος ἅπαντας, πρῶτον μὲν ἀπαγγέλλει τὸ 20
 συμβᾶν, ἀπαράκλητα κλαίων ἐπὶ τῇ τοῦ πατρὸς τελευτῇ, ὄρ-

2. ταύτην A. πόλις μεγάλη πρῶην FA, πρῶην πόλις μεγάλη
 PG. 3. ὠκοδόμητο F, ἀνωκοδόμητο PA, ἐνωκοδόμητο G.
 Ἱερουσαλήμ: ἰλήμ F. καὶν G, καὶν PA. 4. πότιμον ὕδωρ
 ἕσαει καὶ ψυχρὸν AG. 5. τοῦτο A. 7. τηρικαῦτα add. A.
 8. ἐπέγνωκε A. αὐτῷ om. A. 10. καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἀθήρος
 A, τοῦ Ἀθήρος καὶ αὐτοῦ F, τοῦ Ἀθήρος αὐτοῦ PG. 18. ἑαυ-
 τὸν τε G. 20. πρῶτα CG. ἐπαγγέλλει G.

non ferret, frigidam petiit. dispersis quoque versus, qui circa eum erant, ut aquam quaerent, indigenarum unus “videte, inquit, insulam hanc Ithacam. in ea urbs olim magna exstructa erat Hierusalem appellata; quanquam vetustate iam collapsa est. in ea fons erat, idoneam semper ad bibendum frigidamque aquam emittens.” his Robertus auditis, magno concussus metu est. nempe Atherem et Hierusalem urbem componens, instare sibi mortem intellexit. etenim dudum vaticinati quidam ipsi erant, qualia solent adulatores principibus narrare, usque ad Atherem cuncta eum subiecturum esse, hinc Hierusalem proficiscentem, naturae debitum redditurum. febrisne eum consumserit, an pleuritidis morbus, parum compertum habeo. mortuus est sexto die; animam agentem Gaita uxor reperit filiumque eius lamentantem. nuntiatur igitur, quod acciderat, filio, quem adhuc vivus successorem ipse principatus designaverat. is, nuntio accepto, gravissimo dolore affectus est; sed prudentioribus cogitationibus confirmato animo, postquam omnes convocavit, pri-

κίξει δὲ ἅπαντας εἰς ἑαυτὸν. καὶ ἀναλαβόμενος τούτους εἰς
 Ἀπουλίαν διαπερᾶ. ἐν τῷ διαπερᾶν δὲ μεγίστῳ κλύδωνι, P. 163
 κὰν ὥρα θέρους ἦν, περιπέτωκεν, ὥστε τὰ μὲν τῶν πλοίων
 βυθισθῆναι, τινὰ δὲ τῆ ψάμμῳ προσαρράξαντα συνθραυ-
 5 σθῆναι. τὸ δὲ τὸν νεκρὸν κομίζον πλοῖον ἡμίθραυστον γέγονε·
 μόλις δὲ τὸ τοῦτον συνέχον κιβώτιον οἱ ἄμφ' αὐτὸν ἀναλα-
 βόμενοι εἰς τὸ Βενούσιον διεσώσαντο. καὶ εἰς τὴν ἐπ' ὀνό-
 ματι τῆς ἁγίας Τριάδος πάλαι ἀνοικοδομηθεῖσαν μονήν, οὗ
 καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ προετάφησαν, καὶ αὐτὸς ἐνσωριάζεται.
 10 τελευτᾷ δὲ ὁ Ῥομπέρτος εἰκοστῷ ἔκτῳ χρόνῳ τῆς δουρικῆς B
 αὐτοῦ ἀρχῆς, τὸν ἅπαντα χρόνον βιώσας ἔτη ἑβδομήκοντα.
 μεμαθηκῶς δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν τοῦ Ῥομπέρτου αἰφνίδιον θά-
 νατον, ἀνέσφαλε μὲν ἄχθος τοιοῦτον ἀπωμισάμενος· ἐπιτί-
 θεται δὲ παραχορῆμα τοῖς τὸ Δυρράχιον ἔτι κατέχουσιν, εἰς
 15 διχόνοιαν τούτους διὰ γραμμιάτων καὶ παντοίας μεθόδου εἰσ-
 ἄξει σκεψάμενος, καὶ οὕτως ῥᾶστα τὴν πόλιν Δυρραχίου
 ἐλπίζων λήψεσθαι. ἀλλὰ καὶ τοὺς ἐν τῇ πόλει παρατυχόν-
 τας Βενετικούς παρασκευάζει διὰ γραμμιάτων ξυμβουλευσαι
 τοῖς τε Ἀμαλφίνοις καὶ Βενετικοῖς καὶ ὅσοι ἔποικοι εἰς Ἐπί- C
 20 δαμνον ἔτυχον, ὑπεῖξαι τῷ αὐτοῦ θελήματι καὶ παραδοῦναι
 οἱ τὸ Δυρράχιον. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς δι' ὑποσχέσεων καὶ δω-

2. lege Ἀπουλίαν.

4. δὲ om. G.

συναρράξαντα G. lege

προσαρράξαντα.

5. πλοῖον om. G.

6. τὸ om. G.

9.

lege ἐνσωριάζεται.

10. πέμπτῳ C et in margine P, ἔκτῳ PG.

12. αἰφνίδιον : ἐκείνου A.

13. ἀνέσφηλε CG.

15. τούτους :

τὸν τοὺς P.

19. Ἀμαλφίνοις CG.

num rem aperit, insolabiliter patris obitum deslens; dein sacramento adactos in Apuliam traiecit. quo in traiectu, licet aestatis tempus esset, magnae incidit tempestati, ita ut navigiorum alia mergerentur, alia illisa vadis frangerentur. navi, qua mortuus vehabatur, paene confRACTA, comites arcam, quae cadaver continebat, vix salvam Venusium portabant. ac sepultus est in monasterio S. Trinitati olim exstructo, ubi etiam fratres eius antea depositi erant. obiit anno vicesimo sexto ducatus sui, aetatis septuagesimo. postquam imperator de repentina Roberti morte certior factus est, respiravit, tanto levatus onere, ac statim eos, qui Dyrrhachium adhuc obtinebant, aggressus est, id agens, ut dissensionis semina litteris variisque artibus inter eos spargeret: sic facillime Dyrrhachium urbem capturum sperabat. etiam eos, qui forte Cpoli erant Veneti, adduxit, ut Amalphenis, Venetis et quicumque coloni erant Epidamni, per litteras suaderent, ut voluntati suae obsequerentur Dyrrhachiumque sibi proderent. quod quo lubentius facerent, ne ipse quidem munera dare pollicerique desiit. cumque

ρεῶν οὐκ ἐνεδίδου ὄλωσ, ὥστε τὴν πόλιν Δυρράχιον παραδοῦναι αὐτῷ. καταπειθεῖς οὖν γεγονότες, (τοιούτων γὰρ τὸ Λατίνων ἅπαν γένος ἐρασιχρημάτων τε καὶ ὀβολοῦ ἐνὸς πιπράσκειν εἰωθὸς καὶ αὐτὰ δὴ τὰ φίλτατα,) μεγάλα ἐλπίσαντες καὶ συνωμοσίαν τηρικαῦτα ποιησάμενοι, ἀναιροῦσι μὲν 5 τὸν πρῶτως αὐτοὺς ἀναπέσαντα τὸ κάστρον τῷ Ῥομπέρτῳ D προδοῦναι καὶ τοὺς συνωμότας αὐτοῦ· ἐκεῖνοι δὲ προσελθόντες παραδιδόασι τὸ κάστρον τῷ βασιλεῖ, πάσης ἐλευθερίας ἐξ αὐτοῦ παραπολαύσαντες.

7. Τὴν δὲ τοῦ Ῥομπέρτου τελευταίην μαθηματικὸς τις 10 Σήθ καλούμενος μεγάλα ἐπ' ἀστρολογία αὐχῶν, μετὰ τὴν εἰς τὸ Ἰλλυρικὸν αὐτοῦ διαπεραιώσιν προειρηκεὶ διὰ χρη- V. 131 σμοῦ, ὃν ἐν χάρτῃ ἐκθέμενος καὶ σφραγίσας, τισὶ τῶν τοῦ βασιλέως οἰκειοτάτων ἐνεχείρισε, παραγγείλας κατέχειν αὐτὸν μέχρι τινός. εἶτα τοῦ Ῥομπέρτου τετελευτη- 15 κότος, ἐξ ἐπιταγῆς αὐτοῦ λύουσι τὸν χάρτην. εἶχε δὲ ὁ χρησμοὸς οὕτως· “μέγας ἐχθρὸς ἐξ ἐσπέρας πολλὰ κυκίσας ἄφνω πεσεῖται.” ἐθαύμασαν μὲν οὖν πάντες τὴν τοῦ ἀνδρὸς ἐπιστήμην· ἦν γὰρ ἐπὶ ταύτῃ τῇ σοφίᾳ εἰς ἄκρον ἐλληλακῶς P. 164 καὶ ἵνα τι βραχὺ παραδράμωμεν, τοῦ λόγου τῆς ἱστορίας 20

1. δυρράχιου G.	2. καταπειθεῖς GA, καταπαθεῖς P.	3.
λατίνων A, Λατινικὸν PG.	5. τηρικαῦτα add. CA.	7.
συνωμότους G.	ἐκεῖνοι — παραπολαύσαντες om. G.	9. ἐξ
αὐτοῦ παραπολαύσαντες A, παρ' αὐτοῦ ἀπολαύσαντες PG.		10.
μαθηματικὸς A, μεμαθηκῶς PG.	13. ἐκθέμενος A.	τῶν
οἰκειοτάτων τοῦ βασιλέως G.	14. ἐνεχείρισε A, ἐνεχείρησε PG.	
15. τελευτήσαντος A.	18. μὲν οὖν A, δὲ PG.	20. παρα-
		δράμωμεν, τοῦ λόγου τῆς ἱστορίας A, παραδράμωμεν τοῦ λόγου, τῆς ἱστορίας PG.

eo adducti essent, (est enim Latinorum gens universa pecuniae aman- tissima et asse uno carissima quaeque solet vendere,) magna allecti spe, coniuratione facta, e medio tollunt tum qui arcis Roberto tradendae primus auctor fuerat, tum qui cum eo coniuraverant. dein imperatorem adeunt, deditaque arce, omnis generis immunitatem nacti sunt.

7. Roberti mortem mathematicus quidam, nomine Seth, qui astrologiae scientia multum gloriabatur, post eius in Illyricum traiectum praedixerat, vaticiniumque charta consignatum et sigillo munitum familiarissimis quibusdam imperatoris tradiderat, rogans, ut scriptum aliquamdiu servarent. dein mortuo Roberto, iussu illius charta est resignata vaticiniumque sic se habebat: “magnus hostis ex occasu multum tumultuatus repente cadet.” admirati sunt omnes viri peritiam; ac sane is ad summam perfectionem huius divinandi scientiae

μικρὸν ἀποστάντες, οὕτως ἔχει τὰ κατὰ τοὺς χρησμούς.
 νεώτερον μὲν τὸ ἐφεύρημα, καὶ οὐκ οἶδε τὴν ἐπιστήμην ταύ-
 τὴν ὁ πάλαι χρόνος. οὔτε γὰρ ἐπ' Εὐδόξου τοῦ ἀστρονομι-
 κωτάτου ἢ τῶν χρησμῶν μέθοδος ἦν, οὔτε ὁ Πλάτων τὴν
 5 σύνεσιν ταύτην ἤδει, ἀλλ' οὐδὲ Μανέθων ὁ ἀποτελεσματικὸς
 περὶ ταύτης ἠκριβώκεν. ἀλλὰ λεῖψις ἦν ἐκείνοις ὠροσκοποῦ,
 ἐν οἷς προῦμαντεύοντο, καὶ πῆξις τῶν κέντρων καὶ τοῦ ὅλου
 διαθέματος ἐπιτήρησις καὶ ὅποσα ἄλλα ὁ τὴν μέθοδον ταύτην
 εὐρηκῶς τοῖς ἐσύστερον παρέδωκεν, ἄπερ ζυνετὰ τοῖς περιῖ
 10 τὰ τοιαῦτα ματαιιάζουσιν. ἡμεῖς δὲ ἐκεῖθεν ποτε ὀλίγον τι
 τῆς ἐπιστήμης ταύτης ἠψάμεθα, οὐχ ἵνα τι τοιοῦτον διαπρα-
 ξάμεθα, (μὴ γένοιτο,) ἀλλ' ἵνα τῆς ματαιολογίας ταύτης
 ἀκριβέστερον καταγνόντες, καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἠσχολημένων
 καταγινώσκωμεν. ταῦτα δὲ γράφω οὐκ ἐπιδειξέως ἕνεκα,
 15 ἀλλ' ἵνα ἐνδειξαίμην, ὅτι ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος τούτου πολ-
 λαὶ τῶν ἐπιστημῶν εἰς ἐπίδοσιν ἐληλύθεισαν, τιμῶντος τοὺς
 φιλοσόφους καὶ φιλοσοφίαν αὐτήν, εἰ καὶ πρὸς τὸ μάθημα
 τοῦτο τῆς ἀστρολογίας δυσχεραίνων πως κατεφαίνετο, οἶμαι,
 20 διότι τοὺς πολλοὺς τῶν ἀκεραιτέρων ἀφίστασθαι ἀνέπειθε
 τῶν ἄνωθεν ἐλπίδων καὶ κεχηρῆναι τοῖς ἄστρασιν. αὕτη

2. ἐφεύρημα G. ταύτην τὴν ἐπιστήμην A. 6. ὠροσκο-
 που A, ὠροσκοπίας PG. 8. διαστήματος AG, διαθέματος P.
 9. περὶ ταῦτα A. 11. διαπραξώμεθα A. 12. ματαιολο-
 γίας AG, ματαιολόγου P. 13. ἠσχολημένων AG, ἐσχολημέ-
 νων P. 14. καταγινώσκωμεν A. 16. ἐληλύθεισαν P, alte-
 rum AG. 19. τῶν ἀκεραιτέρων om. AG.

pervenerat. quae ars, ut paulisper a narrationis cursu deflectamus, ita se
 habet. recentioris inventum est aetatis, neque veteres hanc scientiam
 noverant. nec enim temporibus Eudoxi, astronomorum summi, erat
 ista divinandi ars, nec Platoni haec disciplina nota fuit; imo ne Ma-
 netho quidem apotelesmaticus perfectam eius rei scientiam habuit.
 veteres enim non solebant, cum vaticinarentur, geniturae rationem
 habere et cardines figere et totam constellationem observare et si
 quae alia inventor disciplinae huius posteris tradidit; quae quidem
 nota iis sunt, qui tales nugae agunt. attigimus et nos olim aliquan-
 tisper hanc artem, non ut divinaremus, (avertat id deus,) sed ut va-
 nitate huius scientiae melius perspecta, eorum qui ei dediti sunt
 stultitiam coarguere possemus. neque vero ostentationis causa haec
 scribo, sed ut ostendam, artium plerasque floruisse, Alexio impera-
 tore, qui litterarum studiosos et litteras ipsas colebat. quanquam
 hanc astrologiae disciplinam haud obscuro odio prosequeretur, eam
 puto ob causam, quod multitudinem impulit, ut spem in deo inte-
 griorem abiiceret astrisque inhiaret. ea causa erat, cur inimico in

αἰτία γέγονε πόλεμον ἔχειν τὸν αὐτοκράτορα πρὸς τὸ μάθημα τῆς ἀστρολογίας. οὐ μὴν διὰ τοῦτο αὐχμὸς τις ἦν ἀστρολόγων τὸ τηνικάδε, ἀλλὰ καὶ ὁ εἰρημένος Σήθ κατ' ἐκεῖνο καιροῦ ἐξήνθησε, καὶ ὁ Αἰγύπτιος ἐκεῖνος Ἀλεξανδρεὺς πολὺς ἦν τὰ τῆς ἀστρολογίας ἐμφαίνων ὄργια. ὅς καὶ παρὰ 5 πολλῶν ἐρωτώμενος ἀκριβέστατα προεμαντεύετο. ἐν ἐνίοις δὲ οὐδὲ ἀστρολάβου δεόμενος, ἀλλὰ διὰ τινος ψηφηφορίας

D τὰς προρρήσεις ἐπεποίητο. ἦν δ' ἄρα καὶ τοῦτο μαντικὸν μὲν οὐδαμῶς, ἀλλὰ τέχνη τις Ἀλεξανδρέως λογική. ὄρων δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὴν νεότητά σουρέουσιν ἐπ' αὐτὸν καὶ ὡσπερ 10 τινὰ προφήτην τὸν ἄνδρα λογιζομένην, δις καὶ αὐτὸς τοῦτον ἐπρωτήκει, καὶ τσαντάκις καὶ ὁ Ἀλεξανδρεὺς εὐστοχήκει τῆς ἐπερωτήσεως. δειλιάσας δὲ ἵνα μὴ πολλῶν βλάβη γένηται, καὶ πρὸς τὴν ματαιότητα τῆς ἀστρολογίας ἀποκλίνωσιν ἅπαντες, κατὰ τὴν Ραιδεστον τοῦτω τὰς διατριβάς ἀφώρισε, 15

P. 165 τῆς πόλεως ἀπελάσας, πολλὴν τὴν περὶ αὐτὸν προμήθειαν ἐνδειξάμενος, ὥστε δαυιλῶς αὐτῷ τὰ πρὸς χρῆσιν ἐκ τῶν βασιλικῶν ταμιείων ἐπιχορηγεῖσθαι. καὶ μὴν καὶ ὁ διαλεκτικώτατος Ἐλευθέριος, Αἰγύπτιος καὶ οὗτος ἀνὴρ, τὰ τῆς ἐπιστήμης ταύτης πρεσβεύων, εἰς ἄκρον ἤλαυνεν εὐφροσύνης, μηδενὶ 20 μηδαμῶς τῶν πρωτείων παραχωρῶν. ἐν ὑστέροις δὲ καὶ ὁ

V. 132 καλούμενος Κατανάγκης Ἀθήνηθεν εἰς τὴν μεγαλόπολιν κα-

4. ἐξήνθει A. 8. μαντικὸν A, μαγικὸν PG. 9. Ἀλεξανδρέων CAG. 10. νεώτητα P. 11. λογιζομένην A, λογιζόμενοι PG. 12. ἐπερωτήκει P, ἐπρωτήκει G, ἐπρωτήσε A. καὶ alterum om. AG. 13. ἤστοχήκει A. 14. τὴν om. A. 16. αὐτοῦ CG. ἐπιδειξάμενος G. 18. καὶ μὴν A. 19. αὐτὸς A. 22. κατανάσ A. καταλαβόν : παρελθόν A.

astrologiam animo esset. neque tamen propterea inopia tum temporis erat astrologorum; sed et Seth ille, cuius modo meminimus, eo tempore floruit, et Aegyptius ille Alexandrinus multus fuit in pandendis astrologiae mysteriis. qui etiam a multis interrogatus, accuratissime futura praedixit; interdum ne astrolabio quidem usus, ex calculorum quodam iactu vaticinabatur. erat autem ne ista quidem divinatio, sed ars quaedam Alexandrini. ad quem cum imperator iuventutem confluere cerneret et quasi prophetae honore eum habere, bis et ipse consuluit hominem, et toties recte Alexandrinus consulenti respondit. veritus tamen imperator, ne multis inde damnum existeret et ad hanc astrologiae vanitatem omnes inclinarent, Raedestum in exilium eum misit, ceterum diligenter prospexit, ut quae ad victum pertinerent, largiter ex aerario regio darentur. etiam Eleutherius, in dialectica versatissimus, patria itidem Aegyptius. istam artem tenebat et ad tantam in eo genere excellentiam

ταλαβών, τὰ πρωτεῖα τῶν πρὸ αὐτοῦ φιλονεικῶν φέρειν, ἐπερωτηθεὶς παρὰ τινων περὶ τοῦ αὐτοκράτορος, πότε τεθνήξοιτο, καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ προκαταγγεῖλαι, ὡς ᾔετο, ἐπεύσθη τοῦ στοχασμοῦ. συνέβη δὲ τηρικαῦτα τὸν θῆρα λέοντα ἐν τοῖς βασιλείοις διαιτώμενον ἐπὶ τέσσαρσιν ἡμέραις πυρῆξαντα τὴν ψυχὴν ἐξερεύξασθαι· εἰς ὃ τοῖς πολλοῖς ἔδοξεν ἢ τοῦ Κατανάγκη πρόρρησις τελευτηῆσαι. καιροῦ δὲ παρερρηκότες ἱκανοῦ, αὐθις τὸν τοῦ αὐτοκράτορος θάνατον προῦμαντεύσατο καὶ διεπεύσθη· ἐτεθνήκει δ' ὅμως ἡ βασιλις Ἄννα καὶ μήτηρ αὐτοῦ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἣν ὁ Κατανάγκης προεῖπεν. ὁ δὲ βασιλεύς, ἐπεὶ ποσάκις περὶ αὐτοῦ προμαντεύσάμενος, τσαυτάκις διήμαρτε, τῆς πόλεως τοῦτον μεταστῆσαι οὐκ ἠθέλεν αὐτέλεγκτον γενόμενον, ἅμα δὲ καὶ ἵνα μὴ δι' ἐμπάθειαν δόξη τοῦτον ἐκεῖθεν ἀπελαύνειν. ἀλλ' ἡμεῖς γε ἐντεῦθεν πάλιν ὅθεν ἐξεληλύθειμεν ἀναστρέψωμεν, ἵνα μὴ δοκοῖμεν μετεωρολέσχοι τινὲς καὶ ἐξ ἀστρολογίας ὀνόμασι τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας καταξοφοῦντες. ὁ δὲ γε Ῥομπέρτος, ὡς λόγος ἐκράτει καὶ τινες ἔλεγον, ἠγεμῶν ἐξαίρειος γέγονεν, ἀγχίνους, εὐπρεπῆς τὴν ὄψιν, ἀστεῖος ἐν λό-

1. ἐρωτηθεὶς G. 2. τινος A. 4. τὸν λέοντα A. 5. ἡμέραις A, ἡμέρας PG. 7. κατανᾶ A, Κατανάγγου PG, Κατανάγκη C. 9. προῦμαντεύειο A. ὁμοῦς G. 11. κατανᾶς A, κατανάγγης PG. correxi. ποσάκις A, πολλάκις PG. 13. αὐτέλεγκτον P, recte CAG. 14. καὶ om. A. ἐκεῖθεν om. A. 15. ἐντεῦθεν om. A. ἐξεληλύθειμεν P, ἐξεληλύθωμεν G, ἐξεληλύθειμεν A. ἀναστρέψαμεν P. 16. μετεωρολέσχοι G. 17. καταξοφοῦντες P, recte CG.

pervenerat, ut nemini omnino palmam concederet. postea Catananges quidam nomine, Athenis Cpolin profectus, qui omnibus ante se genethliacis praestare studebat, cum interrogatus a quibusdam, quandam imperator moriturus esset, obitum eius praedixisset, ut sibi videbatur, a vero aberravit. contigit autem, ut eo tempore leo, qui in palatio alebatur, postquam quatuor dies febre laboravit, animam efflaret: quo Catanangae vaticinium spectare plerisque visum est. tempore satis magno praeterito, iterum imperatoris mortem praedixit; nec minus falsus est. obiit tamen Anna augusta, illius mater, eo die, quem Catananges praedixerat. imperator autem, cum quoties ille de se vaticinaretur, toties falsus esset, urbe eum pellere noluit, quoniam semet ipse convincebat, simul ne ira eum hinc eiicere videretur. sed nos iam redeamus, unde profecti sumus, ne de coelēstibus rebus nugari videamur et quaesitis ex astrologia nominibus historiae corpori caliginem offundere. Robertus igitur, ut fama erat et nonnulli dicebant, dux belli eximius fuit; sollers, decora facie, ur-

γοις, ὄξυς μὲν εἶπειν, φωνὴ δ' αὐτοῦ μεγάλη, εὐπρόσιτος,
 D εὐμεγέθης τὸ σῶμα, σύμμετρον τὴν κόμην ἔχων αἰεὶ τῇ κε-
 φαλῇ, βαθυπύγων, σπεύδων αἰεὶ τὰ ἔθνη τοῦ οἰκείου γένους
 τηρεῖν, τὸ τοῦ προσώπου ἄνθος καὶ τοῦ ὅλου σώματος μέ-
 χρι τέλους σώζων, καὶ τούτοις ἐπιγαννύμενος, δι' ἅπερ ἄξιον 5
 τυραννίδος τὸ εἶδος αὐτοῦ ἐνομίζετο, πάντας τοὺς ὑπ' αὐτὸν
 τιμῆς ἀξιῶν καὶ πλείονος μᾶλλον τοὺς εὐνοϊκωτέρας πρὸς αὐ-
 τὸν διατιθεμένους. φειδωλότατος δὲ ἦν καὶ φιλοχρυσώτατος,
 P. 166 ἐμπορικώτατος καὶ φιλοκτεανώτατος, καὶ ἐπὶ τούτοις φιλοδο-
 ξότατος· ὕφ' ὧν πάντων ἠττώμενος, πολλὴν τὴν μέμψιν 10
 πάντων ἐπεσπάσατο. κακίζουσι δὲ τινες τὸν αὐτοκράτορα ὡς
 μικροψυχῆσαντα καὶ τὸν μετ' αὐτοῦ πόλεμον τότε προαρχά-
 σαντα. εἰ μὴ γὰρ πρὸ τοῦ προσήκοντος καιροῦ τοῦτον ἀνε-
 ζήτησεν, ὡς φασιν, ἄλλως ἂν ῥαδίως κατίσχυσεν αὐτοῦ βαλ-
 λομένου ἀπανταχόθεν παρὰ τε τῶν καλουμένων Ἀρβανιτῶν 15
 παρὰ τε τῶν ἀπὸ Δαλματίας παρὰ τοῦ Βοδίνου πεμπομένων.
 ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν οἱ μωμοσκόποι ἔξω βελῶν ἰστάμενοι καὶ
 κατὰ τῶν ἀγωνιζομένων πικροὺς οἰστοὺς διὰ γλώττης πέμπον-
 B τες. τὸ γὰρ τοῦ Ῥομπέρτου ἀνδρεῖον καὶ περὶ τὰ πολεμικὰ
 περιδέξιον καὶ τὸ τοῦ φρονήματος ἔδραον πάντες ἴσασι· καὶ 20
 γὰρ οὐ τῶν ῥαδίως, ἀλλὰ καὶ τῶν λίαν δυσκόλως καταγωνι-

2. εὐμεγεθέστατος CG, εὐμεγέθης FP. 3. αἰεὶ : lege ἀμφι-
 ῆθη G. 5. διόπερ G. 8. ante δὲ add. P τε, om. G. lege
 φιλοχρυσώτατος. 11. ἐσπάσατο CG. 14. κατήσχυσεν P,
 recte G. 15. ὀρβανιτῶν G. 21. τῶν ῥ. G, τοῦ P.

banus in sermone, citata voce, sed plena eadem ac magna, aditu
 facillimo, procera corporis forma, capillo aequaliter circum caput pro-
 misso, barba longa, religiosus in servandis patriae moribus; faciei
 atque totius corporis decor ad finem usque idem, ipse iis corporis
 virtutibus gestiens, propter quas dignus imperio habebatur; omnibus
 quidem subditis honorem tribuens, praecipue autem, quorum prop-
 pensam erga se voluntatem perspexerat. idem parcissimus erat et ava-
 rissimus ac quaestus faciendi congerendarumque opum quam maxime
 studiosus; ad haec etiam gloriae avidissimus. quibus cupiditatibus
 omnibus cum serviret, in magnam omnium reprehensionem in-
 currit. vituperant autem quidam imperatorem ut hominem exigui
 consilii, quod aggredi eum praefestinarit. nisi enim ante opportunum
 tempus adortus esset, facile aiunt superiorem eum discessurum fuisse,
 prementibus undique et Albanitis qui vocantur et Dalmatis a Bodino
 missis. at talia censors, qui extra teli iactum stant et in pugnantibus
 acerbissima obtreccionum tela mittunt. nam Roberti virtutem et in
 rebus bellicis dexteritatem et animi constantiam omnes norunt. nec

ζομένων ἦν ὁ ἀνὴρ, ἐν ταῖς ἡτταῖς μᾶλλον θαρραλεώτερος φαινόμενος.

8. Ὁ δὲ βασιλεὺς μετὰ τῶν αὐτομολησάντων πρὸς αὐτὸν τοῦ κόμητος Βρυεννίου Λατίνων, τροπαιοφόρος νικητὴς 5 πρὸς τὴν μεγαλόπολιν ἐπαναζεύγνυσιν, ὡς ἄνωθεν εἴρηται, πρῶτην ἄγοντος τοῦ Δεκεμβρίου μηνός, ἐβδόμης ἐπινεμήσεως, τὴν βασιλίδα κατὰ τὸ ἀφωρισμένον πάλαι ταῖς τικτούσαις τῶν V. 133 βασιλίδων οἴκημα ἐπὶ ταῖς ὠδίσι ἐνδοκῶς· πορφύραν δὲ C τοῦτο οἱ ἀνέκαθεν ὀνομάζουσιν, ἐξ οὗ καὶ τὸ τῶν πορφυρο- 10 γεννήτων ὄνομα εἰς τὴν οἰκουμένην διέδραμεν. κατὰ δὲ τὸ περίορθρον (σάββατον δὲ ἦν) τίκεται τοῖσι παιδίον θῆλυ ἐμφερές, ὡς ἔλεγον, κατὰ πάντα τῷ πατρί· ἐγὼ δὲ ἦν ἄρα τοῦτο. καὶ ὡς γε τῆς βασιλίδος καὶ μητέρος ἐν τισὶ καιροῖς διηγουμένης ἤκουον, ὅτι πρὸ τρίτης ἡμέρας τῆς τοῦ βασιλέως 15 εἰς τὰ ἀνάκτορα εἰσελεύσεως, (ἐπανήει γὰρ ἤδη ἀπὸ τῆς τοῦ Ῥομπέρτου μάχης καὶ τῶν πολλῶν ἐκείνων πολέμων καὶ κόπων,) ταῖς ὠδίσι συνεχομένη, σταυροῦ τύπον τῇ γαστρὶ ἐνσημήνασα ἔφη “μεῖνον ἔτι παιδίον τὴν τοῦ πατρὸς ἀφίξιν.” πολλὰ δὲ αὐτὴν, ὡς ἔλεγεν, ἡ πρωτοβεστιαρία καὶ μήτηρ D 20 αὐτῆς καταμεμψαμένη ἔφη μετ’ ὀργῆς “εἰ δὲ μετὰ μῆνα ἐλεύσεται, οἶδας; καὶ πῶς αὐτὴ τοσαύταις ὀδύναῖς ἐγκαρτε-

3. πρὸς αὐτὸν Λατίνων, καὶ τοῦ κόμητος Βρυεννίου, τροπαιοφόρος PAG, alterum FC. 5. πρὸς τὴν μεγαλόπολιν F et in margine P, εἰς τὴν βασιλεύουσαν PAG. ἐπανέζευξε A. 8. δὲ om. FA. 9. οἱ ἀνέκαθεν PG, οἱ om. A. 12. κατὰ om. G. δὲ ἄρα ἦν AG. 13. τὴν βασιλίδα καὶ μητέρα ἔ. τ. κ. διηγουμένην FA. 19. αὐτὴν om. A. 21. ὀδύνας PG, ὀδύνας CA. ἐγκαρτερήσεις AG.

facile, sed summa difficultate superandus erat, qui post acceptas clades etiam audacior exsurgeret.

8. Imperator una cum Latinis Bryennii comitis, qui in suas partes transierant, victor in urbem reversus, ut supra narratum est, calendis Decembribus indictionis septimae, imperatricem in ea aedium parte, quae olim augustarum puerperiis dicata est, parturientem invenit. eam autem porphyram veteres appellarunt, unde porphyrogenitorum nomen per universum orbem manavit. diluculum sabbati erat, cum ipsis nasceretur puella, prorsus, ut dicebant, patri similis. haec ego fui. ut imperatricem matrem meam narrantem quondam audivi, triduo ante imperatoris in palatium adventum, (iam enim revertebat ex bello cum Roberto gesto et multis istis pugnis sudoribusque,) cum illa partus dolores sentiret, cruce ventrem consignans, “mane, inquit, puer, et exspecta patris reditum.” sed multum pro-

ρήσαις;” ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἢ ἐκείνης μήτηρ· τὸ δέ γε τῆς βασι-
 λίδος ἐπίταγμα πέρας εἰλήφει, ὅπερ κὰν τῇ γαστρὶ τὴν εἰς
 τὸ μέλλον πρὸς τοὺς γειναμένους εὐνοίαν ἀριδῆλως ὑπεσημαί-
 P. 167 νετο. καὶ γὰρ μετὰ ταῦτα εἰς ἡλικίαν ἐπιδεδωκνῖα καὶ ἀπο-
 λαβοῦσα τὸ φρονοῦν καθαρῶς, φιλομήτωρ κατὰ ταῦτὸν ἐγε- 5
 γόνειν καὶ φιλοπάτωρ. καὶ μάρτυρες τοῦ τοιοῦτου ἦθους
 εἶσί μοι πολλοὶ μὲν τῶν ἀνθρώπων, ἤδη δὲ καὶ πάντες, ὅπό-
 σοι τὰμὰ γινώσκουσι, προσεπιμαρτυροῦντων αὐτοῖς καὶ τῶν
 πολλῶν μου ὑπὲρ τῶν γονέων ἄθλων καὶ καμάτων καὶ τῶν
 κινδύνων ἐκείνων, εἰς οὓς ἐμαντὴν διὰ τὸ πρὸς ἐκείνους φίλ- 10
 τρον ἐνέβαλον, ἀφειδήσασα μὲν καὶ τιμῆς καὶ χρημάτων καὶ
 αὐτῆς τῆς ζωῆς· οὕτω γὰρ με τὸ πρὸς αὐτοὺς φίλτρον ἐξέ-
 καεν, ὡς καὶ αὐτὴν τὴν ψυχὴν δι’ αὐτοὺς προέσθαι πολλὰ
 Βιαις. ἀλλὰ μήπω περὶ τούτων. ἀνατρεχέτω δ’ αὐθις ὁ λόγος
 πρὸς τὰ ἐξ αὐτῆς μοι ξυμπεσόντα γενέσεως. πάντων γὰρ 15
 τῶν συνῆθων ἐπὶ τοῖς νεογνοῖς τῶν βασιλέων παισὶ δαφυλέ-
 στερον τελεσθέντων, ὡς λέγεται, εὐφημιῶν δηλαδὴ καὶ δω-
 ρεῶν καὶ φιλοτιμημάτων παρεχομένων τοῖς λογάσι τῆς συγ-
 κλήτου καὶ τοῦ στρατοῦ, πλεόν ἤπερ ποτὲ ἔχαιρον, ἐσκίρων,
 ἐπαιάνιζον ἅπαντες, καὶ μᾶλλον οἱ τῇ βασιλίδι καθ’ αἷμα 20
 προσήκοντες οὐκ εἶχον ὑφ’ ἡδονῆς ὅ τι καὶ γένοιτο. μετρη-

2. ἐπίταγμα om. A. εἰλήφειν A. κὰν: ἐν G. 7. ἦδη:
 fortasse ἐτι. 11. μὲν καὶ ζωῆς καὶ τιμῆς καὶ χρημάτων G. 17.
 τελεσθέντα C. 19. ἤπερ F, εἶπερ PG. 21. ὅ, τι CG, οὐ
 ι P.

toestlaria, eius mater, obiurgavit, ut narrabat, filiam, et cum sto-
 macho “at, inquit, scisne, num post mensem venturus sit? et quo-
 modo par eris tantis sustinendis doloribus?” haec mater eius. sed
 quod imperatrix iusserat, factum est: qua re vel in utero obsequium
 erga parentes meum in posterum satis aperte significabatur. nam ubi
 adolevi et sapere incepti, matris perinde patrisque amantissima facta
 sum. cuius rei testes mihi sunt multi mortalium, praecipue omnes,
 qui res meas norunt, accedentibus in testimonium multis, quos pa-
 rentum causa subii, laboribus sudoribusque et periculis illis, in quae
 propter illorum amorem me immisi, neque honori, nec pecuniae,
 nec ipsi vitae parcens: adeo parentum amor me inflammabat, ut etiam
 in vitae discrimen eorum causa saepe me inferrem. sed nondum de
 his agendi tempus est: redeat oratio ad ea, quae primo, postquam
 nata sum, tempore mihi acciderunt. omnibus enim, quae solennia
 sunt in natalitiis imperatoriae prolis, impensius praestitis, acclama-
 tionibus videlicet et donis muneribusque, senatus et exercitus prin-
 cipibus dari solitis, magis quam unquam gestiebant ovabantque

τῶν δὲ τινῶν παρελθουσῶν ἡμερῶν, στέφους καὶ ἀξιούσιν
 οἱ γονεῖς καὶ βασιλικῶν διαδήματος. ἐπεὶ δὲ, Κωνσταντίνου
 τοῦ υἱοῦ τοῦ προβεβασιλευκότος Μιχαῆλ τοῦ Δούκα, περὶ οὗ
 πολλάκις ὁ λόγος ἐμνήσθη, συμβασιλεύοντος ἔτι τῷ αὐτοκρά-
 5 τορι καὶ ἐμῷ πατρὶ καὶ ταῖς δωρεαῖς δι' ἐρουθρῶν συνυπο- C
 γράφοντος τούτῳ καὶ ταῖς προπομπαῖς μετὰ τιάρας αὐτῷ συν-
 εφεπομένου καὶ ταῖς εὐφημίαις δευτέρου εὐφημουμένου,
 καὶ γὰρ εὐφημεῖσθαι ἔμελλον, Κωνσταντῖνον καὶ Ἄνναν ἐν
 ταύτῳ ἐξεφώνουν ἐν τοῖς τῆς εὐφημίας καιροῖς οἱ τῆς εὐφη-
 10 μίας προεξάρχοντες. καὶ τοῦτο δὴ μέχρι καιρῶν ἰκανῶν ἐτε-
 λεῖτο, ὡς γέ μοι τῶν συγγενῶν καὶ ἐμῶν γεννητόρων ἐν ὑστέ-
 ροις πολλάκις διηγουμένων ἀκήκοα. προμάντευμα δὲ ἴσως
 τοῦτο τῶν ἐμοὶ ξυμπεσόντων ἦν εἴτε εὐτυχημάτων, εἴτε τοῦμ-
 παλιν δυστυχημάτων. ἐπεὶ δὲ τοῖς βασιλεῦσι καὶ δεύτερον D
 15 ἐτέχθη Θῆλυ, ἀναφέρον μὲν κατὰ τὴν ὄψιν εἰς τοὺς προγό- V. 134
 νους, ἐμφαῖνον δὲ ἅμα καὶ τὴν ἐσύστερον ἐπιλάμπουσαν αὐτῷ
 ἀρετὴν τε καὶ φρόνησιν, ἐπεπόθουν καὶ ἄρρεν τεκεῖν καὶ δι'
 εὐχῆς αὐτοῖς τοῦτ' ἦν. ἐπινεμήσεως οὖν ἐνδεκάτης τρεχού-
 σης, τίκεται τούτοις καὶ ἄρρεν. εὐθὺς οὖν οἱ μὲν γονεῖς
 20 ἐγεγῆθεσαν, καὶ πένθους οὐκέτι ἵχνος αὐτοῖς ἐπιλέλειπτο, τῆς

4. συμβουλευόντος G. 6. συνεπομένου FA. 7. δευτέραν C.
 8. Κωνσταντίνου καὶ Ἄννης C. 11. ὡσπερ CG. 13. τοῦμ-
 παλιν om. AG. 15. εἰς uncis inclusit Hoeschel. vid. annotat.
 16. δ' ἅμα A. 17. τεκεῖν: ἰδεῖν A. 18. τοῦτο αὐτοῖς ἦν A.

omnes, maxime qui sanguine imperatrici iuncti erant, qui prae lae-
 titia quid agerent nesciebant. diebus non ita multis interiectis,
 corona etiam me et regio diademate parentes ornant. Constantinus
 autem, filius Michaelis Ducae, antea imperatoris, cuius saepe men-
 tionem fecimus, cum regni etiam tum consortium obtineret, et una
 cum imperatore patre meo donationibus rubramento subscriberet, et
 in pompis solennibus tiara indutus incederet, postremo in ac-
 clamationsibus secundo loco nominaretur, quoniam etiam mei in
 acclamationibus mentio facienda erat, Constantinum et Annam si-
 mul pronuntiabant, qui acclamations praebant; id quod satis
 longo tempore observatum esse, e consanguineis postea parentibus-
 que meis saepe audivi. erat autem fortasse hoc augurium eorum, quae
 mihi eventura erant aut prospera aut adversa. sed cum etiam altera
 imperatoribus filia esset nata, vultu referens parentes, apparentibus
 simul virtutis atque prudentiae vestigiis, quae postea in ea eluxere, de-
 siderium eos incessit etiam virilis stirpis procreandae, idque in vo-
 tis erat. iam indictione undecima etiam puer ipsis natus est. ingenti
 de ea re gaudio parentes affecti sunt, neque tristitiae ullum vestigium

σφῶν ἐπιθυμίας εἰς ἔργον προαχθείσης. τὸ δὲ ὑπήκοον ἄπαν
 P. 168 ἐσκίρτων, τοὺς κρατοῦντας οὕτω χαίροντας ὄρων, συνέχαιρον
 ἀλλήλοις, ἐγεγήθησαν. καὶ ἦν ἰδεῖν τὰ βασιλεια χαρμονῆς
 ἀνάπλεω, καὶ πένθος οὐδαμοῦ, οὐδὲ ἑτέρας οἰασθηποτοῦν
 ἐννοίας, τῶν μὲν ἐκ μέσης θαλάμης καρδίας χαιρόντων ὀπό-5
 σοι εὖνοι, τῶν δὲ συσχηματιζομένων χαιρῶν. ἔστι μὲν γὰρ
 τὸ ὑπήκοον ὡς ἐπίπαν δύσνονν τοῖς κρατοῦσιν, σχηματιζόμε-
 νον δὲ τὰ πολλὰ καὶ διὰ κολακείας ἐπισπώμενον τοὺς ὑπερέ-
 χοντας. ὅμως δ' οὖν κοινὴν ἦν ἰδεῖν τότε τὴν χαρμονὴν συν-
 ηδομένων ἁπάντων. τὸ δὲ παιδίον μέλαν ἦν τὴν χροιάν, 10
 μέτωπον τούτῳ εὐρύ, παρειαὶ ὑπόξηροι, ῥίς οὔτε σιμῆ, οὔτε
 B κάμπτουσα πρὸς τὸ γρυπόν, ἀλλὰ μέση πως ἀμφοῖν· ὀφθαλ-
 μοὶ μελάντεροι καὶ τὸ ὑποκαθήμενον ἤθος ὄξύ, ὅσον ἐκ βρε-
 φυλλίου σώματος εἰκάσαι, ἐμφαίνοντες. ἐθέλοντες τοιγαροῦν
 τουτὶ τὸ παιδίον εἰς τὴν αὐτοκράτορος περιωπὴν ἀναβιβάσαι 15
 καὶ κληρὸν οἶον αὐτῷ τὴν βασιλείαν Ῥωμαίων καταλιπεῖν,
 εἰς τὴν τοῦ Θεοῦ μεγάλην ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ βαπτίσματος
 καὶ τοῦ στέφους αὐτὸ ἀξιοῦσιν. τοιαῦτα τοίνυν τὰ τοῖς πορ-
 φυρογεννήτοις ἡμῖν ἔξ αὐτῶν βαλβίδων τῆς ἡμῶν γενέσεως
 ξυμβάντα· τὰ δὲ γε ἐσύστερον ξυμπεσόντα κατὰ τὸν προσή- 20
 κοντα ῥηθήσεται τόπον.

1. προαχθείσης P. 2. οὕτω CF et in margine P, αὐτοῦ PG.
 3. καὶ om. P, add. ACG. 11. οὔτε σιμῆ add. CAG. 13.
 ante ὄξύ add. καὶ PAG, om. C. ὅσον : οἶον G. βρε-
 φυλλίου G. 19. γενέσεως C, γεννήσεως PG.

ipsis reliquum erat, quoniam optata eorum evaserant. populus autem
 omnis exsultabat, principesque tanto voluptate affectos cernens, ea-
 dem laetitia perfundebatur atque gestiebat. aulam gaudii plenam
 cerneret, nec usquam moeror aut alia ulla cogitatio erat, aliis ex
 intimo animo laetantibus, quotquot benevoli erant, aliis fingentibus
 laetitiam. nam sunt fere qui parent infesto in dominos animo, sed
 simulatione plerumque et assentando demereri student principes. ni-
 hilominus tamen communem tum cerneret laetitiam, similiter affectis
 omnibus. ceterum puerulus fusco erat colore, lata fronte, aridulis ge-
 nis; nasus neque simus erat, neque aduncus, sed forma inter utrum-
 que media, oculi nigri ingeniumque alacre, quantum ex infantis cor-
 pore conicere licet, prodentes. hunc filiolum cum ad imperatoris di-
 gnitatem extollere eique velut hereditatem Romanorum imperium re-
 linquere cuperent, in magna dei ecclesia eum sacro baptismate ini-
 tiandum et coronandum curant. haec igitur porphyrogenitis nobis ab
 ipsis ortus primordiis contigerunt; quae postea acciderunt, suo quid-
 que narrabuntur loco.

9. Ὁ μὲντοι αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος τῶν παραλίων τῆς Βιθυνίας καὶ αὐτῆς Βοσπόρου καὶ τῶν ἀνωτέρω χωρῶν τοὺς Τούρκους ἀπελάσας, μετὰ τοῦ Σολυμᾶ εἰς εἰρηρικὰς ἐξελη-
 λύθει σπονδάς, καθὼς ὁ λόγος ἀνωτέρω φθάσας ἐδήλωσε,
 5 καὶ οὕτω πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν τὰς ἡμίας στρέψας, τὸν τε Ῥομ-
 πέρτον καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Βαϊμοῦντον πολλὰ μογήσας κατὰ
 κράτος ἤττησε, καὶ μεγίστης συμφορᾶς τὰ κατὰ τὴν ἐσπέ-
 ραν ἐρρύσατο. κάκειθεν ἐπανελθὼν, αὐθις τοὺς ὑπὸ τὸν
 Ἀπελχασῆμ Τούρκους οὐ τὴν ἔω ἀπλῶς κατατρέχοντας εὐ-
 10 ρεν, ἀλλὰ μέχρις αὐτῆς Προποντίδος καὶ τῶν παραλίων
 ταύτης χωρίων κατεληλυθότας. ὅπως μὲν οὖν ὁ Ἀμῆρ Σολυ-
 μᾶς τῆς Νικαίας ἐξελθὼν, τουτοῦ τὸν Ἀπελχασῆμ φρουρὸν
 αὐτῆ καταλέλοιπεν, ὁ δὲ Πουζᾶνος παρὰ τοῦ Περσῶν σουλ-
 τᾶν πρὸς τὴν Ἀσίαν ἐξεπέμφθη καὶ παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ
 15 σουλιᾶν Τουτοῖση ἤττηθεις ἀνῆρέθη, καὶ τὸν Τουτούσην
 μετὰ τὸ τὸν Πουζᾶνον ἠτῆσαι οἱ ἀνεψιαδεῖς αὐτοῦ ἀπέπι-
 ξαν, ἀρχιτέον ἤδη διηγείσθαι. ἀνὴρ τις ἐξ Ἀρμενίας ὀρμώ-
 μενος Φιλάρητος τὴν ἐπωνυμίαν, περίβλεπτος ἐπ' ἀνδρείᾳ καὶ
 φρονήσει, εἰς τὴν τοῦ δομεστικάτου ἀξίαν παρὰ τοῦ προβε-
 20 βασιλευκότος Ῥωμανοῦ τοῦ Διογένοους ἀνενεχθεῖς, καὶ τὰ
 συμβάντα τῷ Διογένει θεασάμενος καὶ τὴν τῶν ὁμιμάτων αὐ-
 τοῦ στέρησιν βεβαιωθείς, διαφερόντως τοῦτον ποθῶν, οὐκ P. 169

1. Ἀλέξιος om. A. 3. Σολυμᾶν G. ἐξεληλύθει C, ἐηλύθει
 PG. 10. προποντίδος αὐτῆς A. 11. ταύτης AG. 16. τὸ
 om. G. 17. ἀρχιτέον P. 18. Φιλάρητος G. 21. ξυμ-
 βάνια G.

9. Imperator Alexius, Turcis ex Bithyniae et ipsius Bospori oris superioribusque regionibus pulsus, cum Solymano pacem fecerat, ut supra narravimus, tum versis in Illyricum habentis, Robertum filiumque eius Boëmundum multa perpessus plane devicerat et occidentem calamitate maxima liberaverat. inde reversus, rursus Turcas, qui Apelchaseo parebant, non Orientem modo invadentes invenit, sed ad ipsam usque Propontidem et maritimas circa regiones progressos. iam vero quomodo Amer Solymas Nicaea proficiscens hunc Apelchaseum praesidio urbis praefecerit, Puzanus autem, a Persarum sultano in Asiam missus, a sultani fratre Tutuse victus occisusque sit, Tutusen rursus post superatum Puzanum consobrini eius strangulaverint, narrare incipiam. vir ex Armenia oriundus, Philaretus nomine, fortitudine ac prudentia insignis, ad domesticatus dignitatem ab imperatore Romano Diogene evectus, cum quae acciderant Diogeni vidisset, et luce eum privatum esse certo comperisset, quoniam egregie eum diligebat, ferendum

ἔφερον. ἀλλ' ἀποστασίαν μελετήσας, τὴν τῆς Ἀντιοχου ἔξου-
 V. 135 σίαν ἐναντῷ περιεποιήσατο. καθ' ἐκάστην δὲ τῶν Τούρκων
 ληϊζομένων τὰ περίξ, ἐπεὶ μὴ ἄνεσις τούτῳ ἐδίδοτο, ἐσκέ-
 ψατο προσελθεῖν τοῖς Τούρκοις καὶ περιτμηθῆναι, ὡς ἔθος
 αὐτοῖς. ὁ δὲ υἱὸς αὐτοῦ ἐνέκειτο σφόδρα τοῦτον τῆς παρα- 5
 λόγου ἀνακόπτων ὁρμῆς, ἀλλ' οὐκ εἰσηκούσθη τὰ λόφονα συμ-
 βουλευόντων. περίλυπος τοίνυν γενόμενος, δι' ἡμερῶν ὀκτώ κατα-
 λαμβάνει τὴν Νίκαιαν, καὶ προσελθὼν τῷ Ἀμῆρ Σολυμᾷ δι-
 B γείρει τοῦτον εἰς πολιορκίαν τῆς Ἀντιοχείας, τὴν τοῦ σουλτα-
 νικίου τηρικαῦτα περιβεβλημένον ἀξίαν, καὶ πρὸς τὸν πόλεμον 10
 τὸν κατὰ τοῦ πατρὸς παροξύνει. πείθεται τούτοις ὁ Σολυ-
 μᾶς, ἐν δὲ τῷ πρὸς Ἀντιόχειαν μέλλειν ἀπέρχεσθαι τὸν
 Ἀπελχασῆμ κατέλιπε φύλακα τῆς Νικαίας ὑπερέχοντα πάν-
 των τῶν ἡγεμόνων, ἡγεμόνα τοῦτον κατονομάσας. ἐκεῖνος δὲ
 συνεφερόμενον ἔχων καὶ τὸν τοῦ Φιλαρέτου υἱόν, διὰ δω- 15
 δεκα νυκτῶν (διὰ τὸ ἀνύποπτον τὰς γὰρ ἡμέρας ἡρέμει) κα-
 ταλαμβάνει τὴν Ἀντιόχειαν, καὶ ἐξ ἐφόδου ταύτην κατέσχευεν.
 ἐν τούτοις δὲ καὶ ὁ Χαρατικῆς λαθραίως συλᾷ τὴν Σινώπην,
 C χρυσίον ἱκανὸν καὶ χρήματα τῶν βασιλικῶν ταμείων κεῖθε
 ἐναποκεείμενα μεμαθηκώς. ὁ δὲ Τουτούσης τοῦ μεγάλου σουλ- 20
 τῶν ἀδελφός, τῶν Ἱεροσολύμων καὶ τῆς Μεσοποταμίας ἀπάσης

4. περισμηθῆναι P. 7. καταλαμβάνει P in margine, κατέλαβεν PG.
 9. σουλιανικίου : σουλιαν καὶ οὐ G. 11. παροτρύνει C, παρω-
 τύνει G. 12. τὸν μὲν G. 13. φύλακα om. G. 16. διὰ τὸ
 ἀνύποπτον (τὰς γὰρ ἡμέρας ἡρέμει) P, γὰρ om. G, add. F. lege
 γὰρ τὰς. 18. Σιωπὴν PG, Σινώπην CF et in margine P.
 19. χρήματα τῶν C, χρημάτων PG.

illud non existimavit. sed defectionem molitus, Antiochiae urbis Imperium sibi comparavit. Turcis autem omnem circa regionem quotidie vexantibus, cum quiete frui omnino non liceret, transfugere ad Turcas et circumcidendum, ut mos ipsis est, praebere se in animo erat. filius eius magnopere institit ab insano consilio patrem revocare; sed auditus non est, meliora suadens. magno igitur moerore afflictus, octo diebus Nicaeam pervenit, Ameremque Solymam, sultanicii dignitatem eo tempore adeptum, adiit, ad Antiochiam obsidendam atque ad bellum patri inferendum concitans. obsequitur Solymas, et cum Antiochiam profecturus esset, Apelchasemo custodiam Nicaeae commisit, qui omnium ducum praestantissimus esset, ducis nomen eidem tribuens. ipse, Philareti filio comite, post duodecim noctium iter (nam ut improviso adveniret, diebus quiescebat,) Antiochiam pervenit urbemque statim cepit. eo tempore Charatices Sinopem clam occupavit, ubi auri vim satis magnam et regii aerarii pecunias depositas esse

καὶ τοῦ Χάλεπ καὶ μέχρις αὐτοῦ τοῦ Βαγδά ἔξουσιάζων καὶ
 τῆς Ἀντιοχείας ἀντιποιοῦμενος, ἐπεὶ τὸν Ἀμὴρ Σολυμᾶν ἀφρη-
 νιάζοντα ἔβλεπε καὶ τὴν τῆς Ἀντιοχείας ἀρχὴν ἑαυτῷ ἤδη
 περιποιοῦμενον, σὺν ὄλαις δυνάμεσιν ἐν μεταίχμιῳ τοῦ Χάλεπ
 5 καὶ τῆς Ἀντιοχείας καταλαμβάνει. συνητηκότος δὲ αὐτῷ
 τοῦ Ἀμὴρ Σολυμᾶ, πόλεμος εὐθύς ἀναρρογγυται μέγας, καὶ D
 ἀγχεμάχου τῆς μάχης γεγονυίας, νῶτα οἱ τοῦ Σολυμᾶ ὑπο-
 σχόντες προτροπάδην ἔφρευγον. πολλὰ δὲ τούτους θαρσύνων
 ὁ Σολυμᾶς, ἐπεὶ τῆς φυγῆς ἀποσχέσθαι οὐκ ἔπειθεν, ὑπὲρ
 10 κεφαλῆς τὸν κίνδυνον ἐφιστάμενον ὄρων, παρεκκλίνας ἐν ἀκιν-
 δύνῳ τάχα ἐδόκει καθεστάναι, καὶ κατὰ γῆς τὴν ἀσπίδα τε-
 θεικῶς, ἐπ' αὐτῇ προσουδίσας ἐκάθητο. ἀλλ' οὐ διέλαθε
 τοὺς ὁμοφύλους. προσεληλυθότες γὰρ αὐτῷ τινὲς τῶν σατρα-
 πῶν ἔλεγον τὸν θεῖον αὐτοῦ Τουτούσην μεταπέμπεσθαι αὐτόν.
 15 ὁ δὲ ἀνένευεν ὑφορώμενος τὸν ἐξ αὐτοῦ κίνδυνον. ἐγκειμέ- P. 170
 νων δὲ τῶν σατραπῶν, ἐπεὶ οὐ πρὸς ἰσχύος αὐτῷ ἀντικαθί-
 στιασθαι ἦν, οἷα μόνῳ ὄντι, τοῦ κουλεοῦ τὸ ξίφος σπασάμε-
 νος, κατὰ τῶν ἰδίων ὡσεὶ σπλάγγων διαμπερὲς τὸ ξίφος ἐλά-
 σας, καὶ κακὸς κακῶς ἀπώλετο. παραχρῆμα γοῦν οἱ σωθέν-
 20 τες τῶν τοῦ Ἀμὴρ Σολυμᾶ δυνάμεων προσχωροῦσι τῷ Του-
 τούση. ὁ δὲ μέγας σουλτᾶν ταῦτα μεμαθηκῶς καὶ δεδιῶς
 τὸν Τουτούσην ἰσχυροποιούμενον ἤδη, ἀπέστειλε πρὸς τὸν

6. πόλεμος — Σολυμᾶ om. CG.
 νόν add. PG ἀνέπειθον, om. C.

14. ἔλεγον om. G. post αὐ-
 17. κουλεοῦ FC, κολεοῦ PG.

didicerat. sed Tutuses, magni sultani frater, qui Hierosolymis et Me-
 sopotamiae toti et Chalepo atque adeo ad Bagdam usque imperita-
 bat et Antiochia potiri expetebat, ubi Amerem Solymam defecisse et
 Antiochiae imperium sibi iam comparasse cerneret, copiis omnibus
 profectus, Chalepum inter atque Antiochiam consedit. occurrente
 Amere Solyma, proelium statim exortum est magnum: in quo post-
 quam ad manus ventum est, Solymae copiae terga dantes effuse fu-
 giebant. magnopere cohortatus Solymas, cum e fuga revocare eos non
 posset, quantum sibi periculum impenderet, perspicuens, declinavit
 et ubi in tuto constitisse sibi visus est, clipeo humi apposito, sub-
 sedit. neque tamen latuit populares. accedentes enim ad eum satra-
 pae nonnulli, a patruo ipsius Tutuse se missos dicebant, qui eum
 accirent; at ille renuit, periculum ex eo metuens. instantibus autem
 satrapis, ubi vi resistere non poterat, quippe qui solus esset, edu-
 ctum e vagina gladium in sua intravit viscera, transfossoque corpore
 malus male periit. statim igitur quae reliquae erant Ameris Solymae
 copiae, ad Tutusem transeunt. his magnus sultanus auditis, cum Tu-
 tusem potentio rem iam factum metueret, Sianso ad imperatorem mis-

αὐτοκράτορα τὸν Σιαοὺς, μηνύσας αὐτῷ περὶ κήδους καὶ ὑπο-
 σχόμενος, ἔὰν τοῦτο γένηται, ἀναστεῖλαι μὲν τοὺς Τούρκους
 τῶν τῆς παραλίας μερῶν καὶ παραδοῦναί οἱ τὰ κάστρα καὶ
 ὀλοφύχως βοηθεῖν. τοῦτον θεασάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ τὰς
 Βιοῦ σουλτᾶν γραφὰς ὑπαναγνούς, περὶ μὲν τοῦ κήδους οὐδένα 5
 λόγον ἐπεποίητο, τὸν δὲ Σιαοὺς νουνεχῆ ἄνδρα θεασάμενος,
 ἐπνυθάνετο, πόθεν τε ὥρμηται καὶ τίνες οἱ τούτου γονεῖς.
 V. 136 τοῦ δὲ μητρόθεν μὲν ἐξ Ἰβήρων εἶναι λέγοντος, τὸν δὲ τούτου
 πατέρα Τούρκον ἀνομολογοῦντος, πολλὴν ὁ αὐτοκράτωρ πρα- 10
 γματεῖαν ἐπεποίητο, ὥστε τοῦ θείου βαπτίσματος τοῦτον τυ-
 χεῖν. συνέθετο πρὸς τοῦτο ὁ Σιαοὺς καὶ πίστεις ἐδεδώκει
 τῷ αὐτοκράτορι, ὥστε μὴ παλινοστῆσαι, τοῦ θείου φωτίσμα-
 τος τυχών. καὶ ἐπεὶ ἐντεταλμένον ἦν αὐτῷ δι' ἐγγράφου
 προστάξεως σουλτανικῆς, ἴν' εἴπερ ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸ τελέ-
 Cσαι τὸ μετ' αὐτοῦ κήδος προθυμηθεῖη, ἅπαντας τοὺς τῆς πα- 15
 ραλίας πόλεις κατασχόντας σατράπας ἀπελάσαι ἐκεῖθεν, τὸ
 περὶ τούτων διαλαμβάνον σουλτανικὸν γράμμα ὑποδεικνύς
 αὐτοῖς, ταύτη τῇ γραφῇ συγχρήσασθαι ὁ βασιλεὺς τῷ Σι-
 αοὺς ὑπέθετο, καὶ ἐὰν τούτους ἐκεῖθεν ἀπελάσειε, τὰς σουλ-
 τανικὰς ὑποδεικνύων γραφὰς, αὐθις πρὸς τὴν βασιλεύουσαν 20
 ἐπαναστρέψαι. ὁ δὲ μάλα προθύμως τὴν Σινώπην πρότερον
 καταλαβὼν καὶ τὰς σουλτανικὰς ἐπιστολὰς ὑποδείξας τῷ Χα-

1. Σιαοὺς F et in margine P, Οὐσίαν PG hic et infra, Οὐσιᾶς C.
 4. τοῦτο G. 11. ἐδεδόκει P. 12. φωτίσματος F, βαπτί-
 σματος PG. 16. κατασχόντας F, παρασχόντας PG.

so, affinitatem eius ambit, pollicens, si voti compos fieret, abducturum se Turcas ex cunctis orae maritimae regionibus et castella ibi sita traditurum omnique studio auxiliaturum esse. quem ubi conspexit imperator et sultani litteras legit, affinitatis quidem nullam habuit rationem; ceterum Siausum, prudentia eius perspecta, interrogavit, cuius esset et quibus parentibus ortus. eo respondente, matrem sibi ex Iberis fuisse, patrem tamen Turcam, imperator omnem curam adhibuit, ut sacro is baptismo se initiandum praeberet. annuit Siaus fidemque imperatori dedit, se domum non rediturum, ubi divini particeps baptismatis factus foret; cumque ipsi mandatam esset scriptis a sultano litteris, ut si imperator ad affinitatem iungendam paratus esset, omnes qui urbes maritimas tenerent satrapas inde pelleret, exhibitis sultani litteris, quibus id praescriptum esset, imperator persuasit Siaus, isto diplomate uteretur et, expulsis hoc modo satrapis, in urbem rediret. itaque libentissime Sinopem primum profectus, Charaticem, sultani litteris ostensis, inde eiecit, ne uno qui-

ρατικῆ, ἐκεῖθεν αὐτὸν ἀπήλασεν, μηδ' ἄχρῃς ἐνὸς ὄβολου τῶν βασιλικῶν ὑποκρατήσαντα χρημάτων. γίνεται δέ τι τοιοῦτον. ἐν τῷ τῆς Σινώπης ἐξέρχεσθαι αὐτὸν κατεάξας τὸ ἐπ' ὀνόματι τῆς ὑπεραμώμου δεσποίνης ἡμῶν θεοτόκου τέμενος, D
 5 δαίμονί τινι καθάπερ ἀλάστορι ἐκ θείας προνοίας παραδοθεῖς, ἔκειτο ἀφρίζων· καὶ οὕτως ἐκεῖθεν δαίμονιων ἐξεληλύθει. καὶ τὴν μέντοι κυρίαν τῆς Σινώπης ὁ Σιαοὺς Κωνσταντίνῳ τῷ Δαλασσηνῷ ἀνέθετο, ἐπ' αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ἀποσταλέντι, καὶ οὕτω τὰς ἄλλας πόλεις περιῶν καὶ
 10 τὰς σουλτανικὰς τοῖς σατράπαις ὑποδεικνύων γραφάς, ἐκεῖθεν ἐξήλανε, παραδιδὺς πρὸς τοὺς τοῦ αὐτοκράτορος σατράπας. ταῦτα οὖν ὁ Σιαοὺς διαπραξάμενος, ὑποστρέφει πρὸς αὐτόν, κἀντεῦθεν τοῦ θείου βαπτίσματος τετυχηκῶς P. 171
 καὶ πολλῶν δωρεῶν ἐπαπολαύσας δούξ' Ἀγχιάλου προχει-
 15 ρίζεται.

10. Τῆς σφαγῆς δὲ τοῦ Ἀμῆρ Σολυμᾶ κατὰ τὴν Ἀσίαν ἅπασαν διαδραμούσης, ὅποσοι τῶν σατραπῶν πόλεις καὶ πολίχνια ἔτυχον φυλάσσοντες, ἕκαστος ὑπερ ἔτυχε φυλάσσων κάστρον κατέσχε καὶ ἰδιοποιήσατο. καὶ γὰρ ὀπηνίκα πρὸς
 20 τὸν Ἀπελχασῆμ τὴν Νίκαιαν παρεδίδου φρουρεῖν ἐν τῷ πρὸς τὴν Ἀντιόχειαν αὐτὸν ἀπιέναι, διαφόροις σατράπαις τὰ τε κατὰ τὴν παραλίαν καὶ τὴν Καππαδοκίαν καὶ τὴν ἅπασαν Ἀσίαν, ὡς εἴρηται, ἀνέθετο, ὥστε ἕκαστον τὸ ἴδιον λάχος

1. ὄβολου add. C.
 αὐτῷ C, αὐτὸ PG.
 C, ὑποστρέφη PG.

2. lege ἐπικρατήσαντα.
 11. τοὺς τοῦ om. G.

8. Δαμασσηνῷ G.
 12. ὑποστρέφει

dem obolo ex regia pecunia potitum. accidit enim tale quippiam. Sinope egrediens, cum immaculatae dominae nostrae deiparae templum violasset, daemone velut ultori per divinam providentiam traditus, iacebat spumam agens; atque ita furore agitated, urbe exiit. praefecturam autem Sinopes Constantino Dalasseno Siaus tradidit, qui ab imperatore ad id ipsum missus erat. dein reliquas urbes circuiens, sultani scripto satrapis monstrato, eos eiecit imperatorisque satrapis urbes commisit. haec postquam Siaus perfecit, ad imperatorem reversus, sacrum baptismum accepit, multisque muneribus ornatus, etiam Anchiali dux creatus est.

10. Caede Ameris Solymae per totam Asiam vulgata, quicumque satraparum urbibus et oppidis praefecti erant, suam quisque arcem detinebant sibi que vindicabant. etenim cum Apelchasemo, Antiochiam profecturus, Nicaeae custodiam committeret, compluribus satrapis oram maritimam et Cappadociam omnemque Asiam, ut narravimus, tradidit, ut quem quisque locum sortitus esset, eum tueretur, quoad ipse inde rediret. Apelchasem, archisatrapa tum temporis Nicaeae,

Β φρουρεῖν, τὴν αὐτοῦ ἐκεῖθεν ἐπανέλευσιν ἀπεκδεχόμενον. δ
 δὲ Ἀπελχασήμ ἀρχισατραπῆς τῷ τότε τῆς Νικαίας ὄν, ταύ-
 την κατασχών, ἐν ἧ καὶ τὸ σουλτανικίον ἦν, καὶ τῷ ἰδίῳ
 ἀδελφῷ Πουλχάσῃ τῶν κατὰ τὴν Καππαδοκίαν παραχωρή-
 σας, ἐν ἀμεριμνίᾳ τε ἦν, τὴν τοῦ σουλτανικίου ἀξίαν περι-5
 ζώσασθαι οἰόμενος καὶ ἤδη ἐν χερσὶ νομίζων κατέχειν, (δει-
 νὸς γὰρ ἦν ὁ ἀνὴρ καὶ φιλοκίνδυνος,) καὶ ἀρκεῖσθαι τοῖς
 ἐνοῦσιν οὐκ ἤθελεν, ἀλλὰ προνομεῖς ἀποστέλλων, τὴν Βιθυ-
 νῶν ἐληΐζετο ἅπασαν καὶ μέχρις αὐτῆς Προποντίδος. τῇ γοῦν
 προτέρᾳ μεθόδῳ χρησάμενος ὁ αὐτοκράτωρ, τοὺς μὲν προνο-10
 μεῖς ἀνέστελλε, τὸν δὲ Ἀπελχασήμ πρὸς εἰρημικὰς σπονδὰς
 C συνήλαυνε. βυσσοδομεύοντα δὲ τοῦτον διαγινώσκων αἰεὶ κατ'
 αὐτοῦ καὶ τὰς σπονδὰς ἀναβαλλόμενον, δεῖν ἐλογίσατο κατ'
 αὐτοῦ ἀξιώμαχον ἐκπέμψαι παράταξιν. τὸν Τατίκιον δέ, περι
 V. 137 οὔ ἐν πολλοῖς ὁ λόγος ἐμέμνητο, μετὰ δυνάμειος ἀποχρώσεως 15
 πέπομφε κατὰ τῆς Νικαίας, ἐντειλάμενος αὐτῷ μετὰ ρουνε-
 χείας τοῖς ἐχθροῖς ἀντικαταστήναι, εἴ γε τέως ἐντυχεῖν ἔξω-
 θέν τισι γένοιτο. ἀπελθόντος δὲ τοῦ Τατικίου καὶ ἀγχοῦ τῶν
 τειχῶν σχῆμα παρατάξεως διατυπώσαντος διὰ τὸ μηδένα τῶν
 Τούρκων τμηκαῦτα παρεῖναι, ἀναπετάσαντες οἱ Τούρκοι εἰς 20
 D διακοσίους ποσοῦμενοι ἀθρόως κατ' αὐτοῦ ἐξιππάσαντο. οἱ
 δὲ Κελτοὶ (ἦσαν γὰρ ἱκανοὶ) τούτους θεασάμενοι, κατὰ πρόσ-

2. ταύτην om. G. 5. τε: τέως C. ἔξουσίαν C. 8. ἀλλὰ
 προνομεῖς C, ἀλλ' εἰς προνομίαις PG. Βιθυνίαν G. 14.
 παράταξιν: στρατεύματα P in margine. 17. εἶγε τέως ἔξωθέν
 τισι ἐντύχοιεν C et in margine P. 20. post ἀναπετάσαντες
 exidisse videtur τὰς πύλας.

cum hanc urbem obtineret, ubi etiam sultanicum erat, et fratri suo Pulchrasae Cappadociam concessisset, securus erat, sultanicii dignitatem assecuturum se sperans atque in manibus iam tenere ratus: alacer enim erat atque ad pericula promptus: neque se finibus rerum suarum continebat, sed missis, qui praedam agerent, Bithyniam universam depopulabatur usque ad ipsam Propontidem. iisdem igitur, quam antea, artibus imperator usus, et praedatores repressit, et Apelchasemum ad pacem ineundam adegit. sed cum clandestina adversus se consilia eum semper agitare intelligeret et foedus procrastinare, validum contra eum exercitum mittendum censuit. itaque Taticium, cuius saepe narratio mentionem fecit, cum copiarum vi idonea Nicaeam misit praecepitque, ut caute atque prudenter hostes aggrediretur, si quando contingeret, ut extra urbem aliquibus occurreret. Taticius, cum eo advenisset et aciem muris, nemine Turcarum tum obstante, admovisset, Turcae, numero ad ducentos, portis erumpunt et agmine in eum invehuntur. quos conspicati Galli,

ωπον σφοδρᾷ τῇ ὄνυμῃ δόρατα μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι κατ'
 αὐτῶν ἵενται, καὶ ἱκανοὺς τρώσαντες εἴσω τοῦ κάστρου τοὺς
 λοιποὺς συνήλασαν. ὁ δὲ γε Τατίκιος ἴστατο αὐθις ἐπὶ ταύ-
 τοῦ σχήματος τῆς παρατάξεως μέχρις ἡλίου δυσμῶν. ἐπεὶ
 5 δὲ μηδεὶς ἔξω πυλῶν τῶν Τούρκων ἐωρᾶτο, ἀναποδίσας κατὰ
 τὴν Βασιλείαν τὸν χάρακα ἐπήξατο, δύο πρὸς τοῖς δέκα στα-
 δίους τῆς Νικαίας ἀπέχουσαν. νυκτὸς δὲ τις προσεληλυθὼς
 αὐτῷ ἀγρότης τὸν Προσοῦχ διενίστατο μετὰ πεντήκοντα χι-
 λιάδων ἐπικαταλαμβάνειν παρὰ τοῦ νεωστὶ γεγονότος σουλ- P. 172
 10 τᾶν τοῦ Παργιαροῦχ ἀποσταλέντα. ταῦτα ὁ Τατίκιος καὶ
 δι' ἑτέρων βεβαιωθείς, ἐπεὶ πρὸς τοσαῦτα πλήθη δυνάμεις
 τὰς ἀντικαθισταμένας οὐκ εἶχεν, ἀναλύων τὰ δόξαντα πρότε-
 ρον, ἀγαπητὸν ἐλογίζετο, εἰ τὸ ὀπλιτικὸν ἅπαν σῶον διατη-
 ρήσειεν, καὶ μὴ πολλοστὸς πρὸς ὑπερπληθεῖς καὶ ἰσχυρωτέ-
 15 ρους μαχόμενος τὸ πᾶν ἀπολέσειεν. ἔνθεν τοι καὶ τὴν βασι-
 λεύουσαν κατὰ νοῦν εἶχε καὶ πρὸς ταύτην ἐώρα, διὰ τῆς Νι-
 κομήδους βουλόμενος ἐπαναστρέψαι. ὁ δὲ Ἀπελχασῆμ ἄνω-
 θεν τοῦ τείχους θεασάμενος αὐτὸν πρὸς τὴν Κωνσταντινού-
 πολιν ἀπονενευκότα καὶ ἤδη καὶ πορευόμενον, ἐξεληλυθὼς
 20 παρείπετο, ἵνα ἐπὶ ἐν ἐπικαίρῳ τόπῳ τοῦτον στρατοπεδεύ- B
 σαντα θεάσῃται, προσβαλῆ. καταλαμβάνοντα δὲ τοῦτον τὴν
 Πρένετον ἐφθακῶς, ξυμμίγνυσί τε αὐτῷ καὶ ἐκθύμως τὴν

3. γε om. G. 10. Παργιαροῦχ C et in margine P, Παργια-
 ροῦχ PG. 12. τὰς add. C. 13. ὀπλιτικὸν G. 14. ἰσχυ-
 ρότερα G, ἰσχυρώτερα C. lege ἰσχυροτέρους. 16. ante διὰ add.
 G καὶ. 19. καὶ alterum om. G.

(erant enim sat multi,) recta in eos vehementi impetu, longis armati
 hastis, feruntur, multisque vulneratis, reliquos in arcem repellunt.
 quo facto, Taticius eodem rursus ordine stetit usque ad solis occa-
 sum; cumque nemo Turcarum extra portas conspiceretur, regressus
 ad Basileam castra posuit, quae duodecim stadia ab Nicaea abest.
 nocte autem rusticus eum adiit, qui Prosuchum cum quinquaginta
 millium exercitu appropinquare affirmavit, ab eo qui nuper factus
 esset sultano Pargiarucho missum. de quibus cum Taticius etiam ab
 aliis certior factus esset, quoniam tantae hominum multitudini copias
 suas impares erant, abiecto priori consilio, satius existimavit, exer-
 citum totum incolumem servare, nec copiis multesimis adversus longe
 plures validioresque pugnantes, summam rei perdere. itaque ad
 urbem regiam animo converso, per Nicomediam revertere statuit. sed
 Apelchase cum de muro eum Cpolim versus iter iam ingredientem
 cerneret, eductis copiis secutus est, ut si suo eum loco castra
 metatum conspiceret, aggredieretur. Preneti assequitur Taticium, pu-

μάχην ἀναρρήγνυσιν. ὁ δὲ Τατίκιος θάπτον τὰς δυνάμεις εἰς πολέμου τύπον καταστησάμενος, τοῖς Κελτιοῖς τὴν πρώτην κατὰ τῶν βαρβάρων ἵππασίαν καὶ τὴν τοῦ πολέμου συμβολὴν ἐπέτρεψεν. οἱ δὲ δόρατα μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, χαλάσαντες ὄλας ἠγίας, ὡς πῦρ κατὰ βαρβάρων ἵενται, καὶ διακό-5 ψαντες τὰς φάλαγγας τρέπουσι κατὰ κράτος. καὶ οὕτω πρὸς τὴν βασιλεύουσαν διὰ τῆς Βιθυνῶν ὁ Τατίκιος ἐπανέρχεται. ὁ μέντοι Ἀπελχασὴμ οὐδαμῶς ἤρεμειν ἤθελεν. ἐπιθυμητικῶς γὰρ εἶχε τὰ σκῆπτρα τῆς Ῥωμαίων ἀναδήσασθαι ἀρχῆς· εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ἀλλὰ γε τῶν περὶ τὴν θάλατταν πάντων καὶ 10 αὐτῶν δὴ τῶν νήσων τὴν ἐξουσίαν ἐσχηκέναι. τοιαῦτα οὖν λογιζόμενος, πρότερον μὲν ληστρικὰς νῆας κατασκευάζειν διεννοεῖτο, τὴν Κίον καταλαβὼν· πόλις δὲ αὕτη Βιθυνῶν παρὰ θάλατταν διακειμένη· καὶ προσέβαινεν, ὡς ᾤετο, κατὰ σκοπὸν αὐτῆ, ἀπαρτιζομένων τῶν νηῶν. οὐδὲ τοῦτο τὸν αὐτοκράτο- 15 ρα διέλαθεν. καὶ παραχορῆμα τὰς περατυχοῦσας διήρεις τε D καὶ τριήρεις καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ναυτικῶν ἐξοπλίσας, Μανουὴλ τὸν Βουτουμίτην δοῦκα προβαλλόμενος, κατὰ τοῦ Ἀπελχασὴμ ἀπέστειλεν, ἐπισκήψας σπεῦσαι τὰς ἡμιτελεῖς τοῦ Ἀπελχασὴμ νῆας ἐμπροῆσαι, ἐν ὁποίᾳ καταστήσει ταύτας εὐρήσει. ἀλλὰ καὶ 20 τὸν Τατίκιον μετὰ ἀποχρώσεως δυνάμεως ἠπειρόθεν κατ' αὐ-

V. 138 τοῦ ἐκπέμπει. ἀμφοτέρων οὖν τῆς πόλεως ἐξεληλυθότων, ἐπεὶ τὸν Βουτουμίτην ὁ Ἀπελχασὴμ διαπόντιον μετὰ σφοδρᾶς τῆς

7. τῆς C, τῶν PG.

11. ἐσχηκέναι τὴν ἐξουσίαν G.

14.

lege τὰ κατὰ σκοπὸν ut supra 270, 4.

23. Βουτουμίτην P,

alterum CG.

gnamque fortiter committit. at Taticius, exercitu celeriter in aciem constituto, Gallos primum in barbaros impetum atque impressionem facere iussit; qui hastis correptis longis, effusissimis habenis, velut ignis barbaros invadunt et, disiecta eorum acie, in fugam effusam vertunt. sicque in urbem regiam per Bithyniam Taticius reversus est. verum Apelchasem quiescere omnino noluit. appetebat enim imperii Romani sceptrum, sin minus, totam certe oram maritimam ipsasque adeo insulas. talia igitur affectans, primum piraticas naves exstruere decrevit, occupata Cio, quae urbs Bithynorum est maritima; consiliumque bene ipsi procedere videbatur, cum naves iam exstruerentur. neque id imperatorem latebat; qui armatis statim, quas ad manum habuit biremes et triremes ceteraque navigia, Manuelem Butumitem classis praepositum contra Apelchasem misit mandavitque, ut festinaret semiperfectas Apelchasemi naves incendere, quocumque in statu eas reperiret. etiam Taticium terra cum copiarum vi satis magna adversus eum misit. utroque urbe egresso, ubi Butumitem mari magna celeritate iam adventantem Apelchasem conspexit hostesque

ἤδη καταλαμβάνοντα ἐθεάσατο, ἐμεμαθήκει δὲ καὶ τῶν
 ἐξ ἠπείρου ἐπικαταλαμβάνόντων, καὶ τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἔτυχε,
 μὴ συμβαλλόμενον αὐτῷ λογίζεται διὰ τὸ τραχὺ καὶ στενὸν P. 173
 καὶ τοῖς τοξόταις πάντη ἀκατάλληλον, ὥς μὴ ἀποχρῶντα
 5 τούτοις πρὸς τὰς κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἵππασίας, ἀπάρας ἐκεῖ-
 θεν εἰς ἐπικαίρον τόπον ἐβουλεύσατο τὰς δυνάμεις καταθεῖ-
 ναι. καταλαμβάνει τοῖνυν τόπον, παρὰ μὲν τῶν Ἀλυκᾶς ὀνο-
 μαζόμενον, παρὰ δὲ τῶν Κυπαρίσσιον. ἐφθακῶς δὲ ὁ Βου-
 τουμίτης διαπόντιος, θᾶπτον ἢ λόγος τὰς τοῦ Ἀπελχασῆμ
 10 νῆας ἐνέπρησεν. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν ἐξ ἠπείρου ἐληλυθὼς καὶ
 ὁ Τατίκιος, ἐν ἐπικαίροις τὸ στράτευμα κατέθετο τόποις καὶ
 ἀπὸ πρωΐας μέχρι ἑσπέρας οὐκ ἐνεδίδου πῆ μὲν ἀκροβολιζό-
 μενος, πῆ δὲ μάχας συνάπτων μετὰ τοῦ Ἀπελχασῆμ ἐπὶ B
 ὄλαις πεντεκαίδεκα ἡμέραις. τοῦ δὲ Ἀπελχασῆμ μὴδ' ὄλως
 15 ἐνδιδόντος, ἀλλ' ἰσχυρῶς ἀντικαθισταμένου, ἐκκακήσαντες
 οἱ Λατῖνοι, κἂν μὴ τὴν ἐκ τοῦ τόπου εἶχον βοήθειαν, ὄχλουν
 ὅμως τὸν Τατίκιον, ἵν' οὗτοι καὶ μόνοι τὴν μετὰ τῶν Τουρ-
 κων ἀναδέξωνται μάχην. ὁ δέ, κἂν μὴ κατὰ γνώμην τὸ
 πρᾶγμα ἐδόκει αὐτῷ, ἀλλὰ καθ' ἐκάστην ὁρῶν δυνάμεις
 20 Τουρκικὰς προσχωρούσας τῷ Ἀπελχασῆμ, ὑπεῖξε τῇ βουλῇ
 τῶν Λατίνων. καὶ περὶ ἀνατολὰς ἡλίου τὰς φάλαγγας κατα-
 στήσας, τὸν μετὰ τοῦ Ἀπελχασῆμ συνῆψε πόλεμον. πολλοὶ

2. καταλαμβάνοντων PG. 3. λογίζοιτο C. 7. τοῖνυν : τοῦ-
 τον G. 10. τῇ FP, τὴν CG. μετ' CG, κατ' P. 13.
 μετὰ FC, κατὰ PG. ἐπὶ G, ἐπ' P. 20. προσχωρούσας τῷ
 Ἀπελχασῆμ Τουρκικὰς G. 22. μετὰ CG, κατὰ P. συνῆψε F,
 ἀγῆψε PG.

etiam terra appropinquare compèrit, cum locum, in quo erat, ini-
 quum duceret, quod is asper, angustus sagittariisque nequaquam com-
 modus ad arcendum Romanorum equitatum esset: castris motis, co-
 pias loco idoneo collocare statuit. itaque locum petiit, ab aliis Haly-
 cas, ab aliis Cyparissium dictum. at Butumites mari advectus, celè-
 rius quam dici potest naves Apelchasemi combussit; postridie terra
 etiam Taticius advenit, et exercitu idoneo loco disposito, a primâ
 luce ad vesperam non intermisit modo velitari, modo cominus cum
 Apelchasemo pugnam conserere, pèr totos quindecim dies. Apelcha-
 semo autem nequaquam cedente, sed fortiter resistente, Latini mo-
 rae pertaesi, quamvis loci opportunitate parum adiuventur, tamen
 vel solis sibi ut cum Turcis congregi liceret, instabant. quae res etsi
 Taticio non satis probanda videbatur, tamen quoniam quotidie co-
 pias Turcicas Apelchasemo accedere videbat, Latinis obsecutus, acie
 sub ortum solis instructa, pugnam cum Apelchasemo capessivit. multi

C μὲν τῶν Τούρκων τρηκαῦτα κτείνονται, πλείστοι δὲ καὶ ἀλί-
 σκονται, οἱ δὲ πλείους τὰ νῶτα διδόασι, μηδὲ τῶν οἰκείων
 σκευῶν φροντίδα ποιησάμενοι. καὶ αὐτὸς ὁ Ἀπελχασήμ κα-
 τευθὺ Νικαίας ἐλάσας μόλις διασώζεται. λείαν οὖν πολλήν
 ἐντεῦθεν ἀναλαβόμενοι οἱ ὑπὸ τὸν Τατίκιον, πρὸς τὴν οἰκείαν 5
 παλινστοῦσι παρεμβολήν. ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ,
 ὁποῖος ἐκεῖνος δεινὸς θηρᾶσαι ψυχὴν ἀνθρώπου καὶ λιθίνην
 μαλάξαι φύσιν, γραφὴν τρηκαῦτα ἐκτίθεται πρὸς τὸν Ἀπελ-
 χασήμ, συμβουλεύων ἀποσχέσθαι μὲν τῶν τοιούτων κενῶν
 ἐπιχειρημάτων καὶ μὴ εἰς ἄερα παίειν, ἀλλὰ προσεληλυθέναι 10
 D τε αὐτῷ καὶ πολλῶν καμάτων ἑαυτὸν ἀπαλλάξαι, δωρημά-
 των τε δαψιλῶν ἐπαπολαῦσαι καὶ τιμῆς. ὁ δὲ Ἀπελχασήμ,
 ἐπεὶ καὶ τὸν Προσοῦχ ἐμάνθανε πολιορκοῦντα τὰ κατεχόμενα
 ὑπὸ τινων σατραπῶν κάστρα, ἤδη δὲ καὶ τῇ Νικαίᾳ προσπε-
 λάζειν ἐφ' ᾧ πολιορκῆσαι ταύτην, τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν, 15
 ὁ φασι, ποιησάμενος, ἅμα δὲ καὶ τῆς τοῦ βασιλέως γνώμης
 καταστοχασάμενος καὶ τεθαρρηκῶς, τὴν μετ' αὐτοῦ εἰρήνην
 ἀσπάζεται. τῶν δὲ ἀναμεταξὺ εἰρηλικῶν σπονδῶν τελεσθει-
 P. 174 σῶν, μελετήσας καὶ ἕτερόν τι συνοῖσον ὁ αὐτοκράτωρ, ἐπεὶ
 οὐκ ἐνῆν ἄλλως ἀνυσθῆναι τὸ σκοπούμενον, μετακαλεῖται τοῦ- 20
 τον εἰς τὴν βασιλεύουσαν, ἐφ' ᾧ καὶ χρήματα λαβεῖν καὶ
 τρυφῆς ἄλις ἐπαπολαῦσαι καὶ οὕτως οἴκαδε ἐπαναστρέψαι.

1. πλείστοι: lege πολλοί.

2. μηδὲ: μετὰ G.

4. μόλις G.

7. δεινὸς add. CG et in margine P. 10. ἐς G. 16. καὶ om.

G. 18. ἀσπᾶσθαι G. 19. post ἐπεὶ add. PG καὶ, om. C.

22. ἄλις τρυφῆς G.

tunc caesi Turcarum, multi capti, plurimi terga verterunt, nulla ne
 vasorum quidem supellectilisque cura habita; ipse Apelchajem Ni-
 caeam recta contendens, vix evasit. Taticii autem milites, multa
 potiti praeda, in castra redeunt. his imperator auditis, pro ea qua
 pollebat peritia hominum quantumvis pervicacium animos flectendi,
 litteras ad Apelchajem dedit, quibus suasit, ut inanibus istis conati-
 bus desisteret, neve aerem diutius verberaret, sed ad se potius veniret,
 ut et multis supersederet laboribus, et larga munera honoresque adi-
 pisceretur. Apelchajem cum etiam Prosuchum didicisset arces a sa-
 trapas quibusdam occupatas obsidere, iamque obsessum adventare
 Nicaeam, necessitate, ut aiunt, in virtutem versa, quoniam idem
 mentem imperatoris perspiceret, animo fidenti pacem amplectitur.
 confecta inter utrumque pace, imperator etiam alterum commodum
 spectans, cum aliter perfici non possent, quae intenderat, in urbem
 regiam eum invitat, ut et dona acciperet et iucunditati se daret,
 sicque domum reverteretur. obsequitur Apelchajem, et Cpolin pro-

πείθεται ὁ Ἀπελχασήμ. καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν βασιλεύουσαν,
 παντοίας ἀξιοῦται φιλοφροσύνης. ὡς δὲ τὴν Νικομήδους
 (πόλις δὲ αὕτη μητρόπολις Βιθυνίας) κατεῖχον οἱ τῆς Νικαίας
 ἐξάρχοντες Τούρκοι, ἐκεῖθεν ὁ βασιλεὺς ἐλάσαι τούτους βου-
 5 λόμενος, ἕτερον παρὰ θάλατταν οἰκοδομῆσαι πολίχμιον δεῖν
 ἔκριεν, ἐν ὧσιν τὰ τῆς ἀγάπης ἤδραστο. τοιγαροῦν ἐν φορ- V. 139
 ταγωγοῖς ναυσὶν ἅπαντα τὰ πρὸς χρῆσιν χρειώδη σὺν αὐτοῖς
 οἰκοδόμοις ἐμβαλὼν ἐξαπέστειλε, τὴν τούτου οἰκοδομὴν Εὐ- B
 σταθίῳ τῷ τοῦ στόλου δρουγγαρίῳ ἀναθέμενος καὶ τὸ ἀπόρ-
 10 ρητον ἐκκαλύψας, ἐπισκήψας, εἴ τινες τῶν Τούρκων διέρ-
 χονται, παντοίως φιλοφρονεῖσθαι καὶ εἰς κόρον δίδοντα ἐπι-
 λαύειν τῶν δωρεῶν, προστιθέναι δὲ τὸ μετ' εἰδήσεως τοῦ
 Ἀπελχασήμ τοῦτο οἰκοδομεῖν, εἴτα ἅπαν πλοῖον ἀπεῖρξαι
 τῶν τῆς Βιθυνίας παραλίῳν μερῶν, ὡς μὴ δῆλον αὐτῷ γενέ-
 15 σθαι τὸ γινόμενον. τῷ δὲ Ἀπελχασήμ καθ' ἐκάστην χρή-
 ματα δίδους, οὐκ ἐνεδίδου εἰς βαλανεῖά τε προτρεπόμενος
 καὶ ἱππηλασίας καὶ κυνηγέσια, πρὸς δὲ καὶ τὰς κατὰ τὰς
 λεωφόρους ἰσταμένας στήλας ἀναθεωρεῖν· ἀλλὰ καὶ ἱππικὸν C
 ἀγῶνα δι' αὐτὸν ἐνστήσασθαι τοῖς διφρηλάταις ἐκέλευσε κατὰ
 20 τὸ πάλαι τῷ μεγάλῳ Κωνσταντίνῳ οἰκοδομηθὲν θέατρον, καὶ
 καθ' ἐκάστην ἐν τούτῳ παραγίνεσθαι καὶ τὰς τῶν ἵππων δο-

6. an δέδραστο?

10. ἐκκαλύψας C, ἐγκαλύψας PG.

11.

ἐς P, εἰς G cum Tyrtaeo 2, 10, unde locutionem sumsit.

δι-

δόντια Diesterwegius, διδόντιας PG. ἐπαπολαύειν C, ἀπολαύ-

ειν G. lege ἐπελαύειν.

12. δωρεῶν: χρειωδῶν C et in mar-

gine P. 13. οἰκοδομῆσαι G.

fectus, benignissime habitus est. cum autem Nicomediam (urbs ea
 primaria est Bithyniae,) Turcae, qui Nicaeae imperitabant, tenerent,
 inde pellere eos imperator in animo habens, alteram ad mare arcem
 exstruendam interea censuit, dum solennia, quibus illum colebat,
 celebrarentur. itaque rebus omnibus ad usum necessariis una cum
 ipsis structoribus in naves onerarias impositis dimisit eas, postquam
 Eustathio, classis drungario, cui aedificandi curam commiserat con-
 siliūque communicaverat, praecepit, ut si forte Turcae praeteri-
 rent, omni eos humanitate prosequeretur et donis ad satietatem im-
 pleret, praeterea significaret, haud inscio Apelchasemo arcem exstrui,
 denique omne navigium Bithyniae ora arceret, ne quae fierent iste re-
 sciret. interim Apelchasemum non destitit quotidianis demereri mu-
 neribus, ad balnea, ad ludos equestres, ad venationes invitare, prae-
 terea ad lustrandas columnas in plateis positas adhortari. quin etiam
 certamen equestre eius gratia aurigas apparare iussit in theatro, quod
 magnus olim struxit Constantinus, atque ut eo quotidie iret equos-

κιμασίας ὄραν ἠρέθιζεν, ἰν' ἐντεῦθεν τριβομένου τοῦ καιροῦ, ἐκεχειρία τοῖς οἰκοδόμοις δίδοται. ὡς δὲ τὸ πολίχνιον ἤδη τετέλεσται καὶ πέρασ τὸ σκοπούμενον ἔσχηκε, πλείοσι δωρεαῖς τοῦτον ἀμειψάμενος, τῷ σεβαστοῦ τε ἀξιώματι τιμήσας καὶ ἐπὶ πλέον τὰς συνθήκας ἐμπεδώσας, διὰ τιμῆς ἐξέ-5 πεμψεν αὐτὸν διαπόντιον. ἀγγελθείσης δὲ αὐτῷ τῆς τοῦ κά-
 D στρον οἰκοδομῆς, κὰν ἐπὶ τῇ τούτου ἀνεγέρσει κατετέτρωτο τὴν ψυχὴν, ἀλλ' οὖν τὸν ἀγνοοῦντα ὑποκριθεὶς, τὸ παράπαν ἐσίγησεν. τοιοῦτόν τι καὶ περὶ Ἀλκιβιάδους ἰστόρηται. οὕτω γὰρ κἀκεῖνος Λακεδαιμονίους ἐξηπατῆκει, μὴ συγχωροῦντας 10
 P. 175 ἀνοικοδομῆσαι Ἀθήνας καθαιρεθείσας ὑπὸ Περσῶν. παραγγείλας γὰρ ἀνοικοδομεῖν Ἀθηναίους, ἐκεῖνος ἀπώχετο πρεσβεύσων εἰς Λακεδαίμονα. εἶτα τῆς πρεσβείας τὸν χρόνον τρίβοντος καὶ διδόντος τὸ ἐνδόσιμον τοῖς οἰκοδομοῦσιν, μετὰ τὴν ἐξαπάτην ὅλην ἤκουσαν Λακεδαιμόνιοι τὴν οἰκοδομὴν 15 Ἀθηνῶν. καὶ μέμνηται τῆς καλῆς ἀπάτης ταυτησί καὶ ὁ Παιανεύς ἐναχοῦ τῶν λόγων αὐτοῦ. τοιοῦτον ἄρα καὶ τοῦμοῦ πατρὸς τὸ ἐπινόημα ἦν, μᾶλλον δὲ καὶ Ἀλκιβιάδους στρατηγικώτερον. ἵπποδρομίαις γὰρ καὶ τρυφαῖς ἄλλαις τὸν βάρβαρον τοῦτον ὑποσαίνων καὶ εἰς ἡμέραν ἐξ ἡμέρας παρα- 20

1. ἠρέθιζεν CG, ἠρέθισεν P. 3. ἔσχηκε G, ἔσχηκεν P. 4. σεβαστοῦ Ducangius Gloss. II. p. 1342, σεβασιοτάτῳ PG. 7. ante κατετέτρωτο add. PG τὸ παράπαν, om. F. καιετέτρωτο FP, εἰτέτρωτο CG. 10. κἀκεῖνους P. 12. ἐκεῖνος F, ἐκεῖθεν PG. πρεσβεύσων F, πρεσβεύων PG. 14. τρίβοντα G. 17. ἐναχοῦ τῶν: G in margine "f. ἐν ια^{τῳ} τῶν." vid. annotat. 20. ἡμέραν C, ἡμέρας PG.

que probari spectaret, incitavit. id fecit eo consilio, ut dum tempus hic tali modo tereret, istis spatium ad aedificandum daretur. exstructa autem arce, ubi propositum ad finem pervenit, maioribus etiam donatum muneribus et augusti dignitate affectum, foedere confirmato, honorificentissime itinere maritimo dimisit. cumque is de arce exstructa certior factus esset, quanquam animum eius id pungebat, tamen silentio rem scire se dissimulavit. tale quid etiam de Alcibiade narratur. sic enim et ille Lacedaemonios fefellit, qui Athenas refici non permetterent a Persia deletas. postquam praecepit, ut Athenienses urbem renovarent, ipse legatus Lacedaemonem profectus est; ubi cum legationis tempus traxisset eiusque aedificandi otium dedisset, perfecta demum fraude, Lacedaemonii Athenas restitutas esse audierunt. cuius quidem fraudis egregiae meminit etiam Paeaneus alicubi in orationibus suis. tale etiam patris mei consilium, vel potius Alcibiade etiam prudentius. nam spectaculis aliisque voluptatibus barba-

πεμπόμενος, ἔφθασεν ἀπαρτίσας τὸ φρούριον. καὶ τηρικαῦ-
τα τοῦ σύμπαντος τελεσθέντος ἔργου, τὸν ἄνδρα τῆς βασιλί- B
δος ἀπέλυσε πόλεως.

11. Ὁ δὲ Προσοῦχ δεινὸς μετὰ δυνάμεως, ὡς ἠλπίζετο,
5 καταλαβὼν, ἐπολιόρκει τὴν Νίκαιαν, καθὼς ὁ τῷ Τατικίῳ νυ-
κτὸς προσεληλυθὼς τότε ἔλεγε. καὶ ἐπὶ μῆσι τρισὶ πολιορκῶν
ταύτην οὐκ ἐνεδίδου. ἐν στενῷ δὲ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτοὺς οἱ
ἐντὸς καὶ αὐτὸς δὲ ὁ Ἀπελχασῆμ ἐωρακότες καὶ μὴ ἐπι-
πλέον ἀντέχειν πρὸς τὸν Προσοῦχ δυνάμενοι, διαπεμψάμε-
10 μοι πρὸς τὸν βασιλέα ἤτοῦντο τῆς ἕξ αὐτοῦ βοηθείας τυχεῖν,
κρεῖττον λέγοντες ἠγεῖσθαι δούλους αὐτοῦ ὀνομάζεσθαι ἢ τῷ
Προσοῦχ δοῦναι χεῖρας. ὁ δὲ παραχοῆμα τοὺς τῶν παρα- V. 140
τυχόντων ἐκκρίτους διελὼν, σημαίας τε καὶ σκῆπτρα ἄργυ- C
ρόηλα ἐπιδιδούς, εἰς ἀρωγὴν τούτους ἐκπέμπει. οὐ γὰρ ἄν-
15 τικρὺς βοηθῶν τῷ Ἀπελχασῆμ στρατιὰν ἔπεμπεν, ἀλλὰ τὰ
τῆς βοηθείας ἐντεῦθεν κατὰ τὸν νοῦν τοῦ αὐτοκράτορος εἰς
κατάλυσιν τοῦ Ἀπελχασῆμ περιῖστατο. δύο γὰρ πρὸς ἀλλή-
λους μαχομένων ἐχθρῶν τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας, ἔδει
τῷ ἀσθενεστέρῳ συνθέσθαι, οὐχ ἵνα ἐπικρατέστερος γένηται,
20 ἀλλ' ἵνα τὸν μὲν ἀποκρούσῃται, ἀφ' οὗ δὲ τὴν πόλιν ἐξέλη-
ται καὶ τὴν τέως μὴ οὔσαν ὑπὸ τὸν κύκλον αὐτοῦ ἰδίαν
ποιήσῃται, καὶ κατὰ μικρὸν ἐκ ταύτης ἑτέραν καὶ μάλα ἄλ- D

2. ἔργον F. δεινῆς conl. Diesterwegius. 8. lege δῆ. 14.
17. lege παρίστατο. 18. ἡγεμονίας τῆς τῶν Ῥωμαίων G. 19.
οὐχ G, οὐκ P.

rum demerens et de die in diem detinens, arcem exstruxit; atque per-
fecto demum opere, ex urbe eum dimisit.

11. Ceterum Prosuch, postquam cum ingenti copiarum vi, ut
exspectabatur, advenit, Nicaeam obsidione cinxit, prout Taticio nun-
tiaverat, qui noctu eum paulo ante adierat. tres menses in obsidione
urbis perseveravit. in summas autem angustias ubi qui intus erant et ipse
etiam Apelchasem se compulsos esse animadverterunt, neque resistere
diutius Prosucho potuerunt, legatis ad imperatorem missis, auxilium
petierunt, satius se putare dicentes servos illius nominari, quam
Prosucho manus dare. is statim ex copiis, quae forte aderant, prae-
stantissimos elegit, eosque cum vexillis argentoque clavatis sceptris
suppetias misit. neque tamen aperte auxiliaturus Apelchasemo exerci-
tum misit, sed ex imperatoris mente auxilium in perniciem Apelcha-
semi erat. duorum enim imperii Romani hostium inter se certan-
tium succurrendum erat imbecilliori, non quo validior fieret, sed ut
alterum depelleret, alteri urbem eriperet eamque extra imperii or-
hem tum positam recuperaret, et paulatim inde aliis atque aliis po-

λην ἐλόμενος τὴν τῶν Ῥωμαίων ἀρχὴν πλατυτέραν ποιήση-
 ται εἰς στενὸν κομιδῆ κατασταῖσαν, καὶ μᾶλλον ἐξότου τὸ τῶν
 Τούρκων δόρυ ἐπικρατέστερον γέγονεν. ἦν μὲν γὰρ ὅτε οἱ
 ὅροι τῆς τῶν Ῥωμαίων ἡγεμονίας αἱ ἀμφοτέραι στῆλαι ἦσαν
 ἀνατολὴν καὶ δύσιν περιορίζουσαι, ἐξ ἐσπέρας μὲν αἱ τοῦ 5
 P. 176 Ἡρακλέως ὀνομαζόμεναι, ἐξ ἑῶ δὲ αἱ ἀγχοῦ που ἰστάμεναι
 τοῦ Ἰνδικοῦ πέρατος αἱ τοῦ Διονύσου. κατὰ γὰρ πλάτος οὐκ
 ἔστιν εἰπεῖν ὅσον ἦν τῆς τῶν Ῥωμαίων βασιλείας τὸ κράτος,
 Αἴγυπτος καὶ Μερὸν καὶ Τρωγλοδυτικὴ πᾶσα καὶ τὰ ἐγγύ- 10
 θεν τῆς διακεκαυμένης καὶ τὰ ἐξ ἑτέρου μέρους ἢ πολυθρύλ-
 λητος Θούλη καὶ ὅσα ἔθνη βόσκει τὸ κλίμα τὸ Βόρειον, οἷς
 κατὰ κορυφὴν ὁ Βόρειος ἴσταται πόλος. ἀλλ' ἐπ' ἐκεῖνό γε
 τοῦ καιροῦ ἐκ μὲν ἀνατολῆς ὁ γείτων Βόσπορος ὄριον τῶν
 Ῥωμαϊκῶν σκήπτρων, ἐκ δὲ τῆς ἐσπέρας ἢ Ἀδριανοῦ κα-
 θίστατο πόλις. ἀλλ' ὁ γε βασιλεὺς Ἀλέξιος ὡσπερ παῖων 15
 χερσὶ τοὺς ἐκατέρωθεν ἐπιτιθεμένους βαρβάρους καὶ καθά-
 B περ ἀπὸ κέντρου τῆς Βυζαντίδος περιορχούμενος, ἠυρύνετο
 τὸν κύκλον τῆς βασιλείας, καὶ ἐκ μὲν ἐσπέρας τὸν Ἀδριαν-
 τος πόντον ἔθετο ὄριον, ἐκ δὲ τῆς ἀνατολῆς Εὐφράτην καὶ
 Τίγρητα. καὶ εἰς τὴν προτέραν εὐδαιμονίαν τὴν βασιλείαν 20
 ἀνενεώσατο ἄν, εἰ μὴ γε οἱ ἐπάλληλοι ἀγῶνες καὶ οἱ πικροὶ
 πόνοι καὶ κίνδυνοι (ἦν γὰρ καὶ ἀμφοτέραις ὁ αὐτοκράτωρ με-

3. μὲν om. G. 4. τῆς om. G. 6. lege Ἡρακλέους. 9.
 ἐγγύθεν C, ἐγγύς P in margine, ἐκεῖθεν PG. 14. ἢ G, καὶ
 P. 21. ἄν om. C. 22. ἀμφοτέραις G.

titus, imperii Romani fines dilataret; qui quidem admodum contra-
 cti erant, praesertim ex quo Turcarum res validiores factae sunt. nam
 fuit, cum termini imperii Romani columnae illae erant, quae orien-
 tem et occidentem finiunt, alterae in occidente, quae Herculis di-
 cuntur, in oriente alterae, quas ad Indorum fines Bacchus posuit.
 latitudo enim quanta fuerit imperii Romani, dici non potest: quippe
 Aegyptus, Meroe, Troglodytice universa et quae zonam torridam ad-
 iacent regiones ab australi parte, ab altera autem Thule celeberrima
 et quotquot gentes boreales terras incolunt, quorum capitibus axis
 borealis imminet, Romanorum imperio parebant. at his temporibus
 ab oriente Bosphorus vicinus, ab occidente Adrianopolis regnum Ro-
 manorum terminabant. imperator autem Alexius, veluti manibus prop-
 pellens barbaros ab utraque parte instantes atque Byzantio quasi ex
 centro circumiens, imperii orbem dilatavit: ab occidente Adriaticum
 mare, ab oriente Euphratem atque Tigridem terminos constituit. at-
 que in pristinam sane felicitatem imperium restituisset, nisi bella

γαλοκίνδυνός τε καὶ πυκνοκίνδυνος) τοῦτον ἀπέστησαν τοῦ
 ὄρμηματος. ἀλλ' ὅπερ ἐξ ἀρχῆς ἔλεγον, ὅτι στρατιὰν ἀπο-
 στέλλων τῷ τῆς Νικαίας τυράνῳ Ἀπελχασήμ, γνώμης εἶχεν
 οὐχ ἵν' ἐκεῖνον ἐξέλῃται τοῦ κινδύνου, ἀλλ' ὅπως ἂν ἐαυτῷ C
 5 τὴν νίκην περιποιήσῃται· οὐ μὴν ἡ τύχη πρὸς τοῦτ' ἰσχυρῶς συνέ-
 πνευσεν. ἔσχε γὰρ οὕτω τὰ κατ' αὐτούς. οἱ γὰρ ἀποστα-
 λέντες τὸ τοῦ κυρίου Γεωργίου ὀνομαζόμενον κατέλαβον πο-
 λίχμιον. οἱ δὲ Τοῦρκοι παραχοῆμα τὰς πύλας αὐτοῖς ἀνεπέ-
 τασαν. οἱ δὲ ἄνωθεν τῆς ἀνατολικῆς πόρτης περὶ τὰ κρήδε-
 10 μνα τοῦ τείχους ἀνελθόντες, τὰς σημαίας καὶ τὰ σκῆπτρα
 Ἰλαδὸν κατέστησαν ἀλλαλάζοντες ἅμα καὶ τὸ ἐννάλιον συνε-
 χῶς ἐνηχοῦντες. ὑφ' ὧν οἱ μὲν ἐξωθεν ἐκδειματωθέντες διὰ
 νυκτὸς ἐκεῖθεν ὄχοντο, αὐτὸν ἐληλυθέναι τὸν αὐτοκράτορα
 νομίσαντες· αἱ δὲ Ῥωμαϊκαὶ δυνάμεις αὐθις πρὸς τὴν βα-
 15 σιλεύουσαν ὑπέστρεψαν. οὐ γὰρ ἦσαν ἀξιόμαχον πλῆθος πρὸς D
 ἔφοδον Περσικὴν ἐλπίζομένην ἐκ τοῦ βάθους τῆς Τουρκικῆς V. 141
 ἔξουσίας αὐθις ἐλεύσεσθαι.

12. Τὴν δὲ τοῦ Σιαοὺς ὑποστροφὴν ὁ σουλτᾶν ἀπεκδε-
 χόμενος, ἐπεὶ ἐώρα τοῦτον ἐμβραδύνοντα, ἐμεμαθήκει δὲ τὰ
 20 κατ' αὐτόν, ὡς τὸν Χαρατικὴν μετὰ τρόπου τῆς Σινώπης
 ἀπήλασεν, ὡς τετυχῆκει τοῦ Θείου βαπτίσματος καὶ κατὰ τὴν

3. lege γνώμην. 4. ἐὰν G. 5. lege τοῦτο. συνένευ-
 σεν CG. 7. τῷ PG, correxi. 11. lege ἀλλαλάζοντες. 13.
 ὄχοντο ἐκεῖθεν G. 16. ἐλπίζομένων G. Τουρκικῆς: δου-
 ρικῆς CG. 17. ἐλεύσασθαι P, ἐλεύσεσθαι CG. 21. τοῦ
 Θείου βαπτίσματος ὡς τετυχῆκει P, ὡς τε τύχοι τοῦ Θείου βαπτί-
 σματος C, ὥστε τύχη τοῦ θ. β. G.

continua et frequentes labores periculaque (nam utrimque impera-
 tori et crebra et magna subeunda erant pericula) a proposito eum
 deduxissent. sed, ut initio dixi, exercitum Nicaeae tyranno Apelcha-
 semo non eo consilio misit, ut illum periculo eriperet, sed ut sibi vi-
 ctoriam pararet. neque tamen fortuna coeptis eius adspiravit. ita res
 se habuit. qui auxilio missi erant, ubi ad oppidulum pervenerunt, a
 domino Georgio vocatum, Turcae portas extemplo ipsis aperuerunt.
 hi supra portam orientalem in pinnas murorum ascenderunt, signis-
 que ac sceptris congestis, clamorem sustulerunt continuum. qua re per-
 territi, qui urbem obsidebant, noctu discesserunt, ipsum imperatorem
 advenisse rati. Romanae autem copiae in urbem reverterunt, cum se
 non pares esse sentirent excipiendis Persis, quos ex intimis imperii
 Turcici regionibus rursus adventuros sperabant.

12. Interim sultanus, diu exspectato Siasi reditu, ubi morari
 eum vidit comperitque, illum dolo Charaticen Sinope eiecisse, sa-
 crumque baptismum suscepisse, et in occidentem ab imperatore mis-

P. 177 ἔσπεραν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἀπεστάλη, τὴν δουρικὴν ἐξουσίαν Ἀγχιάλου περιζωσάμενος, ἠνιάτο καὶ ἤσχαλλεν. δεῖν οὖν ἐλογίσατο τὸν Πουζάνον αὐθις μετὰ δυνάμεων κατὰ τοῦ Ἀπελχασήμ ἀποστεῖλαι, ἅμα δὲ καὶ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα γραφὴν περὶ τοῦ αὐτοῦ κήδους διαλαμβάνουσαν αὐτῷ ἐγχειρί- 5
σαι. εἶχε δὲ τὰ γράμματα οὕτως. “ἠκηκόειν, ὦ βασιλεῦ, τὰ κατὰ σὲ καὶ ὅπως τὴν τῆς βασιλείας ἀναδησάμενος ἀρχὴν, ἐκ προοιμίου πολλοῖς ἀγῶσιν ἐμπέπτωκας, καὶ ὡς ἄρτι τὰ κατὰ τοὺς Λατίνους κατευνάσαντος, οἱ Σκύθαι κατὰ σοῦ
B ἔτοιμάζονται, καὶ αὐτὸς ὁ Ἀμῆρ Ἀπελχασήμ τὰς μετὰ σοῦ 10
τοῦ Σολυμᾶ σπονδὰς καταλύσας, μέχρις αὐτῆς Δαμάλεως τὴν Ἀσίαν ληΐζεται. εἰ γοῦν βούλει καὶ τὸν Ἀπελχασήμ τῶν αὐτόθι μερῶν ἀπελαθῆναι καὶ τὴν Ἀσίαν καὶ αὐτὴν δὴ τὴν Ἀντιοχείαν ὑπὸ τὴν σὴν γενέσθαι χεῖρα, ἀπόστειλόν μοι τὴν σὴν θυγατέρα εἰς νύμφην ἐμὴν τῷ πρωτοτόκῳ τῶν ἐμῶν υἱῶν. 15
καὶ τοῦ λοιποῦ οὐδέν σοι σκῶλον ἔσεται, ἀλλὰ πάντα ῥαδίως ἐξέσται σοι ἀνύειν, ἐμοῦ σοι ἐπαρήγοντος, οὐ κατὰ τὴν ἐψῶν μόνον, ἀλλὰ μέχρις Ἰλλυρικοῦ καὶ τῆς ἐσπέρας ἀπάσης, διὰ δυνάμεων ἀποστελλομένων σοι παρ’ ἡμῶν.” ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τῶν Περσῶν σουλτῶν. ὁ δὲ Πουζάνος μέχρι Νι- 20
C καίας καταλαβὼν καὶ ἀπόπειραν ταύτης οὐχ ἄπαξ, ἀλλὰ καὶ πολλάκις ποιησάμενος καὶ διαμαρτῶν τοῦ σκοποῦ, τοῦ Ἀπελ-

10. ὁ αὐτὸς ὁ PG, recte C. σοῦ om. CG.
PG, recte C. 17. ἀνύειν ἐξέσται σοι G.

15. πρωτοτόκῳ

sum esse, in ducis Anchiali dignitatem evectum, indignabatur atque aegre ferebat. itaque Puzanum rursus cum exercitu adversus Apelchase-
semum mittendum, simulque litteras ad imperatorem eidem tradendas statuit, in quibus de affinitate cum eo coniungenda agebatur. scriptae autem erant in hunc modum. “audivi, imperator, de rebus tuis, ut accepto Romanorum imperio, statim ab initio in multa certamina incideris, utque sopito Latino tumultu, Scythae contra te bellum parent, et ipse Amer Apelchase-
semum foedere, quod cum Solyma tibi erat, soluto, usque ad ipsam Damalim Asiam vastet. si ergo vis et Apelchase-
semum ex istis partibus expelli, et Asiam ipsamque Antiochiam imperio tuo restitui, mitte tuam ad me filiam, sponsam filio meo natu maximo mihique nurum futuram. quod si feceris, nullum tibi in posterum impedimentum obstat, sed omnia facile perficies, me adiuvante, non per orientem solum, sed usque ad Illyricum et occidentem universum, auxilio usus copiarum, quas tibi mittemus.” haec igitur Persarum sultanus. Puzanus autem, admotis Nicaeae copiis urbeque iterum atque saepius frustra tentata, cum Apelchase-

χασῆμ γενναίως ἀνταγωνιζομένου, ἐξαιτησαμένου καὶ ἀπὸ
 τοῦ βασιλέως βοήθειαν καὶ λαβόντος, πρὸς τὴν τῶν λοιπῶν
 πόλεων τε καὶ πολιχνίων κατάσχεσιν ὥρμησεν, ἐκεῖθεν ὑπο-
 χωρήσας, τὴν σκηνὴν κατὰ τὸν Λάμπην πηξάμενος· ποτα-
 5 μὸς οὗτος περὶ Λοπάδιον. μετὰ δὲ τὴν τούτου ὑποχώρησιν
 ἑνδεκατέσσαρσιν ἡμίονοις χρουσίον ἐπιστάξας ὁ Ἀπελχασῆμ
 ὀπόσον φέρειν ἠδύνατο, ἀπέρχεται πρὸς τῶν Περσῶν σουλ-
 τῶν, δῶρον αὐτῷ κομίζων ἐφ' ᾧ μὴ παραλυθῆναι τῆς ἀρχῆς.
 καταλαμβάνει δὲ τοῦτον περὶ τὸ Σπαχᾶ ἀνελίζομενον. ὡς δὲ D
 10 οὐδὲ θεάσασθαι τοῦτον ὁ σουλτῶν ἤξιον, μεσίταις ἐχρήτο.
 ὁ δὲ ὀχλούμενος ὑπ' αὐτῶν ἔφη “ἐπεὶ καθάπαξ τὴν ἐξουσίαν
 τῷ Ἀμῆρ Πουζάνῳ ἀνεθέμην, οὐκέτι ταύτην ἐξ αὐτοῦ ἀφαι-
 ρεθήσεσθαι βούλομαι. ἐπιδότω τοίνυν τὰ χρήματα, ἀπελθὼν
 πρὸς αὐτόν, καὶ πᾶν ὃ βούλεται εἰπάτω. καὶ τὸ δόξαν αὐ-
 15 τῷ καὶ ἐμὸν ἔσεται θέλημα.” ἐφ' ἱκανὸν οὖν ἐγκαρτερήσας
 ἐκεῖσε καὶ πολλὰ μογήσας καὶ μηδὲν ἠνυκῶς, ἀπάρας ἐκεῖ-
 θεν, ὡς πρὸς τὸν Πουζάνον ἀπερχόμενος, συναντᾷ τοῖς ἐξ ἐκεί-
 νου κατ' αὐτοῦ ἀποσταλεῖσι διακοσίοις ἐκκρίτοις ἀνδράσι καὶ P. 178
 σατράπαις. οὐδὲ γὰρ ἡ ἐκείνου τῆς Νικαίας ἐξέλευσις τοῦ-
 20 τον διέλαθεν. οἱ καὶ κατασχόντες αὐτόν καὶ βρόχον ἐκ νευ-
 ρᾶς ἐπικλώσαντες τῷ τραχήλῳ τούτου περιβαλόντες ἀπέντι-

2. καὶ λαβόντος: καταλαβόντος G. 6. ἐπιστάξας C, ἐπειστάξας
 PG. 8. ᾧπερ G. 9. σπαχᾶ P in margine, πάσχα PG. 12.
 ἂν ἐθέμην P, ἂν om. CG, correxi. ἀφαιρηθήσεσθαι C. 17. ὡς:
 δὲ C, om. G. 18. ἀποσταλεῖσι κατ' αὐτοῦ G. ἀνδράσι καὶ
 om. C. 19. τούτους G. 20. καὶ alterum om. G.

fortiter resisteret atque auxilia ab Alexio et peteret et acciperet, ad
 ceteras urbes oppidaque expugnanda animum advertit; indeque pro-
 fectus, castra ad Lampen posuit, qui fluvius est circa Lopadium. is
 ubi discessit, tredecim Apelchasem mulis tantum auri imposuit, quan-
 tum ferre poterant, atque ad Persarum sultanum profectus est, do-
 num allaturus, ne praefectura sibi abrogaretur. assequitur eum ad
 Spacha commorantem; sed cum ne in conspectum quidem ab sultano
 admitteretur, internunciis utebatur; quibus vehementer instantibus,
 ille “quoniam semel, inquit, Ameri Puzano provinciam istam detuli,
 ipsi eam eripi nolo. det ergo Apelchasem aurum atque ad Puzanum
 se conferat, quocum, ut volet, de rebus suis agat. quidquid illi visum
 fuerit, etiam mihi placebit.” diu igitur ibi commoratus, cum multum
 sollicitando nihil profecisset, ad Puzanum iter ingressus, ducentis ob-
 vius fit viris lectis atque satrapis, qui a Puzano adversus eum missi
 erant. neque enim hunc latuerat, Apelchasemum Nicaea profe-
 ctum esse. isti captum laqueo ex nervo torto strangularunt. quan-

ξαν. τὸ δὲ ὅλον οὐ τοῦ Πουζάνου ἦν κατ' ἐμὸν λόγον, ἀλλὰ
 τοῦ σουλτᾶν ἐκείνου τοιαῦτ' οἰκονομήσαντος κατὰ τοῦ Ἀπελ-
 V. 142 χασήμ δηλώσαντος. ἀλλὰ ταῦτα μὲν κατὰ τὸν Ἀπελχασήμ.
 ὁ δὲ βασιλεὺς τὰς τοῦ σουλτᾶν ὑπαναγνοὺς γραφάς, οὐδ' εἰς
 νοῦν τὸ δηλούμενον βαλεῖν ἤθελε. καὶ πῶς γὰρ; τὸ γὰρ 5
 Β βασιλικὸν θυγάτριον, ὅπερ τὸ γράμμα ἐξήτει κατεγγυηθῆναι
 τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ υἱῷ, ἦν ἄρα δυστυχές, ὡς ἔοικεν, εἰ
 ἀνεληλύθει εἰς Περσίδα, βασιλείας μετεσχηκὸς ἀπάσης κακο-
 δαιμονεστέρας πενίας. ἀλλ' οὔτε θεὸς τοῦτο ἐπέτρεπεν, οὔτε
 ὁ βασιλεὺς εἶχε γνώμης οὕτω ταῦτα προβῆναι, οὐδ' ἂν εἰς 10
 στενὸν κατηντήκει αὐτῷ τὰ πράγματα. εὐθὺς γὰρ καὶ κατὰ
 πρώτην ἀκοήν τοῦ γράμματος τῆς τοῦ βαρβάρου κατεγέλασεν
 ὀρεξέως, ὑποφθεγξάμενος, ὅτι “ὁ δαίμων τοῦτο εἰς νοῦν αὐτῷ
 ἀνεβίβασεν.” περὶ τοῦ μὲν κήδους οὕτως ἔσχεν ὁ αὐτοκρά-
 C τωρ· ἐλπῖσι δὲ κεναῖς τὸν τοῦ σουλτᾶν λογισμὸν ἀπαιωρεῖν 15
 δεῖν λογισάμενος, καταπεμψάμενος τὸν Κουρτίκιον μεθ' ἐτέ-
 ρων τριῶν, ἀποστέλλει τούτους πρέσβεις καὶ γράμματα, δι'
 ὧν τὴν εἰρήνην ἐνέφαινεν ἀσπάζεσθαι καὶ πρὸς τὰ μηνυθέντα
 κατανεύειν, ἀπαιτῶν ἅμα καὶ αὐτὸς ἄλλ' ἅττα τοῦ χρόνου
 παράτασιν εἰσάγοντα. οὕπω οἱ ἐκ τοῦ Βυζαντίου πεμφθέν- 20
 τες πρέσβεις τὸν Χορασάν κατέλαβον, καὶ τὴν τοῦ σουλτᾶν

1. Πουζάνη G. 3. lege τὸ κατὰ. 5. λαβεῖν C. 6. ἐξήτει
 conl. Iac. Gronovius. 7. πρωτοτόκῳ PG, recte C. αὐτοῦ G,
 αὐτῷ P. 9. ἐπέτρεψεν G. 10. lege γνώμην. 13. αὐτῷ
 G, αὐτοῦ P. 16. lege μεταπεμψάμενος. 19. ἀλλὰ τὰ PG,
 ἀλλὰ τε τὰ C. correxi. 21. Χορασάν G, Χοροσάν P.

quam eius rei auctor ex mea quidem sententia non Puzanus erat, sed sultanus ipse, qui insidias Apelchasemo strui iusserat. hactenus de Apelchasemo. imperator, lectis sultani litteris, ne advertere quidem animum ad ea, quae significata sibi erant, voluit. quomodo enim? regia filiola, quam illius natu maximo filio desponderi epistola postulabat, sane erat infelicissima, ut apparet, si in Persidem profecta, regni facta esset consors quavis egestate tristioris. sed neque divina id lex sinebat, neque imperator haec ita perficienda censebat, vel si in summas angustias res suae redigerentur. risit igitur statim, cum primum litteras legeret, barbari spem, quam a daemone ei suggestam esse dicebat. sed de affinitate licet ita imperator sentiret, tamen inani spe sultani animum suspendi oportere ratus, Curticium cum tribus aliis arcessivit eosque legatos ad eum misit cum litteris, quibus pacis conditionem libentissime se accipere postulataque concedere significabat; expetens simul et ipse alia quaedam, quibus tempus duceretur. sed priusquam Byzantio missi legati Chorasorum pervenissent, audita

ἀναιρέσιν μεμαθηκότες ὑπέστρεψαν. καὶ γὰρ ὁ αὐτάδελφος αὐτοῦ Τουτούσης μετὰ τὸ ἀνελεῖν τὸν Ἀμὴρ Σολυμᾶν καὶ τὸν ἴδιον γαμβρὸν ἐξ Ἀραβίας κατ' αὐτοῦ στρατεύσαντα τυφωθείς, καὶ τὸν σουλτᾶν μεμαθηκῶς εἰς εἰρηνικὰς σπονδὰς μετὰ τοῦ D
 5 αὐτοκράτορος ἤδη ἐπείγεσθαι, πρὸς τὸν ἀδελφοῦ φόνον ἀπέ-
 βλεψε. δυοκαίδεκα τοίνυν Χασίους οὕτω τῇ Περσίδι δια-
 λέκτω καλουμένους φόνιον πνέοντας μετακαλεσάμενος, ὡς πρέ-
 σβεις τάχα πρὸς τὸν σουλτᾶν ἐξέπεμψε, καὶ τὸν τρόπον αὐ-
 τοῖς ὑποθέμενος ἅμα τῆς τοῦ ἀδελφοῦ σφαγῆς, “ἄπιτε” φά-
 10 μενος “καὶ πρῶτα μὲν διακηρυκεύσατε, ὡς ἀπόρητά τινα
 μέλλειν τῷ σουλτᾶν ἀπαγγεῖλαι, ἐπὰν δὲ παραχωρηθῆτε τῆς
 εἰσόδου, ὡς τάχα πρὸς οὓς αὐτῷ ὠμιληκῆναι βούλεσθε, πλη-
 σιάσαντες παραχορῆμα τὸν ἐμὸν διαμελήσατε ἀδελφόν.” οἱ
 δὲ πρέσβεις ἢ μᾶλλον φονεῖς, καθάπερ εἰς δεῖπνον ἢ εὐω- P. 179
 15 χίαν πεμπόμενοι, προθυμότερα πρὸς τὴν τοῦ σουλτᾶν σφα-
 γὴν ἀπήεσαν. μεθύοντα τοῦτον καταλαβόντες, ἐπεὶ πᾶσα
 ἔεχειρία τούτοις ἐδίδото, τῶν ἐμπεπιστευμένων τὴν τοῦ
 σουλτᾶν φυλακὴν πόρρωθεν ἐστηκότων, αὐτοὶ πλησιάσαντες,
 τὰ ξίφη τῆς μάλης σπασάμενοι διαμελίζουσι παραχορῆμα τὸν
 20 ἄθλιον. τοιοῦτον γὰρ τὸ τῶν Χασίων ἐστὶν αἵμασι χαῖρον,
 καὶ τροφὴν αὐτὸ τοῦτο λογιζόμενοι, εἰ μόνον διὰ σπλάγγνων
 ἀνθρώπων τὸ ξίφος ἐλάσειαν. τοῦ λοιποῦ δέ, κἄν τινες αὐ-
 τοὺς ἴσως ἐπ' αὐτῷ τούτῳ ἐπιθέμενοι καταχορδεύσειαν, κα- B

2. τὸν prius om. G. 3. Ἀράβιας C. 7. an φόνον? 13.
 lege διαμελίσατε. 14. φονεῖς G, φονεῖς P. 22. ἐλάσειεν G.
 τοῦ λοιποῦ — καταχορδεύσειαν om. CG.

sultani caede, reverterunt. nam frater eius Tutuses, postquam et Amerem Solymam et generum ex Arabia adversus se profectum occidit, insolentia inflatus, cum sultanum de pace cum imperatore agere comperisset, ad fratris necem animum advertit. duodecim igitur Chasios, ut Persarum lingua dicuntur, caedem spirantes arcessivit et legatorum nomine ad sultanum statim misit, simul fraudis rationem indicans, “ite, inquit, atque primum prae vobis ferte arcana quaedam sultano vos nuntiaturus esse: admissi, quasi ad aurem loqui velitis, accedite et statim fratrem meum trucidate.” legati igitur vel potius sicarii, ut ad convivium seu epulas missi, alacres ad sultani caedem properarunt. ebrium cum eum invenirent, quoniam omni libertate utebantur, iis, quibus custodia sultani credita erat, procul stantibus, accedebant ad eum ‘gladiisque, quos sub ala gestabant, eductis, infelicem illico interficiunt. talis enim est ista Chasiorum gens, quae sanguine delectetur et voluptuosissimum ducat gladium in homi-

θάπερ τι κῆδος τὸν τοιοῦτον λογιζονται θάνατον, ὡςπερ τινὰ
 πάτριον κληῖρον τὰ φονικὰ ταῦτα ἔργα ἄλλος πρὸς ἄλλον δια-
 δεχόμενοι τε καὶ παραπέμποντες. ἐκείνων μὲν οὖν ὑπέστρε-
 ψεν οὐδεὶς πρὸς τὸν Τουτούσην, ἀντίλυτρον οἶον τὰς ἰδίας
 V. 143 ὑποσχόντων σφαγᾶς· ὁ μέντοι Πουζάνος ταῦτα μεμαθηκῶς, 5
 σὺν ὄλαις δυνάμεσι πρὸς τὸν Χορασάν ἐπανέστρεψεν. ἐπὶ
 δὲ τῷ Χορασάν προσεπέλασε, δέχεται τοῦτον ὁ τοῦ ἀναιρε-
 θέντος ἀδελφὸς Τουτούσης. καὶ εὐθύς ἀγχεμάχου τῆς μάχης
 γενομένης, ἐπεὶ καρτερῶς ἄμφω τὰ στρατεύματα ἐμάχοντο
 C καὶ θάτερον θατέρῳ τῆς νίκης οὐδαμῶς παρεχώρει, πίπτει 10
 καὶ ὁ Πουζάνος καιρίαν πληγὴν γενναίως ἀγωνιζόμενος καὶ
 ὄλας συνταράττων τὰς φάλαγγας· ἕκαστος δὲ τῶν αὐτοῦ
 φυγῆ τὴν σωτηρίαν ἐπραγματεύσατο, ἄλλος ἄλλοσε σκεδα-
 σθέντες. ὁ δὲ Τουτούσης νικητὴς πρὸς τὸν Χορασάν ἐпанέ-
 στρεψεν, ὡς ἤδη τὴν τοῦ σουλτανικίου ἀσίαν περιζωσάμενος, 15
 καὶ ταῦτα τὸν κίνδυνον ὑπὲρ κεφαλῆς ἔχων. καὶ γὰρ συνην-
 τηκῶς αὐτῷ ὁ τοῦ ἀναιρεθέντος Ταπάρη σουλτᾶν υἱός, ὁ
 Παργιαρούχ, ὥστε λέων ἐχάρη μεγάλῳ ἐπὶ σώματι κῆρας
 κατὰ τὴν ποίησιν. καὶ συμβαλὼν ὄλη χειρὶ καὶ γνώμῃ, εἰς
 D πολλὰ τὰς Τουτούση δυνάμεις διέσπασε, καὶ τρέψας ἀνὰ 20
 κράτος ἐδίωκεν. ἀναιρεῖται δὲ καὶ αὐτὸς ὁ τὰ Νανάτου φυ-

1. κῆδος G. θάνατον λογιζονται G. 3. οὖν om. G. 4.
 οὐδεὶς πρὸς Τουτούσην ὑπέστρεψεν G. 6. Χοροσάν PG utro-
 bique. correxi. 18. Παργγαρούχ C, Παργχαρούχ P in mar-
 gine, Σπαργγαρούχ PG. correxi. ὡς G.

num visceribus figere. ceterum, si forte eo ipso momento alii aggressi
 eos discerpunt, summo honori talem mortem habent, velut pater-
 nam hereditatem cruentum istud artificium alius ab alio accipientes
 atque rursus tradentes. illorum quidem nemo ad Tutusen reversus est,
 cum mercedem quasi sceleris contrucidati darent. Puzanus, ut haec
 audiit, in Chorasanum cum copiis omnibus movit; appropinquantem
 excepit occisi sultani frater Tutuses. pugna statim cominus commissa,
 postquam strenue uterque exercitus pugnavit, et neuter neutri victoriam
 concessit, Puzanus etiam lethali vulnere percussus cecidit, fortiter pu-
 gnans et universos conturbans ordines, milites eius fuga salutem pe-
 tierunt, alii alio dispersi. Tutuses autem victor in Chorasanum rediit, iam
 sultanicii dignitatem adeptum se ratus. sed periculum capiti eius impen-
 debat. etenim occisi Taparae sultani filius, Pargiaruch, obviam ei fa-
 ctus, velut leo gavisus est, qui magnum in corpus incidit, ut
 poeta ait, atque omnium virium contentione eum aggressus, Tutusis
 copias disiecit, disiectasque summa vi persecutus est. cecidit et ipse
 Tutuses, ad Novati instar inflatus. Apelchasemo cum pecuniis ad

σῶν Τουτούης. τοῦ δὲ Ἀπελχασήμ μετὰ χρημάτων τότε
 πρὸς τὸν τοῦ Χορασάν σουλτᾶν ἐξεληλυθότος, ὡς ὁ λόγος
 φθάσας ἰστόρησεν, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Πουλχάσης τὴν Νί-
 καιαν καταλαβὼν κατέσχεν. αἰσθόμενος δὲ τούτου ὁ αὐτο-
 5 κράτωρ, δαφιλεῖς τὰς δωρεὰς ὑπισχνεῖτο, εἰ ταύτης αὐτῷ
 παρακεχωρηκῶς ἐκεῖθεν ἐκσταίη. ὁ δὲ Πουλχάσης ἤθελε μὲν,
 ἀλλ' ἀνεβάλλετο αὐθις, ἀποβλέπων πρὸς τὸν Ἀπελχασήμ, καὶ
 λόγους ἐκ λόγων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διεπέμπετο, ἀπαιω-
 ρῶν οἷον αὐτόν, τῇ δ' ἀληθείᾳ τὴν τοῦ ἀδελφοῦ ἀπεκδεχό- P. 180
 10 μενος ἐπανέλευσιν. ἐν τῷ μεταξὺ δὲ γίνεται τι τοιοῦτον. ὁ
 παρὰ τῶν Χασίων ἀναιρεθεὶς τοῦ Χορασάν σουλτᾶν ἔφθασε
 κατασχεῖν τοὺς τοῦ μεγάλου Σολυμᾶ δύο υἱεῖς. οὗτοι δὲ
 μετὰ τὴν ἐκείνου σφαγὴν ἀποδράσαντες τοῦ Χορασάν, ὀξέως
 τὴν Νίκαιαν κατέλαβον. τούτους οἱ ἐντὸς Νικαίας Θεασά-
 15 μενοι, δημοκρατοῦντες οἷον περιχαρῶς ἐδέξαντο. καὶ ὁ Πουλ-
 χάσης καθάπερ τινὰ πατρῶον κλῆρον τὴν Νίκαιαν προθύμως
 αὐτοῖς παραδίδωσι. προχειρίζεται δὲ σουλτᾶν ὁ πρωτογενῆς
 τῶν δύο, Κλιτζιασθλὰν τὴν κλῆσιν. ἐκεῖνος δὲ τὰς γυναῖκας
 καὶ τὰ παιδιά τῶν τηνικαῦτα ἐν Νικαίᾳ παρόντων μεταπεμ-
 20 ψάμενος, ἐν αὐτῇ καθίδρυσεν, ἀποκαταστήσας τὴν πόλιν B
 ταύτην σουλτάνων, ὡς ἂν τις εἴποι, κατοικητήριον. οὕτω δὲ
 τὰ κατὰ τὴν Νίκαιαν οἰκονομήσας, τὸν μὲν Πουλχάσην τῆς

5. εἰ CF, ἢ G, καὶ P. 8. τὸν add. CG. 9. ἀπεκδεχόμε-
 νον P, recte CG. 10. ἔλευσιν G. 12. μεγάλου: lege Ἀμῆρ.
 υἱοῦς CG. 13. ἀποδράσαντες C. 18. Κλιτζιασθλὰν CG. 19.
 παιδιά: τέκνα P in margine.

Chorasani sultanum profecto, ut supra narravimus, frater eius Pulchases Nicaeam occupavit. de qua re imperator certior factus, largissima ei dona pollicitus est, si urbe sibi tradita decederet. Pulchases conditionem non aspernabatur quidem, sed Apelchasesum respiciens cunctabatur, et alias atque alias morae causas adversus imperatorem praetendebat, suspendens quasi eum, re vera fratris reditum operiens. interim tale quid contigit. trucidatus a Chasiis Chorasani sultanus Ameris Solymae filios duos ceperat. hi post illius necem ex Chorasano aufugientes, Nicaeam celeriter se conferebant; quos conspicati, qui Nicaeae erant, tumultuantes ingenti gaudio exceperunt; atque Pulchases ut paternam hereditatem Nicaeam sine mora iis tradidit. eorum natu maior, Clitziasthlan nomine, sultanus creatus, uxores et liberos eorum, qui tum Nicaeae degebant, arcessivit eamque urbem incolere iussit, in qua urbe sultanorum, ut dixerit aliquis, domicilium rursus collocavit. ita Nicaeae rebus constitutis, Pulchases praefectura movet, et archisatrapae Muchumeti princi-

ἀρχῆς μεθίστησι, τῷ δὲ ἀρχισατράπῃ Μουχούμει τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἐν Νικαίᾳ ὄντων σατραπῶν ἀναθέμενος καὶ αὐτοῦ πον καταλιπών, κατὰ τῆς Μελιτηνῆς ἔξεισιν.

13. Ἄλλὰ τοιαῦτα μὲν τὰ περὶ τῶν σουλτάνων. ὁ δὲ Ἐλχάνης ἀρχισατράπης μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν καταλαβὼν τὴν 5 Ἀπολλωνιάδα καὶ Κύζικον, (πόλεις δὲ αὗται καὶ ἄμφω παράλιαι) τὰ παρὰ θάλατταν ἐληΐζετο ἅπαντα. τοῦτο μεμαθηκῶς ὁ αὐτοκράτωρ, ἀπὸ τῶν παρατυχόντων ἀκατίων (οὐδέπω γὰρ στόλος ἠντρέπιστο) ἱκανὰ παρασκευασάμενος, καὶ ἐλεπόλεις ἐν αὐτοῖς μετὰ στρατιωτῶν γενναίων εἰσαγαγών, τὸν 10 C Εὐφορβηρὸν Ἀλέξανδρον, ἄνδρα τῶν ἐπιφανῶν μὲν κατὰ γένος καὶ κατὰ ἀνδρείαν περίφημον, τὴν ἡγεμονίαν τούτων αὐτῷ ἀναθέμενος, κατὰ τοῦ Ἐλχάνη ἔξέπεμψε. καταλαβὼν δὲ Ἀπολλωνιάδα, παραχρῆμα ἐπολιόρκει. δι' ἔξ δὲ ἡμερῶν, μηδ' ἐν νυξὶ τῆς τειχομαχίας ὄλως ἀφιστάμενος, κατέσχε τὸν ἔξω- 15 V. 144 θεν τοῦ κάστρου κύκλον, ὄνπερ ἔξώπολον ἢ συνήθεια νῦν καλεῖν εἶωθεν. ὁ δὲ Ἐλχάνης καρτερῶς ἀντεποιεῖτο τῆς ἀκροπόλεως, δυνάμεις ἐλπίζων ἔξωθεν ἐλθεῖν. καὶ δὴ στρατιὰν βαρβαρικὴν ἀξιόμαχον ἐπικαταλαμβάνουσαν εἰς ἀρωγὴν τοῦ D Ἐλχάνη ὡς ἐθεάσατο ὁ Ἀλέξανδρος, τοὺς δ' ὑπ' αὐτὸν μηδὲ 20 τὸ πολλοστὸν τῆς ἐπικαταλαμβανούσης δυνάμεως σώζοντας, βέλτιον ἔγνω, κἂν μὴ νικῶη, ἀλλὰ γε τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἀσινεῖς διατηρῆσαι. ἐν στενωπῷ δὲ κομιδῇ τὰ κατ' αὐτὸν ἐληλακότα

1. Μουχούμει C, Μοχούμει PG. 5. Ἐλλεχάνης G. 7. παράλιαι G. 11. μὲν om. G. 15. νυκτι CG. 16. ἔξωπυλον G. ἔξωπυλον coni. Possinus. vid. annotat.

patu tradito satraparum, qui Nicaeae erant, ipse hunc ibi relinquens, adversus Melitenem profectus est.

13. Elchanes autem archisatrapa, occupatis Apolloniade et Cyzico, quae urbes mari adiacent, maritimam oram universam infestam habebat. quo imperator audito, navigiorum, quae ad manus erant, (nam classis nondum erat parata,) satis multa expedit, et machinis militibusque fortibus impositis, Euphorbeno Alexandro, qui et genere et virtute clarus erat, imperium eorum tradidit, atque adversus Elchanem eum misit. is ubi Apolloniadem pervenit, urbem statim adortus, post oppugnationem sex dierum, ne noctu quidem plane omisam, exteriorem arcis circuitum occupavit, quod promurale hodie vocari solet. Elchanes autem fortiter obstitit, auxilia mox adventura sperans. cumque revera barbarorum exercitum satis magnum subsidio Elchani venire Alexander animadverteret, suos autem ne multesimam quidem advenientium copiarum partem esse; satius duxit, quamvis

συνορῶν καὶ ὅτι σωτηρίας τρόπος οὐχ ὑπολέλειπται, ὡς
 πρὸς τὴν θάλασσαν ἀπονενεύκει. καὶ διὰ τοῦ ποταμοῦ εἰσ-
 ελθὼν ἐν ταῖς ἰδίαις ναυσὶ πρὸς αὐτὴν διεπλωίετο. στο-
 χασάμενος δὲ ὁ Ἐλχάνης τὸν τοῦ Ἀλεξάνδρου σκοπόν, προ-ρ. 181
 5 καταλαβὼν τὸ τῆς λίμνης κατέσχε στόμιον καὶ τὴν τοῦ ποτα-
 μοῦ γέφυραν, ἐν ἧ καὶ τέμενος πύλαι παρὰ τῆς ἀγίας ὄκο-
 δόμητο Ἐλένης ἐπ' ὀνόματι τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου, ἐξ
 ὧν τὴν ἐπωνυμίαν ἢ γέφυρα μέχρι καὶ νῦν ἐκλήσατο. τῷ
 γοῦν ἤδη ῥηθέντι στομίῳ καὶ αὐτῇ δὴ τῇ γεφύρᾳ ἄνδρας πο-
 10 λεμικωτάτους ἐπιστήσας ἐφ' ἐκάτερα, παρήγγειλε τὴν τῶν
 πλοίων δίοδον ἐνεδρεύειν. ὡς δὲ ἅπαντες ἐν τοῖς ἤδη ῥηθεῖσιν
 ἀγρααίοις εἰσελθόντες διὰ τοῦ στομίου τῆς λίμνης, ταῖς πάγαις
 τοῦ Ἐλχάνη ἐμπεπτώκασι, θεασάμενοι τὸ καταλαβὼν αὐτοὺς B
 δεινὸν καὶ μὴ ἔχοντες ὅ τι καὶ δράσειεν, τῇ χέρσῳ τὰς νῆας
 15 ἐφορμίσαντες κἀκεῖθεν ἀλλόμενοι, περὶ τὴν ἡπειρον ἐξεληλύ-
 θεσαν. καταλαβόντων δὲ αὐτοὺς τῶν Τούρκων, μέγας ἀναρ-
 ρήγνυται πόλεμος. καὶ πολλοὶ μὲν τῶν λογάδων ἀλίσκονται,
 πολλοὶ δὲ καὶ ταῖς δύναις τοῦ ποταμοῦ ἐμπεπτωκότες παρε-
 σύρησαν. ταῦτα μεμαθηκὼς ὁ βασιλεὺς καὶ μὴ φέρον τὴν
 20 ἦταν, ἀξιόμαχον δύναμιν μετὰ τοῦ Ὄπου διὰ τῆς ἡπείρου
 κατ' αὐτῶν ἐξέπεμψεν. ὅς καὶ τὴν Κύζικον καταλαβὼν, ἐξ
 ἐπιδρομῆς ταύτην κατέσχε. διελὼν δὲ καὶ τῶν ἰδίων ταγμα-

3. διεπλωίετο C, διεπλοίετο PG. 4. δὲ add. C. τῶν —
 σκοπῶν C. 5. τῷ ποταμῷ C. 12. ἀγρααίοις P, ἀγρααίοις
 G correxitque Ducangius Glossar. I. p. 17. 14. lege δράσειεν.
 15. fortasse ἀλόμενοι.

victoria non reportata, suos incolumes servari. sed res suas in summas
 angustias adductas esse cernens, neque ullam salutis viam superesse,
 ad mare tendere statuit, et navigia ingressus, secundo fluvio co-
 traiecit. odoratus Elchane Alexandri consilium, praeoccupavit la-
 cus ostium et fluminis pontem, in quo etiam templum dudum a san-
 cta Helena in honorem magni Constantini exstructum erat, unde ap-
 pellationem pons iste hodieque habet. ad istud igitur ostium et in
 hoc ponte milites fortissimos ab utraque parte dispositos navigiorum
 transitum exspectare iussit. iam cum omnes naviculis illis, quas dixi,
 per lacus ostium vecti, in insidias ab Elchane structas inciderent,
 imminentis periculi metu nescii quid agerent, navibus ad littus ap-
 pulsas, in terram egrediuntur. quos ubi Turcae assecuti sunt, gravis
 committitur pugna. multi nobilium hominum capti, multi etiam fluvii
 vorticibus hausti sunt. quibus cognitis, imperator cladem inultam non
 ferens, Opum cum idoneis copiis terrestri itinere adversus eos misit. qui
 postquam Cyzicum pervenit, statim urbem cepit. electos autem e co-

των ἄνδρας τειχεσιπλήτας καὶ φιλοκινδύνους ὥσει τριακοσί-
 οὺς κατὰ τοῦ Ποιμανηνοῦ ἔξαπέστειλεν. οἱ καὶ ἔξ ἐφόδου
 C τοῦτο κατέσχον, καὶ τοὺς μὲν τῶν ἐντὸς τούτου αὐτοῦ που
 κτείνουσι, τοὺς δὲ καὶ ζωγρίαν πρὸς τὸν Ὄπον πεπόμφασιν.
 ὁ δὲ θᾶπτον τούτους πρὸς τὸν βασιλέα ἐκπέπομφεν· αὐτὸς 5
 δὲ ἐκεῖθεν ἀπάρας, τὴν Ἀπολλωνιάδα καταλαμβάνει, καὶ πο-
 λιορκῶν ταύτην οὐκ ἐνεδίδου. ὁ δὲ Ἐλχάνης ἀποχωρῶσαν
 ἀπάρτι πρὸς αὐτὸν μὴ ἔχων δύναμιν, τὴν μὲν πόλιν ἐθελον-
 τῆς παραδίδωσιν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῶν καθ' αἷμα προσηκόν-
 των αὐτομολεῖ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ μυρίων μὲν ἐπαπολαύει 10
 δωρεῶν, τυχγάνει δὲ καὶ τοῦ μεγίστου, τοῦ ἀγίου φημί φω-
 D τίσματος. ὅποσοι δὲ συνέψεσθαι τῷ Ὄπῳ οὐκ ἤθελον, ὅ τε
 Σκαλιάριος καὶ ὁ ἐν ὑστέροις ὑπερπερίλαμπρος τιμηθεὶς * * *,
 (ἀρχισατραπαὶ δὲ καὶ οὗτοι τῶν ἐπιφανῶν,) μαθόντες τὰς εἰς
 τὸν Ἐλχάνην φιλοφροσύνας καὶ δαφιλεῖς δωρεὰς τοῦ αὐτοκρά- 15
 τορος, προσεληλυθότες καὶ αὐτοί, τῶν ἡμειρομένων ἐπιτυχγάνου-
 σιν. ἦν γὰρ ὁ βασιλεὺς οὗτος ἄντικρος ἱερατικώτατος, καὶ τὴν
 ἀρετὴν καὶ τὸν λόγον, ὡς εἰπεῖν, εὐσεβείας ἀπάσης ἀρχιερεὺς.
 διδασκαλικώτατός τε γὰρ ἦν τοῦ ἡμετέρου δόγματος καὶ ἀπο-
 στολικὸς τὴν προαίρεσιν καὶ τὸν λόγον, καὶ εἴσω τῆς ἡμετέ- 20
 V. 145 ρας πίστεως ποιῆσαι βουλόμενος οὐ μόνον τοὺς νομάδας του-
 P. 182 τουσὶ Σκύθας, ἀλλὰ καὶ τὴν Περσίδα πᾶσαν καὶ ὅποσοι τὴν

2. Ποιμανηνοῦ G. 4. καὶ om. G. 8. μὴ ἔχων πρὸς αὐ-
 τὸν G. 11. βαπτίσματος CG. 13. σκαλιάρης CG. τιμηθεὶς:
 lacunam indicavi. 14. καὶ add. C. μεμαθηκότιες P in
 margine. 16. ἡμειρομένων C et in margine P, ὁμοίων PG.

piis suis viros fere trecentos, munitionibus accedere paratos atque ad pericula promptos, adversus Poemanenum misit; qua arce illico occupata, qui intus erant partim trucidantur, partim capti ad Opum mittuntur; hic ad imperatorem celeriter eos misit. ipse inde profectus, Apolloniadem pervenit eamque urbem obsidione clausam tentare non destitit. Elchanes, deficientibus tum quidem copiis, oppidum ultro tradidit atque una cum consanguineis ad imperatorem transiit. a quo cum alia innumera, tum quod maximum est, sanctam evangelii lucem consequitur. qui Opum sequi noluerant, Scaliarius et qui postea hyperperilampri i. e. clarissimi titulo ornatus est * * *, (archisatrapae hi quoque erant ex illustribus) cum audissent, quanta humanitate ac munificentia ab imperatore exceptus Elchanes esset, accesserunt et ipsi et quae vellent consecuti sunt. quippe erat imperator religiosissimus, atque virtute et cognitione, ut ita dicam, omnis pietatis sacerdos summus. paratissimus idem ad praecipendum dogma nostrum, atque apostolicus et voluntate et oratione, fidei nostrae con-

Αἴγυπτον καὶ Λιβύην νέμονται βάρβαροι καὶ ταῖς τοῦ Μωά-
μεθ τελεταῖς ὀργιάζουσιν.

14. Ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἄλις. βουλομένη δὲ δεινο-
τέραν καὶ μείζονα τῆς προλαβούσης κατὰ τῆς τῶν Ῥωμαίων
ἑξάρχης ἔφοδον διηγῆσασθαι, εἰς ἀρχὴν αὐτῆς καθιστῶ τὸν
λόγον· ἄλλα γὰρ ἐπ' ἄλλοις διεκτυμάνθησαν. γένος τι Σκυ-
θικὸν παρὰ τῶν Σαυροματῶν καθ' ἐκάστην σκυλευόμενοι,
ἀπάραντες τῶν οἴκοι κατῆλθον πρὸς τὸν Δάνουβιν. ὡς δὲ
πρὸς ἀνάγκης ἦν αὐτοῖς μετὰ τῶν κατὰ τὸν Δάνουβιν οἰκούν-
10 τῶν σπεισασθαι, τούτου συνδόξαντος πᾶσιν, εἰς ὀμίλιαν ἤλ-
θον μετὰ τῶν ἐκκρίτων, τοῦ τε Τατοῦ καὶ Χαλῆ ὀνομαζο- B
μένου καὶ τοῦ Σεσθλάβου καὶ τοῦ Σατζᾶ, (χορὴ γὰρ καὶ τῆς
ἐπωνυμίας μεμνησθαι τῶν κατ' αὐτοὺς ἀρίστων ἀνδρῶν, εἰ
καὶ τὸ σῶμα τῆς ἱστορίας τούτοις καταμιαίνεται,) τοῦ μὲν
15 τὴν Δρίστραν κατέχοντος, τῶν δὲ τὴν Βιτζίναν καὶ τᾶλλα.
σπεισάμενοι γοῦν μετ' αὐτῶν, ἀδεῶς τοῦ λοιποῦ διαπερῶντες
τὸν Δάνουβιν, ἐληύζοντο τὴν παρακειμένην χώραν, ὡς καὶ
πολίχνιά τινα κατασχεῖν. κἀντεῦθεν ἐκεχειρίαν τινα σχόντες,
ἀροτριῶντες ἔσπειρον κέγχρους τε καὶ πυρούς. ὁ δὲ Τραυ-
20 λὸς ἐκεῖνος Μανιχαῖος μετὰ τῶν συνεφερομένων αὐτῷ καὶ οἱ
τὸ κατὰ τὴν ἀκρολοφίαν τῆς Βελιατόβης πολίχνιον κατασχόν-
τες ὁμόφρονες, περὶ ὧν ὁ λόγος φθάσας ἐδίδαξε πλατύτερον, C

6. γὰρ τι A. 7. ἐσκυλευόμενοι A, σκυλευόμενοι G. 8. οἰ-
κῶν A. 9. τὸν om. G. 11. ὀνομαζομένων G. 12. Σε-
σθολάβου G. Σατζοῦ CG. 19. ἔσπειρον P, ἔσπερον C,
recte G. 21. βαλκινιότης G. 22. ἐδίδαξε: ἐδήλωσε A.

ciliare cupiebat non nomades tantum istos Scythas, sed etiam Persi-
dem universam et quotquot Aegyptum Libyamque incolunt barbari,
Moamethis sacris initiati.

14. Sed de his satis. graviolem autem et maiorem superiore in
imperium Romanum impetum cum enarratura sim, ab initio rursus
repetenda res est: nam alii ex aliis ciebantur fluctus. gens quaedam
Scythica, a Sauromatis quotidie vexata, relictis sedibus, ad Danu-
bium descendit. cumque necesse ipsis esset cum iis, qui Danubium
accolunt, pacisci, consentientibus, omnibus, conveniunt principes,
Tatum et Chalem et Sesthlabum et Satzam, (nam oportet nominatim
laudare viros inter barbaros nobilissimos, licet historiae elegantiam voca-
bula deforment,) quorum ille Dristræ praeerat, reliqui Bitzinae ce-
terisque oppidis. cum his igitur ubi pacti sunt, secure Danubio tra-
iecto, finitimas regiones depopulabantur oppidaque nonnulla occupa-
bant. sed Traulus iste Manichæus cum iis, qui eum secuti erant, et
qui oppidum, in Beliaioebes colle positum, tenebant ipsi obnoxii, de

τὰ κατὰ τοὺς Σκύθας μεμαθηκότες, ὃ πάλαι ᾠδινον, εἰς φῶς
 ἐξήγαγον. καὶ κατασχόντες τὰς τραχείας ὁδοὺς καὶ στενω-
 πούς, μετεκαλοῦντο τοὺς Σκύθας. κἀντεῦθεν τὴν ἅπασαν
 Ῥωμαίων ἐλήϊζοντο χώραν. γένος γὰρ οἱ Μανιχαῖοι φύσει
 μαχιμώτατον καὶ αἵμασιν ἀνθρώπων λαφύσσειν καθαπερεὶ 5
 κύνες αἰεὶ ἰμειρόμενον. ταῦτα ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος μεμαθη-
 κώς, παρακελεύεται τῷ δομestikῷ τῆς ἐσπέρας Πακουριανῷ,
 γινώσκων αὐτὸν ἰκανώτατον οἰκονομησαι στρατεύμα καὶ κατὰ
 φάλαγγα στήναι καὶ παράταξιν διαμηχανήσασθαι ποικιλώτα-
 Dτον, σὺν αὐτῷ τῷ Βρανᾷ (ἀνὴρ δὲ καὶ οὗτος μαχιμώματος) 10
 τὰς δυνάμεις ἀναλαβόμενον κατ' αὐτῶν ἀπελθεῖν. καταλαβὼν
 δὲ τοὺς Σκύθας διελθόντας τοὺς στενωπούς καὶ τῆς Βελιατό-
 βης ἔνθεν τὸν χάρακα πηξαμένους, πλῆθος ἀναρίθμητον τούτους
 θεασάμενος, πρὸς τὸν μετ' αὐτῶν εὐθύς ἀπενάρχησε πόλε-
 μον, βέλτιον νομίζων τὰς ἰδίας τὸ παρὸν ἀμαχητὶ διασῶσαι 15
 δυνάμεις, ἢ τὸν μετὰ τῶν Σκυθῶν ἀναδυσάμενον πόλεμον καὶ
 ἡττηθέντα πολλοὺς ἀπολωλέκенаι. ἀλλὰ τῷ Βρανᾷ φιλοκιν-
 P. 183 δυνοτάτῳ τε καὶ θρασεῖ ὄντι ταῦτα οὐκ ἤρρεσκεν. ὁ δὲ γε
 δομέστικος, ἵνα μὴ δειλίας ὑποψία τις κατ' αὐτοῦ ἀναβαλ-

2. καὶ στενωπούς ὁδοὺς A. 3. μετεκαλοῦντο C, μετεκάλουν A,
 κατεκαλοῦντο PG. 5. καθαπερεὶ C, καθάπερ οἱ PG, ὡσπερ οἱ A.
 8. ἰκανώτατα G. 9. lege στήσαι. καὶ παράταξιν διαμη-
 χανήσασθαι om. G. παράταξιν C, πράγματα P. ποικιλώ-
 τατα CG. 11. ἀναλαβομένους A, ἀναλαβόμενον PG. 12.
 δὲ ὁ δομέστικος A. σκύθας ἔνθεν τῶν στενωπῶν βελιατόβης
 τὸν χάρακα A. 13. ἔνθα C. 16. lege ἀναδησάμενον. vid.
 annotat. 17. ἀπολωλέναι G. 18. τε om. G. 19. δομέ-
 στικός πακουριάνος A.

quibus supra pluribus egimus, ubi de Sytharum rebus audiere, quod
 dudum parturierant, enixi sunt. occupatis enim viis asperis et ang-
 gustis, Scythas arcesserunt, Romanorumque dehinc ditionem univer-
 sam infestam habebant. siquidem Manichaei natura bellicosissimi ac
 sanguinis, veluti canes, cupidissimi. haec ubi imperator Alexius ac-
 cepit, domesticum occidentis Pacurianum, quem exercitus ducendi
 disponendique et aciei instruendae quam maxime peritum cogno-
 rat, una cum Brana, qui et ipse fortissimus erat, coactis copiis,
 adversus eos proficisci iussit. is cum ad Scythas pervenisset, qui su-
 peratis angustiis citra Beliatobam castra posuerant, eosque innume-
 ros esse cerneret, proelio statim abstinuit, satius ducens copias suas,
 in praesenti pugna non commissa, servari, quam proelio inito ac-
 ceptaque clade multos perire. sed Branae, qui ad pericula prom-
 tissimus atque audax erat, haec non placebant. domesticus, ne pu-
 gniam differendo ignaviae suspicionem subiret, Branae importunitati

λομένου τὸν πόλεμον δοθῆ, ἐνεδίδου ταῖς ὁρμαῖς τοῦ Βρανᾶ,
καὶ θωρήξουσθαι τε ἅπασι κελεύσας καὶ πολέμου σχῆμα δια-
τυπώσας, κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐχώρησε, τὸ μεσαιτάτον αὐ-
τὸς διέπων τῆς φάλαγγος. ἐπεὶ δὲ οὐδὲ τὸ πολλοστὸν τοῦ
5 πλῆθους τῶν ἀντιτεταγμένων τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔσωζε στρα-
τευμα, ἐκ μόνης ὕψεως περιδεεῖς ἐγεγόνεισαν ἅπαντες. προσ-
βαλόντες δ' ὅμως τοῖς Σκύθαις, ἀναιροῦνται μὲν πολλοὶ
ἐν τῷ μάχεσθαι, πίπτει δὲ καιρίαν πληγὴς ὁ Βρανᾶς. ὁ δὲ
γε δομῆστικός ἐκθύμως μαχόμενος καὶ σφοδρὰς τὰς κατὰ τῶν V. 146
10 ἐναντίων ἰππασίας ποιούμενος, φηγῶ προσκεκρουκῶς ἀφήρη-
ται παραχορῆμα τὴν ψυχὴν. τὸ δὲ ἐπίλοιπον τοῦ στρατοῦ
ἄλλος ἄλλαχοῦ διεσπάρησαν. ταῦτ' οὖν μεμαθηκῶς ὁ αὐτο-
κράτωρ, ἐπένθει μὲν τοὺς πεπτωκότας ἅπαντας ἰδίᾳ τε καὶ
καθ' ἕκαστον καὶ ὁμοῦ· ἐπὶ δὲ τῷ τοῦ δομῆστικῶν θανάτῳ
15 καὶ μᾶλλον στεναῖζων, κρουνοὺς ἠφίει δακρῦων. ἐφίλει γὰρ
ἐξόχως τὸν ἄνδρα καὶ πρὸ τῆς ἀναρρήσεως. οὐ μέντοι διὰ
ταῦτα ἀναπέπτωκεν, ἀλλὰ μεταπεμψάμενος τὸν Τατίκιον
μετὰ χρημάτων ἱκανῶν ἐκπέμπει πρὸς Ἀδριανούπολιν, ἐφ' ᾧ
τοῖς μὲν στρατιώταις τοὺς ἐπειθείους διδόναι μισθοὺς, συλλέ-
20 γειν δὲ καὶ ἅπανταχόθεν δυνάμεις, ἵνα στρατευμα ἀξιόμαχον
αὐθις συστήσῃται. τὸν δὲ Οὐμπερτόπουλον εἰς Κῦζικον φρου-

3. αὐτὸς om. A. 8. δὲ καὶ καιρίαν? 9. δομῆστικός: πα-
κουριάνος A. 13. τε add. A. 14. ὁμοῦ: κοινῆ A. 15.
καὶ om. C. μᾶλλον P in margine, μάλα PCAG. 17. ἀνα-
πεπτώκει A. Τατίκιον C constanter, Τατίκιον PGA. 20.
ἅπανταχόθεν A, ἅπανταχόσε PG. 21. αὐθις om. A. κατα-
στήσῃται. παρεκελεύσατο δὲ καὶ τὸν τοὺς κελτοὺς ἄγοντα, μετὰ
μόνων τῶν κελτῶν εἰς τὸν τατίκιον ἐφθαζέγει A.

cedens, postquam arma capere omnes iussit atque in aciem colloca-
vit, Scythas aggressus est, mediam ipse obtinens aciem. sed quoniam
ne multesimam quidem hostium partem Romanus exercitus aequabat,
solo aspectu percussi sunt omnes. tamen congressi cum Scythis, multi
in pugna occisi sunt; ipse Branas mortifero vulnere ictus cecidit;
domesticus autem strenue pugnans et saepius in hostes invectus, ad
fagum offensus, animam extemplo efflavit; reliquus exercitus alii alio
dispersi sunt. quo nuntio accepto, imperator qui in proelio occubuerant,
et singulos lugebat et universos simul; domestici autem mortem magis
etiam deplorans, lacrimarum vim effudit; quippe quem praecipue
diligeret, etiam ante imperium acceptum. neque tamen propterea
animo concidit, sed Tatitium arcessitum cum pecunia multa Adria-
nopolim misit, qui et annua militibus stipendia solveret, et coactis
undecunque copiis, exercitum satis magnum rursus pararet. Uberto-

ρὰν ἀξιόμαχον καταλιπόντα, μετὰ μόνων τῶν Κελτιῶν εἰς τὸν
 Τατίκιον γοργῶς ἐφθάκηναι παρεκελεύσατο. οὗτος δὲ τοὺς
 Λατίνους καὶ τὸν Οὐμπερτόπουλον θεασάμενος καὶ τεθαυ-
 ρηκῶς, ἐπεὶ καὶ ἱκανὸν προεφθάκει συλλέξασθαι στράτευμα,
 κατευθὺ Σκυθῶν ἐχώρησε παραχρηῖμα. καταλαβὼν δὲ τὰ περὶ 5
 τὴν Φιλιππούπολιν, παρὰ τῷ χεῖλει τοῦ κατὰ τὸν Βλίσνον
 ῥέοντος ποταμοῦ χάρακα πῆγνυται. ἐπὶ δὲ τοὺς Σκύθας ἐκ
 προνομῆς ἐπανερχομένους ἐθεάσατο λείαν πολλὴν καὶ δορυα-
 D λώτους συνεπαγομένους, μήπω σχεδὸν τὰς κατασκευὰς εἶσω τοῦ
 χάρακος καταθέμενος, ἱκανοὺς τοῦ στρατοῦ ἀποτεμόμενος κατ' 10
 αὐτῶν ἐκπέμπει. αὐτὸς δὲ ὄπλισάμενος καὶ πάντα θωρήξασθαι
 κελεύσας, τὰς φάλαγγας καταστησάμενος, τοῖς προπεμφθεῖσι
 παρείπετο στρατιώταις. θεασάμενος δὲ τοὺς Σκύθας μετὰ
 τῶν λαφύρων καὶ τῶν δορυαλώτων τῷ ἐπιλοίπῳ στρατεύματι
 τῶν Σκυθῶν ἐνωθέντας κατὰ τὸν σπιροῦν ὄχθον, διχῆ τὸ 15
 στράτευμα διελὼν καὶ τὸ ἐννάλιον ἐκατέρωθεν ἠχῆσαι κελεύ-
 P. 184 σας, σὺν ἀλαλαγμῷ καὶ βοῇ πολλῇ προσβάλλει τοῖς βαρβά-
 ροις. καὶ καρτερᾶς τῆς μάχης γενομένης, πίπτουσι τῶν Σκυ-
 θῶν οἱ πλείονες, πολλοὶ δὲ καὶ διασπαρέντες ἐσώθησαν. ὁ δὲ
 τὴν λείαν πᾶσαν ἀναλαβόμενος, νικητὴς τὴν Φιλιππούπολιν 20
 καταλαμβάνει. κεῖθι δὲ τὸ ὄπλιτικὸν ἅπαν καταθέμενος, ἐσκό-

1. μόνων AG, μόνον P. 3. καὶ alterum om. A. 6. τὰ χεῖλη
 CG. Βλίσνον CA, βλίσνον G, Σαλίνον P. 9. κατασκευὰς A,
 σκευὰς PG. 10. τοῦ στρατοῦ add. A. 11. δὲ: τε A. 14.
 τῶν alterum add. A. 15. σπιροῦν PG, πῶρῶν C, πυρὸν A et
 in margine P. lege Εὔρου. 21. ὄπλικὸν P.

pulum autem, relicto Cyzici praesidio idoneo, cum solis Gallis ad
 Taticium celeriter pergere iussit. hic cum Latinos atque Ubertopulum
 videret, confirmato animo, (nam idoneum ante exercitum conscri-
 pserat,) statim adversus Scythas profectus est. Philippopolin ubi per-
 venit, in ripa fluvii ad Blisnum fluentis castra metatus est; cumque
 Scythas a pabulatione redeuntes cum praeda multa atque captivis
 videret, licet nondum vasa intra vallum deposuisset, iustam in eos
 militum partem immisit. ipse, armis captis omnibusque se comparare
 iussis, aciem instruxit et praemissos milites secutus est. ubi Scythas
 cum praeda et captivis sese reliquo Scytharum exercitu in Euri ripa
 consistentium adiunxisse vidit, bifariam exercitu diviso, classicum
 utrimque cani iussit, et magno cum clamore barbaros invadit. pu-
 gna conserta acri, Scytharum plurimi occubuerunt, multi dispersi fuga
 servati sunt. Taticius praeda omni potitus, victor Philippopolin
 perrexit. ibi cum exercitum omnem collocasset, circumspiciebat, unde

πει ὄθεν χοῆ καὶ ὅπως τοῖς βαρβάροις ἀδῆις προσβαλεῖν. ἀπειροπληθεῖς δὲ τὰς αὐτῶν γινώσκων δυνάμεις, σκοποῦς ἀπαιταχόσε ἐξέπεμπεν, ἵν' ἐκεῖθεν ἔχη τὰ κατὰ τοὺς Σκύθας συγγάκις ἐκμανθάνειν. ἐπαναδεδραμηκότες δὲ οἱ σκοποὶ πλή-
 5 θος βαρβάρων ἔλεγον πολὺ περὶ τὴν Βελιάτοβαν ἐνδιατρίβειν καὶ τὰ πέριξ ληΐζεσθαι. καὶ ὁ Τατίκιος προσδόκιμον τὴν τῶν Β Σκυθῶν ἐπέλευσιν ἔχων καὶ πρὸς τοσοῦτους μὴ ἀποχωρῶσας ἔχων δυνάμεις, τὸ παράπαν ἀλύων τοῖς λογισμοῖς, ἐν ἀμηχανίᾳ καθιστήκει. ἀλλ' ὅμως καὶ τὸ σιδήριον ἔθηγε καὶ
 10 πρὸς μάχας ἐθάρρυνε τὸ στρατεύμα. καταλαβὼν δέ τις τὴν τῶν βαρβάρων κατ' αὐτοῦ ἔλευσιν διεμήνυε καὶ φθάνειν ἤδη δισχυρίζετο. ὁ δὲ εὐθύς ἐν τοῖς ὅπλοις ἦν. καὶ ἅπαν τὸ στρατεύμα ἐξοπλίσας, τὸν Εὐρὸν παραχορῆμα διαπεράσας, τὰς φάλαγγας ἱλαδὸν καταστήσας, εἰστήκει πολέμου σχῆμα δια- C
 15 τυπῶσας· αὐτὸς δὲ τὸ μέσον εἶχε τῆς παρατάξεως. καὶ οἱ βάρβαροι Σκυθικῶς παραταξάμενοι καὶ τὰς αὐτῶν δυνάμεις πρὸς μάχην καταστησάμενοι, ἐώκεισαν μὲν πόλεμον ἀναζητεῖν καὶ V. 147 τοὺς ἀντιπάλους ἐρεθίζειν οἷον πρὸς μάχην. ἐδεδίεσαν δὲ ὅμως καὶ ἄμφω τὰ στρατεύματα καὶ τὴν συμπλοκὴν ἀνεβάλλ-
 20 λοντο, τὸ μὲν Ῥωμαϊκὸν τὸ ὑπερπληθὲς τῶν Σκυθῶν ὑποπιτῆσον, τὸ δὲ Σκυθικὸν τεθωρακισμένους ἅπαντας ὀρῶν, τὰς

3. ἀπαιταχόθεν ἐξαπέστειλεν A. ἐκεῖθεν om. A. ἔχη AG, ἔχοι P. 4. ἐκμανθάνειν A, μανθάνειν PG. 5. πολὺ om. G. 6. προσδοκῆσιμον CG. 7. ἔλευσιν A. 8. δυνάμεις τὸ πᾶν, ἀναλύων P, recte CG. 11. ἤδη δεινῶς ἰσχυρίζετο PG, alterum A. 13. παραχορῆμα om. A. 16. αὐτὸν P. 17. καταστησάμενοι: ὀπλίσαντες A. ἐώκεισαν A. μὲν om. A.

et qua ratione barbaros iterum aggredi posset. verum cum innumeras eorum copias esse intelligeret, exploratores dimisit, qui de Scytharum rebus crebro certiore se facerent. reversi speculatores, magnam barbarorum multitudinem circa Beliatobam versari finitimamque regionem diripere nuntiarunt. Taticius, qui adventum Scytharum expectaret, nec tanto numero pares haberet copias, plane consilii inops, in angustiis erat. tamen ferrum exacuit atque ad pugnam milites cohortatus est. interim advenit, qui barbaros adventare nuntiavit iamque prope adesse confirmavit. Taticius statim in armis erat, et exercitu omni arma capere iusso, Euroque illico traiecto, cohortes turmatim disposuit, ipse mediam aciem tenuit. barbari, qui suo more aciem instruxerant copiasque suas proelio paraverant, videbantur quidem pugnae occasionem quaerere et adversarios provocare. sed uterque exercitus timore congressum differebat; Romani enim innumeram

τε σημαίας καὶ τὸ λαμπρὸν τῶν ἀμφίων καὶ τὴν ἐκεῖθεν ἀπο-
παλλομένην αἴγλην πρὸς τὴν ἀστρωῶαν βολὴν ἀντιστίλβουσαν.
D μόνοι δὲ ἀπάντων οἱ τολμηταὶ Λαίτῃνοι καὶ θρασεῖς τὴν μά-
χην προαρχάζειν ἤθελον, θήγοντες ὀδόντας ὁμοῦ καὶ σιδή-
ρια. ἀνέστελλε δὲ αὐτοὺς ὁ Τατίκιος. ἀνὴρ γὰρ οὗτος εὐ- 5
σταθῆς καὶ τοῦ μέλλοντος ῥᾶστα καταστοχάσασθαι δυνατός.
ἴσταμένων οὖν ἀμφοτέρων τῶν στρατευμάτων καὶ οἷον ἑτέρου
τὴν ἐξ ἑτέρου κίνησιν ἀπεκδεχομένου, καὶ μὴδ' οὐτινοσοῦν
τῶν στρατιωτῶν κατὰ τὸ μεσαίχμιον ἐξ οὐδετέρου τῶν στρα-
τευμάτων ἰππᾶσασθαι κατατολμῶντος, ἐπεὶ ἐν δυσμαῖς ἦδη ὁ 10
ἥλιος, ἕκαστος τῶν στρατηγῶν ἐπὶ τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ἐπά-
νεισι. τοῦτο ἐπὶ δυσὶν ἡμέραις ἐγένετο. καὶ πρὸς μάχην
P. 185 εὐτρεπιζομένων τῶν δημαγωγῶν καὶ πολέμου σχῆμα καθ'
ἐκάστην διατυπύοντων, ἐπεὶ μηδεὶς τὴν πρὸς ἕτερον ἀπεθάρ-
ρησε μάχην, κατὰ τὸ τῆς τρίτης περιόρθρον ἀναχωροῦσιν οἱ 15
Σκύθαι. αἰσθόμενος δὲ ὁ Τατίκιος τούτου, παραχρῆμα κα-
τόπιν αὐτῶν ἤλαυνεν. ἀλλὰ πεζός, φασιν, παρὰ Λύδιον
ἄρμα. προφθάσαντες γὰρ οἱ Σκύθαι διήλθον τὴν Σιδηρᾶν.
B τέμπη δ' οὕτως εἰσὶ κατογομαζόμενα· κἀκεῖσε δὲ τούτους
μὴ καταλαβῶν, ἀναλαβόμενος τὰς ὄλας δυνάμεις πρὸς Ἄδρια- 20
νούπολιν ἐπαναζεύγνυσι. καὶ τοὺς μὲν Κελτοὺς αὐτοῦ που

2. ἀποστίλβουσαν A.
2. ἀποστίλβουσαν A.
3. μόνοι ἀπάντων δὲ P, altero ordine AG.

5. δ' A.

3. μόνοι ἀπάντων δὲ P, altero ordine AG.

7. τῶν στρατευμάτων om. CG.

8. ἐξ om. G. μὴδ' οὐτινοσοῦν A et in margine P, μὴδέ τιος οὖν PG.

11. ἥλιος ἦν P, ἦν om. AG.

12. τούτου ἐπὶ δ.

ἦ. γεγονότος A.

13. εὐτρεπισμένων A.

17. πεζούς CG.

18. σιδηρᾶν, καὶ τούτους μὴ καταλαβῶν A.

Scytharum multitudinem metuebant, Scythae percellabantur, cum omnes loriceis viderent instructos et signa et vestes splendidas et relucens inde nitorem, siderum radios referentem. soli omnium Latini audaces atque temerarii pugnam occupare poscebant, dentes simul atque gladios exacuentes. Taticius autem eos cohibuit. erat enim animo prudenti et sagax in suspicandis rebus futuris. postquam uterque exercitus, dum alter alterius impetum exspectat, sed ne ullus quidem ex militibus neutra ex parte in medium equitare audet, ad solis occasum constitit, dux uterque in castra revertit. idem duobus factum est diebus. verum licet ad pugnam duces se pararent et aciem utroque die instruerent, quoniam neuter pugnam capessivit, tertii diei diluculo Scythae retro cedunt; quo animadverso, Taticius statim eos sequitur; sed pedes, ut aiunt, ad Lydium currum. nam occupantes Scythas Sideram (vallis id nomen est) cum assecutus non esset,

καταλιπών, τῶν δὲ στρατιωτῶν οἴκοι πορευθῆναι ἕκαστον κελεύσας, μετὰ τινος μερίδος τῆς στρατιᾶς αὐτὸς ἐπαναζεύγνυσι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν.

universas copias Hadrianopolin reduxit, Gallisque ibi relictis, militibus autem in suam quoque patriam dimissis, cum parte aliqua exercitus ipse in urbem revertitur.

ΑΛΕΞΙΑΣ Ζ.

ALEXIADIS LIBER VII.

ARGUMENTUM.

Scythae sive Patzinacae, duce Tzelguo, Chariopolim incursantes, a Romanis vincuntur (1). tamen in fines Romanos irrumpere pergunt. imperator contra eos movet. Scytharum legationem decipit, solis deliquio ingeniose usus (2). proelio prope Dristram oppidum commisso, Romani funduntur, ipseque Alexius vix evadit (3). Palaeologus mirabiliter servatus (4). Scythae a Comanis, orto dissidio de praeda, in Ozolimnae palude aliquamdiu obsidentur (5). post Comanorum discessum Sythae, etsi cum imperatore pacem pepigerant, ad Cypsella usque movent. mox foedere renovato, Taurocomum recedunt (6). unde ineunte vere Chariopolim usque progrediuntur. archontopuli trecenti a Scythis caesi summo Alexii dolore. Taticius hostes ulciscitur (7). per idem tempus Tzachas, Smyrnae emirus, praeter Clazomenas, Phocaeam et Mitylenen, etiam Chio insula potitur. quae insula a Constantino Dalasseno obsessa, tandem ad deditiorem compellitur (8). Scythae ad Haden, Neantzis maxime proditiore, imperatori gravissimam inferunt cladem (9). paulo post Alexius, licet febris correptus, eos ad Rusium in fugam vertit (10). castra Romana Tzurulum translata. Scythae ibi imperatorem obsident. is, ubi sagacissimo invento hostes depulit, Cpolin revertitur (11).

P. 188 V. 150 1. Ἐαρος δὲ ἐπιφανέντος διελθῶν ὁ Τζελγού τὰ ὑπερ-
V. 150 κείμενα τοῦ Δανούβεως τέμπη, (ἡγεμῶν δὲ οὗτος ὑπερέχων

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον ἑβδομον GA. 1. δ' A. διελθῶν:
αὐθις, ὁ τζελιού (σκύθης δὲ οὗτος) ἡγεμῶν τοῦ σκυθ. στρατεύ-
ματος, τὰ ὑπερκ. τοῦ δανούβεως πέμπει διελθεῖν σύμμικτον Α.

1. **I**neunte vere Tzelgu, angustias Danubio superiacentes transgressus, (dux hic erat supremus Scythicae militiae,) exercitu octo-

τοῦ Σκυθικοῦ στρατεύματος,) σύμμικτον ἐπαγόμενος στρα-
 τευμα ὡσεὶ χιλιάδας ὄγδοήκοντα ἔκ τε Σαυροματῶν καὶ Σκυ-
 θῶν, καὶ ἀπὸ τοῦ Λακικοῦ στρατεύματος οὐκ ὀλίγους, ὧν ὁ
 οὕτω καλούμενος Σολομῶν δημαγωγὸς ἦν, τὰς κατὰ τὴν Χα-
 5 ριούπολιν παρακειμένας πόλεις ἐληΐζετο. καὶ εἰς αὐτὴν δὲ φθά-
 σασ τὴν Χαριούπολιν καὶ λείαν πολλὴν ἀναλαβόμενος, κατέ-
 λαβε τόπον τινά, Σκοτεινὸν καλούμενον. μεμαθηκῶς τοῦτο
 ὁ Μαυροκατακαλῶν Νικόλαος καὶ ὁ Βεμπετζιώτης, τὴν ἐπω-
 νυμίαν ἀπὸ τῆς ἐνεγκαμένης λαχῶν, μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοὺς δυ-
 10 νάμεων καταλαμβάνουσι τὸ Πάμφυλον. ὀρῶντες δὲ τοὺς περὶ
 τὰς κωμοπόλεις τῶν παρακειμένων χωρῶν πρὸς τὰς πόλεις
 καὶ τὰ φρούρια συνελαννομένους διὰ πτοίαν πολλήν, ἀπάραν-
 τες τοῦ οὕτωςι καλουμένου Παμφύλου τόπου, καταλαμβάν-
 ουσι τὸ τοῦ Κούλη πολίχριον, τὸ ἅπαν συνεπαγόμενοι στρα-
 15 τευμα. ὅπισθεν δὲ τούτων ἐρχόμενοι καὶ τὸν οὕτωςι καλού-
 μενον σκοπὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος (λέξις δὲ αὕτη C
 συνήθης τοῖς στρατιώταις) εὐρόντες οἱ Σκύθαι, παρείποντο
 ἰχνηλατοῦντες οἷον τὸ Ῥωμαϊκὸν στρατευμα. ἀνγαζούσης δὲ P. 189
 ἤδη τῆς ἡμέρας τὰς ἰδίας ὁ Τζελγὸς καθιστᾷ δυνάμεις καὶ
 20 τὸν κατὰ τοῦ Μαυροκατακαλῶν ἐβουλεύετο πόλεμον. ἐκεῖνος
 δὲ κατὰ τὸν ὑπερκείμενον τῆς πεδιάδος ἀνῆλθε μετὰ

2. ὡσεὶ — στρατεύματος om. CG, ὡσεὶ — ὄγδοήκοντα om. A.
 3. οὐχ P. 4. τὴν om. A. 5. παρακειμένας om. A, κειμέ-
 νας G. καὶ — Χαριούπολιν om. A. 6. κατέλαβε περὶ τι
 χωρίον καλούμενον σκοτεινόν A. 7. τοῦτο μεμαθηκῶς A. 8.
 Βεμπετζιώτας G. τὴν — λαχῶν om. A. 9. δυνάμεων om. A.
 14. τὸ τουκούλη A. 16. κόπον C. 20. ἐβουλεύσατο CG.

ginta fere millium, ex Sauromatis Scythisque conflato, nec exiguo Dacorum numero, quorum Solomo qui dicebatur dux erat, urbes Chariopoli vicinas devastabat; atque ipsa etiam Chariopoli occupata praedaque multa abducta, in loco consedit, qui Scotinum dicitur. quibus cognitis, Nicolaus Maurocatalo et Bebetziota, nomen a patria sortitus, cum copiis, quibus praeerant, Pamphyllum profecti sunt. cumque eos, qui vicos adiacentium regionum incolebant, in urbes viderent castellaque summa trepidatione festinantes, Pamphylo quod dicitur relicto, oppidulum Cule petunt copiis omnibus. Scythae, scopum qui dicitur exercitus Romani (vocabulum hoc usitatum est militibus) odorati, pone sequuntur, vestigiis quasi exercitus Romani insistentes. die iam illucescente, copias Tzelgu in aciem collocavit, et pugnam cum Maurocatalone committere in animo habuit. sed hic cum lectis nonnullis centurionibus iugum, quod supra planitiem iacebat, ascendit, barbarorum copias speculaturus; conspectaque Scytharum multi-

τινων λογάδων, κατασκοπήσων τὰς βαρβαρικὰς δυνάμεις. ὄρων δὲ τὸ πλῆθος τῶν Σκυθῶν, ἐσφάδαζε μὲν τὴν συμπλοκὴν τοῦ πολέμου, ἀνεβάλλετο δέ, τὴν Ῥωμαϊκὴν στρατιὰν κατανοῶν μηδὲ τὸ πολλοστὸν σώζουσαν τῆς τῶν βαρβάρων δυνάμεως. ἐπανελθὼν δὲ μετὰ τῶν λογάδων τοῦ ὀπλιτικοῦ παντός καὶ αὐτοῦ τοῦ Ἰωαννιάκη διεσκοπεῖτο, εἰ χρὴ προσβαλεῖν τοῖς Σκίθαις. τῶν δὲ πρὸς τοῦτο ἐποτρυνόντων, ἐπεὶ καὶ αὐτὸς μᾶλλον πρὸς τοῦτο κατάρροπος ἦν, τριχῆ διελὼν τὰς δυνάμεις καὶ τὸ ἐννάλιον ἤχῃσαι κελεύσας, ξυμμίγνυται τοῖς βαρβάροις. πολλοὶ μὲν οὖν τῆνικαῦτα τρωθέντες πίπτουσι, κτείνονται δὲ οὐχ ἥττους. ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ὁ Τζελγὸν γενναίως μαχόμενος καὶ ὄλας συνταράσσων φάλαγγας, καιρίαν πληγὴν ἀφήρηται τὴν ψυχὴν. οἱ πλείους δὲ ἐν τῷ φεύγειν πίπτοντες εἰς τὸν ἀναμεταξὺ τοῦ Καλουμένου Σκοτεινοῦ καὶ τοῦ Κούλη ῥύακα, ἀπεπνίγοντο ὑπὸ ἀλλήλων συμπατούμενοι. λαμπρὰν τοίνυν τὴν κατὰ τῶν Σκυθῶν νίκην ἀράμενοι οἱ τοῦ βασιλέως, εἰσῆλθον εἰς τὴν μεγαλόπολιν. δωρεὰς δὲ καὶ τιμὰς ἀπὸ τοῦ βασιλέως δεξάμενοι κατὰ τὸ ἀνάλογον, ὑπέστρεψαν μετὰ τοῦ τῆνικαῦτα προχειρισθέντος μεγάλου δομestίκου τῆς δύσεως Ἀδριανοῦ τοῦ Κομνηνοῦ καὶ αὐταδέλφου τοῦ αὐτοκράτορος.

2. Οὕτω δὲ τῶν κατὰ Μακεδονίαν καὶ Φιλιππούπολιν

1. κατασκοπήσων C, σκοπήσων PG. 4. τὸ om. G. 6. Ἰωαννακίου C, Ἰωαννικίου G. 9. τὰς δυνάμεις: τὸ στρατεύμα A. ἐνηχῆσαι G. 11. ἀλλὰ add. A. 16. τὴν om. A. 17. οἱ τοῦ βασιλέως om. C. 18. δὲ om. G. 20. τοῦ add. A. 22. οὗτοι conl. Diesterwegius.

tudine, flagrabat quidem dimicandi cupiditate, sed cunctabatur tamen, cum Romanum exercitum ne minimo quidem barbarorum numero parem esse videret. reversus cum centurionibus totius exercitus et ipso Iohanniace deliberavit, anne aggredi Scythas conduceret. quibus proelium suadentibus, cum et ipse ad hoc potius propensus esset, copiis in tres partes divisus, bellicum canis iussit et barbaros adortus est. multi eo tempore vulnerati sunt, nec pauciores caesi; quin ipse Tzelgu, postquam fortiter pugnans totas conturbavit phalanges, lethali vulnere accepto, animam efflavit; plerique fugientes in rivum Scotino qui dicitur et Cule medium prolapsi, suffocantur, a se invicem conculcati. splendida igitur de Scythis victoria reportata, Romani urbem repetierunt. ubi cum munera atque honores pro merito ab imperatore accepissent, cum magno domestico occidentis nuper creato, Adriano Comneno, imperatoris fratre, redierunt.

2. Illi hoc modo ex Macedonia atque Philippopoli vicinis regionibus

μερῶν ἀπελαθέντες, παρὰ τὸν Ἰστρὸν αὖθις ἐπαναστρέψαν-
 τες ἠλλίζοντο καὶ ὡσπερ ἰδίαν τὴν ἡμεδαπὴν ἀνέτως πάντη πα-
 ροικοῦντες ἐληίζοντο. ταῦτα ὁ βασιλεὺς ἀκούσας, οὐκ ἤνέ- V. 151
 σκετο τῶν Ῥωμαϊκῶν ὀρίων εἰσω τοὺς Σκύθας παροικεῖν, ἅμα D
 5 δὲ καὶ δεδιώς, μὴ διὰ τῶν στενωπῶν διελθόντες, αὖθις χεί-
 ρονα τῶν προτέρων ἀπεργάσονται. ἔνθεν τοι παρεσκευα-
 σμένος καὶ καλῶς ἐξοπλίσας τὸ στράτευμα, καταλαμβάνει τὴν
 Ἀδριανούπολιν καὶ ἐκεῖθεν πρὸς τὸν Λαρδέαν ἄπεισιν ἐν με-
 ταιχμίῳ τῆς Δαμπόλεως καὶ Γολόης διακείμενον. κἀκεῖσε
 10 προχειρισάμενος ἡγεμόνα Γεώργιον τὸν Εὐφορβηγνὸν κατὰ τῆς
 Δρίστρας διαπόντιον ἐξέπεμψεν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐπὶ τεσ-
 σαράκοντα ἡμέραις αὐτοῦ που ἐγκαρτερῶν, τὰς ἀπανταχόθεν
 δυνάμεις μετεπέμπετο. ἱκανὸν δὲ συνειλοχῶς στράτευμα ἐβου-
 λεύετο, εἰ χρὴ τὰς κλεισούρας διεληλυθότα, τὴν μετὰ τῶν
 15 Σκυθῶν ἀναδέξασθαι μάχην, “οὐ χρὴ” λέγων “ἐκχειρίαν P. 190
 ὄλωσ τοῖς Σκύθαις δίδοσθαι,” εἰκότως τοῦτο περὶ τουτωνὶ
 τῶν βαρβάρων σκοπήσας. οὐδὲ γὰρ ἀπὸ τινος καιροῦ τῶν τεσ-
 σάρων καταρξάμεναι αἱ τῶν Σκυθῶν προνομαὶ εἰς τὸν ἐφε-
 ξῆς κατέληγον, θέρους τυχὸν εἰς τὸν καιρὸν τῆς ὀπώρας, ἢ
 20 καὶ χειμῶνος ἐν φθινοπώρῳ πανσάμεναι. οὐδὲ κύκλος εἰς

1. περὶ P in margine. 2. καὶ — ἐληίζοντο add. CAG et in
 margine P. 3. ἀκούων AG. ἠνείχετο A. 6. τοι καὶ G.
 8. κἀκεῖθεν A. 9. Δαμπόλεως P in margine, Διαμπύας PG.
 10. Δρίστρας CG. 11. Δρίστρας G. 12.
 καρτερῶν CG. 13. ἐβουλεύσατο G. 14. διεληλυθότας AG.
 16. τουτωνὶ τῶν C, τῶν om. P, τῶν βαρβάρων τούτων G. 17.
 καιροῦ ἀρξάμεναι G. 20. φθινοπώρου G. πανσόμεναι G.
 εἰς om. G.

bus propulsi, ad Istrum reversi considerunt et tanquam suam Roma-
 norum ditionem finitimam summa licentia incursabant. quod cum au-
 disset imperator, intra Romani imperii fines non perferebat Scythas
 habitare; simul etiam verebatur, ne angustias montium denuo
 transgressi, peiora etiam quam antea perpetrarent. itaque exercitu
 instructo beneque armato, Adrianopolin profectus est; unde Lardeam
 movit, locum inter Diampolin et Goloen situm. ibi Gregorium Euphor-
 benum ducem creatum Dristram mari tendere iussit; imperator ipse
 quadraginta dies illic commorans, omnes undecunque copias contra-
 xit. idoneo autem collecto exercitu, deliberabat expediretne, angu-
 stiis superatis, pugnam cum Scythis committi, otium omnino iis
 dandum non esse censens. nec iniuria. neque enim uno ex quatuor
 anni temporibus coeptae Scytharum incursiones sequenti desinebant,
 ut vel a vere usque ad aestatem vel etiam ab hieme ad autumnum
 durarent; neque unius anni orbis hanc calamitatem circumscribebat, sed

ἐνιαύσιος τουτὶ τὸ κακὸν περιέγραψεν, ἀλλ' ἐφ' ἱκανοῖς ἔτεσι
 τὰ Ῥωμαίων ἐκυμαίνεται, καὶ ἐκ πολλῶν ὀλίγων τινῶν αὐτοὶ
 ἐπεμνήσθημεν. οὐδὲ διπλοῖς ἐμερίσθησαν λογιμοῖς, καὶ ὁ
 αὐτοκράτωρ πολλάκις διὰ παντοίων τούτους ἐφείλκετο· ἀλλ'
 οὐδέ τις λαθὼν πρὸς τὸν βασιλέα ἀπηντομόλησεν, ἔτι ἀμε- 5
 Βτάθετον τέως τὴν γνώμην ἔχοντες. ὁ μὲν οὖν Νικηφόρος ὁ
 Βρυέννιος καὶ ὁ Μαυροκατακαλὼν Γρηγόριος, ὃν τιμῆς τεσ-
 σαράκοντα χιλιάδων ὁ βασιλεὺς παρὰ τῶν Σκυθῶν ἐαλωκότα
 ἐπρίατο, οὐδαμῶς τὸν μετὰ τῶν Σκυθῶν κατὰ τὸ Παρίστριον
 συνεχώρουν πόλεμον. ὁ δὲ γε Παλαιολόγος Γεώργιος καὶ 10
 Νικόλαος ὁ Μαυροκατακαλὼν καὶ ὅποσοι ἄλλοι νέοι καὶ ἀκμά-
 ζοντες τῷ τοῦ βασιλέως προσκείμενοι θελήματι, ἐπέτρεπον
 τὰ τέμνη τοῦ Αἴμου διελθεῖν καὶ κατὰ τὸ Παρίστριον τὴν
 μετὰ τῶν Σκυθῶν ἀναδέξασθαι μάχην. σὺν οἷς καὶ οἱ
 δύο υἱεῖς Διογένους τοῦ αὐτοκράτορος, Νικηφόρος τε καὶ 15
 C Λέων, οἱ μετὰ τὸ ἀνενεχθῆναι αὐτὸν εἰς τὴν τῆς βασι-
 λείας περιωπὴν ἐν τῇ πορφύρᾳ ἐξ αὐτοῦ ἐτέχθησαν, κἀν-
 τεῦθεν πορφυρογέννητοι προσηγορεύθησαν. ἡ δὲ πορφύρα οἴ-
 κημά τί ἐστιν κατὰ τὰ ἀνάκτορα ἐξ αὐτῆς τῆς βύσεως μέ-
 χρι τῆς ὀρόφου κινήσεως διὰ τετραγώνου συμπληρούμενον 20
 σχήματος, ἐκεῖθεν δὲ εἰς πυραμίδα ἀποτελεντιῶν, ἀφορῶν
 μὲν ὡς πρὸς θάλατταν πρὸς τὸν λιμένα, οὔπερ οἱ πέτρινοι

4. ἀφείλκετο G. 5. ἀπηντομόλησεν PG, recte C. 7. Βρυέν-
 νιος P. 11. κατακαλὼν A. καὶ alterum om. A. 14.
 σὺν τούτοις A. 17. κἀντεῦθεν — προσηγορεύθησαν add. C.

per annos multos Romanorum res perturbabatur, quanquam e multis
 pauca tantum memoravimus, neque in diversas trahi poterant partes,
 licet imperator saepe vario modo eos tentaret, sed ne clam quidem
 ad eum quisquam transiit, cum firmo adhuc et constanti animo es-
 sent. Nicephorus igitur Bryennius et Gregorius Maurocatalo, quem
 imperator a Scythis captum quadraginta millium pretio redemerat,
 ad Istrum cum Scythis acie decertari neutiquam probabant; Palaeo-
 logus autem Georgius et Nicolaus Maurocatalo, et si qui alii iu-
 ventute florebant, imperatori obnoxii Haemi valles transire atque ad
 Istrum pugnam cum Scythis committere suadebant. quibus accedebant
 etiam Diogenis imperatoris duo filii, Nicephorus atque Leo, qui pa-
 tre imperium iam adepti, in purpura nati, porphyrogeniti appella-
 bantur. purpura autem aedificium est in regis aedibus, ab ipsa basi
 usque ad tecti initium quadrata exstructum forma, hinc in pyramidem
 desinens, mare versus ad portum spectans, in quo lapidei sunt boves
 leonesque. marmore autem et solum constratum est et parietes inducti
 sunt: non vulgaris quidem generis, nec quale ex pretiosiore marmore

βόες καὶ οἱ λέοντες, διὰ μαρμάρων δὲ τὸ τε ἔδαφος κατέ-
στρωτο καὶ οἱ τοῖχοι περιεστέλλοντο, οὐ τῶν τυχόντων, οὐδὲ
τῶν ἄλλων ὅποσοι εὐποριστότεροι τῶν τιμιωτέρων λίθων εἰ-
σίν, ἀλλ' ἐξ ὧν ἀπὸ Ῥώμης οἱ ἀνέκαθεν βασιλεῖς ἐπεσύραν-
5το. ἔστι δὲ οὗτος ὁ λίθος, τὸ ὄλον εἰπεῖν, πορφυροῦς δι' D
ὄλον καὶ οἶον στίγματα τινὰ ψαμμοειδῆ λευκὰ αὐτῷ περιτρέ-
χουσιν. ἐκ τουτωνὶ τῶν λίθων, οἶμαι, πορφύραν τὸ οἶκημα
οἱ ἀνέκαθεν ὠνόμασαν. ἀλλ' ὅπερ ἔλεγον, ὡς οὖν ἡ σάλπιγξ
μέγα ἠχήσασα ἅπαντας τὴν πρὸς τὸν Αἴμον ὁδὸν οἶονεῖ κατὰ
10τῶν Σκυθῶν προὔτρεπετο, ὁ Βρυέννιος πολλὰ κωλύων τὸν
αὐτοκράτορα τοῦ ἐγχειρήματος, ὡς οὐκ ἔπειθεν, ἐπιφωνημα- P. 191
τικῶς φησὶν “ἴσθι, ὦ βασιλεῦ, εἰ τὸν Αἴμον διέλθῃτε, τοὺς
δρομικωτέρους τῶν ἵππων δοκιμάσεις.” ἐρωτήσαντος δέ τινος, V. 152
τί ὁ λόγος οὗτος βούλεται, “ἐν τῷ φεύγειν” φησὶν “ἅπαν-
15τας.” οὗτος γὰρ ὁ ἀνὴρ, εἰ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς δι' ἀποστα-
σίαν ἐξεκέκοπτο, ἀλλὰ τὸ γε εἰς στρατηγικωτάτην βουλήν καὶ
παράταξιν δεινότητος τῶν πολλῶν καὶ ποικιλώτατος ἐγνωρί-
ζετο. ὅπως δὲ τῶν ὀμμάτων ὁ προμνημονευθεὶς Βρυέννιος
ἀπεστέρητο δι' ἀποστασίαν ἢ ἐπανάστασιν κατὰ τοῦ αὐτοκρά-
20τορος Βοτανειάτου, καὶ ὅτι παρὰ τοῦ Κομνηνοῦ Ἀλεξίου
τότε μεγάλου δομestίκου τυγγάνοντος τῶν δυτικῶν τε καὶ
ἀνατολικῶν στρατευμάτων κατασχεθεὶς, τῷ Βορίλλῳ παρε- B

4. ἐπεσύροντο C. 5. τὸ ὄλον C et in margine P, ὄλος PG.
6. τινὰ στίγματα G. 7. τὸ οἶκημα πορφύραν G. 9. ἅπαν-
τας A, ἅπλασι PG. vid. annotat. 12. φησιν CA, ἔφη PG. 15.
ὁ om. G. 16. στρατιωτικωτάτην A. 18. προμνημονευθεὶς
P. 20. Βοτανειάτου om. G. 22. lege Βορίλλῳ ut supra.

facilius parari potest; sed ex eorum est lapidum numero, quos Roma ve-
teres imperatores deportarunt. est is lapis purpureus fere totus, nisi quod
puncta quaedam candida ad arenae instar inspersa sunt. ab huius
igitur marmoris colore purpuram, arbitror, aedificium maiores vocarunt.
sed redeo ad rem. cum igitur tubae cantus iter ad Haemum utpote
adversus Scythas omnibus indiceret, Bryennius, ut imperatorem ab
incepto revocaret, multam dedit operam; cumque non persuaderet,
ad extremum “scito, inquit, imperator, Haemum si transieritis,
equorum qui velociores sint, experiere.” quae verba, quid sibi vel-
lent, percontanti cuidam, “fugientibus nimirum omnibus” respondit.
erat hic vir, licet ob defectionem luce privatus, rerum bellicarum et
exercitus in aciem collocandi peritissimus atque prudentissimus. quo
autem casu excaecatus sit, cuius mentionem modo fecimus, Bryennius
ob defectionem vel potius rebellionem adversus imperatorem Botania-
tem, utque a Comneno Alexio magno tunc temporis occidentalium

δόθη τὰς ὄψεις ἀβλαβεῖς ἔχων, τοὺς ἐθέλοντας λεπτομερέ-
 στερον μαθεῖν παραπέμπομεν εἰς τὸν μέγιστον Καίσαρα. ὁ
 γὰρ Καῖσαρ οὗτος τοῦ μὲν Ἀλεξίου ἤδη τὰ Ῥωμαίων διέπον-
 τος σκῆπτρα γαμβρὸς ἐγεγόνει, τοῦ δὲ Βρυεννίου ἐκείνου ἀπό-
 γονος. ἀλλ' ἐνταυθοῖ γενομένη, συγχέομαι τὴν ψυχὴν καὶ 5
 πένθους ἐμπίπλωμαι. σοφὸς μὲν γὰρ τὴν γνώμην ἦν οὗτος
 ὁ ἀνὴρ καὶ τὸν λόγον σοφώτατος. πάντα γὰρ καὶ ῥώμη καὶ
 τάχος καὶ κάλλος σώματος καὶ ἀπλῶς ἐς ταῦτόν συνελθόντα
 ὅσα ψυχῆς καὶ σώματος ἀγαθὰ, τὸν ἄνδρα ἐκεῖνον ἐκόσμησεν.
 C Ἐνα γὰρ αὐτὸν ἐν τοῖς ἅπασιν ἐξοχώτατον καὶ ἡ φύσις ἀνε- 10
 βλάστησε καὶ ὁ θεὸς ἐδημιούργησε. καὶ οἷον τὸν Ἀχιλλεῖα
 ἔμνησεν Ὀμηρος ἐν τοῖς ἀρχαιοῖς, τοιοῦτον ἂν τις εἶπε τὸν
 ἐμὸν Καίσαρα ἐν τοῖς ὑπὸ τὸν ἥλιον ἅπασιν ἀναπεφηνότα.
 οὗτος τοίνυν ὁ Καῖσαρ καὶ τὰ στρατιωτικὰ γεγονὼς ἀριστος,
 οὐκ ἀμελετήτως ἔσχε πρὸς λόγους. ἀλλὰ πᾶσαν βίβλον ἀνα- 15
 πτυξάμενος καὶ εἰς πᾶσαν ἐπιστήμην ἐγκεκυφώς, πολλὴν σο-
 φίαν ἐκεῖθεν ἠρύσατο, ὅση τε ἡμετέρα καὶ ὅση ποτὲ οὐχ
 D ἡμετέρα. ὕστερον δὲ καὶ πρὸς συγγραφὰς ἐξέδωκεν ἑαυτὸν,
 καὶ δὴ καὶ σύγγραμμα ἐξ ἐπιταγῆς τῆς ἐμῆς δεσπότιδος καὶ
 μητρὸς, τῆς βασιλίδος φημί Εἰρήνης, ἐσχεδιάσεν ἄξιον λόγου 20
 καὶ ἀναγνώσεως, ἱστορίαν συντεταχῶς τῶν πρὸ τοῦ ἀναδή-
 σασθαι τὰς τῆς βασιλείας ἡνίας πράξεων τοῦμοῦ πατρὸς, ἐν

4. τοῦδε PG. correxi.

5. συγχέομαι P in margine, συνέχομαι

PG. τὴν γνώμην G.

καὶ πένθους C, τοῦ καὶ πάθους PG.

6. ἐμπίπλωμαι C, ἐμπίμπλωμαι PG.

8. ταυτὸ C.

17. ὅση-

δήποτε?

20. τῆς om. G.

atque orientalium copiarum domestico captus, Borilo traditus sit inte-
 gris etiam tum oculis, id qui accuratius cognoscere cupiunt, ad sum-
 mum remittimus Caesarem. nam Caesar hic et Alexii Romanorum sce-
 ptra iam adepti gener erat, et Bryennii illius nepos. verum haec
 memorans confundor animo luctuque afficio. praestans enim consilio
 is erat et eloquentia praestantissimus; robur, agilitas, forma, po-
 stremo quaecunque sunt animi corporisque bona, ea coniuncta uni-
 versa hominem ornabant; unum enim illum in omnibus rebus prae-
 stantissimum et natura edidit et deus finxit; et qualem Achillem Ho-
 merus antiquitus celebravit, talem dixerit quispiam Caesarem meum
 inter omnes, qui sub sole sunt, extitisse. hic igitur Caesar cum rei
 militaris peritissimus esset, litterarum non erat expers; sed omnes
 libros evolverat, omnibusque artibus imbutus, magnam sibi pruden-
 tiam comparaverat et nostrarum rerum et externarum; postea etiam
 ad historias scribendas animum appulit opusque iussu dominae
 ac matris meae, imperatricis Irenes, exaravit laude et lectione di-

ἢ τὰ κατὰ τὸν Βρυέννιον ἀκριβέστερον ἐπεξέρχεται, καὶ ὁμοῦ τὰς τε τοῦ προγόνου συμφορὰς ὡς ἀληθῶς ἀφηγήσατο, P. 192 καὶ τὰς τοῦ πενθεροῦ ἀριστείας συνέγραψε, καὶ οὐκ ἂν ἐψεύσατο, καίπερ ἀμφοῖν ὡς τοῦ μὲν ἀγχιστεύς, τοῦ δὲ καθ' 5 αἷμα προσήκων. καὶ μεμνήμεθα τούτων καὶ τοῖς προτέροις λόγοις τῆσδε ἱστορίας. ἐπεὶ δὲ τὸν Εὐφορβηνὸν Γεώργιον μεθ' ἱκανῆς στρατιᾶς καὶ στόλου διὰ τοῦ Ἰστρου ἐρχόμενον κατ' αὐτῶν οἱ Σκύθαι ἐθεάσατο, (ὁ δὲ ποταμὸς οὗτος ῥεῖ μὲν ἄνωθεν ἀπὸ τῶν δυτικῶν μερῶν, ἐκδίδεται δὲ διὰ τῶν 10 καταρρακτῶν καὶ μετὰ ταῦτα διὰ πέντε τινῶν στομάτων εἰς τὸν Πόντον τὸν Εὐξείνιον, μέγας τε καὶ πολὺς διὰ πολλῆς πεδιάδος ἐρχόμενος καὶ ναυσίπορος ὢν, ὡς καὶ τῶν B πλοίων τὰ μέγιστα τε καὶ φορτηγότατα τούτῳ τῷ ποταμῷ ἐπινήχουσαι· οὐ μίαν δὲ προσηγορίαν λαμβάνει, ἀλλὰ 15 τὰ ἄνωτέρω μὲν καὶ πρὸς τὰς πηγὰς Δάνουβις ὄνομα τούτῳ, τὰ κάτω δὲ καὶ πρὸς τὰς ἐκβολὰς Ἰστρου ὁ ποταμὸς μετονομάζεται,) ἐπεὶ δὲ τοῖνυν διὰ τούτου τοῦ ποταμοῦ τὸν Εὐφορβηνὸν Γεώργιον ἢ τῶν Σκυθῶν μερὶς ἐθεάσατο, ἐξ ἠπείρου V. 153 δὲ καὶ τὸν αὐτοκράτορα μετὰ στρατεύματος πλείστου αὐτοῦς

4. καίπερ: καὶ περὶ C. ὡς: lege ὢν. τῷ δὲ G. 5. μεμνήμεθα P in margine, μέμνηται PG. 6. τῆς G. Φορβηνὸν G hic et infra. 9. ὄρων A et in margine P. δὲ add. G. 10. καὶ om. A. 11. post Εὐξείνιον add. A ῥεῖ. 12. καὶ prius om. A. καὶ: τὰ G. 15. ἀνώτατα A, ἀνώτερα G. ταῖς πηγαῖς G. τούτῳ ὄνομα AG. 16. ταῖς ἐκβολαῖς G. ὁ ποταμὸς om. A. post ποταμὸς add. G ὁ γὰρ (leg. παρ') ἔβραίοις φυσῶν (leg. φυσῶν ex Gen. 2, 10. coll. Leon. Diac. VIII. p. 129.), παρὰ δὲ Ἰνδοῖς γάγγης, παρὰ Αἰθίοψιν Ἰνδὸς, παρ' Ἕλλησι δὲ Δανούβιος. vid. Letronn. in A. de Humbold. Geograph. histor. orbis novi II. p. 83. μετονομάζεται A, ἐπονομάζεται PG. 17. ἐπειδὴ A, δὲ om. G. 19. δὲ καὶ τὸν αὐτοκράτορα A, δὲ μετὰ στρατεύματος πλείστου τὸν αὐτοκράτορα PG.

gnum, quo rerum a patre meo ante sumptas imperii habenas gestarum historiam contexuit. in quo libro Bryennii res accuratius enarrat simulque et avi calamitates verissime tradit, et soceri praeclara facinora refert, neque quidquam mentitur, licet utrique, affinitate alteri, alteri sanguine iunctus. horum mentio etiam in prioribus huius historiae libris facta est. ubi igitur Euphorbenum Georgium cum exercitu satis magno et classe per Istrum proficiscentem contra se Scythae viderunt, (fluvius hic ex occidentalibus regionibus decurrit, atque per cataractas et dein per quinque ostia in Pontum Euxinum effunditur, summa aquae copia, per vastas planities fluens tamque navigando aptus, ut vel maxima et valde onusta navigia ferat. nec tamen unum ei est nomen, sed superior et fonti propior pars Danubius, inferior et ostiis propinqua Ister, mutato nomine, appellatur,) per hunc igi-

ἤδη καταλαμβάνοντα μεμαθήκεσαν, ὡς ἀμήχανον τὴν μεθ' ἑκατέρων μάχην εὐρίσκοντες, τρόπον ἐπεζήτουν, δι' οὗ γένοιτ' ἂν αὐτοῖς τὸ ὄξυ τοῦ κινδύνου διεκφυγεῖν. πέμπουσι τοῖνυν πρέσβεις ἑκατὸν πρὸς τοῖς πενήκοντα Σκύθας, ἐπερωτῶντας τάχα τὰ περὶ εἰρήνης, ἅμα δὲ καὶ ἀπειλήν τινα με-5
 C ταξὺ τῶν λόγων παρενείροντας, ἔστι δ' οὗ καὶ ὑπισχνου-
 μένους, εἰ ταῖς τούτων νεύσεσι καὶ αἰτήσεσι κατανεῦ-
 σαι θελήσειε, μεθ' ἱππέων χιλιάδων τριάκοντα συμμαχεῖν
 τῷ αὐτοκράτορι, ὀπηρῖκα βούλοιο. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὴν
 ἀπάτην διαγνοὺς τῶν Σκυθῶν καὶ ὅτι τὸν ὑπόγυιον κίνδυ-10
 νον φεύγοντες τοιαῦτα διαπρεσβεύονται, καὶ εἰ ἀδειάς ὅλως
 τύχοιεν, τὸν ὑποκρυπτόμενον τῆς αὐτῶν κακίας σπινθῆρα εἰς
 πυρσὸν ἀνάψουσι μέγαν, τὴν πρεσβειάν οὐκ ἐδέχετο. τούτων
 δὲ τῶν λόγων συνειρομένων, Νικόλαός τις τῶν ὑπογραμματευ-
 D ὄντων, τῷ αὐτοκράτορι προσελθὼν πρὸς τὸ οὖς καὶ ὑποψιθῦ-15
 ρίσας φησὶ “κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν, βασιλεῦ, ἔκλειψιν
 τοῦ ἡλιακοῦ φωτὸς προσδόκα γενήσεσθαι.” τοῦ δὲ διαπιστοῦν-
 τος, ἐκεῖνος ἐπώμνυτο μὴ διαψεύσασθαι. ὁποῖος δὲ ὁ αὐτο-
 κράτωρ γοργὸς περὶ τὰς ἐνθυμήσεις, φησὶ τοῖς Σκύθαις
 ἐπιστραφεῖς, “θεῶ τὴν κρίσιν ἀνατίθημι· καὶ εἰ μὲν τι ση-20
 μεῖον ἔξ οὐρανοῦ κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν ἔκδηλον γένηται,

1. ἐμεμαθήκεσαν G.	3. διαφυγεῖν G.	6. ὑπισχνουμέ-
ρου G.
10. γνοὺς G.	11. διαφεύγοντες A.	12. τῆς
αὐτῶν κακίας om. AG.
14. σπειρομένων G.	17. προσδόξει A.	
16. ἡμέραν A, ὦραν PG.	20. τι om. A.	21. ταύτην G.
		ἡμέραν AG, ὦραν P.

tur fluvium ubi adventantem Euphorbenum Georgium Scytharum pars vidit, terrestri autem itinere etiam imperatorem exercitum maximum contra se iam ducere audiverunt, cum utrique impares se intelligerent, circumspiciebant, qua ratione subito periculo evaderent. itaque mittunt legatos centum et quinquaginta Scythas, qui pacem peterent, simul minas quasdam orationi intexerent: sin postulatis atque optatis responderet, triginta millia equitum imperatori se, quando vellet, auxilio missuros pollicerentur. imperator autem cum fraudem Scytharum perspiceret, eosque imminentis periculi evitandi causa de pace agere, et facultate data, mox occultam odii favillam in magnam flammam excitaturos esse, legationem non admisit. de qua re dum disceptant, Nicolaus, scribarum unus, ad imperatorem accessit inque aurem insusurrans, “hoc, inquit, die solem defecturum esse exspecta;” quo fidem denegante, iureiurando se non mentiri confirmavit. tum imperator, qua erat ingenii dexteritate, ad Scythas conversus, “deum, inquit, iudicem facio: ac si quidem signum coelo hoc

εἴσεσθε πάντως, ὡς ἐγὼ μὲν ὑποπτον οὖσαν τὴν ὑμῶν πρε- P. 193
 σβείαν εὐλόγως οὐ δέχομαι, ὅτι οὐκ ἐπ' ἀληθείας οἱ φαλαγ-
 γάροι ὑμῶν τὰ περὶ εἰρήνης διαπεσβεύονται· εἰ δ' οὐ,
 διαμαρτιῶν αὐτὸς τοῦ στοχασμοῦ ἐλεγχθήσομαι." δύο οὖν
 5 οὐπω παρηλθόν ὄραι, καὶ τὸ ἡλιακὸν φῶς ἐπιλέλοιπεν, ὡς
 ἀφεγγῆ τὸν ὄλον δίσκον γενέσθαι, ὑποδραμούσης αὐτῷ τῆς
 σελήνης. καὶ οἱ μὲν Σκύθαι τηρικαῦτα ἐκθαμβοὶ γεγόνασιν,
 ὃ δέ γε αὐτοκράτωρ παραδίδωσιν αὐτοὺς Λέοντι τῷ Νικερίτῃ
 (ἐκτομίας δὲ οὗτος καὶ τοῖς στρατιωτικοῖς νηπιόθεν ἐνδιατρί-
 10 ψας καὶ ἀναφανεῖς δοκιμώτατος), ἐπισκήψας μεθ' ἱκανῶν B
 διασῶσαι τούτους μέχρι τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. ὃ δὲ
 μάλα προθύμως τῆς πρὸς τὴν Κωνσταντίνου ἡψατο. οἱ δὲ
 βάρβαροι διὰ παντὸς τῆς ἑαυτῶν φροντιζόντες ἐλευθερίας,
 ἐπὰν τὴν μικρὰν Νίκαιαν ἔφθασαν, νυκτὸς ἀναιροῦσι τοὺς
 15 φύλακας, ἀμελῶς περὶ τὴν αὐτῶν διατεθέντας φυλακὴν. καὶ
 διὰ τινων σκολιωτέρων ἀτραπῶν ἐπαναστρέφουσι πρὸς τοὺς
 πέμπσαντας. ὃ δὲ Νικερίτης μόγις μετὰ τριῶν σωθεῖς, κα-
 ταλαμβάνει τὸν αὐτοκράτορα εἰς Γολόην.

3. Ταῦτα μεμαθηκῶς ὁ βασιλεὺς καὶ προηθείς, μὴ οἱ

2. ἀληθεία G. 3. τῆς εἰρήνης G. lege εἰ δ' οὖν ut supra
 220, 17. 4. εὐρεθήσομαι A. οὖν add. A. 6. αὐτῷ A,
 αὐτὸν PG. 8. γε om. AG. παραδίδωσιν A, δίδωσιν PG.
 αὐτοὺς τῷ ἐκ . . . λέοντι τῷ νικερίτῃ, καὶ ὃς τῆς A. excidit
 ἐκτομίας. 10. ἀναφανεῖς P in margine, ἀφανής PG, ἀφα-
 νεῖς C. 12. πρὸς A, περὶ PG. idem vitium apud Phrantz. I.
 p. 112, 15. τὴν βασιλεύουσαν A. 13. ἑαυτὸν P. ἐλευ-
 θερίας: σωτηρίας A. 14. μικρὰν Νίκαιαν: νικίτζαν A. 17.
 μετὰ τῶν ἐπιλοίπων A. 19. μεμαθηκῶς δὲ τοῦτο A.

ipso die apparet, intelligetis sane, suspectam me legationem vestram merito non admisisse, quod non vere atque ex animo duces vestri de pace agunt; sin minus, non recuso, quin temere conceptae de vobis suspicionis arguar." nondum effluxerant horae duae, cum sol ita defecit, ut totus eius orbis absconderetur luna subeunte obstupuerunt tum Scythae, imperator autem Leoni Niceritae (eunuchus hic erat a puero innutritus castris et virtutis spectatae.) eos cum praesidio idoneo in urbem deducendos tradidit. hic alacri animo Cypolin iter ingressus est; verum barbari in occasionem recuperandae libertatis intenti, ubi Nicaeam parvam pervenerunt, custodibus, qui negligentius vigilias agebant, noctu obruncatis, per obliquas semitas ad eos redeunt, a quibus missi erant. Nicerita cum tribus aegre servatus, Goloen ad imperatorem pervenit.

3. His auditis imperator, veritus ne legati, universis Scythis instigatis, se adorirentur, non somnio egebat, quo ut Atrai quondam

σπεύσατε ὑμεῖς προκαταλαβεῖν εἰς τὸν ὑπερκείμενον ἀρχένα
 ἐπικαιρότατον ὄντα τῶν ἄλλων, κάκεισε τὸν χάρακα πῆξασθε,
 C ὡς μὴ ἐκεχειρίαν ἔχειν τὸν αὐτοκράτορα πολιορκεῖν τὸ φρου-
 ρίον, ἀλλὰ καὶ ὅπισθεν ὁμῶς ἔχειν τὸν νοῦν, τὴν ἐξ ὑμῶν
 ὑφορώμενον βλάβην. ὑμεῖς δὲ πανημέριοι καὶ παννύχιοι κατ' 5
 αὐτοῦ πέμποντες ἀμοιβαδὶς στρατιώτας μὴ ἐνδιδόατε." ὁ δὲ
 αὐτοκράτωρ στοχασάμενος τοῦ δέοντος, καταλιπὼν τὴν τῶν
 ἀκροπόλεων πολιορκίαν, (ἐπεὶ δυσχερὴς ἦν καὶ καιροῦ δεο-
 μένη,) κάκειθεν ἐξελθὼν, περὶ τινὰ ῥύακα ἀγχοῦ τοῦ Ἰστροῦ
 διακειμένον τὸν χάρακα ἐπῆξασθε, βουλευόμενος εἰ χρὴ προσ- 10
 βαλεῖν τοῖς Σκύθαις. ὁ μὲν οὖν Παλαιολόγος καὶ ὁ Μαν-
 ροκατακαλὼν Γρηγόριος τὸν μετὰ τῶν Πατζινάκων ἀνεβάλλ-
 λοντο πόλεμον, ὄπλισαμένους δὲ συνεβούλευον τὴν μεγάλην
 D Περισθλάβαν καταλαβεῖν. "οἱ γὰρ Σκύθαι οὕτω πορευομέ-
 νους ἡμᾶς καθωπλισμένους μετ' εὐκοσμίας θεώμενοι, οὐδαμῶς 15
 τὸν καθ' ἡμῶν ἀποθαρρήσουσι πόλεμον" ἔλεγον. "εἰ δὲ καὶ
 οἱ ἵππεῖς ἄτερ τῶν ἀμαξῶν τοῦ πολέμου κατατολμήσειαν, εἰ
 ἴσθι, ὡς ἠττηθήσονται, καὶ ἡμεῖς τοῦ λοιποῦ ὀχύρωμα ἐρυ-
 μνότατον τὴν μεγάλην ἔξομεν Περισθλάβαν." πόλις δὲ αὕτη
 περιφραγῆς περὶ τὸν Ἰστρον διακειμένη, ποτὲ μὲν οὗτ' ὄνομα 20
 τοῦτο ἔχουσα τὸ βαρβαρικόν, ἀλλ' Ἑλληνίζουσα περὶ τὴν προσ-

4. ὁμῶς PG. correxi. 6. ἀμοιβαδὶς G, ἀμειβαδὸν P. ὁ δὲ
 βασιλεὺς καταλιπὼν A. 8. ἐπεὶ — δεομένη add. A. 9.
 κάκειθεν ἐξελθὼν om. A. 11. ἀλλ' ὁ μὲν παλαιολόγος A. 12.
 μετ' αὐτῶν ἀνεβάλλοντο A. 14. οὕτω om. A. 15. καὶ
 ὄπλισμένους A. 18. ὡς om. C. 19. Περισθλάβαν A. apud
 Nicet. p. 486, 19 vocatur Προισθλάβα. 21. τὸ om. G. ἀπό
 τῆς προσηγορίας G.

pare iugum inter cetera opportunissimum ibique castra collocate; ne
 otiose vacare oppugnationi imperator queat, sed ea simul, quae a
 tergo fiunt, respectet metu impendentis a vobis periculi. vos autem nec
 diem nec noctem praetermittite, quin milites per vices adversus eum
 succedere iubeatis." imperator cum quid facto opus esset videret, arcium
 oppugnatione utpote difficili et longinqua ommissa, hinc digressus, ad
 rivum, qui ab Istro non multum aberat, castrametatus est, ecquid ag-
 gredi Scythas expediret, consultans. Palaeologus et Maurocatacalo
 Gregorius pugnam cum Patzinacis putabant differendam; armato in-
 structoque exercitu Peristhlabam magnam proficiscendum censebant.
 "sic enim, inquiebant, ubi paratos nos et integris ordinibus euntes
 Scythae viderint, nequaquam pugnare nobiscum audebunt. sin forte
 equites sine curribus temere aggredi nos conentur, scito eos victum
 iri; nobis autem praesidium iam munitissimum fore magnam Peristh-

ηγορίαν, μεγάλη πόλις καὶ οὖσα καὶ λεγομένη· ἀφ' οὗ δὲ Μόκρος ὁ τῶν Βουλγάρων βασιλεὺς καὶ οἱ ἐξ ἐκείνου γενόμενοι καὶ προσέτι γε Σαμουήλ ὁ τελευταῖος τῆς Βουλγαρικῆς V. 155
 δυναστείας, καθάπερ ὁ Σεδεκίας τῶν Ἰουδαίων, τῆς ἐσπέρας P. 195
 5 κατέδραμον, σύνθετον ἐκτίησαιο τὴν προσηγορίαν ἀπὸ τε τῆς Ἑλληνικῆς σημασίας μεγάλη ἐπονομαζομένη καὶ τὴν ἀπὸ τῶν Σθλαβογενῶν ἐπισυρομένη λέξιν, μεγάλη Περισθλάβα πανταχόθεν τούτοις φημιζομένη. “ταύτην τοίνυν χρησφύγετον ἔχοντες” οἱ ἀμφὶ τὸν Μαυροκατακαλὼν ἔλεγον “καὶ ὅσημέραι δι’
 10 ἀκροβολισμῶν τοῖς Σκύθαις προσβάλλοντες, οὐ παυσόμεθα ζημιοῦντες αὐτούς, μηδ’ ὄλως τούτους τῆς οἰκείας παρεμβολῆς χορταγωγίας χάριν ἢ τῆς τῶν χειρῶν συγκομιδῆς συγχωροῦντες ἐξελλυθέναι.” τούτων οὖν τῶν λόγων τριβομένων, B
 ἀποβάντες οἱ τοῦ Διογένοους υἱοὶ τῶν σφετέρων ἵππων, οἷα
 15 νέοι καὶ τῆς τῶν μύθων κακότητος ἄγευστοι, ὃ τε Νικηφόρος καὶ ὁ Λέων, τοὺς χαλινοὺς ἀφελόμενοι, πλήξαντές τε αὐτοὺς κατὰ τῶν κέγχρων ἐξήλασαν, ἐπειπόντες “μὴ δέδιθι, βασιλεῦ· αὐτοὶ γὰρ τοὺς ἀκινάκεις σπασάμενοι διαμελίσομεν αὐτούς.” ὁ δὲ βασιλεὺς φιλοκινδυνότατος ὢν καὶ προαρπά-
 20 ζειν πεφνκῶς τὰς μάχας, οὐδ’ εἰς τοῦν ὄλως τῶν ἀπειρογόντων αὐτὸν τοὺς λόγους ἐβάλλετο, ἀλλὰ τὴν βασιλικὴν σκηνὴν καὶ τὰς σκευὰς ἀπάσας ἀναθέμενος τῷ Κουτζομίτῃ Γεωργίῳ

3. γε om. G. 4. ὁ om. G. 5. κατέδραμεν C. 7. τά-
 ξιν CG. 14. σφοδρότερον A. 18. τοὺς: αὐτοὺς G. τοὺς
 σκύθας διαμελίσομεν A. 20. ἀπεγόντων G. 21. ἀλλὰ:
 τὰ A. 22. Κουτζομίτῃ C.

labam.” urbs haec illustris, ad Istrum sita, olim non barbarum habebat nomen, sed graeco appellata vocabulo, Megalopolis i. e. magna urbs et erat et dicebatur. ex quo autem Mocrus, Bulgarorum rex, quique eo orti erant, et post hos Samuel, qui ultimus Bulgaris imperavit, ut Sedecias Iudaeis, Occidentem incursarunt, nomen nacta est partim ex Graeco, partim ex Slavorum genere ductum, ut Peristh-laba magna passim audiat. “ex hac igitur urbe, tanquam tuto per-fugio, inquebat Maurocatalo, quotidie velitantes, lacessere Scythas non desistemus, nec omnino pabulandi quaeque opus sunt compor-tandi causa castris egredi eos sinemus.” talia dum pertractantur, Dio-genis filii iuvenes et pugnae discriminum ignari, equis desilientes, fraenis eos demtis, in milii segetem propellunt, simulque “noli, in-quiunt, imperator timere; ipsi enim acinacibus strictis concidemus eos.” imperator cum ad pericula promptissimus atque ad proelia oc-cupanda propensus esset, nulla dissuadentium ratione habita, Augu-stale tabernaculum et vasa omnia, Cutzomitae Georgio commendata,

πρὸς τὸ Βέτρινον ἐξέπεμψε, τὸ δὲ στράτευμα ἐπέταξε μὴ
 λύχρον, μηδὲ πῦρ ἀνάψαι τὸ παράπαν κατὰ τὴν ἐσπέραν
 C ἐκείνην, ἀλλὰ τοὺς ἵππους κατέχοντας ἐγρηγορέναι μέχρις
 ἡλίου ἀνατολῆς. αὐτὸς δὲ κατὰ τὸ περίορθρον ἔξεισι τῆς
 παρεμβολῆς καὶ τὰς δυνάμεις διελὼν καὶ τὰς φάλαγγας εἰς 5
 πολέμου καταστησάμενος σχῆμα, παραθέων ἐθεᾶτο τὸ στρά-
 τευμα. εἶτα τὴν μέσσην τῆς παρατάξεως χώραν εἶχεν αὐτός,
 συμπληρουμένην ἀπὸ τε τῶν ἐξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας προσ-
 ηκόντων αὐτῷ συγγενῶν καὶ τᾶδελφοῦ Ἀδριανοῦ τῶν Λα-
 τίνων τῷ τότε ἡγεμονεύοντος καὶ ἑτέρων γενναίων ἀνδρῶν. 10
 τοῦ δὲ γε ἀριστεροῦ κέρως κατῆρχε Νικηφόρος Καῖσαρ ὁ
 Μελισσηνός ὁ ἐπ' ἀδελφῇ γαμβρός αὐτοῦ. κατὰ δὲ τὸ δε-
 D ξιὸν ἡγεμόνες ἴσταντο ὁ τε Κασταμονίτης καὶ ὁ Τατίσιος·
 τῶν δὲ ἐθνικῶν ὁ τε Οὐζᾶς καὶ ὁ Καρατζᾶς οἱ Σαυρομά-
 ται. ἐξ δὲ τὸν ἀριθμὸν διελόμενος, τὴν αὐτοῦ φυλακὴν 15
 ἐπέτρεψε, πρὸς αὐτὸν τε ὄρᾶν παραγγείλας καὶ μηδενὶ τὸ
 παράπαν προσεσχῆκεναι ἑτέρῳ, τοὺς τε δύο υἱοὺς φημι Ρω-
 μανοῦ τοῦ Διογένους καὶ Νικόλαον τὸν Μαυροκατακαλῶν
 πολλὴν ἐκ μακροῦ πείραν τῶν πολέμων ἐσχηκότα καὶ τὸν
 Ἰωαννάκην καὶ τὸν ἄρχοντα Βαραγγίας Ναμπίτην καὶ Γου- 20
 λὴν τινα καλούμενον πατρῶον θεράποντα. ἀλλὰ καὶ οἱ Σκύ-
 P. 196 θαι σχῆμα πολέμου διατυπώσαντες, ἐκ φυσικῆς ἐπιστήμης

1. μὴ : μηδὲ G. 3. μέχρι τῆς τοῦ ἡλίου G. 7. μέσση A
 et in margine P, μεγάλην PG. 9. τοῦ ἀδελφοῦ A. 13.
 Κασταμονίτης AG, Κασταμμωνίτης P. scripsi Κασταμονίτης, ut
 mox p. 206 B, coll. Nicet. p. 574, 7. 19. ἐσχηκότας G. 20.
 Ἰωαννάκην C. τὸν ἀμπίτην AG. Γούλην PG, γουλήν A.
 vid. 241, 18.

Betrinum misit; exercitui edixit, ne ignem neve lampadem illo uspiam
 vespere accenderent, sed paratis ad manum equis, ad solis ortum
 vigilarent. ipse primo diluculo castris egreditur, divisisque copiis et
 in aciem collocatis, obiens exercitum lustrat. dein mediam ipse te-
 nuit aciem, ubi consistebant, qui vel sanguine vel affinitate iuncti
 erant, frater eius Adrianus, qui Latinis tum praeerat, aliique viri
 fortissimi. sinistro cornu praefectus erat Nicephorus Caesar Melissenus,
 qui sororem imperatoris in matrimonio habebat; dextri cornu duces
 erant Castamonita et Taticius; sociis praeerant Uzas et Caratzas Sar-
 matae, sex autem numero elegit, quibus sui custodiam crederet, quos
 sibi solum adesse nec ad alium quenquam animum advertere iussit:
 filios dico Romani Diogenis et Nicolaum Maurocatalonem, magnam
 longa militia rei bellicae experientiam adeptum, et Iohannacem Nam-
 pitemque Barangorum ducem, postremo Gulen quendam nomine, fa-
 mulum paternum, verum etiam Scythae, qui naturalem quandam pu-

πολεμεῖν εἰδότες καὶ κατὰ φάλαγγα ἴσταςθαι, καὶ λόχους καθίσαντες καὶ τὰς τάξεις τοῖς τακτικοῖς δεσμήσαντες σφιγμασι καὶ καταπυργώσαντες οἰονεὶ ταῖς ἄρμαμάξαις τὸ στρατεύμα, ἱλαδὸν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἦσαν καὶ ἠεροβολί-
 5 ζοντο πόρρωθεν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ συναρμόσας ταῖς ἵλαις τὸ στρατόπεδον, τῶν ὀπλιτῶν οὐδενὶ προπηδᾶν ἐνετέλλετο, οὐδὲ τὸν συνασπισμὸν λύειν, μέχρις ἂν ἀγχέμαχοι τοῖς Σκύθαις γένωνται· εἴτ' ἐπειδὴν τὸ μεσαίχιμον ἀποχωρῶν πρὸς χαλινὸν ἓνα ἀμφοτέρων τῶν στρατευμάτων κατ' ἀλλήλων ἰεμέ-
 10 γων θεάσονται, ὁμοσε κατὰ τῶν ἐναντίων χωρῆσαι. οὕτω τοίνυν Β τοῦ αὐτοκράτορος ἐτοιμαζομένου, πόρρωθεν ἀνεφάνησαν οἱ V. 156 Σκύθαι σὺν αὐταῖς ἄρμαμάξαις καὶ γυναιξὶ καὶ παισὶν ἐρχόμενοι. συρραγέντος δὲ τοῦ πολέμου, ἀπὸ πρωΐας μέχρι δειλῆς ἑσπέρας ἀνδροκτασία γέγονε πολλή, ἐξ ἑκατέρων τῶν μερῶν
 15 πιπτόντων συχρῶν. ὀπηνίκα καὶ Λέων ὁ τοῦ προβεβασιλευκότος Διογένους υἱὸς σφοδρότερον κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐξιπασάμενος καὶ πλέον τοῦ δέοντος πρὸς τὰς ἀμάξας παρασυρεῖς, καιρίαν πληγὴν πέπτωκεν. Ἀδριανὸς δὲ ὁ τοῦ κρατοῦντος ἀδελφός, ὁ καὶ τὴν τῶν Λατίνων ἡγεμονίαν ἐμπεπιστευμέ- C
 20 γος, τότε τὴν τῶν Σκυθῶν ὁρμὴν ἀνύποιστον θεασάμενος,

2. καθιστάντες G. τὰς om. G. 6. ἐπειτέλλετο G. 8. ἐπειδὴ CG. 10. ἐναντίων: ἐν αὐτῷ G. 12. σὺν ταῖς ἀμάξαις G, σὺν αὐταῖς ἅμα ἀμάξαις A. 13. δειλῆς om. A. 15. προβεβασιλευκότος add. A. 16. σφοδρότερον A, σφοδρώτερον PG. 19. τὴν om. A. 20. τότε — θεασάμενος om. G.

gnandi ordinesque instruendi artem habent, ubi aciem instituerunt et subsidia in occulto collocarunt, ordinesque copulis, quae ex arte adhiberi solent, devinxerunt, ac velut vallum plaustra obiecerunt, turmatim in imperatorem invecti, iacula eminus miserunt. at imperator, cum turmis exercitum coniunxisset, gravis armaturae milites prosilire scutorumque contextum rumpere vetuit, donec Scythias appropinquassent; quodsi medium inter exercitum utrumque spatium iam non latius quam in unam equorum admissionem patere cernerent, tunc cum hostibus congredierentur. sic igitur imperatore parato, procul apparuerunt Scythae cum ipsis plaustris et mulieribus liberisque invadentes; proelioque commisso a prima luce usque ad vesperam magna utrimque caedes facta est. quo tempore etiam Leo, Diogenis quondam imperatoris filius, vehementius in Scythas invectus seque ad plaustra eorum propius, quam par erat, ferri passus, gravi vulnere accepto cecidit. Adrianus autem, imperatoris frater, qui Latinis praeerat, cum Scytharum impetum iam non sustinendum cerneret,

ὄλους ὀυτῆρας ἐνδοὺς καὶ μέχρι τῶν ἀμαξῶν ἑαυτὸν ἐμβα-
 λῶν, ἔπειτα γενναίως ἀγωνισάμενος μετὰ ἑπτὰ καὶ μόνων
 ἐπανέστρεψε, τῶν ἄλλων ἀπάντων παρὰ τῶν Σκυθῶν ἀπο-
 σφαγέντων, τῶν δὲ κατασχεθέντων. τῆς δὲ μάχης ἐπὶ τρυ-
 τάνης ἰσταμένης, ἔτι ἐκθύμως ἀμφοῖν τῶν στρατευμάτων μα-
 5 χομένων, ἐπεὶ λοχαγοὶ τινες τῶν Σκυθῶν μετὰ τριάκοντα
 πρὸς ταῖς ἑξ χιλιάδων πόρρωθεν ἐρχόμενοι ἀνεφάνησαν, οὐκ-
 ἔτι στέγειν πρὸς τοσοῦτους οἱ Ῥωμαῖοι ἔχοντες, τὰ νῶτα
 Διηνικαῦτα διδύασιν. ὁ μέντοι βασιλεὺς προβέβλητο τῆς οἰ-
 κείας δυνάμεως καὶ ξιφηφόρος εἰστήκει· τῇ ἑτέρᾳ δὲ τῶν 10
 χειρῶν τῆς τοῦ λόγου μητρὸς τὸ ὠμόφορον σημαίαν κατέ-
 χων, ἵστατο μεθ' ἱπέων γενναίων ἀνδρῶν εἴκοσι καταλει-
 φθεῖς, Νικηφόρου φημί τοῦ υἱοῦ τοῦ Διογένους καὶ Μι-
 χαὴλ πρωτοστράτορος τοῦ Δούκα καὶ ἀδελφοῦ τῆς Αὐγού-
 σης, συμπαρόντων καὶ πατρῶων θεραπόντων. εἰσπηδή- 15
 P. 197 σαντες δὲ τινες πεζοὶ Σκύθαι τρεῖς, οἱ μὲν αἰροῦσιν αὐτὸν
 ἑκατέρωθεν τοῦ χαλινοῦ, ὁ δὲ ἀπὸ τῆς κνήμης τῆς δεξιᾶς.
 ὁ δὲ τοῦ ἐνὸς τὴν χεῖρα εὐθύς ἀποτέμνει, ἕτερον δέ, τὸν
 ἀκινάκην ἀνατείνας καὶ ἐμβριμησάμενος, ὀπισθόρμητον ἐποίη-
 σε· τὸν δὲ τῆς κνήμης τοῦτον κατέχοντα πλήττει κατὰ τῆς 20
 κόρυθος. τὴν δὲ φορὰν τοῦ ξίφους ἐλαφροτέραν ἐπήνεγκε,
 οὐδ' ὄλη χειρὶ τὴν πληγὴν ἐποιεῖ, πτοούμενος μὴ δυεῖν θά-
 τερον αὐτῷ συμβαίῃ, τῆς σφοδροτέρας φορᾶς τῶν ξιφῶν ὡς

2. ἔπειτα: καὶ A. μόνων A, μόνον PG. 3. ἀνέστρεψε A.
 4. τῶν δὲ: τε καὶ A. 10. δὲ om. A. 14. τῷ τοῦ Δούκα G.
 16. αἰρουσιν A. 18. εὐθύς τὴν χεῖρα G. 22. οὐδ' — ἐποιεῖ
 om. G. δυεῖν A, δυοῖν PG. 23. σφοδροτέρας A, σφο-
 δρωτέρας PG.

admisso equo usque ad plaustra processit, et postquam fortiter pu-
 gnavit, cum septem tantum comitibus reversus est, ceteris omnibus
 a Scythis aut interfectis aut captis. erat anceps adhuc belli fortuna
 et ab utroque exercitu pari alacritate pugnabatur, cum duces non-
 nulli Scytharum cum triginta sex millibus procul conspiciebantur. tum
 enimvero Romani, tantis hostium copiis non amplius pares, terga
 verterunt. at imperator ante aciem suorum stricto stabat gladio, al-
 tera manu Matris verbi divini humerale tanquam vexillum tenens,
 equitibus viginti fortissimis, Nicephoro Diogenis filio et Michaelē
 protostratore Duca, Augustae fratre, paternisque servis adstantibus.
 cumque Scythae tres pedites inveherentur, quorum duo utrimque fre-
 nos corripunt, tertius tibiamprehendit dexteram, imperator unius
 statim abscidit manum, alterum acinace obiecto, graviter intermi-
 nans, in fugam vertit; eum denique, qui tibiamprehenderat, pul-
 savit in galea. sed ictum leviolem intulit, nec tota manu in plagam

ἐπίπαιον διολισθαίνουσης, καὶ ἢ τὸν ἑαυτοῦ πόδα πλήξῃ ἢ τὸν ἵππον, ἐν ᾧ ἐπωχεῖτο, καὶ οὕτως ἀλώσιμος τοῖς ἐχθροῖς γένηται. διὰ τοῦτο καὶ δευτέρω ἀντιᾶ γοργῶς ἐπάγει πληγὴν, μετὰ νουνεχείας τὰς τῆς χειρὸς κινήσεις ποιούμενος. ἐν πά- B
 5 σαις γὰρ ταῖς πράξεσι καὶ τοῖς λόγοις καὶ τοῖς κινήμασι τὸν λόγον εἶχεν ἐπιστατοῦντα, οὐδ' ὑπὸ θυμοῦ ἐκφερόμενος οὐτ' ἐπιθυμίαις ὑποσυρόμενος. τῆς κόρυθος δὲ προαναδραμούσης τῇ προτέρᾳ πληγῇ, τῇ τοῦ Σκύθου κεφαλῇ ψιλῇ τὸ ξίφος προσέπαισεν. ὁ δ' εὐθύς ἄφωνος κατὰ γῆς ἔκειτο. τὴν οὖν
 10 ἄμετρον φυγὴν τῶν ταγματίων θεασάμενος ὁ πρωτοστράτωρ, (αἱ φάλαγγες γὰρ ἤδη διεσπασθησαν φευγόντων ἀκρατῶς,) “ἵνα τί” φησιν “ὦ βασιλεῦ, τοῦ λοιποῦ ἐνταῦθα πειράσαι ἐγκαρτερεῖν; ἵνα τί τὴν ζωὴν προδίδως ἀφειδήσας παντάπασι τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας;” ὁ δὲ βέλτιον γενναίως μαχομένους C
 15 ἀποθανεῖν ἔφη, ἢ ἀγεννές τι πεποιηκότας σωθῆναι. ὁ δὲ V. 157
 πρωτοστράτωρ “εἰ μὲν τῶν κοινῶν εἷς τις ὢν τοῦτ' ἔλεγες, ἐπαίνου ἧς ἄξιος. εἰ δὲ ὁ σὸς θάνατος κοσμικὸν ἐπάγει τὸν κίνδυνον, ἵνα τί μὴ τὸ βέλτιον αἰρῇ; εἰ γὰρ σωθείης, καὶ αὐθις πολεμήσας νικήσεις.” τὸν οὖν κίνδυνον ὑπὲρ κεφαλῆς
 20 ἤδη ἰστάμενον ὁρῶν ὁ αὐτοκράτωρ, ἀναισχύντως τῶν Σκυθῶν ἀντιᾶ προσβαλλόντων, καὶ τὰς σωζούσας ἀπεγνωκῶς ἐλ-

1. πλήξῃ: παρῆξῃ C. 4. τὰς om. G. 6. οὐδ' G. 9. προσέπεσεν C. ἔκειτο κατὰ γῆς G. 10. τῶν ταγματίων om. PG, add. C, τὴν τῶν ταγματίων οὖν A. 12. πειράσαι ἐνταῦθα A, ἐγκαρτερεῖν πειρῶ G. 14. σεαυτοῦ A. μαχομένοις G. 18. σωθείης AG, σωθεις P. 19. πολεμήσων A. 20. ἰδῶν A.

incubuit, veritus ne ictu gladii vehementiori, quod fit plerumque, in irritum cadente, alterutrum accideret, percuteretque aut suum ipsius pedem, aut equum, quo vehebatur, ac tali modo ab hostibus caperetur. quare alteram celeriter plagam intulit, cautissime manum moderans. in omnibus enim actionibus verbisque et motibus rationem habuit quasi dominatricem, nec ira se efferri, nec cupiditatibus rapi passus. galea autem priore iam ictu deiecta, nudum Scythae caput gladio percussit, ut mutus hic in terram statim procideret. sed effusam ordinum fugam cum protostrator cerneret, (acies enim soluta iam erat, fugientibus sine respectu copiis,) “quid tu, inquit, imperator, diutius hic morari conaris? quid vitam profundis, nec ullam salutis tuae rationem habes?” cui ille “praestat, generose pugnantem mori, quam ignava fuga salutem petere.” sed protostrator “si unus aliquis de multis, inquit, ita diceres, laude sane dignus esses; nunc cum in tuo capite publicum agitur discrimen, cur meliora non praefers? nam servatus ubi fueris, renovato bello vinces.” itaque cum mortem impendere

πίδας, “καιρὸς ἤδη τῆς ἑαυτῶν σὺν θεῷ πεφροντικῆναι σω-
 D τηρίας” εἶπε, “πλὴν ἀλλ’ οὐ τὴν αὐτὴν τοῖς φεύγουσι πο-
 ρεύεσθαι δεῖ, ὅπως μὴ οἱ τοὺς ἡμετέρους διώκοντες ἐν τῇ
 ἐπανάρχεσθαι συναντῶσιν ἡμῖν, ἀλλὰ χρῆ” ὑποδείξας τῇ
 χειρὶ τοὺς κατὰ τὸ ἄκρον τῆς παρατάξεως ἰσταμένους Σκύ- 5
 θας “κατ’ αὐτῶν ἐξιππάσασθαι, ὡς σήμερον γεννηθέντας
 καὶ τεθνήξομένους, καὶ οὕτως ὀπισθεν θεοῦ ἐπαρήγοντος τῆς
 τῶν Σκυθῶν γεγονότες παρατάξεως, ἐφ’ ἑτέραν ἄτραπον βα-
 διούμεθα.” ταῦτα εἰπὼν καὶ τοὺς ἄλλους ἐποτρύνας, πρῶ-
 P. 198 τος αὐτὸς ὡς πῦρ κατὰ τῶν Σκυθῶν ἵεται καὶ τὸν συναντή- 10
 σαντα παίει· ὁ δ’ εὐθύς ἐξεκυλίσθη τῆς ἕδρας. καὶ οὕτω
 τοῦ Σκυθικοῦ συνασπισμοῦ διασχισθέντος, μετὰ τῶν ἀμφ’
 αὐτὸν τὴν ὀπισθεν τῶν Σκυθῶν κατέλαβε χώραν. ἀλλὰ ταῦτα
 μὲν ὁ βασιλεύς. τὸν δὲ πρωτοστράτορα, ὀλισθήσαντος αὐτοῦ
 τοῦ ἵππου, κατενεχθῆναι συμβέβηκεν. εἷς δέ τις τῶν αὐτοῦ 15
 θераπόντων παραχρῆμα τὸν ἴδιον αὐτοῦ ἐπιδίδωσιν ἵππον.
 ἐφθακῶς δὲ τὸν αὐτοκράτορα, οὐκέτι αὐτοῦ χωρίζεται οὐδὲ
 βῆμα ποδός, ἐξόχως τοῦτον ποθῶν. συγχύσεως δὲ πολλῆς
 οὔσης, τῶν μὲν φευγόντων, τῶν δὲ διωκόντων, φθάνουσιν
 B αὐθις καὶ ἕτεροι Σκύθαι τὸν βασιλέα. καὶ ὅς παραχρῆμα 20
 ἐπιστραφεῖς, πλήττει τὸν διώκοντα, οὐκ αὐτὸν δὲ μόνον,

4. ἡμῖν : αὐτῷ A. 10. ἵεται PG, recte A. 11. ἐνέδρας A.
 12. διασχισθέντας P, διαπεφεύγοντος A, recte CG. 13. αὐ-
 τὸν P, αὐτὸν AG. κατέλαβε CA, ἔλαβε PG. 15. συμβέβη-
 κεν A, συνέβηκεν PG. 16. ἐπιδίδωσιν A, δίδωσιν PG. 20.
 καὶ prius add. A.

sibi imperator cerneret, Scythis insolenter irruentibus, omni spe ab-
 iecta, “tempus, inquit, iamiam est, salutis ope divina consulere;
 neque tamen eandem, quam fugientes copiae, viam ingredi debe-
 mus, ne qui nostros persequuntur, redeuntes occurrant nobis; sed
 in istos” manu ostendebat eos Scythas, qui in prima acie stabant,
 “invehi nos oportet, tanquam hodie natos et morituros, ut deo iu-
 vante, perruptis Scytharum ordinibus, aliam capessamus viam.” his
 dictis, ubi ceteros adhortatus est, primus ipse ignea celeritate in Scy-
 thas involat, primumque obvium percutit atque de equo statim pro-
 turbat. ita interrupta Scytharum acie, cum comitibus in aversa perve-
 nit. haec quidem imperator; protostratori autem accidit, ut equo lapsa,
 in terram decideret. sed cum eidem servorum unus suum illico equum
 ultro suppeditasset, cito imperatorem assecutus, ab eius latere ne
 unguem quidem latum discessit: tanto eius amore tenebatur. pertur-
 batione autem orta maxima et fugientium et insequentium, alii rur-
 sus Scythae consequuntur imperatorem. qui repente conversus, instan-

ἀλλὰ καὶ ἄλλους οὐκ ὀλίγους, ὡς οἱ τότε συμπαρόντες διενίσταντο, ἀνεῖλεν. εἷς δέ τις Σκύθης Νικηφόρον τὸν Διογένην ἐξ ὀπισθίων φθάσας πλήττειν ἐμελλεν. ὃν ὁ αὐτοκράτωρ θεασάμενος, πρὸς τὸν Διογένην ἐφώνει “ὄρα καὶ ὄπισθεν, Νικηφόρε.” ὁ δὲ γοργῶς ἐπιστραφεὶς, πλήττει αὐτὸν κατὰ τῆς ὕψεως. καὶ ὡς τοῦ βασιλέως ἐν τοῖς ὑστέροις χρόνοις διηγουμένου ἠκηκόειμεν, οὐδέποτε τάχος τοιοῦτον οὐδὲ περιδεξιότητα ἀνδρὸς ἐθεάσατο. καὶ ὡς “ἐγὼ” φησιν “εἰ μὴ τὴν σημαίαν κατεῖχον κατ’ ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὑπὲρ τὰς
 10 ἰδίας τρίχας πλήξας ἂν Σκύθας ἀνεῖλον,” οὐ περιαντολογῶν. τίς γὰρ τοσοῦτον εἰς ἔσχατον ταπεινότητος ἤλασεν; ἀλλὰ γὰρ ὁ λόγος καὶ τῶν πραγμάτων ἢ φύσις αὐτὸν ἠνάγκαζε, καὶ τὰ κατ’ αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς κύκλοθεν τοὺς ἰδίους αὐτοῦ ἐνίστε ἐκλαλεῖν, καὶ ταῦτα παρ’ ἡμῶν πολλὰ βιαζόμενον. πρὸς δὲ
 15 τοὺς ἔξωθεν οὐδεὶς τῶν ἀπάντων ἤκουεν ὑπέροκμπόν τι τὸν αὐτοκράτορα διηγούμενον. ἀνέμου δὲ σφοδροῦ πνεύσαντος καὶ τῶν Πατιζινάκων προσβαλλόντων, οὐκέτι εὐτόνως εἶχε τὴν σημαίαν κατέχειν ὁ βασιλεύς. ἐπεὶ δέ τις Σκύθης
 20 μεταχειρισάμενος δόρυ μακρὸν δι’ ἀμφοτέρων τῶν χειρῶν, ἐπλήξεν αὐτὸν κατὰ τοῦ γλουτοῦ, διέτρησε μὲν τὸν χροῦτα

1. οὐκ ὀλίγους add. A. παρόντες A. διενίσταντο C et in margine P, ἐδιηγῆσαντο PG, ἔλεγον A. 3. ἐξόπισθεν A. 4. ἔφη A. 6. τοῖς add. A. 7. ἠκούομεν P in margine. 8. ἠπερ δεξιότητα P, ἢ περιδεξιότητα A, οὐδὲ περιδεξιότητα CG. καὶ ὡς, εἰ μὴ τὴν σημαίαν φησίν, ἐγὼ κατ’ ἐκείνην τὴν ἡμέραν κατεῖχον A. 18. ὁ βασιλεύς om. C. 19. μεταχειρήσαμενος P, recte AG.

tem barbarum percutit, neque hunc solum, sed et alios non paucos interemit, ut qui praesentes tum fuere, enarrarunt. Scytharum unus Nicephorum Diogenem, a tergo assecutus, gladio petebat; quo conspecto imperator, alte voce Diogenem appellans, “vide, inquit, etiam retro, Nicephore!” celerrime hic conversus, barbarum in facie percutit; ac memini imperatorem postea narrare, nullius se unquam tantam velocitatem dexteritatemque vidisse. “atque ego, addebat, nisi vexillum tenuissem illo die, plus, quam pili in capite sunt, Scytharum occidissem.” neque tamen gloriosius haec de se praedicavit; quis enim eo humilitatis atque modestiae processit? sed et narrationis serie et rerum gestarum natura cogebatur, ut etiam sua interdum facinora in privatis nostris familiarium circulis enarraret, idque vehementer instantibus nobis: adversus alieniores nemo unquam magnifice loquentem imperatorem audivit. vento autem vehementi perflante irruentibusque Patzinacis, imperator vexillum sustinere vix poterat: cumque Scytharum unus, hastam longam utraque impellens manu, clunes

οὐδαμῶς, ὀδύνην δὲ ἐνεποίησεν ἀνήκεστον, ἥτις ἐπὶ πολλοῖς
 V. 158 διέμεινεν αὐτῷ ἔτεσιν. διὰ τοῦτο ἐπὶ τοσοῦτον βιασθεῖς, τὴν
 σημαίαν περιστείλας ἐν τινι τῶν χαμαιδρῶν κατατίθῃσιν,
 ὡς μηκέτι ὄρασθαι παρά του. οὗτος δὲ διὰ τῆς νυκτὸς διε-
 σῶθη εἰς Γολόην· ὅτε καὶ ἔλεγον οἱ πολῖται “ἀπὸ τὴν Δρί- 5
 στραν εἰς Γολόην καλὸν ἄπληκτον, Κομνηνέ.” καὶ μεθ’ ἡμέ-
 P. 199 ρας καταλαβὼν τὴν Βερόην, διεκαρτέρει πρίασθαι τοὺς δο-
 ρυαλώτους ἐθέλων.

4. Ὁ δὲ Παλαιολόγος ἐν τῷ φεύγειν τῶν ταγμάτων ἡτ-
 τηθέντων κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην κατενεχθεῖς τοῦ ἵππου, 10
 ἀπώλεσε τοῦτον· ἐν ἀμηχανίᾳ δὲ ὦν καὶ τὸν κίνδυνον ἰστά-
 μενον ὑπὲρ κεφαλῆς ὄρων, περιεθρήσας, εἴ που γένοιτό οἱ
 τοῦτον θεάσασθαι, ὄρα τὸν τῆς Χαλκηδόνος πρόεδρον Λέ-
 οντα, περὶ οὗ ἄνωθεν ἐμνήσθημεν, τὴν ἱερατικὴν στολὴν
 ἡμφιεσμένον, ἵππον ἐπιδιδόντα αὐτῷ, ἐν ᾧ ἐπιβάς εἶχετο 15
 τῆς φυγῆς· τὸν δὲ ἱεροπρεπῆ ἐκεῖνον ἄνδρα οὐκέτι τεθέα-
 B ται. ἦν δ’ ἄρα οὗτος παρρησιαστικὸς τὴν ψυχὴν καὶ ἀληθῆ
 χαρακτῆρα ἐμφαίνων ἀρχιερέως, φρονήματος μέντοι ἀπαλω-
 τέρου καὶ τὸν ζῆλον ἔστιν οὗ οὐ κατ’ ἐπίγνωσιν ἐνδεικνύμε-
 νος, καὶ οὐδὲ τῶν ἱερῶν κανόνων ἀκριβῆ γνῶσιν εἶχε. διὸ 20
 καὶ ἄπερ ἄνωθεν εἴρηται συνεπεπτώκει αὐτῷ λυπηρὰ, καὶ

2. αὐτῷ om. A, ἔτεσιν αὐτῷ G. 4. παρ’ αὐτοῦ A. 5.
 ὅτε — Κομνηνέ add. A. an ὄθεν? τῆς Δρίστρας male
 conl. Hoeschel. 6. καλλόν A, correxit Hoeschel. 13. τοι-
 οῦτον A. 14. περὶ om. G. ἄνωθεν: ὀπισθεν A. 15.
 ante ἵππον add. A καὶ. 18. lege ἀπλωτέρου. 19. οὗ
 om. G.

eius percussisset: tametsi cutem non perforavit, gravissimum inussit
 dolorem, qui multos deinceps annos duravit. tandem hac re coactus,
 vexillum complicatum in trixagine posuit, ut a nemine iam conspi-
 ceretur. ipse nocturna fuga Goloen incolumis pervenit; unde etiam
 cives “Distra fugienti bellum diversorium Goloe, Comnene.” luce
 orta, Beroen pervectus, captivos redimendi gratia ibi permansit.

4. Palaeologus autem, inter fugiendum, ordinibus dissipatis, eo die
 equo deiectus, hunc amisit; cumque in summis angustiis esset peri-
 culumque capiti impendere cerneret, circumspiciens, si forte ille ap-
 pareret, videt ecce Chalcedonensem praesulem Leonem, cuius su-
 pra meminimus, sacerdotali indutum stola, equum ipsi ultro offe-
 rentem; quo ille consenso, fugere perrexit: sanctum istum hominem
 non amplius conspexit. erat is sane animo vel maxime ingenuo veram-
 que sacerdotis speciem praestabat; quanquam simplicioris erat mentis,
 zelumque nonnunquam haud secundum scientiam ostendebat, ac ne
 canonum quidem sacrorum exactam habebat notitiam. hinc etiam, quae

τοῦ Θρόνου ἐξέπεσεν. ἐξείχετο δὲ τοῦ ἀνδρὸς ὁ Παλαιολόγος αἰεὶ καὶ διαφερόντως ἐτίμα διὰ τὸ περιὸν αὐτῷ τῆς ἀρετῆς. εἴτε οὖν διὰ τὴν θερμοτάτην πίστιν τὴν εἰς τὸν ἄνδρα τοῦτον ὁ Παλαιολόγος θείας ἔτυχεν ἐπιφανείας, εἴτ' ἄλλο τι ἦν 5 τῆς προνοίας ἀπόρητον κατὰ τουτοῖ τὸν ἀρχιερέα τὸ φαινόμενον, οὐκ ἔχω λέγειν. διωκόμενος δὲ ὑπὸ τῶν Πατζινάκων C εἰς ἐλώδη τόπον καὶ συνηρεφῆ εἰσελθὼν, περιτρυγγάνει στρατιώταις τὸν ἀριθμὸν ἑκατὸν πρὸς τοῖς πενήκοντα. περικυκλούντων αὐτοὺς τῶν Σκυθῶν, ὡς ἐν ἀμηχανίᾳ τὰ κατ' αὐτοὺς 10 ἐώρων, πρὸς τοσοῦτους ἀντέχειν μὴ ἐξισχύοντες, τῆς τοῦ Παλαιολόγου ἐξήρτητο γνώμης, πάλαι τούτου τὸ γενναῖον καὶ ἀκατάσειστον τῆς γνώμης γινώσκοιτες. αὐτὸς δὲ κατὰ τῶν Σκυθῶν ὀρμησαί συνεβούλευε, τῆς κατ' αὐτοὺς παντάπασιν ἀφειδήσαντας σωτηρίας, κἀντεῦθεν, οἴμαι, ταύτην ὠνή- 15 σασθαι. χρὴ δὲ δι' ὄρκων ταυτηνὴ τὴν βουλήν ἐμπεδῶσαι, (ὃ δὴ καὶ γέγονεν,) ὡς τηρικαῦτα μιᾶς γνώμης ἀπάντων γεγ- D νότων, τῆς κατὰ τῶν Σκυθῶν ὀρμῆς μηδένα ἀπολειφθῆναι, τὴν σωτηρίαν καὶ τὸν κίνδυνον ἴδιον ἐκάστου λογισαμένου. ὁ μὲν οὖν Παλαιολόγος σφοδρὰν τὴν ἰππασίαν ποιησάμενος, 20 παίει τὸν αὐτῷ πρώτως ὑπαντήσαντα. ὁ δ' εὐθύς σκοτοδιμιάσας κατὰ γῆς ἔκειτο. τῶν δὲ λοιπῶν μετὰ διψυχίας τὴν

5. τὸν om. A. 6. οὐκ ἔχω λέγειν om. C. ὑπὸ τῶν σκυθῶν A. 9. αὐτοὺς: δὲ αὐτὸν A. 14. ἀφειδήσαντες G. 16. ὃ δὴ καὶ γέγονεν om. C. 20. ὑπαντιάσαντα A. δ' AG, δὲ P.

supra narravimus, mala sibi contraxit thronoque excidit. Palaeologus autem perpetuo amplexus est hominem et praecipue propter summas, quibus excellebat, virtutes coluit. utrum igitur propter ferventissimam Palaeologi erga hunc virum fidem divinae apparitionis compos factus sit, an aliud fuerit providentiae consilium arcanum, quod in hoc sacerdote eluxit, non habeo dicere. Patzinacis igitur insequentibus, cum Palaeologus in palustrem ac fruticosum locum delatus esset, milites ibi offendit centum et quinquaginta. hi circumventi a Scythis, cum in angustias adductos se esse cernerent, quod tanto Scytharum numero impares erant, ex Palaeologi consilio pendebant, cuius dudum fortitudinem animique praesentiam cognoverant. is ut sua quisque salute neglecta in Scythas inveherentur, talique modo vitam redimerent, suasit. sed iureiurando, inquit, confirmari hoc consilium oportet, (quod etiam factum est) ut eodem ab omnibus consilio inito, nemo in impetu adversus Scythas faciendo desit, sed omnium et salutem et periculum ducat suum. vehementi igitur impressione facta, Palaeologus primum qui occurrit percutit, ut vertigine correptus, statim corrueret; ceteri, contracto animo aggressi, alii

P. 200 ἵππασίαν ποιησαμένων, οἱ μὲν πεπτώκασιν, οἱ δὲ αὖθις ὡς εἰς φωλεὸν τὸ συνηρεφὲς ἄλσος παλινοστήσαντες, ἑαυτοὺς ἔσωσαν κρυπτόμενοι. ἐν δὲ τῷ τὸν Παλαιολόγον ἀκρολοφίαν τινὰ καταλαμβάνειν ὑπὸ τῶν Πατζινάκων αὖθις διωκόμενον, συνέβη τὸν ἵππον πληγέντα καταπεσεῖν, αὐτὸν δὲ τηρικαῦτα 5 εἰς τὸ παρακείμενον ὄρος εἰσδύναι. ἀναζητῶν δὲ τὴν σῶζουσαν ὁδόν, ἐπεὶ ῥαδίως μὴ ἔξην αὐτῷ ταυτὴν εὐρηκέναι, ἐπὶ ἔνδεκα ἡμέραις πλανώμενος περιτυγχάνει γυναικί τινος στρα-

V. 159τιώτου χήρα καὶ ἐπιξενίζεται παρ' αὐτῆς ἐφ' ἡμέραις τισί· σωθέντες δὲ τοῦ κινδύνου καὶ οἱ ταύτης υἱεῖς στρατιῶται ὄντες 10 Βτὴν σῶζουσαν τούτῳ ὁδὸν ὑποδεικνύουσιν. ἀλλὰ τοιαῦτα μὲν τῷ Παλαιολόγῳ συμπεσόντα. οἱ δὲ γε τῶν Σκυθῶν λογάδες οὓς κατέσχον δορυαλώτους ἀποκτεῖναι ἐβουλεύοντο, τὸ δὲ πληθός τοῦ κοινοῦ τὸ παράπαν τοῦτο οὐ συνεχώρει, βουλόμενοι ἀπεμπολῆσαι τούτους τιμῆς. ταύτης γοῦν τῆς βουλῆς κυρωθεί- 15 σης, δίδεται γνῶσις τῷ βασιλεῖ διὰ γραμμάτων τοῦ Μελισσηνοῦ, ὃς πολλὰ πρὸς τοῦτο, κὰν δορυάλωτος ἦν, τοὺς Σκύθας ἠρέθιζεν. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς Βερόην ἔτι ἐνδιατρίβων, τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων χρήματα ἱκανὰ μετακομίσας, ἐπρίατο τοὺς δορυαλώτους. 20

5. Καταλαμβάνει δὲ τηρικαῦτα καὶ ὁ Τατὸς τὸν Ἴστρον C μεθ' ὧν ὑπεποιήσατο Κομάνων, οἱ τὴν τοσαύτην λείαν καὶ

1. ὡς add. C. 4. σκυθῶν A. 5. τηρικαῦτα om. A. 7. αὐτῷ add. A. 8. γυναικί τινι χήρα A. 9. ἐφ' add. A. 10. ἐκ τοῦ coni. Hoeschel. καὶ add. A. υἱοὶ A. στρατιῶται ὄντες add. A. 18. διατρίβων A. fortasse ἐκ τῆς. 21. τατοῦ AG, Τατοῦ C. 22. κομάνων A ubique. τοσαύτην CA, τοιαύτην PG.

ceciderunt, alii in densae silvae latebras reversi sese occultarunt. cum Palaeologus collem ascenderet, iterum Patzinacis insequentibus, accidit, ut equus vulneratus caderet: ipse montem adiacentem subiit. inde viam, qua se reciperet, quaeritans, quum facile reperiri non posset, undecim dies in saltu oberravit: tandem a vidua militis hospitio per aliquot dies exceptus est, cuius filii, periculo et ipsi perfuncti milites, viam ipsi monstrarunt. haec quidem Palaeologo acciderunt. Scytharum autem duces cum captivos interficere in animo haberent, multitudo id nequaquam permisit, sed venumdari eos iussit. haec ubi vicit sententia, imperatori res nuntiata est Melissenii litteris, qui, licet ipse captivus, multum Scythas ad hoc consilium adhortatus est. imperator, Beroae adhuc commorans, pecunia sat multa ex urbe apportata, captivos redemit.

5. Eodem tempore Tatus ad Istrum pervenit cum iis, quos collegerat, Comanis. qui ubi tantam praedam captivorumque multitudinem

τὸ πλῆθος τῶν δορυαλώτων θεασάμενοι, τοῖς ἡγεμόσι τῶν
 Σκυθῶν ἔφασαν, ὡς “ἡμεῖς μὲν τὰ οἴκοι καταλιπόντες, εἰς
 ὑμετέραν ἦλθομεν βοήθειαν, τὴν τοσαύτην ὁδὸν διηνυκότες,
 ἔφ’ ᾧ καὶ τοῦ κινδύνου καὶ τῆς νίκης συγκοινωνοὶ γενήσεσθαι.
 5 τὸ γοῦν ἡμέτερον ἅπαν συνεισενεγκόντας, οὐ χρὴ κενούς αὐ-
 θις ἀποπεμφθῆναι. οὐ γὰρ ἐκ προαιρέσεως τοῦ πολέμου κα-
 τόπιν καιροῦ ἔφθημεν ἐληλυθότες, οὐδὲ αὐτοὶ τοῦτου αἰτιοὶ
 ἔσμεν, ἀλλ’ ὁ προαράσας τὸν πόλεμον βασιλεύς. ἢ γοῦν
 κοινῇ μεθ’ ἡμῶν τὴν λείαν πᾶσαν διαμερίσασθε, ἢ ἀντὶ συμ- D
 10 μάχων πολεμίους ἡμᾶς ἔξετε.” πρὸς τοῦτο ἀνένευσαν οἱ
 Σκύθαι. τῶν δὲ Κομάνων τοῦτο μὴ φερόντων, σφοδρὸς
 ἀναμείσον αὐτῶν ἀναρρήγνυται πόλεμος, καὶ κατὰ κράτος οἱ
 Σκύθαι ἠττηθέντες, εἰς τὴν καλουμένην Ὀζολίμνην μόλις ἐσώ-
 θησαν. στενούμενοι δὲ παρὰ τῶν Κομάνων, ἔφ’ ἱκανὸν ἐκέισε
 15 διέτριβον, τὴν μετάβασιν μὴ ἀποθαρροῦντες. ἢ δὲ νῦν παρ’
 ἡμῶν Ὀζολίμνη κατονομαζομένη μεγίστη μὲν ἐστὶ κατὰ τε διά-
 μετρον καὶ περίμετρον, καὶ τῶν ὅπου δήποτε φημιζομένων
 παρὰ τοῖς γεωγράφοις λιμνῶν μηδεμιᾶς εἰς μεγέθους λόγον
 ἐλλείπουσα· κεῖται δὲ τῶν Ἑκατὸν βουνῶν ὑπερθεν, καὶ εἰς P. 201
 20 αὐτὴν μέγιστοί τε καὶ κάλλιστοι συρρέουσι ποταμοί· καὶ
 κατὰ νότον πολλὰς τε καὶ μεγάλας καὶ φορητοὺς ἐστὶν ἀνέ-
 χουσα νῆας, ὡς εἶναι κἀντεῦθεν δῆλον τὸ βάθος αὐτῆς ὀπό-

2. μὲν om. A. 3. ὑμετέραν AG, ἡμετέραν P. τὴν τοσαύ-
 την ὁδὸν A, τὴν τόσην τε PG. 4. κοινωνοὺς G. 5. αὐ-
 θις : ἡμᾶς A. 6. τὴν τοῦ πολέμου CG. 15. παρ’ ἡμῶν
 om. A. 16. καὶ τὴν διάμετρον τε καὶ τὴν περίμετρον C. 17.
 ὀποίων δή ποτε A. 18. γεωγράφοις PG, correxi. 19. τὸν
 P. 21. νότον A, νότου PG. πολλὰς τε καὶ om. A. ἐστὶν
 add. A. 22. εἶναι : ἦ A. ὀπόσον τί ἐστὶν om. A.

conspexerunt, cum ducibus Scytharum ita egerunt. “sese domibus re-
 lictis, longam emensos viam, eo animo ipsis auxilio venisse, ut et
 periculi et victoriae participes forent. iam cum pro sua parte nihil
 reliqui fecissent, non decere vacuos se dimitti. neque enim data
 opera, bello iam finito, advenisse, nec sua id culpa factum esse, sed
 imperatoris proelium occupantis. itaque nisi praedam secum omnem
 partirentur, pro sociis se hostes futuros. id cum Scythae recusassent,
 a Comanis indignabundis atroci proelio funditus devicti, ad Ozolim-
 nam quae dicitur aegre evaserunt. ubi circumsiditibus Comanis,
 satis diu commorati sunt, prodire metu hostium non ausi. est haec,
 quae nunc a nobis Ozolimna nominatur, palus amplissima, sive la-
 titudinem sive circuitum spectas, nec ulli earum, quae uspiam a
 geographis celebrantur, magnitudine inferior. sita est supra Centum

σον τί ἐστίν. Ὀζολίμνη δὲ κατωνόμασται, οὐχ ὅτι κακοῦ τι-
 νος καὶ βαρυνόδμου ἀναδίδωσιν ἀποφορὰν, ἀλλ' ὅτι Οὐννικῆς
 ποτὲ στρατιᾶς ἐπιφοιτησάσης τῇ λίμνῃ (τούτους δὲ τοὺς Οὐν-
 νους Οὐζοὺς ἢ ἰδιῶτις ἀπεκάλεσε γλώσσα) καὶ περὶ τοὺς
 ὄχθους τῆς λίμνης ἀλισταμένης, Οὐζολίμνην τὴν τοιαύτην προσ- 5
 ηγορεύεσσι λίμνην, μετὰ προσθήκης, οἶμαι, καὶ τοῦ υ φωνήεν-
 Βτος. καὶ ἀπὸ μὲν τῶν παλαιῶν συγγραμμάτων οὐχ εὖρηταί
 πω συνελαθὲν ἐνταῦθα Οὐννικὸν στράτευμα, ἐπὶ δὲ τοῦ αὐτο-
 κράτορος Ἀλεξίου τότε πάντες ἀπανταχόθεν ἐκεῖσε συνερρωγότες
 τῷ τόπῳ δεδώκασι τὸ ὄνομα. τὰ μὲν οὖν περὶ τῆς λίμνης 10
 ὧδέ πη ἐχέτω, ὥσπερ παρ' ἡμῶν νῦν πρώτως ἱστορούμενα,
 ἵν' ἐνδείξαιμεθα, ὅτι τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξίου ταῖς πολλαῖς
 καὶ πολλαχοῦ στρατηγίαις νῦν ἀφ' ἑαυτοῦ, νῦν δὲ ἀπὸ τῶν
 V. 160 ἐπισυρροθέντων ἐχθρῶν πολλὰς ἐλάβανον οἱ τόποι προσηγο-
 ρίας. τοιοῦτον δέ τι καὶ ἐπὶ Ἀλεξάνδρου τοῦ τῶν Μακεδό- 15
 νων βασιλέως καταμανθάνω. καὶ γὰρ ὅπου μὲν Ἀλεξάνδρεια
 ἢ κατ' Αἴγυπτον, ὅπου δὲ ἢ Ἀλεξάνδρεια ἢ κατ' Ἰνδοὺς ἀπ'
 ἐκείνου ὠνόμασται, ἴσμεν δὲ καὶ ἀπὸ Λυσιμάχου τινὸς τῶν
 ἀμφ' αὐτὸν στρατιωτῶν Λυσιμάχειαν κατονομάζεσθαι. οὐκ
 ἂν οὖν θαυμασαίμην, εἰ καὶ ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος ζῆλον Ἀλε- 20

2. Οὐγγρικῆς CPG in margine.

4. ἀπεκάλεσεν ἢ ἰδιῶτις
 γλώσσα G, ἢ ἰδ. ἀπεκάλεσεν γλώσσα P, recte A. 5. ἀλι-
 σαμένους C, ἀλισταμένης τῆς στρατιᾶς A. 6. καὶ om. A. 7.
 μὲν om. G. 9. πάντες om. CG. 11. ἐχέτω P. 13. παν-
 ταχοῦ P in margine. 15. τοῦ βασιλέως Μακεδόνων A, τοῦ
 Μακεδόνοσ G. 17. δὲ καὶ ἢ A. 20. θαυμάσοιμεν G.

colles, maximique et pulcherrimi in eam confluent fluvii; meridiem
 versus multas magnasque et onerarias fert naves, ut vel ex hac re,
 quanta sit altitudo eius, appareat. ceterum Ozolimnae nomen non ex
 eo cepit, quod malum pestilentemque emittat halitum; verum cum
 Hunnorum aliquando exercitus ad lacum pervenisset, (hi autem Hunni
 vulgari lingua Ouzi appellantur,) positis ibidem castris, Ouzolimnam
 lacum nuncuparant, addita nimirum littera vocali. veterum quidem hi-
 storiae nusquam tradunt, Hunnorum exercitum eo venisse. nempe id
 Alexio imperante accidit. tunc universa natio, undique ad lacum
 advecta, nomen ei dedit. quae res nunc primum a nobis refertur,
 quo demonstramus, imperatoris Alexii multis variisque expeditionibus
 saepe factum esse, ut loca modo ab ipso, modo ab hostibus, qui con-
 fluxerant, nomina nanciscerentur sua. tale quid etiam de Alexandro,
 Macedonum rege, accepimus: a quo et quae in Aegypto, et quae in
 India sita est, Alexandria appellationem traxit; quin etiam a Lysi-
 macho, comitum eiusdem uno, Lysimachiam dictam esse scimus.
 quid igitur mirum, si etiam imperator Alexius, aemulatione Alexan-

ξάνδρειον ἀναλαβών, ὅπου μὲν ἐξ ἐθνῶν ἢ συρραγέντων ἢ προσκεκλημένων παρ' αὐτοῦ παριῆψε τοῖς τόποις ὀνομάτων καινότητας, ἢ ἀφ' ὧν αὐτὸς κατεπράξατο, τῆς ἑαυτοῦ προσηγορίας τοῖς τόποις μετέδωκε. τσαῦτα μὲν περὶ τῆς ἄνω-
 5 θεν εἰρημένης Ὀζολίμνης ἐπερρίφθω ἱστορικώτερον. οἱ δὲ D
 Κόμανοι, ἐπεὶ σπάνιν τῶν χρειωδῶν εἶχον, παλινδρομοῦσιν εἰς τὰ ἴδια, ἐφ' ᾧ τὰ χρειώδη συγκομισάμενοι, αὐθις κατὰ τῶν Σκυθῶν ὑπαναστρέψαι.

6. Συνάγεται ἐν τῷ μεταξὺ ὁ βασιλεὺς κείμενος εἰς Βε-
 10 ρόην, ἐξοπλίζει τοὺς αἰχμαλώτους καὶ τὸ λοιπὸν ἅπαν ὀπλι-
 τικόν. τότε καὶ ὁ Φλάντρας κόμης ἐξ Ἱεροσολύμων ἐπανερ-
 χόμενος, ἐκεῖσε καταλαμβάνει τὸν αὐτοκράτορα καὶ τὸν συν- P. 202
 ἦθη τοῖς Λατίνοις ἀποδίδωσιν ὄρκον, ὑποσχόμενος ἅμα τῷ
 τὰ οἴκοι καταλαβεῖν συμμάχους ἀποστεῖλαι οἱ ἵππεῖς πεντα-
 15 κοσίους. φιλοτιμησάμενος τοίνυν τὸν τοιοῦτον ὁ βασιλεὺς,
 πρὸς τὰ σφέτερα χαίροντα προέπεμψεν. ἀπάρας οὖν ἐκεῖθεν
 ὁ αὐτοκράτωρ μεθ' ὧν αὐθις συνελέξατο δυνάμεων καταλαμ-
 βάνει τὴν Ἀδριανούπολιν. οἱ δὲ Σκύθαι διεληλυθότες τὰ με-
 ταξὺ τέμπη, μέσον Γολόης καὶ Διαμπόλεως κατὰ τὴν λεγο-
 20 μένην Μαρκέλλαν τὸν χάρακα ἐπήξαντο. ὁ δὲ γε αὐτοκρά- B
 τωρ τὰ κατὰ τοὺς Κομάνους μεμαθηκώς, ἐπεὶ προσδόκιμοι
 ἐπαναστρέψαι ἦσαν, ἐδεδίει, τὴν ἐκείνων ἔλευσιν ὑφορώμε-

1. συρραγέντων G. 5. Ὀζολίμνης C, λίμνης PG. 8. ἐπαναστρέψαι CG. 19. εἰς τὴν μαρκέλλαν A. 20. ὁ δὲ γε: ὅπερ μαθὼν ὁ βασιλεὺς, καὶ τὸν συνέσιον στείλας, ἐπεισεν ὑποσπόνδους γενέσθαι αὐτῷ. ἀλλὰ μετὰ καιρὸν αὐθις παρασπονδήσαντες, τῆς προτέρας ἀπανθρωπίας εἶχοντο A. 21. μεμαθηκώς τὰ κατὰ τοὺς Κομάνους G.

dri ductus, modo ex populis aut coortis in se aut auxilio arcessitis nova locis nomina dederit, modo ex iis, quae ipse gesserat, suum locis nomen communicarit? de Ozolimna, quam supra memoravimus, ad cognitionem rei satis dictum. Comani, commeatus penuria coacti, domum redierunt, ut re frumentaria parata, rursus adversus Scythas expeditionem susciperent.

6. Interea imperator Beroae captivos, quos redemerat, et ceterum omnem exercitum armat. eodem tempore etiam Flandriae comes, Hierosolymis rediens, imperatorem convenit et quo solent Latini, sacramento se obstrinxit, pollicitus insuper, simulac domum rediisset, quingentos equites auxilio se missurum. honorifice igitur acceptum imperator eum in patriam dimisit; ipse cum iis, quas collegerat, copiis inde profectus, Adrianopolin pervenit. at Scythae, superatis valibus mediis, Goloen inter et Diampolin ad Marcellam, quae dicitur, castra posuerunt. imperator de Comanorum expeditione certior

νος. μεταπεμψάμενος τοίνυν τὸν Συνέσιον καὶ τοῖς πρὸς τοὺς
 Σκύθας χρυσοβούλλοις λόγοις ἐφοδιάσας, ἐκπέμπει παραγγεί-
 λας, ὡς εἰ μὲν πεισθεῖεν σπείσασθαι καὶ δοῖεν ἡμέρους, ἀνα-
 χαιτίσαι αὐτοὺς τῆς ἐπὶ τὸ πρόσω φορᾶς καὶ παρασκευάσαι
 μένειν ἐν ᾧ προκατέλαβον τόπῳ, καὶ οὕτω χορηγεῖν αὐτοῖς 5
 δαψιλῆ τὰ χρειώδη· ἐσκόπει γὰρ τούτοις κατὰ τῶν Κομά-
 Cνων χρήσασθαι, εἰ τὸν Ἴστρον αὖθις καταλαβόντες πρὸς τὰ
 πρόσω χωρεῖν ἐπιχειρήσαιεν· εἰ δέ γε οἱ Σκύθαι μὴ πείθον-
 ται, αὐτοῦ πον καταλιπεῖν αὐτοὺς καὶ ὑποστρέψαι. κατέλαβε
 τούτους ὁ ῥηθεὶς Συνέσιος, καὶ τὰ εἰκότα προσομιλήσας, 10
 ἐπεισεν ὑποσπόνδους γενέσθαι τῷ βασιλεῖ. κάκεισε προσ-
 καρτερῶν πάντας αὐτοὺς θεραπείας ἡξίου, πᾶσαν περιαι-
 ρῶν σκανδάλου πρόφασιν. ἐπαναστρέψαντες δὲ αὖθις οἱ
 Κόμανοι παρεσκευασμένοι πρὸς τὸν κατὰ τῶν Σκυθῶν πόλε-
 μον, καὶ μὴ ἐντυχόντες αὐτοῖς, ἀλλὰ μεμαθηκότες τὴν του- 15
 των διὰ τῶν κλεισουρῶν ἔλευσιν, καὶ ὅτι τὴν Μαρκέλλαν
 D καταλαβόντες εἰς εἰρημικὰς ἦλθον μετὰ τοῦ βασιλέως σπον-
 δάς, ἐξαιτουῦνται διελθεῖν τὰς κλεισοῦρας καὶ προσβαλεῖν τοῖς
 Σκύθαις. ὁ δὲ πρὸς τοῦτο ἀνένευσε, προεφθακῶς σπείσα-
 V. 161 σθαι μετὰ τῶν Σκυθῶν, εἰπὼν, ὡς “οὐ χρεῖα τὸ παρὸν βοη- 20
 θείας ἡμῶν· λαβόντες ἱκανὰ ἐπαναστρέψατε.” καὶ φιλοφρο-
 νησάμενος τοὺς πρέσβεις, δῶρά τε ἱκανὰ ἐπιδούς, μετ’ εἰρή-
 νης ἀπέστειλε. τοῦτο θάρσος τοῖς Σκύθαις ἐνέβαλε, καὶ πα-
 ρασπονδήσαντες τῆς προτέρας ἀπανθρωπίας εἶχοντο, ληΐζόμε-
 4. τὸ add. G. 20. ὡς om. CG.

factus, cum reditum eorum exspectaret, in metu erat. misit igitur
 Synesium ad Scythas, aureis instructum bullis, cum his mandatis, ut,
 si foedus inire vellent obsidesque dare, curaret, ne ulterius tenderent,
 sed in eo, quem occupassent, loco manerent, atque ita rerum neces-
 sariarum largam copiam suppeditaret. habebat enim in animo, iis
 adversus Comanos uti, si ad Istrum isti reversi, ulterius procedere cona-
 rentur. sin autem Scythae abnuerent, statim illis ibi relictis, reverti eum
 iussit. Synesius ubi ad Scythas pervenit, disseruit, quae res postulabat,
 persuasitque, ut foedus cum imperatore inirent; ac diutius ibi commo-
 rans, officiis coluit omnes, causasque offensionum prorsus sustulit. reversi
 autem Comani, ad bellum cum Scythis gerendum parati, cum eos non
 invenissent, sed clusuras transisse et, postquam Marcellam pervene-
 rint, pacem cum imperatore pepigisse didicissent, petunt, ut clusur-
 ras transire Scythasque aggredi sibi liceret. id ille, foedere paullo
 ante cum Scythis icto, abnuat dicens, in praesenti auxilio sibi opus
 non esse; quare muneribus cumulati, domum redirent. itaque lega-
 tos laute acceptos, donis sat multis additis, cum pace dimisit. hac
 re Scythae metu liberati, foedere laeso, eadem qua antea immani-

νοι τὰς παρακειμένας πόλεις καὶ χώρας. ἄστατεῖ γὰρ ὡς
ἐπίπαν ἅπαν τὸ βάρβαρον καὶ σπονδὰς φυλάττειν οὐ πέφυκε. P. 203
τοῦτο θεασάμενος ὁ Συνέσιος, ἐπανέρχεται πρὸς τὸν βασιλέα,
αὐτάγγελος μηνυτῆς γεγονὼς τῆς τῶν Σκυθῶν ἀγνωμοσύνης
5 καὶ παραβάσεως. τὴν Φιλιππούπολιν δὲ τούτων καταλαβόν-
των, τοῦτο μεμαθηκὼς ὁ βασιλεὺς, ἐν ἀμηχανίᾳ καθίστατο,
ἀποχρώσας πρὸς τσοᾶντα πλήθη μὴ ἔχων δυνάμεις, ὥστε
ὄλως τὴν μετ' αὐτῶν μάχην ἀναδέξασθαι. ὁποῖος δὲ ἐκεῖνος
ἐν ἀμηχάνοις πόρους εὐρίσκων καὶ μηδ' ὁπωσοῦν καταπίπτειν
10 ἐν περιστάσεσιν εἰωθὼς, δεῖν ἔγνω δι' ἀκροβολισμῶν καὶ
λόχων τὴν τούτων μελετῆσαι καθαιρέσιν. καὶ οὕτω στοχα- B
σάμενος τῶν τόπων καὶ τῶν πόλεων, ἔνθα καταλαμβάνειν
ἐκεῖνοι πρωΐας ἔμελλον, αὐτὸς ἑσπέρας τὴν τούτων προκατε-
λάμβανε ἐλευσιν· εἰ δὲ ἑσπέρας τούτους ἔμεμαθήκει τόπον
15 τινὰ καταλαβεῖν, ἐκεῖνος τὸν τοιοῦτον πρωΐας κατελάμβανε.
καὶ ὡς δύναμις, δι' ἀκροβολισμῶν καὶ λόχων πόρρωθεν πρὸς
αὐτοὺς ἀπεμάχετο, ὡς μὴ ἐγκρατεῖς αὐτοὺς γίνεσθαι τῶν
φρουρίων. κατέλαβον οὖν ἄμφω οἱ τε Σκύθαι καὶ ὁ αὐτο-
κράτωρ τὰ Κύψελλα. ἐπεὶ δὲ τὸ ἐλπιζόμενον μισθοφορικὸν
20 οὐπω κατέλαβε, γινώσκων ὁ αὐτοκράτωρ τὸ ὄξυκίνητον τῶν
Σκυθῶν καὶ ὄρῶν αὐτοὺς ἤδη καὶ αὐτὴν τὴν βασιλίδα κατα- C
λαμβάνοντας τῶν πόλεων ζῦν τάχει πολλῶ, ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν.

4. αὐτάγγελος P in margine, αὐτάγγελτος A, αὐτεπάγγελτος PG.
5. καταλαβόντων CA, καταλαμβάνοντων PG. 6. τοῦτο μεμα-
θηκὼς om. A. 9. μηδοποσοῦν PG. correxi. 18. κατέλαβον
οὖν A, καταλαμβάνουσιν δὲ P, δὲ om. G.

tate urbes terrasque vicinas depopulabantur. nam inquieti plerumque barbari sunt, nec foedera servare solent. quod ubi Synesius vidit, ad imperatorem reversus, ultro improbitatem Scytharum atque perfidiam nuntiavit. Philippopolin autem cum imperator pervenisse eos comperisset, gravi affectus est cura; nam adversus tantam multitudinem non ita instructus erat, ut acie decertare posset. tamen, ut erat animo praesenti, quem difficultates nec frangerent ullo modo, nec conturbarent, velitationibus atque insidiis attenuandas hostium copias censebat. itaque odoratus, quem locum quamve urbem mane isti adituri essent, ea ipse praeoccupabat vespera; sin vespere eos comperit locum occupaturos, eo ipse mane se conferebat. ad hoc, quantum poterat, velitationibus insidiisque eminus aggrediebatur, ne arcibus potirentur. ita pervenerunt utrique, Scythae atque imperator, usque ad Cypsella. ubi cum qui exspectabantur, mercenarii milites nondum adessent, imperator, qui celeritatem Scytharum probe nosset videretque eos iam iam ad ipsam urbem regiam properantes, quid ageret

καὶ μὴ ἀποχωρῶσας δυνάμεις πρὸς τοσαῦτα πλήθη ἔχων, τὸ μὴ χειρὸν, ὃ φασιν, βέλτιον λογισάμενος, πρὸς εἰρηρικὰς αὐθις ἀπεῖδε σπονδίας. ἐρωτᾷ γοῦν, πρέσβεις ἀποστείλας πρὸς αὐτούς, τὰ περὶ εἰρήνης· οἱ δ' αὐθις τῷ τοῦ βασιλέως ὑπέϊξαν θελήματι. προέφθασε δὲ πρὸ τῶν εἰρηρικῶν σπον- 5 δῶν ἀντόμολος παραγενέσθαι ὁ Νεάντζης. πέμπεται τοίνυν Ὁ Μιγιδηνός, ὥστε πανηγύρεις ἐξάγειν ἐκ τῶν παρακειμένων χωρῶν· οὗ ὁ υἱὸς εἰς τὸν γεγονότα ὕστερον πόλεμον κατὰ τὸν * * * * * τόπον ὀξέως κατὰ τῶν Πατζινάκων ὀρμήσας, καὶ παρασυρεῖς παρὰ γυναικὸς Σκυθίδος ἐάλω, διὰ σιδηρᾶς 10 ἄρπης εἶσω τῶν ἀμαξῶν ἐλκυσθεῖς. οὗ τὴν κεφαλὴν ἀποτμηθεῖσαν ἐπρίατο ὁ βασιλεὺς ἐξ αἰτήσεως τοῦ πατρὸς αὐτοῦ.

P. 204 ὑπὸ δὲ τῆς ἀφορήτου θλίψεως ἐπὶ τρισὶ νυχθημέροις διὰ χειριάδος λίθου τύπτων τὸ στέρνον ὁ πατὴρ τελευτᾷ. οὐκ ἐπὶ πολὺ δὲ τὰ τῆς εἰρήνης τῶν Σκυθῶν διήρκει, ἀλλ' αὐθις 15 πρὸς τὸν ἴδιον ἔμετον, ὡς κύνες, ἐστράφησαν. ἀπάραντες οὖν ἀπὸ τῶν Κυψέλλων, καταλαμβάνουσι τὸν Ταυρόκομον, κακεῖ παραχειμάσαντες, ἐληΐζοντο τὰς παρακειμένας κωμοπόλεις.

V. 162 7. Ἐαρος δὲ ἤδη ἀναφανέντος, ἐκεῖθεν εἰς Χαριούπολιν ἔρχονται. ὁ δὲ βασιλεὺς εἰς τὸ Βουλγαρόφυγον διατρίβων, 20 οὐκέτι ἐν ἀναβολαῖς ἦν. ἀλλὰ μέρος τοῦ στρατοῦ ἀποτεμνόμενος

3. ἐπεῖθε C. 4. αὐθις : an εὐθύς? 5. προέφθασε C, προ-
 ἐφθακε PG. 14. τύπτων P. 15. τῶν Σκυθῶν om. A. 16.
 πρὸς : ἐπὶ A. 17. ἀπὸ om. A. ταυρόκομον A. vid.
 Nicet. p. 516, 4. 19. ἤδη om. AG.

nesciebat. ac quoniam adversus tantam multitudinem non sat magna copiarum vi instructus erat, quod deterius non est, ut aiunt, pro meliore habens, ad pacem rursus animum advertit, eaque de re legatos ad Scythas mittit, qui statim imperatoris voluntati satisfaciunt. prius autem quam pax facta erat, transfugerat ad Romanos Neantzēs. mittitur ergo Migidenus, ut ex regionibus locisque adiacentibus conventus educeret. cuius filius, contracta deinde pugna ad locum * * * * * nominatum, cum in Patzinacas fervide inveheretur, a muliere Scythica captus est, falce ferrea intra plaustra tractus; cuius amputatum caput imperator, rogante patre, redemit; pater ipse, dolore amens, cum per tres dies noctesque continuas saxo pectus pulsasset, animam efflavit. ceterum haud diuturna pax fuit, Scythis rursus canum instar ad proprium vomitum redeuntibus. Cypsellis igitur profecti, Taurocomum se conferunt, ibique hiemantes vicos adiacentes populabantur.

7. Orto iam vere, inde Chariopolin veniunt. at imperator, Bulgarophygi commorans, non amplius cunctabatur; sed electos e militibus primores omnes atque ipsos etiam, qui archontopuli dicuntur

ικανὸν λογάδας ἅπαντας καὶ αὐτοὺς δὴ τοὺς ἀρχοντοπούλους B
καλουμένους νέους, ἀρτιφρεῖς πάντας τὸ γένειον, τὴν ὁρμὴν
ἀννηπροστάτους, προσεβιάξεν ἐξ ὀπισθίων τοῖς κατὰ τὸ ἄκρον
τῶν ἀμαξῶν ἰσταμένοις προσβαλεῖν. τὸ δὲ τῶν ἀρχοντοπού-
5 λων τάγμα παρὰ Ἀλεξίου πρώτως ἐφεύρητο. ἀστρατίαν γὰρ
ἐχούσης τῆς τῶν Ῥωμαίων ἀρχῆς διὰ θραθυμίαν τῶν ἀνέκα-
θεν αὐτοκρατόρων, συλλεξάμενος ἅπανταχόθεν αὐτοὺς τῶν
ἀποπεπρωκότων στρατιωτῶν νιεῖς, ἐγύμνασέ τε πρὸς ὄπλα
καὶ πόλεμον, καὶ ἀρχοντοπούλους ὠνόμασεν, ὡσανεὶ ἐξ ἀρ-
10 χόντων νιοὺς γεγονότας, ἵνα διὰ τοῦ ὀνόματος εἰς τὴν τῶν
γονέων εὐγένειάν τε καὶ ἀνδρίαν ἀναφερόμενοι καὶ οὗτοι θού- C
ριδος ἀλκῆς μνήσαιντό τε καὶ ἀνδρειότεροι γένοιτο, τοῦ και-
ροῦ τούτοις τόλμαν καὶ θώμην ὑπαγορεύοντος. τοιοῦτον δὲ
τὸ τῶν ἀρχοντοπούλων τάγμα, ὡς ἐν ὀλίγῳ εἰπεῖν, εἰς δύο
15 χιλιάδας συμποσούμενον, ὡσπερ ποτὲ καὶ τοῖς Λάκωσιν ἐφεύ-
ρητο ὁ ἱερὸς λεγόμενος λόχος. οὗτοι τοίνυν οἱ νεόλεκτοι
ἀρχοντόπουλοι ἐσταλμένοι πολεμικῶς ἤεσαν. οἱ δὲ κάτωθεν
τοῦ ἀχένος προλοχίζοντες Σκύθαι τὰς τούτων ἐφόδους ἐπε-
τήρουν· καὶ θεασάμενοι τούτους κατὰ τῶν ἀμαξῶν ἐφωρ-
20 μηκότας, ἀσχέτω ὄνυμῃ κατ' αὐτῶν ἴενται. καὶ ἀγχεμάχου
τῆς συμπλοκῆς καταστάσης, πίπτουσι τῶν ἀρχοντοπούλων ὡσεὶ
τριακόσιοι ἐκθύμως μαχόμενοι. περὶ ᾧ ἐπὶ πολὺν χρόνον D

1. δὴ om. A. ἀρχοντοπούλους P ubique. 2. λεγομένους A.
νέους om. A. 5. lege ἀστρατίαν. 6. τῶν alterum add. CG.
7. αὐτοὺς: lege τοὺς. 8. lege πεπρωκότων. 9. καὶ ἀρχοντο-
πούλους — εὐγένειάν τε om. G. 15. Λάκωσιν: immo Θη-
βαίσις. 18. Σκύθαι om. CG. 19. ἐφωρμηκότας AG, ἀφωρ-
μηκότας P. 20. ἴενται PG, recte A. 22. ἐπὶ add. CA.

iuvenes, tenera quidem lanugine, sed virtute invicta, a tergo iussit Scythas in summis plaustriis stantes adoriri. quae quidem archontopulorum cohors constituta primum ab Alexio est. nam cum militum penuria propter imperatorum, qui antecesserant, desidiam imperium Romanum laboraret, collectos undique defunctorum militum filios exercuit ad militiam et archontopulos nominavit, id est archontum filios, ut ipso nomine paternae fortitudinis virtutisque admoniti, strenuos se praeberent ac generosos, si quando res postularet. ea erat archontopulorum cohors, duobus fere millibus hominum constans: quale olim etiam Lacedaemoniorum sacrum, quod dicebatur, agmen erat. hi igitur recens lecti archontopuli in Scythas, ut iussi erant, armati pergunt. sed barbari depresso loco prope iugum subsidentes, impetum eorum observabant; cumque in plaustra eos invectos cerne-
rent, vehementi impetu adorti, conserto proelio, archontopulorum

βύθιον ἔστενεν ὁ βασιλεὺς, δάκρυα θερμὰ ἐκχέων καὶ ὀνομαστί ἕκαστον καθάπερ εἰ ἀπόδημον ἀνακαλούμενος. ἤτησαντες οὖν οἱ Πατζινάκοι τοὺς ἀντιτεταγμένους, διὰ τῆς Χαριουπόλεως διελθόντες, ἀπονερεύασιν πρὸς τὸν Ἄπρον, ἅπαντα ληϊζόμενοι. τῇ γοῦν προτέρᾳ μεθόδῳ χρησάμενος 5 αὐθις ὁ βασιλεὺς προκαταλαμβάνει τοὺς καὶ εἴσεισιν εἰς τὸν Ἄπρον· οὐ γὰρ προσῆσαν αὐτῷ ἀποχωρῶσαι δυνάμεις, P. 205 καθάπερ πολλάκις εἴρηται, πρὸς μάχην τοῖς ἀντικαθισταμένοις. τοιγαροῦν γινώσκων αὐτοὺς κατὰ τὰς ἀγὰς ἡλίου εἰς προνομήν ἐξερχομένους, μετακαλεσάμενος τὸν Τατίκιον, οὗ 10 ὁ λόγος ἐν πολλοῖς ἐμέμνητο, ἐνετείλατο συμπαραλαβεῖν μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς τε καλουμένους ἠνδρειωμένους τῶν ἀγούρων καὶ τῶν περὶ τὴν θεραπείαν αὐτοῦ οἰκειοτέρων τοὺς λογάδας καὶ τοὺς Λατίνους ἅπαντας, καὶ κατὰ τὸ περίορθρον τὰς Σκυδικὰς ἐκδρομὰς διωπνισθέντας τηρεῖν, ὥσθ' ὀπηγίκα τοὺς 15 Σκύθας εἰς προνομήν ἐξιόντας τῆς ἰδίας πόρρω γενέσθαι παρεμβολῆς στοχάζονται, κατ' αὐτῶν τηρικαῦτα ὅλους ὀνητῆρας ἐνδοῦναι. ὁ δὲ κατὰ τὸ ἐντεταλμένον πεποιηκώς, κτείνει μὲν B τριακοσίους, ἱκανοὺς δὲ καὶ ζωγρίαν ἄγει. τί τὸ ἐντεῦθεν; καταλαμβάνουσιν οἱ παρὰ τοῦ Φλάντρα ἀποσταλέντες ἵππεῖς 20 ἔκκριτοι ὡσεὶ πεντακόσιοι, χάρισμα κομίζοντες τούτῳ ἵππους ἔκκριτους τὸν ἀριθμὸν ἑκατὸν πρὸς τοῖς πενήκοντα· ἀλλὰ

2. καθάπερ C, καθάπερ PG. 3. Πατζινάκοι G, σκύθαι A.
 10. Τατίκιον APG, correxi. 12. ἠνδρειωμένους conii. Sinner.
 Stephan. Thesaur. I. p. 449. τῶν ἀγούρων: ἀγούρους A. 17.
 στοχάζονται G. 19. τριακοσίους CAG, τετρακοσίους P. ζω-
 γρήσας G. 20. παρὰ add. CG. φλάντρας G. 21. χα-
 ρίσματα A.

fere trecentos generose pugnantes caedunt; quos diu gemitu lacrimisque Alexius persecutus est, nominatim unumquemque inclamans, tanquam abessent. victoria igitur potiti Patzinacae, transita Chariopoli, Aprum tendunt, cuncta devastantes. imperator iisdem, quibus antea, artibus eos praevenit Aprumque occupat. neque enim satis iusto ad proeliandum, ut saepius diximus, copiarum numero instructus erat. quare cognito, prima luce pabulandi causa castris eos egredi, arcessito, cuius identidem mentio facta est, Taticio mandavit, strenuioribus ex ephedorum cohorte et famulorum, quos haberet, fidissimis Latinisque omnibus assumtis, diluculo Scytharum excursiones observaret, ut cum eos, qui pabulandi causa exissent, procul iam abesse a castris coniiiceret, vehementissimo invaderet impetu. quae mandata ille exsecutus, trecentos cecidit, nec paucos cepit. quid postea? adveniunt missi a Flandriae comite egregii equites fere quingenti, munus imperatori offerentes equorum centum quinquaginta

καὶ ὅσους τῆς προκειμένης αὐτοῖς χρείας εἶχον ἐπέκεινα, ἀπο-
 δεδώκασιν τούτῳ τιμῆς. ὁ δὲ βασιλεὺς Ἀλέξιος δεξιωσάμενος
 τούτους, ἱκανὰς ἀπέδιδον τὰς χάριτας. ἀγγελίας δὲ ἐκ τῆς
 ἑσπίας καταλαβούσης, ὅσον ἤδη ὀπλίζεσθαι τὸν τὴν Νίκαιαν V. 163
 5 φρουροῦντα, ὃν ἡ συνήθεια μὲν τῶν Περσῶν σατραπήν ἀπο-
 καλεῖ, οἱ δὲ νῦν τὰ Περσῶν φρουροῦντες Τοῦρκοι ἀμνηρὰν
 ὀνομάζουσι, τὸν Ἀπελχασῆμ κατὰ τῆς Νικομήδους, ἀποστέλ-
 λει τούτους πρὸς φυλακὴν τῆς χώρας.

8. Τότε δὴ καὶ ὁ Τζαχᾶς τὴν τοῦ βασιλέως περὶ τὴν C
 10 δύσιν πολυσχιδῆ ὄχλησιν καὶ τοὺς τῶν Πατζινάκων μετ' αὐτοῦ
 συχνούς πολέμους βεβαιωθείς, εὐκαιρίαν εὐρῶν, δέον ἐλογί-
 σατο στόλον κτήσασθαι. Συμριναῖῳ δὲ τινι ἐντυχῶν, τὴν
 κτίσιν αὐτῷ τῶν ληστρικῶν ἀνέθετο πλοίων, ὡς περὶ τὰ τοι-
 αῦτα ἐμπειρίαν πολλὴν ἔχοντι. αὐτοῦ που δὲ πολλὰς κατα-
 15 σκευάσας ναῦς, πρὸς δὲ καὶ τεσσαράκοντα ἀγράρια σκεπα-
 στά, καὶ ἐν αὐτοῖς ἄνδρας εἰσαγαγὼν ἐμπείρους, λύσας τὰ
 προμνήσια προσώρμισε ταῖς Κλαζομεναῖς καὶ ἐξ ἐφόδου ταύ-
 τας κατέσχευεν. ἐκεῖθεν δὲ εἰς Φώκαιαν ἀπελθὼν, εἶλε καὶ
 ταύτην ἐξ ἐπιδρομῆς. κακεῖθεν ἀποστείλας πρὸς τὸν τὴν D
 20 διοίκησιν Μιτυλήνης ἐμπεπιστευμένον κουράτορα τὸν Ἄλω-

1. ὅσα A. εἶχον ἐπέκεινα om. A. 2. τιμῆς om. A. Ἀλέ-
 ξιος: ἀξίως A. 7. Ἀπελχασῆμ ἀδελφὸν conit. Ducangius, re-
 cte improbante Wilkenio Hist. Comn. p. 265. 9. Τζακατζᾶς
 Glycas p. 620, 6, sed Τζαχᾶς recte, quem exscripsit, Zonaras III.
 p. 236. 11. εὐρῶν, καὶ ναῦς κατασκευάσας πολλὰς πρὸς ἐξ
 καὶ τεσσαράκοντα ἀγράρια σκεπαστὰ προσώρμισε A. 12.
 κτίσαι CG. 17. προσώρμησε G. lege Κλαζομεναῖς. 20.
 Μελιτίνης conit. Ducangius Gloss. I. p. 737. lege κουράτορα.

praestantium. quin et ipsi, quotquot habebant equos supra usum,
 eidem vendidere. imperator benevole eos excepit gratiasque magnas
 retulit. cum autem ex Oriente nuntiatum esset, Apelchasemum Ni-
 caeae praefectum, quem Persae satrapam vocare solent, Turcae autem,
 Persis nunc obnoxii, amiram appellant, expeditionem in Nicomediam
 parare, equites illos ad tuendam regionem misit.

8. Eodem tempore Tzachas, de variis imperatoris in Occidente
 difficultatibus atque de crebris Patzinacarum cum eo proeliis certior
 factus, hac occasione oblata, classem ornare decrevit. cumque Smyr-
 naeum quendam invenisset, piraticas naves aedificandas ei tradidit,
 utpote harum rerum imprimis perito. multis igitur navibus, praeter-
 ea scaphis tectis quadraginta paratis classiariisque impositis, Clazo-
 menas solvit ac statim urbem occupat. inde Phocaeam appulsus, et
 ipsam capit primo adventu. ex hoc loco litteras dat ad Mitylenensis
 ditionis curatorem, Alopum, quibus atrocissima quaeque minitatus

πόν, πάνδεινα ἠπειλήσατο, εἰ μὴ θᾶπτον ἐκεῖθεν ἀπέλθοι, κήδεσθαί τε αὐτοῦ λέγων καὶ διὰ τοῦτο προμηνύειν, τὰ μέλλοντα τούτῳ ἔσεσθαι δεινά, εἰ μὴ ἐκεῖθεν ἐκσταίῃ. ὁ δὲ ἀπὸ τῶν τοῦ Τζαχᾶ ἀπειλῶν ἐκδειματωθεὶς, νυκτὸς εἰς ναῦν εἰσελθὼν, τὴν βασιλεύουσαν ἀνεζήτησε. τοῦτο δὲ μεμαθη- 5
 P. 206 ἀπελθὼν, ἔξ ἐφόδου τὴν Μιτυλήνην κατέσχευ. ἐπεὶ δ' ἡ Μήθυμνα περὶ τὸ ἄκρον ταυτησὶ τῆς νήσου διακειμένη οὐ προσεληλύθει τῷ Τζαχᾶ, ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου πυθόμενος, παραχοῆμα διὰ πλοίων ἀποστείλας ἀποχωρῶσαν δύναμιν, κα- 10
 τωχυρῶσατο ταύτην. ὁ μέντοι Τζαχᾶς οὐδένα λόγον τῆς Μηθύμνης ἐποίησατο, ἀλλ' εὐθὺ τῆς Χίου τὸν ἀπόπλουν ποιησάμενος, ἔξ ἐφόδου κατέσχευ καὶ ταύτην. ὅπερ ὁ αὐτοκράτωρ μεμαθηκῶς, πέμπει κατ' αὐτοῦ στόλον ἀποχωρῶντα μετὰ στρατιωτῶν ἱκανῶν, ἠγεμόνα τούτων καταστησάμενος Νικήταν 15
 Βτὸν Κασταμονίτην. ὁ δὲ ἀπελθὼν καὶ τὸν μετὰ τοῦ Τζαχᾶ συνάρας πόλεμον, ἠτιᾶται παραχοῆμα, καὶ πολλὰς τῶν συναγομένων αὐτῷ νηῶν ὁ Τζαχᾶς ἀφείλετο. τοῦ συμβάντος δὲ τῷ Κασταμονίτῃ ὁ βασιλεὺς ἐν εἰδήσει γενόμενος, ἕτερον ἔξοπλιζεὶ στόλον, ἐπιστήσας δοῦκα τούτῳ Κωνσταντῖνον τὸν 20
 Δαλασσηνόν, ἄνδρα μαχιμώτατον καὶ μητρόθεν τούτῳ προσήκοντα. ὃς κατὰ τὴν ἡῖονα τῆς Χίου γενόμενος, παραχοῆμα τῆς τοῦ κάστρου πολιορκίας εἶχετο, ἐκθύμως μαχόμενος

3. δεινὰ ἔσεσθαι G. 12. τὸν om. G. 16. τὸν alterum om. G.
 20. τούτῳ δοῦκα G, τούτου P. 21. Δαλασσηνόν C semper postea.

est, nisi celerrime decederet, bene se ei velle addens ideoque praemonuisse, quas capturus esset calamitates, nisi inde abiret. his territis curator, noctu navi conscensa, Cpolin petiit; quo Tzachas audito, sine mora Mitylenen profectus, extemplo eam cepit. Methymna autem, in promontorio huius insulae sita, cum ad Tzacham non deficeret, imperator ea de re certior factus, illico navibus idonea praesidia misit, quibus hostis repelli posset. at Tzachas, nulla Methymnae ratione habita, Chium recta profectus, statim ea quoque potitur. quod ubi imperatori nuntiatum est, classem sat magnam cum idonea militum manu contra eum misit, duce Niceta Castamonita. verum hic, proelio cum Tzacha commisso, statim victus, multas naves, quibus praeerat, amisit. ad eius cladis nuntium imperator alteram rursus classem armat, eique ducem praefecit Constantinum Dalasenum, fortissimum virum et materna ipsi cognatione iunctum. is simulatque ad Chii oram pervenit, nulla arcis oppugnandae mora facta, strenue adnitebatur, ut priusquam Tzachas Smyrna adveniret,

καὶ σπεύδων τὴν πόλιν ἐλεῖν πρὸ τοῦ τὸν Τζαχᾶν ἀπὸ τῆς
 Σμύρνης καταλαβεῖν. διὰ πολλῶν οὖν ἐλεπόλεων καὶ πετρο-
 βόλων ὀργάνων πλήξας τὰ τεῖχη, καθαιρεῖ τὸ μεταξὺ τείχος C
 τῶν δυεῖν πύργων. οἱ δὲ ἐντὸς Τοῦρκοι θεασάμενοι τὸ γε-
 5 γονὸς καὶ ἐγνωκότες, ὡς ἀνυπόστατοι ταῖς ὁρμαῖς οἱ Ῥωμαῖοί
 εἰσιν, εἰς ἔλεον τὸν τῶν ἀπάντων ἐπεκαλοῦντο κύριον Ῥω-
 μαῖζοντες. οἱ δὲ ἀμφὶ τὸν Δαλασσηνὸν καὶ τὸν Ὠπον ἀκά-
 θεκτοὶ ἦσαν, σπεύδοντες εἰς τὸν κάστρον εἰσελθεῖν, κἂν
 παρ' αὐτῶν διεκωλύοντο, δεδιότων, μὴ πως τὴν προαποτε-
 10 θεῖσαν παρὰ τοῦ Τζαχᾶ λείαν ἄπασαν καὶ τὰ χρήματα εἰς-
 ελθόντες ἀναλάβωται, καὶ λεγόντων, ὡς “τῆς εὐφημίας τοῦ
 αὐτοκράτορος λαμπρᾶς ἤδη παρὰ τῶν Τούρκων γινομένης
 ἀκούετε καὶ ὡς ὑπόσπονδοι ὑμῶν γεγόνασιν. οὐ χρὴ τοίνυν D
 εἰσελθόντας ἀπηνῶς τούτους κατασφάττειν.” ἐπεὶ δὲ τὸ πᾶν V. 164
 15 τῆς ἡμέρας ἤδη παρωγήκει καὶ νύξ παρῆν, οἱ Τοῦρκοι ἔτε-
 ρον τεῖχος ἀντὶ τοῦ ἐρειπωθέντος ἀνοικοδομήσαντες, ἀπῆρ-
 ρησαν τούτου ἔξωθεν στιβάδας καὶ βύρσας καὶ πᾶν τὸ παρα-
 τυχὸν πέπλον, ὡς ἂν ἡ σφοδρότης τῶν πεμπομένων λίθων
 ἐντεῦθεν ὑποχαλῶσα μερικῶς ποσῶς ἐνδίδωσι. καὶ ὁ μὲν
 20 Τζαχᾶς τὸν προσόντα στόλον αὐτοῦ ἐξοπλίσας καὶ διὰ τῆς
 ἡπείρου ὡσεὶ ὀκτὼ χιλιάδας στρατεύσας Τούρκους, τὴν πρὸς
 Χίον φέρουσαν ἐβάδιζεν· ὁ δὲ γε στόλος αὐτῷ ἐπηκολού-P. 207
 θεῖ παραθέων τὴν ἡῖονα. ὁ δὲ Δαλασσηνὸς τοῦτο μεμαθη-
 κῶς, λῦσαι τὰ προμνήσια τοὺς ναύαρχας τοῦ στόλου παρε-

4. δυεῖν C, δύο PG. 13. τοίνυν P in margine, οὖν PG. 19.
 ὅποσῶς C. lege πως. 21. Τούρκους C et in margine P, τοὺς
 ὄρκους PG.

urbem caperet. itaque multis arietibus et ballistis moenia quatit: tan-
 dem muri inter duas turres spatium diruit. eo Turcae, qui intus
 erant, animadverso, quoniam Romanis nulla vi resisti posse intelli-
 gerent, communis omnium domini misericordiam, Romana usi lingua,
 implorabant. at Dalasseni Opique milites desiderio flagrabant arcis
 ingrediendae. obstabant duces, qui timebant, ne comportatam eo a
 Tzacha praedam omnem opesque ingressi diriperent. “auditis, inquie-
 bant, ut manifeste iam imperatori Turcae acclament, seque in ditio-
 nem tradant; quid igitur crudeliter eos trucidatum itis?” sic con-
 sumto die, cum nox adesset, Turcae deieci muri loco alterum ex-
 struunt, cuius exteriori in parte culcitas, pelles omnisque generis
 centones suspendent, ut missorum lapidum vis infracta paullulum im-
 minueretur. interim Tzachas classe, quae ad manum erat, armata,
 atque in continente octo fere millibus Turcarum collectis, Chium
 iter ingressus est, classemque secundo mari se sequi iussit. id ubi
 Dalassenus didicit, solvere navium praefectos iussit, idoneo militum

κελεύσατο, ἀποχωρῶντας εἰσαγαγὼν ἐν αὐτῷ στρατιώτας καὶ ἡγεμόνα τὸν Ὄπον, βουλόμενος, εἴ που τούτῳ συναντήσῃ διαπλωιζομένῳ κατ' αὐτοῦ, συμμίξαι πρὸς πόλεμον. ὁ δὲ Τζαχᾶς τὴν ἡπειρον καταλιπὼν, κατευθὺ Χίου τὸν ἀπόπλουν ἐποιεῖτο. καὶ συναντήσας αὐτῷ περὶ μέσας νύκτας ὁ Ὄπος, ὡς εἶδε καινὴν τινα τὴν ναυλοχίαν ποιούμενον, (καὶ γὰρ ἄλυσιν κατασκευάσας παμμεγέθη, ἅπαντα τὰ αὐτοῦ ἐδέ-
 Β σμησε πλοῖα, ὡς μήτε τοὺς τρεπομένους ἀποδιδράσκειν δύνασθαι, μήτ' αὐτὸν πάλιν τοὺς προεκτρέχειν ἐθέλοντας τῆς ναυτικῆς συντάξεως διακόπτεσθαι,) ἐκδειματωθεὶς καὶ μηδὲ προσ-
 10 πελάσαι τούτοις θαρρήσας ὄλως, στρέψας τοὺς οἰκάκας, τὴν Χίον αὐθις ἀνεζήτει. ὁ δὲ γε Τζαχᾶς σὺν ἐπιστήμῃ ἀκολουθῶν αὐτῷ, οὐκ ἐνεδίδου τῆς εἰρεσίας. ἐπὰν δὲ τῇ Χίῳ προσπελάζειν ἔμελλον, ὁ μὲν Ὄπος τῷ λιμένι πρῶτος τὰς ναῦς προσώρμισε τῆς Χίου, (προεφθάκει γὰρ τοῦτον κατασχεῖν ὁ
 15 Δαλασσηνός,) ὁ δὲ Τζαχᾶς περιπλεύσας τουτονὶ τὸν ἤδη ὀηθέντα τῆς Χίου ὄρμον, τῷ τείχει τοῦ κάστρου τὰς ἰδίας προσεπέλασε ναῦς. τετρὰς δὲ τῆς ἐβδομάδος ἦν. τῇ δὲ μετ'
 C αὐτὴν ἐξελάσας τῶν νηῶν ἅπαντας, ἠρίθμει τε καὶ ἀπεγράφετο. ὁ δὲ γε Δαλασσηνός πολίχνιον τι ἀγχοῦ τοῦ λιμένος
 20 εὐρηκῶς, ἠφάνισε μὲν τὸν χάρακα, ὃν προεφθάσας διώρυξε, κείθι δὲ κατελθὼν καὶ ἄλλην διώρυχα ποιήσας εἰς ἀποχωρῶντα τάφρον, αὐτοῦ που τὸ ὀπλιτικὸν κατέθετο. τῇ δὲ μετ' αὐτὴν ἄμφω τὰ στρατεύματα ἐξοπλισάμενα κατ' ἀλλήλων παρεσκευά-

3. διαπλωιζομένῳ PG, alterum C. 7. παμμεγέθη σκευάσας G.
 ἅπαντα om. CG. ἐδέσμευσε G. 11. τούτοις G, τούτους P.
 13. ἐρεσίας G. 15. προεφθακῶς G.

numero imposito, duce Opō. mandaverat, si forte obviam fieret traicienti, pugnam committeret. Tzachas, relicta terra, recta in Chium cursum dirigit. cui Opus media nocte obviam factus, cum nova quadam ratione classem hostium dispositam cerneret, (nam catena parata longissima, omnes naves colligaverat, ut nec retrocedentes fugere, nec si qui procurrere vellent, ordinem percurrere possent,) is igitur percussus et ne accedere quidem ausus propius, versis gubernaculis, Chium repetiit. Tzachas prudenter secutus, non destitit remigare; cumque Chio appropinquarent, Opus portum urbis, quem Dalassenus antea occupaverat, prior ingressus est; Tzachas autem praetervectus hunc, cuius memini, Chii portum, moenibus arcis naves admovit. quarta dies hebdomadis erat. postridie eductos e navibus omnes numeravit atque in tabulas retulit. Dalassenus, oppidulum quoddam portui propinquum conspicatus, avulso priori vallo, nova ad illud metatus est castra fossaque iusta altitudine munivit. eo copias universas transtulit. sequente die uterque exercitus armatus in

ζοντο. ἀλλὰ τὸ μὲν Ῥωμαϊκὸν ἀτρεμοῦν ἴστατο, τοῦ Δαλασσηνοῦ κελεύσαντος, μηδένα τὸν συνασπισμὸν λύειν. ὁ δὲ γὰρ Τζαχᾶς τὸ πλεῖστον τῆς βαρβαρικῆς παρατάξεως κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἰέναι παρέθηξεν, ὀλιγοστοὺς δὲ καὶ ἵππαζομένους 5 συνέπεσθαι τούτοις. τοῦτον οἱ Λατῖνοι θεασάμενοι, δόρατα D μακρὰ ἐναγκαλισάμενοι, κατὰ τῶν βαρβάρων ἐξιπάσαντο. οἱ δὲ οὐ κατὰ τῶν Κελτῶν, ἀλλὰ κατὰ τῶν ἵππων τὰς βολὰς πέμποντες καὶ διὰ τῶν δοράτων δέ τινας πλήξαντες, πλείστους ἀνεῖλον, καὶ εἴσω τοῦ χάρακος τετραμμένους οὕτω 10 συνήλασαν. οἱ δ' ἐκεῖθεν ἐνέπιπτον εἰς τὰς ναῦς ἀλογίστω φορᾶ. τοὺς δὲ Κελτοὺς προτροπάδην φεύγοντας οἱ Ῥωμαῖοι θεασάμενοι καὶ ἐκδειματωθέντες, μικρὸν τι ἀναποδίσαντες παρὰ τὸ τεῖχος τοῦ ῥηθέντος ἐστήσαν πολίχνιον. καὶ οὕτως P. 208 οἱ βάρβαροι εἰς τὴν ἡῖονα κατεληλυθότες τινὰς τῶν νηῶν 15 ἀφείλοντο. τοῦτο οἱ ναυτικοὶ θεασάμενοι, λύσαντες τὰ πρυμνήσια ἀπέρραξαν τῆς χέρσου, καὶ τὰς ἀγκύρας χαλάσαντες V. 165 ἴσταντο καρδοκοῦντες τὸ μέλλον. ὁ μὲντοι Δαλασσηνὸς παραπεπλευκέναι τὰς περὶ τὸ δυτικώτερον μέρος ἀκτὰς τῆς νήσου καὶ τὴν Βολισσὸν καταλαβεῖν παρεκελεύσατο καὶ τὴν αὐ- 20 τοῦ ἀπεκδέχεσθαι ἔλευσιν· ἡ δὲ Βολισσὸς πολίχνιον κατὰ τὸ ἀκρωτήριον ταυτησί τῆς νήσου διακείμενον. Σκύθαι δὲ τινες προσεληλυθότες τῷ Τζαχᾶ, τὴν τοῦ Δαλασσηνοῦ βου- B λὴν προκατήγγειλαν. ὁ δὲ ἔνθεν μὲν τηνικαῦτα πενήκοντα

5. lege τοῦτο.

9. τειρομένους P.

10. ἀλογίστω φορᾶ εἰς

τὰς ναῦς G.

16. lege ἀπέρραξαν.

17. παραπλευσαι G.

18. παρὰ G. lege πρὸς.

21. ἀκρωτέρον G.

aciem prodit. ac Romani quidem loco se non movebant, a Dalasseno acie excedere vetiti; Tzachas autem maximam barbarorum partem in Romanos promovit, equitibus sequi iussis paucissimis. quo Latini conspecto, cum hastis longis in barbaros invadunt. hi vero non in Gallos, sed in equos eorum iacula mittunt et hastis quoque nonnullos feriunt. ita plerisque caesis, caeteri in fugam versi intra vallum compelluntur, unde praecipiti cursu in naves sese iniiciunt. Romani, effusa Gallorum fuga perterriti, paullulum recedunt atque ad muros eius, quod diximus, oppiduli consistunt. tum Turcae ad littus usque provecti, naves nonnullas ceperunt. quod conspicati classarii, solutis funibus, naves pellunt a littore, atque in ancoris consistentes exspectant, quid futurum esset. iubet eos Dalassenus insulae oram, qua occidentem spectaret, praetervectos Bolissum tendere, ibique adventum suum praestolari; Bolissus oppidulum est in promontorio insulae istius situm. at Scythae nonnulli Tzacham adeunt, eique consilium Dalasseni produnt; quo audito, tum quinquaginta is misit spe-

σκοπούς ἐπαφῆκε θᾶττον αὐτῷ διαμηνύσασθαι, ὀπηνίκα τὸ ναυτικὸν τοῦ Δαλασσηνοῦ τὰ προμνήσια λύειν ἐπείγεται, ἐκεῖθεν δὲ τὸν Δαλασσηνὸν μετεπέμπετο, ὡς τάχα τὰ περὶ εἰρήνης βουλόμενος ἐπερωτῆσαι, ἀπεγνωκῶς οἶμαι παντάπασι, πρὸς τὸ τοῦ Δαλασσηνοῦ γενναῖον καὶ φιλοκίνδυνον ἀφορῶν. 5 ὁ δὲ εἰς νέωτα κατὰ τὸ ἄκρον τῆς παρεμβολῆς ἐξεληλυθέναι τῷ Τζαχᾶ ἐπηγγείλατο καὶ ἀκοῦσαί τε καὶ εἰπεῖν, ὅποσα ἀμφοῖν τούτοις συνδόξειεν. οὐδ' ὁ βάρβαρος πρὸς τοῦτο C ἀνένευσεν. ἀλλὰ προΐας ἄμφω τὸ στρατηγῶ κατὰ ταῦτὸν ἐληλυθέντην, καὶ τῆς ὀμιλίας ὁ Τζαχᾶς κατῆρχεν, ὀνομασιτί 10 τοῦτον καλέσας. “ἴσθι ἐμὲ εἶναι τὸ μειράκιον ἐκεῖνο, ὅπερ πάλαι τὴν Ἀσίαν κατατρέχον καὶ ἐκθύμως μαχόμενον, ἐξ ἀπειρίας ἀπατηθὲν ἐάλων παρὰ τοῦ Καβαλῖκα ἐκείνου Ἀλεξάνδρου. κἀντεῦθεν ζωγρία παρ' αὐτοῦ τῷ αὐτοκράτορι Νικηφόρῳ τῷ Βοτανειάτῃ προσενεχθέν, παραχορῆμα τῇ τῶν 15 πρωτονωβελλισίμων ἀξία τετίμημαι καὶ δωρεῶν μεγάλων ἀξιωθείς, ὑπεσχόμεν δουλείαν αὐτῷ. ἐξότου δὲ τὰς τῆς βασιD λείας ἡνίας ὁ Κομνηνὸς Ἀλέξιος περιεζώσατο, ἐκκέκοπται ἅπαντα. κἀγὼ μὲν οὖν ἤδη τὸ τῆς ἐχθρας αἴτιον ἀπαγγελῶν ἤκω. μαθέτω δὲ ταῦτα καὶ ὁ αὐτοκράτωρ καὶ εἶπερ 20 βουλευθῆ τὴν ἀναφυεῖσαν ἐχθραν διαλυθῆναι, ὅποσα λαβεῖν ὀφείλων ἐστέρημαι, ἀνελλιπῶς ἀποδοθήτω μοι ἅπαντα. εἰ δέ σοι δοκεῖ καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν συναφεῖναι, προβεβλήσθω

3. τὰ add. C. 14. lege ζωγρίαν. 15. βοτανειάτῃ G. 16. πρώτων ἡγεμόνων P in margine. 19. ἀπαγγέλλων P, ἀπαγγεῶν G. 23. δοκεῖ C, δοκῆ PG. lege συναφεῖναι.

culatores, qui cito sibi nuntiarent, quando classis Dalasseni solvere pararet; tum ad Dalassenum de colloquio misit, pacis condiciones propositurus, diffisus puto rebus suis, cum fortitudinem Dalasseni audaciamque consideraret. promisit dux Romanus, postridie extremis castris se proditurum, ut audiret proponeretque, quae utrique placerent. accepit conditionem barbarus. itaque conveniunt mane duces ambo, atque Tzachas colloquium exorsus est, nomine Dalassenum appellans. “scito, iuvenem me esse illum, qui olim Asiam incursavi et, postquam fortissime pugnavi, imprudentia circumventus, captus sum a Cabalica illo Alexandro. a quo cum imperatori Nicephoro Botaniatae oblatum essem, protonobilissimi statim dignitate honestatus donisque magnis affectus, obsequium ipsi promisi. verum ex quo Comnenus Alexius imperii habenas accepit, rescissa sunt omnia. atque ego iam adveni, ut inimicitiarum causam exponerem. nuntietur istud etiam imperatori, qui si sublatas inimicitias velit, quibuscunque privatus sum honoribus debitis, cumulate restituat. quodsi tibi etiam

μέσον ἡμῶν ἔγγραφος ἢ περὶ τούτου συμφωνία, ὡς ἔθος
 τοῖς Ῥωμαίοις καὶ ἡμῖν τοῖς βαρβάροις ἐστί. καὶ οὕτω τῶν
 ἀπάντων ἤδη ῥηθέντων πέρας ἐσχηκότων, ἀπάσας τὰς νή-
 5 σους, ἃς αὐτὸς καταδραμῶν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐξουσίας ἀφει-
 μετ' αὐτοῦ σπονδὰς ἀποπληρώσας πρὸς τὴν ἐμὴν ἐπαναστρέψω
 πατρίδα." ταῦτα δὲ ὁ Δαλασσηνὸς σκῆψιν λογισάμενος, ὡς P. 209
 ἄτε τὸ τῶν Τούρκων ἦθος δολερὸν πάλαι γινώσκων, ἀνεβάλ-
 λετο τέως τὴν τῶν αἰτουμένων ἐκπλήρωσιν, παραγυμνώσας
 10 ἅμα καὶ ἦν ἔσχε περὶ αὐτοῦ ὑπόληψιν καὶ φάμενος, ὡς
 "οὔτε σύ, ὡς ἔφησθα, τὰς νήσους πρὸς ἐμὲ παραδώσεις,
 οὔτε ἐγὼ βουλῆς ἄτερ τοῦ αὐτοκράτορος πρὸς ἅπερ αὐτὸς
 ἐκεῖθεν ἐξ ἐκείνου καὶ ἐμοῦ ἐπιζητεῖς, καταθέσθαι δύναμαι.
 ἀλλ' ἐπεὶ δοῦξ μέγας ὁ Ἰωάννης καὶ γυναικάδελφος τοῦ αὐ-
 15 τοκράτορος ὅσον ἤδη μετὰ παντὸς καταλαμβάνει τοῦ στόλου,
 ἐξ ἡπείρου τε καὶ θαλάττης δυνάμεις πολλὰς συνεπαγόμενος,
 ἐκεῖνος ἀκουσάτω τῶν παρὰ σοῦ λεγομένων. καὶ οὕτως, εὖ B
 ἴσθι, αἱ μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος σπονδαί, αὐτοῦ τὴν εἰρήνην
 μεσάζοντος, πέρας λάβοιεν." καὶ γὰρ τουτοῦ τὸν Δοῖκαν
 20 Ἰωάννην εἰς Ἐπίδαμνον ὁ αὐτοκράτωρ μετὰ στρατιᾶς ἀξιομά-
 χου κατέπεμψεν, ἅμα μὲν καὶ περὶ τὴν τοῦ Δυρραχίου V. 166
 φρουρὰν ἐπιμελῶς διαπονεῖσθαι, ἅμα δὲ καὶ τὴν μετὰ τῶν
 Δαλματῶν ἀναδήσασθαι μάχην. ὁ γὰρ οὕτω καλούμενος

1. ἢ περὶ P in margine, ὑπὲρ PG. 3. ἤδη ῥηθέντων ἀπάν-
 των G. 5. αὐτὰς στρέψω CG. lege ἀντεπιστρέψω. 6. ἀπο-
 πληρῶσαι G. 19. μεσάζοντος CG. 23. Δαλματῶν: κελτῶν CG.
 ἀναδήσασθαι C, ἀναδύσασθαι PG.

nuptiis iungi liberos nostros placet, scribantur modo sponsales tabu-
 lae, qui Romanis nobisque barbaris mos est. ubi cuncta praestita illa
 fuerint, tum vero insulas, quas Romanae ditioni subiectas bello cepi,
 per te vicissim imperatori reddam, sicque foederis conditionibus im-
 pletis, in meam me patriam conferam." haec cum Dalasseno, qui
 dudum fraudem ac fallaciam barbarorum nosset, simulata viderentur,
 assentiri cunctatus est declaravitque simul suspicionem de eo suam.
 "neque tu, inquebat, insulas mihi trades, ut affirmasti, neque ego
 imperatore inconsulto, quae ab illo atque a me postulas, annuere
 possum. verum quoniam magnus dux Iohannes, imperatricis frater,
 iam in eo est, ut cum ingentibus terra marique copiis huc adveniat,
 cognoscat is conditiones, quas proposuisti. illo intercedente, mihi
 crede, pax cum imperatore componetur." etenim hunc Ducam Iohan-
 nem Epidamnum imperator cum exercitu magno miserat, ut et Dyr-
 rhachium diligenter tueretur et cum Dalmatis bellum gereret. nam

Βοδίνος μαχιμώτατος ὢν καὶ θαδιουργίας πλήρης, οὐ μέχρι τῶν ἰδίων ὄριων ἐστάναι ἠβούλετο, ἀλλ' ὀσημέραι τὰς ἐγγιστα Δαλματίας κωμοπόλεις κατατρέχων, τοῖς ἰδίοις προσετίθει ὄριους. ὁ δὲ Δούκας Ἰωάννης ἐνιαυτοὺς δέκα πρὸς τῷ ἐνὶ εἰς τὸ Δυρράχιον ἐνδιατρίψας, πολλὰ μὲν τῶν ὑπὸ τὴν 5 ἐξουσίαν Βολκάνου ἀφηρεῖτο φρούρια, πολλοὺς δὲ καὶ ζωγρίαν Δαλμάτας πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐξαπέστειλεν. καὶ τέλος καρτερὰν μετὰ τοῦ Βοδίνου μάχην συναρράξας, καὶ αὐτὸν κατέσχευεν. ἄνδρα δὲ τὸν Δούκαν τοῦτον Ἰωάννην μαχιμώτατον ὃ αὐτοκράτωρ ἐκ πολλῶν ἐγνωκῶς καὶ περὶ τὰ 10 πολεμικὰ ἐπιτήδειον καὶ μὴδ' ὀπωσοῦν τὰ παρ' αὐτοῦ ἐντεταλμένα ἀθετεῖν ἐθέλοντα, ἐπεὶ τοιούτου ἀνδρὸς κατὰ τοῦ Τζαχᾶ ἐδέετο, μεταπεμπάμενος αὐτὸν ἐκεῖθεν ὁ αὐτοκράτωρ, μετὰ πολλῶν δυνάμεων ἐξ ἠπείρου καὶ θαλάττης κατὰ τοῦ Τζαχᾶ ἐξέπεμψεν, δοῦκα τοῦ στόλου μέγιστον κατονομά- 15 σας. ὀπόσας δὲ μετ' αὐτοῦ μάχας συνῆψε καὶ ἐν ὅσοις κινδύνοις ἑαυτὸν ἐπιρρίψας νικητὴς ἀνεφάνη, ὁ λόγος ἐν ὑστέροις δηλώσειε. τοῦτον προσδόκιμον ὁ Δαλασσηνὸς ἔχων, ἐν τῇ πρὸς τὸν Τζαχᾶν ὀμιλίᾳ τὸ πᾶν εἰς τὸν ἐρχόμενον δοῦκα ἐφαίνετο ἀνατιθέμενος. ὁ δὲ Τζαχᾶς τὸ Ὀμηρικὸν ἐκεῖνο 20 ἔπος ἐδόκει λέγειν· “νύξ ἤδη τελέθει, ἀγαθὸν καὶ νυκτὶ πιθέσθαι.” ἀγαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας πολλὰ τῶν χρειω-

2. ὄρων P, ὄριων C, om. G. 4. ἐνιαυτοὺς τῷ δέκα πρὸς ἐνὶ P, recte CG. 5. τῶν add. C. 6. βολκανίου G. ζωγρίας CG. 7. Δαλμάτας CG, Δαλματίας P. 8. συρρήξας CG. lege συναράξας. 11. ὀπωσοῦν C, ὀποσοῦν PG. 19. τὸν prius add. C.

Bodinus qui dicebatur, cum bellicosissimus esset et perfidiae plenus, non continuerat suis se finibus, sed quotidie propinqua Dalmatiae oppida incursans, accessionem adiecerat ditioni. Ducas autem Iohannes, undecim annos Dyrrhachii commoratus multas Bolcano arces eripuerat, multosque etiam captos Dalmatas imperatori miserat; tandem gravi cum Bodino proelio commisso, ipsum ceperat. huius igitur Ducae Iohannis cum imperator multis ex rebus egregiam cognosset virtutem rei que bellicae peritiam atque in exsequendis mandatis fidem summam, quoniam tali homine adversus Tzacham opus erat, accessivit eum istinc ac multis terrestribus atque maritimis copiis praefectum adversus Tzacham misit. qui quot cum barbaro pugnas commiserit quotque in periculis victor discesserit, infra narrabimus. huic igitur adventanti Dalassenus in colloquio cum Tzacha habito omnia reservare se velle significavit; Tzachas autem Homericum illud dicere videbatur “nox iam adest; bonum etiam nocti parere.” pro-

δῶν κομίσαι ὑπέσχετο. ἅπαντα δὲ δόλος ἦν καὶ ἀπάτη. καὶ P. 210
 ὁ Δαλασσηνὸς οὐ πόρρω σκοποῦ ἔβαλλε. κατὰ γὰρ τὸ πε-
 ριόρθρον λαθῶν ὁ Τζαχᾶς καὶ περὶ τὴν ἡίονα τῆς Χίου κα-
 τεληλυθῶς, οὐρίου τυχῶν πνεύματος, τὴν Σμύρνην κατέλα-
 5 βεν, ἐφ' ᾧ πλείονας συναγροχένοι δυνάμεις καὶ αὐθις ἐπα-
 ναστρέψας ἐν Χίῳ καταλαβεῖν. ἀλλ' οὐδ' ὁ Δαλασσηνὸς δεύ-
 τερος πρὸς τὰς τοῦ Τζαχᾶ μηχανὰς ἐφαίμετο. εἰσελθὼν γὰρ
 ἐν τοῖς παρατυχοῦσι πλοίοις μετὰ τῶν ὑπ' αὐτόν, τὴν Βο-
 λισσὸν κατέλαβε. καὶ τὰς τε ναῦς περιποιησάμενος καὶ ἔλε-
 10 πόλεις ἑτέρας παρασκευασάμενος, τοὺς τε στρατιώτας διανα-
 παύσας καὶ πλείονας τοῦτων συμπαραλαβῶν, αὐθις ὄθεν ἐξῆει
 ἐπανέστρεψε. καὶ καρτερόν μετὰ τῶν βαρβάρων συνήρασσε
 πόλεμον, καὶ καθελὼν τὰ τεῖχη ἐχειρώσατο τὴν πόλιν, τοῦ
 Τζαχᾶ τὴν Σμύρνην ἔτι περινοστοῦντος. κάκειθεν λειοκῦ-
 15 μονα τὴν Θάλασσαν εὐρηκῶς, εὐθυπλόησας μετὰ τοῦ στόλου
 παντὸς κατέλαβε τὴν Μιτυλήνην.

9. Οὕτω δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὰ κατὰ τὸν Τζαχᾶν διαθέ-
 μενος, ἐπεὶ τοὺς Σκύθας αὐθις τὸ Ρούσιον καταλαμβάνειν ἐμε-
 μαθήκει καὶ κατὰ τὸ Πολυβοτὸν τὸν χάρακα πῆξασθαι, ἐξε-
 20 ληλυθῶς ὡς εἶχε τῆς Κωνσταντίνου, τὸ Ρούσιον κατέλαβε. συν- C
 εἶπετο δὲ τούτῳ καὶ ὁ αὐτόμολος Νεάντζης, δεινὴν τινα καὶ
 βύθιον μελέτην κατ' αὐτοῦ τεκταινόμενος. συμπαρήν δὲ καὶ

3. λαβῶν G. 12. τοῦ βαρβάρου G. 15. εὐθυπλόησας C, εὐθυ-
 πλόησας G, συνήρῳασσε P. 18. μεμάθηκε A. 19. τὸν Πολυβοτὸν P, τὸν πο-
 λυβοτὸν G, τὸν μολυβοτὸν A, τὸ πολυβοτὸν C. vid. Cantacuz.
 II. p. 475, 4. ἐξελθῶν A. 21. καὶ prius add. G.

misit postridie se copiam commeatus magnam missurum; sed haec
 verba erant; nec Dalassenum opinio fefellit. nam diluculo Tzachas
 ad littus clam progressus et ventum nactus secundum, Smyrnam na-
 vigavit, ut pluribus coactis copiis, Chium reverteretur. sed nec Da-
 lassenus anteveniri se Tzachae consiliis passus est. navigia enim, quae
 forte aderant, cum copiis ingressus, Bolissum proficiscitur; ubi post-
 quam naves collegit machinasque comparavit alias, praeterea milites
 refecit et plures etiam collegit, rursus, unde discesserat, rediit. in-
 staurata acriter oppugnatione moenibusque dirutis, urbem cepit,
 Tzacha Smyrnae adhuc commorante. cumque mare esset tranquillum,
 recto cursu universa classe Mitylenen profectus est.

9. Sic rebus adversus Tzacham constitutis imperator, cum Scythas
 Rusium tendere rursus didicisset atque ad Polybotum castra posuisse,
 Constantinopoli, ut erat, profectus, Rusium occupavit. sequebatur
 Neantztes transfuga, perniciose secreto in eum consilia coquens; ad-

ὁ Καντιζοὺς καὶ ὁ Κατράνης ἄνδρες πολέμων μεμνημένοι καὶ
 V. 167 ζέοντα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα πόθον ἔχοντες. ἀπόμοιραν δὲ
 ἱκανὴν τῶν Σκυθῶν πόρρω θεασάμενος, τὴν μετ' αὐτῶν ἐνα-
 ποδύεται μάχην. πολλοὶ μὲν οὖν τῶν Ῥωμαίων ἐν τῇ μάχε-
 σθαι πίπτουσι, τινὲς δὲ καὶ ζωορηθέντες παρὰ τῶν Σκυθῶν 5
 κτείνονται, ἱκανοὶ δὲ καὶ μέχρις αὐτοῦ Ῥουσίου κομίζονται.
 ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ κατὰ τοὺς προνομεῖς τῶν Σκυθῶν. ὁ δὲ
 D βασιλεὺς, τῶν καλουμένων Μανιακατῶν Λατίνων καταλαβόν-
 των, θαρσύσας ἐβουλεύετο τῇ μετ' αὐτὴν τὸν μετὰ τῶν Σκυ-
 θῶν κατὰ συστάδην ἀναδέξασθαι πόλεμον. ἐπεὶ δ' οὐ πολὺ 10
 τὸ μεταίχμιον ἀμφοῖν τοῖν στρατευμάτοιιν ἔτυχεν ὄν, τὴν ἐννά-
 λιον οὐκ ἀπεθάρρησεν ἠχῆσαι σάλπιγγα, θέλων προαρπάσαι
 τὴν μάχην. μεταπεμφάμενος οὖν τὸν περὶ τὴν τῶν βασιλικῶν
 ἱεράκων διαπονούμενον θεραπείαν Κωνσταντῖνον, προστάττει
 τύμπανον ἑσπέρας ἀναλαβόμενον τύπτειν δι' ὅλης νυκτὸς περι- 15
 νοστοῦντα τὸ στράτευμα καὶ διακηρυκεύειν ἐτοιμάζεσθαι, ὅτι
 P. 211 περιαιυγαζούσης τῆς αὔριον ἀπερισαλπίγκτως τὸν μετὰ τῶν
 Σκυθῶν ὁ αὐτοκράτωρ βούλεται συνάψαι πόλεμον. οἱ δὲ
 Σκύθαι τοῦ Πολυβοτοῦ ἀπάραντες, προκαταλαμβάνουσι τόπον
 τὸν καλούμενον Ἄδην, κάκειῳ τὸν χάρακα πήγνυνται. οὕτω 20
 μὲν οὖν ὁ αὐτοκράτωρ ἐξ ἑσπέρας αὐτῆς παρεσκευάζετο. αὐ-
 γαζούσης δὲ ἡμέρας διελὼν τὸ στράτευμα καὶ εἰς φάλαγγας

1. πολέμους CG. 9. ἐβουλεύσατο G. 10. lege κατασυσιά-
 δην. 13. τὴν alterum add. C. 17. ἀπερισαλπίστως PG,
 ἀπερισαλπίγκτως in margine. 19. πολυβοτοῦ G.

erantque etiam Cantzus et Catranes, viri fortes et flagranti in impe-
 ratorem studio. manum Scytharum non ita parvam ubi procul con-
 spexit, pugnam conseruit, in qua multi Romanorum cadunt, alii ca-
 pti a Scythis trucidantur, reliqui satis magno numero Rusium inco-
 lumes evadunt. verum hoc cum pabulatoribus Scytharum proelium
 erat; postero die, cum Maniacatae qui dicuntur Latini advenissent,
 aucto imperator animo, ipsa acie depugnare cum Scythis constituit.
 quoniam exercitus non magno intervallo distabant, classicum canere
 ausus non est; quippe inopinatos opprimere voluit. arcessivit igitur
 Constantinum, qui curam regionum accipitrum habebat, eique mandavit,
 ut tympanum a vespere per totam noctem castra circumiens pulsa-
 ret militesque ad pugnam se accingere iuberet; nam sole orto impe-
 ratorem signo non dato Scythas aggressurum. at Scythae Polyboto
 profecti, locum Haden dictum praeoccupant, ibique castra ponunt.
 tali igitur modo postquam imperator ab ipso vespere pugnam para-
 vit, oriente sole distribuit ordines, acieque instructa in hostem pro-

καταστήσας, ἵεται κατ' αὐτῶν. οὕτω δὲ τῆς συμβολῆς τοῦ
πολέμου γενομένης, ἀλλ' ἐκάστου τῶν ταγμάτων ἤδη καθιστα-
μένον, ὁ Νεάντζης κατὰ τινα παρακειμένην ἀκρολοφίαν ἀνελ-
θὼν ἐφ' ᾧ κατασκοπῆσαι μὲν τὰς Σκυθικὰς παρατάξεις, ὡς B
5 ἔλεγεν, ἀγγελίαν δὲ τῷ αὐτοκράτορι τῆς αὐτῶν καταστάσεως
συγκομίσαι, ἅπαν τούναντίον ἐποίηε. καὶ τῇ ἰδίᾳ διαλέκτῳ
τοῖς Σκύθαις τηρικαῦτα συνεβούλευε, τὰς ἀμάξας μὲν στοι-
χηδὸν καταστῆσαι, αὐτοὺς δὲ μὴ δεδιέναι τὸν αὐτοκράτορα,
τετραμμένον τε ὄντα ἤδη ἐκ τῆς πρώτης ἡττης καὶ πρὸς φυ-
10 γὴν ἔτοιμον, σπάνιν τῶν στρατευμάτων καὶ τῶν συμμάχων
ἔχοντα. ταῦτα εἰπὼν κάτεισι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. μίξοβαρ-
βαρος δὲ τις εἰδήμων τῆς Σκυθικῆς διαλέκτου, συνεῖς τὰ πρὸς
τοὺς Σκύθας παρὰ τοῦ Νεάντζη λεχθέντα, ἀπαγγέλλει πάντα C
τῷ βασιλεῖ. ἐν αἰσθήσει δὲ τούτου γεγόμενος ὁ Νεάντζης,
15 ἀνεζήτει τὸν ἔλεγχον· ἀναισχύντως δ' ὁ μίξοβαρβαρος εἰς
μέσον ἐλθὼν ἤλεγχεν. ἐκεῖνος δὲ τὸ ξίφος ἀθρόον σπασάμε-
νος, ἀπέκοψε τὰν θρόνον τὴν κεφαλὴν, αὐτοῦ τε τοῦ βασι-
λέως ὀρῶντος καὶ ἐκατέρωθεν τῶν φαλάγγων ἰσταμένων. καί,
οἶμαι, τὴν ὑποψίαν τῆς συκοφαντίας ὁ Νεάντζης ἐκκλίνων ἐκ
20 τῆς σφαγῆς τοῦ συκοφαντούντος, ὑποπτον μᾶλλον ἑαυτὸν κα-
θιστᾷ. τί γὰρ μὴ τὸν ἔλεγχον περιέμενεν; ἀλλ', ὡς ἔοικε,
γλωττίαν ἐθέλων προαναιρεῖν ἐξορχουμένην τὰς κατ' αὐτὸν D

1. ἵεται PG, correxi. αὐτῶν C, αὐτοῦ PG. 7. συνεβούλευεν
G. 9. τετραμμένον G, τετρεμμένον P. ἤδη ὄντα G.
12. συνεῖς G. 13. πάντα om. CG.

cedit. priusquam exercitus congregarentur, ordinibus iam constitutis, Neantzes collem vicinum ascendit, quo Scytharum, ut aiebat, exercitum specularetur referretque imperatori, quomodo acies eorum instructa esset. sed contraria omnia fecit. Scythis enim lingua ipsorum suasit, ut plastra ordine collocarent, neve imperatorem metuerent, ex nupera clade iam trepidum fugamque meditantem, quippe qui nec suos nec auxiliares idoneo numero haberet. haec locutus, ad imperatorem descendit. semibarbarus autem quidam, linguae Scythicae peritus, cum intellexisset, quae Neantzes cum Scythis locutus erat, omnia imperatori nuntiavit. quod ubi Neantzes sensit, disquisitionem rei postulat; ibi tum audacter semibarbarus prodit, criminisque eum arguit. at ille, stricto confestim gladio, caput hominis abscidit, imperatore cernente ipso ordinibusque utrimque adstantibus. ita quam amovere a se proditiois suspicionem Neantzes volebat nece accusatoris, auxit potius atque confirmavit. cur enim non exspectabat disquisitionem criminis? verum enimvero cum linguam effluentis fallaciam suam, ut apparet, extinctam cuperet, etiam au-

δολιότητας, τολμᾷ τι καὶ παραβολώτερον, πράγμα ποιήσας
 βαρβαρικῆς μὲν ψυχῆς ἄξιον, ὑποπτον δὲ τοσοῦτον, ὅσον καὶ
 τόλμης ἐφίκετο. οὐ μὴν ὁ βασιλεὺς εὐθύς ἐτιμωρήσατο τὸν
 V. 168 βάρβαρον οὐδὲ ἐπεξῆλθε, δέον ὄν. ἀλλὰ τὴν μὲν καρδίαν
 παλλομένην εἰς θυμὸν καὶ ὄργην ἐπέσχευεν αὐτίκα, ἵνα μὴ 5
 προσοβήσῃ τὴν θήραν καὶ ταράξῃ τὰς φάλαγγας. ἐταμιεύετο
 P. 212 δὲ καὶ ὑπώρριτε τὴν ὄργην τῷ Νεάντζῃ, τούτου προδοσίαν
 τοῦ ἀνδρός καὶ τὴν ἀποστασίαν καὶ ἀπὸ τῶν προειργασμένων
 καὶ ἐξ ἄλλων προμαντευόμενος· ἐπὶ ξυροῦ γὰρ ἀκμῆς εἰστή-
 κει τὰ τοῦ πολέμου· καὶ διὰ τοῦτο περιυλακτιοῦντα τὸν θυ- 10
 μὸν ὁ βασιλεὺς τέως ἐπεῖχεν, ἀπορῶν τὸ τηρικαῦτα, ὅτι καὶ
 δράσειεν. ὁ μέντοι Νεάντζης μετὰ μικρὸν προσελθὼν καὶ
 τοῦ σφετέρου ἀποβάς ἵππον, ἄλλον ἤτειτο τὸν βασιλέα. καὶ
 δίδωσιν αὐτῷ παραχορῆμα ἵππον τῶν ἐκκρίτων μετὰ βασιλι-
 κῆς ἐφεστρίδος. εἰς ὃν ἀναβάς, ἐπεὶ τὰ τάγματα κατ' ἀλλή- 15
 B λων διὰ τοῦ μεσαιχμίου ἤδη ἦσαν, σχῆμα κατὰ τῶν Σκυ-
 θῶν ἵππασίας ποιησάμενος, τὴν ἀκωκὴν τοῦ δόρατος ὀπισθεν
 στρέψας, πρὸς τοὺς ὁμογενεῖς φοιτᾷ, πολλὰ κατὰ τῆς βασι-
 λικῆς παρατάξεως αὐτοῖς παραινῶν. οἱ δὲ ταῖς ὑποθημοσύ-
 ναις αὐτοῦ χρώμενοι, καρτερόν τὸν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος 20
 συνάψαντες πόλεμον, τρέπουσι κατακράτος. ὁ δὲ βασιλεὺς
 διασπασθεῖσας τὰς φάλαγγας ὄρων καὶ φεύγοντας ἅπαντας,

3. ἐτιμωρήσατο: ἐπεπορεύσατο C et in margine P. 4. ἐπεξῆλθε
 C, ὑπεξῆλθε PG. 6. ἐταμιεύσατο CG. 8. τὴν om. G.
 11. τὸ om. G. 15. ἐπιβάς G. ἐπὶ PG, ἐπεὶ Iac. Grono-
 vius. 20. τὸν add. C.

dacius designavit facinus, barbaro vere dignum et tam suspiciosum,
 quam temerario ausu. neque tamen imperator statim in barbarum,
 quemadmodum oportebat, animadvertit, nec in ius eum vocavit; sed
 exardescentem ira atque indignatione animum repressit, ne proter-
 reret praedam ordinesque turbaret. ac licet proditorem Neantzis
 atque defectionem mox futuram tum ex iis, quae admiserat, tum ex
 aliis colligeret, tamen iram in hominem tenuit dissimulavitque. cum
 enim res in ipso discrimine versaretur, nec imperator, quid ageret,
 haberet, effervescentem iracundia animum cohibuit. Neantzes autem
 brevi post adiit ad eum, et suo desiliens equo, alium ab imperatore
 poposcit. dari confestim imperator eximium ipsi atque regio ornatum
 strato iussit. quo consensu, cum exercitus in se iam vaderent, et
 ipse velut infestus in Scythas equitavit, sed hastae mucrone in no-
 stros verso, suis se immiscuit popularibus, quibus multa de acie im-
 peratoris praecepit. his consiliis barbari usi, gravi pugna commissa, im-
 peratoris copias plane fundunt. qui cum disiectos ordines cerneret

ἐν ἀμηχανίᾳ γενόμενος, παρακινδυνεύειν ἀλόγως οὐκ ἤθελεν.
 ἔνθεν τοι καὶ τὰς ἡνίας στρέψας, μέχρι τοῦ ῥέοντος ποταμοῦ
 ἐγγὺς τοῦ Ρουσίου καταλαμβάνει. κάκειθεν τὸν χαλινὸν
 ἀνασειράσας, μετὰ τινων λογάδων ὡς ἐνὸν πρὸς τοὺς διώκον- C
 5 τας ἀπεμάχοντο, ἵππασίας καὶ αὐτῶν ποιούμενος, πολλοὺς
 μὲν κτείνων, ἔστι δ' οὗ καὶ αὐτὸς πληττόμενος. ἐπειδὴ δὲ
 ἐξ ἑτέρου μέρους καὶ Γεώργιος ὁ Πύρρος καλούμενος φεύ-
 γων τὸν ποταμὸν κατελάμβανεν, ἐμβριμησάμενος τοῦτον ὁ αὐ-
 τοκράτωρ μετεκαλέσατο πρὸς ἑαυτόν. ὡς δὲ τὸ ἴταμόν τῶν
 10 Σκυθῶν ἑώρα καὶ ὅτι ὄσαι ὄραι πληθύνουσι, καὶ ἄλλων ἐρ-
 χομένων εἰς τὴν αὐτῶν ἀρωγὴν, τὸν μὲν Γεώργιον αὐτοῦ που
 καταλέλοιπεν μετὰ τῶν λοιπῶν, παραγγείλας μετὰ φειδοῦς
 ἀντικαθίστασθαι τοῖς Σκύθαις, μέχρις ἂν αὐτὸς ἐπανέλθοι.
 γοργῶς δὲ τοῦ ἵππου τὸ ψάλλιον περιστρέψας, τὴν περσάαν
 15 τοῦ ποταμοῦ καταλαβὼν, εἰσεῖσιν εἰς τὸ Ρούσιον, καὶ ὅσους D
 τῶν φευγόντων στρατιωτῶν κείθι κατέλαβε, καὶ τοὺς αὐτό-
 χθονας ἅπαντας Ρουσιώτας, ὅποσοι στρατεύσιμον τὴν ἡλικίαν
 εἶχον, ἀλλὰ καὶ αὐτοὺς δὴ τοὺς ἀγρότας μετὰ τῶν ἰδίων
 ἀμαξῶν παρεκελεύσατο θᾶπτον ἐξεληλυθότας παρὰ τῷ χεῖλει
 20 τοῦ ποταμοῦ καταστήναι. τούτου δὲ θᾶπτον ἢ λόγου γεγυνο-
 τος, κατὰ στοίχους τινὰς καταστήσας αὐτοὺς, αὐθις πρὸς
 τὸν Γεώργιον ἀναδεδραμήκει, καίτοι ὑπὸ τεταρταῖκου κακοῦ

5. ἀν ἀπεμάχετο?

6. μὲν CG, δὲ καὶ P.

δ' add. G.

8. τούτῳ G.

18. ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀγρότας G.

19. τὸ χεῖλος CG.

21. κατὰ στοίχους C, καταστοίχους PG.

22. τεταρταῖκου C, τεταρταίου PG.

κακοῦ ῥίγους om. G.

omnesque in fugam datos, inops consilii, temere periclitari diutius
 noluit; versisque habenis usque ad fluvium prope Rusium fluentem
 recedit. tum vero equum sistens, cum primoribus nonnullis persequen-
 tes, quantum poterat, propulsavit, invectusque in eos, multos cae-
 dit, interdum et ipse vulneratur. ubi autem ex altera parte Georgius,
 cognomento Pyrrhus, fugiens ad fluvium pervenit, graviter hunc in-
 crepatum imperator ad se arcessivit. sed cum temeritatem Scytharum
 animadverteret, augetique in horas numerum eorum, aliis super alios
 auxilio venientibus, Georgio cum ceteris ibi relicto mandavit, ut
 modice Scythis obsisteret, dum ipse reverteretur. dein celeriter equo
 converso, amnem traiecit, Rusiumque ingressus, quotquot fugientes
 illic milites invenit, indigenasque omnes Rusiotas, quicumque militari
 erant aetate, ipsos insuper rusticos cum plaustis suis prodire con-
 festim atque ad ripam fluminis consistere iubet. quibus dicto citius
 factis, postquam ordine quodam istos disposuit, ad Georgium recur-

ρίγους πιεζόμενος, ὡς καὶ τοὺς ὀδόντας ἀπὸ τῆς φρίκης προσ-
 αράσσειν. ἐπισυναχθὲν δὲ καὶ τὸ ἅπαν Σκυθικὸν στράτευ-
 μα ὡς τὴν διττὴν ἐθεάσαντο παράταξιν καὶ τὸν αὐτοκράτορα
 P. 213 οὕτως ἀγωνιζόμενον, τὸ φιλοκίνδυνον αὐτοῦ ἐπεγνωκότες καὶ
 ὅτι ὁ αὐτὸς κὰν ταῖς νίκαις κὰν ταῖς ἡτταις ἐστί, τὴν ἀνύ- 5
 ποιτον τούτου ἐπεγνωκότες ὁρμήν, ἐστήκεσαν μὴ ἀποθα-
 ροῦντες τὴν μετ' αὐτοῦ συμπλοκὴν. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ τὸ
 μέντοι ὑπὸ ῥίγους συνεχόμενος, τὸ δὲ πλεῖστον ὅτι οὐπω οἱ
 σκεδασθέντες ἅπαντες ἔφθασαν συνεληλυθέναι, ἴστατο καὶ
 αὐτὸς παραθέων καὶ μετρίως ἱππαζόμενος καὶ κατ' αὐτῶν 10
 θάρσος ἐνδεικνύμενος. συνέβαινε οὖν ἄμφω τὰ στρατεύματα
 ἀτρεμοῦντα μέχρις ἐσπέρας ἐστάναι. ἐπεὶ δὲ ἡ νύξ ἦδη
 V. 169 προῆει, ἀμαχητὶ πρὸς τὰς ἰδίας ἐπανέστρεψαν παρεμβολάς.
 B ἐδέδισαν γὰρ καὶ ἀποθαρεῖν οὐκ εἶχον τὸν πόλεμον. οἱ δὲ
 γε κατὰ τὴν πρώτην μάχην ἄλλοι ἀλλαχοῦ σκεδασθέντες, κατὰ 15
 μικρὸν αὐθις πρὸς τὸ Ρούσιον ἐπανήρχοντο. οἱ πλείους δὲ
 τούτων καὶ μάχης παντελῶς ἄγευστοι. ὁ δὲ γε Μοναστροῦς
 καὶ Ουζῆς καὶ ὁ Συνέσιος, ἄνδρες Ἀρηίφιλοι καὶ μαχιμώτα-
 τοι, διὰ τοῦ Ἄσπρου καλουμένου τῷ τότε διελθόντες χωρίου,
 ἀπόμαχοι καὶ αὐτοὶ τὸ Ρούσιον καταλαμβάνουσιν. 20
 10. Ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ὑπὸ τοῦ συνέχοντος αὐτὸν, ὡς
 ἔφην, ῥίγους βιαζόμενος, κατεκλίθη μικρὸν ἑαυτὸν ἀνακτη-

4. οὕτως: τοσοῦτον P in margine. 5. κὰν ἐν ταῖς νίκαις G.
 12. ἦδη om. G. 13. ὑπέστρεψαν G. 15. ἄλλοι ἀλλαχοῦ-
 σε PG, ἄλλοσε ἀλλαχῆ P in margine, ἀλλαχοῦ C. an ἀλλαχόσε?
 16. πρὸς: εἰς CG. 22. ἀνακτησόμενος G.

rit, licet frigore quartanae ita affectus, ut dentes colliderentur. Scytharum copiae ibidem congregatae, cum duplicem conspicerent Romanorum aciem atque contentionem imperatoris, cuius promptum ad pericula et in victoriis iuxta cladibusque immutatum animum nosset, impetum eius sustinere se posse desperantes, invadere non audebant. imperator autem, cum frigore correptus, tum maxime, quod dispersi fuga nondum omnes convenerant, stabat et ipse, circuiens ordines crebroque obequitans et hostibus ostentans animum. quo factum est, ut usque ad vesperam uterque exercitus loco non moveret; nox autem ubi adfuit, in sua uterque castra reversus est: metu enim acie discernere non audebant. interim dispersi prima pugna alius alio, paulatim Rusium revertebant; plerique eorum certamini omnino non interfuerant. Monastras autem Uzasque et Synesius, homines bellicosissimi, Aspro, qui dicitur locus, transito, proelii et ipsi expertes, Rusium perveniunt.

10. At imperator feбри, quia aegrum eum fuisse docuimus, coa-

σόμενος. ἀλλ' ὅμως οὐδ' οὕτως ἠρέμει, σκεπτόμενος, τί ἂν
 χρῆ τὴν αὔριον ποιῆσαι. προσελθὼν δ' ὁ Τατράνης, (Σκύ- C
 θης δὲ οὗτος ὁ ἀνὴρ πολλάκις αὐτομολήσας πρὸς τὸν αὐτο-
 κράτορα καὶ παλιδρομήσας ἀδίδις οἴκαδε καὶ τσαυτάκις παρ'
 5 αὐτοῦ συμπαθείας ἀξιώθεις καὶ πολὺν τὸν πόθον εἰς αὐτὸν
 διὰ τὴν τσαυτὴν ἀνέξικακίαν ἐσχηκώς,) τὰ ὑπὲρ αὐτοῦ ὄλη
 ψυχῇ καὶ φρονῶν καὶ πραγματευόμενος ἔφη. “ἐλπίς ἐστὶ
 μοι, βασιλεῦ, κατὰ τὴν αὔριον τοὺς Σκίθας κυκλώσαι ἡμᾶς
 καὶ οὕτω τὸν μεθ' ἡμῶν ἀναζητῆσαι πόλεμον. χρῆ τοίνυν
 10 προλαβόντας ἔξω τῶν τειχῶν ἀνγαζούσης ἡμέρας παρατάξα-
 σθαι.” ἐπαινέσας δὲ τοῦτον ὁ βασιλεὺς καὶ ἀποδεξάμενος
 τῆς βουλῆς, συνέθετο ἡλίου ἀνίσχοντος πέρας ταύτην λαβεῖν. D
 ὁ δὲ ταῦτ' εἰπὼν, ἀπελθὼν τοιαῦτα πρὸς τοὺς ἡγεμόνας ἀπε-
 στομάτισε τῶν Σκυθῶν. “μὴ ἐπαίρεσθε διὰ τὰς προγεγενη-
 15 μένας ἤτις τοῦ αὐτοκράτορος, μηδὲ ὀλιγοστοὺς ὄρωντες
 ἡμᾶς, τὴν μεθ' ἡμῶν ἀγαθαῖς ἐλπίσι θαρροεῖτε μάχην. ἄμα-
 χος τὴν ἰσχὺν ἐστὶν ὁ κρατῶν καὶ πολὺ μισθοφορικὸν ὅσον
 ἤδη ἐλπίζεται καταλαβεῖν. καὶ εἰ μὴ τὴν μετ' αὐτοῦ εἰρή-
 νην σπάσησθε, τὰ σώματα ὑμῶν οἴωνοι ἔδονται.” τοιαῦτα
 20 μὲν τὰ τοῦ Τατράνη πρὸς τοὺς Σκίθας. ὁ δὲ γε αὐτοκρά-
 τωρ μελετήσας τοὺς κατὰ πεδιάδα νεμομένους ἵππους αὐτῶν P. 214

2. τὴν C, τὸ G, τὸν P. τραγάνης G et in margine P. 4.
 τσαυτής CG. 11. τοῦτο CG. 19. ἐποπτεύσεσθε G et in
 margine ἀποσπάσησθε. lege ἀσπάσησθε, ut supra 308, 17.

ctus, decubuit paullulum, quo se reficeret. verum ne tum quidem
 otiosus plane erat, sed circumspiciebat, quid postero mane facien-
 dum esset. talia meditantem adit Tatranes, (Scytha hic erat, qui cum
 saepius ad imperatorem transisset, atque ad suos rursus reversus
 esset, toties venia delicti et impunitate ab imperatore impetrata, ob
 hanc clementiam magno eum amore prosequeretur.) hic igitur impe-
 ratori toto pectore studens, “suspicio, inquit, mihi est, imperator,
 crastino mane Scythas nobiscum circumventis proelium inituros esse.
 itaque oportet nos antevertere, et prima luce aciem ante moenia
 instruere.” laudavit virum imperator, probatoque consilio eius, oriente
 sole, quae suadebat, facere constituit. Tatranes autem, postquam ita
 ad imperatorem locutus est, Scytharum duces adiit, et “ne efferamini,
 inquit, propter victorias, quas de imperatore reportastis; neve quod
 exiguo nos numero videtis, vincendi fiducia proelium incipiatis. nam
 invicti roboris imperator est et multi auxiliarii milites iamiam ex-
 spectantur. nisi pacem cum eo complectamini, cadavera vestra vultu-
 ribus epulas dabunt.” haec Tatranes ad Scythas. imperator autem in-
 numeros, qui in campo pascebantur, Scytharum equos quotidie agrum

ἀναλαβέσθαι (ἦσαν δὲ παμπληθεῖς) ληϊζομένων ὁσημέραι τὰς
 νύκτας τὴν ἡμεδαπὴν χώραν, μεταπεμφάμενος τὸν τε Οὐζᾶν
 καὶ τὸν Μοναστροῦν, ἐπέσκηψε μεθ' ἰππέων ἐκκρίτων ἐξ ὀπι-
 σθίων τῶν Σκυθῶν διελθόντας κατὰ τὸ περίορθρον τὰς πε-
 διάδας καταλαβεῖν, καὶ τοὺς ἵππους ἅπαντας καὶ τὰ ἄλλα 5
 κτήνη σὺν αὐτοῖς νομεῦσιν ἀναλαβέσθαι, καὶ μὴ δεδιέναι
 παρεκελεύετο. “ἡμῶν γάρ, φησι, κατὰ πρόσωπον αὐτοῖς μα-
 χομένων, ὑμεῖς ῥαδίως τὸ κελευσθὲν ἐκπληρώσετε.” οὐδαμῶς
 δὲ τοῦ σκοποῦ διημάρτηκεν. ὁ γὰρ λόγος ἔργον εὐθὺς ἐγε-
 10
 γόνει. αὐτὸς δὲ τὴν κατ' αὐτοῦ τῶν Σκυθῶν ἐπέλευσιν προσ-
 δόκιμον ἔχων, οὐκ ἐδίδου ὑπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς, οὐδ' ἐπι-
 νυστάζων ὅλως ἦν. ἀλλὰ μεταπεμπόμενος δι' ὅλης νυκτὸς
 τοὺς στρατιώτας, καὶ μᾶλλον τοὺς τῆς τοξείας εἰδήμονας,
 πολλὰ περὶ τῶν Σκυθῶν ὠμίλει, ἐπαλείφων οἶον αὐτοὺς καὶ
 τὰ συνοίσαυτα πρὸς τὴν ἐλπίζομένην ἐς νέωτα μάχην ξυμβου- 15
 λεύων, ὅπως δεῖ τόξον τείνειν καὶ βέλη πέμπειν, ἔστιν οὐ καὶ
 τοὺς ἵππους ἀνασειράζειν καὶ αὐτὸς ἐνδιδόναι τὸν χαλινόν,
 καὶ ἀποβαίνειν τῶν ἵππων, εἰ καὶ τοῦτο χρή. ἀλλὰ ταῦτα
 V. 170 μὲν τὰ τῆς νυκτὸς ἔργα. μικρὸν δὲ ὑπνώσας, ἐπεὶ τῆς ἡμέρας
 Αἴδη ἐπιφωσκούσης οἱ λογάδες ἅπαντες τῶν Σκυθῶν διαπεραιω- 20
 θέντες τὸν ποταμὸν . . . τὸν πόλεμον ἀναζητεῖν ἐφύκεσαν, καὶ
 ἤδη πέρασ ὃ τοῦ αὐτοκράτορος ἐλάμβανε στοχασμός, (δεινὸς γὰρ

1. καὶ νυκτὸς G. 4. περίορθρον τοὺς ἵππους τούτων καὶ τὰ ἄ-
 λα κτήνη A. 7. παρεκελεύσατο CG. φησι add. A. αὐ-
 τῶν A. 8. ἐκπληρώσατε A. 10. προσδοκῶν A. 11. οὐδὲ
 A. 12. ἦν ὅλως G. 15. lege συνοίσαυτα. vid. annotat. 20.
 ἐπιφωσκούσης CA, ἐπιφωσκώσης PG. 21. ποταμὸν τὸν πόλε-
 μον CA.

nostrum noctu devastantium capere in animo habens, Uzam Mona-
 stramque arcessivit, eosque cum lectis equitibus hostium terga cir-
 cumvectos, primo diluculo planitiem occupare, atque omnes equos
 ceteraque iumenta cum ipsis pastoribus capere iussit. addit “nolite
 metuere; nobis enim a fronte pugnantibus, vos facile mandata exse-
 qui poteritis.” nec spes eum fefellit; nam quod dixerat, statim even-
 tum habuit. ipse Scytharum impetum exspectans, somnum illa nocte
 non vidit oculosque ne connivere quidem passus est. sed tota nocte
 milites, iaculatores maxime, arcessitos confirmavit ac multa ad usum
 pugnae postero die committendae edocuit, praecepitque, quomodo arcum
 tenderent et tela mitterent, subinde etiam equum vel refrenarent vel
 admitterent, vel, si opus esset, desilirent. haec nocte agebat; quiete
 autem modica sumpta, cum prima luce duces omnes Scytharum traie-
 cto fluvio proelium capessuri viderentur, iamque coniectura impera-

ἦν προιδέσθαι τὸ μέλλον, ἐμπειρίαν πολλὴν τῇ πυκνότητι τῶν ὄσμηραι κατ' αὐτοῦ ἐπανισταμένων πολέμων λαβῶν,) ἐπιβάς παραχοῆμα τοῦ ἵππου, τὴν ἐννάλιον ἠχῆσαι προσέτατε σάλπιγγα, καὶ τὰς φάλαγγας καταστησάμενος, αὐτὸς ἐπὶ τοῦ με-
 5 τώπου εἰστήκει. ὄρων δὲ τοὺς Σκύθας ἰταμώτερον ἢ πρότερον ἐπικαταλαμβάνοντας, παραχοῆμα τοὺς τῆς τοξείας εἰδήμονας ἀποβῆναι τῶν ἵππων καὶ βάδην κατ' αὐτῶν ἵεναι ἐπέ- D
 σκηψεν καὶ συνεχῆ τὰ τόξα τείνειν. τὸ δὲ γε λοιπὸν τῆς παρατάξεως κατόπιν τούτων ἔετο καὶ αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ,
 10 τὸ μέσον διέπων τοῦ στρατεύματος. οἱ δὲ τοῖς Σκύθαις μετατόλμης προσέβαλον. καρτερᾶς δὲ τῆς μάχης γεγονυίας, τὸ μὲν τῇ πυκνότητι τῶν βελῶν, τὸ δὲ καὶ τὸν τοῦ Ῥωμαϊκοῦ συντάγματος συνασπισμὸν ὄρωντες καὶ αὐτὸν δὴ τὸν αὐτοκράτορα ἐκθύμως μαχόμενον, ἐκδειματωθέντες παλιμπόρευτοι γεγό- P. 215
 15 νασι, τὸν ποταμὸν εἰς τοῦπίσω σπεύδοντες διαπερῶν, πρὸς τὰς σφῶν ἄρμαμάξας τὴν φυγὴν ποιούμενοι. ἐδίωκον γὰρ ὅλους ῥυτῆρας ἀφέντες οἱ τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος, οἱ μὲν τοῖς δόρασι κατὰ τῶν μεταφρένων παίοντες, οἱ δὲ τοῖς βέλεσι
 20 ἐφθακέναι τοῦ ποταμοῦ ἀναιρεθέντες πίπτουσι, πολλοὶ δὲ καὶ ἀνὰ κράτος φεύγοντες ταῖς δίναις ἐμπίπτοντες τοῦ ποταμοῦ παρυσυρόμενοι ἐναπεπνίγοντο. ἐκθυμώτερον δὲ ἅπαντων κατὰ B

7. τῶν ἵππων ἀποβῆναι ἐπέσκηψε καὶ βάδην χωρεῖν κατὰ τῶν σκυθῶν. καρτερᾶς δὲ A. 8. τῆς add. G. 12. τῇ πυκνότητι A, τὴν πυκνότητα PG. 16. ἀμάξας A. 17. Ῥωμαίων CG. 21. ἀνὰ κράτος A, ἀνακράτος PG. 22. ἀποσυρόμενοι G. ἐναπεπνίγοντο CAG, ἀπεπνίγοντο P.

toris evaderet, (nam acutus erat in praecipendis futuris magnamque sibi experientiam ex proeliis quotidie commissis paraverat.) equo statim conscenso, signum dari iussit, instructaque acie, in fronte stetit ipse. cumque Scythas vehementius quam antea irruere animadvertet, confestim iaculatores descendere equis iubet et pedibus procedere, nulla iaculandi intermissione facta. quos sequebantur reliquae copiae ipseque imperator in media curans acie. audacter illi Scythas aggrediuntur; ac postquam acriter pugnatum est, barbari, et propter telorum multitudinem, et quoniam confertam Romanorum aciem imperatoremque ipsum fortissime pugnantes videbant, metu terga vertunt fluviumque iterum traicere festinant, carraginem repetentes. in-sequebantur toto impetu Romanorum ordines, partim hastis terga pulsantes, partim iaculis ferientes. itaque multi, priusquam ad fluvii ripam pervenirent, percussi cecidere; multi sine respectu fugientes, amnis gurgitibus hausti, misere perierunt. fortissime omnium illo die

τὴν ἡμέραν ἐκείνην οἱ περὶ τὸν αὐτοκράτορα διαπονούμενοι
 θεράποντες ἠγωνίσαντο. ἦσαν γὰρ ἀκμηῆτες ἅπαντες. ὁ δὲ
 γε αὐτοκράτωρ ἐκδηλὸς ἀριστεύς κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν
 ἀναδειχθεὶς, νικητὴς πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ὑπέστρεψεν.

11. Ἐπὶ τρισὶν οὖν ἡμέραις αὐτοῦ που διαναπαυσάμε- 5
 ρος, ἐκεῖθεν ἀπάρως καταλαμβάνει τὴν Τζουρουλόν. σκοπή-
 σασ δέ, ὡς χρὴ μὴ ταχέως ἐκεῖθεν μεταστῆναι, τάφρον ἀπο-
 C χρῶσαν πρὸς τὸ ἀνατολικώτερον μέρος τοῦ πολιχνίου τὰς
 προσούσαις αὐτῷ δυνάμεσι διορύξας, τὴν τε βασιλικὴν σκη-
 νὴν καὶ τὰς σκευὰς ἀπάσας εἰσὼ τούτου κατέθετο. οἱ δὲ γε 10
 σκύθαι ἐπιόντες καὶ οὗτοι κατὰ τῆς Τζουρουλουῦ, ἐπειδὴ προ-
 καταλαβεῖν τὸν αὐτοκράτορα ταύτην ἠκηκόεσαν, διαβεβηκό-
 τες τὸν ἀνὰ τὴν πεδιάδα ῥέοντα ποταμὸν ἀγχοῦ που τοῦ πο-
 λιχνίου τούτου, (Ξηρόγυψον τοῦτον ἐγχωρίως κατονομάζουσι,) 15
 τὸν χάρακα ἐπήξαντο, μεταξὺ ὄντες τοῦ τε ποταμοῦ καὶ τοῦ 15
 πολιχνίου. καὶ οἱ μὲν ἦσαν ἔξωθεν τὴν πόλιν ταύτην κυ-
 κλώσαντες· ὁ δὲ βασιλεὺς ἔνδον ἐναπειλήπτο καθάπερ πολιορ-
 D κούμενος. ἀλλ' ἐπεὶ νύξ κατέλαβεν, ἄλλοι μὲν ῥα θεοὶ τε καὶ
 ἄνθρωποι ἰπποκορυσταί, τοῦτο δὴ τὸ τῆς Καλλιόπης Ὀμήρου,
 εὔδον· τὸν δὲ αὐτοκράτορα Ἀλέξιον οὐκ ἔχε νήδυμος ὕπνος. 20
 ἀλλὰ διηγρῦνει τε καὶ ἀνέλιπτε λογισμούς, ὅπως τὸ θράσος

4. ἐπανέστρεψεν A. 5. τρισὶν οὖν A, τρισὶ γοῦν PG. αὐ-
 τόθι A. ἀναπαυσάμενος A. 9. τε om. A. 10. γε add.
 A. 11. σκύθαι τὸν οὕτω πως ἐγχωρίως ποταμὸν τὸν καλού-
 μενον ξυλόγυψον διαβεβηκότες τὸν χάρακα ἐπήξαντο A. 15.
 ὄντες om. A. τε om. A. 19. τὸ ἐμήρειον A. 20. εἰ-
 χεν C. ἠδυμος C. 21. ὁ γε . . . πνει A. ἀνέλιπτε
 A. lege ἀνέλιπτε.

imperatoris domestici pugnauerunt; erant enim omnes ipso aetatis
 flore. imperator autem, qui heroem sane virtute excellentem hoc die
 se probavit, victor in castra reversus est.

11. Trium ibi dierum quiete capta, Tzurulum proficiscitur;
 unde cum non ita cito movendum censeret, castra idonea magnitu-
 dine copiis, quae tum aderant, ad orientalem oppidi metatus partem,
 tabernaculum regium vasaque omnia ibi deposuit. Scythae et ipsi
 Tzurulum adibant; sed ut praeoccupatum oppidulum ab imperatore
 audiverunt, traiecto amne, qui per planitiem haud procul fluit (Xe-
 rogypsum indigenae eum appellant,) castra amnem inter et oppidulum
 posuerunt. atque hi quidem urbem illam circumsidebant; imperator
 intus quasi obsessus tenebatur. nox ubi adfuit, ceteri quidem dii ac
 proelionatores, ut Calliope Homeri ait, dormiebant, at imperator Ale-
 xius dulci haud declinavit lumina somno, sed vigil dispiciebat ani-

τῶν βαρβάρων τέχνη καταγωνίσηται. ἰδὼν τοίνυν ὡς τὸ πολίχθιον τοῦτο ἢ Τζουρουλὸς ἐπὶ λόφον ἀνεξηκότος τετείχιστο, τὸ δὲ βάρβυρον ἄπαν κάτω που περὶ τὴν πεδιάδα ἄπαν ἠϋλίσατο, ἐπεὶ μὴ ἀποχωρῶσαν πρὸς τσαῦτα πλήθη δύναμιν 5 εἶχεν, ὥστε τὴν μετ' αὐτῶν ἀποθαρρῆσαι μάχην κατασυστάδην, ἐπινοεῖται τι καὶ μάλα εὐμήχανον. ἀναλαβόμενος τὰς τῶν οἰκητόρων ἀμάξας καὶ ταύτας ἀφελὼν ἀπὸ τῶν ἐπικραββάτων, τοὺς τε τροχοὺς τούτων καὶ τοὺς ἄξονας ἄνω κατέσχε, καὶ οὕτως ἔξω τοῦ τείχους ἐπὶ τῶν κρηδέμωνων 10 ἐφεξῆς ἀπαιωρεῖ διὰ τινων καλωδίων ἐναποδεσμουμένων ταῖς P. 216 ἐπάλξεσι τῶν τειχῶν. καὶ ἅμα τε τοῦτο ἐνενόησε καὶ εἰργάσατο. καὶ μιᾶς ὥρας ἐναπεκρέμαντο κύκλω οἱ τροχοὶ μετὰ τῶν ἄξόνων, ὥσπερ τινὲς ἐφεξῆς κυκλοὶ κείμενοι, καὶ ἀλλήλοις ἐγγίζοντες καὶ τοῖς ἄξοσιν αὐτῶν ξυνδεσμούμενοι. πρωΐ- 15 θεν δὲ ἀναστὰς καὶ αὐτὸς τε ὀπλισάμενος καὶ τοὺς ἄλλους ὀπλίσας, ἐξάγει τοῦ τείχους, ἀντιμετώπους στήσας τοὺς στρατιώτας τοῖς βαρβάροις. συνέβαινε δέ, ἐφ' ἃ μέρη τὰ κύκλα τῶν τροχῶν ἀπηώρηται, ἐπ' ἐκεῖνα καὶ τοὺς ἡμετέρους στρατιώτας ἴσταςθαι καὶ ἀντικρὺ κειῶθαι κατὰ μίαν γραμμὴν τὸ 20 ἀντίθετον. καὶ τὸ ἐντεῦθεν αὐτὸς μέσον τῆς ἀμφ' αὐτὸν πα-B

1. καταγωνίσηται A, καταγωνήσηται P, κατασοφίσηται CG. ἰδὼν — τετείχιστο om. CG. 2. an ἀνεστηκότος? 3. ἄπαν alterutrum delendum. 5. ἀποθαρρῆσαι C, ἀναθαρρῆσαι PG. 8. τούτων add. A. κατέχειν G. 10. ἐφεξῆς om. A. διὰ καλωδίου A. ἀποδεσμουμένων A. 11. ἐνενόησε καὶ C, ἐπενόησέ τε καὶ PG. 13. ἀλλήλοις C, ἀλλήλους PG. 14. δεσμούμενοι CG. 15. ἀναστὰς, ὀπλισθέντας τοὺς στρατιώτας ἐξάγει τοῦ τείχους, ἀντιμετώπους στήσας τοῖς βαρβάροις A. 17. τοῖς βαρβάροις τοὺς στρατιώτας G, τοῖς τοὺς στρατ. βαρβάροις P, recte G. 20. μέσον A, μέσης P, μὲν CG. vid. annotat.

mo, quomodo audaciam barbarorum arte superaret. itaque Tzurulum oppidulum cum in eminenti colle situm esset, barbarorum autem exercitus totus planitiem obtineret, quoniam non satis copiarum habebat, ut adversus tantam multitudinem cominus pugnaret, astum excogitavit callidissimum. plaustra incolarum cogit; tum rotas et axes, a reliquis plaustrorum partibus seiunctas, extrinsecus e summo muro ordine continuo suspendit, funibus ad murorum pinnas alligatis. quod consilium simul ut cepit, statim exsecutus est, uniusque horae spatio suspensae erant circa axibus connexae rotae, veluti orbes inter se contingentes. diluculo imperator surgens sese ipse armat, ceterosque armari iussos moenibus mox educit in hostes. accidit autem, ut qua parte rotarum orbes pendebant, ibi Romana explicaretur acies, atque

ρατάξεως ἐστηκώς, συνεβούλευεν, ἐπὶ ἢ σάλπιγξ τὸ ἐνυάλιον ἠχήσῃ, ἀποβάντας τῶν ἵππων τοὺς στρατιώτας σχολῇ καὶ βάδην κατὰ τῶν ἐναντίων χωρεῖν, τόξοις τὰ πολλὰ χρωμένους καὶ ἀκροβολισμοῖς, καὶ τὴν φάλαγγα τῶν Σκυθῶν εἰς ἑαυτοὺς προκαλεῖσθαι. ἐπὶ δὲ τούτους παρασυρέντας καὶ ἐπ' αὐ- 5 τοὺς ἐγκεκραγότες τοὺς ἵππους θεάσαιντο, προτροπάδην ὀπισθορμήτους γενομένους ὀλίγον διαιρεθῆναι τηρικαῦτα διχῇ εἰς δεξιὸν τε καὶ εὐώνυμον μέρος, καὶ χώραν δοῦναι τοῖς ἐναντίοις ἐς τοσοῦτον, ἕως ἂν τοῦ τείχους πλησίον γένοιτο. τούτου δὲ γεγονότος, παρήγγελο τοῖς ἄνωθεν ἐστηκόσιν ἀπὸ 10 C τοῦ τείχους, ὀπηρῖκα τὴν σχίζαν τῶν φαλάγγων θεάσαιντο, ζίφεσι τὰ καλώδια κόπτειν καὶ ἀφεῖναι τοὺς τροχοὺς μετὰ τῶν ἀξόνων ἄνωθεν κάτω κατακρημνίζεσθαι. ἐγένετο ταῦτα κατὰ τὸ τοῦ βασιλέως παράγγελμα. καὶ ἀθρόοι μὲν ἐπαρρά- 15 ξαντες ἦσαν οἱ Σκύθαι σὺν ἀλαλαγμῷ βαρβαρικῷ ἵπποται κατὰ τῆς ἡμεδαπῆς παρατάξεως, πεζῇ καὶ βάδην κατ' αὐτῶν ἱεμένων πάντων, μόνου δὲ τοῦ αὐτοκράτορος ἐπέχον συγκα- 20 τιόντος αὐτοῖς. οἱ δὲ κατὰ τὴν τοῦ αὐτοκράτορος τέχνην ὀλίγον γόνυ γουνὸς ἀμείψαντες καὶ οἷον ἀναποδίσαντες, διεσχίσθησαν ἀπ' ἀλλήλων, ὡς οὐκ ἂν τις ἤλπισεν, ὥσπερ θύ- 20 ραν τοῖς βαρβάροις πλατυτάτην εἰς τὴν εἴσοδον ὑπανοίξαν-

2. ἠχήσῃ C, ἐπιβοήσειε P, ἐμβοήσειε A, ἐνηχήσῃ τὸ ἐνυάλιον G.
 5. αὐτὸ A. 8. τε om. G. 9. ἐς τοσοῦτον om. A. 11.
 τὴν om. G. 13. ἐγένοντο οὖν A. 14. παράγγελμα, πεζῇ
 A. lege ἐπαρράξαντες. 15. ἦσαν G. 17. ἱεμένων πάν-
 των κατ' αὐτῶν AG. ἱεμένων correxī hic et infra. 18. οἱ δὲ:
 αὐτίκα γοῦν οἱ μὲν τοῦ βασιλέως, κατὰ τὴν ἐκείνου τέχνην, γό-
 νυ A. 21. πλατυτάτην A. ὑπανοίξαντες A, ἀνοίξαντες CG,
 ἀνεψῆξαντες P.

exadverso hostilis exercitus staret. ipse mediam tenens aciem, suis edixit, ut, quum primum classicum cecinerit, omissis equis, lento gradu in Scythas vaderent eosque eminus lacessendo in se elicerent. iam si hos cernerent, equis incitatis, irruere, in fugam se conicerent; sed paullulum dextrorsum sinistrorsumque discedentes, hostibus locum darent tantisper, dum ad muros accessissent. quod ubi conspexissent, qui in moenibus stabant, gladiis funes dissecare rotasque cum axibus deorsum praecipitare iubentur. fiunt imperata. Scythae conferto agmine, truci sublato clamore, equis aggrediuntur, dum nostri pedibus lente procedunt, solo imperatore equo vehente. dein hi ex imperatoris consilio genua presso gradu alternantes et quasi recedentes, in duas partes discedunt praeter expectationem, ita ut aditum ad oppidum barbari haberent amplissimum. qui ubi per hoc aciei quasi ostium penetrarunt, rotae impetu ultra cubitum a muro ablatae, (nam

5 τες. καὶ ἅμα οἱ μὲν Σκύθαι εἴσω τοῦ στομίου τῆς ἑκατέρω- D
 θεν φάλαγγος ἐγεγόνεισαν, οἱ δὲ τροχοὶ μετὰ τινος ῥοίζου
 καὶ καταφορᾶς ἐνεχθέντες, ὑπὲρ πῆχυν ἀπὸ τοῦ τείχους ἑκα-
 5 στος ἐφαλλόμενοι, ἄτε τῶν κυρτοτήτων ἑκάστου τροχοῦ ἀπο-
 εἰς μέσους τοὺς ἵππους τῶν βαρβάρων ἐξεκυλίσθησαν, ῥύ-
 μην λαβόντες σφοδρότεραν. τὸ μὲν καὶ ἀπὸ τῆς ἀθρόας κα-
 ταφορᾶς τῆ φυσικῇ πειθόμενοι βάρει, τὸ δὲ καὶ ῥοπήν λα-
 βόντες ἀκάθεκτον ἀπὸ τοῦ κατάντους τόπου, σφοδρῶς τε τοῖς P. 217
 10 βαρβάροις ἐνέπιπτον καὶ πανταχόθεν αὐτοὺς περιέθλιβον, τὰ
 σκέλη τῶν ἵππων ὥσπερ θερίζοντες, καὶ ἀμφότερα ἑκατέρω-
 θεν ἀπὸ τε τῶν ἐμπροσθίων καὶ ὀπισθίων μερῶν διατεμνόμε-
 νοι, δακλάσαι τοὺς ἵππους, ἐφ' ἃ μέρη τὴν πληγὴν ἀνεδέξαντο,
 κατηνάγκασαν καὶ τοὺς ἵππους συγκαταβαλεῖν. ὧν ἐπαλλή- V. 172
 15 λων καὶ συχῶν πιπτόντων, ἐξ ἑκατέρου δὲ καὶ τῶν στρατιω-
 τῶν κατ' αὐτῶν ἱεμένων, καὶ δεινῆς τῆς μάχης τοῖς Σκύθαις
 πανταχόθεν ἐφισταμένης, οἱ μὲν τοῖς πεμπομένοις ἀνηροῦντο
 βέλεσιν, οἱ δὲ διὰ τῶν δοράτων ἐπλήττοντο, τῶν δὲ λοιπῶν οἱ B
 πλείους ὑπὸ τῶν τροχῶν σφοδρῶς καταφερομένων συνωθούμε-

1. καὶ ἅμα: οἱ δὲ γε σκύθαι σὺν ἀλλαγμῷ βαρβαρικῷ κατὰ τῆς
 ῥωμαϊκῆς παρατάξεως ἵπποισι συρῶσαντες, εἴσω τοῦ στομίου A.
 τῶν ἑκατέρωθεν φάλαγγων CG, τῶν ἑκατέρων φάλαγγων A.
 3. ἐνεχθέντες τοῦ τοίχου, καὶ οἶον ἀποσφενδονηθέντες A. ἐνε-
 χθέντες ὑπὲρ πῆχυν, ἀπὸ PG. interpunctionem mutavi. 4.
 ἀφελόμενοι CG. τροχῶν CG. 6. τῶν βαρβάρων ἵππο-
 τας G. 7. σφοδρότατην CG. καὶ om. G. 8. βάρει P.
 9. τοῦ τόπου P, τόπου CG, τόπους A. τε om. A. κατὰ
 τὰ βάρβαρα G, τὰ βάρβαρα C. 10. ἐνέπιπτον C. 13.
 ἐδέξαντο CG. 14. ἐπαλλήλων A, ἐπ' ἀλλήλων PG. 15. πι-
 πτόντων ἐξ ἑκατέρων, καὶ τῶν A. 17. ἀπανταχόθεν G. τοὺς
 πεμπομένους G. 19. κατ' αὐτῶν φερομένων A.

orbes earum, repercussi muro, tanquam machina emittebantur,) in me-
 dios equites barbarorum devolvebantur; ac partim sua praecipitantes
 mole, partim declivitate loci vim nactae, vehementer in barbaros in-
 currebant ab omnique parte eos affligebant, crura equorum quasi
 demetentes; cumque anteriora aliis, aliis posteriora frangerent, pro-
 cumbere equos, qua parte ictus acceperant, et deicere equites coge-
 bant. quorum cum alii post alios magno numero caderent, utraque
 insuper ex parte milites nostri advolarent, acri undique certamine
 orto, alii sagittis obruncantur, alii hastis; reliqui plerique irruentium
 rotarum impetu ad annum compulsi, fluctibus obruuntur. postridie
 cum superstites Scythas proelium repetere, suos autem bono omnes
 animo esse animadverteret, armari hos iussit; sumtisque et ipse ar-

νοι πρὸς τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ ἀπεπνίγησαν. τῇ δὲ μετ' αὐτήν, ἐπεὶ πάλιν τοὺς καταλειφθέντας Σκύθας πρὸς πόλεμον ὁρμῶντας ἐώρα, τοὺς ὑπ' αὐτὸν ἅπαντας τεθαρορηκότας κατανοήσας, ὀπλίσασθαι παρεκελεύσατο. σιδηροφορήσας δὲ καὶ αὐτὸς καὶ πολέμου σχῆμα διατυπώσας, πρὸς τὸ πρᾶν ἐκεί- 5 τεισιν. εἶτα δὴ τὰς φάλαγγας ἐπιστρέψας κατὰ πρόσωπον τοῖς Σκύθαις ἴστατο, ἐφ' ᾧ τὸν μετ' αὐτῶν, ὡς ἐνόν, συνάψαι πόλεμον. αὐτὸς μὲν οὖν τὴν μέσσην τῶν ταγμάτων εἶχε χώ- ραν· μάχης δὲ καρτερᾶς γενομένης, τὴν νικῶσαν τηρικαῦτα Σπαρ' ἐλπίδας αἱ Ῥωμαϊκαὶ εἶχον φάλαγγες, καὶ ἐδίωκον τού- 10 τούς ἀκρατῶς· ἐπεὶ δ' ἰκανὸν διάστημα τούτους ἐώρα διώ- κοντας ὁ αὐτοκράτωρ, δεδιὼς μὴ λοχῶντές τινες αἰφνιδίως ἐπεισπεσόντες τοῖς Ῥωμαίοις παλίντροπον τὴν τῶν Σκυθῶν φυγὴν ἀπεργάσωνται, καὶ προστεθέντες τούτοις καὶ οἱ φεύ- γοντες μέγα τὸ δεινὸν τῇ Ῥωμαϊκῇ στρατιᾷ ἐπάξωσιν, ἵππα- 15 σίας πυκνὰς ποιούμενος, ἀνασειράζειν τοὺς χαλινοὺς καὶ τοὺς ἵππους ἀναψύχειν τοῖς στρατιώταις ἐκέλευεν. οὕτω γοῦν κατὰ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἄμφω διαστήτην τὰ στρατεύματα. οἱ μὲν γὰρ φυγάδες, ὁ δὲ βασιλεὺς χαίρων νικητῆς λαμπρὸς πρὸς τὴν ἰδίαν παρεμβολὴν ἐπάνεισιν. οἱ δὲ Σκύθαι κατα- 20 κράτος ἤττηθέντες μεταξὺ τοῦ Βουλγαροφύγου καὶ τῆς μι- κρᾶς Νικαίας τὰς σκηνὰς ἐπήγνυντο. χειμῶνος δὲ ἤδη ἐπι-

2. πάλιν om. A. πόλεμον ἐώρα τεθαρορηκότας ὁ βασιλεὺς· καὶ αὐτὸς τὰς οὐκείας φάλαγγας καταστησάμενος, καὶ τὴν μέσσην τῶν ταγμάτων ἐπέχων χώραν, καὶ αὐτῶν ἵεται. καὶ μάχης αὐ- θις καρτερᾶς A. 11. δὲ G. διαστήματος G. τού- τους διώκοντας ὁ αὐτοκράτωρ εἶδε G. 17. ἐκέλευεν G. 18. lege διεστήτην. an respexit Hom. II. I, 6.? 19. γὰρ om. A. 20. οἱ δὲ : οὕτω μὲν οὖν οἱ σκύθαι A. 21. βουλγαροφύτου A.

mis, ubi aciem instruxit, in declivitate collis descendit. dein ordi- nibus fronti Scytharum oppositis, constitit, ut pugnam, quantum pos- set, committeret. ipse mediam tenuit aciem. pugna atroci commissa, Romani praeter spem victoria potiti, barbaros acriter persequiebantur. verum ubi satis longe hos insecutos imperator vidit, veritus, ne forte insidiae repente in Romanos coortae non solum fugam Scytharum sisterent, sed adiunctis etiam, qui fugiebant, magnam exercitui Ro- mano cladem inferrent, crebro obequitans suos, ut subsisterent equis- que requiem darent, admonuit. sic illo die uterque disiunctus est exercitus, Scythis fugientibus, imperatore victoriae compote manife- stae in castra redeunte. Scythae funditus victi, Bulgarophygam inter et Nicaeam parvam castra posuerunt. hieme autem iam ineunte, im- perator in urbem revertendum statuit, quo et se et maiorem exerci-

καταλαβόντος, δεῖν ἔγνω ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανελθεῖν, ἐφ' ᾧ ἑαυτὸν τε καὶ τὸ πλεόν τοῦ στρατοπέδου τῶν πολλῶν ἀγώνων ἐπανακίησασθαι. διελόμενος οὖν τὰς δυνάμεις, καὶ εἰς ἀντίπαλον μοῖραν ἀποκρίνας, ὅποσοι εὐψυ-
 5 χότεροι τοῦ παντὸς ἦσαν στρατεύματος, ἡγεμόνας τούτων τὸν P. 218
 τε Ἰωαννάκην καὶ τὸν Μαυροκατακαλὼν Νικόλαον προεβάλ-
 λετο, περὶ ὧν πολλάκις φθάσας ὁ λόγος ἐδήλωσεν, ἐντειλάμε-
 νος αὐτοῖς ἐν ἑκάστῳ μὲν τῶν πολιχνίων ἀποχωρῶντας εἰς-
 10 ἀπάσης τῆς χώρας μετὰ ἀμαξῶν καὶ τῶν ταύτας ἐλκόντων
 βοῶν ἐξελάσαι. βουλόμενος γὰρ ἕαρος ἐφισταμένου τῆς κατὰ
 τῶν Σκυθῶν καρτερώτερον ἀνθῆξασθαι μάχης, προεμελέτα τε
 καὶ ἠντρεπίζε τὰ συνοίσοντα. οὕτω γοῦν ἅπαντα δεόντως
 διαθέμενος, ἐπανερχεται πρὸς τὸ Βυζάντιον.

2. καὶ τὸ στρατόπεδον A. 3. ἀγώνων : καμάτων A. ἐπα-
 νακίησασθαι, τὸν Ἰωαννάκην καὶ τὸν μαυροκατακαλῶν, ἡγεμόνας
 ἐν τοῖς κατὰ δύσιν ἑάσας μέρεσιν, ἐντειλάμενος αὐτοῖς ἀποχο-
 ρεῖσαγαγεῖν στο. εἰς τὴν τῶν ἐκεῖσε πολιχνίων φρουρὰν A. 6.
 Ἰωαννάκην A, Ἰωάννην PG. 7. ὁ λόγος φθάσας G. 8.
 ἐν om. G. εἰσάγειν G. 12. καρτερώτατα G. 13. δεόν-
 τως add. A.

tus partem ex multis laboribus reficeret. copiis igitur bifariam divi-
 sis, qui alacriores erant totius exercitus milites, eos, ut hostem propul-
 sarent, selegit. his praefecit Iohannacem et Maurocatalalonem Ni-
 colaum, quorum saepius supra mentionem fecimus, mandans, ut ido-
 neis oppida praesidiis firmarent, pedites autem ex universa regione
 eum plaustris eaque trahentibus bubus abducerent. nam vere inse-
 quente bellum adversus Scythas maiori vi instauraturus, providit iam
 et paravit, quae sibi profutura opinabatur. tali modo rebus probe
 dispositis, Byzantium revertitur.

ΑΛΕΞΙΑΣ Η.

ALEXIADIS LIBER VIII.

ARGUMENTUM.

Imperator ad Choerobacchos cum Patzinacis proeliat (1). victoria potitus, Cpolin redit (2). hostibus nihilominus insolenter ad urbem usque excurrentibus, imperator Aenum movet (3). castra ad Lebunium metatur (4). Comanorum adventantium ope Patzinacae delentur (5). Comani clam discedunt; ipse Byzantium repetit (6). Arieba et Ubertopulus coniurationis poenas dant. Iohannes Comnenus, Dyrrhachii praefectus, insimulatur proditionis (7). quo crimine, intercedente Isaacio patre, ab imperatore liberatur (8). Gregorii Gaurae coniuratio (9).

P. 221 V. 175 τῶν Σκυθῶν ἡγεμόνες ἀπολεξάμενοι κατὰ τῶν Χοιροβάκχων ἐξέπεμψαν, καὶ προσδόκιμος ἦ τούτων ἄφιξις ἦν, ὁποῖος ἐκεῖνος θερμοουργὸς περὶ τὰς ἐγχειρήσεις καὶ τοῖς αἰφνιδίους ἀεί

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ βιβλίον η' AG. 1. Μεμαθηκῶς: Ἐνθα (leg. μαθῶν) πάλιν τοὺς σκύθας εἰς χοιροβάκχους σκηνώσαντας, καὶ ἀπειροπληθεῖς ὄντας, ὡς καὶ μέχρι τοῦ δεκάτου φθάσαντας, καὶ πάντα ληϊσαμένους· ἐξελθὼν τῆς πόλεως κατὰ τὴν παρασκευὴν τῆς ἀπόκρουστος καὶ ὡσεὶ πεντακοσίου μόνους τῶν οἰκείων μεθ' ἑαυτοῦ ἐκλεξάμενος, (excidit ὀπλίσας) ἑαυτὸν ὁ βασιλεὺς σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτόν, ἐντὸς τοῦ κάστρου τῶν χοιροβάκχων εἰσεληλύθειν (leg. εἰσεληλύθει) νυκτός. καὶ κλείσας τὰς πύλας Α.

1. **I**mperator ubi didicit, Scytharum duces selectam copiarum partem adversus Choerobacchos misisse, earumque iamiam instare adventum, ut erat alacer atque in subitis etiam periculis nunquam non paratum se praebens, licet septimum nondum diem in regia transe-

ὡς προπαρασκευασμένος δεικνύμενος, μήπω ἑβδόμην ἡμέραν
 ἐν τοῖς βασιλείοις διαναπαυσάμενος, μηδὲ βαλανείου τυχών,
 μηδὲ τὸν ἐκ τοῦ πολέμου κοινορτὸν ἀποτιναξάμενος, παρα-
 χορῆμα τοὺς ἐπὶ τῆς φρουρᾶς τῆς πόλεως ἑταιγμένους καὶ B
 5 ὁπόσοι νεόλεκτοι, ἀναλαμβάνεται ὡσεὶ πεντακοσίους τὸν ἀρι-
 θμὸν, καὶ ὀπλίσας δι' ὅλης νυκτός, κατὰ τὸ περιόρθρον ἕξεισι.
 τηρικαῦτα δὲ δῆλῃν καθίστησι τὴν αὐτοῦ πρὸς τοὺς Σκύθας
 ἐξέλεσθιν. τοῖς δὲ ἕξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας προσήκουσιν
 αὐτῷ συγγενέσι καὶ τοῖς ἄλλοις, ὁπόσοι τῆς μεζονος τύχης
 10 ἦσαν καὶ τῷ στρατιωτικῷ συντάγματι συγκατείλεγμένοι, (πα-
 ρασκευὴ δὲ ἦν ἡ τῆς ἀπόκρεω) ταυτὶ διὰ τῶν ἀποστολέων
 παρακελευσάμενος· ὡς ἄρα γοῦν “ἐγὼ μὲν ἄπειμι τὴν τῶν C
 Σκυθῶν κατὰ τῶν Χοιροβάκχων ὄξειαν μεμαθηκὼς κίνησιν,
 ὑμεῖς δὲ ἀλλὰ κατὰ τὴν ἑβδομάδα τῆς τυροφάγου στρατεύ-
 15 σατε πρὸς ἡμᾶς. τὰς γὰρ μεταξὺ τῆς τε παρασκευῆς τῆς
 ἀπόκρεω καὶ τῆς τυροφάγου δευτέρας ἡμέρας ὑμῖν ἐφίημι εἰς
 μικρὰν τινα ἑρασιώνην, ὡς μὴ βαρὺς τις καὶ ἀδιάκριτος δό-
 ξαιμι.” ἐκεῖνος μὲν οὖν παραχορῆμα κατευθὺ Χοιροβάκχων
 ἦλαννε, καὶ εἰσελθὼν κλείει τὰς πύλας· τὰς δὲ κλείς αὐτὸς
 20 ἀναλαμβάνεται. εἶτα τοὺς εὐνοὺς ἅπαντας τῶν θεραπόντων
 περὶ τὰ κρήδεμνα καθίστησι τοῦ τείχους, ἐγκελευόμενος μὴ D

1. post ἡμέραν add. P ἑαυτὸν, om CG. 8. lege ἐξέλευσιν τοῖς
 τε ἕξ. 9. συγγενέσιν P, συγγενέσι G. 10. στρατιωτικῷ
 συντάγματι F, Ρωμαϊκῷ στρατεύματι PG. 11. ἡ om. G. 15.
 τὰς : τὰ CG. τε om. G. 16. εἰς add. F. 17. τις om. G.
 21. περὶ τὰ κρήδεμνα τοῦ τείχους ἐπαγρουπνεῖν ἐγκελεύεται, μὴ
 που A. ἐγκελευόμενος: παραγγελίας C.

gisset otiose, nec lavatione usus esset, nec pulverem bello collectum excussisset, tamen e vestigio et praesidiarios urbis milites et quicunque recens conscripti erant, convocat numero fere quingentos; quos cum nocte armasset tota, circa diluculum exit. tum demum adversus Scythas se proficisci palam ostendit, missis, qui cognatis affinisque suis et ceteris, qui nobili loco nati militiae erant adscripti, (erat autem feria sexta ante dominicam carnisprivii,) haec nuntiarent: “equidem ego de repentina Scytharum in Choerobacchos incursione certior factus, eo iam proficiscor; vos tyrophagi hebdomade cum copiis auxilio mihi veniatis; quod enim temporis inter carnisprivii feriam sextam et secundam tyrophagi interest, id ad quietem vobis indulgeo paullulam, ne severior atque importunus videar.” itaque ille recta Choerobacchos tendit, ingressusque oppidum obserat, clavesque ipse sumit. dein quos habuit fidos famulos, omnes in muri pinnis disposuit, cohortatus, ut segniter ne agerent, sed intente circumspiciendo caverent, ne quis civium muro ascenso colloquia cum

ἀναπεπτωκέναι, ἀλλ' ἐπαγρουπνοῦντας περιαθρεῖν τὰ τείχη, μὴ πού τις ἀνελθὼν καὶ προκύψας ὁμιλήσειε τοῖς Σκύθαις. ἀνίσχοντος δὲ τοῦ ἡλίου, καὶ οἱ ἐλπίζόμενοι τῶν Σκυθῶν καταλαβόντες κατὰ τὸν συγκεκολλημένον τῷ τείχει τῶν Χοιροβάκχων ἀχένα ἔστησαν. ἐξ ὧν τηρικαῦτα ἀποκριθέντες ὡσεὶ 5
 P. 222 αὐτοῦ τοῦ Δεκάτου, ὡσεὶ δέκα σταδίου τῶν τειχῶν ἀπέχοντος τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων. ἐξ οὗ, οἶμαι, καὶ τὴν ἐπωνυμίαν ἐκτίησατο. οἱ δὲ λοιποὶ αὐτοῦ πον διαμεμενήκεσαν. ὁ δὲ βασιλεὺς ἀνελθὼν διὰ τοῦ τείχους εἰς τὰς ἐπάλξεις, πε- 10
 ρισκόπει τὰς πεδιάδας καὶ τοὺς βουνούς, εἴ που καὶ ἕτερα δύναμις τούτοις ἔπεισιν, ἢ εἴ που λόχους καθίσαντες μελετῶσιν τὸν τούτοις ἴσως προσβαλεῖν ἐπιχειρήσοντα κατασχεῖν. ὡς δ' οὐδέν τι τοιοῦτον ἐθεάσατο, (περὶ δευτέραν τῆς ἡμέρας
 Β ὥραν ὄρᾳ τούτους οὐ πρὸς μάχην ἠντρεπισμένους, ἀλλὰ πρὸς 15
 τροφήν καὶ ἀνάπαυσιν ἀποκλίναντας,) πλήθος δὲ πολὺ τούτοις ὄρων καὶ τοῦ μετ' αὐτῶν κατὰ συστάδην μὴ κατατολμῶν πολέμου, ἐν δεινῷ ἐποιεῖτο, εἰ τὴν ἅπασαν ληϊσάμενοι χώραν, καὶ αὐτοῖς τοῖς τείχεσι τῆς βασιλευούσης τῶν πόλεων προσ-
 πελάσαιεν, καὶ ταῦτα αὐτοῦ ἐκεῖθεν ἐξεληλυθότος, ἐφ' ᾧ τού- 20
 τους ἀποσοβῆσαι τῆς χώρας. μετακαλεσάμενος οὖν τοὺς ὑπ'

1. ἐπαγρουπνοῦντας C, ἀπαγρουπνοῦντας P, ἀπαγρουπνεῖν καὶ ἀθρεῖν G. 5. ὡσεὶ χιλιάδες ἐξ A. 11. ἕτεραι δυνάμεις CG.
 12. ἢ add. A. καθίσαντες : ποιήσαντες A. 13. ἴσως τὸν τούτοις PG, recte A. ἐπιχειρήσαντα A. 14. τι om. G.
 περὶ — ἠντρεπισμένους om. A. 16. τροφήν A, τροφὴν PG.
 ἀποκλίναντας τούτους ἑώρα, παραχορῆμα διὰ τῆς ἀπονενευκυίας A.
 τούτους CG. 17. lege κατασυσιάδην. 20. ἐξεληλυθότος C, ἐληλυθότος PG.

Scythis sereret. oriente sole expectatae Scytharum turmae collem muro Choerobacchorum adjacentem occupant. ex quibus ad sex milia selecti, pabulatum in omnem circa regionem excurrerunt, usque ad Decaton locum, decem fere stadia ab urbe distantem, unde etiam nomen traxit. ceteri in eo, quod dixi, iugo remanserunt. imperator, conscensis murorum pinnis, campos collesque lustrabat oculis, si forte et aliae Scytharum copiae adessent dispositivae insidiis eum, qui aggressurus esset, capere in animo haberent. tale quid ubi non animadvertit, (secunda diei hora Scythas vidit, nihil minus quam pugnam cogitantes, cibo se atque quieti dedere,) cum ingenti multitudine acie decernere non ausus, turpe existimabat, si omni late regione direpta, ipsis regiae urbis moenibus appropinquarent, praesertim cum ipse ad arcendas eorum incursiones inde egressus esset. con-

αὐτὸν στρατιώτας καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν δοκιμάσαι βουλό- V. 176
 μενος, ἔφη· “οὐ χρὴ ἀποδειλιᾶν πρὸς τὸ πλῆθος τῶν Σκυ- C
 θῶν ἀφορωῶντας, ἀλλ’ εἰς θεὸν ἠλπικότας τὸν μετ’ αὐτῶν συν-
 ἄψαι πόλεμον, καὶ εἰ μόνον ὁμογνωμονήσαιεν, πέποιθα ὡς
 5 ἤτιήσομεν αὐτοὺς κατὰ κράτος.” τῶν δὲ ἀπειναινομένων
 πάντη καὶ πρὸς τὸν λόγον ἀναβαλλομένων, ἐκεῖνος εἰς φόβον
 ἐμβάλλων πλείονα τοὺς αὐτοῦ καὶ ἀνεγείρων εἰς κίνδυνον,
 φησὶν· “ἐὰν οἱ εἰς προνομὴν ἐξελθόντες ἐπανέλθοιεν αὐτίς
 καὶ μετὰ τῶν παρόντων ἐνωθεῖεν, προὔπιτος ὁ κίνδυνος. ἢ
 10 γὰρ καὶ τὸ κάστρον παρ’ αὐτῶν κατασχεθήσεται καὶ ἡμεῖς
 παρανάλωμα φόνου γενησόμεθα, ἢ παρ’ οὐδὲν ἡμᾶς λογισά- D
 μενοι, ἴσως τοῖς τείχεσι τῆς πόλεως προσπελάσαντες, οὐκ ἐγ-
 χωρήσουσιν ἡμῖν εἰς τὴν βασιλίδα πόλιν εἰσελθεῖν, αὐτοῦ που
 περὶ τὰς πύλας αὐτῆς ἀυλισάμενοι. λοιπὸν κινδυνεῦσαι ἡμᾶς
 15 χρὴ καὶ μὴ ἀνάνδρως ἀποθανεῖν. ἐγὼ μὲν οὖν ἤδη ἔξειμι
 καὶ ὅποσοι βούλεσθε, προεκδραμόντος ἐμοῦ καὶ ἐς μέσον τῶν
 Σκυθῶν εἰσπηδήσαντος, συνέψεσθε, ὅποσοι δὲ τοῦτο οὐ δύ-
 νασθε ἢ μὴ βούλεσθε, μηδὲ τῶν πυλῶν ἐκτὸς γένησθε.” πα- P. 223
 ραχρῆμα γοῦν διὰ τῆς ἀπονενεγκυίας ὡς πρὸς τὴν λίμνην
 20 πύλης, ὀπλισάμενος ἔξεισι. καὶ παραδραμῶν τὰ τεῖχη καὶ
 μικρὸν παρεγκλίνας, ἐξ ὀπισθίων τοῦ ἀνθένος ἄνεισιν. οὐδὲ
 γὰρ συνέψεσθαι τούτῳ διέγνω τοὺς μετ’ αὐτοῦ πρὸς τὸν κα-

4. εἰ δὴ μόνον G. an ὁμογνωμονήσαιμεν? 7. an τοὺς
 μετ’ αὐτοῦ? 8. εἰσελθόντες C. 10. καὶ prius C, κατὰ PG.
 11. φόνου παρανάλωμα G. γενηθήσόμεθα G. 20. καὶ alterum
 om. A. 22. συνέψεσθαι τούτῳ P in margine, συνάψαι τοῦτο PG.

vocatis igitur militibus, animum eorum exploraturus, “non decet, in-
 quit, despondere animum, conspecta multitudine Scytharum, sed deo
 confidentes, pugnam committere; modo in eadem omnes sententia
 simus, certo spero, fore ut funditus eos vincamus.” ad ea illi cun-
 ctari renuereque. tum imperator etiam maiorem suis iniecit metum,
 ac periculo eos excitans, “ad pabulandum, inquit, qui egressi sunt,
 si redierint, seque cum his, qui adsunt, coniunxerint, certum sane
 praesensque periculum erit. nam aut expugnabunt castellum, nobis-
 que mors erit parata, aut pro nihilo nos putantes, ad ipsa urbis moe-
 nia accedent atque ab aditu nos intercludent, portis circumsessis.
 quare nil restat, nisi ut experiamur ultima et fortiter moriamur, ego
 certe iam egredior, et qui volet, praecurrentem me et in medios Scy-
 thas irruentem sequatur; quicumque id non potestis aut non vultis,
 nec porta egrediamini.” itaque extemplo porta, quae ad lacum ver-
 git, armatus exit, murosque celeriter praetergressus, postquam paul-
 lulum declinavit, a tergo iugum conscendit. nam ad apertum cum

τασυσιάδην μετὰ τῶν Σκυθῶν πόλεμον. καὶ πρῶτος αὐτὸς
 δόρυ σπασάμενος, ἐς μέσους Σκύθας ἑαυτὸν ὤθησε, παίσας
 τὸν πρῶτως αὐτῷ ὑπαντιάσαντα. ἀλλ' οὐδ' οἱ σὺν αὐτῷ
 στρατιῶται τῆς μάχης ἀπελείφθησαν, κἀντεῦθεν τοὺς μὲν
 πλείους ἔκτειναν, τοὺς δὲ καὶ ζωγρίαν ἤγον. εἶτα ὁποῖα ἐκεῖ- 5
 Βνος μηχανᾶσθαι εἰώθει, τὰς τῶν Σκυθῶν ἐσθῆτας τοὺς στρα-
 τιῶτας ἀμφιέννυσι καὶ τῶν Σκυθικῶν ἵππων ἐπιβῆναι κελεύει,
 τοὺς δὲ ἵππους τῶν στρατιωτῶν καὶ τὰς τούτων σημαίας καὶ
 τὰς ἀποτμηθείσας τῶν Σκυθῶν κεφαλὰς παραδούς τισι τῶν
 εὐνοουτέρων, παραλαβόντας προσέταξεν εἶσω τοῦ κάστρου γε- 10
 νέσθαι ἀπεκδεχομένους αὐτόν. ταῦτα τοίνυν οὕτως οἰκονο-
 μήσας ἐκεῖνος, μετὰ τῶν Σκυθικῶν σημαιῶν καὶ τῶν τὰ Σκυ-
 θικὰ ἀμφία περιβεβλημένων στρατιωτῶν κάτεισιν ὡς πρὸς
 τὸν ἀγχοῦ Χοιροβάκχων ῥέοντα ποταμόν, ὅπου καὶ τοὺς ἀπὸ
 τῆς προνομῆς ὑποστρέφοντας Σκύθας ἐνόμιζε διελθεῖν. οἱ 15
 δὲ γε προνομεῖς ἐκεῖνοι θεασάμενοι τούτους ἰσταμένους ἐκεῖσε
 C καὶ νομίσαντες Σκύθας καὶ αὐτοὺς εἶναι, ἀφυλάκτως τού-
 τοις προσπίπτοντες, οἱ μὲν ἀνηροῦντο, ἄλλοι δὲ καὶ κα-
 τεῖχοντο.

2. Ἐσπέρας δὲ καταλαβούσης, (σάββατον δὲ ἦν,) ἐπα- 20
 νέρχεται μετὰ τῶν δορυαλώτων εἰς Χοιροβάκχους. καρτερή-

1. κατὰ σκυθῶν G.	5. πλείονας CG.	ζωγρίας AG.
ὁποῖος G.	10. παραλαβόντας om. A. non male.	κάστρου
χοιροβάκχου A.	14. ὅπου: ἐνθα A.	15. διελθεῖν ἤλπιζεν A.
16. γε add. A.	17. σκύθας καὶ αὐτοὺς A, καὶ αὐτοὺς σκύ-
θας G, καὶ Σκύθας αὐτοὺς P.	18. προσπίπτουσι CG. ante
οἱ μὲν add. PG καὶ, om. AC.	ἄλλοι: οἱ G.	καὶ om. A.
21. εἰς Χοιροβάκχους add. A.		

Scythis proelium suos secuturos se non esse intellexerat. primus ipse
 stricto gladio in medios Scythas invehitur, et qui primus sibi obviam
 fit, prosternit; nec qui eum sequebantur milites, non omittunt pugnare.
 quo factum est, ut plerosque caederent, nonnullos etiam caperent.
 dein ut solebat dolos intendere, Scytharum vestibus suos induit,
 equosque Scythicos conscendere iussit; suorum equos et signa mili-
 taria una cum praecisis capitibus Scytharum hominibus certis aspor-
 tanda in oppidum tradidit, dato negotio, ut se ibi praestolarentur.
 haec postquam ita constituit, ipse cum signis Scytharum militibus-
 que, Scythicas indutis vestes, ad amnem prope a Choerobacchis
 descendit, qua traiecturos putabat Scythas istos a pabulando rever-
 tentes. qui cum hos ibi stantes conspicerent, Scythas et ipsos esse
 rati, incaute incurrunt: pars trucidantur, alii capiuntur.

2. Sub vesperam (erat autem sabbatum) cum captivis revertitur
 Choerobacchos, ubi posterum diem commoratur. illucescente altero die

σας δὲ καὶ τὴν ἐπιούσαν, ἀγαζούσης ἤδη τῆς δευτέρας,
 ἐξῆλθε τοῦ κάστρου. καὶ διελὼν τοὺς ὑπ' αὐτόν, ἔμπροσθεν
 μὲν εἰσήγαγε τοὺς τὰς τῶν Σκυθῶν σημαίας κατέχοντας, ὅπι-
 5 στον τούτων κατεχομένους· τὰς δὲ ἀποτμηθείσας κεφαλὰς
 δόρασι περιπέρας, παρ' ἑτέρων αὐτῶν ἐν τούτοις ἀπαιώρου. V. 177
 μένας παρεκελεύσατο οὕτω τὴν ὁδοιπορίαν ποιεῖσθαι. τού-
 των δὲ ὀπισθεν, ἐκ διαστήματος μετρίου ἀπέχων, μετὰ τῶν D
 ὑπ' αὐτόν καὶ τῶν συνήθων τοῖς Ῥωμαίοις σημαίων ἐπόμενος
 10 ἦν. ἀγαζούσης δὲ τῆς ἀπόκρεω κυριακῆς, ὁ Παλαιολόγος
 θερμορρογὸς ὢν περὶ τὰς πολεμικὰς πράξεις, πρὸ τῶν ἄλλων
 ἐξεληλύθει τοῦ Βυζαντίου. τὸ δὲ ὀξύρροπον τῶν Σκυθῶν
 ἐπιστάμενος, οὐκ ἀπεριμερίμνως τὴν ὁδοιπορίαν ἐποιεῖτο. ἀλλ'
 ἀποδιελὼν τῶν συνεφεπομένων αὐτῷ θεραπόντων ὀλίγους, πα-
 15 ρεκελεύσατο αὐτοῦ προεκτρέχειν διάστημα, καὶ τὰς πεδιάδας
 καὶ τὰ ἄλση καὶ τὰς ὁδοὺς περιαθεῖν, ἵν' εἴ πού τινες τῶν
 Σκυθῶν ἀναφανεῖεν, ταχὺ ὑποστρέψαντες ἀπαγγείλωσιν αὐ- P. 224
 τῷ. οὕτω γοῦν πορευόμενοι, ἐπεὶ κατὰ τὴν πεδιάδα τὴν οὕτω
 καλουμένην Διμυλίαν τοὺς τὰ Σκυθικὰ περιβεβλημένους ἀμ-
 20 φία καὶ Σκυθικὰς σημαίας ἐθεάσαντο, εἰς τοῦπίσω ἀναστρέ-
 ψαντες, τοὺς Σκύθας ἤδη καταλαμβάνειν ἔφασαν. ὁ δὲ πα-
 ραχρῆμα ἐν τοῖς ὅπλοις ἦν. κατὰ πόδας δὲ καὶ ἕτερος ἐλθὼν,
 διενίστατο λέγων, ὡς ὀπισθεν τῶν τάχα Σκυθῶν ἐξ ἱκανοῦ

3. εἰσήγαγε τὰς τῶν σκυθῶν σημαίας καὶ τοὺς ταύτας κατέχον-
 τας A. 4. ἕκαστον τούτων om. A. 5. παρεχομένους A.
 6. αὐτῶν: τούτων δὲ ὀπισθεν A. 8. μετρίου αὐτὸς ἐπόμενος
 ἦν μετὰ τῶν ὑπ' αὐτόν A. 23. ὡς om. CG.

oppido egressus, bifariam divisus copiis, in primo agmine locat eos, qui
 Scytharum signa tenebant; quos sequebantur captivi Scytharum, ab
 indigenis quisque ducti; capita autem praecisa Scytharum alios rur-
 sus hastis fixa gestare sicque viam ingredi iussit. modico post hos
 intervallo ipse cum suis signisque Romanorum usitatis agmen claud-
 bat. carnisprivii autem dominica Palaeologus, ut erat ad bellum im-
 piger, ante ceteros Byzantio exierat; cumque celeritatem Scythar-
 um probe nosset, non sine cura iter faciebat. itaque aliquot ex
 famulis, quos comites habebat, intervallo praecedere, et campos sal-
 tusque et vias circumspicere iussit, ut, si forte Scytharum aliqui ap-
 parerent, statim reversi nuntiarent. tali modo iter facientes, ubi in
 planitie, quae Dimylia vocatur, illos Scytharum vestibus indutos mi-
 lites Scytharumque signa conspexerunt, reversi Scythas iam advenire
 edixerunt. Palaeologo e vestigio arma expediente, statim alter adest
 nuntius, qui affirmat, hos, qui Scythae viderentur, intervallo modico, Ro-

διαστήματος Ῥωμαϊκαὶ ἀνεφάνησαν σημαῖαι καὶ στρατιῶται
κατόπιν θεόντες. οἱ μὲν οὖν ταῦτα ἀπαγγέλλοντες τὸ μέντοι
B ἐστοχάζοντο τῆς ἀληθείας, τὸ δὲ καὶ παρεστοχάζοντο. τὸ μὲν
γὰρ κατόπιν ἐλαῦνον στράτευμα ὡς ἀληθῶς Ῥωμαϊκὸν ἦν καὶ
τοῖς σχήμασι καὶ τοῖς πράγμασι, καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ἤγε-5
μόνευε, τὸ δὲ προπορευόμενον καὶ Σκυθικῶς ἐσταλμένον τῆς
Ῥωμαϊκῆς μὲν ἦσαν ἅπαντες στρατιᾶς, Σκυθικὰς δὲ στόλας
ἠμφιέννυντο, τοῦτο μὲν καὶ οὕτως ἐσχηκότες, ὥσπερ ἦσαν
ἀμφιασάμενοι ταύτας κατὰ τὸ τοῦ αὐτοκράτορος παράγγελμα,
ὁπόταν ὡς φαινόμενοι Σκύθαι τοὺς ὄντως Σκύθας ἐξηπατή-10
κασιν, ὡς φθάσας ὁ λόγος ἐδήλωσε· τοῦτο δὲ καὶ ἀπεχρή-
C σαιτο τηρικαῦτα ὁ βασιλεὺς τῇ σκευῇ τῶν Σκυθῶν πρὸς τὴν
τῶν ἡμεδαπῶν ἐξαπάτην τε καὶ φενάκην, ἵνα οἱ προεντυγχά-
νοντες αὐτοῖς ὀρθοδοῖεν, ὥσπερ Σκύθαις τοῖς στρατιώταις
ἡμῶν ἐπίπτοντες, καὶ ἅμα παρέχοι στρατηγικόν τε καὶ ὑπτιον 15
γέλωτα φόβῳ ξυμμεμιγμένον· πρηνὴ γὰρ φοβηθῆναι σαφῶς,
ἐθάρονον τὸν βασιλέα κατόπιν θεώμενοι. οὕτως ἀφόβως ὁ
αὐτοκράτωρ τοὺς ὑπαντιῶντας ἐμορμολύττετο. ἀλλὰ πρὸς μὲν
τοὺς ἄλλους ὁ φόβος ἦν ἐκ τῶν φαινομένων, ὁ δὲ γε Πα-
λαιολόγος πολυπειρία τοὺς ἅπαντας ὑπερβάλλων, καὶ εἰδῶς 20
D ὁποίως ἐστὶν Ἀλέξιος περὶ τὰς μηχανὰς ποριμώτατος, ἐγνώ-
ρισεν ἀντίκα, ὅτι Ἀλεξίου τοῦτο τὸ μηχανήμα, καὶ ἑαυτὸν τε

2. μέντοι καὶ G. 4. γὰρ add. C. 8. καὶ om. G. 13.
τε om. G. 15. ὑπτιον : ἥπιον C et in margine P. 18.
ὑπαντιῶντας G. 22. τὸ add. CG.

manorum subsequi signa et milites properantes. quod qui nuntiabant, partim assecuti erant rem, partim aberrarunt. nam id quod sequebatur agmen, ut habitu et specie, ita re ipsa Romanum erat, et imperator id ductabat; qui vero praeibant milites, ii quidem omnes Romani erant, sed vestibus induti Scytharum, quoniam partim eodem incedebant habitu, quo se imperatoris iussu ornaverant, cum Scytharum speciem ementiti veros Scythas fallerent, ut supra exposuimus; partim etiam imperator tum Scythico ornatu abutebatur ad fallendos nostros eludendosque, ut qui istis occurrerent, perterresierent, in Scythas sese incidisse rati, simulque militarem iis sine periculo moveret iocum, terrore mixtum. nam priusquam timerent aperte, animum revocabant, imperatorem pone conspicati. tali modo inanem occurrentibus terrorem iniecit. ac ceteros quidem pavor invasit propter ea, quae simulata erant; Palaeologus autem, qui omnes rerum usu superaret Alexiumque in fingendis dolis sagacissimum cognosset, intellexit statim, fraudem hanc Alexii esse, animumque et ipse recepit, et ceteros confirmavit. iam vero etiam consanguineorum af-

θαρρεῖν ἀνέπειθε καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευεν. ἤδη δὲ καὶ τὸ
 πλῆθος ἤπαν τὸ κατόπιν συνέρρωγεν, ἐκ τῶν συγγενῶν καὶ
 τῶν καθ' αἷμα προσηκόντων ξυγκείμενον. ἔσπευδον γὰρ, ὡς
 ᾤοντο, φθάσαι τὸν αὐτοκράτορα κατὰ τὰ πρὸ τούτου συγκεί-
 5 μενα. φθάσαι γὰρ τοῦτον συνέθεντο μετὰ τὴν ἀπόκρῳ, κα-
 θάπερ εἴρηται πρότερον, ἐν τῇ τυροφάγῳ. οὐ μὴν ἔφθησαν
 ἐκεῖνοι ἐξεληλυθότες τῆς πόλεως, καὶ ὁ βασιλεὺς τροπαιοῦχος
 ἐπάνεισι. καὶ κατὰ τοῦτο συμμίζαντες αὐτῷ οὐκ ἂν ἐπέ-
 σθησαν, ὅτι ὁ βασιλεὺς αὐτός ἐστι τροπαιοφορῶν, οὕτω τὴν
 10 νίκην ὀξέως ἐξεργασάμενος, εἰ μὴ τὰς κεφαλὰς τῶν Σκυθῶν
 ἐμπεπηγμέναις ἐώρων ἐπ' ἄκρων δοράτων καὶ τοὺς ἐπιλοίπους,
 οὓς τὸ ξίφος οὐπω ἐξέτεμε, δεσμώτας ἠγμένους καὶ ἐξηγκωνι- P. 225
 σμένους, καὶ ἄλλον ἐπ' ἄλλῳ ἀγόμενον καὶ συρόμενον. τὸ γὰρ V. 178
 τάχος τῆς στρατηγίας τὸ θαῦμα ἐποίει· πλὴν τοσοῦτον μαν-
 15 θάνω περὶ Γεωργίου τοῦ Παλαιολόγου, (οἱ γὰρ συμπαρόντες
 ἡμῖν διηγοῦντο,) ὡς ἐσχετλίαζέ τε καὶ τοῦ καθυστερῆσαι τοῦ
 πολέμου ἑαυτὸν ἐμέμφετο καὶ ὅτι μὴ συμπαρῆν τῷ αὐτοκρά-
 τορι κλέος τοσοῦτον ἀραμένῳ ἐπὶ τῇ ἀπροσδοκῆτῳ νίκη τῶν
 βαρβάρων τούτων. συμμετασχεῖν γὰρ κάκεινος ἐν κλείας το-
 20 σαύτης καὶ πάνν ἐβούλετο. περὶ δὲ τοῦ αὐτοκράτορος ἐκεῖνο
 ἂν τις εἴποι τὸ ἄσμα τοῦ Δευτερονομίου τότε καὶ τελούμενον
 καὶ ὀρώμενον "πῶς διώξεται εἰς χιλίους καὶ δύο μετακινή- B

2. συνέρρωγεν G et in margine P. 9. οὕτω — ἐώρων om. G.
 12. οὐπω om. G. ἐπέτεμε G. an ἐξέτεμε? vid. annotat. 14.
 τὸ om. G. 20. τὸν αὐτοκράτορα G.

finiumque turba omnis, quae remanserat, urbe exibat, imperatorem
 ex pacto, ut sibi videbatur, propere secuta. quippe adventus eorum
 post carnisprivium, quemadmodum supra diximus, tyrophagi hebdo-
 made constitutus fuerat. sed priusquam urbe egressi essent, impe-
 rator victor iam revertitur; atque in ipso reditu obviam ei facti, non
 persuasissent sibi, imperatorem ipsum victorem esse, tam brevi par-
 tis tropaeis, nisi Scytharum capita hastis infixae conspexissent, cete-
 rosque, qui ferro nondum occiderant, vinctos et manus post terga
 ligatos, alium post alium duci trahique. nam celeritas expeditionis
 movit admirationem; praeterquam quod Georgium Palaeologum com-
 peri, (nam qui praesentes tum erant, mihi enarrarunt,) conquestum
 esse, seque ipsum vituperasse, quod sero urbe profectus esset, neque
 bello una cum imperatore interfuisset, tantam gloriam inexpectata
 de Scythis victoria consecuto. nam particeps et ipse tantae laudis
 esse magnopere cupiebat. in imperatore autem dixerit aliquis illud
 Deuteronomii tum quidem et perfectum et conspectum esse: "quomodo
 persequatur unus mille et duo fugent decem millia?" nam tantum non

σουσι μυριάδας;” μονονουχί γάρ και’ ἐκεῖνο καιροῦ ὁ βασιλεὺς Ἀλέξιος, πρὸς τοσοῦτον βαρβάρων πλῆθος ἐαντὸν ἀντικαταστήσας, τὸ βάρος ὄλον τοῦ πολέμου μέχρι και’ τῆς νίκης αὐτῆς καλῶς διηκονομήσατο. εἰ γάρ τις τοὺς συνόντας λογίσαιτο, ὅποσοι τε ἦσαν και’ ποδαποί, καὶ οὕτως ἀντιπαραβάλλοι τὰ τοῦ αὐτοκράτορος μηχανήματα και’ τὸ τούτου πολύτροπον μετὰ τῆς ῥώμης και’ τόλμης πρὸς τὸ βαρβαρικὸν πλῆθος και’ τὴν ἰσχύν, μόνον ἂν ἐφεύροι τοῦτον τὰ τῆς νίκης καταπραξάμενον.

Γ 5. Οὕτω μὲν οὖν τηρικαῦτα θεὸς τὴν παράδοξον ταύτην τῷ κρατοῦντι δέδωκε νίκην. εἰσερχόμενον δὲ ὄρωντες αὐτὸν οἱ Βυζάντιοι ἔχαιρον, ἐκπληττόμενοι τὸ τάχος, τὴν τόλμαν, τὴν περιδεξιότητα τοῦ ἐπιχειρήματος και’ τὸ ἐξ ὑπογύτου τροπαιον, ἐπαιάνιζον, ἐσκίρτων, θεὸν ἀνύμνον, σωτῆρα και’ εὐεργέτην τοιοῦτον αὐτοῖς δεδωκότα. ὁ δὲ Μελισσηνὸς Νικηφόρος δακνόμενος ἐπὶ τούτοις και’ μὴ φέρων, ὅποια τὰ ἀνθρώπινα, ἔφη “ἡ νίκη αὕτη χαρὰ μὲν ἀκερδής, λύπη δὲ ἀζήμιος.” οἱ μέντοι Σκύθαι ἀπειροπληθεῖς ὄντες ἀπανταχοῦ τῆς ἑσπέρας διασπαρέντες, ἐληΐζοντο ἅπαντα, και’ οὐδὲν τὸ παραπαν τῶν συμπεσόντων αὐτοῖς τὴν ἐκείνων ἀκάθεκτον ἀνέκοπτε τόλμαν. ἐνιαχοῦ δὲ τῆς ἑσπέρας και’ πολίχνιά τινα κα-

3. μέχρι om. G. 11. αὐτὸν ὄρωντες A. 12. τὴν τόλμαν om. A. 13. τὸ: τοῦ PG, τὸ CA. 14. ἔσχαιρον, και’ ἀνύμνον τὸν σωτῆρα, ὁ εὐεργέτης τοιοῦτον αὐτοῖς δεδωκότα ἄραγια A. 18. ἀπανταχοῦ om. CG.

solus illo tempore imperator Alexius, cum ingenti barbarorum multitudini sese obiecisset, totam belli molem ita sustinuit, ut ipsam reportaret victoriam. etenim si quis commilitones eius quot qualesque fuerint, reputaverit, et sic demum artes imperatoris et solertiam, cum virtute audaciaque coniunctam, barbarorum multitudini ac robori composuerit, solum hunc victoriam confecisse reperiat.

3. Ita tum temporis deus inopinatam hanc imperatori victoriam concessit. quem cum ingredientem Byzantii cernerent, admirati celeritatem, audaciam, dexteritatem moliminis victoriamque subitam, laetari, laudibus efferre, exsultare ac deo gratias agere, qui hunc ipsis salutis auctorem defensoremque concessisset. Melissenus autem Nicephorus moleste haec ferens atque, ut sunt homines, laude aliena dolens, “ista, inquit, victoria gaudium quidem sine lucro nobis, at hostibus dolor sine damno est.” ac sane Scythae, cum innumeri essent et per totum Occidentem dispersi, omnia depopulabantur, nec quidquid iis acciderat, impotentem eorum audaciam refrenavit. nonnunquam etiam oppida expugnabant, ne iis quidem vicis temperau-

τιῶν, μηδὲ τῶν ἀγχοῦ τῆς βασιλίδος τῶν πόλεων κωμοπό-
 λεων φειδόμενοι, παραγενόμενοι καὶ μέχρῃς αὐτοῦ τοῦ οὕτω
 καλοῦμένου Βαθέος ῥύακος, ἐν ᾧ καὶ τὸ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἐν P. 226
 μάρτυσι μεγίστου Θεοδώρου τέμενος ἴδρυνται. πολλοὶ μὲν
 5 γὰρ καὶ ἐφοίτων ἐντεύξεως τοῦ ἁγίου χάριν καθεκάστην·
 ὀπηνίκα δ' ἡ κυριακὴ παρῆν, πάνδημον οἱ εὐσεβεῖς ἐποιοῦντο
 τὴν πρὸς τὸ ἱερόν τούτου τέμενος ἔλευσιν, παννύχιοι καὶ
 πανημέριοι κύκλω τε καὶ κατὰ τὸν πρόδομον καὶ ὀπισθόδομον
 τοῦ νεῶ προσμένοντες. ἀλλὰ τοσοῦτον ὑπεσχύρισεν ἡ τῶν
 10 Σκυθῶν ἀκάθεκτος ὀρμή, ὡς μηδὲ τὰς πύλας ὑπανοῖσαι τοῦ
 Βυζαντίου τολμᾶν τοὺς εἰς τὸν μάρτυρα φοιτᾶν βουλομένους
 διὰ τὰς ἀθρόας ἐφόδους τῶν Σκυθῶν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ
 ἐξ ἡπείρου τῆς ἑσπέρας προσπεσόντα τῷ αὐτοκράτορι δεινά.
 οὐ μέντοι γε οὐδὲ τὰ κατὰ τὴν θάλατταν ἀνέτως εἶχεν, ἀλλὰ B
 15 καὶ λίαν ἐπικινδύνως, τοῦ Τζαχᾶ αὐθις στόλον κτησαμένου
 καὶ τὰ παρὰ θάλατταν ἅπαντα κατατρέχοντος. ἐπὶ τούτοις V. 179
 οὖν ὁ βασιλεὺς ἠνιάτο καὶ ἥσχαλλεν, ἀπανταχόθεν βαλλόμε-
 νος ταῖς φροντίσιν. ἐπειδὴν δ' ἠγγέλη τούτῳ, ὡς ἤδη καὶ
 πλείονα στόλον ἐκ τῶν παραλίων κτησάμενος ὁ Τζαχᾶς καὶ
 20 τὰς ἐπιλοίπους, ὧν προφθάσας κατέσχε νήσων, πορθήσας,
 καὶ κατὰ τῶν ἑσπερίων χωρῶν διανοεῖσθαι ἐπικεχείρηκε, καὶ

1. post ἀγχοῦ add. PG ἀγρῶν, om. C. κωμοπόλεων om. G.
 3. τὸ om. G. 5. καὶ om. G. 6. παρῆν C, ἦν PG. 7.
 τούτου C, τοῦτο PG. 8. πρόδρομον P, πρόδομον G. ὀπι-
 σθόδρομον G. 9. lege ὑπερίσχυσεν. 12. ἀθρόους G. 14.
 οὐδὲ om. G. 15. κτισαμένου CG. 16. ἐπεὶ P, ἐπὶ G. 19.
 κτισάμενος G.

tes, qui urbi regiae adjacent, usque ad locum Bathyn Rhyaca dictum
 progressi; quo loco etiam Theodori, summi martyris, aedes est. multi
 eam adorandi sancti causa frequentabant quotidie; dominicis autem
 diebus tota piorum multitudo ad sacram illius peregrinabatur aedem,
 noctem diemque vel circumcirca vel in vestibulo vel in postica
 templi parte permanentes. tum vero haud sustinendus Scytharum
 impetus in tantum creverat, ut qui martyrem colere vellent, ne
 portas quidem Byzantii aperire auderent propter crebras Scytharum
 incursiones. haec a continenti occidentali imperatori adversa conti-
 gere. nec vero mari res secure habebant, sed in summo versabantur
 discrimine, cum Tzachas, classe rursus parata, totam maritimam oram
 infestaret. his rebus imperator angebatur et dolebat, curarum undique
 quasi telis ictus. cumque nuntiatum esset, Tzacham iam, maiore
 classe ex maritimis oris coacta, et reliquis, quas ante ceperat, insu-
 lis devastatis, etiam ad occidentales regiones animum adiecisse, Scy-
 thisque missis legatis suasisse, ut Chersonesum occuparent, praeterea

πρὸς τοὺς Σκύθας διαπεμπόμενος συνεβούλευε τὴν Χερρόνησον καταλαβεῖν· οὐ μὴν οὐδὲ τὸ ἐκ τῆς ἐφίας προσεληλυθὸς τῷ αὐτοκράτορι μισθοφορικόν, τῶν Τούρκων φημί, συνεχώρει τὰς πρὸς αὐτὸν σπονδὰς ἀρραγεῖς τηρεῖν, ὑποσχέσεσι χρησταῖς ὑπόσαινων, εἰ τὸν αὐτοκράτορα καταλιπόντες αὐτῷ προσχωρήσαιεν, 5 ὀπηγίκα τὰς κριθὰς καταλάβοι· ταῦτα γνοὺς ὁ βασιλεὺς, ἐπεὶ τὰ τε κατὰ θάλατταν τὰ τε κατὰ τὴν ἡπειρονλίαν κακῶς αὐτῷ διετίθετο, καὶ ὁ χειμῶν σφοδρῶς ἐπικείμενος τὰς ἐξόδους παντάπασιν ἔκλειεν, ὥστε μηδὲ ἀποζυγοῦσθαι τὰς τῶν οἰκημάτων θύρας διὰ τὸ τῆς χιόνος ἐπιβριθές, (συνέβη γὰρ τότε 10 πολλὴν ἐπιφορηθῆναι καὶ ὄσσην οὐδεὶς πω πρότερον ἔγνωκεν,) δὴ ἐνὸν διὰ γραμμμάτων ἀπανταχόθεν ἔσπευδε μισθοφορικόν μετακαλέσασθαι. τοῦ ἡλίου δὲ τὴν ἑαρινὴν τροπὴν ἀπάρτι καταλαμβάνοντος, ἐπεὶ καὶ ὁ ἐκ τῶν νεφῶν ἀπειλούμενος πόλεμος ὄχητο καὶ ἡ θάλαττα τοῦ θυμοῦ μετεβέβλητο, δεῖν ἐλο- 15

P. 227 γίσατο, ἐκατέρωθεν τῶν ἐναντίων ἐπικειμένων, τὰ κατὰ θάλατταν μᾶλλον καταλαβεῖν, ἵνα ὁμοῦ καὶ τοῖς ναυσιπόροις ἐχθροῖς ῥαδίως ἔχοι ἀντικαθίστασθαι καὶ πρὸς τοὺς ἐξ ἡπείρου εὐχερῶς μάχεσθαι. παραχοῆμα τοίνυν τὸν καίσαρα Νικηφόρον τὸν Μελισσηνὸν ἀποστείλας μετεκαλεῖτο θάυτον ἢ 20 λόγος τὴν Αἴνον καταλαβεῖν. ἔφθασε γὰρ διὰ γραμμμάτων δηλώσας συλλέξασθαι, ὅπόσους ἂν δυνηθεῖη, οὐκ ἀπὸ τῶν ἤδη ἐστρατευμένων, (ἐκείνους γὰρ φθάσας εἰς τὰς πόλεις ἀπαν-

2. ἐκ om. G.

CG et in margine P.

μετεβάλλετο C.

23. ἐκείνοι G.

6. ὀπηγίκα τὰς κριθὰς καταλάβοι om. P, add.

8. σφοδρὸς C.

15. μετεβάλλετο G,

18. ἔχοι C, ἔχη PG.

19. τὸν Νικηφόρον G.

etiam Turcas, qui ex Oriente imperatori auxilio venerant, magnis pollicitationibus tentasse, ut foedus cum imperatore pactum violarent ad seque, illo deserto, accederent, simulatque copiam pabuli comparasset, — haec igitur postquam imperator audivit, quoniam terra marique res admodum erant afflictæ, hiemeque gravi occlusi plane exitus, ita ut aedium fores ne aperiri quidem possent propter vim nivis, (nam plurima tum delapsa erat et quantam nemo antea vidit,) per litteras, quantum poterat, mercenarios undique milites cogere nitabatur. sole autem ad verni aequinoctii cardinem progresso, ubi et pax a coelo fuit et maris ira deferbuit, optimum factu duxit, hostibus ab utraque parte instantibus, loca maritima petere, quo simul et mari advectis hostibus et qui a continente urgebant, facile obsistere posset. statim igitur Nicephorum Melissenum caesarem missis legatis dicto citius Aenum petere iussit; nam per litteras iam antea ei mandaverat, ut quam plurimos posset milites conscriberet, non

ταχῆ τῆς ἐσπέρας διέσπειρεν, ἐφ' ᾧ φρουρεῖν τὰ κυριώτερα τῶν πολιχνίων,) ἀλλὰ κατὰ μέρος νεολέκτους καταλέγων, ὅσοι τε ἐκ Βουλγάρων καὶ ὅποσοι τὸν νομάδα βίον εἴλοντο, (Βλάχους τούτους ἢ κοινῆ καλεῖν οἶδε διάλεκτος,) καὶ τοὺς 5 ἄλλοθεν ἐξ ἀπασῶν τῶν χωρῶν ἐρχομένους ἰπέας τε καὶ πεζοὺς. αὐτὸς δὲ τοὺς τοῦ Φλάντρα πεντακοσίους Κελτοὺς ἐκ Νικομηδείας μεταπεμφάμενος, μετὰ τῶν συγγενῶν αὐτοῦ ἐξεληλυθὼς τῆς Βυζαντίδος, θᾶπτον τὴν Αἶνον καταλαμβάνει. καὶ τηνικαῦτα ἐν ἀμφιρῦκῳ εἰσελθὼν καὶ παραδραμῶν, τὴν 10 τοῦ ὄλου ποταμοῦ θέσιν καὶ τὴν ὄλην αὐτοῦ κοίτην κατασκευάμενος ἐκατέρωθεν, καὶ διαγνοὺς, ὅποι τὸ στρατιωτικὸν καταθεῖναι βέλτιον, ὑπέστρεψε. καὶ διὰ τῆς νυκτὸς τοὺς λογάδας συναγαγὼν τοῦ στρατεύματος, τὰ κατὰ τὸν ποταμὸν καὶ τὰ τούτου παρ' ἑκάτερα διηγείτο, καὶ ὡς "χρὴ τὴν αὐριον διαπεράσαντας καὶ ὑμᾶς τὴν ὄλην περιαθρῆσαι πεδιάδα. 15 καὶ ἴσως οὐκ ἀδόκιμος ὑμῖν ὃν αὐτὸς ὑποδείξω τόπον φανεῖται, οὗ χρὴ τὰς σκηνὰς πῆξασθαι." τοῦτο δὲ πᾶσι συνδόξαντος, ἀγαζούσης ἡμέρας πρῶτος αὐτὸς τὴν περσίδα κατέλαβε, καὶ οὕτως ἅπαν αὐτῷ συνείπετο τὸ στρατιωτικόν. καὶ μετὰ 20 τῶν λογάδων αὐθις κατασκοπήσας τὰς ὄχθας τοῦ ποταμοῦ V. 180 καὶ τὴν ὑπερχειμένην πεδιάδα, καὶ τὸν ἀρέσκοντα τόπον αὐτῷ ὑποδείξας αὐτοῖς, (ἀγχοῦ δὲ ἦν πολιχνίου τινὸς τοῦ οὐ-

2. lege καταλέγειν. 10. ὄλου: expectabam Eῦρου. vid. p. 450 A. κοίτην om. G. 13. κατὰ: καὶ G. 16. ὑποδείξω ὃν αὐτὸς P, altero ordine G. 17. lege τούτου, ut supra 153, 17. 228, 8. 323, 10. 18. τὴν add. CG, om. P. 19. συνείπετο αὐτῷ G.

veteranos, quippe quos in praecipuis Occidentis urbibus disposuisset, ut praesidio iis essent, sed partim tirones colligeret cum ex Bulgaris tum ex nomadibus, quos Blachos vulgari lingua vocare solent, aut si qui alii aliunde se offerrent equites peditesque. ipse, accessit e Nicomedia quingentis illis Gallis equitibus, a Flandriae comite missis, una cum necessariis Byzantio egressus, Aenum contendit. ibi navem conscendit, et urbem praetervectus, Euri fluvii situm totumque alveum exploravit ab utraque parte, et postquam cognovit, qui locus castris metandis aptissimus esset, rediit; dein noctu convocatis centurionibus, de flumine et utraque eius ripa exposuit, significavitque cupere se, ut postridie secum ipsi, trajecto fluvio, omnem viserent campum; fortasse quem monstraturus esset locum, haud ineptum castris visum iri. assentientibus cunctis, ipse, simul illuxit, primus fluvium traiecit; copiae mox secutae sunt universae. postquam una cum centurionibus iterum ripas fluvii et campum imminentem

τωσὶ Χοιρηνοῦς ἐγγχωρίως ἐπονομαζομένου, ἐξ ἑνὸς μὲν μέρους ἔχοντος τὸν ποταμὸν, ἐξ ἑτέρου δὲ βαλτώδης ὄν,) ἐπεὶ ἱκανὸν ὄχυρωμα καὶ πᾶσι ὁμοῦ τοῖς στρατιώταις ἐφαίνετο, θᾶτον τάφρον διορύξας, ἅπαν ἐκεῖ τὸ στράτευμα κατατίθησιν. αὐτὸς δὲ αὐθις μεθ' ἱκανῶν πελταστῶν πρὸς τὴν Αἶνον ἐπά- 5 νεισιν, ἐφ' ᾗ τὰς τῶν Σκυθῶν ὁρμὰς ἐς ἡμᾶς ἐκεῖθεν ἐρχομένων ἀναστέλλειν.

4. Πυθόμενοι δὲ οἱ κατὰ τὴν γενομένην εἰς Χοιρηνοῦς ταφρείαν ἀμυθῆτων Σκυθικῶν στρατευμάτων ἔλευσιν, δηλοῦσι περὶ τούτων τῷ αὐτοκράτορι περὶ τὴν Αἶνον ἔτι ἐνδιατρίβον- 10 P. 228 τι. ὁ δὲ παραχοῆμα ἐν ἀμφιρῦκῳ πλοίῳ εἰσελθὼν καὶ παραπλεύσας, τὸν ποταμὸν διὰ τοῦ στομίου διελθὼν, ἠνώθη μετὰ παντὸς τοῦ στρατεύματος. τὰς δὲ ἰδίας ὁρῶν δυνάμεις μηδὲ τὸ πολλοστημόριον τοῦ Σκυθικοῦ σωζούσας στρατεύματος, ἐν ἀμηχανίᾳ καὶ φόβῳ ἦν, μὴ ἔχων τὸν ἐπαρήγοντα κατὰ ἀνθρω- 15 πον. οὐκ ἀνέπιπτε δὲ ὁμοῦ, οὐδὲ ἐμαλακίζετο, ἀλλὰ πολλοὺς τοὺς παρ' ἑαυτῷ κυμαινομένους εἶχε λογισμούς. μετὰ γοῦν τετάρτην ἡμέραν ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους πόρρωθεν ὄρᾳ Κομανικὸν στράτευμα, ὥσει τεσσαράκοντα χιλιάδας, ἐπικαταλαμ- B βάνον ἤδη. σκεψάμενος δὲ μὴ καὶ αὐτοὶ τοῖς Σκύθαις προσ- 20 τεθέντες δεινὸν τὸν κατ' αὐτοῦ ποιήσονται πόλεμον, (καὶ

2. lege ἔχων.	3. ὁμοῦ add. C, om. PG.	6. τὰ τῶν Σκυθῶν πλήθῃ G.	10. malim τούτου. περὶ om. PG. add. C.
11. παραπλεύσας G, περιπλεύσας P. om. G.	16. ὄλωσ CG.	18. Κομανικὸν G hic et infra.	21. τὸν om. CG.
20. σκεψάμενος: δεδιώς A.		δε: lege γάρ.	
	ποιήσονται A.		

Iustravit, locumque castris delectum ostendit, (prope aberat ab oppidulo, quod Choereni indigenis appellatur, una ex parte fluvio, altera palude munitus,) quoniam omnibus simul ducibus satis firma munitio videbatur, fossa quam primum ducta, totum illic exercitum collocat. ipse cum peltastarum numero idoneo Aenum revertitur, ut Scytharum ab ista parte invadentium impetus reprimeret.

4. Sed qui in castris ad Choerenos erant, cum innumerabilia Scytharum agmina appropinquare comperissent, id imperatori nuntiant, Aeni adhuc commoranti. is statim navigium conscendit, et maritimam praetervectus oram fluviumque per ostia ingressus, ad castra suorum pervenit. quos cum ne minimae quidem parti Scytharum pares sensisset, consilii inops erat et timore affligebatur, quoniam non habebat, qui sibi subveniret, quantum homines prospicere possunt. neque tamen animo concidit ignavumque se praestitit, sed multa secum cogitationum aestuolvebat. quarto abhinc die ex altera parte procul vidit Comanorum exercitum quadraginta fere mil-

οὐδὲν ἄλλο ἐντεῦθεν τὸ ἐλπιζόμενον ἢ πανωλεθρία,) δεῖν ἐλο-
 γίσασθαι ὑποποιήσασθαι αὐτούς· καὶ γὰρ προέφθη τούτους
 μετακαλέσασθαι. τοῦ δὲ Κομανικοῦ στρατεύματος πολλοὶ μὲν
 καὶ ἄλλοι ἡγεμόνες κατέστησαν, προαγοὶ δὲ πάντων ὁ Τογορ-
 5 τᾶκ, ὁ Μανιάκ καὶ ἕτεροι ἄνδρες μαχιμώτατοι. τὴν δὲ πλη-
 θὺν τῶν ἐπικαταλαμβανόντων ἤδη Κομάνων ὄρων, ἐδεδίει,
 τὸ εὐάγωγον πάλαι γινώσκων τῆς αὐτῶν γνώμης, μὴ οἱ σύμ-
 μαχοι ἐχθροὶ καὶ πολέμιοι γεγονότες μεγίστην βλάβην αὐτῷ C
 προξενίσειαν. ἀσφαλέστερον δὲ λογισάμενος ἐκεῖθεν ἀπάραν-
 10 τα μετὰ τοῦ ὀπλιτικοῦ παντὸς διαπερᾶσαι αὐθις τὸν ποτα-
 μόν, δεῖν ἐλογίσατο πρότερον τοὺς ἡγεμόνας τῶν Κομάνων
 μετακαλέσασθαι. οἱ δὲ παραχρῆμα προσέρχονται τῷ βασι-
 λεῖ, καὶ αὐτὸς ὁ Μανιάκ, καὶ ὀψιαιτέρον τῶν ἄλλων,
 πρότερον ἀναβαλλόμενος. δαψιλῆ τοίνυν τράπεζαν αὐτοῖς
 15 παρατεθῆναι τοῖς ὀψοποιοῖς ἐπέταξε. καλῶς οὖν εὐωχηθέν-
 τας μετὰ ταῦτα φιλοφρονησάμενος αὐτοὺς καὶ παντοίων
 δωρεῶν ἀξιώσας, ὄρκον καὶ ὀμήρους ἐξ αὐτῶν ἤτειτο, ὑπο-
 πτεύων τὸ τῆς αὐτῶν γνώμης εὐεξαπάτητον. οἱ δὲ ἐτοι-
 μως τὸ προσταχθὲν ἐπλήρουν τὰς πίστεις παρασχόμενοι, αἰτη- D
 20 σάμενοι παραχωρηθῆναι τὸν μετὰ τῶν Πατζινακῶν πόλε-
 μον συνάψασθαι ἐπὶ τρισὶν ἡμέραις· καὶ εἰ τὴν νίκην αὐ-

1. ἢ G. 4. προαγωγὸι CG. Τογορτᾶς CG. 8. γεγο-
 νότες καὶ πολέμιοι G. 9. lege προξενήσειαν. 12. μετα-
 καλέσασθαι C, μετακαλέσεσθαι PG. 15. ἔταξε A. εὐωχη-
 θέντας μετὰ ταῦτα om. A. 18. δ' A. 19. τὰς πίστεις
 παρασχόμενοι om. A. 20. Πατζινακῶν : Σκυθῶν A.

lium iam adventantem. nempe veritus, ne et ipsi, Scythis coniuncti, exitiosum Romanis bellum inferrent, (nec sane quidquam nisi internecio hinc exspectari poterat,) eos sibi conciliandos statuerat; nam ipse eos arcessiverat. duces Comanorum erant cum multi alii, tum primi omnium Togortac, Maniac ceterique viri fortissimi. multitudine vero adventantium iam Comanorum conspecta, cum, quam mobili essent animo, dudum nosset, veritus est, ne ex sociis hostes atque adversarii facti, maximam sibi cladem inferrent. itaque cum tutius arbitraretur, hinc cum exercitu toto reversum fluvium rursus traicere, tamen prius duces Comanorum arcessendos statuit. qui continuo ad imperatorem se contulerunt, ipse etiam Maniac, licet serius reliquis, ut qui initio colloquium detrectasset. magnificum iis convivium parari iussit, lauteque epulatos ubi benigne salutavit ac variis ornavit muneribus, iusiurandum et obsides poposcit, fraudulentiam eorum suspicatus. libenter, quod iussi sunt, faciunt, fideque data, petunt, ut sibi cum Patzinacis configere tribus diebus liceret; quodsi deus

τοῖς δοίῃ ὁ θεός, διχῆ τὴν ἐπιλαχοῦσαν αὐτοῖς ἅπασαν λείαν
 διελόντας, θύτερον μέρος ἀφορίσαι τῷ βασιλεῖ ὑπισχνοῦντο.
 ὁ δὲ οὐκ ἐπὶ τρισὶ μόναῖς ἡμέραις, ἀλλ' ἐπὶ ὕλαις δέκα με-
 τελεύσεσθαι τοὺς Σκυθὰς κατὰ τὸ αὐτοῖς βουλευτὸν ἄδειαν
 V. 181 ἐδέδωκε, καὶ τὴν ἐκαῖθεν ἅπασαν ἀφαιρεθησομένην λείαν, 5
 P. 229 εἴ γε τέως τὴν νίκην αὐτοῖς παράσχοι θεός, ἀποχαρισάμενος.
 ἦσαν μὲν οὖν ἐπὶ ταύτῳ τέως μένοντα τὰ Σκυθικὰ καὶ Κο-
 μάνων στρατεύματα, τῶν Κομάνων δι' ἀκροβολισμῶν πειρω-
 μένων τῆς Σκυθικῆς στρατιᾶς. τριῶν δὲ ἡμερῶν οὐπω διελ-
 θουσῶν, μεταπεμψάμενος ὁ βασιλεὺς τὸν Ἀντίοχον, (ἀνὴρ δὲ 10
 οὗτος τῶν εὐγενῶν καὶ δραστηριότητι γνώμης τῶν πολλῶν
 διαφέρων,) ἐπισκήπτει αὐτῷ γέφυραν κατασκευάσαι. Θᾶττον
 δὲ διὰ πλοίων ἐπιζευχθέντων μακροτάτοις ξύλοις κατασκευα-
 σθείσης γεφύρας, μεταπεμψάμενος τὸν τε πρωτοστράτορα Mi-
 χαῆλ τὸν Δούκαν καὶ γυναικάδελφον αὐτοῦ, καὶ τὸν ἴδιον 15
 B ἀδελφὸν Ἀδριανὸν καὶ μέγαν δομέστικον, παρεκελεύσατο
 παρὰ τῷ χεῖλει τοῦ ποταμοῦ ἐστάναι καὶ μὴ συγχωρεῖν συμ-
 μίγδην διαπερᾶν πεζοὺς τε καὶ ἰππότητας, ἀλλὰ τοὺς πεζοὺς
 τῶν ἰππέων πρότερον διακρινομένους καὶ τὰς ἀμάξας μετὰ
 τῶν σκευῶν καὶ τὰς φορταγωγοὺς ἡμιόνους. διαπερασάντων 20
 οὖν τῶν πεζῶν, δεδιὼς τὰς Σκυθῶν καὶ Κομάνων δυνάμεις
 καὶ τὰς λαθραίας τούτων ὑποπτεύων ἐφόδους, θᾶττον ἢ λό-

1. δῶν αὐτοῖς G. 4. βουλευτὸν A, βουλευτὸν PG. 5. ἀφαι-
 ρεθησομένης CG. 6. ὁ θεός PG, θεός C. 11. δραστηριώ-
 ταιος CG. γνώμη G. 14. καὶ Μιχαῆλ G. 16. Ἀδρια-
 νὸν C, Ἀνδριανὸν PG.

victoriam sibi concederet, praeda omni bifariam divisa, alteram par-
 tem imperatori se reddituros. imperator non tribus solum, sed de-
 cem integris diebus Scythas, utcunque vellent, vexandi potestatem
 fecit, et quam capturi essent praedam, victoriam deo annuente, eam
 iis concessit universam. ceterum Scytharum et Comanorum exercitus
 loco non movebant, Comanis iaculando Scythicas copias lacessenti-
 bus. triduum nondum abierat, cum imperator arcessitum Antiochum,
 virum nobilem et strenuitate animi plerisque antecellentem, pontem
 aedificare iussit. pons ubi celeriter navigiis per longissimas trabes
 coniunctis factus est, Michaellem Ducam protostratorem, uxoris fratrem,
 suumque fratrem Adrianum, magnum domesticum, arcessivit, iisque man-
 davit, ut ad ripam fluvii consisterent, neve sinerent promiscue equites
 peditesque transire, sed pedites prius ab equitibus segregatos, et plau-
 stra cum sarcinis mulosque clitellarios. transgressis igitur pediti-
 bus, Scytharum et Comanorum copias metuens eorumque clandestinas
 incursiones suspectans, fossam summa celeritate duxit, intra quam

γος τάφρον πεποιηκώς, ἐντὸς τούτου εἰσήγαγεν ἅπαντας, εἴτα
 καὶ τοὺς ἰππώτας παρεκελεύσατο διαπερῶν. καὶ αὐτὸς δὲ
 παρὰ τῷ χεῖλει τοῦ ποταμοῦ ἰστάμενος τοὺς διαπερῶντας C
 ἔώρα. ὁ δὲ Μελισσηνὸς καθ' ἣν φθάσας ἐδέξατο γραφὴν τοῦ
 5 αὐτοκράτορος πεποιηκώς καὶ συλλέξας δυνάμεις ἀπανταχόθεν,
 ἀπὸ δὲ τῶν ἐγγύς καὶ πεζοὺς ἐξελάσας ἐπεισάξαντας ἐν ἀμά-
 ξαις ὑπὸ βοῶν ἐλκομέναις τὰς ἰδίας σκευὰς καὶ τὰ πρὸς
 χρείαν ἅπαντα, σπουδαίως πρὸς τὸν αὐτοκράτορα ἐξέπεμψεν.
 οἱ δὲ φθάσαντες ἤδη ἐκ διαστήματος, καθύσον ὀφθαλμὸς
 10 ἐξικνεῖται περιθρεῖν τὸ ὄρωμενον, ἀποσπὰς τῶν Σκυθῶν ἐδό-
 κει τοῖς πλείστοις κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος ἰέναι. ἤδη δὲ καί
 τις τεθαρρηκῶς καὶ τῷ δακτύλῳ ὑποδεικνὺς τῷ αὐτοκράτορι,
 Σκύθας διενίστατο εἶναι. ὁ δ' ἀληθὲς τὸ ῥηθὲν οἴηθεις καὶ D
 πρὸς τοσοῦτους μὴ ἐξισχύων, ἐν ἀμηχανίᾳ καθειστήκει. με-
 15 ταπεμψάμενος οὖν τὸν Ῥοδομηρὸν τηρικαῦτα, (ἀνὴρ δὲ οὗτος
 ἐκ Βουλγάρων ὀρωόμενος εὐγενὴς καὶ μητρόθεν συγγενὴς τῆς
 Αὐγούστης καὶ μητρὸς ἡμετέρας,) τοῦτον ἀποστείλας ἐπέ-
 σκηψε κατασκοπῆσαι τοὺς ἐρχομένους. ὁ δὲ τάχῃ τὸ κελευ- P. 230
 σθὲν διηρυκῶς, ὑποστρέψας τοὺς ἐκ τοῦ Μελισσηνοῦ πεμ-
 20 φθέντας εἶναι ἔλεγεν. ὁ δὲ γε αὐτοκράτωρ περιχαρῆς γεγωνῶς
 καὶ μικρὸν ἐγκαρτερήσας φθασάντων, διαπερῶσιν αὐτοῖς, καὶ

1. εἴτα om. CG. 6. lege ἀπό τε. τὸν P. lege ἐπισά-
 ξαντας. ἐπεισάξαντας — αὐτοκράτορα om. CG. 7. σκευὰς,
 καὶ τὰ πρὸς χρείαν ἅπαντα σπουδαίως libri. interpunctionem
 mutavi. 10. ἀποσπὰς CG. lege ἀποσπάδας. vid. 209, 19.
 δὲ τῶν G. 11. τοὺς πλείστους G. 16. τῆς Αὐγούστης P in
 margine, αὐτῆς PG. 17. ἐπέσκηψε P in margine, ἔπεμψε PG.
 19. Μελισσηνοῦ C.

omnes collocavit; dein equites quoque traicere iussit. ipse in ripa
 fluvii traicentes lustrabat. Melissenus autem secundum mandata,
 quae ab imperatore per litteras antea acceperat, cum copias undique
 collegisset, et ex vicinia pedites abduxisset, qui plaustis, a bubus
 tractis, impedimenta atque ad victum necessaria omnia apportarent,
 eos diligenter ad imperatorem miserat. qui cum tantum accessissent,
 quantum oculi prospicere possunt, Scytharum pars plerisque in im-
 peratorem invehi videbatur; atque erat etiam, qui digito advertan-
 tes commonstrans, quovis pignore eos Scythas esse contenderet. quod
 cum imperator pro certo haberet, neque tantae multitudini par es-
 set, consilii inopia laboravit. itaque Rodomerum, nobilem hominem
 ex Bulgaris oriundum et materno genere ipsi Augustae matri meae
 propinquum, exploratum misit, quinam isti essent. is celeriter re-
 perfecta, redux missos a Melissenno esse dixit. summo inde affectus

παραχοῖμα τὴν γενομένην ταφρείαν ἐπιπλέον ἐπαυξήσας, ἤνωσε
 τούτους μετὰ τοῦ λοιποῦ στρατεύματος. οἱ δὲ Κομάνοι παρα-
 χοῖμα τὴν τάφρον καταλαμβάνουσιν, ὅθεν ὁ βασιλεὺς μετὰ τοῦ
 ὀπλιτικοῦ παντὸς ἀπάρας διεπέρασεν, αὐτοῦ που κατασκηνώσαν-
 τες. τῇ γοῦν μετ' αὐτὴν ἐκεῖθεν ἀπάρας ὁ αὐτοκράτωρ, κατα- 5
 Β λαμβάνειν ἔμελλε τὸν κάτωθεν τοῦ ποταμοῦ πόρον τοῦ Φιλοκά-
 V. 182 λου ἐγγωρίως καλούμενον· ἱκανοῖς δὲ τῶν Σκυθῶν ἐντυχῶν
 καὶ τηρικαῦτα προσβαλὼν αὐτοῖς, καρτερόν συνῆψε πόλεμον.
 καὶ κτείνονται μὲν οὖν ἐν τῷ μάχεσθαι ἕξ ἑκατέρων πολλοί·
 ὁμως δὲ τὴν νικῶσαν εἶχεν ὁ βασιλεὺς, ἠττήσας τοὺς Σκύθας 10
 κατὰ κράτος. οὕτω γοῦν τῆς μάχης διαλυθείσης καὶ τῶν
 στρατευμάτων διακριθέντων πρὸς τὰς οἰκείας παρεμβολάς,
 αὐτοῦ που τὸ Ῥωμαϊκὸν προσέμεινε στράτευμα δι' ὅλης τῆς
 τότε νυκτός. ἀγαζούσης δὲ τῆς ἡμέρας ἐκεῖθεν ἀπάραντες,
 καταλαμβάνουσι τόπον τινὰ καλούμενον τοῦ Λεβούνη· βου- 15
 C νὸς δὲ τῆς πεδιάδος ὑπερκείμενος. ἄνεισι μὲν οὖν ἐκεῖσε ὁ
 αὐτοκράτωρ. ἐπεὶ δὲ μὴ τὸ πᾶν τοῦ στρατεύματος ὁ ὑπερ-
 κείμενος ἐχώρει τόπος, περὶ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ διώρυχα
 ποιήσας καὶ τάφρον ἀποχωρῶσαν τῷ παντὶ στρατεύματι, ἐκεῖ
 τούτους κατατίθησι. πρόσεισι δὲ τηρικαῦτα τῷ αὐτοκράτορι 20
 αὐθις αὐτόμολος ὁ Νεάντζης καὶ σὺν αὐτῷ ὀλίγοι Σκύθαι.
 ὃν θεασάμενος ὁ βασιλεὺς καὶ τῆς προτέρας αὐτοῦ ἀγνωμο-

1. γεγεννημένην G. 4. διεπέρασεν CG, διεπέρασαν P. 9.
 καὶ add. A. οὖν add. C. ἑκατέρων τῶν στρατευμάτων A.
 10. ὁμως: τέως A. 12. τὰς om. G. 13. τῆς om. G. 22.
 αὐτοῦ add. AG.

gaudio imperator, ubi advenientes paulisper praestolatus est, fluvium
 cum iis traiecit, vallique circuitu celeriter aucto, reliquo exercitui re-
 centes copias adiunxit. Comani autem in eum extemplo locum, unde
 imperator toto exercitu traiecerat, accesserunt ibique castra posue-
 runt. postridie imperator inde movens ad vadum fluvii inferius,
 quod Philocali indigenae appellant, cum in Scytharum copias haud
 exiguas incidisset, acrem commisit pugnam. licet multi utrimque oc-
 cubuissent, palmam tamen imperator reportavit, Scythis funditus vi-
 ctis. tali modo pugna finita et exercitibus ad castra reversis, ibidem
 Romani pernoctarunt; sole orto inde profecti, ad locum Lebune no-
 minatum pervenerunt. collis est planitiei imminens. eum imperator
 conscendit. quoniam vero exercitui toti capiendo collis non erat,
 ad radices eius fossam duxit vallumque idoneum, ibique copias col-
 locavit. eo tempore Neantzēs transfuga imperatorem rursus adiit pau-
 cis cum Scythis. quem conspicatus imperator, prioris perfidiae eum

σύνης ἀγαμνήσας καὶ ἄλλ' ἅτα προσθέμενος, ἔμφρονον αὐτὸν μετὰ τῶν ἄλλων καὶ σιδηρόδετον εἶχεν.

5. Οὕτω μὲν οὖν ὁ βασιλεὺς. οἱ δέ γε Σκύθαι κατὰ τὸν ῥύακα τοῦ καλουμένου Μαυροποτάμου κείμενοι ὑπεποι-
 5 οὔντο λαθραίως τοὺς Κομάνους, συμμάχους προσκαλούμενοι.
 ἀλλ' οὐδὲ πρὸς τὸν βασιλέα πέμποντες ἠρέμουν, τὰ περὶ εἰ-
 ρήνης ἐρωτῶντες. ὁ δὲ τοῦ δολεροῦ τῆς γνώμης αὐτῶν στο-
 χαζόμενος, προσηκούσας καὶ τὰς ἀποκρίσεις αὐτοῖς ἐπεποίητο,
 ἀπαιωρεῖν ἐθέλων τοὺς αὐτῶν λογισμούς, εἴ που καὶ τὸ ἐκ τῆς
 10 Ῥώμης προσδοκώμενον μισθοφορικὸν καταλάβοι. οἱ δὲ Κο-
 μάνοι ἀμφιβόλους ἔχοντες τὰς τῶν Πατινακῶν ὑποσχέσεις,
 οὐ πάνυ τι αὐτοῖς προσετίθεντο, ἀλλ' ἐσπέρας μηνύουσι τῷ
 βασιλεῖ. “μέχρι πόσον τὴν μάχην ἀναβαλλόμεθα; ἴσθι τοί-
 νυν, ὡς ἐπὶ πλέον οὐκ ἐγκατερήσομεν, ἀλλ' ἡλίον ἀνατέλ-
 15 λοντος λύκου ἢ ἀρνίου κρέας ἐδόμεθα.” ταῦτα ὁ βασιλεὺς P. 231
 ἀκούσας καὶ τὸ ὄξυ τῆς τῶν Κομάνων γνώμης διαγνούς, οὐκ-
 ἐτι ἐν ἀναβολαῖς τοῦ μάχεσθαι ἦν. ἀλλὰ τὴν ἡμέραν ἐκεί-
 νην κρίσιν τοῦ πολέμου δημοτελεῖ θέμενος, ἐκείνοις μὲν κατὰ
 τὴν ἐπιούσαν τὸν μετὰ τῶν Σκυθῶν ὑπέσχετο πόλεμον, αὐτὸς
 20 δὲ παραχρῆμα μετακαλεσάμενος τοὺς ἡγεμόνας καὶ πεντηκον-

1. καὶ add. CG. 2. σιδηρόδετον A, σιδηροδέτην PG. 4. τὸν om. G. 6. ἀλλὰ καὶ πρὸς τὸν βασιλέα ἐπέμπον A. ἠρέ-
 μουν πέμποντες G. τὰ om. G. 7. τὸ δολερὸν αὐτῶν στο-
 χαζόμενος A. 8. προσηκούσας ἐποίησατο τὰς ἀποκρίσεις A.
 11. ἀμφιβόλως A. τὰς om. G, τὰς μετὰ τῶν A. 13. ἀνα-
 βαλλόμεθα G. 14. ἐπιπλέον A. 15. ἀρνείου C. 16.
 ἀκούσας ὁ βασιλεὺς A. καὶ om. G. 20. τοὺς ἡγεμόνας C,
 ἡγεμόνας P, τοὺς ἡγεμόνας μετακαλεσάμενος G.

admonuit, aliisque quibusdam exprobratis, in vincula una cum ceteris coniecit.

5. Atque haec quidem imperator; Scythae autem ad ripas Mauropotami, qui dicitur, subsidentes, Comanos clam aggredebantur inque societatem vocabant; iidem tamen missis ad imperatorem legatis pacem petere non desistebant. hic cum dolosa eorum consilia perspiceret, responsa eiusmodi dedit, quibus animos eorum suspenderet, quoad, quos Roma exspectabat mercenarios milites, advenirent. Comani autem, cum ambiguae Patzinacarum promissiones essent, nequaquam in partes eorum transierunt, sed vespere haec imperatori significarunt: “quo usque pugnam differamus? scito, diutius nos exspectaturos non esse; sed oriente sole aut lupi carnem aut agni comedemus.” quibus auditis imperator, cum promptum Comanorum animum perspiceret, proelium diutius non distulit; sed armis plane decernendum ratus, illis proximo die cum Scythis conflicturum se esse

τάρχας καὶ λοιποὺς προσέταξε διὰ παντὸς τοῦ φροσάτου δια-
 κηρυκεῦσαι τὸν ἐς τὴν αὔριον ταμειυθέντα πόλεμον. ἀλλὰ
 κὰν τοιαῦτα ἐσκέπτετο, ἐδεδίει ὁμως τὰ ἄπειρα πλήθη τῶν
 Β Πατζινακῶν καὶ Κομάνων, ὑποπτεύων τὴν ἄμφοτέρων σύμ-
 βασιν. ταῦτα γοῦν διασκοπουμένου τοῦ βασιλέως, κατέλαβον 5
 πρὸς αὐτὸν τῶν ὀρεινότερων μερῶν ἄνδρες τολμηταίαι καὶ
 Ἄρειμάνιοι αὐτόμολοι πρὸς συνασπισμὸν αὐτοῦ, εἰς χιλιάδας
 ποσοῦμενοι πέντε. ἐπεὶ δ' ἀναβολὴν ἔτι τὰ τῆς μάχης οὐκ
 εἶχε, θεὸν ἄρωγόν ἐπεκαλεῖτο. δύνοντας δὲ τοῦ ἡλίου, πρῶ-
 τος αὐτὸς κατῆρχε τῆς πρὸς θεὸν παρακλήσεως, λαμπρὰν τε 10
 δαδουχίαν ποιούμενος καὶ προσήκοντας ὕμνους ἄδων αὐτῷ.
 οὐ μὴν οὐδὲ τὸ ἅπαν φροσάτον ἤρημεῖν συνεχώρει, ἀλλὰ τὰ
 C αὐτὰ ἐκάστω μὲν τῶν συνετωτέρων πράττειν συνεβούλευε,
 V. 183 τοῖς δὲ ἀγροικοτέροις ἐπέσκηπτε. τηνικαῦτα γοῦν τὸν μὲν ἡλίον
 ἦν ὄραῖν τοῦ ὀρίζοντος δύνοντα, τὸν δὲ ἀέρα πεφωτισμένον, 15
 οὐχ ἑνὸς ὥσπερ ἡλίου λάμποντος, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων
 ἀστέρων λαμπρὰν τὴν φαῦσιν παρεχομένων. ἅπαντες γὰρ
 τοῖς ἰδίοις δόρασι πῆξαντες λαμπάδας καὶ κηρούς, ὡς ἕκαστος
 δυνάμεως εἶχεν, ἀνήψαν. αἱ δὲ γε παρὰ τοῦ στρατεύματος
 ἀναπεμπόμεναι φωναὶ μέχρις οἴμαι τῶν οὐρανίων ἀντύγων 20

1. διακηρυκεῦσαι P, recte CA. 2. ταμειυθέντα om. A. 6.
 τολμηταίαι PG, recte C. 7. ἀρειμάνιοι G. 11. ποιησάμε-
 νος G. 12. ἀλλὰ τὰ αὐτὰ πάντας πράττειν ἐβούλευε. τὸν δὲ
 ἡλίον ἦν ὄραῖν τοῦ ὀρίζοντος ἤδη δύνοντα. τὸν δὲ αὐτοκράτο-
 ρα δεόμενον πανσιρατί. καὶ οὐχ ἑνὸς ἤχητο λείποντος, ἀλλὰ
 πάντων λαμπρὰν τὴν δέησιν παρεχομένων A. 15. ἦν om. G.
 18. τοῖς om. G. πῆξαντες add. A. 19. δυνάμεως εἶχε P,
 εἶχε δυνάμεως G, δυνάμεως εἶχεν A. ἀνήψαν A, ἀνήψεν PG.

promisit. ipse convocatis statim centurionibus ceterisque ordinum
 ductoribus mandavit, ut per castra universa proelium in posterum
 diem indicerent. verumenimvero licet haec ita constituisset, tamen
 innumeram Patzinacarum Comanorumque multitudinem reputans me-
 tuebat, ne utrique arma coniungerent. haec cum imperator animo ver-
 sabat, advenerunt ad eum montanarum regionum incolae bellicosi ac
 fortes, numero quinque fere millia, qui operam ultro suam offerebant.
 cumque procrastinare proelium diutius non posset, dei opem imploratu-
 rus, occidente sole precationem praeivit pompa facibus ardentibus hy-
 mnorumque cantu; nec universum exercitum quiescere passus est, sed
 prudentioribus, ut idem facerent, suasit, agrestioribus praecepit. ibi tum,
 etsi sol occiderat, aerem cerneret illustratum, non unius quasi solis
 lumine, sed innumeris aliis sideribus lucem fundentibus. omnes enim
 milites faces candelasque cereas, pro eo ut cuiusque facultates fere-

ἔφθανον, μᾶλλον δέ, εἰ χοῖν τάληθές εἰπεῖν, εἰς αὐτὸν τὸν
 δεσπότην θεὸν ἀνεφέροντο. ἐκ τούτου δ' οἶμαι τεκμαιῆσθαι
 χοῖν τὴν τοῦ βασιλέως εὐσέβειαν, ὥς ἄρα τὰς πρὸς ἔχθρους D
 προσβολὰς οὐκ ἐδόκει ποιεῖν ἄνευ τῆς ἐκεῖθεν ἐπαρωγῆς. οὐ
 5 γὰρ ἐν ἀνδράσι καὶ ἵπποις καὶ στρατηγικαῖς μηχαναῖς καὶ
 οὗτος ἐθάρρει, ἀλλὰ τὸ πᾶν τῆ ἄνω ἕοπῃ ἐδίδου. καὶ ταῦτα
 μὲν μέχοι μέσης ἐτελεῖτο νυκτός· μικρὸν δὲ τοῦ λοιποῦ τὸ
 σῶμα διαναπαύσας, ἀνέθορε τοῦ ὕπνου, καὶ τοὺς ψιλοὺς τῶν
 στρατιωτῶν ὤπλιζε καρτερῶς, ἔστιν οὗ καὶ τινὰς ἀμφία καὶ P. 23a
 10 περικεφαλαίας ἐκ σηρικῶν πέπλων ὁμοχρόων κατασκευάσας
 περιέβαλεν, ἐπεὶ μὴ ἀπέχρη τούτῳ πρὸς πάντας ὁ σίδηρος.
 ἡμέρας δὲ ἀπάρτι διαγελώσης, καρτερῶς ὀπλισάμενος τῆς
 φάραγγος ἔξεισι, τὸ ἐννάλιον ἠχῆσαι κελεύσας. καὶ κάτωθεν
 τοῦ λεγομένου Λεβουνίου (τόπος δὲ οὗτος * * *) τὸ στρά-
 15 τευμα διελὼν, τὰς φάλαγγας ἰλαδὸν ἴστησιν. αὐτὸς δὲ ὁ αὐ-
 τοκράτωρ προμετώπιος ἴστατο, δριμὺν μένος πνέων. τοῦ μέν-
 τοι δεξιῶ καὶ εὐωνύμου μέρους καὶ κέρως ὁ Παλαιολόγος
 Γεώργιος καὶ Κωνσταντῖνος κατῆρχον ὁ Δαλασσηνός. ἐξ
 ὑπερδεξιῶν δὲ τῶν Κομάνων ὁ Μοναστροῦς ὀπλισάμενος μετὰ B
 20 τῶν ὑπ' αὐτὸν ἴστατο· ἤδη γὰρ κάκεινοι τὰς Ῥωμαϊκὰς φά-
 λαγγας καθιστῶντα τὸν αὐτοκράτορα ὀρῶντες, τὰς σφῶν ὤπλι-
 ζον δυνάμεις, καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν πολέμου διετύπουν σχῆμα·

2. θεὸν τὸν δεσπότην G.
 3. φάραγγος PG.
 4. καλουμένου C.
 5. ὀρῶντες τὸν αὐτοκράτορα A.

13. φάραγγος PG in margine, φά-
 λαγγος PGA.
 14. καλουμένου C.
 18. ὁ Δαλασσηνός κα-
 τῆρχον G, Δαλασσηνός C.
 21. ὀρῶντες τὸν αὐτοκράτορα A.

bant, summis hastis fixas accenderant. preces autem, ab exercitu sursum missae, ad coeli, arbitror, verticem vel, ut verius dicam, ad ipsum deum penetrarunt. atque hinc meo quidem iudicio probari potest imperatoris religio, quod hostes sine divino auxilio aggredi noluit. non enim in viris ille, non in equis, non in machinis bellicis fiduciam collocabat, sed in divino numine omnem spem positam habebat. haec igitur usque ad mediam acta sunt noctem. dein postquam paullulum quietis cepit, surrexit levemque armaturam gravioribus instruxit armis; nonnullis etiam, quoniam ferrum non suppetebat, thoracem et galeam, ex sericis eiusdem coloris confecta, induit. prima luce armatus, postquam signum tuba dari iussit, e vallo procedit; et infra Lebunium, quod dicitur, (locus hic est ***) diviso exercitu, turmatim milites constituit. ipse in fronte aciei stabat imperator, Martem spirans; dextro laevoque cornibus Palaeologus Georgius et Constantinus Dalassenus praeerant. a dextra Comanorum Monastras cum suis in armis stabat: siquidem Comani imperatorem ordines explicantem conspicati, suas itidem copias armarant et arbi-

ἔξ εὐωνύμου δὲ τούτων ὁ Οὐζᾶς καλούμενος, τὸ δὲ γὰρ πρὸς
 δύοσιν ὄρων, ὁ Οὐμπερτόπουλος μετὰ τῶν Κελτῶν. οὕτω
 γοῦν ὁ αὐτοκράτωρ ταῖς φάλαγξι πυργώσας οἷον τὸ στρα-
 τευμα καὶ ταῖς ἴλαις περισφίγξας, τὴν ἐννάλιον αὐθις ἐκέ-
 λευσεν ἠχῆσαι σάλπιγγα. οἱ δὲ Ῥωμαῖοι δεδιότες τὸ ἀπει-
 5 ροπληθὲς τῶν Σκυθῶν καὶ τὰς ἀμυθήτους ἀρμαμάξας, τειχῶν
 C ὡσπερ παρεχομένας αὐτοῖς χρεῖαν, τὸν ὅλων κύριον εἰς ἔλεον
 μιᾷ φωνῇ ἐπικαλεσάμενοι, ὅλας ἠγίας χαλάσαντες τὴν μετὰ τῶν
 Σκυθῶν μάχην ἐπέσπευδον, τοῦ αὐτοκράτορος ἀπάντων προπά-
 ροιθεν θέοντος. μηροειδοῦς δὲ τῆς παρατάξεως γεγονυίας, ἐν 10
 ταύτῳ καὶ ὡσπερ ἔξ ἑνὸς συνθήματος παντὸς τοῦ στρατοῦ καὶ
 αὐτῶν δὴ τῶν Κομάνων τὴν κατ' αὐτῶν ποιησαμένων ὁρμὴν,
 στοχασάμενος τοῦ μέλλοντος Σκύθης τις τῶν ἐκκρίτων ἠγεμῶν
 τηρικαῦτα καθεστῶς, προηροπάκει τὴν σωτηρίαν, καὶ ὀλίγους
 συμπαραλαβὼν πρόσσεισι τοῖς Κομάνοις ὡς ὁμογλώττοις. καὶ 15
 γὰρ κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐκθύμως καὶ οὗτοι ἐμάχοντο, ἀλλὰ θαρ-
 ρήσας μᾶλλον ἢ τοῖς Ῥωμαίοις, αὐτοῖς προσεληλύθει, ἐφ' ᾧ
 D μεσίταις τούτοις πρὸς τὸν αὐτοκράτορα χρήσασθαι. τοῦτο ὁ αὐ-
 τοκράτωρ θεασάμενος, καὶ πτοηθεὶς μὴ τούτοις καὶ ἕτεροι τῶν
 V. 184 Σκυθῶν προσχωρήσαντες ἀναπέισουσι τοὺς Κομάνους τὰ ὑπὲρ 20
 αὐτῶν φρονήσαντας κατὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς φάλαγγος στρέψαι

1. οὐζᾶς A.	3. γοῦν: γὰρ οὔν G.	8. ὅλος A.	9.
ἔσπευδον G.	10. ἐν ταύτῳ om. A.	12. τὴν κατὰ τῶν	
σκυθῶν A.	13. Σκύθης: συνήθης C.	20. παραχωρήσαντες	
G.	ἀναπέισουσι A.	21. αὐτῶν A et in margine G, αὐ-	
τὸν PG.	φρονῆσαι G, φρονεῖν· τῷ τὴν βασιλικὴν A.		

tratu suo aciem instruxerant: a sinistra eorundem Uzas; occasum versus Ubertopulus cum Gallis. ita postquam exercitum imperator phalangibus quasi muniit turmisque constrinxit, classicum iterum cani iussit. Romani, cum infinitam Scytharum multitudinem et innumera plaustra, quae moenium loco ipsis essent, metuerent, deo omnium rerum domino uno ore invocato, vehementissimo impetu pugnam capessiverunt, imperatore ante omnes praecurrente. lunata autem cum Romana acies esset, totusque exercitus et ipsi etiam Comani velut signo dato eodem omnes momento in Scythas irruerent, imminens exitium auguratus unus e ducibus Scytharum, suae prospicere salutem statuit, paucisque assumtis, ad Comanos transfugit, ut qui eadem uterentur lingua. nam licet et ipsi strenue contra Scythas pugnarent, tamen fidenti animo, potius quam Romanos, hos adiit, quos apud imperatorem precatores fore speraret. quo imperator animadverso, veritus, ne ad Comanos alii quoque transirent iisque persuaderent, secum ut facerent, ac mutata voluntate, in Romanam aciem inveh-

μετὰ τῆς γνώμης καὶ τὰς ἡνίας, παραχρῆμα, ὅποῖος ἐκεῖνος
 δραστήριος ἐν ὀξείᾳ ῥοπῇ τοῦ σπυροῦτος καταστοχάσασθαι, P. 233
 τῷ τὴν βασιλικὴν σημαίαν κατέχοντι ἐπέταξε ταύτην ἐν γε-
 ροῖν φέροντι μετὰ τῆς τῶν Κομάνων στήναι παρεμβολῆς. τῆς
 5 Σκυθικῆς δὲ ὁμαιχιμίας διασπασθείσης ἤδη, καὶ παραχωρη-
 σάντων ἀλλήλοιν τοῖν στρατοπέδοιν, ἀνδροκτασίαν ἦν θεάσα-
 σθαι τηρικαῦτα, ὁποίαν οὐδεὶς πώποτε ἐθεάσατο. τῶν δὲ
 Σκυθῶν δεινῶς ἀποσφραττομένων, ὡς ἐγκαταλειφθέντων ἤδη
 ὑπὸ τῆς θείας δυνάμεως, κεκοπιακότες οἱ σφάττοντες τῇ σφο-
 10 δρᾷ καὶ πυκνῇ κινήσει τῶν ξιφῶν, λειποθυμοῦντες ἀνεκό-
 πτοντο τῆς ὁρμῆς. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἐν μέσοις τοῖς πολεμί- B
 οῖς ἐξιππαζόμενος, ὕλας συνετάρατε φάλαγγας, πλήττων μὲν
 τοὺς ἀντικαθισταμένους, καταπτήσων δὲ καὶ τοὺς πόρρω τοῖς
 ἐμβοήμασιν. ἐπεὶ δὲ τὸν ἥλιον ὑπὲρ κεφαλῆς τὰς ἀκτῖνας
 15 βάλλοντα ἑώρα, μεσημβρίας ἀπάρτι οὔσης, προμηθεύεται τι
 τοιοῦτον. μεταπεμψάμενός τινας ἀποστέλλει, ἐφ' ᾧ ἀγρότας
 ἀσκούς πλήσαντας ὕδατος καὶ ταῖς ἰδίαις ἐπεισάξαντας ἡμιό-
 νοις ἐξελάσαντας ἀγαγεῖν. τούτους δὲ ἤδη θεασάμενοι καὶ οἱ
 μὴ προκληθέντες τῶν πλησιοχώρων, τὸ αὐτὸ τοῦτ' ἐποιοῦν,
 20 τοὺς τῆς δεινῆς τῶν Σκυθῶν χειρὸς αὐτοῦς ἀπαλλάττοντας ὁ
 μὲν δι' ἀμφορέως, ὁ δὲ δι' ἀσκού, ὁ δὲ δι' ὁποῖον τύχοιεν ἄγγους C

2. καταστοχάσασθαι PG, recte C. 4. μετὰ: an κατὰ? 5.
 lege προσχωρησάντων. 6. θεάσασθαι AG, θεᾶσθαι P. 14.
 ὑπὲρ AG, περὶ P. 16. καὶ μεταπεμψάμενος A. ἀγρότας
 ἀσκούς πληρεῖς ὕδατων ἀγαγεῖν. τοῦτο οὖν ἐποιοῦν. καὶ ὁ μὲν
 δι' ἀμφορέως A. 17. lege ἐπισάξαντας. 21. τύχοιον PG,
 τύχοιεν CA.

rentur: statim, qua erat celeritate in perspicendis iis, quae condu-
 cerent, signifero regio praecepit, ut cum vexillo, quod manibus tene-
 bat, ad castra Comanorum consisteret. Scytharum autem acie iam
 soluta, ubi coniunctim uterque exercitus confligit, tum vero caedem
 cerneret, quantam nemo unquam vidit. itaque magna Scytharum
 strage facta, ut qui destituti plane essent divino auxilio, nostri, ve-
 hementi et assidua armorum vibratione defessi, impetum remiserunt.
 imperator in medios invectus hostes, totas conturbabat phalanges,
 caedens obvios, procul stantes minacibus percellens vocibus. sed ubi
 animadvertit, solem supra vertices pugnantium radios fundere, cum
 meridies iam esset, tale quid providit. misit, qui rusticos iuberent
 utres aqua implere, iumentisque impositos apportare. quos conspi-
 cati, etiam qui non iussi erant accolae, idem faciebant iisque, qui
 Scytharum vexationibus se liberabant, aquam utribus alii, alii ampho-
 ris et quae forte ad manum erant vasis ministrabant. milites, aqua

ἀναψύχοντες ὕδατι. οἱ δὲ μικρὸν τοῦ ὕδατος σπώμενοι, αὐθις
 τῆς μάχης ἀντείχοντο. καὶ ἦν ἰδεῖν θέαμα καινόν, ἔθνος ὄλον,
 οὐ μυριάνθρωπον, ἀλλ' ἀριθμὸν ἀπαντα ὑπερβαῖνον, σὺν γυ-
 ναιξὶ καὶ τέκνοις ἄρδην κατὰ ταυτηνὴ τὴν ἡμέραν ἀπολωλός.
 ἦν δὲ μηνὸς Ἀπριλίου εἰκοστὴ πρὸς τῇ ἐννάτῃ ἡμέρᾳ, τρίτῃ 5
 δὲ τῆς ἑβδομάδος. ἔνθεν τοι καὶ παρώδιόν τι οἱ Βυζάντιοι
 ἐπῆδον, φάσκοντες "διὰ μίαν ἡμέραν οἱ Σκύθαι τὸν Μαῖιον
 οὐκ εἶδον." ἐπεὶ δὲ ὁ ἥλιος πρὸς δυσμαῖς ἤδη ἦν, καὶ ἀπαν-
 D τες μὲν ξιφῶν ἔργον γεγόνασι, καὶ τὰ τέκνα φημί καὶ αἱ μη-
 τέρες, πολλοὶ δὲ καὶ ζωγρίαν ἐλήφθησαν, τὸ ἀνακλητικὸν κε- 10
 λείσας ὁ αὐτοκράτωρ ἠχῆσαι, πρὸς τὴν ἰδίαν ἐπάνεισι πα-
 ρεμβολήν. καὶ ἦν τῷ κατανοῦντι θαῦμα ιδέσθαι, πῶς οἱ
 πάλαι κατὰ τῶν Σκυθῶν ἐξερχόμενοι καλώδια τοῦ Βυζαντίου
 ἐξωνούμενοι καὶ ἰμάντας, δι' ὧν δεσμῶτας ἄγοιεν τοὺς τῶν
 Σκυθῶν ἑαλωκότας, τούναντίον πεπόνθασιν, αὐτοί τε παρὰ 15
 P. 234 τῶν Σκυθῶν ἑαλωκότες καὶ δεσμῶται γενόμενοι. ἀλλὰ ταῦτα
 μὲν τότε, ὀπηνίκα κατὰ τὴν Δρίστραν ὁ μετὰ τῶν Σκυθῶν
 γέγονε πόλεμος· καὶ γὰρ τὸ φρούαγμα τότε τῶν Ῥωμαίων
 καθεῖλε θεός. ἐν ὑστέροις δέ, καθ' ὃν ὑφηγοῦμαι καιρὸν,
 ὀπηνίκα περιδεεῖς τούτους ἔγνω καὶ τὰς σωζούσας ἀπολελω- 20
 κότας ἐλπίδας, πρὸς τοσαῦτα πλήθη μὴ ἐξισχύοντας, τὴν νί-

1. ὕδατι ἦσαν τοὺς τῆς δεινῆς των σκυθῶν χειρὸς αὐτοὺς ἀπαλλάτ-
 τοντας A. οἱ δὲ στρατιῶται ἄκος τὸ ἀπὸ τοῦ ὕδατος ἐπισπά-
 μενοι, πάλιν τῆς μάχης A. 5. μὴν ἀπριλλίος εἰκοστῇ A. 7.
 ἡμέραν τὸν μαῖιον οἱ σκύθαι τὸν μαῖιον AG. 10. ζωγρίαν A,
 ζωγρία PG. ἐλείφθησαν G. 11. τὴν om. P, add. CAG.
 13. scribe τοῦ Βυζαντίου καλώδια. καλώδια C, κάλωσ διὰ PG.
 14. ἄχθιεν G.

hausta, proelium repetebant. ibi tum novum cerneres spectaculum,
 cum gens non decem quidem millium hominum, sed omnem excedens
 numerum, eo ipso die cum mulieribus liberisque ad internecionem
 tota deleretur. fuit hic vicesimus nonus Aprilis dies, hebdomadis ter-
 tius. hinc carmen Byzantiis iactatum: "unum ob diem Scythae Maium
 non viderunt." solis occasu, cum essent omnes ferro interenti, ne
 liberis quidem matribusque exceptis, multi etiam capti, imperator
 receptui cani iussit inque castra reversus est. ac mirabilis sane hic
 exitus erat, praesertim reputantibus, quam qui olim in Scythas pro-
 fecti sunt Byzantio, funes loraque emercati, quibus captos Scythas
 vincirent, contraria passi sint, ipsi a Scythiis capti vinculisque con-
 stricti. verum id illo tempore accidit, quo ad Dristram cum Scythiis
 pugnatum est: tum spiritus Romanorum fregit deus. postea autem,
 in quibus dicendis nunc versamur temporibus, cum summo eos affe-

κην παραδόξως ἐχαρίσατο τούτοις, ὡς καὶ δεσμεῖν καὶ σφάττειν καὶ ζωορίαν ἄγειν τοὺς Σκύθας, οὐ τοῦτο δὲ μόνον, (τάχα γὰρ τι τοιοῦτον καὶ τοῖς μερικοῖς τῶν πολέμων πολλάκις εἶωθε γίνεσθαι,) ἀλλὰ καὶ ὅλον ἔθνος μυριάνδρον κατὰ μίαν 5 καὶ μόνην ἀφανίσει ἡμέραν.

6. Τῶν ταγματῶν δὲ τοῦ τε Κομανικοῦ καὶ Ῥωμαϊκοῦ V. 185 ἀπ' ἀλλήλων διακριθέντων, καὶ τοῦ αὐτοκράτορος περὶ λυ- B χνων ἀφὰς πρὸς δεῖπνον ἀπιδόντος, δυσχεραίνων εἰσιτήκει ὁ καλούμενος Συνέσιος, "τί τὸ γινόμενον καὶ τίς αὕτη ἡ καινὴ 10 οἰκονομία;" λέγων πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. "ἐκαστος τῶν στρατιωτῶν ἀνὰ τριάκοντα καὶ πλείω δεσμώτας ἔχει Σκύθας. ἡ τῶν Κομάνων πληθὺς ἐγγὺς ἡμῶν ἐστίν. εἰ γοῦν ὑπνώσαιεν οἱ στρατιῶται, καθάγες καὶ δεῖ, τοσοῦτον κεκοπιακότες, καὶ οἱ Σκύθαι ἄλλος ἄλλον λύσαντες καὶ τοὺς ἀκινάκεις σπασάμενοι 15 ἀναιρήσουσιν αὐτούς, τί τὸ λοιπὸν ἔσται; ἀλλὰ κέλευσον C ἀναιρεθῆναι θῦλλον τοὺς πλείονας." ὁ δὲ βασιλεὺς δριμύ πρὸς αὐτὸν ἐνιδῶν, ἔφη "κὰν Σκύθαι, ἀλλὰ πάντως ἄνθρωποι, κὰν ἐχθροί, ἀλλ' ἐλέους ἄξιοι. αὐτὸς δ', οὐκ οἶδα, τί φρονήσας ταῦτα ληρεῖς;" τὸν δ' ἐνιστάμενον μετ' ὀργῆς ἀπε- 20 πέμψατο. προσέταξε δὲ τηρικαῦτα διαλαλιὰν εἰς ἅπαν τὸ στρατεύμα γενέσθαι, ἅπαντα τὰ τῶν Σκυθῶν ἀναλαβομένους

3. τι add. C. 6. τῶν δὲ A. Ῥωμαϊκοῦ καὶ κομανικοῦ A,
καὶ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ G. 8. ἐπιδόντος G. 9. συνέσιός τις
καλούμενος δυσχεραίνων εἰσιτήκει A. καινὴ om. AG. 11.
πλείους CG. ἔχει Σκύθας δεσμώτας G. 12. ἐστὶν ἡμῶν G.
14. ἀκινάκεις A, ἀκινάκας PG. 17. ἰδῶν A. 18. δὲ AG.
19. ἐνιστάμενον A. ὀργῆς αὐτὸν A. 21. ἅπαντας G.

ctos timore cerneret et de salute sua desperantes, quippe tantae multitudini impares, praeter expectationem victoriam dedit, ita ut et vincirent Scythas et trucidarent et captos ducerent, immo etiam (nam tale quid etiam in minoribus proeliis haud raro usuvenit,) universam gentem multitudine innumerabilem funditus delerent uno isto ac solo die.

6. Digressis in suas quibusque stationes Comanicis Romanisque copiis, cum imperator prima face ad coenam iturus esset, indignabundus quidam, Synesius nomine, adstitit et "quid hoc, inquit, sibi vult, et quae ista nova agendi ratio est? unusquisque militum ad triginta et amplius Scythas captivos tenet; Comanorum multitudo prope adest. quid si indormierint milites, ut par est, tantis exantlatis laboribus, et Scythae alter alterius vincula solverint, strictisque gladiis eos confoderint? quamobrem plerosque barbarorum quamprimum trucidari iube." at imperator truci vultu "etsi Scythae, inquit, tamen sunt ho-

ὄπλα εἰς ἓνα καταθέσθαι τόπον, τοὺς δὲ δεσμώτας παραφυλάττειν. ταῦτα κελεύσας ἐν ἀμεριμνίᾳ τὸ λοιπὸν τῆς νυκτὸς ἦν. περὶ μέσῃν δὲ φυλακὴν τῆς νυκτὸς, εἴτε ἐκ θείας ὀμφῆς, Δεῖτε καὶ ὅπως οὐκ οἶδα, ὁμῶς δ' οὖν ὡς ἐξ ἑνὸς συνθήματος μικροῦ πάντας οἱ στρατιῶται ἀπέκτειναν. τοῦτο ὁ βασιλεὺς 5 ἀγαζούσης ἡμέρας ἀκηκῶς, ὑποπτον εὐθύς τὸν Συνέσιον εἶχε. μετακαλεῖται τοῖνον παραχρηῖμα τοῦτον. καὶ αἰτιώμενος σφοδρῶς ἠπειλεῖτο λέγων "τοῦτο τὸ ἔργον σόν." τοῦ δὲ ἐπομνυμένου μὴ εἰδέναι, ἐπέταξε δεσμηθέντα τοῦτον κατασχεθῆναι, "γνώτω" λέγων "ὅποῖον καὶ μόνον ὁ δεσμὸς κα- 10 κόν ἐστιν, ὡς μηκέτι κατὰ ἀνθρώπων τοιαύτας ἀποφάσεις ποιῆσθαι." τάχα δὲ ἂν καὶ ἐκόλασε τοῦτον, εἰ μὴ προσελθόντες P. 235 οἱ καθ' αἷμα καὶ ἐξ ἀγχιστείας προσήκοντες τῷ αὐτοκράτορι μεγασιᾶνες κοινήν τὴν ὑπὲρ τοῦ Συνεσίου ἰκετηρίαν ἐποιοῦντο. τῶν δὲ Κομάνων οἱ πλείους πτοηθέντες, μὴ τι δεινὸν καὶ 15 κατ' αὐτῶν ὁ αὐτοκράτωρ νυκτὸς μελετήσῃε, τὴν λείαν πᾶσαν ἀναλαβόμενοι, νυκτὸς ὄχοντο, τὴν πρὸς τὸν Δάνουβιν φέρουσαν ὀδεύοντες. αὐτὸς δὲ ἀγαζούσης ἡμέρας, φεύγων τὴν τῶν νεκρῶν σωμάτων δυσωδίαν, ἀπάρας ἐκεῖθεν ἔρχεται ἐπὶ

1. τόπον καταθέσθαι G. 3. εἴτ' ἐκ Α. 4. ὁμῶς correcti, ὁμῶς codices. ὡς om. G. 5. βασιλεὺς κατὰ τὴν προῖταν ἀκηκῶς Α. 8. τὸ γὰρ Α. 11. τοιαῦτα G. 15. καὶ add. Α. 16. αὐτῶν CAG, αὐτὸν P. 18. φεύγων om. G. 19. σωμάτων om. Α. ἀπάρας τῶν χοιρηγῶν (ἐκεῖσε γὰρ ὁ πόλεμος ἐγεγόνει) ἐπὶ τὸν τόπον τὸν κατὰ δ. καλούμενον ἔρχεται Α.

mines; etsi hostes, tamen misericordia nostra digni. tibi vero, nescio, quid in mentem venerit ita deliranti?" instantem ulterius iratus dimisit; tum edicto per castra promulgato admonuit milites, exuerent Scythas armis, eaque collecta omnia uno in loco deponerent, captivos ipsos diligenter custodirent. his ita provisus, securus reliquum transegit noctis. circa mediam autem noctem, divino impulsu, an quo alio casu, incertum: eodem momento veluti signo dato ferme universos Romani trucidant. quod ubi imperator exorta luce audivit, suspectum extemplo habet Synesium. accessitum de scelere compellat, et atrociter minitans, "huius quidem, inquit, tu auctor es facinoris." hic licet iuraret, se nescio id factum esse, tamen vinculis eum constringi iussit; nam "discat, inquit, quantum mali vel sola habeant vincula, ne posthac de hominibus isto modo statuat." et fortasse etiam castigasset eum, nisi cognati et affines imperatoris, homines nobilissimi, intercessissent pro eo coniunctis precibus. Comanorum autem plerique veriti, ne quid mali etiam sibi imperator noctu strueret, praeda omni sumta, Danubium versus iter ingressi sunt. ipse

τινα τόπον Καλὰ δένδρα καλούμενον, σταδίους δέκα πρὸς τοῖς ὀκτὼ ἀπέχοντα τῶν Χοιρητῶν. ἀπερχόμενον δὲ ἐκεῖσε κατέλαβεν ὁ Μελισσηνός. οὐ γὰρ ἔφθασε παραγενέσθαι ἐν τῷ καιρῷ τῆς μάχης, ἀσχολούμενος τὴν πληθὺν ἐκείνην τῶν νεολέκτων ἀποστεῖλαι πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ἀλλήλους τοίνυν ἀσπασάμενοι καὶ συγχαρέντες, ὡς εἰκός, τὸ λοιπὸν τῆς ὁδοπορίας περὶ τῶν συμπεσόντων ἐπὶ τῇ τῶν Σκυθῶν ἥτιη ὠμίλουν. μεμαθηκώς δὲ ὁ αὐτοκράτωρ, ὀπηνίκα τὰ Καλὰ δένδρα κατέλαβε, τὸν δρασμὸν τῶν Κομάνων, ὅποσα τούτοις ἀνῆκε πρὸς λόγον τῶν συμφωνηθέντων αὐτοῖς, ἐπιστάξας ἐν ἡμιόνοις, ἀπέστειλε πρὸς αὐτούς, ἐντειλάμενος σπεῦσαι καταλαβεῖν αὐτούς καὶ πέραθεν, εἰ δυνηθεῖεν, Δανούβεως καὶ δοῦναι τὰ ἀποσταλέντα. βαρὺ μὲν αὐτῷ ἦν διὰ παντός, μὴ μόνον ψεύδεσθαι, ἀλλὰ καὶ τὸ δόξαι ψεύδεσθαι, ὀμίλιαν ἰκάνῃν πρὸς ἅπαντας περὶ ψεύδους ποιουμένην. ἀλλὰ ταῦτα μὲν περὶ τῶν φευγόντων· τοὺς δὲ γε λοιποὺς ἐφεπομένους αὐτῷ εἰστία τὸ λοιπὸν τῆς ἡμέρας δαψιλῶς. δέον δὲ ἐλογίσασατο, μὴ τηρικαῦτα τοὺς ἀνήκοντας δοῦναι μισθούς, ἀλλὰ μεθεῖναι τοὺς εἰς ὕπνον τραπέντας καταπέψαι τὸν οἶνον, καὶ οὕτω τὸ φρονοῦν τῆς ψυχῆς συλλεξαμένους ἐν ἐπιγνώσει γενέσθαι τοῦ πραττομένου. τῇ μετ' αὐτὴν οὖν μετακαλεσάμενος ἅπαντας, οὐ τὰ προὔπεσχημένα δίδωσι μόνον, ἀλλὰ καὶ

2. ἀπερχόμενον C, ἀπερχόμενος PG. 4. τὴν τῶν CG. 9. ὅποσα: πάντα τούτοις ἀνῆκε, πρὸς τὴν τῶν συμφωνηθέντων αὐτοῖς ὀλίγην A. 11. ἡμιόνοισι ἐπιστάξας A. posterius recepi, ἐπειστάξας PG. 16. πεφευγόντων P in margine. δὲ γε καταλειφθέντας εἰστία A.

illucescente die, cadaverum foetorem defugiens, inde profectus, in locum se contulit, cui Caladendra nomen est, qui octodecim stadiis a Choerenis distat. eo tendentem Melissenus convenit; neque enim pugnae tempore adesse potuerat, multitudine illa recens lectorum ad imperatorem mittenda occupatus. ambo amplexibus ac gratulationibus, ut assolet defuncti, in reliquo itinere de iis, quae in pugna cum Scythis commissa acciderunt, confabulati sunt. ad Caladendra ubi perventum est, imperator de fuga Comanorum certior factus, quae ipsis concesserat pacto, iumentis imposita ad eos misit, mandans, ut itinere accelerato vel ultra Danubium, si possent, eos assecuti, munera traderent. quippe grave ipsi semper videbatur, non solum mentiri, verum etiam in mendacii suspicionem incidere: de cuius turpitudine orationem sat longam ad omnes habuit. sed haec de fugientibus; ceteros, qui remanserant, per diem reliquum accepit lautissime. neque tamen praemia debita tum temulentis danda censuit, sed cra-

Ὁ πολλῶν πλείονα. σκεψάμενος δέ, ἐπεὶ ἀπολύειν τούτους οἴκαδε
 ἐβούλετο, μὴ ἐν τῷ ἀπιέναι εἰς προνομὴν σκεδασθέντες οὐ μι-
 κρὰν ταῖς κατὰ τὴν ὁδὸν παρακειμέναις κωμοπόλεσι τὴν βλά-
 βην ἐπάξωσιν, ὁμήρους ἕξ αὐτῶν λαμβάνει. αἰτησαμένων δέ
 καὶ αὐτῶν τὰ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῖς ἀσφαλίσασθαι, δίδωσιν⁵
 αὐτοῖς τὸν Ἰωαννάκην, (ἀνὴρ δὲ οὗτος ἀνδρεία καὶ φρονήσει
 διαφέρων,) τὴν τῶν ἀπάντων οἰκονομίαν διαθέμενος καὶ τὴν
 μέχρις αὐτοῦ τοῦ Ζυγοῦ τῶν Κομάνων εὐθέτησιν. τοιαῦτα
 μὲν οὖν τὰ τοῦ αὐτοκράτορος θεία πάντως προνοία. πάντα γοῦν
 P. 236 κατὰ τὸ πλήρες τελέσας, τροπαιοφόρος αὐτὸς νικητὴς πρὸς τὸ ¹⁰
 Βυζάντιον ἐπανέρχεται, Μαΐου παριππεύοντος μηνός. ἀλλὰ τὰ
 μὲν τῶν Σκυθῶν ὧδέ πη πέρας ἐχέτω, καὶ ἐκ πολλῶν ὀλίγα
 μοι εἴρηται, ἄκρῳ δακτύλῳ τοῦ Ἀδριατικοῦ ἀψαμένη πελά-
 γους. τὰς γὰρ λαμπρὰς τοῦ αὐτοκράτορος νίκας, τὰς μερι-
 κάς τῶν πολεμίων ἤττας, τὰς καθ' ἓνα τούτου ἀνδραγαθίας,¹⁵
 τὰ ἐν τῷ μεταξὺ συμπίπτοντα τοῖς τότε καιροῖς, καὶ ὅπως
 πρὸς ἅπαντας ἐποικίλλετό τε καὶ διὰ παντοίας μεθόδου διέλυε
 τὰ συμπίπτοντα δεινά, οὐδ' ἂν Δημοσθένης ἄλλος ἢ καὶ ὁ
 ἅπας τῶν ῥητόρων χορός, οὐδ' ἂν ἡ Ἀκαδημία πᾶσα καὶ ἡ

3. κατὰ CA et in margine P, παρὰ PG. τὴν alterum om. A. 4.
 αἰτησαμένων: καὶ τὸν Ἰωαννάκην δοῦς διασῶσαι τούτους μέχρις
 αὐτοῦ ζυγοῦ, οἴκαδε τούτους ἀπέλυσεν A. 5. τὰ om. G. 6.
 Ἰωαννάκην C. τῆ ἀνδρεία καὶ τῆ G. 8. Ζυγοῦ scripsi. vid.
 p. 245 A. libri ζυγοῦ. 9. post προνοία punctum posui; libri
 uno tenore προνοία πάντα. 10. τελέσαι G. τὸ alterum om. G.
 12. σκυθῶν οὕτω: καὶ A. 17. an ἅπαντα? 18. ὁ om. G.
 19. ἡ prius om. G.

pulam edormire sivit, quo mente recepta beneficii sensum haberent.
 itaque postridie eius diei convocatis omnibus, non ea solum, quae
 pollicitus erat, sed multo plura persolvit. sed cum domum eos di-
 mittere vellet, veritus, ne in reditu praedabundi oppidis viam adia-
 centibus haud parvam calamitatem inferrent, obsides iis imperavit;
 vicissim et ipsis securitatem itineris petentibus, Iohannacem comitem
 dedit, fortitudine ac prudentia praestantem, cui omnium rerum pro-
 curationem incolumitatemque Comanorum commendavit, usque dum
 ad Zygum pervenissent. atque ita quidem imperator divina plane
 providentia. omnibus igitur abunde persolutis, ipse triumphans By-
 zantium revertitur, Maio mense. hactenus de bello Scythico; licet
 ex multis pauca tantummodo narraverim, Adriaticum quasi mare
 summo digito tangens. nam splendidas imperatoris victorias ac levio-
 res hostium clades singulaeque ab eodem praeclare gesta et quanta
 arte, quae interim acciderant, malis se expediverit, haec omnia ver-
 bis aequare nec Demosthenes alter posset, nec universus oratorum

Στοὰ εἰς ταῦτὸν συνεληλυθέντην καὶ προὔργου παντὸς τὰς Β
Ἀλεξίου πράξεις ἐποιήσαντο, τούτων ἐφικέσθαι ἐξίσχυσαν.

7. Οὐ πολλαὶ διήλθον ἡμέραι τῆς τοῦ βασιλέως εἰς τὴν
ἀνάκτορα εἰσελεύσεως, καὶ ὁ Ἀριέβης Ἀρμένιος καὶ ὁ Κελ-
5 τὸς Οὐμπερτόπουλος (λογάδες οὗτοι ἄνδρες τῶν ἐπιφανῶν
Ἀρειμάνιοι) κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος μελετήσαντες ἐφωράθη-
σαν, πλῆθος οὐκ ἀγεννὲς πρὸς ταυτηνὴν τὴν βουλήν ἐπισυρό-
μενοι. καὶ οἱ ἔλεγχοι παρήσαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐπαρρησιάζετο.
κατάκριτοι δὲ ἤδη καταστάντες οἱ ἐπίβουλοι, δήμευσιν καὶ
10 ὑπερορίαν τμηκαῦτα κατεκρίθησαν, τῶν ἐκ τῶν νόμων ποι-
νῶν τοῦ αὐτοκράτορος σχολὴν παντελῆ καταψηφισαμένου, μη- C
δενὸς τὸ σῶμα λωβηθέντος. λογοποιουμένην δὲ Κομάνων ἐφο-
δον μανθάνων ὁ αὐτοκράτωρ, ἐκεῖθεν δὲ καὶ τὸν Βοδῖνον καὶ
αὐτούς Δαλμάτας παρασπονδήσαι τε καὶ κατὰ τῆς ἡμεδαπῆς
15 χωρῆσαι βουλομένους, ἐμερίζετο τοῖς λογιμοῖς, πρὸς ὅπτε-
ρον ἂν ἀπονεύσειε τῶν ἐχθρῶν. δέον οὖν αὐτῇ ἐδόκει κατὰ
τῶν Δαλματῶν πρώτως ἐξοπλίσασθαι καὶ προκαταλαβεῖν τὰ
ἀναμεταξὺ τῆς ἡμεδαπῆς καὶ αὐτῶν διακειμένα τέμνη καί,
ὡς ἐνόν, ἀσφαλίσασθαι. συναγαγὼν τοίνυν ἅπαντας καὶ ἀνα-
20 κοινωσάμενος τὸ σκοπούμενον, ἐπεὶ συνοῖσον ἅπασιν τοῦτ' ἐδό- V. 187
κει, ἔξεισι τῆς μεγαλοπόλεως, τὰ κατὰ τὴν ἐσπέραν προμη- D
θευσόμενος. καὶ ταχὺ τὴν Φιλιππούπολιν καταλαβὼν, καὶ

3. οὐ πολλαί: τότε καὶ ὁ ἀριέβης A. 4. Ἀρχιέβης G. 6.
ἀρειμάνιοι G. 7. ταυτηνὴν om. A. 10. ἐκρίθησαν CG. 13.
ὁ αὐτοκράτωρ μανθάνων G. 14. αὐτούς: lege τοὺς. 14. ἡμετέ-
ρας G. 19. ἅπαντας: excidit fortasse τοὺς λογάδας. 21.
μεγαλουπόλεως C. προμηθευσάμενος G.

chorus, neque si Academia tota Stoaque ad celebrandas Alexii res gestas convenirent.

7. Non multi dies effluxerant ab imperatoris in palatium reditu, cum detecta in eum coniuratio est Ariebis Armenii et Ubertopuli Galli, nobilissimorum fortissimorumque hominum, qui multitudinem non contemnendam in partes suas traxerant. aderant testes et rem libere profitebantur. convicti cum essent insidiatores, bonorum publicatione et exilio multati sunt, capitis poenam, legibus praescriptam, remittente imperatore. iam cum imperator fama Comanos irruptionem fecisse accepisset, ab altera autem parte Bodinum et Dalmatas, foedere rupto, incursionem in fines nostros meditari, incertus erat animi, utri prius adversariorum occurreret. tandem satius duxit, contra Dalmatas primum arma parare, vallesque nostros inter et illorum fines sitas occupare et, quantum fieri posset, munire. convocavit igitur primores omnes aperuitque consilium; quod cum probatum esset omnibus, urbe egressus est, Occidentem placaturus. celeriter Philip-

γράμματα δεξάμενος τοῦ τηρικαῦτα ἀρχιεπισκόπου Βουλγα-
 ρίας χρηματίζοντος περὶ τοῦ δουκὸς Δυρραχίου Ἰωάννου τοῦ
 υἱοῦ τοῦ σεβαστοκράτορος, διαβεβαιούμενα ἀποστασίαν ἐκείνον
 ὠδίνειν, ἀθυμῶν διὰ πάσης ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἦν, πῆ μὲν
 διὰ τὸν ἐκείνου πατέρα ἀναβαλλόμενος τὴν τῆς ὑποθέσεως 5
 P. 237 ἐξέτασιν, πῆ δὲ καὶ δεδιώς, μὴ ἄπερ ἡ φήμη λέγει οὐ ψεύ-
 σεται. καὶ ἐπεὶ μειράκιον ἦν ὁ Ἰωάννης, ὡς ἐπίπαν τὰς τῶν
 τοιούτων ὁρμὰς ἀκαθέκτους γινώσκων, ἐδεδίει, μὴ τι νεωτε-
 ρίσειε καὶ λύπης ἀφορήτου ἀμφοῖν τῷ τε πατρὶ καὶ θείῳ πρό-
 ξενος γένοιτο. δεῖν οὖν ἐλογίσατο διὰ πάσης μεθόδου σπεῦ- 10
 σαι τὴν ἐκείνου σφῆλαι βουλήν. ἐκήδετο γὰρ τούτου, ὁπόσον
 ἂν τις εἴποι. μεταπεμφάμενος οὖν τὸν τότε μέγαν ἐταιρει-
 ἀρχην Ἀργυρὸν τὸν Καρατζάν, Σκύθην μὲν ὄντα, φρονιμώ-
 τaton δὲ καὶ ἀρετῆς καὶ ἀληθείας ἐπιμελούμενον, διττὰς ἐπι-
 δίδωσιν αὐτῷ γραφάς, τὴν μὲν πρὸς τὸν Ἰωάννην τοιαῦτα 15
 B διαλαμβάνουσαν. “ἡ μὲν βασιλεία μου βαρβαρικὴν διὰ τῶν
 κλεισουρῶν ἔλευσιν κατ’ αὐτῆς μεμαθηκυῖα, ἐξεληλύθει τῆς
 Κωνσταντινουπόλεως, ἐφ’ ᾧ τὰ μεσαίχμια τῆς Ῥωμαίων ἀρ-
 χῆς ἀσφαλίσασθαι. δέον οὖν ἐστὶ καὶ αὐτὸν σε παραγενέσθαι,
 τὰ κατὰ τὴν ὑπό σε ἀρχὴν ἀναδιδάξοντα. (δέδια γὰρ καὶ 20
 τὸν Βολκάνον, μὴ καὶ αὐτὸς ἐναντία καθ’ ἡμῶν φρονήσας
 μελετήσῃ,) πρὸς δὲ καὶ τὰ κατὰ τὴν Δαλματίαν ἀναγγελεῖν

3. διαβεβαιούμενος CG. 14. ἐπιμελούμενον C. 15. τοιαῦ-
 τα C, ταῦτα PG. 18. ἐφ’ ᾧ — ἀσφαλίσασθαι om. CG. 20.
 ἀναδιδάξαντα G. 21. Βολκάνον G hic et infra.

popolin pervectus, a Bulgariae, qui tunc erat, archiepiscopo de Dyrrhachii duce, Iohanne, Sebastocratoris filio, litteras accepit, quae hunc defectionem moliri affirmabant. quo nuntio allato, diem noctemque laboravit, partim propter illius patrem detrectans inquisitionem rei, partim veritus, ne, quod fama ferebat, evaderet. cumque iuvenis esset Iohannes, qua aetate impotenti plerosque animo esse norat, metuebat, ne seditione is mota, intolerandi doloris utriusque, et patri et patruo, auctor foret. itaque omnem statuit operam dare, ut consilium illius impediret; nam iuvenem diligebat quam maxime. accessit igitur magnum tum temporis hetaeriarum Argyrum Caratzam, genere quidem Scytham, sed prudentissimum hominem et virtutis verique studiosum eique duas tradidit epistolas, quarum altera ad Iohannem in hunc sensum scripta erat: “maiestas nostra certior facta, barbaros per clusuras in imperium irrupisse, Cpoli egressa est, ut Romanorum fines tutaretur. itaque opus est etiam te ad me pervenire, ut de provinciae, cui praees, statu referas. vereor enim, ne Bolcanus infesta adversus nos moliat. praeterea de Dalmatiae re-

πρὸς ἡμᾶς καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ Βολκάνου, εἰ ταῖς εἰρηρικαῖς
 ἐμμένει σπονδαῖς, (καὶ γὰρ οὐκ ἀγαθαί μοι περὶ αὐτοῦ ἀγ-
 γελίαι καθ' ἐκάστην κομιζονται,) ἵνα σαφέστερόν τι μεμαθη-
 5 νάς, καὶ σοὶ τὸ δέον ὑποθέμενοι, αὐθις πρὸς τὸ Ἰλλυρικὸν
 ἐκπέμψωμεν, ὅπως ἕξ ἐκατέρου μέρους τοῖς ἐχθροῖς μαχόμε-
 νοι, τὴν νικῶσαν, θεοῦ ὑπαρρήγοντος, σχοίημεν." ταῦτα μὲν
 ἢ πρὸς τὸν Ἰωάννην γραφὴ διελάμβανεν. ἢ δέ γε πρὸς τοὺς
 λογάδας τῶν ἐποίκων Δυρραχίου τοιαῦθ' ὑπηγόρευεν. "ἐπεὶ
 10 καθ' ἡμῶν μελετᾶν τὸν Βολκάνον αὐθις μεμαθηκότες, τῆς
 Βυζαντίδος ἐξεληλύθειμεν, κατασφαλισσόμενοι τε τὰ ἐν με-
 σαιχιμίῳ τῆς τε ἡμεδαπῆς καὶ τῶν Δαλματῶν διακείμενα τέμ-
 νη, ἅμα δὲ καὶ τὰ κατ' αὐτὸν καὶ τοὺς Δαλμάτας ἀκριβώ-
 σασθαι. διὰ τοι ταῦτα δέον κρίναντες μετακαλέσασθαι τὸν D
 15 ὑμέτερον δοῦκα καὶ ποθούμενον ἀνεψιὸν τοῦ κράτους ἡμῶν,
 τουτοῖ τὸν τὴν ἡμετέραν ἐγχειρίζοντα ὑμῖν γραφὴν ἐξαπε-
 στείλαμεν, δοῦκα τοῦτον προχειρισάμενοι. δέξασθε αὐτὸν καὶ
 ἡμεῖς, καὶ εἰς πᾶν τὸ παρ' αὐτοῦ προστατιόμενον ὑπέιχετε."
 ταύτας οὖν τὰς γραφὰς ἐγχειρίσας τῷ Καρατζᾷ, ἐντεῖλατο
 20 ἀπελθόντα πρῶτα μὲν ἐγχειρίσαι τῷ Ἰωάννῃ τὴν πρὸς αὐτὸν P. 238
 γραφὴν. καὶ εἰ μὲν αὐθαιρέτως ἐπεται, ἐκεῖνον μὲν ἐκεῖθεν μετ'
 εἰρήνης προπέμψαι, αὐτὸν δὲ τὴν φρουρὰν τῆς χώρας ἀναδέξα-

7. lege ἐπαρρήγοντος. μὲν οὖν G. 8. διελάμβανε γραφὴ G.
 11. ἐξεληλύθειμεν G. μεταιχιμίῳ G. 20. ἀπελθόντα om. G.

bus certiores nos facias velim atque de ipso Bolcano, num stet pacis conditionibus. siquidem haud laeti de eo quotidie ad me perferuntur nuntii. cuius consiliis, ubi certi aliquid ex te cognoverimus, melius poterimus occurrere; te vero, mandatis instructum, in Illyricum remitemus, ut ab utraque parte impetu in hostem facto, victoria, deo iuvante, potiamur." haec ad Iohannem perscripta erant; alterius epistolae, ad nobiliores Dyrrhachii cives datae, argumentum hoc erat. "de Bolcano bellum in nos rursus parante certiores facti, Byzantio egressi sumus, ut montium angustias, quae nostros Dalmaticosque interiacent fines, praesidiis firmemus, simul etiam probe cognoscamus, quid ille et Dalmatae agant; cumque eam ob causam opus esse duxerimus, ducem vestrum, -carissimum nostrae maiestatis nepotem, isthinc ad nos evocare: hunc, qui nostram vobis epistolam reddet, ad vos misimus ducemque creavimus. itaque accipite eum et ipsi, atque in omnibus, quae praescripserit, obsequium ei praestate." has epistolas cum Caratae tradidisset, mandavit, ut, eo advectus, prius Iohanni epistolam redderet; quem, si sua sponte obtemperaret, cum

σθαι, μέχρις ἂν ἐκεῖνος αὖθις ἐπανέλθοι· εἰ δὲ ἀντιτείνει καὶ μὴ πείθεται, μεταπέμψασθαι τοὺς ὑπερέχοντας τῶν Δυρραχι- τῶν καὶ τὴν ἑτέραν ὑπαναγνῶναι γραφὴν, ἐφ' ᾗ συνάρασθαι αὐτῷ ἐπὶ τῷ τὸν Ἰωάννην κατασχεῖν.

8. Ταῦτα ἐνωτισθεὶς ὁ σεβαστοκράτωρ ἐν Κωνσταντι-5 νουπόλει διατρέψων, σπουδαίως ἐξήκει καὶ ἐπὶ δυοῖν νυχθημέ- ροις καταλαμβάνει τὴν Φιλιππούπολιν. ὑπνώττιτος δὲ τοῦ Β βασιλέως, εἴσω τῆς βασιλικῆς σκηνῆς ἀποφητὶ εἰσελθὼν, εἰς τὴν ἑτέραν κλίνην τοῦ βασιλέως καὶ ἀδελφοῦ κατακλιθεὶς καὶ αὐτὸς ὑπνωττε, τοὺς κατευνάζοντας τὸν αὐτοκράτορα διὰ τῆς 10 χειρὸς ἡσυχάζειν ἐπιτάξας. ὡς γοῦν ὁ βασιλεὺς τοῦ ὑπνου ἀνέθορε καὶ τὸν ἀδελφὸν παρ' ἐλπίδας ἐθεάσατο, ἡσυχάζων τέως ἦν καὶ τοὺς παρατυχόντας αὐτὸ τοῦτο ποιεῖν καὶ αὐτὸς ἐκέλευεν. ἐπεὶ δὲ καὶ ὁ σεβαστοκράτωρ ἐξυπνος γενόμενος τὸν ἀδελφὸν καὶ βασιλέα γρηγοροῦντα ἐθεάσατο, ἀκείνος ἐνι- 15 δῶν αὐτόν, προσελθόντες ἀμφοτέρω ἀλλήλους κατησπάζοντο. εἶτα ὁ μὲν βασιλεὺς ἐπνυθάνειτο, τί ἄρα καὶ βούλοιο καὶ τίς C ἢ αἰτία τῆς αὐτοῦ ἐλεύσεως. ἐκεῖνος δὲ “σοῦ ἔνεκα” ἔφη. καὶ ὅς “μάτην σεαυτὸν συντείνας τοσοῦτον κεκοπίακας.” ὁ δὲ σεβαστοκράτωρ τέως οὐκ ἀντεφθέγγετο, ἀλλ' ὄνειρώτιων ἦν 20 τὰ ἀπὸ τοῦ Δυρραχίου μετὰ τοῦ προπεμφθέντος παρ' αὐτοῦ κομισθησόμενα μηνύματα. καὶ γὰρ ἅμα τῷ ἐνωτισθῆναι τὰ θρυλλούμενα περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, δισύλλαβον ἐγχαράξας

1. αὖθις om. G. ἀντιτείνῃ et πείθεται PG, alterum C. 11.
ἐπιτάξας ἡσυχάζειν G. 17. μὲν ὁ G.

pace dimitteret; ipse curam provinciae susciperet usque ad reditum illius. sin recusaret et parere nollet, primoribus Dyrrhachiensium ad se vocatis alteram epistolam ostenderet, ipsorumque auxilium exposceret ad Iohannem comprehendendum.

8. His cognitis sebastocrator, qui Cpoli degebat, sine mora urbe profectus, duorum dierum totidemque noctium itinere Philippopolin pervenit. dormiente imperatore, in tabernaculum regium sine strepitu ingressus, in altero lecto somno se dedit, postquam manus signo imperatoris cubicularios, ut quiescerent, monuit. experrectus imperator, ubi fratrem praeter opinionem vidit, quietus tum quidem mansit, quique aderant, vetuit et ipse strepere. tandem cum sebastocrator, somno itidem solutus, imperatorem fratrem exsomnia cerneret, atque hic vicissim alterum, ambo se invicem amplexi et osculati sunt. dein rogante imperatore, quae causa eius adventus esset, Isaacius “tua, inquit, causa veni.” tum ille: “frustra tantum itineris laborem suscepisti.” ad haec sebastocrator tum quidem nihil respondit; sed exspectavit, quid nuntius, quem Dyrrhachium miserat, refer-

πρὸς αὐτὸν γράμμα, παρεκελεύσατο θᾶπτον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα φοιτῆσαι. ὡς καὶ αὐτὸν ἐπ' αὐτῷ τοῦτο τοῦ Βυζαντίου ἐξεληλυθότα πρὸς Φιλιππούπολιν ἐπείγεσθαι, ἐφ' ᾧ τὰ κατ' αὐτοῦ πρὸς τὸν αὐτοκράτορα εἰσηγηθέντα κατασεῖσαι, 5 τὰ εἰκότα πρὸς τὸν ἀδελφὸν καὶ βασιλέα ὁμιλήσαντα. ἅμα δὲ καὶ τὴν αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἐγκατερεῖσαι ἄφιξιν. ὑποχωρήσας δὲ ἀπὸ τοῦ βασιλέως, εἰς τὴν ἀποτεταγμένην αὐτῷ σκηνὴν ἄπεισιν. παραχρῆμα δὲ καὶ ὁ πρὸς τὸν Ἰωάννην ἀποσταλεὶς γραμματοκομιστῆς δραμαῖος εἴσεισιν ἐκεῖθεν ἐπα- 10 νελθῶν, τὴν τοῦ Ἰωάννου ἀπαγγέλλων ἔλευσιν. τῆς ὑποψίας οὖν τηρικαῦτα ὁ σεβαστοκράτωρ ἀπαλλαγείς καὶ κρείττισιν ἀναρρώσας ἑαυτὸν λογιμοῖς, θυμοῦ πλησθεὶς κατὰ τῶν πρώτως P. 239 εἰσηγησαμένων τὰ κατὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, τεταραγμένος πρὸς τὸν βασιλέα εἰσῆει. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῦτον θεασάμενος, ἐγνώκει 15 μὲν παρευθὺ τὴν αἰτίαν, ἠρώτα δ' ὅμως, ὅπως ἔχοι. ὁ δὲ “κακῶς” ἔφη “ἐξ αἰτίας σῆς.” οὐδὲ γὰρ ὄλως τὸν θυμὸν περιυλακτιοῦντα χαλιναγωγεῖν ἠπίστατο, παρεφέρετο δὲ καὶ ὑπὸ ψιλοῦ, εἰ ἔτυχε, ῥήματος. ἐπὶ τούτοις δὲ καὶ ἄλλο τι προσέθετο λέγων, “οὐ τοσοῦτον κατὰ τῆς σῆς λελύπημαι βα- 20 σιλείας, ὅσον κατὰ τουτουί” (τὸν Ἀδριανὸν τῷ δακτύλῳ ὑποδείξας) “καταψευδομένου.” πρὸς ταῦτα δὲ ὁ πρᾶνς ἐκεῖνος καὶ ἡδὺς βασιλεὺς οὐδ' ὅτιοῦν ἐφθέγγατο. ἐγίνωσκε γὰρ, ὅπως ζέοντα τὸν θυμὸν τὰδελφοῦ καταπαύσει. συγκαθεσθέντες οὖν B

8. σκηνὴν G, σκηνῆ P.
et infra.

15. ἔχη G.

20. Ἀδριανὸν G hic

21. δὲ om. C.

ret. nam sparsos de filio rumores ut audiit, brevi exarata epistola eum illico ad imperatorem tendere iusserat; se quoque Byzantio festinare Philippopolin, ut, quae res postularet, imperatorem fratrem doceret crimenque dilueret. ibidem eius se adventum praestolaturum. itaque digressus ab imperatore, in assignatum ipsi tabernaculum se contulit. brevi post missus ad Iohannem tabellarius accurrit, Iohannis adventum nuntians. tum vero Isaacius, e suspicionis sollicitudine ad maiorem erectus fiduciam, iraque incensus in eos, qui primi nomen filii detulerant, magno animi motu imperatorem adiit. is conspicatus fratrem, quanquam causam statim intellexit, tamen quomodo haberet, percontatus est. “male, respondit ille, idque propter te.” nempe cohibere iracundiam prorsus non didicerat; immo efferebatur vel simplici, si forte, verbo. praeterea addit: “neque tamen tuae maiestati tantum succenseo, quantum huic (Adrianum digito monstrabat) calumnianti.” ad haec mitis ille ac suavis imperator nihil omnino reposuit; norat enim, quo modo exardescentem fratris iracun-

ἄμφω, μετὰ τοῦ Μελισσηνοῦ Νικηφόρου τοῦ καίσαρος καὶ
 τινων τῶν ἐξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας προσηκόντων αὐτοῖς
 μόνοι πρὸς ἀλλήλους ὠμίλουν περὶ τῶν κατὰ τοῦ Ἰωάννου
 ῥηθέντων. ὡς δὲ τὸν Μελισσηνὸν καὶ τὸν ἴδιον ἀδελφὸν
 Ἀδριανὸν κατατρέχοντας ἐσχηματισμένως τοῦ ἰδίου νιοῦ ἑώρα, 5
 V. 189 αὐθις τὸν θυμὸν παφλάζοντα μὴ δυνηθεὶς κατασχεῖν, δριμύ
 πρὸς τὸν Ἀδριανὸν ἀτενίσας, ψιλῶσαι τὸν αὐτοῦ πώγωνα
 ἠπειλήσατο καὶ διδάξαι, μὴ προφανῶς ψευδόμενον τοιούτων
 συγγενῶν ἀποστερεῖν τὸν βασιλέα ἐπιχειρεῖν. ἐν τούτοις ὁ
 C Ἰωάννης κατέλαβε, καὶ παραχορῆμα εἰσω τῆς βασιλικῆς σκηνῆς 10
 εἰσάγεται, καὶ πάντων τῶν κατ' αὐτοῦ λαληθέντων ἀκούει. οὐ
 μέντοι γε εἰς ἐξέτασιν ὅλως ἄγεται, ἀλλ' ὁ κατάκριτος ἐλεύ-
 θερος ἴσταται, τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτὸν εἰπόντος. “πρὸς
 τὸν σὸν πατέρα καὶ ἀδελφὸν ἐμὸν ἀφορῶν, οὐδ' ἀκοῦσαι τῶν
 κατὰ σοῦ λαληθέντων ἀνέχομαι. ἕσο τοίνυν ἀμερίμνως διά- 15
 γων, ὡς τὸ πρότερον.” ταῦτα μὲν οὖν ἅπαντα ἐντὸς τῆς βα-
 σιλικῆς ἐρρήθη σκηνῆς, μόνων τῶν συγγενῶν, ὀθνείου δὲ οὐ-
 δενὸς παρόντος. οὕτω γοῦν τῶν λαληθέντων ἢ μελετηθέντων
 ἴσως κατευνασθέντων, τὸν ἴδιον ἀδελφὸν, τὸν σεβαστοκράτο-
 D ρά φημι Ἰσαάκιον, μετακαλεσάμενος σὺν αὐτῷ τῷ Ἰωάννῃ 20
 τῷ νιῷ αὐτοῦ, πολλὰ ὁμιλήσας πρότερον, ἔφη πρὸς τὸν σε-
 βαστοκράτορα “σὺ μὲν χαίρων ἄπιθι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν,

1. κατὰ CG. 2. αὐτοῖς C, αὐτοῦς P, αὐτοῦς προσηκόντων G.
 9. ὁ om. G. 12. ἐλεύθερον G. 14. ἐμὸν ἀδελφὸν G. 17.
 ἐρρήθη C, εἰρήθη G. 19. ἴσον CG. κατευνασθέντα G.
 21. τῷ G, καὶ P. πρότερον ὁμιλήσας πολλὰ G.

diam sedaret. considentes igitur ambo, una cum Melisseno Nicephoro caesare nonnullisque aliis, sanguine et affinitate iunctis, soli de crimine Iohannis colloquebantur. ubi autem Melissenum fratremque suum Adrianum oblique in filium invehī sensit, effervescenti iterum impar comprimendae irae, Adriano truci vultu comminatur, vulsurum se ipsi barbam atque ita tractaturum, ut in posterum non conaretur propalam mentiēdo talibus imperatorem propinquis orbare. interea Iohannes advenit, et statim in regium tabernaculum admissus, quae in eum dicta erant omnia, audiit. neque tamen in quaestionem adducitur; sed reus adstat liber, imperatore haec ad eum verba faciente: “patrem tuum, meum fratrem, respiciens, ne audire quidem sustineo, quae in te coniecta crimina sunt. esto igitur animo securo, ut antea.” haec omnia intra regium tabernaculum acta sunt, solis propinquis praesentibus, extraneo nemine. tali modo sopitis, quae vel falso insimulata vel meditata etiam fuerant, Isaacium fratrem sebastocratorem una cum Iohanne filio accessit, multaque cum utroque

τὰ καθ' ἡμᾶς τῇ μητρὶ ἀνακοινωσόμενος. ἐγὼ δὲ τουτονὶ”
 (τὸν Ἰωάννην φησὶν ὑποδείξας) “αὐθις, ὡς ὄρας, ἐκπέμπω
 πρὸς τὸ Δυρράχιον, ἐφ' ᾧ τὰ τῆς ἰδίας ἀρχῆς ἐπιμελῶς ἐνεργεῖν.” οὕτως οὖν ἀπ' ἀλλήλων διακριθέντες, ὁ μὲν τῆς πρὸς
 5 τὸ Βυζάντιον τῇ μετ' αὐτὴν εἶχετο, ὁ δὲ πρὸς τὸ Δυρράχιον
 στέλλεται.

9. Οὐ μέχρι δὲ τούτου τὰ κατὰ τὸν αὐτοκράτορα ἔσθη.
 ἀλλ' ἐπεὶ Θεόδωρος ὁ Γαβραῖς ἐνδημήσας ἦν ἐν τῇ βασιλευ-
 ούσῃ, γινώσκων τὸ τούτου ὄβριμοεργὸν καὶ περὶ τὰς προύξεις P. 240
 10 ὄξύ, βουλόμενος τοῦτον ἀπελάσαι τῆς πόλεως, δοῦκα Τραπε-
 ζοῦντος προὔβαλλετο, πάλαι ταύτην ἀπὸ τῶν Τούρκων ἀφε-
 λόμενον. ὄρμητο μὲν γὰρ οὗτος ἐκ Χαλδαίας καὶ τῶν ἀνω-
 τέρω μερῶν, στρατιωτῆς δὲ περιφανῆς γενόμενος, ἐπί τε φρο-
 νήσει καὶ ἀνδρείᾳ ὑπερέχων ἀπάντων, μικροῦ καὶ μηδέποτε
 15 ἔργου ἀψάμενος καὶ ἀτυχήσας, ἀλλὰ πάντων ἀεὶ τῶν πολε-
 μίων κρατῶν, καὶ αὐτὴν δὴ τὴν Τραπεζοῦντα ἔλων καὶ ὡς
 ἴδιον λάχος ἐαυτῷ ἀποκληρωσάμενος, ἄμαχος ἦν. τούτου τὸν
 υἱὸν Γρηγόριον ὁ σεβαστοκράτωρ Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς εἰς
 μίαν τῶν θυγατέρων αὐτοῦ εἰσχωρίσατο. ἀνήβων δὲ ἄμφω τῷ B
 20 παίδων ὄντων, γαμήλια μόνα σύμφωνα ἀναμεταξὺ προέβησαν.
 εἶτα τὸν υἱὸν αὐτοῦ Γρηγόριον εἰς χεῖρας τοῦ σεβαστοκράτο-
 ρος παραθέμενος, ἐν' ὀπηνίκα νομίμου ἄψωνται οἱ παῖδες

1. ἀνακοινωσόμενος G.

2. φησὶν om. G.

5. τὸ prius

om. G. τῇ om. G.

9. ὄβριμοεργὸν P, ὄβριμοεργὸν CG.

17. ἐαυτοῦ G.

locutus, sebastocratori “tu quidem, ait, salvus in urbem revertere, et quo loco res nostrae sint, matri renuntia. hunc vero (Iohannem digito monstrabat) rursus, ut vides, Dyrrhachium dimitto, ut provinciae suae curam gerat.” ita discedentes, alter Byzantium postridie iter iniit, alter Dyrrhachium missus est.

9. Extitit etiam alia tunc in imperatorem conspiratio. etenim Theodorum Gauram, Cpoli commorantem, cuius imperator animum audacem et promptum norat, ut urbe exterminaret, ducem Trapezuntis creaverat, quam is dudum Turcis eripuerat. oriundus hic e Chaldaea superiori, eximiam in militia laudem tulerat, quod et consilio et virtute omnes superabat, neque unquam vel minimam rem susceptam non feliciter perfecerat; cumque omnes semper hostes devicisset, atque adeo ipsam Trapezuntem expugnatam tanquam propriam sibi vindicasset, invictus plane habebatur. huius filio Gregorio Isaacius Comnenus sebastocrator filiarum unam collocaverat; sed cum ambo impuberes essent, non ultra pacta nuptialia res processerat, tum tradito Gauras Gregorio filio sebastocratori, ut cum legitimam

ἡλικίας, καὶ ἡ μνηστεία τελεσθῆ, αὐτὸς συνταξάμενος τῷ βασιλεῖ εἰς τὴν ἰδίαν ἐπανήει χώραν. τῆς δὲ ὀμευνέτιδος αὐτοῦ μετ' οὐ πολὺ τὸ κοινὸν ἀποδεδωκυίας χρέος, ἄλλην αὐθις ἐξ Ἀλανῶν ἠγάγετο εὐγενεστάτην. ἔτυχε δὲ τὴν τε τοῦ σεβαστοκράτορος ὀμευνέτιν καὶ ἦν ὁ Γαβρᾶς ἔλαβε, δυοῖν ἀδελφῶν θυγατέρας εἶναι. τούτου δῆλου γεγονότος, ἐπεὶ ἀπὸ τε C τῶν νόμων ἀπὸ τε τῶν κανόνων ἢ τῶν παίδων ἐκωλύετο συναφεια, διεσπᾶσθη τὸ τοιοῦτον συναλλάγμα. γινώσκων δὲ ὁ βασιλεὺς, ὅποσος ὁ Γαβρᾶς στρατιώτης ἐστὶ καὶ ὅποσα πράγματα συνταράττειν δύναται, οὐκ ἤθελε τὸν υἱὸν αὐτοῦ Γρηγόριον, διασπασθέντος τοῦ τοιούτου συναλλάγματος, παλινοδρομῆσαι πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ κατέχειν τοῦτον εἰς τὴν βασιλεύουσαν δυεῖν ἕνεκα, ἵν' ἅμα μὲν ὡς ὄμηρον αὐτὸν παρακατέχοι, ἅμα δὲ καὶ τὴν τοῦ Γαβρᾶ εὐνοίαν ἐπισπάσαιτο· κἂν V. 190 τεῦθεν, ἐὰν πονηρόν τι βούληται, ἀπόσχηται τοῦ τοιούτου. 15

Ἐμὴ γοῦν τῶν ἐμῶν ἀδελφῶν Γρηγόριον συνάψαι ἐβούλετο. διὰ τοι ταῦτα ὑπερετίθειτο τὴν τοῦ παιδὸς ἀποστολήν. καταλαβὼν δὲ αὐθις ὁ Γαβρᾶς τὴν βασιλίδα τῶν πόλεων καὶ μηδὲν τῶν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος μελετωμένων συνεῖς, ἐσκόπει τὸν ἰδίον υἱὸν λεληθότως ἀναλαβέσθαι. εἶχε δὲ τέως τὸ 20 βεβουλευμένον ἀνέκφορον, κἂν ὁ αὐτοκράτωρ παρηνίσσετό τι καὶ παρενέφαινε αὐτῷ περὶ τοῦ σκοπομένου. ὁ δὲ εἴτε μὴ γνοῦς, εἴτε καὶ ἀκηδιάσας διὰ τὴν πρὸ μικροῦ γεγονυῖαν τοῦ

13. δυεῖν C, δυοῖν PG. 14. Γαβρᾶ G. 15. an βουλευῆται?
 17. τοι om. G. 20. δὲ om. G. 21. κἂν — σκοπομένου
 om. CG.

aetatem illi attigissent, nuptiae perficerentur, imperatorem salutavit domumque reversus est. ibi defuncta haud multo post eius uxore, cum alteram ex Alanis nobilissimam duxisset, contigit, ut Sebastocratoris coniux et quam Gauras sibi adiunxerat, fratrum duorum filiae essent. quo patet factis, quoniam et civilibus et ecclesiasticis legibus filiorum nuptiae prohiberentur, dirempta illa sponsalia sunt. verum imperator reputans, quam esset Gauras bello egregius quamque efficax turbandis rebus, sponsalibus solutis, reverti ad patrem Gregorium noluit, sed detinere ipsum Cpoli duabus de causis decrevit, primum ut fidei Gaurae obsidem haberet, dein ut benevolentiam eius sibi conciliaret; propter quae ille, si quid machinaretur, coeptis absisteret. itaque sororum mearum unam connubio ipsi iungere voluit. eam ob causam pueri reditum distulit. at Gauras Byzantium reversus, cum nihil eorum, quae imperator meditabatur, intelligeret, filium clam abducere in animo habuit. sed celavit tum consilium, licet imperator obscuris verbis ei significaret, quid in animum induxisset. quae

τοιούτου κήδους διάζευξιν, οὐκ οἶδ' ὅπως, ἤτειτο τὸν υἱὸν
 δοθῆναι οἱ ἐπαναστρέφοντι. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἀνένευε πρὸς
 τοῦτο. σχηματιζόμενος δὲ ὁ Γαβραῆς ἐκοντὶ τοῦτον καταλιμ- P. 241
 πάνειν καὶ τῇ τοῦ αὐτοκράτορος τὰ κατὰ τὸ παιδίον ἀναθέ-
 5 σθαι γνώμη, ἐπεὶ συνταξάμενος αὐτῷ ἀπάρτι τοῦ Βυζαντίου
 ἐξιέναι ἔμελλεν, ὑπεδέχθη παρὰ τοῦ σεβαστοκράτορος διὰ τὸ
 παρακολουθῆσαν κήδος καὶ ἦν πρὸς αὐτὸν ἐκ ταυτησὶ τῆς
 αἰτίας ἔσχε συνήθειαν, ἔνθα τὸ τοῦ μεγαλομάρτυρος Φωκᾶ
 τέμενος ἴδρυται· προάστειόν τι τοῦτο περὶ τὴν Προποντίδα
 10 διακειόμενον περικαλλές. δαφυλῶς οὖν αὐτοῦ που εὐωχηθέν-
 τες, ὁ μὲν σεβαστοκράτωρ πρὸς τὸ Βυζάντιον ἐπανήει, ὁ δὲ
 τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἤτειτο παραχωρηθῆναι οἱ καὶ τῇ μετ' αὐτὴν
 συνεῖναι αὐτῷ. ὁ δ' εὐθύς κατένευεν. ὁ δὲ πολλάκις ῥηθεὶς B
 Γαβραῆς, ἐπεὶ τῇ μετ' αὐτὴν χωρίζεσθαι ἤδη τοῦ παιδὸς
 15 ἔμελλε, τοὺς παιδαγωγοὺς ἡξίου συνέψεσθαι οἱ μέχρι τοῦ
 Σωσθενίου· κεῖθι γὰρ ἔμελλε κατασκηνοῦν. οἱ δὲ κατανεύ-
 σαντες συναπήεσαν μετ' αὐτοῦ, καὶ οὕτως καὶ ἐν τῷ μέλ-
 λειν αὐθις ἐκεῖθεν ἀπαίρειν τὸ αὐτὸ τοὺς παιδαγωγοὺς ἤτει-
 το, συνέψεσθαι τούτῳ τὸν υἱὸν καὶ μέχρι τοῦ Φάρου. οἱ δὲ
 20 ἀνένευον. ὁ δὲ σπλάγγνα τε πατρικὰ προεβάλλετο καὶ ἀπο-
 δημίαν μακρὰν καὶ ἀλλάττα συνείρων τοίτοις, κατέκλασε τὰς
 τῶν παιδαγωγῶν καρδίας, καὶ πεισθέντες τοῖς αὐτοῦ λόγοις

5. αὐτῷ τοῦ ἀπάρτι Βυζαντίου P, αὐτῷ τοῦ om. C, ἀπάρτι τοῦ
 Βυζαντίου G, omissis itidem αὐτῷ τοῦ. 13. συνεῖναι CG. 15.
 τοῦ add. G. 19. καὶ om. G.

ille sive non intelligens, sive ob dirempta nuper sponsalia parum cu-
 rans, filius ut secum domum rediret, postulavit. id imperatore re-
 cusante, Gauras non invitum se facere simulans, ut filium relinque-
 ret et imperatoris tutelae committeret, cum valere hunc iussisset
 iamque Byzantio discessurus esset, a sebastocratore propter affini-
 tatis coniunctionem et natam inde familiaritatem hospitio acceptus
 est ad magni martyris Phocae, in suburbano pulcherrimo ad Propon-
 tidem sito. ubi cum opipare essent epulati, sebastocrator Byzantium
 revertitur; alter dari id sibi petiit, ut filius postero quoque die se-
 cum una esset. statim annuit sebastocrator. at Gauras, quem saepe
 diximus, cum postridie iam discessurus a filio esset, paedagogos pueri
 rogavit, ut comitarentur se usque ad Sosthenium; ibi enim diversu-
 rus erat. annuentes illi una ibant. cum et hinc discedendum fuit,
 idem paedagogos rogavit, ut filium ad Pharum usque se sequi pate-
 rentur. id illi recusare. verum alter amorem paternum obtendere et
 itineris longinquitatem et eiusmodi alia addere. ita fregit paedagogo-

C συνείποντο αὐτῷ. τὸν Φάρον τοίνυν καταλαβών, εἰς φῶς τὴν
 σκῆψιν προήγαγε. καὶ ἀναλαβόμενος τὸ παιδίον καὶ ἐμβα-
 λῶν εἰς ὀλκάδα, τῷ τοῦ Πόντου ῥοθίῳ ἑαυτὸν τε καὶ τὸν
 υἱὸν ἐπαφῆκε. μεμαθηκῶς δὲ τοῦτο ὁ αὐτοκράτωρ, θάπτον
 ἢ λόγος δρομάδας νῆας κατ' αὐτοῦ ἐξέπεμψεν, ἐντειλάμενος 5
 τοῖς ἀπερχομένοις τῷ μὲν Γαβροῦ τὰς πρὸς αὐτὸν ἐγχειρίσαι
 γραφάς, τὸ δὲ παιδίον σπεῦσαι μετὰ τῆς ἐκείνου γνώμης
 ἀναλαβέσθαι, εἰ μὴ ἄρα ἐχθρὸν τὸν αὐτοκράτορα βούλοιο
 ἐσχηκέναι. καταλαμβάνουσι τοίνυν αὐτοὺς οἱ ἀπελθόντες ἐν-
 D θεν τῆς Αἰγίνου πόλεως κατὰ τὴν πόλιν τὴν οὕτως ἐγχωρίως 10
 Κάραμβιν καλουμένην. καὶ δὴ τὰς βασιλικὰς ἐγχειρίσαντες
 γραφάς, δι' ὧν ὁ αὐτοκράτωρ ἐνέφαινε, μιᾷ τῶν ἐμῶν ἀδελ-
 φῶν τὸ παιδίον βούλεσθαι συναρμόσαι, καὶ πολλὰ ἄττα πρὸς
 αὐτὸν ὠμιληκότες πείθουσιν ἐκπέμψαι τὸν υἱόν. ὄνπερ θεα-
 σάμενος ὁ αὐτοκράτωρ καὶ διὰ τῶν συνήθων ἐγγράφων μό- 15
 νων τάχα τὸ συνάλλαγμα ἐμπεδώσας, παιδαγωγῷ παραδέδω-
 κεν ἐνὶ τῶν τῆς βασιλίδος θεραπόντων, Μιχαὴλ τῷ ἐκτομίᾳ,
 καὶ οὕτω περὶ τὰ ἀνάκτορα ἐνδιατρίβοντα πολλῆς ἐπιμε-
 V. 191 λείας ἤξιόν, τὰ τε ἤθη διορθούμενος καὶ πᾶσαν παιδείαν στρα-
 τιωτικὴν ἐκδιδάσκων. ὅποια δὲ τὰ τῶν νέων, μὴ βουλόμε- 20
 P. 242 νος ὄλως ὑποτάσσεσθαι τινι, ἠνιάτο, ὡς μὴ προσηκούσης δῆ-

5. ἐξέπεμψεν CG, ἐξέπεμπεν P. 6. ἐπαρχομένοις P, ἐπερχο-
 μένοις G, recte C. Γαυροῦ G hic et infra. 9. αὐτοὶ C.
 11. Κάραμβιν CG. 17. τῶν add. C. 19. ἤθη CG, ἤδη P. 21.
 δῆθεν add. C.

rum animos, seque ut comitarentur, evicit. Pharum sic proventus,
 quid vellet, patefecit. nam arrepto puero et in onerariam navem
 coniecto, maris fluctibus se filiumque commisit. quod simulatque
 imperator cognovit, dicto citius celoces misit, vectoribus mandans, ut
 Gaurae litteras ad eum datas redderent, puerumque sine mora ab eo
 repeterent; sin negaret, utique minarentur hostem ipsi imperatorem
 fore. assequuntur Gauram citra Aeginum urbem, ad oppidum ab
 indigenis Carambim appellatum. statim reddunt imperatoris litteras,
 quibus se sororum mearum unam puero in matrimonium daturum
 significabat, et multis ad eum verbis factis, tandem persuadent, ut
 filium remitteret. quem ut imperator vidit et legitimis solum pactio-
 nibus continuo nuptias firmavit, paedagogo puerum tradidit, famulo-
 rum imperatricis uni, Michaeli eunucho. ac multa dehinc eum in
 palatio commorantem cura complexus, et mores adolescentis ad hu-
 manitatem informavit, et universae rei militaris scientia eundem im-
 buit. verum ut sunt puerorum ingenia, cum parere prorsus nollet,
 indignabatur, quod iusti scilicet sibi honores non haberentur. huc

θεν ἀξιούμενος τιμῆς. δυσαρεστῶν δὲ ἅμα καὶ πρὸς τὸν
 παιδαγωγόν, ἐσκέπτετο πρὸς τὸν ἴδιον φοιτῆσαι πατέρα, δέον
 μᾶλλον εὐχαριστεῖν ἐπιμελείας τσαυτῆς ἀξιούμενον. οὐ μέ-
 5 χοι δὲ τούτου περιῖστατο τούτῳ τὸ βούλευμα, ἀλλὰ καὶ ἔρ-
 γου ἤπτετο. προσελθὼν οὖν ἀνακοινοῦται τισι τὸ ἀπόρητον.
 ἦσαν δὲ ὁ τε Γεώργιος τοῦ Δεκανοῦ, Εὐστάθιος ὁ Καμύτιζης
 καὶ Μιχαὴλ ὁ οἰνοχόος, ὃν καὶ πιγκέρην συνήθως οἱ τῆς βα-
 σιλικῆς αὐλῆς ὀνομάζουσιν. ἄνδρες δὲ οὗτοι μαχιμώτατοί τε
 καὶ τῶν λίαν προσφκειωμένων τῷ βασιλεῖ. τούτων ὁ Μι-
 10 χαὴλ προσελθὼν ἀπαγγέλλει πάντα πρὸς τὸν αὐτοκράτορα. ὁ Β
 δὲ οὐ πάνυ πιστεύειν ἔχων, ἀνένευε πρὸς τὰ ῥήματα. ἐπι-
 κειμένου δὲ τοῦ Γαβραῆ καὶ τὸν δρασμὸν ἐπέιγοντος, οἱ εὐ-
 νούστερον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα διακείμενοι ἔφασαν, “εἰ μὴ
 δι’ ὄρκου ἡμῶν τὸ βεβουλευμένον πιστώσειας, οὐ συνεψόμεθά
 15 σοι.” τοῦ δὲ κατανεύσαντος, τὸν ἅγιον ἦλον, δι’ οὗ τὴν τοῦ
 ἐμοῦ σωτῆρος πλευρὰν οἱ ἄνομοι ἐνύξαν, ὑπεδείκνυον οὗ
 ἔκειτο, βουλευσάμενοι ἀναλαβέσθαι καὶ ἐξαγαγεῖν, ὥστε εἰς
 τὸν δι’ αὐτοῦ τρωθέντα ἐπωμόσασθαι. πείθεται τούτοις ὁ
 Γαβραῆς, καὶ εἰσελθὼν ἀναλαμβάνεται λαθραίως τὸν ἅγιον
 20 ἦλον. εἰς δὲ τις τῶν προκαταγγειλάντων τῷ αὐτοκράτορι τὴν C
 βουλὴν δραμαῖος εἰσελθὼν ἔφη, ὡς “ἴδε καὶ ὁ Γαβραῆς, καὶ
 ὁ ἦλος ἐγκόλπιος αὐτῷ.” καὶ παραχοῆμα, ἐπισκήψαντος τοῦ
 αὐτοκράτορος, καὶ ὁ Γαβραῆς εἰσήγετο, καὶ ὁ ἦλος τοῦ κόλπου

4. περιῖσταται G. 6. an Καμύτιζη? 11. πιστεύων PG, re-
 cte C. 16. ὑπεδείκνυτο CG. 19. ἀναλαμβάνει CG. 22.
 αὐτοῦ G.

accedebat, ut offenso in paedagogum animo esset. itaque fugam ad
 patrem meditabatur, cum tam diligentis institutionis gratiam potius
 referri oporteret. neque in meditando constitit; immo rem aggressus
 est etiam. communicavit igitur consilium cum Georgio Decani, et Eu-
 stathio Camytza et Michaele a poculis, quem pincernam vulgo aulici
 vocant, fortissimis viris iisdemque imperatori familiarissimis. ex qui-
 bus Michael totius rei indicium ad imperatorem detulit. is nullam
 omnino fidem habuit. acrius autem Gaura ad fugam urgente,
 qui animo erga imperatorem fideli erant, “nisi iure iurando, inquit,
 consilio tuo fidem addideris, non sequemur te.” quod cum ille
 non recusasset, locum ipsi ostendunt, ubi sacra lancea, qua salvato-
 ris mei latus impii pupugerunt, recondita erat. hanc inde auferret,
 suadent, ut per eum, cuius latus illa percussum esset, iuraret. paruit
 adolescens, sacrariumque ingressus, lanceam surripuit. tum vero
 eorum unus, qui rem imperatori prodiderant, accurrens, “ecce, in-
 quit, Gauras, sacram lanceam in sinu gestans.” statim imperatoris

εὐθὺς ἐξήγετο. ἐρωτηθεὶς δέ, ἀπήγγειλε πάντα ἐκ ψιλῆς ἐπερωτήσεως, τοὺς τε συνίστορας ὁμολογήσας καὶ τὰ βεβουλευμένα ἅπαντα. αὐτοῦ μὲν οὖν καταψηφισάμενος, παραδίδωσι πρὸς τὸν δοῦκα Φιλιππουπόλεως Γεώργιον τὸν Μεσοποταμίτην, ὥστε ἔμφρουρον τοῦτον τηρεῖν δεσμώτην ἐν τῇ 5 ἀκροπόλει. Γεώργιον δὲ τὸν τοῦ Δεκανοῦ μετὰ γραμμάτων D πρὸς Λέοντα τὸν Νικερίτην δοῦκα τῷ τότε τοῦ περὶ Δουνάβου τυγχάνοντα πέπομφεν, ὡς δῆθεν καὶ αὐτὸν σὺν ἐκείνῳ τὰ περὶ τὸν Δάνουβιν φυλάττειν· τὸ δὲ πᾶν, ἵνα μᾶλλον ἐκεῖνος παρὰ τοῦ Νικερίτου ἐπιτηροῦτο. ἔμφρουρους δὲ καὶ 10 αὐτὸν Εὐστάθιον τὸν τοῦ Καμύτιζης καὶ τοὺς λοιποὺς περιορίσας εἶχεν.

1. πάντα : ταῦτα CG. 6. τοῦ om. G. 7. τὸν add. CG. τῷ om. CG. τῷ om. G. lege τῶν. παρὰ G. Δανούβου C, Δανούβου G, Δανουβίου Ducangius, Δάνουβιν ego, ex consuetudine scribentis. 9. Δάνουβιν PG, recte C.

iussu Gauras inducitur, et lancea sinu educitur. atque cuncta ad simplicem interrogationem confessus est, et consciis editis et consiliis omnibus. damnatum Philippopolis duci Georgio Mesopotamitae tradidit in arce custodiendum; Georgius Decani cum litteris ad Leonem Niceritam, qui tunc regionum Danubio adiacentium dux erat, missus est, tanquam cum illo scilicet custodiam horum finium acturus, revera ut ipse potius a Nicerita custodiretur; Eustathium denique Camytzae reliquosque, ex urbe itidem expulsos, carcere inclusos habuit.

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ.

ALEXIADIS LIBER IX.

ARGUMENTUM.

Imperio a Dalmatarum incursionibus munito, Alexius Iohannem Ducam in Tzacham mittit: Mitylene, Samus aliaque insulae receptae (1). Carycae et Rhapsomatis defectio (2). Tzacham rursus bellum parantem sultanus Clitziasthan, quem imperator in auxilium vocaverat, inter epulas confodit (3). Dalmatarum princeps, Bolcanus, Romanam ditionem depopulatur, pulso Iohanne Comneno duce (4). contra quem dum Alexius ipse movet, patefacta est coniuratio Nicephori Diogenis (5). eiusdem ortus, consilia, virtutes (6). ad confessionem sceleris frustra admonitus (7), per tormenta conscios edere cogitur (8). a militibus, in concionem convocatis, Nicephorus et Cecaumenus Catacalo excaecantur, incertum an Alexio auctore (9). Bolcanus pacem impetrat, obsidibus datis. Nicephorum, novis iterum studentem, venia imperator donat (10).

1. Οὕτως οὖν τὰ κατὰ τὸν Ἰωάννην καὶ Γρηγόριον τὸν Ρ. 245
Γαβρᾶν ὁ αὐτοκράτωρ οἰκονομήσας, ἀπάρας τῆς Φιλίππου- V. 194
πόλεως, τὰ ἀναμεταξὺ Δαλματίας καὶ τῆς ἡμεδαπῆς τέμνη
καταλαμβάνει. καὶ τὸν ὅλον ἀγχένα διαδραμῶν τοῦ οὕτωςί
ἅ πως ἐγχωρίως καλουμένου Ζυγοῦ, οὐκ ἐποχοῦμενος, (οὐ γὰρ

ΑΛΕΞΙΑΔΟΣ Θ G. 1. οὕτως G, οὔτως P. 2. γαβρᾶν G.
5. πως ἐγχωρίως om. CG. Ζυγοῦ scripsi, ζυγοῦ PG. ἐπο-
χοῦμενος CG, ἐποχοῦμενον P.

1. His ita de Iohanne et Gregorio Gaura constitutis, imperator Philippopoli profectus, quae Dalmatiam Romanamque ditionem interiacent valles occupavit. cumque totas emensus esset angustias Zygi,

ἔδιδου τοῦτο ἔς ἀεὶ ὁ τόπος ὀχθώδης τε καὶ χαραδρώδης
 ὦν καὶ συνηρεφῆς καὶ μικροῦ ἄβατος,) ἀλλὰ πεζῇ ἅπαντα
 διερχόμενος καὶ οἰκείους περιαρθρῶν ὀφθαλμοῖς, μὴ διαλάθῃ
 τι ἀφύλακτον, δι' οὗ ῥαδία τοῖς πολεμίοις πολλάκις ἢ δίοδος
 γένηται, καὶ οὗ μὲν διώρυχας ἐπιτρέπων γενέσθαι, οὗ δὲ καὶ 5
 Βξυλίλους κατασκευασθῆναι πύργους καὶ πολίχνια, ἔνθα ὁ τό-
 πος παρεῖχε, γενέσθαι διὰ πλίνθων ἢ λίθων ἐπέταττε, τὰ
 ἀπ' ἀλλήλων διαστήματα καὶ τὰ μεγέθη αὐτὸς διαμε-
 τρῶν. ἔστι δ' οὗ καὶ οὐρανομήκη δένδρα ριζοιομηθέντα
 κατατεθῆναι εἰς τὸ ἔδαφος διετάξατο. καὶ οὕτω τὰς τῶν πο- 10
 λεμίων δίοδους ἀποταφρεύσας, ἐπάνεισι πρὸς τὴν μεγαλού-
 πόλιν. ἀλλ' ὁ μὲν λόγος ῥαδίαν ἴσως τὴν τοιαύτην οἰκονομίαν
 τοῖς ἀκροαταῖς παρίστησιν. ὅποσον δὲ τὸν ἰδρῶτα ὁ αὐτο-
 Cκράτωρ τῷ τότε ὑπέστη, μαρτυροῦσι πολλοὶ τῶν τότε παρόν-
 των καὶ εἰς ἔτι καὶ νῦν περιόντων. ἀλλ' οὗ πολὺς παρελη- 15
 λύθει καιρὸς, καὶ τὰ κατὰ τὸν Τζαχᾶν ἀκριβέστερον αὐτῷ
 ἐπηγγέλλετο, ὥς οὐδὲν τῶν συμβάντων αὐτῷ κατὰ τε τὴν
 θάλατταν καὶ τὴν ἡπειρον τῆς πρότερον γνώμης ἀπέστησαν,
 ἀλλὰ τοῖς προσήκουσι βασιλευσὶ χρᾶται παρασήμοις, βασι-
 λέα ἑαυτὸν ὀνομάζων, καὶ τὴν Σμύρνην οἰκῶν καθάπερ εἰ βα- 20
 σίλειά τινα, στόλον εὐπρεπίζει, ἐφ' ᾧ τὰς τε νήσους αὐτῆς
 δηώσασθαι καὶ μέχρι αὐτοῦ φθάσαι Βυζαντίου καὶ εἰς αὐ-

1. τε om. G.

3. περιαρθρεῖν G. lege περιαρθρῶν.

9. δὲ

G. 10. πολέμων G.

11. lege μεγαλόπολιν.

18. lege

ἀπέστησεν.

19. χρῶται G.

quod vulgo vocant, non equo vectus, (nam id per locum praeruptum et salebrosam fruticibusque tectum ac fere invium non ubique licebat,) sed pedibus semper incedens et suis ipse oculis dispiciens omnia, ne quid praesidio destitutum lateret, unde facile irrumperere hostes possent: fossas hic duci iussit, alibi ligneas extrui turres et, sicubi id locus sivit, oppida e latere aut saxo aedificari, quorum inter se distantiam magnitudinemque ipse dimeticiebatur. nonnunquam etiam celsissimas arbores, radicibus excisas, prosterni humi iussit. ita cum hostium aditus interclusisset, Cpolin revertitur. ceterum opera haec ex narratione mea levior fortasse auditoribus videtur; at quanti sudoris imperatori fuerit, multi eius comites hodieque testari possunt. non multo post imperator de Tzacha certior fit, nihil eum de priori spe remittere ob ea, quae illi terra marique accidissent; quin potius insignibus ornatum regiis, regem se ipsum nominare; Smyrna velut regni metropoli facta, classem ibidem parare, qua et insulas rursus vastaret et ad urbem usque progressus, imperio ipso, si posset, potiretur. his quotidie nuntiatis, imperator non socordi, nec demisso ad

τὴν δὲ, εἰ δυνατόν, τὴν τῆς βασιλείας ἀνενεχθῆναι περιο- D
 πῆν. ταῦτα ὁ αὐτοκράτωρ βεβαιούμενος ὁσημέραι, δεῖν ἔγνω
 μὴ ἀναπίπτειν, μηδὲ μαλακίζεσθαι πρὸς τὰ θρουλλούμενα,
 ἀλλὰ παρασκευάζεσθαι διὰ τοῦ ἔτι λείποντος ἔαρινου καιροῦ
 5 καὶ τοῦ μετ' αὐτὸν χειμῶνος κατὰ τὸ ἐπιὸν ἔαρ καρτερώς
 πρὸς αὐτὸν ἀντικαταστῆναι καὶ σπεῖσαι διὰ πάσης μηχανῆς, P. 246
 μὴ μόνον φροῦδα τὰ ἐκείνου ἀναδεῖξαι ἅπαντα, τὰς βουλὰς,
 τὰς ἐλπίδας, τὰς ἐγχειρήσεις, ἀλλὰ καὶ αὐτῆς ἀπελάσαι τῆς
 Σμύρνης καὶ ὅσα ἄλλα προφθάσας κατέσχε, τῆς ἐκείνου χει-
 10 ρὸς ῥύσασθαι. τοῦ χειμῶνος δὲ ἤδη παρωχηκότος, ἐπεὶ προσ-
 μειδιῶν ἤδη τὸ ἔαρ παρῆν, μεταπεμψάμενος ἀπὸ τῆς Ἐπι-
 δάμνου τὸν γυναικάδελφον αὐτοῦ Ἰωάννην τὸν Δούκαν, μέγαν
 δοῦκα τοῦ στόλου προεχειρίσατο. καὶ ἠπειρώτας δὲ στρατὸν
 ἐπίλεκτον ἐπιδούς, παρεκελεύσατο αὐτὸν μὲν διὰ τῆς ἠπείρου
 15 τὴν πρὸς τὸν Τζαχᾶν πορείαν ποιεῖσθαι, τῷ δὲ γε Κωνσταν-
 τίνῳ τῷ Δαλασσηνῷ τὴν τοῦ στόλου ἡγεμονίαν ἐγχειρίσαι,
 ἐντειλάμενον οὕτω τὴν ἡῖονα παραθέειν, ἵν' ἅμα τὴν Μιτυ- B
 λήνην καταλαβόντες ἐξ ἀμφοῖν θαλάττης τε καὶ ἠπείρου τὸν
 μετὰ τοῦ Τζαχᾶ συνάψωσι πόλεμον. καταλαβὼν τοίνυν τὴν
 20 Μιτυλήνην ὁ Δούκας παραχρῆμα ξυλίλους κατεσκεύασε πύργους V. 195
 καὶ ὥσπερ ἐξ ὀρμημάτων τινος ἐκεῖθεν ἀφορμῶν καρτερώτε-
 ρον τοῖς βαρβάροις ἀντικαθίστατο. ὁ δὲ Τζαχᾶς τὴν τῆς
 Μιτυλήνης φρουρὰν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ Γαλαβάτζη προανα-
 θέμενος, ἐπεὶ μὴ ἐξαροῦντα τοῦτον πρὸς μάχας τοιοῦτον ἀν-

1. lege δὴ. τὴν βασιλείον CG. 4. ἔαρινου: an θερινου? 5.
 καὶ κατὰ conii. Brockhoffius. 17. ἡῖονα C. 23. αὐτοῦ add. CG.

ea animo esse oportere ratus, per aestatis quod supererat tempus et
 per sequentem hiemem eos belli apparatus facere decrevit, quibus
 non tantum consilia, spes moliminaque Tzachae irrita redderet, ve-
 rum etiam ipsa Smyrna eum depelleret et quidquid antea locorum
 occupaverat, ipsi eriperet. hiberno igitur tempore praeterito, cum
 ridens iam ver adesset, Iohannem Ducam fratrem Augustae, Epidamno
 accessitum, magnum classis creavit ducem. cui insuper terrestres co-
 pias attribuit lectissimas, cum iisque ipsum iubet pedestri itinere in
 Tzachiam proficisci, classis autem praefecturam Constantino Dalasseno
 dare, qui sic oram legeret, ut ambo eodem tempore Mitylenem per-
 venirent et terra marique bellum cum Tzacha capesserent. itaque
 ubi primum Ducas Mitylenem pervenit, ligneas turres extruxit, unde
 quasi ex arce quadam fortiter cum barbaris contendit. Tzachas Mi-
 tylenes custodiam fratri suo Galabatzae commiserat; quem ubi tanto
 adversario haudquaquam parem cognovit, non distulit ipse Ducam

δρὸς ἐγίνωσκε, θάττον φθάσας καὶ πολέμου σχῆμα διατυπώ-
 σας, ξυμμίγνυται τῷ Δούκα. καρτεροῦς δὲ τῆς μάχης γενο-
 μένης, ἡ νύξ ταύτην διέλυσε. κῆκιοτε ὁ Δούκας διὰ τρι-
 τῆς σεληνιακῆς περιφορᾶς οὐκ ἐνεδίδου καθ' ἐκάστην ἡμέραν
 προσβάλλων τε τοῖς τείχεσι Μιτυλήνης καὶ μετὰ τοῦ Τζαχᾶ 5
 λαμπροὺς πολέμους συναίρων ἐξ ἡλίου ἀνατολῆς μέχρι δυ-
 σμῶν. καὶ οὐδὲν πλέον ἦν τῷ Δούκα τοῦ τοσοῦτου καμᾶτου.
 ὅπερ μανθάνων ὁ αὐτοκράτωρ ἠνιάτο καὶ ἤσχαλλεν. ἐπερω-
 τήσας δὲ ποτε τὸν ἐκεῖθεν ἐλθόντα στρατιώτην καὶ διαγνούς,
 ὡς οὐδὲν ἄλλο τῷ Δούκα ἢ μάχαι τε καὶ πόλεμοι, καὶ περὶ 10
 τοῦ καιροῦ ἤρετο, καθ' ὁποίαν ὥραν αἱ μετὰ τοῦ Τζαχᾶ
 μάχαι συνίστανται. τοῦ δὲ περὶ αὐτὰς τὰς τοῦ ἡλίου αὐ-
 D γὰς εἰρηκότος, ὁ βασιλεὺς αὖθις “καὶ τίνες τῶν μαχομένων
 πρὸς ἀνατολὰς ἀποβλέπουσι;” καὶ ὁ στρατιώτης “τὸ ἡμέτε-
 ρον” ἔφη “στράτευμα.” ξυνεῖς οὖν τηρικαῦτα τὴν αἰτίαν, 15
 ὁποῖος ἐκεῖνος ἐν ἀσκέπτῳ χρόνῳ τὸ δέον εὐρίσκων, γράμμα
 πρὸς τὸν Δούκαν σχεδιάζει, ξυμβουλευὼν ἀποστῆναι τῆς κατὰ
 τὰς αὐγὰς τοῦ ἡλίου μετὰ τοῦ Τζαχᾶ μάχης, καὶ μὴ ἕνα
 πρὸς δύο μάχεσθαι, τὰς ἡλιακὰς ἀκτῖνας δηλαδὴ καὶ αὐτὸν
 τὸν Τζαχᾶ. ἐπὶ δὲ ὁ ἥλιος τὸν μεσημβρινὸν κύκλον διελ- 20
 θὼν πρὸς δυσμὰς ἀποκλίνῃ, τηρικαῦτα προσβάλλειν τοῖς ἐναν-
 τίοις. ἐγχειρίσας οὖν τὸ γράμμα τῷ στρατιώτῃ καὶ πολλάκις
 P. 247 περὶ τούτου παραγγεῖλας, τέλος ἀποφαντικῶς ἔφη “ἐὰν κλί-

6. ἀνατολῶν CG.

17. ξυμβουλευῶν C.

20. lege Τζαχᾶν.

invadere. committitur proelium grave, quod nox diremit. dehinc
 per trium mensium spatium Ducas non desiit quotidie Mitylenes muros
 quaterne atque cum Tzacha acriter congredi a primō mane ad vesperam
 usque. neque tamen ullum tanti laboris fructum tulit. quo imper-
 ator comperto, indigne molesteque rem ferebat. cumque reducem
 e castris militem percontatus audivisset, nihil aliud Iohannem quam
 proelia committere, item interrogavit, quonam diei tempore ista cum
 Tzacha certamina inirentur. “sub solis ortum,” respondit miles. tum
 imperator: “utri pugnantium in ortum versus spectant?” “noster ex-
 ercitus,” miles ait. perspexit ille causam statim et, qua erat inge-
 nii alacritate in excogitando eo, quod facto opus esset, litteras ad
 Ducam exaravit, quibus monebat, ne aciem strueret solis radiis ad-
 versis, neve unus pugnaret contra duos, solem nimirum et Tzacham
 ipsum; sed cum sol, superato meridiano circulo, in occasum verge-
 ret, tum hostes adoriretur. militi igitur ubi litteras tradidit verbis-
 que eadem praecepta identidem dedit, ad extremum asseveranter edi-
 xit: “sole in occasum inclinante, si pugnam cum hostibus iniveritis,

νοντος τοῦ ἡλίου προσβαλεῖτε τοῖς ἐναντίοις, νικηταὶ παρα-
 χρήμα ἔσεσθε.” ταῦτα τοῦ Δούκα διὰ τοῦ στρατιώτου με-
 μαθηκότος καὶ μηδέποτε τοῦ αὐτοκράτορος μηδὲ τὴν ἐπὶ τῷ
 τυχόντι παραβλεψαμένον συμβουλήν, τῇ μετ’ αὐτὴν κατὰ τὸ
 5 σύνηθες οἱ βάρβαροι ὀπλισάμενοι, ἐπεὶ τῶν ἀντιμάχων οὐδεὶς
 ἐφαίνετο, (ἠρέμουν γὰρ αἱ Ῥωμαϊκαὶ φάλαγγες κατὰ τὰς τοῦ
 αὐτοκράτορος ὑποθήκας,) τὴν μάχην ἀπηλικότες κατὰ τὴν
 ἡμέραν ἐκείνην, αὐτοῦ που μεμενήκασιν, τὰ ὄπλα ἀποθέμε-
 νοι. ἀλλ’ ὁ Δούκας οὐκ ἠρέμει. εἰς μεσουράνημα γὰρ τοῦ
 10 ἡλίου ἤδη ἐφθακότος, αὐτὸς τε καὶ τὸ στρατιωτικὸν ἅπαν ἐπὶ B
 τοῖς ὄπλοις ἦν. καὶ κλίνοντος ἤδη τοῦ ἡλίου, πολέμου τάξιν
 διατυπώσας, σὺν ἀλαλαγμῷ καὶ βοῇ πολλῇ αἰφνηδὸν κατὰ τῶν
 βαρβάρων ἵεται. οὐ μέντοι οὐδ’ ὁ Τζαχᾶς ἀνέτοιμος ἐφάνη.
 ἀλλ’ εὐθύς καρτερῶς ὀπλισάμενος συμμίγνυσι ταῖς Ῥωμαϊκαῖς
 15 φάλαγξιν. πνεύσαντος δὲ τηνικαῦτα καὶ ἀνέμου σφοδροῦ καὶ
 ἀγχεμάχου τῆς μάχης γεγυμίας, ὁ κονίσσαλος ἐς οὐρανὸν
 αὐτὸν ἤρτο. καὶ τὸ μὲν τοι κατὰ πρόσωπον τὸν ἥλιον λάμ-
 ποντα ἔχοντες, τὸ δέ τι καὶ τοῦ ἀνέμου τὰς ὄψεις διὰ τῆς
 κόνεως τρόπον τινὰ κατασβολοῦντος, τῶν τε Ῥωμαίων καρτε- C
 20 ρώτερον εἶπερ ποτὲ προσβαλόντων, ἠττήθησαν τὰ νῶτα δεδω-
 κότες. καὶ οὕτω μὴ φέρον ὁ Τζαχᾶς τὴν ἐπὶ πλέον πολιορ-
 κίαν καὶ πρὸς τὴν ἀδιάστατον μάχην μὴ ἔξαρκῶν, τὴν περὶ
 εἰρήνης ἐπερωτᾷ, τοῦτο καὶ μόνον ἔξαιτούμενος, ἐκχωρηθῆναι

4. τῇ CG, τῷ P.
 22. lege τὰ περὶ.

17. lege τὸ μὲν τι.

20. προσβαλόντων C.

statim vincetis.” haec Ducas per militem accepit, cumque quodvis
 imperatoris vel in minimis rebus consilium magni semper faceret, po-
 stera luce hostibus more solito ad pugnam paratis, nemo ex Roma-
 norum exercitu apparuit; siquidem omnes ordines quieti manebant ex
 praecepto imperatoris. itaque barbari, pugnam eo die desperantes,
 armis positis, considebant secure. at Ducas haud quievit. nam sub-
 vecto sole in coeli verticem, ipse cum toto exercitu in armis erat;
 et ad occasum solis aciem instructam magno cum clamore subito ad-
 movet. sed nec Tzachas quidem imparatus erat. immo statim copiis
 bene armatis, pugnam iniit cum Romanis. quoniam autem ventus
 tum erat vehemens, ubi ad manum res venit, ingens excitatus est
 pulvis. cumque barbari partim adversos haberent solis radios, partim
 etiam pulvis, vento actus, oculis caliginem quodammodo offunderet,
 Romani autem fortius quam unquam instarent, victi terga verterunt.
 ita cum Tzachas neque oppugnationem amplius ferret, neque cominus
 pugnando esset, pacem petiit, hoc unum rogans, ut sibi tuto Smyr-

V. 196 οἱ ἀβλαβῆ τὸν πρὸς τὴν Σμύρνην ἀπόπλουν. πείθεται τούτῳ ὁ Δούκας, καὶ λαβῶν ὁμήρους δύο τῶν ἐκκρότων σατραπῶν, ἐπεὶ κάκεῖνος αὐτῆς ἄλλους ἤτεῖτο τὸν Δούκαν, ἐφ' ᾧ τὸν μὲν μηδένα τῶν Μιτυληναίων ἀδικῆσαι ἐξερχόμενον ἢ συνεπαγαγέσθαι ἀποπλέοντα πρὸς Σμύρνην, τὸν δὲ διατηροῦσαι 5
D αὐτὸν ἀβλαβῆ τὸν ὡς πρὸς Σμύρνην ἀπόπλουν ποιούμενον, δέδωκε τούτῳ τὸν τε Εὐφορβηνὸν Ἀλέξανδρον καὶ Μανουὴλ τὸν Βουτουμίτην· ἄνδρες οὗτοι φιλοπόλεμοί τε καὶ γενναῖοι. εἶτα πίστεις ἐξ ἀλλήλων λαβόντες, ὁ μὲν ἀμεριμνίαν ἤδη εἶχε τοῦ μὴ ἐν τῷ ἐξέρχεσθαι τὸν Τζαχᾶν βλάβην τινὰ τοῖς Μι- 10
τυληναίοις ἐπαγαγεῖν, ὁ δὲ ἐν τῷ διαπερῶν μὴ παρὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου κάκωσιν ἐσχηκέναι. ἀλλ' ὁ καρκίνος ὄρθως βαδίζειν οὐκ ἐμάιθανεν, οὐδ' ὁ Τζαχᾶς τῆς πρότερον ἀφίστατο πονηρίας. πάντας γὰρ τοὺς Μιτυληναίους ἐπεπειροῦτο σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἑαυτοῦ συνεπαγαγέσθαι. ἐν ᾧ δὲ 15
P. 248 τηρικαῦτα ὦν καὶ μήπω ἐφθακῶς, κατὰ τὰ ἐντεταλμένα παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Δούκα εἰς ἀκρωτήριόν τι τὰς ναῦς προσορμίσας, ἐπεὶ ταῦτα μεμαθήκοι, ἐλθὼν ἠξίου τὸν Δούκαν παραχωρηθῆναι οἱ μετὰ τοῦ Τζαχᾶ συνάψαι πόλεμον. ὁ δὲ τὸν 20
προγεγονότα εὐλαβοῦμενος ὄρχον, ἀνεβάλλετο τέως. ὁ δὲ Δαλασσηνὸς ἐνέκειτο λέγων, ὡς "σὺ μὲν ὁμώμοκας, ἐγὼ δ' οὐ παρῆν· καὶ σὺ μὲν τήρει ἄς δέδωκας πίστεις ἀραγεῖς, ἐγὼ

5. τὸν : τοῦ C. 7. τε om. G. Μιχαὴλ G. 8. Βουτο-
μίτην C constanter. 11. ἐπιγαγεῖν P, recte CG. 16. Δα-
λασσηνὸς C semper. Δαλασσοκρατήσας CG. 18. προσορ-
μίσας C, προσορμήσας PG. 23. ἀρωγεῖς C. lege ἀραγεῖς.

nam solvere liceret. obsequitur Ducas, et postquam duos e praecipuis satrapis obsides accepit, ut barbarus Mitylenaeos iniuria discedens ne assiceret neu quemquam secum Smyrnam aveheret, Tzachae, itidem obsides securi reditus poscenti, Euphorbenum Alexandrum et Manuelem Butumitem, viros fortissimos, tradidit. ita fide mutuo data, nec alter iam verebatur, ne abiens Tzachas molestiae quidquam Mitylenaeis inferret, et alter traiectum sibi tutum fore a Romana classe confidebat. verumenimvero cancer recta ingredi non didicit; nec Tzachas a prava consuetudine recessit. omnes enim Mitylenaeos cum uxoribus et liberis conabatur secum abducere. haec dum geruntur, Dalassenus Constantinus, qui Romanae classi praefuit neque dum advenerat, classe ad promontorium quoddam, ut Ducas iusserat, appulsa, ubi ista comperit, accurrit magnoque opere egit, ut Ducas bellum cum Tzacha gerendum sibi permitteret. verum is, iurisiurandi memor, abnuebat. cui Dalassenus instans, "nempe tu,

δ' ὁ μήτε παρών, μήτ' ὁμωμοκῶς, μήτε τι τῶν συνδοξάντων ἀμφοῖν γινώσκων, ἐπαποδύσομαι πρὸς τὸν κατὰ τοῦ Τζαχᾶ πόλεμον." ἐπεὶ δ' ὁ Τζαχᾶς τὰ πρυμνήσια λύσας, ὡς εἶχε, κατευθὺ Σμύρνης τὸν ἀπόπλουν ἐποιεῖτο, καταλαμβάνει τοῦ-
 5 τον ὁ Δαλασσηνὸς θᾶπτον ἢ λόγος, καὶ παραχρῆμα προσβαλὼν ἐδίωκεν. ἀλλὰ καὶ ὁ Δούκας τὸ ἐπίλοιπον τοῦ ναυτικοῦ τοῦ Τζαχᾶ λύον τὰ πρυμνήσια ἐφθακῶς, κατέσχε μὲν τὰς ναῦς καὶ τῆς βαρβαρικῆς χειρὸς τοὺς δορυαλώτους ἅπαντας καὶ τοὺς ἐν αὐτοῖς δεσμώτας αἰχμαλώτους ἐρρύσατο. ὁ δὲ
 10 Δαλασσηνός, πολλὰ τῶν τοῦ Τζαχᾶ ληστρικῶν πλοίων κατασχών, τοὺς ἐνόοντας σὺν αὐτοῖς ἐρέταις ἀναιρεῖσθαι παρεκελεύετο. τάχα δ' ἂν καὶ ὁ Τζαχᾶς αὐτὸς ἐαλώκει, εἰ μὴ πανοὔργος ὢν καὶ τὸ μέλλον ὑφορώμενος, εἰς ἓν τῶν κουφοτέρων ἀκατίων μεταβάς, διὰ τὸ ἀνύποπτον διεσώθη λαθῶν. C
 15 στοχαζόμενος γὰρ τοῦ συμπεσόντος αὐτῷ, ἐκ τῆς ἡπείρου Τούρκους παρεσκευάκει εἰς τι ἀκρωτήριον ἐστάναι καὶ ὄρᾶν, μέχρις ἂν ἢ τὴν Σμύρνην ἀκινδύνως αὐτὸς καταλάβοι, ἢ πολεμίοις περιτυχῶν πρὸς αὐτοὺς τὴν ναῦν ἐξορμίση καθάπερ εἰς τι κρησφύγετον. καὶ δὴ τοῦ σκοποῦ οὐκ ἤστόχει. ἀλλ'
 20 ἐκεῖ τὴν ναῦν προσορμίσας, μετὰ τῶν ἀπεκδεχομένων αὐτὸν Τούρκων ἐνωθεῖς, ὡς πρὸς Σμύρνην ὤχετο. καὶ δὴ καὶ ταύτην κατέλαβεν. ὁ δὲ Δαλασσηνὸς νικητῆς ὑποστρέψας ἐνοῦ-

3. ὡς om. G.
 ῥώμενος P.
 μῆση PG.

9. αὐτῷ G.

15. στοχασάμενος G.

19. τι add. C.

13. ὑφορώμενος G, ὑποφο-

18. ἐξορμίση C, ἐξορ-

ἤστοχίχει CG.

inquit, iurasti; ego non adfui. ergo tu quam dedisti fidem, inviolatam serva; at ego, qui nec adfuerim, nec iuraverim, nec quicquam eorum, quae inter vos convenere, norim, in certamen cum Tzacha descendam." iam ubi Tzachas, soluta nave, Smyrnam sine mora vela dedit, Dalassenus assecutus eum celeriter, impetu facto, in fugam vertit. sed et Ducas, reliqua eius classe, priusquam solveret, oppressa, navibus potitus est captivosque inibi repertos a barbarorum potestate liberavit universos. Dalassenus autem praedatorias naves magno numero cepit, quarum vectores cum ipsis remigibus iussit occidi. atque etiam ipse Tzachas captus, nisi caute proviso periculo, naviculum ingressus, latendo evasisset. cum enim, quid sibi eventurum esset, praesagivisset, a continente ad promontorium quoddam Turcas iusserat in statione esse ibique observare, dum aut Smyrnam pervectus esset incolumis, aut hostibus obviam factus, nave appulsa, ad ipsos confugisset. nec fefellit consilium. eo enim postquam navem applicuit, comitantibus Turcis, qui opperti eum erant, Smyrnam celerrime se re-

ται τῷ μεγάλῳ δουκί. καὶ ὁ Δούκας τὰ κατὰ τὴν Μιτυλή-
 D νην ἀσφαλισάμενος, ἐπεὶ καὶ ὁ Δαλασσηνὸς ἐκεῖθεν ὑπέστρε-
 ψεν, τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στόλου πολὺ μέρος ἀφελόμενος, κατὰ
 τῶν παρὰ τοῦ Τζαχᾶ κατεχομένων (καὶ γὰρ ἱκανὰς ἔφθασε
 νήσους χειρῶσασθαι) ἐξαπέστειλε. καὶ ἐξ ἐπιδρομῆς τὴν τε 5
 Σάμον καὶ τινὰς ἄλλας νήσους κατασχών, ἐπανέρχεται πρὸς
 τὴν βασιλεύουσαν.

2. Οὐ πολλαὶ παρήλθον ἡμέραι, καὶ μεμαθηκῶς ὁ αὐ-
 τοκράτωρ τὴν τοῦ Καρύκη ἀποστασίαν καὶ ὅτι τὴν Κρήτην
 κατέσχευ, ἐκεῖθεν δὲ ὁ Ῥαφομάτης τὴν Κύπρον, μετὰ στόλου 10
 V. 197 μεγάλου κατ' αὐτῶν τὸν Δούκαν Ἰωάννην ἐξέπεμψε. καὶ κα-
 ταλαβόντα δὲ τὸν Δούκαν τὴν Κάρπαθον οἱ Κρηῖτες μεμαθη-
 κότες, ἐπεὶ οὐ πόρρω ταύτην εἶναι ἐγίνωσκον, ἐπιθέμενοι τῷ
 Καρύκῃ, δεινὸν τὸν φόνον κατ' αὐτοῦ ἀπειργάσαντο. καὶ
 οὕτω τὴν Κρήτην τῷ μεγάλῳ δουκί παραδεδώκασιν. κατα- 15
 P. 249 σφαλισάμενος δὲ τὰ περὶ αὐτὴν ὁ Δούκας καὶ ἀποχωρῶσαν
 δύναμιν εἰς τὴν αὐτῆς φρουρὰν καταλιπών, ἐπὶ τὴν Κύπρον
 τὸν κατάπλουον ποιεῖται. καὶ ἅμα τῷ ταύτῃ προσοκειῖται, ἐξ
 ἐφόδου τὴν Κυρήνην κατέσχευ. ὁ δὲ Ῥαφομάτης τοῦτο με-
 μαθηκῶς, καρτερῶς ὀπλίζεται κατ' αὐτοῦ. ἀπὸ Λευκουσίας 20
 τοιγαροῦν ἀπάρας καὶ τὰς ἀκρολοφίας τῆς Κυρήνης καταλα-
 βών, ἐκεῖ πού τὸν χάρακα ἐπήξατο, ἀναβαλλόμενος τέως τὸν
 πόλεμον, ὡς ἀπειροπόλεμος καὶ στρατηγικῶν τεχνασμάτων
 ἀδαής. χρεὼν γὰρ τούτοις ἀνετοιμοῖς ἐπεισπεσεῖν. ὁ δὲ ἀνεβάλ-

10. Ῥαφομάτης A. 11. αὐτὸν G. καὶ om. C. 12. δὲ
 om. A. 14. φόνον τούτου A. 20. Λευκωσίας Ducangius,
 sed vid. Cinnam. IV. p. 179, 1. 24. ἀνεβάλλετο — μάλα
 om. G.

cepit. Dalassenus, victoria reportata redux, magno se duci iunxit.
 qui, idoneis praesidiis firmata Mitylene, quando inde Dalassenus rediit,
 magnam Romanae classis partem segregatam adversus insulas, quas
 Tzachas ditioni suae additas sat multas obtinuit, misit. ac statim
 occupata Samo aliisque nonnullis insulis, Cpolin reversus est.

2. Non multi dies praeterierant, cum imperator, cognito defe-
 cisse Carycem Cretamque occupasse, Rhapsomatem autem Cyprum,
 ingenti classe Iohannem Ducam adversus utrumque misit. quem cum
 Carpathum pervenisse Cretenses comperissent, freti eius vicinia, Ca-
 rycem adoriuntur ingenti clade. ita Cretam magno duci dedunt.
 constitutis ibi omnibus idoneoque praesidio relicto, Ducas Cyprum
 versus tendit, appulsuque ibi primo Cyrenem cepit. qua re Rhapso-
 mates comperta, valide sese in eum armavit. ac postquam Leucosia
 profectus, iuga collium Cyrenae imminentium occupavit, castris loca-

λετο τέως τὴν μάχην, οὐχ ὅπως εἰς συμβολὴν πολέμου παρα-
 σκευασθησόμενος, ὡς δῆθεν ἀνετοίμως ἔχων, (παρεσκεύαστο B
 γὰρ εὖ μάλα, καὶ εἶπερ ἐβούλετο, συνεκρότησεν ἂν ἀντίκα τὸν
 πόλεμον,) ἀλλ' ὡς ἂν μηδὲ συμπλακῆναι βουλόμενος, ὥσπερ ἐν
 5 παιδιαῖς μειρακίων τὰ τοῦ πολέμου ἐπιχειρήσει, μαλακῶς τε
 πρὸς αὐτοὺς διαπρεσβευόμενος καὶ μελιχλοῖς λόγοις ἐφέλκεσθαι
 τούτους ὥσπερ οἰκονομοῦμενος. καὶ οἶμαι ἢ δι' ἀπειρίαν πολέ-
 μων ταῦτ' ἐποίει, (ἦν γάρ, ὡς ἔγωγε περὶ τούτου ἤκουον,
 χθὲς καὶ πρόην ἡμέμενος ξίφους καὶ δόρατος καὶ μηδ' ἐπιβῆ-
 10 ναι ἐφ' ἵππον εἰδώς, ἀλλ' εἰ καὶ τύχοι ἐπιβεβηκώς, καὶ οὐ-
 τως ἐξιππάσασθαι βούλοιο, ταραχὴν εἶχε καὶ σάλον· οὕτως C
 εἶχε περὶ τὴν στρατιωτικὴν ἐμπειρίαν ἀπείρως ὁ Ῥαψομάτης,)
 ἢ τοίνυν διὰ ταῦτα ἢ καταπλαγεῖς τὴν ψυχὴν τῷ αἰφνιδίῳ
 τῆς ἐφόδου τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων, τὰς φρένας περι-
 15 πεπλάνητο. ἔνθεν τοι καὶ τὸν πόλεμον μετὰ τινος δυσελπιστίας
 ἐπιχειρήσαντι οὐκ εἰς καλὸν αὐτῷ ἀπηντήκει τὰ πράγματα.
 ὁ γὰρ Βουτουμίτης ὑποποιησάμενός τις τῶν ἐκείῳ συνα-
 ραμένων, αὐτομολήσοντας τῷ ἰδίῳ συγκατέλεξε στρατεύματι.
 τῇ δὲ μετ' αὐτὴν τὰς φάλαγγας στήσας ὁ Ῥαψομάτης, τὸν
 20 μετὰ τοῦ Δούκα ἐζήτει πόλεμον, διὰ τοῦ προανοῦς τῆς ἀχρο-
 λοφίας βραδεῖ ποδὶ στείχων. ὡς δὲ τὸ μεσαίχμιον ἀμφοῖν
 τοῖν στρατοπέδοιν ἀπεστενοῦτο ἤδη, ἀπόμοιρά τις τῶν τοῦ D
 Ῥαψομάτου εἰς ἑκατὸν ποσομένη τὸν ἀριθμὸν, διακριθεῖσα

5. τὰ τοῦ πολέμου om. G. 16. ἐπεχειρήσατο G. 17. γὰρ:
 γοῦν CG. 21. μετὰίχμιον G. 23. ποσοῦμενοι G.

tis, proelium defugit, rei bellicae artisque imperatoriae plane ignarus.
 cum enim imparatos hostes oporteret improviso opprimi, pugnam de-
 fugit, non modo ad eam se adornaturus, utpote qui imparatus esset,
 (immo optime se paraverat, ac dummodo voluisset, proelium illico
 committere poterat,) sed conflagere omnino veritus, quemadmodum
 pueri colludentes solent, bellum tractavit, missis prae ignavia legatis,
 qui pollicitationum illecebris illos in partes suas traherent. atque
 ita, opinor, sive ob imperitiam rei bellicae, (audivi enim, heri eum
 ac nudius tertius tractare hastam ensemque coepisse, equum autem ne
 conscendere quidem scivisse, aut si forte conscendisset velletque equi-
 tare, perturbatione plenum vacillasse: adeo rei militaris imperitus
 erat Rhapsomates,) sive igitur eam ob causam, sive repentino nostri
 exercitus adventu percussus, animo fluctuabat. bellum dein cum qua-
 dam desperatione aggresso non prospere res cessit. Butumites enim
 quosdam ex eius militibus, ad defectionem pellectos, suis copiis ad-
 iunxit. postridie vero cum Rhapsomates, Ducae pugnandi facultatem

ὡς τάχα κατὰ τοῦ Δούκα τὰς ἡγίας ὄλας ἐνδόντες, τὰς ἀκω-
 κὰς τῶν δοράτων ὄπισθεν στρέψαντες, προσχωροῦσιν αὐτῷ.
 τοῦτο θεασάμενος ὁ Ῥαψομάτης, τὰ νῶτα παραχρῆμα δίδω-
 σιν, ὄλας ἡγίας εἰς φυγὴν χαλάσας, ὡς πρὸς τὴν Νεμεσὸν
 ἀπονευκῶς, εἴ που γένοιτό οἱ ταύτην καταλαβόντι πλοίω ἐν- 5
 τυχεῖν, δι' οὗ τῆ Συρία προσορμίσας τὴν σωτηρίαν ἑαυτῷ
 περιποιήσαιο. Μανουὴλ δὲ ὁ Βουτουμίτης ἔξ ὀπισθίων αὐ-
 τοῦ διώκων ἤλαυνε. ὁ δὲ ὑπ' αὐτοῦ κατεπειγόμενος καὶ τῆς
 ἐλπίδος διημαρτηκῶς, τῷ ἐπὶ θάτερα προσεχώρησεν ὄρει, εἰς
 τὸν ἐπ' ὀνόματι τοῦ τιμίου σταυροῦ ἀνεγεροθέντα πάλαι νεῶν 10
 προσπεφευγῶς. ὁ δὲ Βουτουμίτης, (οὗτος γὰρ τὴν αὐτοῦ
 διωκὴν παρὰ τοῦ Δούκα ἐπετέτραπτο,) τοῦτον αὐτοῦ που κα-
 ταλαβὼν, λόγον ἀπαθείας αὐτῷ δίδωσι καὶ συμπαραλαβὼν
 P. 250 ἄγει πρὸς τὸν μέγαν δοῦκα. κἀντεῦθεν πάντες τὴν Λευκο-
 σίαν καταλαμβάνουσι. κἀκεῖθεν τὴν ὅλην νῆσον ὑπὸ τὴν ἰδίαν 15
 χεῖρα ποιησάμενοι, ἠσφαλίσαντο κατὰ τὸ ἐγγωροῦν, τῷ αὐτο-
 κράτορι τὰ συμπεσόντα ἅπαντα διὰ γραμμῶν δηλώσαντες.
 ὁ δὲ βασιλεὺς ἀποδεξάμενος αὐτῶν τὸν ἀγῶνα, δεῖν ἔγνω τὰ
 κατὰ τὴν Κύπρον ἀσφαλίσασθαι. κριτὴν μὲν οὖν τηρικαῦτα
 καὶ ἐξισωτὴν τὸν Καλλιπάριον προὔβαλλετο. ἀνὴρ δὲ οὗτος 20
 V. 198 τῶν ἐπισήμων, μαρτυρίαν δὲ πολλὴν δικαιοπραγίας τε καὶ

3. δίδωσιν καὶ CG.	4. Λέμεσον G.	5. ἀπονένευκεν CG.
6. προσορμίσας C, προσορμήσας PG.	7. Μιχαὴλ CG.	9.
ἡμαρτηκῶς G.	11. προπεφευγῶς C.	14. μέγαν δοῦκα A,
Δούκα PG.	Λευκοσίαν G.	17. ἐμπεσόγια G. ἅπαν-
τα add. CG.	21. τε om. G.	

daturus, aciem instructam de collibus per declive tardo gradu dedu-
 xisset, angusto iam inter utrumque exercitum spatio, Rhapsomatis
 equites numero fere centum, effusissimis Ducam versus, velut ad pu-
 gnandum, habenis progressi, hastarum cuspidibus conversis, ad eum
 transeunt. quo viso Rhapsomates, terga statim dedit, citatoque equo
 aufugit Nemesum; ubi navigium se inventurum sperabat, quo in Syriam
 delatus, salutem sibi pararet. instabat Manuel Butumites fugienti, qui
 cum ad incitas redactus esset speque excidisset, ad montem, in al-
 tera parte situm, accessit ibique in aedem sanctae cruci olim stru-
 ctam confugit. ibi Butumites, cui insequendi curam Ducas commise-
 rat, eum cepit ac, securitate data, ad magnum ducem secum abduxit.
 hinc omnes Leucosiam petunt et postquam totam insulam subiectam,
 quantum licuit, praesidiis firmarunt, imperatori per litteras, quae ac-
 ciderant, nuntiarunt. imperator, laudata ipsorum virtute, iam id sibi
 faciendum putavit, ut Cyprum insulam tutam praestaret. quapropter
 iudicem et peraequatorem constituit Calliparium, virum nobilem ac

ἀφιλοχρηματίας καὶ ταπεινοφροσύνης συνεπαγόμενος. ἐπεὶ δὲ καὶ τινος ἢ νῆσος ἐδεῖτο τοῦ ταύτην φρουρήσοντος, τὸν Β Φιλοκάλην Εὐμάθιον, τὴν ταύτης ἀναθέμενος φρουράν, στρατοπεδάρχην προεχειρίσατο, ναῦς πολεμικὰς δεδωκὼς αὐτῷ καὶ 5 ἵππους, ἐφ' ὧ τὰ κατὰ τὴν Κύπρον διὰ τε θαλάσσης καὶ ἡπείρου ἀσφαλίζεσθαι. ὁ μὲντοι Βουτουμίτης ἀναλαβόμενος τὸν Ῥαφομάτην καὶ τοὺς συναποστατήσαντας αὐτῷ ἀθανάτους, ἐπάνεισι πρὸς τὸν Δούκαν. καὶ οὕτως εἰσεῖσι πρὸς τὴν βασιλεύουσαν.

10 3. Τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ κατὰ τὰς νῆσους, τὴν Κύπρον φημί καὶ Κρήτην. ὁ δέ γε Τζαχᾶς, ἀνὴρ ὢν φιλοπόλεμος, δραστηριότητι γνώμης οὐκ ἤθελεν ἡρεμεῖν, ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ τὴν Σμύρνην ἐπελθὼν κατέλαβε. καὶ αὐθις ληστρικὰς ἐπιμε- C λῶς κατεσκεύαζε ναῦς, δρόμωνάς τε καὶ διήρεις καὶ τριήρεις 15 καὶ ἄλλ' ἅπαντα τῶν κουφοτέρων νηῶν, τοῦ αὐτοῦ σκοποῦ ἐχόμενος. ταῦτα μεμαθηκὼς ὁ αὐτοκράτωρ, οὐκ ἀνέπιπτεν αὐθις, οὐδ' ἀνεβάλλετο, ἀλλ' ἐκ θαλάττης καὶ ἡπείρου ἔσπευδε τοῦτον καταγωνίσασθαι. τὸν μὲν οὖν Κωνσταντῖνον τὸν Δαλασσηνὸν θαλασσοκράτορα προχειρισάμενος, τηρικαῦτα μετὰ 20 τοῦ ναυτικοῦ παντὸς ἐξέπεμψε κατὰ τοῦ Τζαχᾶ. τὸν δέ γε σουλτάνον συνοῖσον ἐδόκει διὰ γραμμῶν ἐρεθίσαι κατ' αὐτοῦ. εἶχε δ' οὕτω τὰ γράμματα. "οἶδας, μεγαλοδοξότατε D

3. Εὐστάθιον G. 11. τζαχᾶς πάλιν οὐκ ἤθελεν ἡρεμεῖν, φιλοπόλεμος ὢν, καὶ αὐθις τὴν Σμύρνην κατέλαβε καὶ δρόμωνα G. 12. ἐθελεν G. 13. ἐπελθὼν CG. 21. διερεθίσαι κατ' αὐτοῦ διὰ γραμμῶν G.

multa iustitiae, abstinentiae modestiaeque laude commendatum. quoniam autem praeterea insula, qui praesidio esset, postularet, Philocallem Eumathium ducem creavit eique naves bellicas et equites tradidit, quibus Cyprum terra marique tueretur. ceterum Butumites Rhapsomaten et qui cum eo defecerant immortales, ad Ducam deduxit. dein Cpolin revertitur.

3. Hactenus de insulis Cypro et Creta. at Tzachas, inquieti vir animi et belli amans, quiescere noluit, sed paulo post Smyrnam adortus cepit. ac rursus piraticas naves studiose paravit, dromones, biremes, triremes aliasque id genus leviores, in eodem consilio perseverans. sensit imperator, nec otia cunctandamve ratus, terrestribus eum maritimisque debellare copiis statuit. itaque Constantinum Dalassenum, cui classis praefecturam dederat, cum omnibus copiis maritimis in Tzacham misit. ad hoc e re videbatur, sultanum per litteras contra eum concitare. quae hunc ferme in modum scriptae erant. "scis, nobilissime sultan Clitziasthlan, sultanicii dignitatem hereditario iure

σουλτάν Κλιτζιασθλάν, ὅτι τὸ σουλτανικὸν ἀξίωμα σοι πατρό-
 φεν προσήκει. ὁ δὲ σὸς γαμβρὸς ὁ Τζαχᾶς κἄν κατὰ τῆς
 βασιλείας Ῥωμαίων τῷ φαινομένῳ ὀπλίζηται, βασιλέα ἑαυτὸν
 ἀποκαλῶν, ἀλλὰ τοῦτο πρόδηλος σκῆψις ἐστίν. οὐ γὰρ λέλη-
 φεν αὐτὸν πολυπειρίαν ἔχοντα καὶ ἀκριβῶς γινώσκοντα, ὡς 5
 οὐ προσήκει τούτῳ ἢ βασιλεία Ῥωμαίων, καὶ ἀδύνατον τοι-
 αύτης ἀρχῆς ἐπιδράξασθαι. τὸ δὲ πᾶν σκαιώρημα κατὰ σοῦ
 ἐξαρτύεται. οὐ γὰρ τοιγαροῦν ἀνέχεσθαι αὐτοῦ, οὔτε μὴν
 ἀναπεπωκέναι, ἀλλ' ἐγρηγορέναι μᾶλλον, ἵνα μὴ τῆς ἀρχῆς
 παραλυθῆς. ἐγὼ μὲν οὖν τοῦτον τῶν ὑπὸ τὴν βασιλείαν Ῥω- 10
 P. 251 μαίων ὀρίων ἀπελάσω, θεοῦ ἀρήγοντος· κηδόμενος δὲ σοῦ
 παρεγγυῶμαι, ὡς ἂν καὶ αὐτὸς τῆς ἰδίας φροντίσης ἀρχῆς καὶ
 ἐξουσίας, καὶ πῆ μὲν μετ' εἰρήνης, πῆ δέ, εἰ μὴ ταύτην ἀσπά-
 ζοιτο, μετὰ ξίφους σπεύσης αὐτὸν καθυποτάξαι." τούτων οὕτω
 παρὰ τοῦ βασιλέως οἰκονομηθέντων, καταλαμβάνει τὴν Ἄβυδον 15
 ὁ Τζαχᾶς μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν δυνάμεων ἐξ ἡπείρου, καὶ ἐπο-
 λιόρκει ταύτην δι' ἐλεπόλεων καὶ παντοίων πετροβόλων ὀργάνων.
 οὐδὲ γὰρ παρῆσαν τούτῳ ἔτι ληστρικαὶ νῆες μήπω ἀπαρτισθεῖ-
 σαι. ὁ δὲ γε Δαλασσηνὸς εἶχετο μὲν μετὰ τῶν ὑπ' αὐτὸν δυνά-
 μεων τῆς πρὸς Ἄβυδον φερούσης, φιλοκινδυνότατος καὶ εὐψυ- 20
 B χότατος ὢν ὁ ἀνὴρ· ὁ δὲ σουλτάν Κλιτζιασθλάν δεξάμενος τὰ

1. Κλισιασθλάν CG, κλιτζιασθλάν A. 2. γαμβρὸς: κηδεστῆς A.
 3. ὀπλίζεται G. 5. καὶ add. C. 6. τούτων G. 10.
 τῶν ὑπὸ Ῥωμαίους ὀρίων A. 11. δὲ om. G. 12. ὡς ἂν
 τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας φροντίσης A. 14. σπεύσης C,
 σπεύσεις PA. 15. τὰ παρὰ PG, τὰ om. CA. 18. ἐτι τού-
 τῳ A. οὕτω A. ἐπαρτισθεῖσαι G. 21. κλιτζιασθλάν A.

ad te pertinere. tuus autem affinis Tzachas etiamsi in imperium
 Romanum se armet, imperatoris nomine assumpto, tamen ista reapse
 simulatio est. non enim praeterit eum, quo est rerum usu ingeniique
 acumine, Romanorum imperium ad se nihil pertinere, neque unquam
 fieri posse, ut regno illo potiatur. immo tibi omnes parantur insi-
 diae. proinde non aequum est eum pati, nec vero etiam remisso
 animo esse, sed advigilare potius, ne imperio priverere tuo. ego certe
 istum finibus Romanae ditionis, deo opitulante, expellam; tibi autem
 timens auctor sum, ut et ipse tuendi principatus tui curam geras il-
 lumque vel pace vel, si eam respuerit, armis subigas." his ita ab
 imperatore provisus, Abydum Tzachas, per continentem cum exercitu
 profectus, balistis omnisque generis machinis oppugnabat. naves enim
 piraticae ei praesto non erant, quippe nondum perfectae. Dalasse-
 nus, vir ad pericula strenue subeunda promptissimus, cum copiis recta
 Abydum tendit. at sultan Clitziasthlan, accepto imperatoris nuntio,

παρὰ τοῦ βασιλέως διαμνηθέντα, ἔργου εὐθὺς εἶχετο, τῆς
 πρὸς τὸν Τζαχᾶν φερούσης ἀψάμενος σὺν παντὶ τῷ στρατεύ-
 ματι. τοιοῦτον γὰρ τὸ βάρβαρον ἅπαν ἔτοιμον πρὸς σφαγὰς
 καὶ πολέμους. ἔγγιστα δὲ τούτου γενομένου, ἐπεὶ ἐξ ἠπείρου
 5 καὶ θαλάττης τοὺς πολεμίους ἐώρα ἐπιόντας, πλοῖον δὲ οὐδα-
 μοῦ, μὴπω τῶν παρ' αὐτοῦ ἐτοιμαζομένων νηῶν ἀπαρτισθει-
 σῶν, μὴτε δυνάμεις ἀποχωρῶσας ἔχων πρὸς τε τὸ Ῥωμαϊκὸν
 καὶ τὸ τοῦ κηδεστοῦ αὐτοῦ σουλτᾶν Κλιτζιασθλᾶν στρατεύ- V. 199
 μα, ἐν ἀμηχανίᾳ καθειστήκει. πτοούμενος δὲ καὶ τοὺς ἐποί-
 10 κους καὶ στρατιώτας Ἀβύδου, δεῖν ἐλογίσατο προσεληλυθέναι C
 τῷ σουλτᾶν, ἀγνοῶν τὴν τοῦ αὐτοκράτορος κατ' αὐτοῦ κατα-
 σκευασθεῖσαν τυρείαν. ὁ δὲ σουλτᾶν τοῦτον θεασάμενος, ἴλα-
 ρὸν εὐθὺς ἐδείκνυ βλέμμα καὶ ἀσπασίως ἐδέχετο. τράπεζαν
 τοῖνον, ὡς ἔθος, ἐτοιμάσας καὶ συνδειπνῶν μετ' αὐτοῦ, ζω-
 15 ρότερον πιεῖν τὸν Τζαχᾶν κατηνάγκαζεν. ὀπηρῖκα δὲ τοῦτον
 ἐμφόρηθέντα τοῦ οἴνου διέγνω, σπασάμενος ξίφος κατὰ τῶν
 λαγόνων ὤσεν αὐτοῦ. καὶ αὐτὸς μὲν αὐτοῦ πον νεκρὸς ἔκει-
 το· ὁ δὲ γε σουλτᾶν τὰ περὶ εἰρήνης τοῦ λοιποῦ πρὸς τὸν
 20 αὐτοκράτορα διαπρεσβεύεται. καὶ δὴ τοῦ σκοποῦ οὐ διή-
 μαρτε. δέχεται γὰρ αὐτοῦ τὴν αἴτησιν ὁ αὐτοκράτωρ. καὶ D
 τῶν εἰρηρικῶν σπονδῶν, ὡς ἔθος, τελεσθεισῶν, ἐν καταστάσει
 τὰ παρὰ θάλασσαν ἦσαν ὄρια.

1. μνηθέντα A. 8. σουλτᾶν om. CG. 9. εἰστήκει A.
 12 θεασάμενος τοῦτον G. 15. πιεῖν A, πίνειν PG. 16.
 ἐμφόρηθῆναι οἴνου PG, alterum A. 17. που add. A.

rem statim aggressus, in Tzacham movet copiis omnibus; sic est barbarorum ingenium ad caedem et bella proclive. quo adventante, cum Tzachas a terra marique hostes videret instantes, navigium autem nusquam, (quae enim naves exstruebantur nondum perfectae erant,) nec satis copiarum haberet ad Romanum simul et affinis sui exercitus sustinendos, inopia consilii conflictabatur. cumque etiam Abydi incolas et praesidia formidaret, optimum factu putavit, sultanum adire, ignarus eorum, quae imperator adversus ipsum machinatus erat. quem ubi sultanus vidit, vultu statim ad hilaritatem composito, excepit eum comiter. et cum epulas, ut fit, instruxisset, unaque accumbens, meracius Tzacham bibere invitasset, postquam vino plenum eum vidit, eductum gladium in eius latus impulit; quo ille vulnere iacuit exanimis. tum sultanus misit, qui cum imperatore de pace agerent. nec frustra. accepit enim condiciones imperator; foedereque rite icto, ora maritima in tranquillum rediit.

4. Μήπω δὲ τοσοῦτων φροντίδων ὁ αὐτοκράτωρ ἀπαλλαγείς, μὴδὲ τῶν ἀπὸ τούτου κακώσεων καθαριεύσας, (εἰ γὰρ καὶ αὐτὸς μὴ παρῆν ἔν τισιν, ἀλλὰ γε ταῖς φροντίσι καὶ ταῖς οἰκονομίαις συμπαρῆν καὶ συνέπραττεν,) εἰς ἕτερον ἀγῶνα αὐθις ἠπείγετο. ὁ γὰρ Βολκάνος, (ἀνὴρ δὲ οὗτος τὸ πᾶν 5 τῆς ἀρχῆς τῶν Δαλματιῶν φέρων, δεινὸς μὲν εἰπεῖν, δεινὸς δὲ καταπράξασθαι,) μετὰ διττὴν ἡλίου περιφορὰν τῆς τῶν Σκυθῶν καταλύσεως, τῶν ἰδίων ὄρων ἐξεληλυθώς, τὰς παρακει-
P. 252 μένας ἐλήλιζετο πόλεις καὶ χώρας, καὶ αὐτὸ δὴ τὸ Λιπένιον κατασχών, πῦρ ἐμβαλὼν ἐνέπρησε. ταῦτα ὁ βασιλεὺς μεμα- 10 θηκῶς, οὐκέτ' ἀνεκτῶς εἶχεν, ἀλλ' ἀποχρώσας δυνάμεις συναγροχῶς, κατὰ τῶν Σέρβων κατευθὺ τοῦ Λιπενίου ἤλαυνε, (τοῦτο δὲ πολίχνιον τι μικρὸν περὶ τοὺς πρόποδας τοῦ Ζυγοῦ τοῦ διαιροῦντος τὴν Δαλματίαν ἀπὸ τῆς ἡμεδαπῆς χώ-
ρας,) ἐφ' ᾗ τῷ Βολκάνῳ, εἰ τύχοι, ἀντικαταστήσαι πόλεμον 15 συνάψαι καρτερόν, καὶ εἰ τὴν νίκην δοίη αὐτῷ θεός, τό τε Λιπένιον καὶ τὰ λοιπὰ ἅπαντα ἀνεγείραι καὶ εἰς τὸ πρότερον ἀποκαταστήσαι σχῆμα. ὁ δὲ Βολκάνος τὴν τοῦ αὐτοκράτο-
Bρος μεμαθηκῶς ἔλευσιν, ἀπάρας ἐκεῖθεν καταλαμβάνει τὸ Σφεντζάνιον· πολίχνιον δὲ τοῦτο ἄνωθεν τοῦ ἤδη ῥηθέντος 20 Ζυγοῦ διακείμενον ἐν μεσαιχιμῷ τῶν τε Ῥωμαϊκῶν ὄρειων καὶ τῆς Δαλματίας. ὀπηρῖκα δὲ τὰ Σκόπια ὁ αὐτοκράτωρ κατελήφει, ἀποστείλας ὁ Βολκάνος διετίθετο τὰ περὶ εἰρήνης, καὶ

6. δὲ om. G. 9. αὐτὸ δὴ A, αὐτὸς δὲ PG. λιπαίνιον A.
15. τύχοιεν CG. post ἀντικαταστήσαι excidit καὶ. G καταστήσαι.

4. His curis imperator vix solutus necdum incommodis inde natis emersus, (etenim is earum etiam rerum, quibus praesens, cum gererentur, non intererat, sollicitudinem haud minorem sustinebat absens,) ad aliud rursus certamen properavit. Bolcanus enim, vir et consilio et manu strenuus, qui Dalmatiae ditionem obtinebat, post alterum a Scytharum interitu annum suis finibus egressus, finitimas urbes regionesque infestavit atque ipsum Lipenium igne delevit. ea nequaquam tolerabilia imperator ratus, contractis idoneis copiis, in Serbos movit rectaque Lipenium petiit, (oppidulum id est sub Zygom montem situm, qui Dalmatas a nostris discludit,) ut cum Bolcano, si forte, acriter confli-geret ac, deo victoriam annuente, tum Lipenium tum reliqua loca omnia in pristinum statum restitueret. verum Bolcanus, adventu imperatoris cognito, Sphentzanium inde se contulit. est id oppidum exiguum, supra Zygom, quod diximus, in ipsis Romaniae Dalmatiaeque confi-niis situm. sed quum Scopia venisset imperator, missis legatis, Bol-

ἑαυτὸν ἅμα τῆς αἰτίας τῶν κακῶς γεγονότων ἀπολύων καὶ τὸ
 αἴτιον ὅλον τοῖς σατραπαις τῶν Ῥωμαίων ἀνατιθεῖς, λέγων
 ὡς “ἐκεῖνοι τοῖς οἰκείοις ὄροις μὴ ἐμμένειν βουλόμενοι, δια-
 φόρους ἐκδρομὰς ποιούμενοι, οὐ μικρὰν τὴν βλάβην τῇ Σερ-
 5 βία προσῆξαν. ἐγὼ δὲ οὐκέτι τοιοῦτον τοῦ λοιποῦ διαπράξο-
 μαι, ἀλλ’ ἐπαναστρέψας καὶ ὀμήρους ἀποστελῶ τῶν ἐμῶν C
 συγγενῶν τῇ σῆ βασιλείᾳ καὶ τῶν οἰκείων ὄρων οὐχ ὑπερβή-
 σομαι.” πρὸς ταῦτα ὁ βασιλεὺς κατένευσε. καὶ καταλείψας
 ἐκεῖσε τοὺς μέλλοντας τὰς ἐριπωθείσας πόλεις ἀνεγείρει καὶ
 10 ὀμήρους ἀναλαβεῖσθαι, πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανεξέυξεν.
 ὁ δὲ Βολκάνος τοὺς ὀμήρους ἀπαιτούμενος, οὐκ ἐδίδου τού-
 τους, ἀλλ’ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ὑπερετίθετο. ἐνιαυτοῦ δὲ μήπω
 παρωχηκότος ὅλου, αὐθις εἰς προνομὴν τῶν Ῥωμαϊκῶν χω-
 ρῶν ἐξεληλύθει. καὶ διαφόρους γραφὰς τοῦ αὐτοκράτορος
 15 δεξάμενος, ἀναμιμνήσκοντος αὐτὸν τῶν συνθηκῶν καὶ ὑπο-
 σχέσεων, ἃς φθάσας πρὸς αὐτὸν ἐποιήσατο, οὐδ’ οὕτως τὰ D
 ὑπεσχημένα τελέσαι ἤθελε. μεταπεμψάμενος οὖν ὁ βασιλεὺς
 Ἰωάννην τὸν υἱὸν τοῦ σεβαστοκράτορος καὶ αὐταδέλφου αὐ- V. 200
 τοῦ, κατ’ αὐτοῦ ἐξέπεμψε μετὰ ἀποχώσης δυνάμεως. ὁ δὲ
 20 οἷα ἀπειροπόλεμος καὶ σφαδάζων ὡς νέος πρὸς μάχας, ἀπελ-
 θὼν καὶ τὸν τοῦ Λιπενίου ποταμὸν διαβάς, περὶ τοὺς πρόπο-
 δας τοῦ Ζυγοῦ κατευθὺ τοῦ Σφεντζανίου τὸν χάρακα ἐπή-
 ξατο. οὐκ ἔλαθε τοῦτο τὸν Βολκάνον. καὶ πάλιν περὶ εἰρή-

9. τὰς om. G. ἐριπωθείσας supra 185, 18. 243, 2. 288, 4.
 363, 15. vid. Hasius ad Leon. Diacon. p. 433. 23. an τὰ περὶ
 εἰρήνης?

canus de pace egit omnemque malorum culpam in Romanos duces
 derivavit, qui excursionibus crebris ultra fines suos factis, haud par-
 vam calamitatem Serbiae attulissent. addebat se nihil eiusmodi post-
 hac ausurum, sed simulac domum rediisset, obsides missurum ex con-
 sanguineis suis, nec ultra limites amplius egressurum. his imperator
 annuit; relictisque illic, qui destructa oppida reficerent obsidesque re-
 ciperent, ipse Cpolin est reversus. neque tamen Bolcanus obsides
 petentibus dedit, sed diem de die distulit. tandem, anno nondum
 praeterito, rursus finibus excessit, Romanam ditionem vastaturus. ac
 licet crebris imperator litteris eum ad foederum pactorumque memo-
 riam excitaret, tamen conventis stare noluit. itaque imperator Io-
 hannem, Sebastocratoris fratris sui filium, adversus eum misit iusto
 militum numero. is, quippe inexpertus belli et pugnandi cupiditate
 iuveniliter ardens, amne prope Lipenium sub Zygom montem traiecto,
 ex adverso Sphentzanio castra posuit. neque hoc latuit Bolcanum,

νης καὶ πρὸς αὐτὸν ἠρώτα, ὑπισχνούμενος καὶ τοὺς ὑπεσχη-
 μένους ὀμήρους δοῦναι καὶ καθαρὰν τὴν εἰρήνην μετὰ τῶν
 Ῥωμαίων τοῦ λοιποῦ τηρῆσαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν μόναις
 φιλαῖς ὑποσχέσειν· αὐτὸς δὲ ἐξωπλιζέτο ἀγνώστως αὐτῷ
 P. 253 προσβαλεῖν. καὶ τῆς πρὸς τὸν Ἰωάννην φερούσης τοῦ Βολ- 5
 κάνου ἀψαμένον, μοναχὸς τις προκαταλαβὼν τὸ μελετώμε-
 νον ἀπαγγέλλει τῷ Ἰωάννῃ, καὶ καταλαμβάνειν τὸν ἐχθρὸν
 ἤδη δισχυρίζετο. ὁ δὲ μετὰ θυμοῦ τοῦτον ἀπεπέμψατο,
 ψεύστην καὶ ἀπατεῶνα ἀποκαλῶν. ἀλλὰ τὸ ἔργον τὸν λόγον
 προέφθασεν πιστώσασθαι. νυκτὸς γὰρ ἐπεισεσὼν αὐτῷ, 10
 πολλοὺς μὲν τῶν στρατιωτῶν ἐντὸς τῶν σκηνῶν ἀνεῖλε, πολλοὶ
 δὲ καὶ ἀνὰ κράτος φεύγοντες ταῖς δίναις τοῦ κάτω ῥέοντος
 ποταμοῦ παρασυρέντες ἀπεπνήγησαν. ὅποσοι δὲ σταθροτέρας
 Βγνώμης ἦσαν, τὴν τοῦ Ἰωάννου ἀναζητήσαντες σκηνήν, ἐκθύ-
 μως μαχόμενοι ταύτην ἐπὶ ταύτῳ μόγις διετήρησαν. οὕτω 15
 γοῦν τὸ μὲν πλεῖστον τοῦ Ῥωμαϊκοῦ στρατεύματος ὄχετο.
 ὁ δὲ Βολκάνος τοὺς ἰδίους ἀναλεξάμενος καὶ ἀνελθὼν ἄνω-
 θεν τοῦ Ζυγοῦ κατὰ τὸ Σφεντζάνιον ἔστη. οἱ δ' ἀμφὶ τὸν
 Ἰωάννην τούτους θεασάμενοι, ὀλίγοι ὄντες καὶ μὴ μετὰ το-
 σοῦτων μάχεσθαι δυνάμενοι, ἐβουλεύσαντο εἰς τοῦπίσω δια- 20
 περᾶσαι τὸν ποταμὸν. τούτου δὲ γεγονότος, καταλαμβάνουσι
 τὸ Λιπένιον, ὥσει δώδεκα σταδίους τούτου ἀπέχον· ἐπιπλέον
 δ' ἀντέχειν τοὺς πλείστους ἀπολωλεκῶς μὴ δυνάμενος, τὴν
 Cὼς πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἀνεζήτησε· καὶ οὕτως τεθαρρη-

18. δὲ G. 20. δυνάμενοι μάχεσθαι μετὰ τοσοῦτων G. 21.
 γενομένου CG. 22. ἀπέχοντος CG. 24. ὡς add. C.

qui rursus de pace etiam cum illo egit, obsides, quos ante promisisset, redditarum se pollicens pacemque cum Romanis integram in posterum servaturum. verum haec mera tantum promissa; aggredi necopinantem parabat. iamque Bolcano adversus Iohannem proficiscente, monachus quidam praecurrens rem Iohanni indicat hostemque iam iam adventare affirmat. quem ille cum stomacho facessere abs se iussit, ut mendacem ac fraudulentum; sed mox fidem nuntio res ipsa addidit. Bolcanus enim per noctem invadens, plerosque militum in ipsis castris concidit; alios trepida ruentes fuga fluminis infra labentis undae hauserunt. qui autem fortiore erant animo, tabernaculo Iohannis occupato, strenue pugnantes locum vix obtinebant. sic dissipatis maximam partem Romanis, Bolcanus cum suis reversus, supra Zygom ad Sphentzanium constitit. quos conspicati, qui cum Iohanne erant, cum numero essent exiguo nec tantis hostium copiis pares, trans flumen recedendi consilium ceperunt. quo facto, Lipenium perveniunt, duodecim fere stadia inde distans. cumque plerisque amis-

κὼς ὁ Βολκάνος, ὡς μὴ τινος τοῦ ἀντικαθισταμένου περιλει-
φθέντος, ἐληΐζετο τὰς παρακειμένας πόλεις καὶ χώρας. καὶ
τῶν Σκοπίων τὴν ἔξω χώραν τελείως ἠρίπωσε, τὸ δέ τι καὶ
κατέκαυσεν. οὐ μέγρι δὲ τούτου. ἀλλὰ καὶ τὸν Πόλοβον κα-
5 ταλαβὼν καὶ ἄχρι Βρανέας φθάσας καὶ δηώσας ἅπαντα, πολ-
λὴν τε λείαν ἐκεῖθεν ἀφελόμενος, εἰς τὴν οἰκείαν ὑπέστρεψε
χώραν.

5. Ταῦτα ὁ βασιλεὺς μεμαθηκῶς οὐκέτ' ἀνεκτιῶς εἶχεν.
ἀλλ' εὐθύς αὖθις ἐξωπλίσατο, μὴ πάνυ τι μηδὲ τοῦ ἀλλητοῦ
10 Τιμοθέου πρὸς τοῦτο δεόμενος, καθάπερ Ἀλέξανδρος περιμείνας
τὸν ὄρθιον νόμον. αὐτὸς τε οὖν ὁ αὐτοκράτωρ περιθέμενος D
ὄπλα καὶ τοὺς ἄλλους ὀπλίσας τοὺς τότε παρευχόντας, τῆς
κατευθὺ Δαλματίας φερούσης εἶχετο, σπεύδων τὰ μὲν φθά-
σαντα ἐριπωθῆναι τῶν κάστρον ἀνεγεῖραι αὖθις καὶ εἰς τὸ
15 πρότερον ἀποκαταστήσαι σχῆμα, καὶ ἀντίποινα τῶν παρ' αὐ-
τοῦ πεπραγμένων ἐκ περιουσίας κατ' αὐτοῦ διαπράξασθαι.
ἀπόρας οὖν τῆς μεγαλοπόλεως καὶ τὸ Δαφνούτιον καταλα-
βὼν, (πόλις δὲ τοῦτο παλαιά, τῆς Κωνσταντίνου σταδίους
ἀπέχουσα τεσσαράκοντα,) καὶ τοὺς μὴπω ἐφθακότας τῶν
20 συγγενῶν ἐκδεχόμενος, αὐτοῦ που ἐκαρτέρει. τῇ γοῦν μετ' P. 254
αὐτὴν καταλαμβάνει Διογένης ὁ Νικηφόρος πλήρης θυμοῦ

4. Πολοβὼν G. καταλαβὼν add. C. 5. Βρανίας CG.
9. τοῦ om. A. 12. τῆς κατὰ A. 13. σπεύδοντα μὲν φθά-
σαι τὰ ἐριποθέντα G. 17. μεγαλουπόλεως CG. Δαφνού-
σιον CG. 18. τοῦτο : αὕτη G. Κωνσταντινουπόλεως CG.
19. ἀπέχουσα σταδίους G. 20. lege ἐγκαρτέρει. 21. ὁ
διογένης νικηφόρος A.

sis, Iohannes amplius resistere non posset, viam Cpolin versus in-
gressus est. tum aucta Bolcanus confidentia, tanquam nemine, qui
prohiberet, reliquo, ex finitimis oppidis pagisque praedas egit. ac
Scopiorum quidem agrum suburbanum igni ferroque vastavit; neque
ibi substitit; sed usque ad Polobum Braneasque progressus, cuncta la-
trociniis infestavit, praedaque onustus domum rediit.

5. Haec cum imperator comperisset, non amplius ferenda duxit,
sed extemplo rursus ad bellum se accinxit, nihil prorsus, ut quondam
Alexander, indigens Timotheo tibicine, qui orthium modularetur.
postquam igitur et se et reliquos, qui praesto tum erant, armis in-
struxit, recta in Dalmatiam contendit, ut tum castella repararet de-
structa atque in integrum restitueret, tum iniurias multo gravius re-
poneret. Cpoli igitur profectus Daphnutium, (oppidum id vetus est,
ab urbe quadraginta stadiis dissitum,) ibi substitit, qui nondum ad-
venerant e consanguineis, opperiens. eo postridie se contulit Nice-

V. 201 καὶ φρονήματος· τῷ συνήθει δὲ χρώμενος προσωπεῖω, τὴν ἀλωπεκὴν περιεβέβλητο, καὶ τὴν ὄψιν χαριεστέραν διατιθείς, τῷ βασιλεῖ προσφέρεσθαι ἐλευθέρως ἐσχηματίζετο. τὴν μέντοι σκηρὴν οὐ τῷ συνήθει ἀποστήματι τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος ἐπήξατο, ἀλλ' ἀγχοῦ τῆς πρὸς τὸν βασιλέα εἰσαγοῦσης 5 ἀνόδου. Μανουὴλ δὲ ὁ Φιλοκάλης τοῦτο θεασάμενος καὶ ὡς ὑπὸ κεραινοῦ βληθείς, ἐπεὶ οὐδὲ τὰ παρ' αὐτοῦ μελετώμενα τοῦτον διελάνθανεν, αὐτὸς παραχρῆμα εἰστήκει. μόλις δὲ B συναγαγὼν τὸ φρονοῦν τῆς ψυχῆς, πρόσσειν εὐθύς τῷ βασιλεῖ καὶ φησιν “οὐχ ἄπλοῦν τὸ γινόμενόν μοι δοκεῖ, ἀλλὰ 10 δέος μοι ἔπεισι, μὴ τι νυκτὸς κατὰ τῆς σῆς νεωτερισθῆ βασιλείας. ῥήμασι γοῦν τισὶ πρὸς αὐτὸν χρησάμενος, ἐκεῖθεν μεταβῆναι τοῦτον παρασκευάσω.” ὁ δὲ, ὁποῖος ἐκεῖνος ἀκατάσειστον ὡς ἐπίπαν ἔχων τὸ φρόνημα, οὐδαμοῦ παρεχώρει τοῦ ἔργου τῷ Φιλοκάλῃ. πολλὰ δὲ τούτου βιαζομένου, “ἔα” 15 φησὶν. “οὐ χρὴ πρόφασιν τοῦτον ἐξ ἡμῶν ἐσχηκέναι. ἔστω τῆς καθ' ἡμῶν μελέτης αὐτὸς ὁ αἴτιος πρὸς τε θεὸν καὶ ἀνθρώπους.” ἀχθόμενος δὲ ὁ Φιλοκάλης καὶ τύπτων τὰς χεῖρας, μεματαιωμένον τε τὸν βασιλέα ἀποκαλαῶν, μεδίστατο. C οὐ πολὺ τὸ ἐν μέσῳ, καὶ τοῦ βασιλέως σὺν αὐτῇ τῇ βασι- 20 λίδι ἀπειριμερίμωως ὑπνώτοντος, περὶ μέσην φυλακὴν τῆς νυκτὸς ἄνεισιν ὁ Διογένης, ξίφος ὑπὸ τὴν μάλην φέρων· καὶ

5. ἐπήξατο κοιτῶνος G. 8. παρανίκα A. 11. μὴ τι κατὰ τῆς βασιλείας σου νεωτερισθῆ A. 13. παρεσκευάστω A. 17. ὁ om. G. 19. μεδίσταται CG. 20. αὐτῇ om. A. 22. εἴσεισιν A.

phorus Diogenes, qui cum ira arrogantiæque plenus esset, quasi vulpina pelle indutus, veterem gratiam vultu referebat ac liberaliter imperatore uti simulabat. tabernaculum non solito intervallo a cubiculo regio, verum proxime eum locum posuit, unde ad imperatorem aditus erat. id ubi vidit Manuel Philocales, quasi fulmine ictus, (quippe compertum habebat, quid ille pararet,) illico obstupuit; mox revocato, ut potuit, animo, imperatorem adiens, “hoc, inquit, consilium mihi non expers fraudis videtur; sed vereor, ne quid mali per noctem contra maiestatem tuam moliat. quare conveniam eum efficiamque, ut inde se amoveat.” at ille, imperterrito plane animo, non sivit id fieri. Philocali autem instantius flagitanti, “desine, inquit; non enim oportet nos odii praetextum ei dare; si quid molitur, deus hominesque sciant illum in culpa esse.” discessit Philocales aegritudine complodens manus et imperatorem temeritatis incusans. non multo post imperatore cum ipsa Augusta secure dormiente, circiter mediam noctis custodiam, ascendit Diogenes in cubiculum, ense sub

ἐπιβεβηκῶς τῶν οὐδῶν ἔστη. κοιμωμένῳ γὰρ τούτῳ τῷ βασιλεῖ οὔτε θύραι ἐπέζυγοῦντο, οὔτ' ἐκτὸς ἐπηγρούπνει φρουρά. ἀλλὰ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τὸν βασιλέα. τὸν δέ γε Νικηφόρον θεία τις τῷ τότε δύναμις ἀπεῖρξε τοῦ ἐγχειρήματος. 5 τὴν παιδίσκην γὰρ θεασάμενον τὴν τὸν ἀέρα ἀναρριπίζουσαν καὶ πόρρω ποι τοὺς κῶνωπας ἀπωθουμένην τοῦ τῶν βασιλέων χρωτός, παραχρῆμα ὑπὸ τε τρόμος ἔλλαβε γυῖα, ὄχρός τέ μιν εἶλε παρειάς, κατὰ τὸν ποιητὴν φάναι, ἐς νέωτα τὸν φό- D
 10 τοκράτορος σφαγὴν ἐμελέτα διαπαντός, ἐκεῖνον δὲ οὐδὲν τῶν μελετηθέντων κατ' αὐτοῦ διελάνθανε. ταχὺ γὰρ ἡ παιδίσκη τοῦτο προσελθοῦσα τὸ δρᾶμα ἀπήγγειλε. τοιγαροῦν ἐκεῖθεν τῇ μετ' αὐτὴν ἀπάρας, τῆς προκειμένης ὁδοῦ εἶχετο, τὸν ἀγνοοῦντα μὲν ὑποκρινόμενος, οἰκονομῶν δὲ καὶ τὰ κατ' αὐτὸν
 15 τοσοῦτον, ὡς ἅμα μὲν καὶ φυλάττεσθαι, ἅμα δὲ καὶ μηδ' ἤντιναοῦν εὐλόγον λαβὴν δίδόναι τῷ Νικηφόρῳ. ἐν τοῖς μέ- P. 255
 20 ρεσιν οὖν γενόμενος τῶν Σερρῶν, ἐπεὶ ὁ Πορφυρογέννητος Κωνσταντῖνος ὁ Δούκας συνεπόμενος τῷ αὐτοκράτορι ἤτειτο εἰς τὸν ἴδιον ἀγρὸν καταλῦσαι ἐπιτερηῆ ὄντα καὶ ὕδασι ψυ-
 20 χροῖς καὶ ποτίμοις κατάρρουντο καὶ ἀποχωρῶντα οἰκήματα ἔχοντα πρὸς τὴν τοῦ βασιλέως ὑποδοχὴν, (Πεντήγροστις τούτῳ τὸ

1. κοιμωμένου γὰρ τουτου G. 3. τὰ om. CG. 5. θεασά-
 μένος A. τὴν alterum om. G. ἀναρριπίζουσαν PG, recte A.
 8. φάναι μὲν A. τὸ φαῦλον A. 12. lege τούτῳ. 15. μὲν
 add. CG. 21. τοῦ add. CG.

ala gestans, atque ipso in limine stetit. etenim hic imperator ita decumbere solebat, ut neque fores clauderentur cubiculi, nec ulla extra excubaret custodia. caeterum Nicephorum a perpetrando scelere divina quaedam vis tum avertit. cum enim ancillam videret, cui ventuli faciendi culicesque ab imperatorum facie abigendi negotium erat, extemplo tremor occupat artus pallorque eius capit genas, ut cum poeta loquar, caede in crastinum diem prolata. nec vero imperatorem quicquam eorum, quae Nicephorus aperte machinatus erat, latebat; statim enim ancilla expergefacto, quid accidisset, narravit. itinere tamen postridie continuato, dissimulavit se id nosse, quanquam ita se gessit, ut et a Nicephoro sibi caveret, nec ullam offensionis causam probabilem ei daret. itaque cum in fines Serrarum ventum esset rogassetque imperatorem Constantinus Ducas Porphyrogenitus, qui itineris comes erat, ut ad villam suam diverteret peramoenam aquisque abundantem salubribus atque ita amplam, ut commodum imperatori hospitium esset, (Pentegostis huic nomen erat,) imperator roganti obsecutus, ibi diverlit. sed ne postridie quidem, cum in viam

ὄνομα,) ὁ βασιλεὺς ὑπέϊξας τῷ τούτου θελήματι, αὐτοῦ πον
κατέλυσεν. ἀλλ' οὐδὲ τῇ μετ' αὐτὴν βουλομένῳ ἐξελθεῖν ὁ
Πορφυρογέννητος συνεχώρει· ἡξίου δὲ μᾶλλον ἐγκαρτερῆσαι
καὶ ἔτι, ἐφ' ᾧ ἀνακτῆσασθαι τε ἑαυτὸν τῆς ὀδοιπορίας καὶ
B τὸ σῶμα τοῦ κονιορτοῦ καθᾶραι λουσάμενον. ἠντρεπίστο 5
γὰρ αὐτῷ ἤδη καὶ τὰ πρὸς εὐωχίαν δαψιλῆ. ὁ δὲ καὶ αὐθις
τῷ τοῦ Πορφυρογεννήτου ὑπέϊξε θελήματι. ὡς δὲ λουσάμε-
V. 202 νον καὶ τοῦ βαλανείου ἐξελθόντα τοῦτον μεμαθήκοι Νικηφό-
ρος ὁ Διογένης, πάλαι τυραννιῶν, ἐπιτηρῶν δὲ εἶπου καὶ αὐ-
τόχειρ δυνηθῆ τούτου γενέσθαι, περιζωσάμενος τὸν ἀκινάκην 10
εἰσῆει, ὡς δῆθεν ἐκ θήρας ἐπανιῶν κατὰ τὸ σῆνθες. τοῦ-
τον οὖν ὁ Τατίκιος θεασάμενος καὶ πάλαι γινώσκων τὸ παρ'
αὐτοῦ μελετώμενον, ἀπώσατο ἐπειπὼν "ἵνα τί ἀσυντάκτως
οὕτω καὶ ξιφῆρης εἰσέρχῃ; καιρὸς βαλανείου καὶ οὐχὶ ὀδοι-
C πορίας οὐδὲ θήρας ἢ μάχης ἐστίν." ὁ δὲ τοῦ σκοποῦ διη- 15
μαρτηκῶς ὑπεχώρησεν. ὑπολαβὼν δὲ ὡς ἤδη ἐπέγνωσται,
(δεινὸς γὰρ ἔλεγχος ἢ συνείδησις,) δρασμῶ τὴν ἑαυτοῦ σω-
τηρίαν πραγματεύσασθαι ἐβουλεύετο, καὶ εἰς τοὺς ἐν Χρι-
στονπόλει ἀγροὺς τῆς βασιλίδος Μαρίας ἢ εἰς τὸν Πέρνικον
ἢ εἰς τὸν Περιζὸν προσχωρῆσαι, κἀκεῖθεν αὐθις πρὸς τὰ 20
συμπύπτοντα τὰ κατ' αὐτὸν εὖ διαθέσθαι. προεφθάκει γὰρ
ἢ βασιλὶς Μαρία τοῦτον προσλαβέσθαι, ἀδελφὸν ὄντα μητρό-
θεν τοῦ προβεβασιλευκότος ἀνδρὸς αὐτῆς Μιχαὴλ τοῦ Δούκα,

8 lege μεμαθήκει. 12. Πατριῖος G. 14. καὶ prius om. A.
καὶ οὐχ ὀδοιπορίας ἢ θήρας A. 20. Πετριζὸν G. τῷ συμ-
πίπτοντι . . G. 22. προσλαβέσθαι C, προλαβέσθαι PG.

se dare vellet, id Porphyrogenitus sivit; immo petiit, ut diutius etiam ibi maneret, quo recrearet se ab itinere pulveremque abstergeret lavando. quippe lautitiarum apparatus iam provisus ab eo erat. quare iterum imperator precibus Porphyrogeniti cessit. cum autem Nicephorus Diogenes eum e balneo prodisse comperisset, quoniam regnum dudum affectans illius interimendi tempus aucupabatur, acinace cinctus ingreditur, tanquam e venatione, ut solebat, rediens. quem ut vidit Taticius, consiliorum eius haud ignarus, repulit hisce verbis: "quid insolenter sic cum telo intras? tempus balnei est, non itineris, nec venationis aut pugnae." ille re infecta se subduxit. quia autem iam deprehensus sibi videbatur, (tanta enim conscientiae vis est,) fuga salutem quaerere parabat atque in villas imperatricis Mariae, quae ad Christopolin erant, vel Pernicum vel Peritzum discedere, unde pro re nata rursus sibi prospiceret. hunc enim iam ante sibi adiunxerat Maria imperatrix, quod is coniugis nuper regnantis Michaelis Ducae frater erat, eadem cum illo matre natus, sed patribus diversis.

καὶ τὰ ἐς πατέρας διήλλαττον. καὶ ὁ μὲν βασιλεὺς τριταῖος
 ἐκεῖθεν ἔξεισι. τὸν δὲ Κωνσταντῖνον αὐτοῦ που καταλελοίπει D
 ἡρασιῶνης χάριν, δεδιὼς τὸ ἀπαλὸν καὶ ἀσύνηδες τοῦ νεανίου
 τότε πρώτως τῆς ἐνεγκαμένης πρὸς ἐκστρατείαν ἐξεληλυθότος.
 5 ἦν γὰρ μονογενὴς τῇ μητρί. καὶ ὁ αὐτοκράτωρ σφόδρα τοῦ
 νεανίσκου κηδόμενος, πάσης ἀνέσεως συνεχώρει ἐπαπολαύειν
 αὐτὸν σὺν τῇ βασιλίδι μητρί, ἅμα δὲ καὶ ὡς ἴδιον ἀπαρτί
 τέκνον ἐξόχως φιλῶν τούτων.

6. Ἄλλ' ἵνα μὴ συγκεχυμένος ὁ λόγος προίῃ, τὰ κατὰ
 10 τὸν Διογένην Νικηφόρον ἐξ αὐτῆς ἀρχῆς ἱστορεῖτω. ὅπως
 μὲν οὖν ὁ τούτου πατὴρ Ῥωμανὸς εἰς τὴν βασιλείον ἀνήχθη
 περιωπὴν καὶ ὁποῖον τέλος ἔσχε τὰ κατ' αὐτόν, διαφόροις τῶν
 ἱστοριογράφων ἐμέλησε, κακεῖθεν ἐξέσται τὰ περὶ τούτου ἀνα- P. 256
 λέγεσθαι τοῖς βουλομένοις. ἐπὶ παισὶ δὲ ὅμως τετελευτήκει
 15 τῷ τε Λέοντι καὶ τῷ Νικηφόρῳ. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ Ἀλέξιος
 ἐκ προοιμίων τῆς αὐτοῦ ἀναρρήσεως παραλαβὼν τούτους
 ἰδιώτας ἐκ βασιλέων, (καὶ γὰρ ἅμα τοῦ τῆς βασιλείας ἐπιβῆ-
 ναι ὁ Μιχαὴλ καὶ ἀντάδελφος αὐτῶν αὐτοὺς μὲν τῶν ἐρυ-
 θρῶν ἀπογυμνοῖ πεδίλων καὶ τὰ στέφη τούτων ἀφαιρεῖται,
 20 καὶ ὑπερορίαν ζὺν τῇ μητρί αὐτῶν τῇ βασιλίσση Εὐδοκίᾳ εἰς
 τὴν μονὴν τοῦ Κυπερούδη καταψηφίζεται,) παντοίας θερα-
 πείας ἤξιον, τὸ μὲν τι δι' ὃ πεπόνθασιν οἰκτιρῶν αὐτούς, B

4. ἐκστρατείαν C, ἐκστρατίαν PG. 10. ἀρχῆς αὐτῆς G. 11.
 ἀνήχθη G. 14. τετελευτήκει PG. correxi. 17. τοὺς CG.
 lege τῷ. 18. καὶ : ὁ CG. τῶν om. G. 19. τῶν πεδί-
 λων G. 21. καταψηφίζεσθαι G. 22. τι : τοι G.

ceterum imperator triduo post inde proficiscitur. Constantinum au-
 tem ibi, ut otio frueretur, reliquit, tenero timens adolescenti, qui tum
 primum domo in bellum profectus erat. unicus enim matris erat
 filius, quem etiam imperator ipse non minus, quam filium, carum ha-
 bebat.

6. Verum, ut ordine narratio procedat, Nicephori Diogenis memoria
 ab ipsis originibus repetenda est. pater eius Romanus quomodo ad impe-
 rium sit evectus quemque exitum habuerit, a variis scriptoribus traditum
 est; unde historiam eius cognoscere, qui volet, poterit. hoc unum mo-
 nebo, decedentem eum duos reliquisse filios, Leonem et Nicephorum,
 quos imperator Alexius initio imperii sui privatos ex imperatoribus in-
 venit. etenim cum Michael, frater ipsorum, rerum politus esset, et ru-
 bris calceis et diademate ipsis interdixerat; quin etiam exsulare eos
 cum matre Eudocia imperatrice in monasterio Cyparudae iusserat. movit
 Alexii misericordiam tum tristis invenum casus, tum quod eos vide-

τὸ δέ τι καὶ τοὺς νέους ὄρων κατὰ τε σώματος ὄραν καὶ
 ῥώμην διαφέροντας τῶν πολλῶν, χροάζοντας μὲν καὶ ἀρτι-
 φρεῖς τὸ γένειον, ὑψηλοὺς καὶ ἰσομέτρους ὥσπερ ὑπὸ κανόνα
 τὸ μέγεθος, καὶ αὐτὸ τὸ νεότησιον ἤδη ἐκφύοντας ἄνθος, ἐξ
 αὐτῆς τε ὄψεως τὸ θυμοειδὲς αὐτῶν καὶ γενναῖον τοῖς μὴ διὰ 5
 πάθος τυφλώττουσιν ἀριδῆλως ἐμφαίνοντας, καὶ σκύμνους οἶον
 λέοντος· καὶ ἄλλως δέ, ὅποῖος ἐκεῖνος μὴ ἐπιπολαίως ὄρων,
 μήτε πρὸς τὴν ἀλήθειαν μύων, μηδὲ πάθεισι ἀλισκόμενος
 C ἐπιψόγοις, ἀλλὰ ταλαντεύων τὸ ὄν ἐν ἰσορροπίῳ στάθμῃ τῆς
 συνειδήσεως, καὶ τὸ ὕψος ἐξ οὐπερ ἐπεπτώκεσαν λογιζόμε- 10
 νος, ἐνηγκαλιζέτο ἴσα καὶ τέκνοις ἰδίοις, τί μὲν οὐ λέγων, τί
 δὲ οὐ πράττων ἀγαθὸν ἐς αὐτούς, τί δὲ οὐ προμηθεύμε-
 V. 203 νος; καὶ ὁ φθόνος βάλλων αὐτούς τοῖς τοξείμασιν οὐκ ἀνεί.
 ἐκ πολλῶν γὰρ κατ' αὐτῶν ἐρεθιζόμενος ὁ αὐτοκράτωρ, αὐτὸς
 μᾶλλον πάσης αὐτοὺς ἐπικουρίας ἡξίου, ἴλαρόν ἐνατενίζων 15
 αἰεὶ καὶ ἐνωραϊζόμενος οἶον ἐπὶ αὐτοῖς, ζυμβουλευὼν τε δια-
 παντὸς τὰ συνοίσοντα. ἄλλος μὲν γὰρ ἴσως καὶ ὑπόπιους ἂν
 D ἐλόγισατο τούτους καὶ ἐκποδὼν διὰ παντοίας μεθόδου ἐξ αὐτῆς
 ἀρχῆς ποιῆσαι ἐσπούδασεν ἂν· οὗτος δὲ ὁ αὐτοκράτωρ τὰς τῶν
 πολλῶν κατὰ τῶν νέων εἰσηγήσεις παρ' οὐδὲν ἐτίθετο, ἐξόχως 20
 τούτους φιλῶν, τὴν μέντοι μητέρα τούτων Εὐδοκίαν καὶ δω-
 ρεῶν ἀξιῶν καὶ τιμῆς τῆς προσηκούσης βασιλίσσαις μὴ ἀπο-

13. τοῖς om. CG.
 ἀρχῆς αὐτῆς G.

16. αἰεὶ: αὐτοῖς CG.
 19. ποιῆσαι om. G.

ἐπ' G.

18.

ret forma ac robore corporis ceteris praestantes. ambo malas prima flavescabant lanugine; statura erant procera et magnitudine ad amussim pares, ipso iuventutis flore; vultus ipse fortitudinem generositatemque animi tam aperte prodebat, ut nisi qui odio obcaecatus esset, leonis catulorum instar eos haberet. cumque praeterea imperator, homo et mentis acie pollens ad cernendum verum, nec pravus impeditus affectibus, quominus iustum aequa conscientiae lance pensitaret, id quoque reputasset, quanto ex fastigio rerum iuvenes cecidissent, eos velut proprios filios amplexabatur, et verbis et re amorem curamque ipsis probans. quanquam invidia non desinebat tela in eos iaculari. sed quo plures imperatoris iram adversus eos concitare studebant, tanto ipse maiori eosdem praesidio dignabatur, cum blando semper vultu iuvenes exciperet iisque quasi superbiret et rationibus ipsorum omni modo prospiceret. alius fortasse suspectos illos habuisset omnibusque artibus de medio tollere iam ab ipso initio studuisset; at hic imperator, contemptis delatorum calumniis, eximie caros habebat. ac matrem quidem eorum Eudociam et donis prosequabatur et nulla hono-

στερωῶν, καὶ αὐτῷ δὲ τῷ Νικηφόρῳ τὴν τῆς νήσου Κρήτης ἀρχὴν ἀνέθετο εἰς ἐνδιαίτημα ἰδιον. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ὁ βασιλεὺς. τούτων δὲ ὁ μὲν Λέων, φρονήματος ὢν ἀγαθοῦ καὶ P. 257 γνώμης ἐλευθέρου, ὄρων δὲ καὶ τὴν βασιλέως εἰς αὐτοὺς 5 εὐμένειαν, ἔστεργε τὴν λαχοῦσαν, ἐπαναπαυόμενος οἷον ἐπὶ τοῖς παροῦσι κατὰ τὸν εἰπόντα “Σπάρταν ἔλαχες, ταύταν κόσμηι.” ὁ δὲ γε Νικηφόρος δύσοργος καὶ βαρύμηγρις ὢν, καὶ βυσσοδομεύων κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τυραννήσειν μελετῶν οὐκ ἐπαίετο· ὑποβρύχιον δὲ ὅμως εἶχε τὴν βου- 10 λήν. ἤδη δὲ καὶ τοῦ ἔργου ἀπαρξάμενος, γνησιώτερόν τισι προσωμίλει. οὐκ ἐλάτθανε τοῦτο τοὺς πλείστους· δι’ ὧν καὶ εἰς τὰς ἀκοὰς ἔφθανε τοῦ βασιλέως. ὁ δὲ βασιλεὺς B καινόν τι ποιῶν, μεταπεμπόμενος τούτους ἐν καιροῖς ἀρμοδίοις, οὐκ ἐνέφαινε μὲν τὸ ἀκουσθέν, εὐφρῶς δὲ παρήγει καὶ 15 τὰ εἰκότα συνεβούλευε. καὶ ὅσῳ μᾶλλον τῆς ἐπιβουλῆς ἐν γνώσει ἐγίνετο, τοσοῦτῳ μᾶλλον ἐλευθερώτερον πρὸς αὐτοὺς διετίθετο, οὕτω βουλόμενος τούτους κερδανεῖν. ἀλλ’ ὁ Αἰθίοψ οὐκ ἐλευκαίνετο. ἔμενε γὰρ ὁ αὐτὸς καὶ μετεδίδου τῆς λύμης, ὁπόσοις ἂν προσεπέλασε, τοὺς μὲν δι’ ὄρκων, τοὺς δὲ 20 δι’ ὑποσχέσεων σφετεριζόμενος. τοῦ μὲν οὖν κοινοῦ τοῦ στρατοῦ οὐ τοσοῦτον ἔμελλε τῷ Νικηφόρῳ· ἤδη γὰρ ἅπαντες πρὸς αὐτὸν ἀπονενεύκασι· ἀλλ’ ὅλος πρὸς τοὺς μεγι- C

4. lege τε καὶ. 6. ἔλαβες G. ταύτην CG. 7. δύσοργος ὢν καὶ βαρύμηγρις G. 8. καὶ prius om. G. τυραννεῖν συμμελετῶν οὐκ ἐπαύσατο CG. 17. κερδάνειν PG, recte C. 21. lege ἔμελε. 22. ἀπονενεύκασι πρὸς αὐτὸν G. μεγιστάνους CG.

ris parte, qui imperatricibus debetur, defraudabat; Nicephoro autem ipsi principatum insulae Cretae proprium dedit. ita quidem imperator. iuvenum autem alter, Leo, bona indole ingenuoque praeditus animo, cum imperatoris in se caritatem perspiceret, sorte contentus erat fortunaque, qua utebatur, acquiescebat, secundum illud: “quae tibi Sparta obtigit, eam orna.” sed Nicephorus, natura impotens et iracundus, consilia adversus imperatorem agitare tyrannidemque affectare non desistebat. consilium tamen celabat. tandem rem iam aggrediens, familiariter cum quibusdam colloquebatur. id continuo palam factum est; unde res brevi ad imperatoris quoque notitiam pervenit. verum ille, nová quadam usus ratione, postquam suo quemque tempore arcessivit, non indicavit quidem, quod audiverat, sed salubria dedit consilia et quae res postulare videbatur, admonuit. et quo certiores conspirationis cognitionem nactus erat, eo liberalius cum iis agebat; ita sibi eos conciliare studens. sed Aethiops non albescit. mansit enim idem Nicephorus et contagione, quoscunque

σταῖνας ἀπονευκώς, τῶν τε ἡγεμόνων καὶ τῶν τῆ συγκλήτῳ
κατειλεγμένων προκρίτων ἀνδρῶν πολλὴν φροντίδα ποιούμε-
νος, ὑπεποιεῖτο αὐτούς. ἦν γὰρ τὴν φρένα μὲν ὀξύτερος ἀμ-
φιστόμου ξίφους, στάσιμος δὲ οὐδαμῶς, εἰ μὴ ὅσον πρὸς τὸ
τυραννήσειν τὸ ἀμετάθετον ἐνεδείκνυτο· μελιχρὸς ἐν λόγοις, ἐν 5
συναναστροφαῖς ἠδύς, ταπεινοφροσύνην μὲν ὡς ἀλωπεκῆν ποτὲ
περιβαλλόμενος, ἔστιν οὖν καὶ τὸ θυμοειδὲς καθάπερ λέων
ἐμφαίνων ποτέ, ῥωμαλέος καὶ πρὸς Γίγαντας ἐγκαυχώμενος
D ἀμιλλᾶσθαι, σιτόχρους τὴν ὄψιν, εὐρὸς τὰ στέρανα, ὑπερω-
μίας τῶν τότε καιροῦ ὄντων ἀνδρῶν. εἰ δὲ σφαιρίζοντα τοῦ- 10
V. 204 τον εἶδέ τις, εἰ δὲ ἰππαζόμενον, εἰ δὲ οἷστον πέμποντα, εἰ
δύρου κραδαίνοντα καὶ ἰππασίας ποιούμενον, θαῦμα ἐδόκει
καινὸν θεᾶσθαι, ἐκεχῆνει τε καὶ μόνον οὐ πεπηγὼς ἦν. διὰ
P. 258 τοῦτο καὶ μᾶλλον τὴν τῶν πολλῶν ἐπεσπᾶτο εὐνοίαν. τοσοῦ-
τον δὲ τὸ σπουδαζόμενον αὐτῷ προῆει, ὡς καὶ αὐτὸν τὸν ἐπ' 15
ἀδελφῆ τοῦ αὐτοκράτορος γαμβρὸν Μιχαὴλ τὸν Ταρωνίτην
τῷ τοῦ πανυπερσεβάστου τιμώμενον ἀξιώματι ὑποποιήσα-
σθαι.

7. Ἄλλ' ἐπανακτέον τὸν λόγον αὐθις ὅθεν ἀπερρῶν καὶ
καθ' εἰρμὸν ἐκτέον τῆς διηγήσεως. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ 20
τοῖς λογισμοῖς ἀνατρέχων, ἔξ οὔπερ τὴν καθ' ἑαυτοῦ τοῦ

3. ὑποποιεῖτο PG, recte C.
ἔστιν οὐ.

5. τυραννίσειν G.

7. lege

15. τὸν add. C.

accedebat, contaminavit, alios iuramentis sibi adiungens, alios promis-
sis. ac vulgus quidem militum, non tantum operae dedit, ut pelli-
ceret: iam enim omnes in ipsum se inclinabant: sed totus in eo erat,
ut civitatis principes, tam exercitus duces quam qui in senatu pluri-
mum auctoritate pollebant, omni cura sibi devinciret. habebat enim
mentem ancipiti gladio acutiorem, constantem autem minime, prae-
terquam quod tyrannidis occupandae tenax esset. dulcis sermone,
consuetudine comis, modestiae se plerumque specie tanquam pelle
vulpina tegebat, sed idem non raro iracundus, ut leo, apparebat. cor-
poris robore Gigantibus parem se gloriabatur. triticeus color oris,
latum pectus. totis humeris eminebat supra eos qui tunc erant ho-
mines. iam vero cum vel pila luderet, vel equitaret, vel iaculum
mitteret, vel hastam quateret, vel equestris pugnae specimen daret,
admirationi spectantibus erat, qui tantum non attoniti adstabant. ea
res maiorem etiam multitudinis favorem ipsi conciliavit. ac tam
prosperè inceptum succedebat, ut ipsum imperatoris ob ductam soro-
rem affinem, Michaelē Taronitam, panhypersebasti dignitate orna-
tum, in partes suas traheret.

7. Sed redeundum est, unde deflexit narratio. imperator igitur,
ex quo Diogenis adversus se odium perspexit, inde animo repetens,

Διογένους μελετὴν ἀνέγνωκεν, καὶ ὅπως ἐξ ἀρχῆς αὐτῆς τῆς αὐτοῦ ἀναρρήσεως ἀμφοῖν ἐχρήσατο τοῖν ἀδελφοῖν, ὀπόσης τε φιλοφροσύνης καὶ κηδεμονίας ἐπὶ τοσοῦτοις ἔτεσιν αὐτοὺς ἤξιόν, καὶ οὐδὲν τούτων τὴν τοῦ Νικηφόρου γνώμην ἐπὶ τὸ βέλτιον B
 5 μετηλλοίωσεν, εἰς ἀμηχανίαν ἐνέπιπτεν. ταῦτ' οὖν ὁ βασιλεὺς ἀναλογιζόμενος πάντα καὶ ὅπως μετὰ τὸ σφαλῆναι αὐδὶς εἰσῆει, ὅπως ἀπόσθῃ παρὰ τοῦ Τατικίου, καὶ γνοὺς ὅπως τὸ φονουρογὸν σιδήριον θήγων κατ' αὐτοῦ αἵμασιν ἀναιτίοις σπεύδει χρᾶναι τὰς χεῖρας, καὶ ὁ τέως ἐφεδρεύων καὶ νυκτὸς τὸν
 10 φόνον ἐπιτηρῶν τελέσαι ἀπαρακαλύπτως τοῦτον ἤδη ἐπισπεύδει, πολλοῖς ἐκυμαίνετο λογισμοῖς. ἤθελε μὲν οὖν οὐδαμῶς τὸν Διογένην μετελεύσεσθαι δι' ὃν πρὸς αὐτὸν ἐγκάρδιον ἐκέκτητο πόθον, ἐξόχως τὸν ἄνδρα φιλῶν. ἀπαξαιπλῶς δὲ ἀπαντα συνελών, ὅπη τε προβήσεται τὸ δεινὸν ἐννοῶν, ἐπεὶ C
 15 τὸν περὶ ψυχῆς κίνδυνον αὐτῷ ἐφιστάμενον ἔγνω, πλήττεται τὴν καρδίαν. καὶ εἰς ἓν τὸ πᾶν συναγαγών, δεῖν ἔκρινεν κατασχεῖν τὸν Νικηφόρον. ἐκεῖνος δὲ τὸν μελετώμενον ἐπισπεύδων δρασμὸν καὶ βουλόμενος νυκτὸς τῆς πρὸς Χριστουπόλεως φερούσης ἀψασθαι, ἐσπέρας ἀποστείλας εἰς τὸν Πορφυρογέν-
 20 νητον Κωνσταντῖνον τὸν δοθέντα αὐτῷ παρὰ τοῦ βασιλέως ταχυδρομόν ἵππον ἤτειτο ἀποχαρίσασθαι οἱ. ὁ δὲ καὶ ἀνενευσε, λέγων μὴ δύνασθαι δῶρον τοιοῦτον αὐθήμερον τοῦ βα-

4. καὶ: καὶ G. 7. πατρικίου G. γνοὺς om. CG. 13. ἐκέκτητο ἐγκάρδιον G. 20. αὐτοῦ G. 21. καὶ om. CG. lege ὁ δέ γε.

cum reputaret, quemadmodum ab ipso imperii sui initio se erga utrumque adolescentem gessisset quantamque iis tot annis benevolentiam curamque praestitisset, licet nihil ista profecissent ad delinendum Nicephori animum, consilii inopia affectus est. ad hoc consideravit, ut Nicephorus post irritum caedis consilium rursus ad se irrupisset, ut repulsus esset a Taticio; cumque intellexisset, illum cruentum ferrum acuentem insonti sanguine manus pollutum properare, et qui insidiis modo noctuque ipsius vitam appetivisset, eundem iam aperte caedem festinare, inter varia fluctuabat consilia. noluit quidem gravius aliquid de Diogene statuere ob eximium, quo hominem prosequeretur, amorem. tamen cum omnia secum perpenderet universa et quo evasurum esset malum, quoniam vitae periculum sibi imminens cognovit, timore percussus, Nicephorum comprehendendum statuit. is fugam, quam meditabatur, parans ac noctu Christopolin versus contendere cupiens, misit sub vesperam ad Constantinum Porphyrogenitum, ut sibi equum celerem, quem imperator ei dederat, concederet. at hic renuit, dicens, non posse se tale imperatoris mu-

- Δ σιλῆως ἀποποιήσασθαι. ἐπεὶ δὲ πρῶτας ὁ βασιλεὺς τῆς προκειμέ-
 νης ὁδοῦ ἤψατο, συνείπειτο τούτῳ καὶ ὁ Διογένης, τοῦ διασκε-
 δάζοντος βουλὰς καὶ λογισμοὺς ἀθετοῦντος λαῶν θεοῦ τοῦτον
 σφῆλαντος, γνωσιμαχοῦντα μὲν τὸν δρασμὸν, ὑπερτιθέμενον
 δὲ ὥραν ἕξ ὥρας, ὅποια τὰ τοῦ θεοῦ κρίματα. κατασκηνώσας 5
 οὖν ἀγχοῦ τῶν Σερωῶν, ὅπου καὶ ὁ βασιλεὺς, αὐτὸς μὲν τῶν
 συνήθων εἶχετο λογισμῶν, ὡς πεφωραμένος ἤδη καὶ δεδιώς
 τὸ μέλλον. ὁ δὲ βασιλεὺς μετακαλεῖται τηρικαῦτα τὸν ἴδιον
 P. 259 ἀδελφὸν Ἀδριανὸν καὶ μέγαν δομέστικον κατ' αὐτὴν τὴν
 ἐσπέραν, ἐν ἧ καὶ ἡ τοῦ μεγαλομάρτυρος Θεοδώρου ἐτελεῖτο 10
 μνήμη. καὶ κοινοῦται αὐθις τούτῳ τὰ τοῦ Διογένους, μηδὲ
 τὸ πρότερον ἀγνοοῦντι, ὡς ξιφῆρης εἰσῆει, ὡς ἀπόσθη τῆς θύ-
 ρας, ὡς τὸ πάλαι βεβουλευμένον, εἰ δυνατόν, ἴσταιται σπεύδων
 τελέσαι. τηρικαῦτα οὖν ἐπισκῆπτει τῷ δομεστικῷ ὁ βασιλεὺς
 V. 205 τὸν Διογένην εἰς τὴν ἰδίαν μετακαλέσασθαι σκηνὴν καὶ διὰ 15
 μειλιχίων λόγων καὶ παντοίων ὑποσχέσεων πείσαι ἀνακαλύ-
 ψαι ἅπαντα τὰ βεβουλευμένα, ἀπάθειαν αὐτῷ ὑπισχνουμένῳ
 καὶ ἀμνηστίαν τοῦ λοιποῦ τῶν κακῶν, εἰ μηδ' ὅτιοῦν ἀποκρύ-
 B ψειεν, ἀλλὰ καὶ τοὺς συνίστορας ἐξείποι ἅπαντας. ὁ δὲ ἀθυ-
 μίας πλήρης γενόμενος, ὅμως ἐπλήρου τὸ κελευσθέν. ποτὲ 20
 μὲν οὖν ἀπειλῶν, ὅτ' ἐδὲ ὑπισχνούμενος, ὅτ' ἐδὲ καὶ συμ-

3. βουλὰς om. G. 4. ἀφείλαντος G. τὸν δρασμὸν om. CG.
 6. Σερωῶν C. 9. Ἀδριανὸν G. 16. πείσαι P, δεῖσαι G,
 πείσαι C. 17. ὑπισχνούμενος CG. 20. τὰ κελευσθέντα CG.
 21. ὅτ' prius: ποτὲ CG.

nus eodem, quo accepisset, die alteri donare. postridie autem impe-
 ratore inceptum iter continuante, etiam Diogenes sequitur, a divino
 numine, quod hominum cogitationes pervertit et gentium consilia
 irrita reddit, in perniciem datus. cum enim fugam cogitaret, tamen,
 ut sunt dei consilia, horam ex hora trahebat. itaque dum prope
 Serras, ubi et ipse imperator erat, commoratur, eadem quidem consi-
 lia agitabat, utpote qui iam deprehensus esset futuraque timeret.
 imperator autem arcessivit fratrem suum Adrianum, magnum domesti-
 cum, illa ipsa vespera, qua magni martyris Theodori celebrabatur
 memoria; cumque rursus huic, qui nec ea ignoravit, quae antea ac-
 ciderant, exposuisset, ut gladio armatus introisset, ut ab ostio repul-
 sus esset, ut consilium dudum agitatam, si posset, exsequi propera-
 ret, domestico mandavit, evocaret Diogenem in suum tabernaculum
 eique blandis verbis et promissionibus omnis generis persuadere ni-
 teretur, ut omnia aperiret consilia; quorum si nihil celasset omnes-
 que etiam coniurationis socios edidisset, impunitatem et criminum in
 posterum oblivionem polliceretur. Adrianus sollicitudine plenus,

βουλευῶν, οὐκ ἔπειθε τὸν Διογένην ὅλως οὐδ' ὀτιοῦν τῶν βε-
 βουλευμένων ἀνακαλύψαι. τί τὸ ἐπὶ τούτοις; ἤχθετο μὲν
 ὁ μέγας δομέστικος καὶ ἠμῖατο, οὗ κακῶν φέρεται ὁ Διο-
 γένης, στοχαζόμενος. ἔσχε γὰρ τοῦτον προφθάσας ὁ Διογέ-
 5 νης γαμβρὸν ἐπὶ τῇ ὑστάτῃ τῶν ἑτεροθαλῶν αὐτοῦ ἀδελφῶν.
 ἔνθεν τοι καὶ μετὰ δακρύων ἐκλιπαρῶν αὐτὸν οὐκ ἀνίει· ἔπει-
 θε δὲ οὐδαμῶς, κἂν αὐτὸς ἐνέκειτο, ἀναμιμνήσκων ἅμα καὶ
 τῶν ὀπισθεν. σφαιριζόντι γάρ ποτε τῷ αὐτοκράτορι κατὰ τὸ C
 ἐν τῷ μεγάλῳ παλατίῳ ἱππηλάσιον ἀνὴρ τις βάρβαρος ἔξ
 10 Ἀρμενίων καὶ Τούρκων φύς, ξίφος ἔσωθεν τῶν ἀμφίων φέ-
 ρων, ἐπὶ τὸν αὐτοκράτορα τῶν συσφαιριζόντων ἀνασειρά-
 σαντα τὸν χαλινὸν ἀπολειφθέντα ἐθεάσατο, ἐφ' ᾗ πνευστιῶν-
 τα τὸν ἵππον ἀναψῦσαι, πρόσσεισι μὲν τῷ αὐτοκράτορι γονυ-
 πετῶν ἅμα καὶ αἰτεῖσθαι ὑποκρινόμενος. ὁ δὲ ἀνασειράζει
 15 τὸν ἵππον εὐθύς καὶ ἐπιστραφεὶς ἐπννθάνετο, τί ἂν τὸ αἰτού-
 μενον εἴη. ὁ δὲ φονεὺς μᾶλλον ἢ προσαίτης ὢν, τὴν χεῖρα
 ὑποβαλὼν καὶ τοῦ ξίφους ἀψάμενος εἴλκε τοῦ κουλεοῦ. τὸ δ' D
 οὐ συνείπετο τῇ χειρὶ. ἅπαξ οὖν καὶ δις τοῦ μὲν ξίφους ἀπο-
 πειρώμενος, τοῖς δὲ χεῖλεσι ψευδεῖς αἰτήσεις συνείρων, ἀπο-
 20 γνοὺς καὶ προσουδίσας ἑαυτὸν τῇ γῆ, ἔκειτο συγγνώμην ἕξαι- P. 260
 τούμενος. ὁ δὲ πρὸς αὐτὸν στρέψας τὸν χαλινόν, ἠρώτα ὅτου
 χάριν συγγνώμην αἰτεῖ. καὶ ὅς τὸ ξίφος σὺν αὐτῷ κουλεῷ

3. lege οἱ κακῶν. 8. τὸ ἐν om. G. 11. ἐπὶ: ἐπ' αὐτὸν
 CG. σφαιριζόντων CG. 19. συνείς CG.

tamen quod iussus est, exsequitur. verum nec minando, nec polli-
 cendo, nec suadendo Diogenes adduci potuit, ut vel minimam consi-
 liorum partem detegeret. quid postea? magno domestico, qui bene
 nosset, quo malorum Diogenes rueret, gravem ea res dolorem attu-
 lit. siquidem Diogenes sororem germanam natu minimam ei in ma-
 trimonio collocaverat. quapropter etiam lacrimis eum obsecrare non
 desiit. nihil tamen quidquam profecit, etsi veteris memoriae recor-
 dationem repeteret. ludente enim aliquando imperatore pila in ma-
 gni palatii area, barbarus quidam ab Armeniis et Turcis oriundus,
 gladio sub vestibus abdito, cum illum frenis adductis a ceteris so-
 ciis, quo equo anhelanti respirandi spatium daret, segregasse se ani-
 madvertisset, accidit ad pedes imperatoris, petentis specie. is, equo
 statim retento, conversus ad eum percontatur, quid vellet. tum ille,
 qui sicarius potius quam mendicus erat, submissa manu gladium e
 vagina educere parabat. cumque, semel iterumque facto conatu, fru-
 stra esset, mendaci verborum supplicatione, humi prostratus, veniam
 orabat. imperatori ad eum converso percunctantique, cuius rei pe-

εδείκνυ· στεροτυπῶν δ' ἅμα καὶ ἐκθαμβούμενος καὶ βοῶν
 ἔλεγε "νῦν σε δοῦλον τοῦ θεοῦ γνήσιον ἔγνωκα, νῦν τὸν μέγαν
 θεὸν σκέποντά σε ἐν ὀφθαλμοῖς τεθέαμαι. ἐπὶ τῇ σφαγῇ γὰρ
 τῇ σῆι τουτὶ τὸ ξίφος κατασκευάσας καὶ λαβὼν οἴκοθεν, ἐν-
 ταῦθα πάριμι, ἐφ' ᾧ κατὰ τῶν σῶν ὠθήσω σπλάγχθων. 5
 ἅπαξ δὲ καὶ δις καὶ τρίς τοῦτο σπασάμενος, οὐδαμῶς ὑπεῖ-
 κον ἔσχον τῇ βίᾳ τῆς ἐμῆς χειρός." ὁ μὲν γὰρ βασιλεὺς κα-
 Β θαπερεὶ μηδέν τι τοιοῦτον ἀκηχοῦς, ἐπὶ ταῦτοῦ σχήματος
 θαρσαλέος εἰσήκει. συνέδραμον δὲ πρὸς αὐτὸν παραχρῆμα
 ἅπαντες, οἳ μὲν ἀκροασόμενοι τῶν λεγομένων, οἳ δὲ ἐκθαμ- 10
 βούμενοι ἐπὶ τούτοις. οἳ δὲ εὐνούστερον πρὸς τὸν αὐτοκρά-
 τορα διακείμενοι, καὶ διασπαράττειν αὐτὸν ἐπεχείρουν, καὶ
 αὐτὸς νεύματί τε καὶ χειρὶ καὶ συχνοῖς ἐμβριμήμασιν ἀπεῖργε
 τῆς ἐγχειρήσεως. τί τὸ ἐπὶ τούτοις; παντελῶς ἀφέσεως ὁ
 φονεὺς ἐκεῖνος παραχρῆμα τυγχάνει στρατιώτης, οὐκ ἀφέσεως 15
 δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ μεγίστων δωρεῶν· ἐπὶ τούτοις καὶ ἔλευ-
 C θερίας παραπολαύει. πολλοὶ μὲν οὖν τούτων καὶ ὀχλοῦντες
 V. 206 ἐνέκειντο τῆς βασιλευούσης ἀπελαθῆναι τὸν φονέα ἐκεῖνον· ὁ
 δὲ οὐκ ἐπέθετο, λέγων "ἐὰν μὴ κύριος φυλάξῃ πόλιν, εἰς μά-
 την ἡγρόπνησεν ὁ φυλάσσων. λοιπὸν θεῶ ἐπεύχεσθαι δεῖ, 20
 τὴν ἡμετέραν ἐκεῖθεν ἔξαιτουμένους διαμονὴν καὶ φρουράν."

1. στεροτυπῶν CG. vid. Lobeck. Phryn. p. 593. 7. γὰρ :
 lege οὖν. 9. θαρσάλεος G. 10. ἀκροασάμενοι G. τῶν
 λεγομένων om. G. δ' G. 11. εὐνούστερον C, εὐνούστε-
 ροι PG. 13. τε om. G.

teret veniam, gladium iste vaginae affixum monstravit; simul pectus
 tundens reique miraculo percussus exclamavit: "nunc te verum dei
 servum cognovi, nunc deum maximum tueri te hisce oculis vidī; etenim
 cum huc advenissem, ut ensē hunc, ad tuam caedem paratum, in
 viscera tua conderem, semel iterumque ac tertio eum stricturus, neu-
 tiquam manui meae parentem habui." imperator, quasi nihil eiusmodi
 audiisset, eodem habitu imperterritus stetit. concurrunt repente omnes,
 alii rei cognoscendae cupidi, partim admiratione affecti. qui bene-
 volentiore erga imperatorem animo erant, etiam discerpere istum ag-
 grediebantur; verum ipse nutu manuque ac multis minis inceptum repres-
 sit. quid postea? omnino venia sicario statim datur, nec solum venia,
 sed larga etiam munera; ad hoc libertas concessa, ac licet complu-
 res enixe flagitarent, ut sicarius urbe pelleretur, tamen non obsecu-
 tus ille, "nisi, inquit, dominus custodierit civitatem, frustra vigilat
 qui custodit eam. proinde ad deum precemur oportet, nostram inde
 expetentes salutem praesidiumque." susurrabant tum nonnulli, Dioge-

ὑπεψιθύριζον οὖν τινές, μετὰ τῆς τοῦ Διογένους γνώμης τῆ
 τοῦ αὐτοκράτορος φόνῳ ἐπικεχειρηθέναι τὸν ἄνδρα ἐκείνον,
 καὶ ὁ βασιλεὺς οὐδ' ὄλως ὑπεῖχε τοῖς λόγοις τὰ ὄσια.
 ἀλλὰ μᾶλλον ἐβαρυνηνία κατ' αὐτῶν, τοσοῦτον αὐτοῦ ἀνε-
 5 χόμενος, ὡς μέχρῃς αὐτοῦ λαιμοῦ τῆς ἀκωκῆς τοῦ ξίφους
 φθανούσης, τὸν ἀγνοοῦντα ὑποκρίνεσθαι. ἀλλὰ ταῦτα μὲν
 οὕτω. τούτων οὖν ἀναμνήσας αὐτὸν ὁ μέγας δομεστικός D
 καὶ μηδαμῶς πείθων, προσελθὼν ἀπαγγέλλει τῷ βασιλεῖ
 τὴν τοῦ Διογένους ἔνστασιν καὶ ὅτι ἔξαρκος παντάπασιν
 10 ὁ Διογένης ἐστί, καίτοι πολλὰ παρακληθεῖς, ὡς ἔλεγε, παρ'
 αὐτοῦ.

8. Παραπέμπεται τοίνυν τὸν Μουζάκην. καὶ ἐπισκή-
 πτει ἔνοπλον μεθ' ἑτέρων παραγεγόμενον, ἀναλαβέσθαι τοῦτον
 τῆς τοῦ μεγάλου δομεστικού σκηνῆς καὶ εἰς τὴν ἰδίαν ἀπαγα-
 15 γεῖν κακέῖσε μετὰ ἀσφαλείας τηρεῖν, δεσμῶν ἄτερ καὶ ἑτέρας
 κακώσεως. ὁ δ' εὐθύς τὸ κελουσθὲν ἐπλήρου. καὶ παραλα-
 βῶν τοῦτον εἰς τὴν ἰδίαν ἀπάγει σκηνήν. ἐπεὶ δὲ δι' ὄλης P. 261
 νυκτὸς παρακαλῶν αὐτὸν καὶ συμβουλεύων οὐ μόνον οὐκ ἐπει-
 θεν, ἀλλὰ καὶ ἀναισχύντως αὐτῷ προσφερόμενον ἑώρα, θυμοῦ
 20 πλησθεῖς, καὶ ἂ μὴ προστέτακτο ἐπιχειρεῖν ἠπέιγετο. δοκι-
 μίας οὖν ἐτάσαι αὐτόν, ἥδη δὲ καὶ ἐτάζων, ἐπεὶ οὐδὲ πρὸς τὴν
 πρώτην προσβολὴν ὁ Διογένης ἀντισχὼν ἅπαντα ἀνομολογῆσαι
 διεβεβαιοῦτο, τῶν μὲν δεσμῶν λύει παραχρῆμα, καὶ γραφεὺς

10. ὡς παρ' αὐτοῦ ἔλεγε P, recte G.
 σθεῖς PG.

20. πλησθεῖς C, πλει-

ne haud inscio hominem aggressum esse caedem. at Augustus, ser-
 monibus hisce spretis, graviter etiam succensebat, eo usque illum per-
 ferens, ut licet ipsum iugulum admoto mucrone peteret, tamen ne-
 scire id simularet. his igitur in memoriam revocatis, cum magnus do-
 mesticus animum Diogenis flectere non posset, reversus imperatori
 contumaciam eius renuntiavit et quod negando omnino perstaret, etsi
 multum a se, ut aiebat, admonitus.

8. Tum imperator accersitum Muzacen cum armatis praesto
 esse iubet et Diogenem ex tabernaculo magni domestici in suum
 ipsius transferre ibique custodire, nullis tamen adhibitis vin-
 culis aliave contumelia. fecit ille extemplo, quod imperatum
 erat, comprehensumque in tabernaculum suum abduxit. ubi vero
 per totam noctem adhortando et admonendo non solum eum non
 movit, verum etiam insolenter tractatum se vidit, ira incensus,
 quae non erat iussus, facere properavit. etenim decrevit tormentis
 eum exquirere; cumque iam exquireret Diogenesque ad primum do-

τηνικαῦτα προκαλεῖται γραφίδα κατέχων· Γρηγόριος δὲ ἦν ὁ Καματηρὸς νεωστὶ προσληφθεὶς καὶ ὑπογραμματεῖων τῷ αὐτοκράτορι. καὶ Διογένης ἅπαντα ἀπαγγέλλων, οὐδὲ τὸν φόβον παρεσιώπα. ἀναλαβόμενος δὲ πρωΐας ὁ Μουζάκης τὰς τε ἐγγράφους αὐτοῦ ὁμολογίας καὶ ἄς ἀναζητήσας εὔρε παρὰ τινων πρὸς αὐτὸν πεμπομένας γραφάς, δι' ὧν ἐφαίνετο καὶ ἡ βασίλις Μαρία τὴν μὲν ἀποστασίαν τοῦ Διογένους εἶδέναι, τὸν δὲ φόβον μηδαμῶς συγχωρεῖν, ἀλλὰ καὶ μετ' ἐπιμελείας ἀπειργεῖν αὐτὸν οὐκ ἀπὸ τοῦ φόβου μόνον, ἀλλὰ καὶ ἔξ αὐτῆς ψιλῆς ἐννοίας, κομίζει τῷ βασιλεῖ. ὁ δὲ ταύτας ἐπαναγνοὺς καὶ πλείων τῶν ὑποπτευομένων ἐγγεγραμμένοις εὐρηκῶς καὶ τούτους ἐκκρίτους ἅπαντας, ἐν ἀμηχανίᾳ ἦν. οὐδὲ γὰρ ἔμελλεν τῷ Διογένει τοσοῦτον τῆς κοινότητος· εἶχε γὰρ αὐτοὺς πάλαι ὄλη ψυχῇ κεχρηνότες καὶ πρὸς αὐτὸν ἀπονευενκότες· ἀλλὰ πᾶν τὸ τὰ πρώτα φέρον τοῦ στρατιωτικῆς τε καὶ πολιτικῆς συντάγματος ἔσπευδεν ὑποποιήσασθαι. ὁ μὲν οὖν αὐτοκράτωρ τὰ τῆς βασιλίδος Μαρίας ἀνέκφορα μένειν ἠβούλετο. καὶ μέντοι καὶ διετήρησε τὸν ἀγνοοῦντα ὑποκριθεὶς δι' ἣν πρὸς αὐτὴν εἶχε πίστιν καὶ ὁμολογίαν καὶ πρὸ τοῦ τὰ τῆς βασιλείας ἀναδέξασθαι σκῆπτρα. διεδίδοτο δὲ

1. an προκαλεῖται? γραφίδα G. 3. φόβον G. 5. ἄς om. G. 11. ἐπαναγνοὺς G, ὑπαναγνοὺς P. lege πλείους. lege ἐγγεγραμμένους. 13. lege ἔμελε. 14. καὶ transponendum videtur post αὐτὸν. 18. διετήρει G. 19. ὁμολόγως G.

loris sensum omnia fassurum se esse polliceretur, statim remissis fidiculis, scriba advocatur, stilo instructus. Gregorius is erat Camaterus, qui nuper imperatori ab epistolis factus erat. Diogenes omnia confessus est ac ne caedem quidem reticuit. mane igitur Muzaces, quibus confessiones illius perscriptae erant, tabulas et quas indagaverat litteras, a quibusdam ad Diogenem datas, ex quibus apparebat, imperatricem quoque Mariam defectionem Diogenis non ignorasse, sed caedis tamen consilium minime probasse, quin etiam operam dedisse, ut eum non a caede tantum, sed ab ipso consilio revocaret, haec igitur scripta imperatori defert. quae cum is legisset, magna affectus est sollicitudine. quippe plures, quam suspicatus erat, litteris consignatos reperit, et eos quidem principes civitatis omnes. Diogenes enim non admodum studuit demerendae multitudini, cuius egregiam erga se voluntatem studiumque dudum nosset, sed quidquid castrensium atque urbanae nobilitatis erat, conciliare sibi nitebatur. imperator, quae quidem imperatricem Mariam attinebant, sempiterno silentio premi voluit; ac sane nihil quidquam eorum se scire assimilavit ob amicitiae foedus, quod inierat cum illa, antequam imperii potitus esset.

πανταχοῦ, τὴν τοῦ Διογένους βουλήν παρὰ τοῦ Πορφυρογεννή-
του Κωνσταντίνου τοῦ βασιλέως καὶ υἱοῦ αὐτῆς διαμηνυθῆναι
τῷ βασιλεῖ, κὰν ἄλλως εἶχε τὸ πρᾶγμα. ἔξ αὐτῶν δὲ τῶν
ἔξυπηρετουμένων τῷ Διογένει τὰ τῆς βουλῆς ἡρέμα διεπορθ- D
5 μεύετο. ἐπεὶ δὲ ὁ Διογένης περιωρᾶτο καὶ δέσμιος ἤδη καὶ
ὑπερόριος καθίστατο, καὶ οἱ τῆς αὐτοῦ βουλῆς ἔκκριτοι ὑπό-
πτους ἑαυτοὺς οἱ μὴ φθάσαντες ἀλῶναι ἤδη γεγενημένους
διαγνόντες, περίφοβοί τε ἐφαίνοντο καὶ σκεπτόμενοι ὅ τι καὶ
δράσαιεν, τούτους οἱ ἀμφὶ τὸν βασιλέα οὕτω κυμαινομένους
10 κατανοοῦντες, ἐν ἀμηχάνοις ἐστάναι ἐδόκουν, ἐν στενῷ κομιδῇ
τὰ καὶ αὐτὸν ὀρῶντες, ὡς εἰς ὀητούς τινας περιγραφεΐσης ἤδη
τῆς τοῦ αὐτοκράτορος ἀγωγῆς, τὸν κίνδυνον ὑπὲρ κεφαλῆς ἐφι-
στάμενον ἤδη ἔχοντος. ὁ δὲ βασιλεὺς τοῖς λογισμοῖς ἀναλύων P. 262
εἰς τὰ ἔξ ἀρχῆς καὶ ποσάκις κατ' αὐτοῦ ὁ Διογένης ὀρμήσας
15 καὶ σφαλεῖς ἐκ θείας δυνάμεως, αὐτὸς αὐτόχειρ τούτου φο-
νεὺς ἤδη ἐφίστατο, πολλοῖς ἐκυμαίνεται λογισμοῖς. καὶ πολ-
λὰς νοημάτων λαμβάνων μεταβολὰς καὶ τροπὰς παρ' ἑαυτῷ,
ἐπεὶ ἅπαν τοῦ τε πολιτικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ συντάγματος διε-
φθορὸς ταῖς τοῦ Διογένους θωπείαις ἐπέγνω, ἀποχρῶσαν μὴ
20 ἔχων δύναμιν, ὥστε φρουρὰν πρὸς τοσοῦτους ἐπιστῆσαι, μήτε

2. αὐτοῦ G. 3. τῷ αὐτοκράτορι CG. δὲ: lege γὰρ. 5.
an ἐπεφωρᾶτο? 6. ὑπόπτους ἑαυτοὺς transpone post ἀλῶ-
ναι. 9. κυμαινόμενοι CG. 11. ὡς — ἐφιστάμενον om. G.
an μετροητούς? idem supra 237, 11. 282, 13. 296, 21. 12.
lege ἀρωγῆς. 15. φονεὺς τούτου G.

quod autem vulgo ferebatur, Diogenis coniurationem a filio eiusdem
Mariae Constantino Porphyrogenito, imperii insignibus ornato, dete-
ctam esse imperatori, id secus erat. ab ipsis enim Diogenis fami-
liaribus consilia eius paulatim erant divulgata. ceterum cum Dioge-
nes, sceleris compertus, in custodiam iam datus esset atque exsilio
multatus, qui nondum capti erant coniurationis participes, quoniam
in suspicionem se venisse intelligebant, conturbabantur metu nec,
quid agerent, habebant. quos ubi imperatoris familiares ita anxios
animi sollicitosque viderunt, ipsi difficultatibus circumventi sibi vide-
bantur, cum in summas angustias imperatorem adductum conspicerent,
quippe cuius salus, imminente periculo, paucorum tantum praesidio
niteretur. atque hic animo reputans omnia inde ab initio et quo-
ties Diogenes, insidiis sibi structis, divino numine frustratus, vitam
suam ferro appetivisset, magno cogitationum aestu fluctuabat. tandem,
multum re secum deliberata, cum senatus exercitusque principes
omnes Diogenis blauditiis corruptos nosset, destitutusque esset copiis,
quibus tot custodiendos traderet, nec vero etiam multitudinem in-

μὴν ἀκρωτηριάσαι λαὸν παμπληθῆ ἐθέλων, τὸν μὲν Διογένην καὶ Κεκαυμένον τὸν Κατακαλῶν τοὺς πρωταιτίους ἐς Καισαροπόλιν ἐξέπεμψεν, ἐφ' ᾧ ἐμφρούρους καὶ δεσμώτας εἶναι μόνον, μηδὲν ἄλλο δεινὸν τέως κατ' αὐτῶν βουλευσάμενος, καὶ πάντες ἀκρωτηριάσαι τούτους αὐτῷ ξυμβούλευον. ἡγάπα 5 γὰρ τὸν Διογένην διαφερόντως καὶ τῆς προτέρας ἔτι περὶ αὐτὸν εἶχετο κηδεμονίας. ὑπερόριον δὲ καὶ τὸν ἐπ' ἀδελφῆ γαμβρὸν αὐτοῦ Μιχαὴλ τὸν Ταρωνίτην καὶ τὸν * * * * καὶ τὰς περιουσίας αὐτῶν ἀφελόμενος. τὰ δὲ γε κατὰ τοὺς λοιποὺς ἀσφαλὲς ἐλογίσατο μηδὲ εἰς ἐξέτασιν ἀγαγεῖν ὅλως, ἀλλὰ διὰ 10 συμπαθείας τούτους μᾶλλον καταμαλθάσαι. κατὰ μὲν οὖν τὴν ἑσπέραν ἕκαστος τῶν ὑπερορίων τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ κατελάμβανεν, καὶ ὁ Διογένης τὴν Καισαροπόλιν. τῶν δ' ἄλλων οὐδεὶς τῆς οἰκείας μεθίστατο καταστάσεως, ἀλλὰ ἐπὶ ταῦτοῦ ἅπαντες μεμενήκεσαν. 15

9. Ἐν τούτοις δὲ τοῖς δεινοῖς ὄντων, τῇ μετ' αὐτὴν βουλομένου τοῦ αὐτοκράτορος μετακαλέσασθαι πάντας καὶ τὸ δοκοῦν αὐτῷ διαπραΰνασθαι, ὅποσοι εἰς τὸν αὐτοκράτορα πόθον ἐγκάρδιον ἔτρεφον τῶν τε ἐξ αἵματος καὶ ἀγχιστείας αὐτῷ προσηκόντων, καὶ ὅποσοι πατρῷα θεράποντες τότε παρῆσαν, 20 ὄβριμοεργοὶ καὶ ταχεῖς μὲν συνιδεῖν τὸ μέλλον, ἀγχίνοοι δὲ τὸ συνοῖσον ἐν ἀσκέπτῳ καταπραΰνασθαι χρόνῳ, δεδιότες μη

2. Κεκαυμένον CG. 4. μηδὲ G. 7. εἶχεν G. 10. ἀσφαλῶς G. 14. ἀλλ' G. 20. πρώην οἱ CG. lege πατρῷοι.
21. ὄβριμοεργοὶ G, ὄμβριμοεργοὶ P. ἀγχίνοες CG. vid. Lo-
beck. Paralip. p. 174.

gentem poena afficere vellet, Diogenem et Cecaumenum Catacalonem coniurationis auctores Caesaropolim mittendos ibique in custodia citra noxam habendos statuit, quamquam omnes, ut excaecari eos iuberet, suadebant. quippe amantissimus erat Diogenis eademque, qua antea, cura eum prosequabatur. relegavit quoque sororis suae coniugem, Michaellem Taronitam et * * * *, bonaque eorum publicavit. reliquos e re videbatur ne in examen quidem vocare, sed ignoscendo potius sibi conciliare. sub vesperam igitur Diogenes Caesaropolim et alii alio, quo relegati erant, perrexere; ceterorum nemo loco summotus est, sed eodem omnes statu mansere.

9. In hac tanta difficultate rerum imperator convocare postridie concionem et quae sibi viderentur, exsequi cogitabat. quicumque ei cupiebant ex cognatis affinibusque, et quotquot paterni ministri aderant, viri fortes nec minus acres in coniiciendis futuris, quam in iis, quae usui erant, exsequendis promptissime; hi igitur metuebant, ne postridie, multitudine confluyente, nonnulli eum adorti in ipso solio

πως τῆ μετ' αὐτὴν τοῦ πλήθους συρρεύσαντος ἐφορηήσαντό
 τινες διαμελίσωσιν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου, πολλάκις ξίφη ὑπὸ D
 τὰ ἀμφία φέροντες, ὥσπερ ποτὲ ἐκεῖνος ὁ σφαιροῖζοντι τούτῳ
 ἐν σχήματι προσαίτου προσελθών, (τὸ δὲ οὐκ ἄλλην εἶχε τὴν
 5 θεραπείαν ἢ τὸ τὰς πρὸς τὸν Διογένην ἀπάντων περιελεῖν ἐλπί-
 δας, τὴν τῶν τούτου ὁμιμάτων ὡς ἐν παραβύστῳ διαφημισάν-
 των ἐκτύφλωσιν,) μεταπεμπάμενοί τινες διαπέμπονται τοὺς
 τοῦτο πρὸς πάντας διακηρυκεύσοντας ἐν ἀπορρήτοις, κὰν μηδ'
 εἰς νοῦν οὕπω τοῦτο τοῦ αὐτοκράτορος ὕλως ἀγγεί. ὁ δὲ P. 263
 10 λόγος οὗτος κὰν ψιλὸς τότε ἦν, εἰς ἔργον ὅμως προὔβέβηκε,
 καθὼς ὁ λόγος κατωτέρω διατρανώσειεν. ἐπὰν δὲ ὁ ἥλιος τοῦ V. 208
 ὀρίζοντος ὑπερκίψας λαμπρὸς ἀνέθορεν, ὁπόσοι τῶν περὶ τὸν
 αὐτοκράτορα μὴ τῆς τοῦ Διογένους λύμης μετειλήχασι καὶ
 αὐτοὶ δὲ οἱ πάλαι τῶν βασιλικῶν σωματίων τεταγμένοι φύ-
 15 λακες, πρῶτοι πρὸς τὴν βασιλικὴν ἐχώρουν σκηνὴν, οἱ μὲν
 ξίφη περιεζωσμένοι, οἱ δὲ δόρατα φέροντες, οἱ δὲ τὰς βαρυ-
 σιδήρους ῥομφαίας ἐπὶ τῶν ὤμων ἔχοντες, ἐκ διαστήματός
 τινος τοῦ βασιλικοῦ θρόνου εἰς μηνοειδῆς σχῆμα ἑαυτοῖς ἰλα-
 δὸν καταστήσαντες καὶ οἷον ἐναγκαλισάμενοι τὸν αὐτοκράτορα, B
 20 θυμῷ στρατηγούμενοι πάντες καὶ θήγοντες κὰν μὴ τὰ ξίφη,
 ἀλλὰ τὰς καρδίας. ὅσον δὲ συγγενῆς ἔξ αἱματός τε καὶ ἀγγι-

1. lege ἐφορηήσαντιό τινες καὶ διαμελ. vid. annotat. 3. τού-
 του G. 4. lege προσελθών. 10. προὔβέβηκε CG. 11. τρα-
 νόσειεν CG. 14. lege δῆ. 16. δῶρα CG. 18. μηνοειδῆς
 F, μηνειδῆς P, μοειδῆς G. 21. δὲ om. CG.

conciderent, gladios fortasse vestibus tegentes, sicut ille, qui quon-
 dam mendici habitu ludentem eum pila adierat. cui rei cum non
 aliter occurri posset, quam si omnium spes, in Diogene posita, ita prae-
 cideretur, ut eum clam excaecatam esse in vulgus spargerent, mise-
 runt, qui hoc omnibus secreto renuntiarent, quamquam id ne in men-
 tem quidem imperatori venerat. etsi is tunc quidem rumor erat merus,
 tamen in rem mox evasit, ut narratio infra docebit. luce igitur orta,
 quotquot ex imperatoris familiaribus Diogenis scelere infecti non
 erant, atque ipsi illi ad imperatorum praesidium olim constituti mi-
 lites, ad regium tabernaculum primi tendunt, ensibus partim, partim
 hastis armati, alii rhomphaeas ferreas magno pondere humeris gestan-
 tes, nec procul ab imperatorio solio lunata acie turmatim consistunt
 imperatoremque quasi cingunt, strenui omnes et, si non tela, certe
 animos exacuentes. quidquid sanguinis aut affinitatis necessitudine
 eum contingebat, proxime solium stabat utrimque; a dextra laeva-
 que ceteri collocati erant milites. imperator in throno terribilis ad-
 spectu sedebat, non regio magis quam militari ornatu, nec admodum

στείας τούτῳ προσῆκον, ἀγχοῦ τοῦ βασιλικοῦ θρόνου ἐφ' ἑκά-
 τερα ἴσταντο. δεξιόθεν δὲ καὶ ἐξ εὐωνύμων ἕτεροι καθίσταντο
 ὑπισπισταί. ὁ δὲ βασιλεὺς ἐπὶ θώκου φοβερός προῦκάθητο,
 οὐ βασιλικῶς ἐσταλμένος μᾶλλον ἢ στρατιωτικῶς, οὐδὲ πολὺ
 μετέωρος, ὅποια τὰ ἐκείνου μὴ ἐπηρμένα. χρυσὸς δὲ ὅμως τὸν 5
 θρόνον ὑπήλειφεν, ὑπερανεστήκει τε τὴν κεφαλὴν. συνέσταλτο
 C δὲ τούτου τὸ ἐπισκύνιον, τὴν δὲ παρειὰν ἐπιπλέον τότε ὁ ἀγὼν
 κατεφοίνισσε, τὰ δὲ ὄμματα πεπηγότα ἐπὶ συννοίας καὶ πλήρη
 ἐνθυμημάτων ὑπεμφαίνοντα τὴν ψυχὴν. συνέθεον δὲ ἅπαντες
 ὁμοῦ πεφοβημένοι καὶ τὰς ψυχὰς μικροῦ ἐς ἀέρα ὑπὸ φόβου 10
 ἐξερεύξασθαι ἐκβιαζόμενοι, τῶν μὲν ὀξύτερον βέλους ὑπὸ τῆς
 σφῶν συνειδήσεως κεντουμένων, τῶν δὲ τὴν καινὴν ὑποψίαν
 δεδιότων. φωνὴ δὲ τις παρ' οὐδενὸς ἐξηκούετο, ἀλλ' ἀτενὲς πρὸς
 τὸν ἐφρεστηκότα τῆ πύλῃ τῆς σκηνῆς ἀπονεύοντες ἐπτοημένοι
 ἐστήκεσαν. ἀνὴρ δὲ οὗτος καὶ εἰπεῖν συνειτὸς καὶ καταπρά- 15
 ξασθαι δυνατός. Τατίκιος τούτῳ τὸ ὄνομα. τούτῳ ὁ βασι-
 λεὺς ἐνατενίσας, δοῦναι τοῖς ἔξωθεν τὴν εἴσοδον διὰ τοῦ βλέμ-
 D ματος ἐνέφηρεν. ὁ δὲ παραχορῆμα τῆς εἰσόδου τούτοις παρα-
 χωρεῖ. οἱ δὲ καίπερ δεδιότες, ἀλλ' ὅμως εἰσῆσαν, τετραμ-
 μένοι τε τὰς ὄψεις καὶ βραδεῖ ποδὶ στείχοντες. κατὰ στοί- 20
 χους δὲ τὴν στάσιν λαχόντες, ἐκαροδόκουν τὸ μέλλον ἕκαστος
 δεδιώς, ὡς τὸν περὶ ψυχῆς λοίσθιον δρόμον δραμούμενος.
 ἀλλ' οὐδὲ αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ ἐθάρρει παντάπασιν, (κατ'

1. αὐτῷ CG.

3. φοβεροῦ G.

4. μηδὲ CG.

5. ἐπηρ-

μένου G.

6. lege υπείληφεν.

10. ὑπὸ ἐξερεύξασθαι φό-

βου P, recte CG.

11. βιαζόμενοι CG.

15. συνετὰ — δυ-

καιὰ G.

17. ἔξω CG.

19. lege τετραμμένοι.

excelsus, ut statura haud procera erat. quamquam auro erat solium circumdatum, et ipse supereminebat capite. supercilia eius contracta erant, genae ob animi contentionem solito rubicundiores, oculi in cogitatione defixi animumque consiliorum plenum prodentes. concurrebant cuncti pariter conterriti et prae metu tantum non exanimés, quippe qui partim conscientia aculeo acrius pungerentur, partim novam timerent suspicionem. nec ulla vox a quoquam audiebatur, sed pavidi stabant, intentis in tabernaculi portae custodem oculis. erat is Taticius, vir et consilio prudens et manu strenuus: quem cum nutu iussisset imperator eos, qui foris essent, intro admittere, intrandi iis continuo potestatem dedit. illi, quantumvis trepidi, tamen introiere, confuso vultu et pede cunctabundo. mox ordine collocati, quid futurum esset, exspectabant animo anxio, tanquam de vita periclitaturi. nec vero imperator ipse plane vacuus erat metu, (humanitus dico,

ἄνθρωπον λέγω, εἰ μὴ ὅσον εἰς θεὸν ἀναφέρων τὸ πᾶν,) δε-
 διῶς τὸ σύμμικτον τῶν παρεσιῶτων, μὴ ἄλλο τι ὄξυ καὶ
 δεινὸν κατ' αὐτοῦ μελετήσαιεν. στεροτέροις δὲ λογισμοῖς
 ἑαυτὸν ἐδράσας καὶ ἄπαξ τοῖς ἀγῶσιν ἐγκαταστάς, τῆς πρὸς P. 264
 5 αὐτοῦς δημηγορίας ἤρχετο· οἱ δὲ καὶ αὐτῶν ἰχθύων ἀφω-
 νότεροι ἐστήκεσαν, καθάπερ εἰ τὰς γλώττας ἐγκεκομμένοι·
 “οἶδατε,” λέγων, “ὡς οὐδὲν δεινὸν παρ' ἐμοῦ ὁ Διογένης ἐπε-
 πόνθει ποτέ. οὔτε γὰρ τὴν ἀρχὴν ταυτησὶ τῆς βασιλείας ἐκ τοῦ
 πατρὸς αὐτοῦ ἀφειλόμην ἐγὼ, ἀλλ' ἕτερος, οὐδέ τι δεινὸν ἢ
 10 ληπτηρὸν τὸ παράπαν εἰς αὐτὸν πέπραχα. καὶ τῆς βασιλείας
 εἰ, ἐμὲ θεοῦ πάντως νεύσει μεταβιβασθείσης, οὐ μόνον αὐτὸν
 καὶ τὸν αὐτοῦ ἀδελφὸν Λέοντα ἐπὶ ταύτου διεφύλαξα, ἀλλ' ὡς
 οἰκείους παῖδας καὶ ἐπόθησα καὶ ἐχρησάμην. τὸν δὲ Νικηφί-
 ρον καὶ πολλάκις κατ' ἐμοῦ βουλευόμενον φωράσας, τοσαυτάκις B
 15 συμπαθείας ἤξιῶσα. καὶ μηδὲ πάλιν διορθούμενον ἠρειχόμεν
 ἐπικρύπτειν τὰ πολλὰ τῶν αὐτοῦ μηνιμάτων, κατανοῶν τὴν V. 209
 τῶν ἀπάντων πρὸς αὐτοῦς δυσμένειαν, καὶ μηδὲν τῶν παρ'
 ἐμοῦ εἰς αὐτὸν γενομένων ἀγαθῶν τὸ δολερὸν τῆς αὐτοῦ
 γνώμης ἠλλοίωσεν. ἀλλ' αὐτὸς ἀντὶ πάντων θάνατόν μοι ἐπε-
 20 ψηφίσατο.” ἐπεβόησαν δ' ἐπὶ τούτοις ἅπαντες, ὡς οὐ βοί-
 λουντ' ἂν ἕτερον προεσιτηκότα ἐν βασιλείῳ ἰδεῖν σχήματι, οὐ
 τοῦτο οἱ πλείους βουλόμενοι, ἀλλ' ἦσαν θῶπες αὐτῶν οἱ λό-

3. στερότερον CG. 15. an διορθουμένου, ἠρειχόμεν ἐπικρύ-
 πτων? 17. αὐτὸν τὴν G.

sine fiduciae respectu, qua in deo acquiescere solebat,) verebatur
 enim a multitudine omnis generis, ne quid gravius contra se moli-
 retur. tamen cum se animo obfirmasset semelque periculum subis-
 set, verba facere hunc in modum coepit, dum illi ipsis piscibus mu-
 tiores adstant, tanquam linguis excisis. “scitis, inquit, nulla unquam
 in re laesum esse a me Diogenem. non enim ego patrem eius imperio
 privavi, sed alius, nec omnino iniqui in eum molestive quicquam feci;
 immo imperio dei voluntate ad me translato, non modo ipsum eius-
 que fratrem Leonem eodem in statu manere sivi, verum etiam pa-
 terno amore, acsi filii essent mei, amplexus sum. Nicephorum autem,
 saepius in insidiis mihi struendis deprehensum, nunquam non venia
 donavi, et cum parum ad bonam frugem proficeret, sustinui tamen
 pleraque ab eo scelerate suscepta negligere, commune in istam fami-
 liam odium reputans. quamquam nihil eorum, quae bene illi feci,
 subdolum eius animum frangere potuit, sed pro his omnibus ipse
 mihi necem inferre decrevit.” ad haec cuncti nolle se alium princi-
 pem clamabant, etsi plerique non ita sentiebant, sed adulabantur

Cγοι, τὸν ὑπόγυιον διαδραῖναι κίνδυνον ἐντεῦθεν μηχανώμενοι.
 ὁ δὲ βασιλεὺς προαρπάσας τὸν καιρὸν, συμπαθείας κοινῆς τοὺς
 πλείους ἤξιον, ὡς τῶν αἰτίων τῆς βουλῆς ὑπερορίαν πρότε-
 ρον κατακριθέντων. ἐπὶ τούτου θροῦς ἤρτο πολὺς, οἷον οὐ-
 δεῖς πω τῶν τότε παρόντων εἰς ἔτι καὶ νῦν τῶν ὄτων, ὡς 5
 λέγουσιν, ἐντὸς εἰσεδέξατο, τῶν μὲν ἐπαινούντων τὸν βασιλέα
 καὶ θαυμαζόντων τῆς ἀνεξικακίας καὶ πραότητος, τῶν δὲ τοὺς
 ὑπερορίους διασυσρόντων καὶ θανάτου ἀξίους εἶναι διενιστα-
 μένων, ὅποια τὰ τῶν ἀνθρώπων. ὃν γὰρ τὴν σήμερον μακα-
 ρισμοῦ ἀξιούσι, προπέμπουσί τε καὶ διὰ τιμῆς ἄγουσιν, ἐπὶ 10
 D περιτραπέντα τούτῳ τοῦ βίου τὸν κύβον θεάσονται, πᾶν ἴσθ-
 ναντίον εἰς αὐτὸν ἐνδεικνύμενοι οὐκ αἰσχύνονται. ὁ δὲ βα-
 σιλεὺς νεύματι τούτους κατασιγάσας, αὐθις ἔφη· “οὐ χρὴ
 θορυβεῖσθαι, οὐδὲ συγγεῖν τὴν προκειμένην ὑπόθεσιν. ἔγωγε
 γάρ, καθὼς ἔφην, ἅπαντας συμπαθείας ἀξιώσας, πάλιν ὁποῖος 15
 τὰ πρότερα πρὸς ὑμᾶς ἔσομαι.” ἐν ᾧ δὲ τούτους συμπαθείας
 ὁ βασιλεὺς ἤξιον, ἄτερ τῆς αὐτοῦ γνώμης ἀποστείλαντες οἱ
 P. 265 τὴν βουλὴν ἐκείνην βουλευσάμενοι τῶν ὀμμάτων τὸν Διογένην
 ἐστέρησαν. ταῦτα τούτῳ καὶ κατὰ τοῦ Κεκανμένου Κατακα-
 λῶν ὡς τῆς αὐτοῦ βουλῆς κεκοινωνηκότα τῷ Διογένει κατε- 20
 ψηφίσαντο. ἡμέρα δὲ ἦν, ἐν ἧ ἡ τῶν κορυφαίων Ἀποστό-

1. an μηχανωμένων? 5. πω add. CG et in margine P. ὡτ^ω
 C, ὄτων PG. totum locum sic corrige τῶν τότε παρόντων καὶ
 εἰς ἔτι καὶ νῦν περιόντων τῶν ὄτων. 9. μακαρισμῶν C, μα-
 καρισμὸν G. 18. ἐκείνου CG. 20. lege αὐτῆς. lege κε-
 κοινωνηκότος.

tantum, quo praesens periculum effugerent. imperator vero, hac op-
 portunitate usus, gratiam se facere plerisque criminis dixit, quod con-
 iurationis principes exsilio damnati iam essent. ibi tum ingens oritur
 tumultus, qualem nemo eorum, qui tum aderant atque etiamnum super-
 stites sunt, audire se meminit, aliis quidem laudantibus imperatorem ac
 propter patientiam clementiamque admirantibus, aliis exsules laceran-
 tibus morteque dignos contendentibus, ut hominum mos est. quem
 enim hodie beatum praedicant, cui pompam faciunt, quem omni pro-
 sequuntur honore, simulac vitae sortem conversam viderint, nullo
 pudore prohibentur, quominus contraria omnia faciant. imperator,
 nutu silentio indicto, “non decet, inquit, tumultuari et propositam
 causam interrumpere. ego enim, ut dixi, ceteros omnes indulgentia
 dignatus, erga vos rursus, qualis antea, ero.” interea dum hi venia
 donantur, consilii illius auctores, imperatore invito, mittunt, qui
 Diogeni oculos eruerent. eodem supplicio et Cecaumenum Catacalo-
 nem, quippe eius participem consiliorum, affecerunt. dies erat princi-

λων μνήμη ἐτελεῖτο. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἔκτοτε καὶ μέχρι σήμερον λογοποιεῖται. εἰ δὲ καὶ ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου παρ' αὐτῶν εἰσηγηθεὶς ἐνδεδόκεν, ἢ καὶ τὸ πᾶν τῆς ἐκείνου γνώμης ἦν, θεὸς ἂν εἰδείη· ἔγωγε τέως οὐ πάνυ τι γινώσκειν
5 ἔχω βεβαίως.

10. Τοιαῦτα μὲν οὖν τὰ ἐκ τοῦ Διογένους συμπεσόντα τῷ αὐτοκράτορι, παραδόξως τῆς ἀμάχου τοῦ ὑψίστου χειρὸς ὄψαμένης τοῦτον ἐξ ὑπογύτου κινδύνου. αὐτὸς δὲ πρὸς οὐδέν
τῶν συμπιπτόντων ἐμαλακίζετο, ἀλλὰ καὶ ὡς κατευθὺν Δαλμα-
15 τίας ἤλαυνε. μεμαθηκῶς δὲ ὁ Βολκάνος τὴν εἰς τὸ Λιπένιον
τοῦ αὐτοκράτορος ἔλευσιν καὶ ἐπικαταλαβόντα τοῦτον θεασά-
μενος, καὶ πρὸς τὰς Ῥωμαϊκὰς παρατάξεις καὶ τὸν συνασπι-
σμὸν ἐκείνον καὶ τὴν στρατηγικὴν πανοπλίαν μηδ' ἀντωπῆ-
σαι δυνάμενος, ἀποστείλας παραχοῆμα τὰ περὶ εἰρήνης ἠρώ-
15 τα, ὑπισχνούμενος ἅμα καὶ αὐτοὺς τοὺς προὔπεσχεθέντας
ὁμήρους ἀποστεῖλαι καὶ μηδέν τι δεινὸν τοῦ λοιποῦ διαπρά-
ξασθαι. δέχεται τοίνυν τὸν βάρβαρον ἀσμένως ὁ αὐτοκρά-
τωρ, ἀκηδιῶν οἶον καὶ ἀποστρεφόμενος τὴν ἐμφύλιον μάχην·
καὶ γὰρ Δαλμάται ἦσαν, ἀλλ' ὁμως Χριστιανοί. ἐκεῖνος δ'
20 εὐθὺς τεθαρορηκῶς προσεληλύθει συνεπαγόμενος τοὺς τε συγ-
γενεῖς καὶ ἐκκρίτους τῶν ζουπάνων, καὶ προθύμως ὁμήρους
τοὺς αὐτοῦ ἀνεψιαδεῖς τῷ αὐτοκράτορι παραδέδωκε, τὸν τε

15. τοὺς om G. προὔπεσχημένους CG. 18. τὴν ἐμφύλιον
om. CG. 19. καὶ G. δὲ G.

pum Apostolorum memoriae sacratus. atque haec quidem fama ex illo tempore etiam nunc tenet. utrum etiam imperator, edoctus ab illis, assenserit, an totum ipsius fuerit consilium, deus sciverit: ego certe ea de re nihil prorsus habeo comperti.

10. Tali modo a Diogene insidiae structae erant imperatori, quem mirum in modum invicta summi numinis vis ex praesenti periculo eripuit. ipse ob ea, quae sibi acciderant, nihilo demissiore erat animo, sed vel sic recta in Dalmatiam contendit. quem ubi Bolcanus Lipenium advenisse cognovit, quoniam Romanorum aciem omnemque bellicum apparatus ne intueri quidem contra sustinuit, statim legatos de pace misit, pollicens se et promissos obsides redditurum et ab omni deinceps iniuria temperaturum. accepit perlibenter barbarum imperator, bellum exosus civile; quanquam enim Dalmatae, Christiani tamen erant. ille statim magna fiducia se ad eum confert, comitantibus cognatis zupanorumque electis, ac lubenti animo obsides imperatori tradidit consobrinorum suorum filios, unum Uresin nomine, alterum Stephanum Bolcanum, praeterea alios, nu-

Οὐρεσιν καλούμενον καὶ Στέφανον τὸν Βολκάνον, καὶ ἑτέρους
 τὸν εἴκοσι ἀριθμὸν ἀποπληροῦντας. οὐ γὰρ ἐνὸν ἦν αὐτῷ
 V. 210 ἄλλως πως τοῦ λοιποῦ διατεθῆσθαι. ὁ δὲ αὐτοκράτωρ
 ὅποσα διὰ μάχης καὶ σιδήρου ἀνύεσθαι πέφυκεν, εἰρηρικῶς
 διαλύσας, πρὸς τὴν βασιλεύουσαν ἐπανέστρεψεν. τοῦ μέντοι 5
 D Διογένους ἐκῆδετο πάνυ, καὶ δακρύων ὠρᾶτο καὶ βύθιον στέ-
 νων δι' αὐτὸν ἐξηκούετο. πολλὴν τε τὴν περὶ αὐτὸν φιλο-
 φροσύνην ἐπεδείκνυτο, καὶ ἀνακτᾶσθαι τοῦτον ἔσπευδεν, καὶ
 τοῖς πλείοσι τῶν ἐξ αὐτοῦ ἀφαιρεθέντων αὐθις τοῦτον ἀπο-
 κατέστησεν. αὐτὸς δὲ κατακώχμιμος ὑπὸ τῆς λύπης ὧν καὶ 10
 τὴν ἐν μεγαλοπόλει διατριβὴν ἀποστρεφόμενος, τοῖς ἰδι-
 P. 266 ἄγραοῖς ἐμφιλοχωρῶν ἦν, ταῖς τῶν παλαιῶν προσανέχων διό-
 λου βίβλοις, ἄλλων ὑπαναγινωσκότων αὐτῷ. στερούμενος
 γὰρ φωτός, ἑτέρων ἐχρᾶτο πρὸς τὴν ἀνάγνωσιν ὄμμασιν.
 ἀνὴρ δὲ οὗτος τοσοῦτος τὴν φύσιν, ὡς καὶ μὴ ὄρων τὰ τοῖς 15
 ὄρωσι δυστέκμαρτα ἑαδίως καταλαμβάνων. πᾶσαν μὲν δὴ
 ἔκιοτε παιδείαν διελθὼν καὶ αὐτὴν δὴ τὴν περίκλυτον γεω-
 μετρίαν, τὸ καινότεον, φιλοσόφων τινὲ ἐντυχῶν διὰ στε-
 ρεῶν τούτῳ τὰ σχήματα παρέχειν ἐπέταπεν. ὁ δὲ τῆ τῶν
 χειρῶν ψηλαφήσει ἀπάντων τῶν τῆς γεωμετρίας θεωρημά- 20
 B τῶν τε καὶ σχημάτων ἔσχε κατάληψιν, καθάπερ ἐκεῖνος ὁ
 Δίδυμος, ὃς δι' ὀξύτητα νοῦ καὶ ἄνευ ὀμμάτων μουσικῆς καὶ

1. Βελκάνον CG.

5. ἐπανέστρεψεν CG.

14. ὄμμασιν ο.

P, recte CG.

15. ὄρωντα PG, em. Brockhossius.

16. lege

καταλαμβάνειν.

mero viginti. neque enim alia conditione pacisci ei in posterum li-
 cuit. at imperator, quae bello armisque confici solent, pace conse-
 cutus, in urbem rediit. Diogenis autem rebus non desiit consulere
 eiusque casum lacrimis et gemitu prosequi. ac magnam omnino be-
 nevolentiam homini praestitit consolarique eum studuit et pleraque
 bona, quibus multatus erat, eidem restituit. at Diogenes, aegritudini
 indulgens, urbanae vitae odio in praediis suis degebat et in veterum
 scriptis omne studium collocabat, aliis ei praelegentibus. etenim lu-
 minibus privatus, alienis ad legendum utebatur oculis. atque hic vir
 tanto erat ingenio, ut, cum caecus esset, tamen ea facile perspiceret,
 quae oculis praediti vix perspiciunt. universum exinde disciplinarum
 orbem emensus est atque ad ipsam, quod maxime mirere, geometriam
 illam accessit, duce philosopho quodam, quem sibi ex solida mate-
 ria figuras efformare iussit. manuum enim contrectatione omnia geo-
 metriae theoremata atque figuras comprehendebat, sicut Didymus ille,
 qui oculis captus ingenii quadam vi summam artis musicae et geo-

γεωμετρίας εἰς ἄκρον ἐλήλυθεν, εἰ καὶ μετὰ τὴν γνῶσιν τού-
 των εἰς αἴρεσιν ἄτοπον συνηλάθη, τὸν νοῦν ἐκτυφλωθεὶς ὑπὸ
 κενοδοξίας, καθάπερ ὑπὸ πάθους τὰ ὄμματα. θαυμάζει μὲν
 οὖν ἅπας ταῦτα ἀκούων. ἐγὼ δὲ καὶ τεθέαμαι τὸν ἄνδρα καὶ
 5 τεθαύμακα καὶ περὶ τοιούτων λαλοῦντος ἀκήκοα· μηδ' αὐτὴ
 δὲ τῶν τοιούτων παντάπασιν ἀμελέτητος οὔσα, ἐπεγίνωσκον C
 τοῦτον ἀκριβῆ τῶν θεωρημάτων γνῶσιν ἔχοντα. εἰ δὲ καὶ
 περὶ λόγους ἠσχόλητο, τῆς παλαιᾶς ὅμως κατὰ τοῦ αὐτοκρά-
 10 τος οὐκ ἀφίστατο μηνίδος, ἀλλὰ τὸν τῆς τυραννίδος λογι-
 σμὸν ὑποτυφόμενον εἶχε διόλου. καὶ μέντοι καὶ τισιν αὐθις
 τῷ ἀπορρήτῳ τούτου κεκοινῶνηκε λογισμοῦ, ἀφ' ὧν εἰς τις
 τὰ βεβουλευμένα προσελθὼν προσαγγέλλει τῷ αὐτοκράτορι.
 μεταπεμψάμενος δὲ τὸν Διογένην, ἐπυρθάνετο περὶ ὧν τε βε- D
 βούλευται καὶ περὶ τῶν τῆς βουλῆς αὐτῷ κεκοινωνηκότων.
 15 καὶ ὅς πάντα θᾶπτον ἀνομολογήσας, παραχορῆμα συμπαθείας
 ἤξιώτο.

2. συνηλάθη τὸν νοῦν, ἐκτυφλωθεὶς PG. correxi. 5. τού-
 των G. 12. an ἀπαγγέλλει? 14. αὐτοῦ G. 15. ὅς : οὐ G.

metria e factus est scientiam; quamquam is quidem ex harum rerum
 cognitione in absurdam haeresin incidit, cum mentem eius obcaeca-
 ret superbia, quemadmodum morbus oculos. scio haec audientibus
 mira visum iri. ego vero Diogenem et vidi et admirata sum et de
 eiusmodi rebus disserentem audivi; cumque ipsa in eo genere non
 sine rudis essem, accuratam eum theorematum cognitionem habere
 intellexi. quamvis autem litteris vacaret, a veteri tamen in impera-
 torem odio non destitit, sed gliscentem semper tyrannidis cogitatio-
 nem habuit; quin etiam nonnullos rursus clandestini huius consilii
 participes fecit. e quibus unus rem ad imperatorem detulit, qui Dio-
 genem arcessivit eumque et de iis, quae ipse moliretur, et de con-
 iurationis sociis interrogavit. atque hic omnia quantocius confessus,
 veniam statim impetravit.

B O N N A E

T Y P I S C A R O L I G E O R G I I .

